„Ion Creangă"

Revistă de limbă, literatură și artă populară

EDIȚIE ANASTATICĂ
Vol. VII (1915)

VASLUI, 2008

„Ion Creangă“

Revistă de limbă, literatură și artă populară

vol. VII (anul 1915)

Scanare şi prelucrare text:
Ing. Angelica Olaru

CONSILIUL JUDEȚEAN VASLUI
CENTRUL JUDEȚEAN PENTRU CONSERVAREA ŞI
PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE VASLUI

„Ion Creangă"

Revistă de limbă, literatură și artă populară

EDIȚIE ANASTATICĂ
Vol. VII (anul 1915)

Ediție inițiată şi coordonată de
RODICA POP

VASLUI – 2008

Coperta I: C. Rădulescu-Codin

Casa Editorială *Demiurg*
(acreditată de CNCSIS, Nr. 1142/30.06.2003,
reacreditată în 2006)

☒ Şoseaua Păcurari nr. 68, bl. 550, sc. B, et. 4, ap. 16,
700547 – Iaşi, România

☏ 0232/25.70.33; 0745/37.81.50; 0727/840.275
E-mail: iionita@mail.dntis.ro; ceddemiurg@yahoo.fr

Consilier editorial: dr. Alexandrina Ioniţă

Director Marketing: Irina Ioniţă (☎ 0740/08.20.05).

ISBN serie 973-8076-81-1
ISBN: 978-973-152-081-0

Anul VIII.—No. 1. Ianuarie 1915.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

REDACȚIA: T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRAȚIA: M. Lupescu, Zorleni-Tutova

BARLAD

Exemplarul:
In țară . . . . 40 de bani
In streinătate . . . . 50 » »

Abonamentul anual:
In țară . . . . 5 lei
In străinătate . . . . 6 »

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CĂRȚI, CONSTANTIN D. LUPAȘCU

DE LA REDACŢIE.

Lămuriri.—Materialul ce ni se trimite să fie scris pe o singură parte a hârtiei; ar fi bine să se scrie numai pe sferturi de coală

— Să nu se scrie pe o hârtie mai multe feluri de culegeri, de pildă cântece şi gâcitori, datine şi cuvinte rari, şi altele, ci fiecare pe hârtia sa.

— Scrisul s fie ceteţ mai ales acolo unde-i vorba de cuvintele rari, căci greşelile ce s'ar face punând de pildă pe *u* înloc de *n* şi pe *a* în loc de *o* şi pe *c* în loc de *e*, ar fi foarte mari.

— La un plic nerecomandat pe care se scrie «manuscrise de imprimat», ajunge o marc de 5 bani pentru 100 de grame; pentru 150 de grame trebue 10 bani. Aceste manuscrise însă, nu trebue să cuprindă scrisori particulare, cari să se facă numai de-oparte prin cărţi poştale.

— Persoanele cari cer lămuriri, le vor găsi la poşta redacţiei, dacă nu alipesc o carte postală sau o marcă pentru răspuns.

Cărţi primite la redacţie.

Semn de cinstire lui Serafim Ionescu, fost învăţător, institutor, revizor şi inspector şcolar, Bârlad, 1914, 78 p. 1 leu 50 b.

N. IORGA: **Pagini loiale despre Regele Carol**, Vălenii-de munte, 1914, 112 p. 75, b.

N. IORGA: **O luptă literară.** Articole din «Sămănătorul», I (1 Mai 1803—Iulie 1905), Vălenii de munte, 1914, 420 p. '3 lei 50 b.

Anul VIII.—No. 1. **Ianuarie, 1915.**

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACŢIA:	ABONAMENTUL ANUAL	ADMINISTRAŢIA:
T. PAMFILE	In ţară 5 lei	M. LUPESCU
Bârlad, str. Corbului.	In străinătate 6 „	Zorleni-Tutova

O VRAJĂ DIN VEACUL XVIII.

Manuscriptul 438 al Academiei Române,— o variantă a *Alexandriei*, scrisă în 1746,—are pe f. 4 «câtevà rânduri în slavoneşte, cari par a fi un descântec; apoi, un descântec în româneşte» (1).

Manuscriptul a făcut parte din biblioteca lui N. Istrati dela Rotopăneşti, este scris însă în Ţara-Românească. Descântecul. este o vrajă împotriva insectei *Calandra granaria L.: gârgăriţă, g. de pâne, gârgăliţă, g. de pâne, g. de bucate, g. neagră, gârgără, curculeţ, curculez* (2) sau *gălgăriţă* (3), care strică grâul.

Vraja scrisă, se pare, de pană care nu stăpânià bine limba românească, are următoarea cuprindere, fireşte, fără punctuaţiunea care se dă aici:

Pentru ghergăriţălul:

Să scrii pre paulbu (?): co (=cum) a şăzut fecioriul lui Cănoftrii, au nici dă bubă, nici dă viermi nu l-au măncat pre el; *aşà şi tu grăule al robului* [*lui*] *Dumnezeu (cutare), no no-l mănănţe vermi. In numele Tatelu* [*şi al Fiului şi al Sfântului Duh, Amin !*].

Se pare deci că vraja se scria pe hambarul cu grâu, întocmai cum se scrie şi astăzi, pe hârtie, şi se păstrează la icoană, vraja împotriva *samcăi*.

T. Pamfile.

(1) I. Bianu şi R. Caracaş, *Catalogul manuscriptelor româneşti*, II, p. 138–9.

(2) S. Fl. Marian, *Insectele*, p. 90.

(3) Com. Ţepu, jud. Tecuciu.

POVEŞTI

63.—Nepotul dela nepot al lui Pepelea.

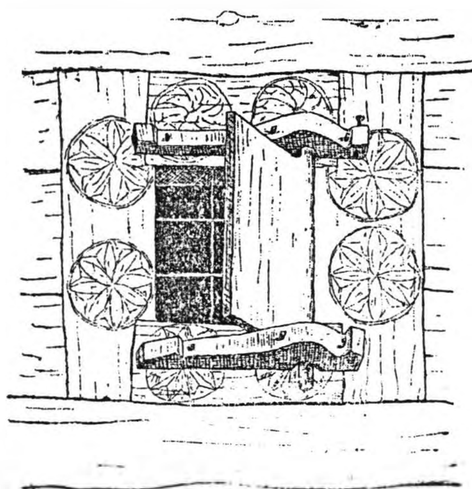
Ş'odată, undevà, a mai fost una. Eu o ştiu şi v'o spun d-voastră, că nu vrau să-mi încarc sufletul de păcate ţinând-o numai pentru mine. V'o spun, că povestea-i de spus, cum îi mămăliga de mâncat, leneşul de *celarat* şi cum îi tot lucrul la treaba lui. Ş'apoi Dumnezeu mie mi-a dat gură şi limbă, iar d-voastră v'a dat urechi şi, de aceia, ascultaţi şi asta, pe lângă multe minciuni ce-aţi mai ascultat—da' nu cumva să ziceţi că-i minciună, c'apoi atâta vă trebuie! Pe mâncare şi pe cinste nu m'oiu supăra, că numai proştii cei mari fac treaba asta; da' mi-i că m'oiu supără pe d-voastră şi mi-i că v'oiu izbì pe urmă câte o minciună de cele bătrâne, cu câte trei capete şi cu câte trei brâe pe şăle, unsă cu untură de ţânţar ca pe la boerii cei mari şi tari, de mi-ţi crede şi de ce nu se vede...

A fost, zice-se, într'un sat, ş'un nepot de-a lui Pepelea. Pepelea, nu-i cuvânt, a avut mulţi nepoţi, da' aista erà nepotu-su cel fără nici un copil. Ajunsese amù mai mult bătrân de cât tânăr şi bietul om, nu se 'nvrednicise să aibă măcar un fecior: de mângâiere, de bucurie, de chin ori de necaz, da' să fie! Că, la felul adevărului grăind, şi copilul îi ca şi mâncarea la foame: Mănâncă, numai să nu te mănânce! Şi vorba veche: Ce ai să mai cauţi calul de dar în gură? Ci, dacă ţi-a dat Dumnezeu un copil cuminte şi harnic, bucură-te. De-ai avut parte de-un *proslan,* care nu-ţi ştie a numără dinţii la greblă, ori de-un trântor gata să deie prin băţ la dărăbul de mămăligă crudă şi la *borşăica* de covaşă, nu-ţi pune venin la inimă, ci te gândeşte că, dacă nu ţi-ar fi picat năpaste şi nu s'ar fi născut, tare l-ai fi dorit!...

C'aşà doreà şi nepotul lui Pepelea să-i bucure Dumnnezeu casa măcar c'un moştenitor, nu atâta de alta, cât pentru ca să-i ducă înainte neamul tătâni-su bătrân, care nu erà om de pe ici, de pe colea, ci odată erà Pepelea, nu de două ori! Şi aşà, nepotusu, într'o bună duminicioară, zice cătră femee:

— Măi nevastă! Eu iaca-mi pun mălaiele astea în traistă şi mă duc în lumea mare. Dacă mi-a fi scris să pot iscodì undeva cum am puteà noi aveà vre-un băiet, bine de bine; dacă nu—cale bună la iad ori la raiu şi să ne întâlnim pe cealaltă lume!.

Şi s'a pornit omul. Nu multă zăbavă şi se 'ntâlneşte c'o babă în dreptul pădurii celeia, în care copacii îs inalţi ca acele, îs cu

89. Fereastră în întregime de lemn, dela bisericuța din Strâmba-Puiești, jud. Tutova (1).

crengile vârîte 'n fundul pământului, iar cu frunzele trec de 'naltul cerului, unde cântă privighetorile cele cu pliscul de aur și mânâncă pădurețe acre. Și, cum vă spun, iesă baba din pădure și ținând în mâna dreaptă uu păduret, de tot la om:

— Om bun! Dă-mi un galbăn și eu ț'oiu da un fecior!

— Bine, mătușă, na-ți un galben. Dacă ești venită dela Dumnezeu, a lui Dumnezeu a fi și fecioru-meu. Dacă ești trimeasă de *Naghea*(2)—a lui Naghea a fi, da' numai să fie!..

Și, împungând baba c' un ac odată în păduret, a descântat ce-a descântat în limba ei băbească și a dat pădurețul apoi omului, zicând:

— Du-l acasă, om bun și cum l-a mâncà femeia ta, să știi c'are să purceadă grea ș'are să-ți facă un băet al lui Dumnezeu, că și eu, în descântec, numele lui Dumnezeu am pomenit.

Și se duce omul acasă. Vorbele babei s'au împlinit și care nu i-a fost bucuria omului, când s'a trezit c'un băet! De amù ce erà să facă? Zice:

— Măi nevastă, eu mă duc să caut un cumătru.

Da' degeaba a căutat, bietul, că poate și păr în palmă, și știucă

(1) Vederea bisericuții s'a dat în anul trecut, p. 225. Pentru aceasta, și altele, a se vedeà T. Pamfiie și V. C. Nicolau, *Insemnări cu privire la Moșia, Satul și Biserica dela Strâmbă*, Bârlad, 1914.

(2) Nefârtache.

eşită la păscut, şi babă tinerică ar fi găsit, numai cumătru la odorul cel mititel nu-şi găsià şi pace!

— Şi asta, încă-i una, măi oameni buni! Pe câţi îi poftesc să-mi boteze, parcă-i pun pe jăratec, par'că vrau să-i spânzur. Ce păcate-s aestea? zicea omul, sărmanul.

Şi necăjit aşà, se duceà într'o zi la ogor să-şi mai vadă popuşoii: îs de tăet, nu-s de tăet, îs buni, îs răi. Când colo, găbjeşte pe-un creştin furând popuşoi şi, apucându-l vârtos de suman, îi zice:

— Zi, te 'ngrijeşti pe iarnă de-a popuşoilor, cumătre, hai? Iaca-i bun şi-i frumos, cumătre! Şi-ţi plac, cumătre?

— Ei, lasă-mă, om bun, de suman. Că, de vreme ce mi-ai zis de trei ori cumătre, cumătri hai să fim! zice hoţul.

— Hai, cumătre! strigă şi omul nostru, care tocmai aveà nevoe de cumătru. Da' să nu mă dai de sminteală. Ci aşişi amù să mergem acasă la mine şi să-mi botezi băetul. Cheful nostru n'a fi prost!..

Şi cum mergeà omul aşà cu hoţul—vezi, că el, de bucurie, că l-a găsit măcar pe dânsul, uitase hăt şi bine de popuşoi—iaca, aproape de sat, îi iesă înainte ba unul, ba altul, ba, drept când să intre în hudiţa ţâţăriei, îi întâmpină ş'un moşneag călare pe-un paiu de săcară, şi de tot:

— Hai să-ţi botez eu, cumătre! Hai să ardem noi un chef ca acela!

— Haideţi, oameni buni. De botezat nu mi-ţi boteză, de vreme ce văd că a treia zi de Paşti v'aţi trezit şi, când v'am căutat, nu v'am găsit; eu iaca mi-am ales cumătru. Da' de vă este cu plăcere, poftim cu noi ş'om face, cu ce-a da Dumnezeu, o cumătrioară pentru norocul băietului.

Şi s'au dus ei acasă cu toţii: nepotul lui Pepelea, adică cel cu rodinii; cumătru-su, adică cel găbjit la popuşoi; apoi fel de fel de oameni din sat, cărora le amirosise a praznic; şi în sfârşit şi moşneagul cel călare pe-un paiu de secară. Şi, după ce au chemat ei pe preot şi au botezat băetul, după cum ştiţi şi dv., au făcut degrabă şi cumătria, cu chef, cu veselie, cu mâncărică de cea bună şi cu vinişor tot de cel *îngrăşat*, care şăde pe unghie, după cum socot că trebue să ştie fiecare dintre noi. Da' pe noi nu ne bate grija de petrecerea lor, unde nepotul lui Pepelea da din pungă şi atâţia muşterei mâncau şi beau hâlpav de pleaşcă; de ne am fi îndulcit şi noi cu cevà măcar cât cununa unghiei, am mai aveà gust de vorbă despre asta, da' aşà, ce folos? Atâta doar

trebuie de pomenit că, întârtându-se la joc, moşneagul cel ce venise călare pe paiu, şi-a fărămat paiul şi, când s'a dus acasă, s'a dus, bietul, pe jos, călare pe drum. Şi iarăş, bine-i să ştim, că 'n dricul chefului, nănaşul băietului a dat poruncă unuia care sprijineà uşorii uşei, să se repeadă până acasă, zicându-i:

— Du-te, bre omule, până acasă, la mine, şi adă-mi vaca cea ţărcată c'am s'o dăruiesc finului.

Ş'aşà a făcut omul. Indată ce-a adus-o, cumătrul cel mare a dăruit-o finu-su, şi iaca de-amù nepotul dela nepot al lui Pepelea are ş'o vacă. Ş'a crescut băietul şi s'a facut învăliţel hăt şi, dela o vreme, se duceà în fiecare zi cu vaca lui la păscut. Nu-i vorbă, îl cam luau mulţi de-a spinare şi mulţi îl păleau în cofiţa cu ouăle, zicându-i că-i fin de hoţ şi câte şi mai câte, da' ce-i păsà lui? Ei ştiau una, el ştià două: că-i din seminţenia lui Pepelea şi că Dumnezeu, odată ş'odată are să-şi aducă aminte şi de dânsul, în hatârul celor două desage de tămâe ce-i jertfise strămoşu-seu. Da' se vede că aşà şi-a adus aminte Dumnezeu de dânsul, că într'o bună zi, ducându-se, ca de obiceiu, cu vaca la păscut, a prăpădit-o. Şi nu-i şi nu-i haramu'. Caută. Nu-i. Caută. Degeaba.

— Eeei! Ai pus-o, măi săracu', de mămăligă? Unde ţi-i darul nănaşu-tu?..

Şi prinde a-l bate tată-său, şi bate şi bate.

— Hoţule şi mangositule! D'apoi tu ciocârliile şi epurii mi le-ai păscut?! Unde-i vaca, hoţule?!..

Şi-l mângâiea mereu pe spinare c'o bucată de 'mblăciu. Văzând bietul băet una ca asta, îşi iea inima 'n dinţi şi zice:

— Ba, tată, să-ţi spun eu d-tale: Furătură a fost şi furătură a rămas vaca ceia, mânca-o-ar căsăpia s'o mânânce. Ci iaca eu m'oiu duce 'n lume s'o caut. De-oiu găsi-o, norocul meu a fi; de nu—eu acasă n'oiu mai venì...

Auzind aceste vorbe, s'a mai ogoiet şi tatu-su din mânie şi, gândindu-se că un singur băiet are la zilele lui şi că poate să-l prăpădească şi pe-acela, prinde a zice cu mângâiere de astalaltă:

— Măi băiete! Tu cată, dacă te duci prin lume, după dubala cea de vacă, să nu uiţi că eşti din viţă de om, din neamul lui Pepelea, bre. Dă, acasă bobletic şi praşcău n'ai prea fost, ca alţii. Drept aceia, să fii şi de-amù, printre străini, om de treabă. Intors dela ţâţă nu eşti şi pocit cu gând rău poate nu-i fi; deci, dacă nu-i fi mâncat niciodată din poală şi dacă nu ţi-a fi luat nimeni din urmă, poate a da Dumnezeu sfântul şi-i aveà parte nu de-un

car de minte, care-ţi poate hârbuì ist pârdalnic de cap, ci de-un dram de noroc, măi băiete!.. Şi aşà, s'a pornit băietul şi s'a dus departe, căutându-şi vaca. Cine-l vedeà, pe loc îl întreba cine-i, şi el spuneà ţanţoş că-i nepotul dela nepot al lui Pepelea. Da' nimeni nu-l puteà îndrepta cumva ca să-şi găsească papuba, ci toţi erau prieteni vechi de buna dimineaţa, dacă ai în pungă să neajungă... Numai moşneagul cel ce venise călare pe-un paiu de secară la cumătria lui, n'a fost chelbos tot de-un tacâm cu unii ca aceştia. Ci, iaca, la margenea pădurei celeia, în care cântau privighetorile cele cu pliscul de aur şi mâncau pădureţe acre se întâlneşte biăetul cu moşneagul. Zice:

— Noroace bune, moşule; ce lucrezi pe aici?

— 'Ţămesc, dragul moşului: ia îmi mânânc sufletul cu dalacu' ist de cal să-l deprind la călărie, şi el, focurile 'ntr'însul! nu se lasă de nărav şi azvârle ca turbaţii... Auzind una ca asta, s'a 'ncrucit şi băietul şi părându-i-se că nu-i lucru curat la mijloc face:

— Pentru numele lui Dumnezeu, moşule, spune-mi, cine eşti, de unde eşti şi de ce călăreşti ist paiu de secară?

— Dragul moşului, drag! Cine sânt şi de unde sânt, ţi-oiu spune. Da' de ce călăresc cât trăeşte lumea ist paiu de săcară, nu ţ'oiu spune, că dacă ţi-aşi spune, ai păţi şi tu ca mine ş'ar trebuì să îmbli şi tu lumea în lungiş şi 'ncurmeziş călare tot pe-un paiu de săcară. Şi nu mă 'ndur de tinereţele tale cele mândre, măi Nică, măi băete. C'am jucat holteeşte la cumătria ta şi afară de toate cele, mă uit că eşti băiet cumincior şi deştept, vrednică odraslă din săminţenia lui Pepelea...

— Apoi ce mi-i bun, moşule, că-s aşà cum m'a dat Dumnezeu, şi cu toate de-aestea, n'am noroc? Ce mi-i bun că tată-meu a fi fost domn, dacă eu nu-s om? Şi ce mi-i bun că-s cum zici d-ta, cuminte, dacă mi-am prăpădit vaca cea tărcată dăruită mie de nânaşu-meu, ş'amu n'o mai găsesc nicăieri? zice băietul. Da moşneagul de colo:

— De asta nu te scârbi şi nu te'ngrijji, dragul meu, cât eşti cu moşu. Ci apucă pe aici, prin iastă pădure, tot înainte. Vre-un trunchiu de copaciu ori vre-o bucată de frunză să nu rupi; rădăcinile poţi să le scoţi şi toate, precum şi crengile, da'numai dacă le i putea, că ele-s tocmai în *burhăele* pământului. Şi, mergând aşa, ai s'ajungi la darul nănaşu-tu, unde ţi-i gândul. Şi s'auzim de bine, măi băete, că eu mă duc să-mi mai şmotresc calul... Şi s'a tot dus moşneagul cel încălecat pe paiu, iar băetulîn cotro s'o

iee? O iea spre partea locului, unde i-a arătat moşneagul, şi merge pân'ajunge la o târlă de vite, pe-o bucheliște de costișă. Acolo erau 40 de vite albe, toate de supt o vacă: ş'acea vacă eră tocmai vaca băetului, cea dăruită lui la cumătrie. Că ea aşà avusese'n vorbă cu lupu; Când a'mplini 40 de viţei, să vie şi ea acolo, la târlă, şi să trăească mai de-o-parte de vitele din lumea noastră... Şi cum vă spun, lupu'-i tot cărăbănise vacei câte-un vițel de a ei, în fiecare an, la târlă; da'amu, fiindcă 40 de viţei cărăbănise, s'a mutat cu totul şi vaca în taina locurilor acelora, tocmai atunci când s'a trezit bietul băet că s'a prăpădit vaca. Ei, ş'amu cum a văzut-o, aşà s'a bucurat băetul, că tot într'o fugă s'a dus până la dânsa. Vaca l-a cunoscut şi s'a bucurat şi ea în inima ei si i-a zis apoi într'un graiu, pe care noi cam rar îl pricepem:

— Stăpâne, stăpâne! Ştiu ce cauţi şi ştiu greul ce l-ai tras pân'ai ajuns aici, la gospodăria noastră. Da'cată să nu tragi şi mai mare greu, că iacă îmi vin fetele şi băeţii de la păscut. Şi am un fecior, care-i mai mare de cât toţi şi care-i păzeşte pe toţi. De-a veni şi de te-a zări, mă tem că ţi-a da un corn de te-a vârî tot în pământ. Ci hai vâră-te, mai bine, aici supt poala mea, Că iaca boghii mi-arată că feciorul-meu vine... Băetul s'a vârît supt poală, cum îl învăţase vaca, şi nu după multă zăbavă, unde s'a pornit, măi frăţică, o huială ş'un clocot, ş'un boncălăit ş'un răncălăit de vite, care veniau amu ciopor împrejurul buhaiului celui gras, flotocos, de Doamne sfinte! Atunci s'a luminat la minte băetul de ce'n pădurea cea de alături trunchiurile şi crengile copacilor intraseră în pământ, iar frunzele se izbiseră în'naltul cerului!.. Vezi că frunzele copacilor îs ca urechile epurilor: la spaimă, se lungesc cât ziua de mâni cu cea de poimâni la un loc, în vreme ce trunchiurile copacilor, ca şi trupurile şoldanilor, se strâng ghem ca ziua de eri la mărime. Şi ca în răstâmpu'cât v'am spus eu asta, ajunge buhaiul la maică-sa şi făcând o plecăciune până la pământ, îi zice:

— Mamă, spune-mi drept, că amìrosă a om pământean! Cine-i?

— Ia, dragul mamei, a venit stăpânul nostru. Iacătă-lă-i!... Şi îndată buhaiul l-a cunoscut pe băet de stăpân, i s'a'nchinat ş'apoi i-a zis:

— Stăpâne, stăpâne! Să te fereşti să nu te zărească ceilalţi fraţi şi surori din târlă; ci du-te la Împărat şi cere-i fata. Că până nu-i fi însurat, nouă nu ne poţi fi adevărat stăpân. Da băetul de acolo:

— Apoi cum are să dee Împăratul fata după un ghiorlan și după o cămeșă ruptă ca mine?

— N'ai nevoe,—zice buhaiul. Ci zi-i așà, dacă n'a vra: că, dând Dumnezeu să scăpi la avere și la cămeșă bună, o sută or vrea să meargă după tine! Și mai la urmă, cum n'are să meargă? Că, de ce-s eu năzdrăvan și tu om cuminte?!... Și s'a dus băetul la Împărăție—da-ne-ar Dumnezeu bucurie să-i vedem și nunta! Și fata, cum l-a zărit, cum și-a'nfipt ochișorii asupra lui; că erà povestit de frumos, ardă-l-ar para omătului. Și i-a plăcut și'mpăratului chipul lui cel mândru și i-a zis:

— Ce cauți voinice pe aice?

— Înățate Împărate, vede-te-aș socru mare'n capu cinstei! Iaca am să-ți cer fata. Mi-o dai?...

— Bine, măi băete. Fata-i de măritat, nu-i cuvânt, că de aceia-i fată. Da-i vorba, să știu cui și cum s'o dau. Tu de departe vii?

— Vin, înălțate Împărate, tocmai dela bordeiu dela tata... Când a auzit Împăratul aceste vorbe, s'a pus pe gânduri: Cum, zice, la unu'ca aista să-mi dau fata? Da tot s'a răzgândit, când s'a mai uitat la frumuseța lui, și a zis:

— Ș'ai putut tu răzbate, bre băete, tocmai aici, în împărăția mea?

— Ehei! D'apoi, luminate împărate, nu știi vorba ceia:

Pentr'un puiu care mi-i drag,
Trei zile de vară fac;
Pentru care mi-i urît
Fac un ceas și-mi pare mult...

A prins a râde, și'mpăratul zice:

— Măi băete, ți-i dragă fata?

— Dragă, înălțate Împărete!

— Ei bine, da'ce avere ai tu?

— Ce avere să am? Am minte cât un nepot dela nepot de-a lui Pepelea și am, afară de asta, și 40 de vite albe, înălțate împărate!... Se mai gândește împăratul ș'apoi zice:

— Măi băete! De vreme ce zici tu că ai 40 de vite albe, iaca să te duci să-mi ari într'o zi. De nu, eu îți iau capu, scurtă socoteală!

— Bine, înălțate împărate. Da să-mi dai 2 zile vreme, ca să-ți aduc răspuns. Împăratul s'a învoit și băetul s'a dus iar la târlă, la buhaiul cel năzdrăvan. Și buhaiul l-a pus la cale așà: — Du-te la Împărat și spune-i să-și gătească sămânța, că noi a treia zi venim și avem să-i și boronim. Se duce băetanul și spune Îm-

păratului astă veste, iar Impăratul a primit. Amu, dacă nu l-ar fi'ncolţit în inimă pârdalnica de dragoste, nu s'ar fi mai trudit tocmai pe acolo el, săracu. Da-i vorba ceea:

Pe-uliţa care nu-i drag,
Treabă n'am şi cale-mi fac;
Dar pe care mi-i urît,
Treabă am şi nu mă duc...

Şi ce mai de deal, la vale: li picase şi fetei tronc la inimă un aşà băet şi când să treacă el pe supt cerdac, ea i-a azvârliit o ţoşcă de galbeni gălbănei, tot de câte-o mie de lei — cine n'a crede să n'aibă parte de ei! Bun. Băietul s'a bucurat. Că, dă, şi la drum dacă te-i pornì numai cu aţa mămăligei lipită de fundul pungei, greu răsbaţi, fireşte. Da' dacă mai ai ceva zăgneată de parale 'n pungă, apoi să vezi cum ele, săracele, fac să se ţie prietenia zgârţă de tine... Şi aşà, cu gălbineii în pungă şi cu bucurioara 'n inimă, ajunge holteiul nostru iar la cârd şi spune buhaiului ce-i şi cum. Atunci buhaiul, fluturând a bun chef din coarne îi zice:

— Du-te, stăpâne, până 'n târg. La rohatcă are să-ţi iasă înainte ùn preot c'un buhaiu de vânzare. Muşteriii au să-l iee 'n râs cu preţul pe preot. da' tu să-i dai cât a cere şi să cumperi buhaiul, c' acela-i năzdrăvan ca şi mine...

Se duce băietanul şi răpede-răpede, vine cu buhaiul. Când s'au întâlnit ei amândoi, Doamne, Doamne! Scurmând pământul cu coarnele şi boncălăind amarnic, ei s'au plecat unul la altul, ş'apoi aşà au vorbit, cum vorbesc vitele, când se deschide cerul:

— Măi, fraţi de cruce-am fost, fraţi de cruce să fim! Da' ce putere ai tu, măi Pădurean? întrebă Zorilă, adică cel dela târlă: Zice:

— Eu pot lua soarele dela asfinţit şi-l pot duce la Răsărit. Da' tu, măi zorilă, ce putere ai? Zice:

—Eu pot răsturna c'un corn toată împărăţia împăratului istuia, de la care are să iee fata stăpânul nostru. Şi, hai, măi frate de cruce, să-l facem om pe stăpânul ista al nostru! Drept aceia, du-te stăpâne, iar la târg şi porunceşte celor 40 de meşteri ţigani să-ţi dureze un plug da sadea de fer. Că noi singuri ne-om înjuga la dânsul şi ţi l-om aduce. Aşa a făcut băetanul. Şi, a doua zi, buhaii, Zorilă şi cu Pădureanu, s'au dus de s'au înjugat la jugul plugului, pe care mă apuc în rămăşag că nici o sută de ţingăi de ăştia de-ai noştri nu l-ar fi urnit să-l poată pune pe trăglă. Ba, iarăşi m'aş cumpeni a zice, că unii ca aiştia n'ar fi putut ridicà

nici o bucată de mămăligă de mărimea oticului dela plugul cela. Da' Zorilă, bietul a dat c'un corn plugul pe trâglă şi hai, se pornesç ei la arat, cu băetanul la coarne, la împărăţie—amù plugul de-ar fi să ţie!... Un fecior de acolo le-a arătat pe unde să îmbrăzdeze împrejur lanul şi s'au apucat ei de arat şi de grăpat Băetanul îi tot îndemna: Ceală, măi Zorilă, cea! Ho, ho, hăis, Pădurean, hois! Hai, boulenii tatei, hai! ca să nu facă greşuri. Ş'amu, pe la un prânz. mai-mai găteau. Li mai rămăsese, ia, acolo, o hăţoagă. Da' împăratul vedea de-acasă cu ocheana. Ce să facă? Ce şurub să mai iscodească el, ca s'amăgească pe băetan şi să nu gătească? Trimete la dânsul o cocârlă de babă de cele cu tiririmuri multe ş'ascunse, care ştie şi toaca'n cer. Baba vine la băetan şi de tot: —Dragul mătuşei, drag! D'apoi ce nu mai dejugaţi, da ce nu mai poposiţi, că iaca de-amu mântuiţi şi a da Dumnezeu şi-ţi câştigă rămăşagul. Băetul a ascultat-o şi a mai scos boii la iarbă, iar el s'a pus ş'a prins a mânca din cele ce-i adusese tălpoiul.

—Î î î î..., dragul mătuşei... da' eşti om străin, da' te mănâncă lina şi nevoia, da' ia culcă-te să-ţi mai cate mătuşa 'n cap... Şi atâta l-a zăhătuit, ş'atâta l-a boscorodit nechilfosita de babă, ş'atâtă l-a ciorobotit fleştura, până a adormit flăcăul. Da' se vede că norocul nu-i adormise. Că, amu hăt târziu, pe la o achindie, când şi-a aruncat Zorilă ochii ş'a văzut că stăpânu-seu dormea ca trunchiul, odată se repede asupra babei şi-i trânteşte-un corn de nu s'a cunoscut, din clipa ceia. nici locul unde-a 'ntrat hoanghina'n fundul pământului, unde-a 'nţărcat eapa mea puii lupului... Şi aşa. în vreme ce s'a trezit şi băetanul, s'a apucat Pădurean ş'a hărtoit soarele frumuşel, ca să nu-l betejască, dela achindie până iar la aprânz. Şi, de-acolo, când să se scoboare o leacă soarele după amează, ei au împlinit şi de arat grindurile şi capetele, şi lanul întreg de grăpat. Buuun. A pus Zorilă plugul pe trâglă şi hai, cu bucurie, se'njugă ei ş'ajung la 'mpărăţie—bucuria să ne ţie! Zice băetanul; Inălţate împărate, eu arătura am făcut-o, tot am mântuit de grăpat, binişor vezi singur; de-amu, în cutare zi, avem s'avem nunta. Ş'aşa a şi fost: nuntă 'mpărătească, ştiţi d-voastră, cu mâncări bune, cu păhare pline, la joc cu iminei rupţi şi cu ciubotari-cârpaci mulţi; mă rog cu toate cele bune, dacă n'ar fi fost una singură ră. Şi ştiţi care? la un lucru de nimică: După nuntă, Impăratul se punea de pricină şi nu vrea să-i dee băetanului un car de zăstre, cum avusese'n vorbă la legătură.

—Şi zi, nu vrai să-mi dai, Impărate, un car de zăstre? Aşa?!

—Aşa! se răsteşte împăratul, socotind că-l ia'n râs gineri-su.
—Apoi, măi Zorilă şi măi Pădurean, ia 'njugaţi-vă voi la ist car. că împăratul socoate că-l iau în râs şi vrea să mă amilduiască acolo, cu te miri ce şi mai nimica. Ia hai să 'ncărcăm noi zăstrea!

—Stăpâne, stăpâne! face Zorilă. Incarcă pe noi până-i vedea că ni se 'ngroapă picioarele pân'la *cârşilă;* şi de-acolo să nu mai pui. Ş'a 'nceput a 'ncărca nepotul dela nepot al lui Pepelea, cum încărcase şi strămoşu-seu toată pădurea zmeilor... Şi-i rămăsese bietului împărat numai un lăicer ş'o pernă, să aibă pe ce se culca el şi 'mpărăteasa. Ş'ar fi contenit flăcăul cu 'ncărcatul. Da' Zorilă se dă de-oparte de 'mpărăţie şi Pădurean de-oparte, şi 'mflând împărăţia, au buşit-o'n car. Când prind a trage—nici unghiile nu li se'nfundau în ţărnă. Şi bietul împărat a pus-o de mămăligă. Zice:—Măi ginere, ce să mă fac eu de-amu? Că mă lăsaţi os gol, de nici cânii nu m'or mânca.

—Apoi dă, tată, ce să-ţi fac? Cu mâna ţi-aş lua, dacă nu pot!... Fată, piatră, nevoe, belea ţi-a trebuit?... Şi s'a tot dus cu carul încărcat nepotul de la nepot al lui Pepelea. A ajuns la bordeiul părinţilor săi, şi i-a luat şi pe dânşii în car. A ajuns pe urmă la târlă şi a luat ş'a încărcat şi toate cele 40 de vite împreună cu vaca cea tărcată dăruită de nânaşu-su. S'a 'ntâlnit apoi pe drum şi cu moşneagul cel care călărea un paiu de sacară, şi l-a suit şi pe dânsul în car cu cal cu tot. Ş'a venit iar la împărăţia socru-su. Şi, ia amu, cheful lor n'a fost prost. Or fi trăind şi azi, dacă n'or fi murit. De-or fi trăind la olaltă şi azi,—să trăiască sănătoşei, cu faţa ca harbuzul şi cu inima cât bostanul, dimpreună cu toată lumea şi cu noi, dac'om fi în pace şi cu sfânta dreptate'n mână şi oameni de treabă.

Că boii se ţin cu fân
Şi casa c'un cuvânt bun:
Şi boii se ţin cu iarbă
Da' casa c'un om de treabă! (1)

(De la moş D. Ungureanu, Sârbi, Dorohoi)

Dumitru Furtună

CÂNTECE BĂTRÂNEŞTI

49. Măi Codri şi măi Codrene!

Măi Codri şi măi Codrene,
Te-am cunoscut pe sprâncene,
Tu eşti făcător de rele!
Foiliţă şi-un dudău,

(1) Variantă apropiată în T. Pamfile, *Graiul vremurilor*, p. 118—120.

Colea'n vale, în Mogilău,
S'o ivit Codrean cel rău,
Şi cât umblă şi trudeşte,
El cal bun nu-şi mai găseşte,
Şi pe care ni-l găseşte,
Tot cu pumnu ni-l loveşte,
Şi la pământ ni-l trânteşte.
Foiliţă şi una,
Colea'n vale la Şandra,
Unde trag mocani cu sare,
Şi neguslori cu parale,
Buna calea, măi Mocane,
Nu ţi-i Roibu de vânzare,
Ca să-ţi dau bune parale?
Da[r] mocanu—aşà zicea:
— De vândut şi cam aşà,
Căci cu mama Roibului,
Ţinuiu matca Oltului,
Şi de-oiu da şi pe Roibu,
Oiu luă Mogilău.
Pe mocan l-înduplicară,
Şi pe Roibu încălicară,
Roibu merge rânchizând,
Şi Codrean merge râzând,
Mocan rămâne plângând.
Foiliţă şi-o alună,
Suie Codrea 'n del la stână,
Să guste brânza de bună.
Foiliţă de-alună,
Toţi ciobani-o'mpung de fugă,
Foiliţă drept ca nucu,
Şi-apucăiu drumu de-alungu
La grajdiu lui Haman Turcu,
Să măsor grajdiu de-alungu,
Dela uşă pân'la fund,
Să-mi aleg un cal porumb,
Şi pe dânsul să m'arunc,
Şi potera s'o ajung;
Căci potera nu-i curată,
Şi cu Turc amestecată.
Câte durduri slobozia,
Toate'n vânt mi se ducè;
Iara Liontea Arnăutu,
Nu l-ar mai primi pământu,
Bumbi de-argint din pept smul-
Şi'n durdă i-ascundè, [gé,
Cheplul lui Codrean rănè,
Codrean în genunchi cădè,
Şi din gură-aşà zicè:
— Oleoleo, talhari păgâni,
Cum o să vă dau la câni,
Căci de-atâta sunteţi buni!

Spus de Costache Gavril a 'Popei de 91 ani, în anul 1906

V. Costăchescu.

Pleşeşti-Succava.

50. Codrean.

Foaie verde de răgoz,
Mă uitam pe vale'n jos
Şi vedem un mocan ghebos.
— Măi Mocane, măi Ţurcane,
Nu ţi-i murgu de schimbare?
— Dacă mi-a fi murgu de schimbare,
Aşi schimba pe mama murgului,
Care a înconjurat ţara Turcului.
Cu potcoava calului
Fac scrisoare banului,
Dar un turc când îl vedea,
Il chitea, cât îl chitea,
La *canafarul* fesului,
La dogoarea capului.
El vama dacă trecè,
Vama nu mai plătè.
Numai cu vameşul vorbè;
— Măi, vameşe, făţul meu,

Un'ţi-i crâşma'n satul tău?
— Fă pe ici, fă pe colè,
Fă pe uliţa armenească,
Unde îi crîşmă împărătească.
— Crâşmăriţă, copiliţă,
Dă rachiu cu chisăliţă,
Că-ţi dau bani nenumăraţi,
Dă rachiu nemăsurat.
E aceasta n'o ascultat,
Fuga'n haine s'o'mbrăcat,
La'mpărat o alergat:
— Impărate, Luminate,
Te rog ca pe Dumnezeu,
Să nu spui unde stau eu.
C'a venit Codrean calare.
Are nişte spete late,
Cu toată oastea nu l-îi bate.
Mai are vr'o doi fraţi ca dînsul
Cari bat, chica, călcăile;
Barba, genunchii;
Musteţile, umbra.

Auzită dela Profira Răuţu.

Lozna, Fălciu. **Const. Şoltuz.**

51. Cele două Neveste.

Plimbă-mi-se plimbă,
Două nevestele,
Mult sunt surăţele
Una-i văduviţă,
Trup de meluşiţă,
Pupă-mi-o'n guriţă.
Mi-e drag, neiculiţă.
Iar à cu bărbat
Din gură-i zicea:
— Surată, surată,
Bine ne-am avut
Bine ne-am ţinut,
Din pâne, din sare,
Şi din lumânare;
Bine să ne-avem
Să nu ne certăm:
Bărbăţelul meu,
Doarme'n patul tău.
— Surată, surată,
Dacă ai bărbat,
Şi-l ştii cu nărav,
Nu-i da drumu n sat,
Ţine-ţi-l legat
De picior de pat.
Şi cea văduviţă,
Apoi mai zicea:
— Surată, surată,
Bărbăţelul tău
Ce fire că are
La cârciumă pleacă,
Şi bea de se'mbată,
Acasă că pleacă,
Drum că rătăceşte,
La noi nemereşte.
La poartă că-mi strigă,
La fereastă-mi bate;
Afară că-mi ies
Numa'n iişoară,
Ca şi'n pielea goală;
Numa'n papucei
Ca şi făr'de ei.
Şi mi-l bag în casă,
Masa că i-o pui,
Şi'mbucă-o bucată,
Şi oftează-odată:
Bag seamă că-s dragă.
Iar à cu bărbat
La târg se ducea,
Otravă lua,
Şi se otrăvea,
Pe loc răposà,
Văduv rămânea,
Văduva-o lua
Şi se cununà,
Ca toată lumeà.

Auzită dela sold. Ghiţă Pârvu, Hârsa-Prahova.

Şt. Manole.

POVESTIRI ŞI LEGENDE

326.—De ce talpa piciorului la om este scobită?

Dumnezeu, cum o fi făcut, cum o fi dres, a făcut un zapis cu Dracu', spuind cam astfel în el: Tu Drace s'o ai lumea a ta numai când o fi moartă; şi a mea să fie când o fi vie....

Bine!... Fir'ar iacă cui de Drac....

Cum se vede treaba, Dracului nu i-a plăcut, şi a cătat ca să-i fure zapisul...; şi i l-a şi furat lui Dumnezeu. Dumnezeu repede a prins de veste....

Da' păn' n'a ajunge la apă, Dracu', ce-o fi făcut el, cum o fi dres; ori i-a scăpat din mână, c'a pierdut zapisul lângă mal.... şi vezi bine că Dracu' atunci a şi fost în baltă, crezând c'a scăpat cu zapisul....

Aşa, cum a prins D-zeu de veste, a şi 'ngheţat toate apele, ca să nu mai poată eşi Dracu'.... Şi repede a şi trimes pe Sfântu'Petre ca să-l aducă zapisul.

Ajungând Sf. Petre la malul ala, a găsit zapisul, cum îl pierduse Dracul...

Se mai întâmplase pe mal în vremea aia şi-o coţofană, şi cum vede aşa, repede: *caţ-caţ-caţ*, cu ciocul, şi-a spart ghiaţa de-a ieşit Dracul. Şi cum vede pe Sf. Petre fugind, cu zapisul, şi dă fuga după el şi-l şi ajunge la porţile cereşti.... întinde suliţa şi-l ajunge pe Sf. Petre în talpă....

Sf. Petre cum a simţit aşa, repede a strigat la Dumnezeu:

—Doamne! M'a ajuns şi m'a şi înţăpat cu suliţa 'n talpă....

—Tai-o şi mergi înnainte!....

....Şi de-atunci se spune că oamenii sânt cu talpa scobită...

Auzită dela cântăreţul Codin Borchină, din Obislav—(Grădiştea)—(Vâlcea). 1908 XII/4.

N. I. Dumitraşcu.

327.—Lenea!

Era o babă şi avea o fată. Nu avea altă avere, de cât o casă unde se adăposteau, o iapă şi dinaintea uşei un câne. Pe vremea prăşitului, fata zice către măsa: «Hai mămucă la prăşit să ne facem o leacă de strânsură pe iarnă, tot aşa şi la secere. Dar mă-sa zicea: Las, fată hăi, ce să mai muncesc atât că de, doar tu te-i mărita, iapa poate moare că-i bătrână, cânele poate turbă şi ce să mai muncesc eu; îs bătrână şi ca mâne mor.

Insă nu-i cum vrea omul, ci cum vrea Domnul şi nu-i cum gân-

deşte, ci cum se nimereşte, aşa că nici fata nu s'a măritat şi iaca aşa iarna soseşte şi le găseşte cum erau. Ce să facă ea, sta *zgulită*, lângă vatră, unde nici foc nu avea cu ce face.

Iapa scurma la uşă, dor i-o da ceva mâncare; văzând că nu-i dă nimic, o ea şi ea razna prin sat. Cânele de foame urla în bătătură; Văzând, o ia şi el pe la case să găsească o bucăţică de măligă. Ba mai dă D-zeu un viscol ca acelea, de vâjâia pe la hogeag de se părea că chiue flăcăii la nuntă; dar baba cum sta colo în vatra focului, făr' să aibă ce pune de ale gurii, la foc; face către fată: Ia vezi, fată hăi; ce se aude, ne mână la prăşit, la secere.... (1)

Pribeşti—Vasluiu

Natalia G. Pricop.

328. Povestire cu căpăţina cea de om.

Un om bogat, cică trecea odată printr'un loc unde pesemne că fusese vre-o bătălie, ori mai ştiu eu ce, căci găsi o căpăţină de om—şi pe dânsa era scris:

«*Multe am păţit până aici şi am încă să păţesc şi de aici încolo.*»

Omul ceala îşi zise el în sinea lui. Măi ce om a fi fost aista, care a scris aicea, ori că n'a fost în minţele toate ori că a fost prost, ori că poate are dreptate. Din două una, ori aşa—ori aşà. Tot chitindu-se el, şi gândindu-se la vorbele cele scrise pe cea căpăţină de om,—ajunse acasă. Cel dintăi lucru fu să ascundă căpăţina ceia cât mai bine, ca să nu i-o găsească femeia. Da, ce-i femee, tot femee, să nu creadă că-s niscavai vrăji, ori farmece Şi'n gândul lui îşi zicea omul: Că,—are să rămâe, cel cu slovele lui de minciună—că căpăţina—de-acum fiind în casă la el—nimica nu o să mai paţă. Da femeia, cotilind, cotrobăind şi scociorând peste tot locul, dete şi peste căpăţina cea de om. Că de femee şi de drac,—nu rămâne neştiut şi ascuns nici măcar un ac—aşa este o vorbă. Da femeia când a văzut i-a şi tunat prin cap, că—s vrăji şi farmece—şi nici una nici două, face focul la cuptoriu şi aruncă în jar căpăţina ceia făcând-o fum şi scrum.

Când află omu de isprava femeii îşi zise:

—Săracu acela, mare dreptate e avut.

Joräşti—Covurluiu.

Petru Gh. Savin

329. De ce merge bivolul încet?

Odată, s'a aprins o ceartă mare între bivol şi iepure. Fiecare ziceà că el fuge mai iute ca celalt şi pare că aveau dreptate a-

(1) Variantă în T. Pamfile, *Firişoare de aur*, p. 11—2.

mândoi. Dar într'o zi, după multă sfadă, s'au învoit să-şi încerce puterile la fugă şi....au pornit.

Fugeà, epurile, cu urechile lăsate pe spate, de par'că ar fi sburat o pasere; dar bivolul fugeà de mâncà noroi, că se sguduià pământul subt el, lăsând pe bietul iepure hăt departe în urmă. Iepurile văzând că n'o să mai ajungă şi să întreacă pe bivol alergă la un şiretlic şi începù să strige bivolului:

—«Ho! mă!... ho!... ce fugi aşa; nu vezi că se dârdâe pământul şi are să se scufunde, cu tine cu tot!?».

Bivolul când a auzit aşa, a crezut, şi pe dată şi-a micşorat fuga, mergând la pas; iar epurile pe-cì i-a fost drumul, dând cu tifla bivolului că l-a rămas.

Şi ci-că, de atunci şi până în ziua de azi, bivolul merge aşa de încet, de frică să nu se scufunde pământul cu el.

Şi iacă aşa v'am spus-o şi pe asta cât de bună.

Auzită dela Radu Roman (Costache) din Gradiştea—Vâlcea.

I. Brătulescu

BOLI LA OAMENI, LEACURI ŞI DESCÂNTECE

254. Din sfinte.

Cel mai obişnuit descântec pentru vrăjitori este descântecul *din sfinte*. Se face acest descântec suferinzilor de o boală neprecizată -boală cronică (când trupul omului tânjeşte). Pentrucă boala are o cauză necunoscută nici de suferind, nici de vrăjitoare, se zice atunci că a luat boala *din sfinte*. Ce să fie aceste sfinte? Poate să fie *Ielile* vechi ori nişte duhuri puse ca să facă oamenilor numai răutăţi. Ele umblă prin văzduh, fără ca ochiul să le poată zări. Câte odată stau şi iau masa pe câte o pajişte, pe care dacă nenorocul împinge vre un nenorocit să treacă pe acolo şi s'o păşească, imediat l-a şi izbit boala. Norocul—ca să nu zic nenorocul—ajută săteanului ca boala cronică *(din sfinte)* să-i provină mai întotdeauna din răceală. Tras de nevoile ocupaţiunii lui cari cer muncă încordată, cu sudori, e întotdeauna pus în reaua situaţiune de a căpăta răceala. Atât că organismul lui rezistă unei repezi treceri de la căldură la frig. De multe ori însă acestei rezistenţi i se trece peste limită, şi vrând nevrând, omul nostru trebue să se supună boalii, care-l trimete după vrăjitoare. Dacă răceala nu-i este învechită, vrăjitoarea-l scapă întotdeauna. Cu buruenile ei, pe care i le dă calde sub formă de ceai, cu

masajul dibaciu şi cu abureală, de mai multe, ori se reuşeşte ca răceala să fie scoasă din oase. Dar când boala s'a învechit, zadarnic este meşteşugul babii, cum ar fi şi ajutorul medical cel mai asiduu. *Sapa şi lopata* îl vindecă pe unul ca acesta. Şi e groaznic de mare numărul tuberculoşilor la sate. Statisticile sânt de faţă şi mărturisesc, că sporeşte pe fiecare an. De ce? Chestiunea ese din cadrul lucrării de faţă.

Descântecul din sfinte se descântă numai Luni, Marţi, Miercuri şi Vineri. Se face într'un vas cu apă, în care sânt puse 99 (nouăzeci şi nouă), de feluri de buruieni, culese în luna Mai din pădure. Intre aceste flori este una care înfloreşte de 9 ori (1). Dacă se înroşeşte apa, până când se termină descântecul, e o probă evidentă, că bolnavul are leac, cu atât mai mult, dacă şi cărţile au mărturisit la fel.

Cât se descânta, apa din var e mestecată mereu cu un fier făcut din secere de mâna, cu care s'a seceral grâu.

Iată şi descântecul.

Astăzi Luni (sau Marţi, Miercuri, Vineri)
Pomană nu se face,
Dar dă'ntors să'ntoarce.
Eu întorc de la C.
Toate boalele.
Şâ toate întâlnelile,
D'o fi dân cale,
D'o fi dân cărare,
D'o fi dintr'un f'un vânt,
D'o fi dintr'un vârtej,
Voi, maicilor, sfintilor,
Voi, nu vă'nduraţi,
Leacu lu C. să i-l daţi,
Că eu am dăscântat,
Toate boalele,
Şi toate întâlnelile,
Voi, când pă drum aţi plecat.
Voi, pă el l-aţi întâlnit.
L-aţi întâlnit în cale'n cărare.
Şi voi odată că l-aţi luat,
Şâ l-aţi trântit.
Capu i l-aţi turburat,
Sângele i l-aţi încetat,
Oasile i le-aţi încleştat,
Vinele i le-aţi încordat.
Voi, maicilor, sfintilor,
Eu, pă voi că v'am rugat,
Eu, cu limba v'am chemat,
Eu, cu 99 dă burieni,
Scăldături v-am făcut,
Şâ eu dă voi m'am rugat,
Şâ voi leacu i l-aţi dat,
Eu dăparte c'am trimes,
Boala după C.
Cu secera am tăiat,
Şâ boala dăparte am trimes-o
Unde cocoş n'a cântat,

(1) Declar aici, că-mi pare foarte rău, că n'am putut să întocmesc ierbarul acestor burieni, cum mă înţelesesam cu mama Ivana. Când ar fi putut ea, eu eram tras într'altă dandana şi nici n'aveam când să mă gândesc la aşa ceva. Iar acum, când aş vrea să fac erbarul, n'am de unde să mai iau pe mama Ivana.

Să fi fost 99 de feluri de burieni?!

Unde voinc chiot n'a dat,
Unde fată cosâță n'a'mpletit,
Unde câine n'a lătrat,
Unde secere n'a tăiat,
Unde popă n'a tocat.
Acolo s'a dăpărtat.
Şâ voi, maicilor sfinților,
Şâ Maica Domnului erea.
Iar ea să'ndura,
Şâ eu (Ivana) mă rugam,
La Maica Domnului.
Şâ ea nu să'ndura,
Şâ leacu lu C. i-l dă.

Cu această apă descântată şi-o toarnă bolnavul în cap, noaptea, desbrăcat şi pe iarbă verde. Mai bea şi din ea şi se atinge cu ea pe la toate încheieturile. Pe vreme de iarnă, când e gerul ştraşnic, operațiunea aceasta şi-o face bolnavul în casă, la căldură, şi şezut într'o albie. Apa din albie e dusă de ai casii şi asvârlită într'un loc retras, pe unde nu calcă picior de om sau de vită—ca să nu calce în scăldăturile tale cineva, şi să te umple de păcate şi să te încarci de blestemele celui care se va bolnăvi din cauza aceasta.

Acensta i se zice ca dat în scăldătură. Mai că nu se poate face deosibire între cel bolnav din cauza ca dat în scăldătura cuiva. Şi operațiunile sânt aceleaşi. Diferă numai descântecul. Iată-l:

Astăzi Lunea (Marția, Miercurea, Vinerea) pomană nu să face, dar dă dăsfăcut să dăsface.

Dăsface scăldăturile,
Dă la nouăzeci şi nouă
Dă străine,
Dă la 99
Dă vecine,
Dă la 99
Dă surate,
Dă la 99
Dă cumnate.
Intorsăi dat
Dă la altu
P'un an.
Care-a dat datu,
P'un an.
Eu întorc pă doi
Ea a dat pă doi,
Eu întorc pă trei,
Ea a dat pă trei,
Eu întorc pă patru
. . . .
(tot aşa până la 10)
Ea a dat pă nouă,
Eu întorc pă zece,
Şâ dă zece nu mai trece.
Crăpi drace;
Că n'ai ce face.
Scoate necuratule
Toate boalele,
Şâ toate trimesurile dă la C.
Dân creerii capului,
Dân măduva osului,
Dân pleoapele ochilor,
Dân urlătorile urechilor,
Dân grumajâ gâtului,
Dân şalile spinării lui.
Că eu, necuratule,

Cu limba le-am dăscântat
Cu secerea le-am tăiat,
Cu limba le-am adunat.
Ţâe, necuratule,
Colac le-am făcut,
Şâ ţâe, necuratule,
Şâ cai dă olac ţâ le-am aşăzat.
Să le duci, necuratule,
La capu cui le-a dat.
Fie moartă,
Du-le'n groapă-i.
Fie vie,
Du-le'n poartă-i.
Dân poartă'n fereastră.
Iar tu, necuratule,
Scoate junghiurile,
Şâ durerile dă la C.
Dân umerii mâinilor,
Dân coatele mâinilor.
Cân glesnile mâinilor,
Dân nodurile deştilor,
Dân unghiile deştelor,
Iar tu, necuratule;
Tu cu limba le-adunai,
Cu secerea le tăiai
Şâ ţâie necuratule,
Colac le făcui
Tu, necuratule, să le duci,
La capu cui le-a dat.
D'o fi moartă,
Du-le'n groapă-i.
D'o fi vie,
Du-le'n poartă-i,
Dăn poartă'n fereastă-i.
Scoate astupătura,
Dàn pieptu lui C.
Şâ focu dă la inimă.
Aprindere, bătăie
Cu spaimă, cu fiori,
Şâ cu răcori.
Iar tu, necuratule,
Scoate dân vintrile picerilor,
Junghiurile şi aprinderea.
Şâ mâncărimea.
Dân pulpile picerilor,
Dân genuchii picerilor.
Scoate necuratule,
Dân pulpile picerilor.
Iar tu, necuratule,
Scoate dân glesnile picerilor.
Dân labile picerilor,
Dân nodurile deştelor,
Dân unghiile deştelor.
Scoate dă la C,
Toate boalele.
Că eu, necuratule,
Cu limba le-am adunat,
Cu secerea le-am tăiat,
Cum a tăiat astă secere,
Toate hoaldele.
Şâ toate bucatele,
Şâ toate grânile,
Şâ toate ovesile,
Şâ toate *buruioarele*,
Şâ verzi şâ uscate;
Aşa să taie dătăturile.
Iar tu, necuratule,
Toate le-am dat,
Şâ ţâe colac le-am făcut,
Şâ ţâe cai dă olac le-am aşăzat.
Ce crezi, necuratule?
Dacă ţ'am zâs, dă n'ai plecat?
Să te duci frate la capu cui le-a dat.
Că dacă n'oi pleca.
Am să te fac, cum n'a făcut,
Al d'a luat plată pă spată.
Hai, necuratule, du-te.
Şâ vezi:
Dacă e moartă,

Du-te'n groapă-i.
Dacă e vie,
Du-te'n poartă-i.
Dân poartă'n fereastră-i.
Dân fereastră,
In bătătură.
Dân bătătură.
In casă-i
Dân casă-i,
In căldare-i
Dân căldare-i,
In oală,
Dân oală,
In strachină
Dân strachină,
In lingură
Dân lingură,
In gură.
Zăpăceşte-o dă minte,
Tulniceşte-o,
Şâ *zăoşăşte-o*.

Principele-Ferdinand, Teleorman.

Pr. Fl. A. Drăghici.

BOTANICĂ POPULARĂ

91. Cimbrişorul.

Cimbrişorul sau sărpunul creşte prin fâneţe, pe dealuri şi prin poene. Are frunza mică, creşte mult la un loc şi une ori se întinde pe pământ. Frunza lui e măruntă şi rotundă.--Are florile mici albăstrui .Are un miros tare.

Cu sovârf şi smicele de măr dulce. e bun contra *celui perit* (1).

De n'ai sovârf îl ferbi singur şi e foarte bun de cel perit.

Cu el se face şi oblojele la bube.

Unia îl pun şi în borş.

Ceaiul de flori de cimbrişor se dă beţivilor pentru a-i vindeca de această patimă.

In unele locuri, cimbrişorul se întrebinţează şi pentru a vindeca durerea de măsele.

Frunză verde *cimbrişor*,
Bate murgul din picior,
Să mă duc unde mi-i dor;
Să trec Oltu'n târguşor,
Să beu vin de-un leuşor,
Rachiu spirt de-un puişor (2).

92. Chimenul.

Chimenul, chimionul de câmp sau săcăreaua (Dr. Brandza) e o plantă ce creşte pe ogoare samanate; cu sare şi cu apă călduţă e bun pentru cai când au şoarece după ureche; când calul se încue'i dăm chimen cu rachiu.

(1) O boală ţărănească.
(2) Şezătoarea, I, 10.

93. Chica voinicului.

Chica voinicului, barba boiarului, nigeluța, negrușca îi floare de grădină, se înmulțește din sămințe, are flori albastre; se află și sălbatică. Fetele mari se gătesc cu aceste flori, punându-le în cozi.

94. Ceapa cioarei.

Ceapa cioarei numită încă și ceapă ciorească sau punga babei, turtă, turtea, țâțâiș, e o plantă ce crește prin poenele băhnoasă, și prin păduri, și are foi groase ca prajul, și floare albă gălbuie cu un miros greu.

Ceapa cioarei nu se întrebuințează în leacuri, fiind otrăvitoare după credința poporului, credință întărită și mai mult prin împrejurarea că vitele nu o mănâncă.

Poporul crede că cine bea zamă de ceapa cioarei, înnebunește, și de aceea unele femei o dau vrăjmașilor lor în rachiu.

Când cineva spune lucruri ce nu sânt la locul lor, i se zice: «par'că ai mâncat «ceapa cioarei», ceea ce însemnează a fi nebun.

In Ardeal fetele au obiceiul de a-și rumeni fața cu ceapa cioarei, ceea ce se vede din următorul *strigăt*:

Săracele fetele,
Multu-și bat picioarele,
Pe toate răzoarele,
S'adune ceapă ciorească,
Fața să și-o ruminească,
Ceapa ciorei s'a uscat,
Fetele s-au supărat.

Dese ori se aude în Moldova:

Frunză verde ceapa cioarei,
Se mărită fata chioarei.

Artur Gorovei și M. Lupescu.

95. Limbariță.

Plantă cunoscută la sate sub diferite numiri, ca: limba broaștei, limba bălților, etc...

Crește prin locuri mlăștinoase, bălți, pârâuri.

Se culege numai în *Vinerea mare,* deoarece se crede că numai astfel poate fi de vre-un folos.

După aceia se fierbe bine în apă, cu care se face baie, celor ce sufăr de epilepsie (Boala copiilor).

96. Muştarul de câmp.

Acestei plante i se mai spune şi «*muştar negru*» sau «*rapiţă de muştar*» şi creşte prin lunci, dumbrăvi, priindu-i cu deosebire locurilor nisipoase. De la ea se întrebuinţează numai săminţele care se scot din fructul bine copt, păstrându-se la uscăciume.

Dacă cineva suferă de junghiuri sau de nevralgii, ori simte dureri în vre-o parte a corpului, atunci să ia puţină sămânţă, se pisează bine într'o piuliţă până când se face făină, i se adaugă apoi o leacă de apă rece şi se capătă astfel un fel de terciu, care se întinde pe o pânză curată şi se lipeşte acolo unde se simte durere, ţinându-se astfel cât-va timp.

Dacă durerea nu încetează, se mai repetă mai târziu.

Jud. Botoşani.

C. Atanasiu.

CÂNTECE

1768. Uiu-iu şi-aşa mă cheamă
Epuraşu-i bun de zamă,
Epuroaica de friptură,
Leliţa de tras în şură!

1769. Invârtita câte-odată
Grămădită lângă vatră;
Invârtită două ori
Grămădită pe cuptor.

1770. Frunză verde alunică
Pe cel deal pe cea colnică,
Trece-un pui şi c'o drăguţă,
Puiu trece şuerând,
Puica'n urma lui plângând.
Ce plângi puică, ce oftezi
Din ochi negri lăcrămezi?
Cum n'oi plânge şi-oi ofta
Pentr'un om ca d-ta,
Că-şi lasă ibovnica,
Pe mânele altora,
Să-i sărute guriţa!

1771. Creşte-ţi flori cât gardu-
[rile,
Şi'n floriţi,
Vă preface-ţi ca şi mine.
Şi jeliţi.

1772. Frunză verde ş'un dudău
Saracu sufletul meu,
Mult 'noată în sânge rău,
Căci munceşte cu dreptate,
Şi-şi ia solda'n jumătate
Frunză verde şi iar verde,
Cine vede şi nu crede,
N'ar mai calca iarbă verde;
Cine-o zice că mi-i bine
S'ajungă şi el ca mine,
Cine-o zice că mi-i rău
Să-l ferească Dumnezeu.

1773. Foae verde grâu mărunt
Prin pădure-i drum bătut,
Nu-i bătut de car cu boi
Ci de noi fraţi amândoi,
Ori duşmanii ni-au făcut
Ni-au făcut de ni-am urât.

Pribeşti – Vasluiu.

Natalia G. Pricop

1774. Foae verde ca mălura

Când eram acas cu mândra
Veneai dorule cu luna,
Dar acum că sunt departe
Dorule nu-mi mai dai pace.
Mai lin, dorule, mai lin
Că suntem la loc strein,
Când oiu fi la locul meu
Să vii dorule mereu!
Şi iar verde ca mălura
Mândra care-o am acuma
N'aşi da-o pe toată lumea,
Căci cu lumea n'am ce face
Dar cu mândra fac ce-mi place!
Haide mândră să fugim,
Să fugim să ne pitim
Căci p'aici nu mai trăim
Că s-a 'nvăţat lumea hoaţă
Şi-ţi ia dragostea din faţă.

1775. Foae verde măgheran
Mai urcă puicuţă'n deal
Sub umbriţă de tufani
Unde ne-am iubit trei ani
Şi din deal cobori în vale
Că trece neica călare
Cu batista cu parale
Să ţi le dea dumitale
Şi am zis verde bob năut
Ştii mândră ce-am pus de gând
C'am să mă las de iubit
Şi să mă fac om cinstit!
Om cinstit şi bun de muncă
Numai cu *tale* pe luncă,
Om cinstit şi bun de coasă
Numai cu *tale* pe coastă!
Şi iar verde-a bobului
Din pricina dorului
Şi grija iubitului
Nu mă mai dau somnului.
De pun capul să mă culc
Doru-mi spune să mă duc
De pun capul să adorm
Doru-mi spune să mă scol.

1776. Foae verde iasomie
Mi-a venit, maică, hârtie
Să mă duc la cătănie
Trei ani la cavalerie
Mi-a *ven't* maică telegramă
Să mă duc că sunt catană.
Să-mi las tată, să-mi las mamă
Să-mi las surioară dragă,
Să-mi las dragii frăţiori
Să mă duc la Roşiori.
Foae verde fân cosit
Fir-ar fi, n'ar fi să zic,
Fir-ar ciasu-afurisit
Când plecai din gara Schit,
Mai bine să fi murit!
Schimbai trenul la Chitila
Din Chitila la Bârlad
C'acolo fusei chiemat
Să slujesc cu dor la stat
Fir-ar fi fost blestemat
Că prea mult m'a 'nstreinat
De cei dragi m'a 'ndepărtat.

1777. Foae verde garofiţa
Uite dealul, uite viţa
Unde-mi da mândra guriţa,
Uite muchea, uite valea
Unde-mi ţineà mândra calea
Uite muchea, uite dealul
Unde-mi priponiam eu calul
Şi mândruţa armăsarul
Uite şi locu 'nrotat
Unde-a stat murgu legat.
Uite muchia, uite dâra
Uite şi tăvălitura,
Uite şi gropiţele
Unde-au stat genunchele
Când sărutam buzele!

1778. Foae verde magheran

Mai am două luni din an
Mă ia Leano militar
Rămâne murgu'n coşar
Lasă murgul să rămâe
Pe Leana o iau cu mine.
Căci eu murgi oiu mai găsi
Şi mândre oiu întâlni
Dar ca Leana nu va fi.

1779. Foae verde foi de fag
Păsărică după lac
Nu mă blestemă să zac
Că n'am pe nimeni cu drag
Să-mi pună mâna la cap
Să mă 'ntrebe de ce zac,
N-am nici mamă, n-am nici frate
Câţi mă vede, toţi mă bate
N'am nici tată, nici surori
Sunt de râs la trecători,
N'am nici rost de 'nbucătură
Câţi mă vede toţi mă 'njură!!
Frunză verde frunză lată
Rău îi Doamne făr' de tată,
Făr' de mamă, făr' de frate
Că nu-ţi dă nimeni dreptate!

1780. Frunzuliţă brazi mărunţi
Singur am fost la părinţi
Ca lumina 'ntre doi sfinţi.
Frunză verde matostat
Părinţii s'au îndurat
Pe mine m'au măritat
Şi streinilor m-au dat!
Peste dealuri, peste munţi
La părinţi streini şi crunţi,
Peste dealuri, peste văi
La părinţi streini şi răi,
Streinii inimi de câine
M'au *usucat* vai de mine!
Streinii mâncă la masă
Eu le ţin lumina'n casă
Şi de chinul vieţii mele
Şi lui Dumnezeu e jele.
Şi-o foiţă de lalea
Mă făcui de-o păsărea
Şi sburai la maică-mea;
Mă făcui de-o păsărică
S'o văd sara cum se culcă
Dimineaţa cum se scoală.
Ea se culcă tot oftând
Şi se scoală tot plângând
Şi din gur'aşa zicând:
Uşi! pasăre d-acolea
Cu glas dela fata mea
Nu-mi mai rupe inima.
Maică nu mă *uşuì*
Până nu m'oiu jelui
Tuturor m'oiu tângui.
Jelui-m'aşi şi n'am cui
Jelui-m'aşi codrului
Codru-i bun la Dumnezeu
Potoleşte focul meu.
Şi-o frunzuţă matostat
Câte *odrasle* mi-aţi dat
Streinii mi le-au mâncat
Şi pe câte-au mai râmas
Să le 'ncarci în două cară
Să le iai şi foc şi pară.
Para umbl'a se 'nălţă
Părinţii s'or învăţă
Fete mari a'nmărită
Şi la streini a le da.

Rucăr, Muscel.

Andrei A. Dumitrescu

1781. Drăgulianu de ovăz
Când s'ar face dealu şes
Şi valea bună de mers
Cu puica să mă'ntâlnesc
Două vorbe să-i grăesc
Două vorbe ori mai multe
Să le ţie puica minte.

1782. Cuculeț cu pene verzi
Cântă noaptea prin livezi
Cântă și'n livada mea
Că ț-oi da și eu ceva.
Cucule nu blestema
Că blestemul dela tine
Se ține mereu de mine

1783. Foae verde trei masline
Frică mi-i că mor ca mâne
Rămân mândrele de mine
Rămân multe vai pe ele
Sărutale făr de vreme
Și pe ochi și pe sprincene.

1784. Frunză verde avrămească
Dela noi a treia casă
Stă fetița cea frumoasă,
Dela noi a cincea casă
Altă tare-i mai frumoasă;
Dela noi a șaptea casă
Tot de cele mai frumoase.
Toată noaptea n'am dormit
Tot la ele m'am gândit
Nici de sară noi dormi
Tot la ele moi gândi.

1785. Vai de mine ce să fac
Cine-mi place eu nu-i plac;
Vai de mine ce să fie,
Cui plac eu nu-mi place mie.
Din Vârfu-câmpului, Dorohoi.

D. Urzică

1786. Frunză verde solz de pe-
[ște,
Femeia care iubește,
Spală noaptea și cârpește
Și ziua se primineşte,
Și tot la iubit gândește.
Femeia care-i urâtă,
Șăde tot posomorâtă,
Straele pe trup nu-i vin,
Oglinda-i pune venin....
Ziua doarme din picioare,
Noaptea zace de lingoare.
Femeia care-i frumoasă,
Nui păcat s'o ții în casă,
Noaptea-i veselă ca luna
Ți iubește ca nebuna,
Ziua-i dulce ca și-un soare.
Și iubește pân'ce moare.
Humulești, Neamț.

C. Atanasiu

1787. Foae verde lasă, lasă,
Mi-a trimes mândru de-acasă,
Intr'o foae de bujor
Mi-a trimis o țir' de dor.
Eu i-am times înapoi
Intr'o foae de salată
Să m'aștepte trei ani fată.
Ea mi-a trimes înapoi
Că m'așteaptă numai doi.
Frunză verde de *nasoc*
Arde inima cu foc
Și tot arde și se frige
Și n'are gură să strige.
Gură dacă mi-ar avea
Ar strigà, cât ar puteà
Intru'n casă, es afară
Inima-mi sloboade pară
Ies la câmp ca să mi-o sting
Și mai rău că o aprind.
Foae verde de-a lipici
Mițo, ochii tăi cei mici
După ulițí mă aduci
Și'n cas la tine mă culci
Imi dai perini de culcare
Guriță de sărutare.
Foae verde lemn de sus
Puiule, de când te-ai dus
Trei garoafe'n poart'am pus:
Una ție și una mie
Ș-una dorului, să-mi vie

Du-te dor, unde te mâi
La mândra sub căpătâi
Să mi-o scoli, să mi-o mângâi
Şi la ureche să-i spui
Că mă sui pe umerel
Şi mi-o gâdăl de cercel,
De cercel s'o ciugulesc
La ureche să-i şoptesc
Că eu vreau să o iubesc
Măcar să mă prăpădesc.
Să mă prăpădesc ca piru
Să 'nfloresc ca trandafiru
Trandafir cu 7 creste
Eu sunt doftor de neveste,
Că le iubesc fără veste.

Unghcşiţi, Suceava.

Şt. St. Tuţescu

1788. Foae verde trei smicele
De unde vii tu *făi* lele?
—Din deal de la Măgurele.
Şi ce-ai cumpărat făi lele?
Lele, lele, şi iar lele.
Patru şiruri de mărgele
Să lucrez noaptea la ele!
—Foae verde foae lată,
Nu am să mor nici odată,
Pân' n'oiu iubi lumea toată:
O americană(!) ş'o ţigancă,
Ş'altă lege mai spurcată
Ce-o vrea D-zeu să-mi facă!

Auzite de la băetul Ghiţă-Busuioc Larga-Bacău.

C. Vartolomeiu.

1789. Mărita-m'aş mărita,
Cu suveica nu ştiu da,
Pâne nu ştiu frământa,
Iar la joc m'aş îndesa.
Că la joc îs ca focu',
Iar ta lucru pute locu'.
Nu ştiu ţese, nu ştiu coasă,
Am nădejde că-s frumoasă.
Frumuseţ 'o prăpădesc,
Şi nimic nu folosesc.

1790. Bădiţă cu pana verde,
Rău mi-i teamă că te-oi perde.
Că te-am mai perdut odată,
Te-am perdut şi te-am aflat.
Chiar în fundul codrului,
La curţile dorului.
Prinse doru'a mă 'ntreba:
—Ce caţi mândră pe-aicea?
—Dorule, doruţule,
Imi caut dragostele!

1791. Măgheran cu creanga'n sus,
N'am iubit mândră pe-ascuns.
N'am iubit cu multă frică,
Ai noştrii nu ştiu nimică,

1792. Zis-a badea că-a veni,
Până'n fundul grădinii,
Să dau gura şi ochii;
M'a minţit şi n'a venit,
Doamne rău m'am chinuit!
De-aş fi ştiut că şi-amù',
Nu mi-aş fi perdut somnu!
Şi m'aş fi culcat de vreme,
N'aş fi ars atâtea lemne.

Jud. Neamţ.

A. Moisei.

1793. M'am înţepat într'un cui
Piciorul nu poci să-l pui.

1794. Rădăcină de urzică
Daţi-i drumul să se ducă
Că face pureci de luncă
Şi la noapte ne mănâncă.

1795. Aoleo, de ce detei
Dete mâţu'n putinei;
Vino lele de mi-l scoate
Că-ţi dau o oală de lapte.

1796. Uşurel şi binişor:
Uşurel cu fata popii
Că fărâmă brâul sobii.

1797. Nu te uita la cojoc
Ci te uită cum mai joc.

1798. Joacă, neică, ce-i jucà,
Du-te-acasă la măta,
Că ţi-a tăiat pisica,
Şi ţi-a oprit codiţa.

1799. Foaie verde măr sălciu,
Ş'am un bărbăţel *beţiu,*
Cu furca nu poci să-l ţiu,
Că mi-e furca de *mischiu,*
Şi caierul de matasă,
Nici cu ăsta nu ţiu casă.

1800. Cine'n horă n'o jucà,
Să-i moară ibovnica,
Să vie să-i dau p'a mea.

1801. Foaie verde ca aluna,
Vorbii asară cu una,
Cum vorbeşte toată lumea.
Nu ştiu luna-i'ntunecoasă,
Poteca mărăcinoasă,
Nemerii la altă casă,
Cu nevasta mai frumoasă.
Cu bărbatul nătărău,
Acolo mă trag şi eu.

Voicoşti-Vâlcea.

Ion N. Popescu.

1802. Frunză verde, codru rar
Frunza ta m' aduce val,
Val m'aduce, val mă'ntoarce,
Ca pe puiu într'o găoace.

1803. Eu îţi sunt frate mai [mare,
Lasă mânele la vale,
Şi dă un chiot a jale,
Să se audă'n depărtare,
Tuma din poiana mare.

1804. Căprioară surioară,
Scoală-te 'n două picioare,
Şi roade codrul la poale,
Să mă vadă sfântul soare,
De când maica m'a făcut,
Soarele nu m'a văzut.

1805. Frunză verde de mohor,
Pân la toamnă nu mă'nsor,
Măcar să mor şi de dor,
De'nsurat m'aş însura,
Nici urîtă n'aş lua,
Cu frumoasa nu-i prea bine,
Că ţi-o ea alţii din mână.

Auzit de la lăutarul Ionică Stângaciul, din Corbeasca-Tecuci.

Alex. Saint-Georges.

GLUME, JÂTII, TACLALE.

324.—D'ale înşelătorilor.

Erau patru linge-blide şi n'aveau într'o zi ce să mânânce. Doar doi din ei aveau câte un gologan.

Se duce unul la o brutărie:

— Domnule, ştii că ţi-am rămas dator, săptămâna trecută, un gologan. Uite, ţi-l am adus. Mai dă-mi şase pâini *în dator.*

Adică, vorbă să fie. Da' nu mai fusese el p' acolo.

Brutarul, mirat, ce-şi zice!:

— Mă! Da cinstit trebuie să fie omul ăsta! Ţinù el minte chiar

de săptămâna trecută !—Şi-i dă pâinile, de le duce la tovarăşi.

Alt înşelător se duce la un pescar:

— Dă-mi, Domnule, cinci ocà de peşte şi dă-mi băietu' până acasă să-i plătesc.

— Bine, îţi dau.

Ia peştele şi ia şi băiatul după el.

Merge şi merge înşelătorul până la casa unui popă:

— Uite, măi băiete! Asta e casa mea; intru înăuntru să-ţi plătesc şi aşteaptă-mă aici.

Inşelătorul intră înăuntru şi zice către popă:

— Părinte, bagă de samă: e un băiat zăpăcit coleà afară! Tot cere mereu banii de pe peşte, când se pomeneşte, tot de peşte vorbeşte. Ţine un gologan să-i citeşti molifta, că poate-i trece.

I-a lăsat banii şi a fugit prin dos; iar băiatul cum a văzut pe popa, a început să-i ceară banii de pe peşte.

— Taci, taică, taci .. îi zice popa, şi-l pune în genunchi, de începe molifta.

— Lasă-mă, părinţele, că nu sunt zăpăcit... şi o rupe băiatul la sănătoasa, dar pe înşelătorul cu peştele nu l-a mai văzut. Dusese-se de mult peştele la tovarăşi.

— Bun şi ăsta—ziseră ei.

Apoi altul se duse la un negustor să cumpere untdelemn. Ia un urcior mare şi pune înăuntru un burete d'ăia care suge.

— Umple-mi, jupâne, urciorul şi, umplându-l, măsură de vezi cât încape în el?

Negustorul începù să toarne în urcior untdelemn, dar, când pe aproape să-l umple, înşelătorul întreabă:

— Uitai să te întreb: Câte parale dai ocaua?

— Doi franci?

— Aşà? Nu-l ieau cu preţul ăsta. Ia-ţi-l îndărăt.

Şi-i toarnă îndărăt ce bruma s'a mai scurs; că untdelemnul cel mult erà supt în burete.

Apoi s'a dus la tovarăşi, de şi-a povestit fiecare isprava. Atunci al patrulea zice:

— Măi, staţi voi acì, că mă duc şi eu să fac rost de hanul unde să punem masa.

S'a dus, luând cu el lucrurile de cari făcuseră rost. Şi după ce pune la cale tot, trimite la tovarăşi pe un băiat din han să-i cheme. Acolo, hangiul pregătì mâncarea, le dă să mânance şi vin cât trebue. Pe urmă:

— Socoteala!—zic ei.

După ce le-o face, încep să se uite unul la altul.

Unul:

— Fraţilor! Azi e ziua mea. Eu trebuie să plătesc.

Altul:

Al treilea:

— De ce, mă, voi să plătiţi mereu şi eu nici-o dată?

Da al patrulea:

— Ia ascultă, fraţilor! Decât să ne certăm între noi, mai bine, hai să spargem pricina.

— Cum?

— Să se lege băiatul din prăvălie la ochi, ca la baba oarba şi, pe care o pune mâna, ăla să plătească.

Aşa fac. Şi băiatul—tejghetarul—crezând că sunt cinstiţi, s'a lăsat să-l lege la ochi.

Apoi înşelătorii atât au aşteptat: au rupt-o la sănătoasa. Iar băiatul nu se mai deslegă. Tot umblă d'a baba oarba, dibuind, să puie mâna pe unul din înşelători.

Dar, unde erà pomana aia?

Când se istovise alergând, coleà pe sară, uite că-i intră stăpânul în prăvălie. Băiatul pune mâna pe el.

— Dumnneata să plăteşti, domnule, că te-am prins.

— Ba să plăteşti tu, dobitocule! Că muşterii au fugit de mult.

Şi i-a dat bietului băiat de cheltuială după ce l-a deslegat la ochi.

Auzită dela fratele meu Ion, Priboeni Muscel. **C. Rădulescu-Codin.**

325.—Dintr'ale lui Moş Iordache.

Detese Cuza când cu împroprietărirea, pământ la ţărani; însă printre ei mai împroprietărise şi nişte ţigani cu vite.

Vine vremea muncii, (ţiganii erau aşezaţi pe moşia Bourenilor) şi trebuià să se are pământul. Acù', moş Iordache,—că despre el e vorba—, aveà plug şi n'aveà vitele acl. Ţiganilor le erà tot greu: aveau vite şi n'aveau plug! Cine ştie cum 'or fi aflat ei de moş Iordache, că s'au gândit să bage în plug cu el. S'au învoit cum s'or fi învoit şi-au căzut la *tocmă* ca mai întâiu să are pământul lui moş Iordache şi-apoi pe-al lor. Aşà, aşà!..

Dimineaţă vin ţiganii pân' la ziuă îl scoală pe moş Iordache, înhamă caii la plug şi pleacă.

Ară ei, ară, vine prânzul,—ţiganii erau leşinaţi de foame—, aşteptau să vie cu demâncare. De-aş! Nimic! Pun mâinile streaşină şi se uită în zare, li se bucurau inimile; însă când să zică şi

ei bodaproste, treceau pe lângă ei, nici măcar să se uite... Vine namiazul, tot aşà... La chindie Tot aşà.... că nu-ş câte zile a arat cu ei.., Da' vezi, moş Iordache, hoţ, mâncà dimineaţa, pân' la zină, şi-aşà că-i ţineà până seara...

Au arat ei împreunaţi nu-ş' câte pogoane şi-l tot întrebau ţiganii:

— Da' bine, moş Iordache, mai ai mult? La noi când mergem?

— De mă, că nu mai avem mult şi isprăvim.

Şi tot aşa-i ţineà pe bieţii ţigani, cu vorba.

Moş Iordache, cum erà de felul lui, ascundeà el cevà în sufletu-i. Aşà, mai aveau vre-o trei brazde de tras; au tras două, şi a mai rămas pricina pe una; dar numai el ştià de asta!

Ţiganii iar îl întreabă:

— Mai e mult pân'-om isprăvi, ori nu, moş Iordache?..

Acum, el ce face? Opreşte plugul, se suie pe grindei şi le-arată:

— Măi, vedeţi voi măgura aia? Iote aia care de-abià se vede în zare?

— O vedem...

— Hotarul Băileştiului îl vedeţi?

— Il vedem...

— Dar pe-al Cioroiului?

Şi pe-ala.

— E, până acolo mai am...

Când a auzit ţiganii asà, şi-au deshamat caii şi-au plecat!..

Şi-a rămas bietul moş Iordache cu pământul arat şi cu plugul în brazdă!

Şi s'au dus ţiganii de par'că nici n'au fost, şi duşi sunt şi astăzi din sat!...

Bourcni-Dolj. **N. I. Dumitraşcu**

326.—Femeia toantă.

Foaie verde salbă moale
Câte mândre sunt pe vale
Drepte ca o lumânare
Şi frumoase ca o floare.

Numai mândruliţa mea
E dreaptă ca secerea
Că i-a plăcut dragostea

Mândruliţă ca a mea
N'a mai fost a altuia
E frumoasă şi plăcută
Par'car fi cuivà gătită.

Nici pe şes nici chiar pe munte
Unde sunt frumoase multe
Lângă ea sunt toate slute.

Am mândruţe ca o floare
Doarme până'n prânzul mare.

Cu cololanele goale.

Când îi pomenesc de furcă
Ia pătura și se culcă
Și se 'nvelește cu sacul
Și s'alătură cu patul
Tremură pân' o ia dracul
Ca să o crează bărbatul.

D'aoleo nevasta mea
Puse oala să se lea;
Indrăcita de purcea
Varsă oala peste ea
De-i opărî drăcia.

Puse oala și-un cazan
Că nu s'a lăut d'un an
Dar un îndrăcit de porc
A vărsat cazanu 'n foc.

Puse mâna după cap
Un păduche cât un țap
Puse mâna ca să-l ia
Păduchele mârâia

Dacă văzui și văzui
Făcui mâna *undițui*
L-apucai de *gârbiță*
Și-l trântii în bătătură
Mâncară cânii o lună.

Să pui șeaua p'un cal murg
Să mă duc la Câmpulung
Să iau 5 oca de unt
Pe nebună să descurc.

Când se duce prin ocol
Fug vitele se omor
Rămase juian legat
Și-al'a rupt și mi-a scăpat.

Na, na, na, juiane, na,
Că nu nu este boala ta,
Ci e nătăntoala mea.

Auzit dela rezervistul Coman, lăutar din Muscel.

S. P. Colibași.

CRONICA

Semne de cinstire lui Serafim Ionescu, dascal succevean îi aduc prietenii lui de școală, într'un volumaș tipărit la Bârlad. Intre altele, cuprinde două articole: unul privitor la *Datinile Tătărușenilor (j. Suceava) la nunți*, scris de d-l *Al. Vasiliu* și altul, *Credințe și obiceiuri de ale Mehedințenilor*, scris de d-l *Gh. Lupașcu.*

* **Ghilușul,** II.—8-10 (Aug.—Oct. 1914). **T. Pamfile.**

* **Un răspuns d-lui Tuțescu.** In numărul 1—2 al Ghilușului, d-l Ștefan Tuțescu face critica—cam neîntemeiată— culegerii de cântece, „Flori de câmp, Doine oltenești", apărute în No. 4 al bibliotecii folkloristice „Ion Creangă", cântece publicate de d-l N. I. Dumitrașcu, iar în No. 5—6 din Ghilușul răspunde d-lui Pamfile.

După d-l Tuțescu subtitlul „Doine oltenești" ar fi fost mai nemerit așà: „Doine ardelenești" pe motiv că în cele 34 din 170 cântece, se găsește cuvântul, bade, bădiță, bădie, care-i din Ardeal. Nu acest fapt poate determinà origina unui cântec popular, ci cu totul altceva. Ce-ar zice d-l T., când i-ași spune că în Teleorman se zice „bai" în loc de nene, neicuță, neică; iar „bai" prescurtarea lui badea. „Ce mai faci bai Ioane?". De asemenea, la: Drăgășani, Călina, Zevideni, Prundeni, Milostea, Costești, Greci, Bujoreni, Bogdănești, Sincești din Vâlcea, Polovraci, Rădinești din Gorj, etc. se întrebuințează cuvântul „bade". Vorbesc de localități cunoscute de mine și acestea nu-s în Ardeal. Dar numele proprii de „Badea" sunt numai în Ardeal, d-le Tuțescu?

Culegătorul „Florilor de câmp" a trăit cât-va timp prin localitățile enumerate și a avut ocazia de a auzi cântece cu „bade".

Abià, dacă vre-o câteva au cevà nuanţă ardeleanească şt anume: 128, 129, 118 (?), 108 (mai mult moldovenesc) şi 115; 101, 102 şi 98 sunt bănăţene; 117 e din judeţul Neamţ şi cu toate acestea se cântă şi 'n Oltenia.

Nu un cuvânt poate determinà localitatea de unde vine cântecul, ci forma în care-i expus—cântat, fondul fiind acelaş, la acelaş popor.

Ba, după teoria D-lui Tuţescu, nici „Florile de câmp" nu-s toate de câmp. Un exemplu:

„Bucata No. 2 e născocită (sic) din o localitate de deal. Asemenea bucata 5 şi 6 etc". Ei aşi!? D-l T. uită că Românul înţelege prin „câmp" orice loc, fie la deal, munte, şes—numai pădure să nu aibă—zic câmp. „Pe unde te duci cu oile?—Pe câmp!" Şi erà o râpă ş'un deal cât toate zilele de mari. Dar ce să-i faci, erà câmp, căci n'aveà pădure. Aici nu facem geografie d-le T.! Oare numai la câmp — adică şes—cântă Românul? Eu zic că în toate părţile. Puteau fi şi flori de pădure, erà o crimă cu asta?...

„Tiliniţă, Tilinioară.. Sină... Erà preţios să se fi ştiut în care parte a ţării e acest provincialism. In bucata 10 Tină e pus în loc de mândră, puică, mândruţă sau Ioană". Aceste cuvinte nu sunt provincialisme după cum le clasifică d-l T. ci sunt numele iubitei sau mândruţei cântate. Ca probă: In Ghiluşul No. 1—2 an. II pag. 24-25, rândul 1, 12 şi 18 se găseşte scris numele drăguţului. Ba chiar şi numele culegătorului e Ioniţă. „Tilină" e un diminutiv şi vine dela: Ecaterina, Catalina—des întrebuinţat—, Tilina, Tina, Tiliniţă; idem: Eufrosina, Frusina, Sina. „Sină şi Tină" nu e de loc „Ioană", căci Ioană ar fi diminutiv: Ionică, Ionea, Ionele, etc. D-l T. să cerceteze puţin în satul său, sau poate la... Zăicoiu şi se va convinge singur de adevăr.

Cuvintele: cucă=vârf, hău=râpă, peşteră. „Mă suiu in deal în cucă (nu la cucă)" aşà se zice; pinos=spinos=(mărăcine).

Frunză verde lemn pinos (mărăcine)
Drag îmi e omul frumos etc. sau
Frunză verde mărăcine
Ia-mă neicuţă cu tine. etc. Pe matostat să-l explice şi d-l T. căci îl văd şi în Ghiluşul. La noi se mai zice: mărtotstat, ca şi cum s'ar zice: Frunză verde uscată.

„Bucăţi ca: 16, etc. se găsesc prin Dorul". Par'că „Dorul n'a cules din cele publicate până acum în revistele folkl. Ce zice d-l T. despre cântecul milităresc dela pag. 23 din Ghiluşul No. 1—2 an. II? Acesta nu e din „Dorul?" Şi de ce-l publică în Ghiluşul, care-i revistă de folklor? De ce nu-l lasă „Dorului" să-l publice, fiind de... mai de obraz, *de lume*, orăşenesc. Apoi No. 10 dela pag. 24 acelaşi număr, e curată producţie populară aşà cum e cules? Eu zic că nu... „Bucăţi ca 19, 55, 72, 64... etc. sunt triviale...". Oare Românul n'are voie să-şi bată joc de cine nu-i place? N'are voe un culegător folkloristic să culeagă tot ce aude? Atunci nu mai e folklor D-le Tuţescu, ci e, să-i zicem... hai literatură cultă pentru... D-ta aşà faci în Ghiluşul? Nu sunt oare mai triviale bucăţile publicate de d-ta în Ghiluşul ca cele atacate din „Flori de câmp" şi anume: No. 13 pag. 11, No. 30, 34, 35, 40, *43, 45*, 46, *59, 64*, din an. II. No. 5—6 al Ghiluşului? Eu zic că da, şi mă mir că le-ai publicat. Să ne rezumăm: Din Cronica d-lui Tuţescu am înţeles următoarele: Să faci ce zice Tuţescu—adică popa—nu ce face Tuţescu-popa. Atât.

Gherceşti-Dolj. **I. Brătulescu.**

P. S. Am răspuns d-lui Tuţescu de oarece multe din cântecile publicate în „Flori de câmp" sunt culese de mine şi date D-lui Dumitraşcu.

OBOLUL

Prietenilor Revistei «ION CREANGĂ» pentru strângerea fondului

Bustul lui Ion Creangă la Bârlad

Suma adunată	1046.60
Se adaugă dobânda la 1041 lei 60 b. pe anul 1914 . . .	62.30
Total	1108.90

Domniei-Sale
Domnului .... Artur Gorovei

Comuna .... Fălticeni

prin Oficul .... Judeţul ....

A APĂRUT:

T. PAMFILE şi M. LUPESCU:

CROMATICA
POPORULUI ROMAN

Lei 2.

MIRON COSTIN

Revistă de cercetări şi mărturii istorice. Anul II, No. 12 pe Decembrie 1914, cuprinde:

† DIMITRIE A. STURDZA.—T. Pamfile.
CÂTEVA SFATURI MORALE.—D. Furtună.
DOCUMENTE.—N. Apostol, G. Florescu, G. Iancu, C. N. Mateescu, General P. V. Năsturel, V. C. Nicolau, Al. Saint-Georges.
INSCRIPTII.—Gr. Goilav.
INSEMNĂRI.—D. Furtună.
CRONICA. — T. Pamfile: N. Iorga: Veneţia în Marea Neagră. I. Dobrotici, Steagul lui Mihnea Vodă, Radul în muzeul istoric din Belgrad, Nouă documente basarabene, Pilda bunilor Domni din trecut faţă de şcoala românească, Scrisori inedite ale lui Tudor Vladimirescu din 1814-1815, Opera de istoric a Regelui Carol; D. A Sturdza: Şedinţa Academiei Române dela 1 Maiu 1914; V. Drăghiceanu: Intemeerea şcoalelor din Romanaţi şi Dâmboviţa de Pitarul Mihail Drăghiceanu Profesorul; N. Docan: Exploraţiuni austriace pe Dunăre la sfârşitul veacului al XVIII.
INDICE de nume şi lucruri cuprinse în an. I şi II.

Anul VII. — No. 2. Februarie, 1915.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară
APARE O DATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

REDACȚIA:
T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Zorleni-Tutova

BARLAD

Exemplarul:
In țară . . . . 40 de bani
In streinătate . . . . 50 » »

Abonamentul anual:
In țară . . . . 5 lei
In străinătate . . . . 6 »

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CĂRȚI, CONSTANTIN D. LUPAȘCU

INTEMEIETORI: PR. EC. I. ANTONOVICI, ST. CAPŞA, G. A. COSMOVICI, N. I. DUMITRAŞCU, D. GR. FURTUNĂ, PR. GH. GHEOLDUM, P. HERESCU, DR. I. URBAN JARNIK, G. T.-KIRILEANU, N. L. KOSTAKI, M. LUPESCU, C. N. MATEESCU, A. MOISEI, N. I. MUNTEANU, I. NECULAU, A. NEGOESCU, T. PAMFILE, P. PĂNOIU, T. POPOVICI, P. G. SAVIN, A. TENEA, ŞT. ST. TUŢESCU, G. TUTOVEANU, I. ZOTA.

POŞTA.

D-lui D. Urzică: Bucata trimisă s'a rupt, de oarece aţi trimis-o şi altei reviste, unde s'a şi publicat. Mulţămim de cuvinte frumoase! D. Elena Ştefănescu: Aşteptam cu plăcere ori şi ce. D. I. Brătulescu: Primit. Din cântece, vre-o două se vor scoate; ştiţi de ce.

DE LA REDACŢIE.

Lămuriri.—Materialul ce ni se trimite să fie scris pe o singură parte a hârtiei; ar fi bine să se scrie numai pe sferturi de coală

— Să nu se scrie pe o hârtie mai multe feluri de culegeri, de pildă cântece şi gâcitori, datine şi cuvinte rari, şi altele, ci fiecare pe hârtia sa.

— Scrisul să fie cetet mai ales acolo unde-i vorba de cuvintele rari, căci greşelile ce s'ar face punând de pildă pe *u* înloc de *n* şi pe *a* în loc de *o* şi pe *c* în loc de *e*, ar fi foarte mari.

— La un plic nerecomandat pe care se scrie «manuscrise de imprimat», ajunge o marc de 5 bani pentru 100 de grame; pentru 150 de grame trebue 10 bani. Aceste manuscrise însă, nu trebue să cuprindă scrisori particulare, cari să se facă numai de-oparte prin cărţi poştale.

— Persoanele cari cer lămuriri, le vor găsi la poşta redacţiei, dacă nu alipesc o carte postală sau o marcă pentru răspuns.

Cărţi primite la redacţie.

Pr. N. Pandelea: **Despre existenţa lui Dumnezeu**. (No. 914-916 din «Biblioteca pentru toţi») Bucureşti Librăria Alcalay, 256 p., 90 bani.

V. Anestin: **Ce trebue să cetim**. (No. 921 din «Biblioteca pentru toţi»), Ibidem, 206 p. 30 bani.

GOETHE: **Povestea lui Achille. Prometheus**, (No. 291 din «Biblioteca pentru toţi»), Ibidem 70 p. 30 bani.

Anul VIII.—No. 2. **Februarie, 1915.**

ION CREANGA

Revistă de limbă literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:	ABONAMENTUL ANUAL	ADMINISTRAȚIA:
T. PAMFILE	In țară 5 lei	M. LUPESCU
Bârlad, str. Corbului.	In străinătate 6 „	Zorleni-Tutova.

«STUDIILE» D-LUI TH. D. SPERANȚIA.

D-l Th. D. Speranția a scos de curând un mănunchiu de articole întitulat **Miorița și Călușarii, urme dela Daci și alte studii de folklor** (1) pe cari, de o cam dată, nu le mai înșir. Titlul este ales, cum se vede, *ca să răsune*, căci întâia bucată' întinsă pe 53 de pagini, nu pomenește de Daci, de cât doar în cuvinte ca acestea: Miorița și Călușarii, ca să ajungă la noi, au trebuit să ne vină prin Daci, de oarece prin Romani se vede că nu ne-au venit. Iar ca încheiere se arată că «Împăratul Aurelian puteà să-și fi trecut peste Dunăre ori câți coloniști, pe noi, cei ce aveam Miorița și Călușul, pe noi cari eram Daci, nu ne-a strămutat. Noi am stat aici, am cântat Miorița și-am jucat Călușul și ne-am păzit pământul» (2).

După titlu, mai departe, se arată ca «Ilustrilor savanți, Domnilor: Franz Cumont, Arnold van Gennep, Gaston Emile Charles Maspero, închină aceste lucrări autorul».

Și apoi urmează cele 11 articole dintre cari unul se întitulează: scris «contra teoriei lui Ernest Grosse».

Articolele sunt vechi; mi se pare că mai toate au fost publicate în *Noua revistă română*. La vremea lor, aceste articole au produs câteva discuții chemate și nechemate, s'au adus câteva lumini învederat adevărate și deci potrivnice părerilor d-lui Speranția. Și cu toate acestea, peste toate și peste atâta vreme, d-l Speranția trece cu dispreț, și socotindu-și părerile nestrămutate, își încheie volumul pomenit, cu o grabă de factură ce se întâlnește peste tot locul.

Rămas aproape totdeauna la colecția lui Alexandri,—care e o creațiune în vesmântul ei,—la colecția lui G. Dem. Teodorescu, pe care o și botează «*Ghedem*» (3), d-l Speranția nu cunoaște

(1) București 1915, Edit. Libr. Sfetea, 284 p.

(2) P. 53.

(3) P. 19.

truda pe care o cere documentarea ficărei pagine. Să mai adaog apoi fireasca înțelegere ce-o are pentru lucruri pe cari nu le-a văzut, în mijlocul cărora n'a trăit, care nu se poate dobândi pe deplin prin ori câte studii? Şi totuş, fără aceste însuşiri, d-l Sperantia găseşte mijlocul de a-şi lustrui spusele sale cu acea ieftină pomadă care stă la îndămână tuturor: o citație din autori străini şi-o «bizeà» iluştrilor savanți.

Poate să am răgazul să cercetez toate articolele d-lui Sperantia, oricum, fără nici un folos peste d-l Sperantia. De o cam dată însă, va fi de ajuns, dacă mă voiu ocupà numai de întâiul, cel mai de seamă, şi cred că cetitorii acestei reviste vor fi pe deplin luminați cu privire la felul d-sale de lucru şi deci la temeinicia părerilor d-sale.

Ce spune d-l Sperantia despre *Miorită* şi *Căluşari?* Că-s urme din cultul *cabiric*, cunoscut înainte de mitracism şi creştinism, practicat din Egipt, până'n Germania. El constă, după d-l Sperantia în «cinstirea fratricidului» (1), după cum adeveresc felurite icoane, pe cari se vede un tânăr,—un cabir,—împrejurat de doi inşi mai bătrâni,—alți doi cabiri,—cari vor să-l ucidă pe cel singur. Une ori se vede acolo şi o femeie «de oare care condiție»,—mama sau draga ucisului,—la olaltă cu lună, stele, şerpi, taur, berbece, leu, câne, om cu cap de câne, păsări, cărăbuşi, ş. a. După aceste lămuriri urmează o întunecoasă analiză, de altfel, fără mare importanță, şi apoi această adorabilă încheiere:

«Mai sigur din toate e că existau nişte mistere ale Cabirilor, nişte slujbe religioase, şi noi credem că Miorița din folklorul nostru este tocmai un rest din aceste slujbe ori mistere cabirice. Cu această ipoteză, cultul Cabirilor, nu numai ne ajută să explicăm Miorița, ci şi Miorița la rândul ei ne înlesneşte să lămurim cevà din cultul Cabirilor.

Când ți s'ar presentà nişte resturi de schelete: vr'o trei capete, vreo nouă labe de mâni, vreo cinci fluiere de picior, vreo şase degete, etc., cum ai puteà să le cunoşti cari cu cari au fost? Tot aşa de departe sunt resturile din cultul Cabirilor.

Totuş elementele folklorice din Miorița nu se găsesc decât în în aceste resturi ale cabirismului, deci Miorița face parte din cultul cabirilor şi anume din cultul cabirilor egipteni-germani» (2).

Urmează apoi, paralel, elementele din Miorița, cu cele din cabirism:

(1) P. 12.
(2) P. 18.

90. Iconiţă dintr'o cărticică, al cărei text s'a publicat de d-l C. N. Mateescu în *Cuvântul adevărului*, VII, No. 16 (Craiova 1908). Ea închipuie pe *Luţiperu* în *inima omului*, ocrotind *curvia*, *iubirea de argint*, *za[v]istia*, *făţărn[i]cia*, *mândria*, *lăcomia*, ..., şi *muerea*, pentru *trupul* pofticios şi *iadul* ce-şi varsă focul din gură. Cf. T. Pamfile, *Diavolul învrăjbitor al lumii*, Bucureşti 1914, p. 7.

La Mioriţa: dragostea ciobanului pentru câni; la cabirism: dragostea zeului Osiris pentru fiul său Anubis!

La Mioriţa: stea, soare, lună, brazi, paltinaşi, munţi; la cabirism, după tabletele etrusce: soare, lună, şerpi, tauri, cărăbuşi (1).

Şi atât.

Trece apoi la Căluşari, a căror descriere,—una singură,—o dă, şi o pune în legătură cu cabirismul. Şi aici, câteva linii din te-

(1) P. 30—33.

meineca argumentare a d-lui Speranţia, ne vor da o ideie luminoasă asupra sistemului ştiinţific practicat de d-sa:

«*Se poate*,—scrie d-sa, acolo unde se compară îmbrăcămintea Căluşarilor cu cea a figurilor cabirice,—ca pe tabletele cabirice să fie representat tocmai momentul când Isis întâlneşte pe vânt călare şi chiar în faţa lui Set, reprezentat tot călare. Vântul spune către Isis unde a văzut el pe cel căutat.

Se poate însă că vântul călare să fie creaţiune cu totul independentă. Mai observăm apoi că şi încălţămintea căluşarilor cu opinci şi obiele frumoase, lagate cu târsâne, precum şi găteala capului cu pălării şi cordele, arată, tot un fel de uniformă militară.

Fesul turcesc al vătafului, *cred că trebue să fi amintind* o uniformă streină, africană *poate*, pe care *ar fi purtat-o* Set, ucigaş al lui Osiris.

Nădragii sau poturii negri pe cari îi poartă Căluşarii *trebue să fi reprezentând* picioarele negre, adică pielea neagră a picioarelor goale, a ostaşilor lui Set, ostaşi recrutaţi din populaţiunea neagră din Egipet. Batistele alese cu fluturi *trebue să fie* tot în legătură cu uniforma militară a unei ţări călduroase ca Egiptul, unde omul aveà nevoie să-şi şteargă sudoarea»,— care, după d-l Speranţă se pare a fi tot de origină egipteană, —poate, după mine, adusă de faraonii cari joacă urşii, egipteni şi ei, sau fac pieptenii din coarne de bou,—boul fiind şi el tot egiptean de obârşie!

«Îmbrăcămintea deosebită a mutului cu căciulă *poate* să fi însemnând că mutul nu erà din numărul aceloraşi ostaşi, ori *poate* e în legătură cu partea morală, arătând pe un om ordinar, *poate* chiar şi de alt neam cu atât mai mult, cu cât vedem că poartă şi mască urîtă, caraghioasă şi haine foarte murdare, deosebite de de ale căluşarilor. Clopoţeii şi betele de încins de asemenea *trebue să fi amintind* tot o veche uniformă militară egipteană.

Cinci perechi de bete, pinteni cu cinci dinţi, cinci clopoţei, numărul cinci *trebue să fi însemnând* cevà, dar până acum *nu ştiu ce*.

Că fiecare căluşar poartă în mână câte un ciomag bun, aceasta *poate* să arăte dacă nu pe o bandă de asasini, cel puţin tot nişte ostaşi, ciomagul închipuind o armă» (1).

Dar, ar zice cinevà s'ar puteà trece peste sistemul de argumentare al d-lui Speranţia, fără că însăş problema să dispară, fără ca o înrudire între Mioriţă, Căluşari şi Cabiri să se înlăture. Dar şi problema, cu părere de rău, n'o văd.

(1) P. 42—3.

Mai întâi Cabirii străvechi nu au caracteristică formulată de d-l Speranția. Din haosul mitologiilor, Cabirii nu se pot desprinde lămurit. Sub acest nume se înțeleg o sumedenie nesfârșită de zeități, pământești și subpământești, cu tot soiul de atribute. Dintrînsele, numai puțin se pot deosebi cele grecești, și cele semitice, unele fiind în legătură cu focul (cf. kailin=o arde), altele cu puterea (cf. ebreul kabir=mare).

Prin urmare, din această negură, cum poate desface d-l Speranția niște iconițe etrusce, ca să le atârne de gâtul *Mioriții?*

Și al doilea, pe care Miorița o alege d-l Speranția? Căci Miorița lui Alexandri n'are vieață. Această composiție, înecată de licențe și inaturalități, cu prisos răspândită în popor prin ajutorul literaturii didactice, nu ne-a dat până acum în Moldova, decât două stârpituri: «Mniorița» rebegită a d-lui Al. Vasiliu (1) și cea strânsă de pe drumuri de mine (2)—ori cum, tot mai cu suflet în nări, decât pomădata și parfumata maică a lor.

Prin urmare, puteà luà d-l Speranția ca material de studiu tocmai Miorița lui Alexandri, lăsând la o parte atâtea bucăți curate și sănătoase?

***

Miorița este un colind cunoscut,—eu l-am dat nu de mult în *Crăciunul* (3),—și colindul este un cântec de ospăț, menit să atingă sufletul omenesc care se află într'o anumită stare. Așa-i *Corbea* pentru prânzul cetelor voinicești, așa-i *Ștefan Vodă și Letinul* pentru nunul din capul mesei, așa-i *Cântecul lui Manole* pentru cei ce prelungesc praznicul sfințirii unei biserici. Și ca aceste cântece, menite să aducă îmbărbătare și laudă, sunt și altele, cari se cer mai către sfârșitul meselor, când, după risipirea tuturor svâcnirilor din vine, începe la unii acea stare *de tristeță* care vrea cântece de jale. Astfel este *Vălenaș* pe care-l seceră Moartea, Ciuma sau Holera, după ce zadarnic s'a rugat să-i cruțe tinereța Nu zice acolo:

—Ia stăi, Ciumo'n drumul tău,
Ca să scriu de-un răvășel,
Să-l trimit în satul meu,
Să-l trimit la maică-mea
Să mă plângă, săracà,
Că i-a pierit nădejdeà? (4).

(1) Al Vasiliu, *Cântece, urături și bocete de-ale poporului*, București, 19.9, p. 24.
(2) *Cântece de țară*, București, 1913, p. 79.
(3) P, 76.
(4) T. Pamfile, *Cântece de țară*, p. 36.

Pentru ce, la ospățul ciobanilor trăitori pe-amândouă poalele Carpaților, și foarte înrudiți cu mocanii șesurile dunărene,— sus la stână și cu vremea, jos la sat, în sărbătorile Crăciunului,—pentru ce să nu se cânte un Vălenas special, un Valenas *ciobănesc* ca acesta?

Colo sus pe munte'n sus,
Hoi lerui Doamne,
Sunt vreo opt sute de oi
Și vreo opt păcurărei:
Numai unu-i străinèl
Și pe-aceala l-or mânat
Să bată oile'n jos.
Până oile le bătea,
Lui grea lege că-i făcea:
Ori să-l puște, ori să-l taie.
Dară el din graiu grăià.
—Pe mine nu mă 'mpușcați,
Numai capul mi-l luați
Și pe mine mă 'ngropați
In strunguța oilor
Și 'n jocuțul mieilor.
Pe mine lut nu puneți,
Numai dragă sluga mea
Puie drag fluerul meu,
Și când vântul va suflà
Fluerul că m'a cânta.
Câte oi mândre, bălăi,
Toate m'or cântà pe văi;
Câte oi mândre, seine,
Toate m'or cântà pe mine;
Câte oi mândre, cornute,
M'or cântà pe vârf de munte;
Când a sufțà vântu 'ncet
M'or cântà ca pe-un sâcret;
Când a sufla vântul lin,
M'or cântà ca pe-un străin (1)

Dacă în loc de-a ști aceasta din rugăciunea ciobanului către ucigaș, am ști-o din gura *oiței năsdrăvane* (2), cântecul ar fi încă mai interesant, lucru pe care-l și vedem in alte variante (3) din cari, una ne povestește cum ciobanul fuge de groază, ca să moară totuș mai târziu de jalea oițelor rămase pe sama lupilor (4).

Și în sfârșit, dacă pe acest cioban îl poate plânge cinevà, o mamă,—ca Maica Domnului pe Isus Hristos, pe care-l caută din om în om, zugrăvindu-l întocmai ca 'n Miorița lui Alexandri, (5)—sau o ibovnică, cântecul va fi încă mai jalnic. Altfel avem celelalte variante mai lungi (6)

T. Pamfile

---

(1) A. Bârseanu, *Cincizeci de colinde*, Brașov, 1903, p. 27-8.

(2) Cf. Ciuta care prezice; într'un colind vânătoresc, împușcarea întregei turmi de cel colindat.

(3) Candrea, Deususianu, Speranță. *Graiul nostru*, I, Buc. 1906, p. 282, 295, 297-8.

(4) *Materialuri folkloritice*. Buc. 1900, p. 1254-6.

(5) T. Pamfile, *Sărbătorile de toamnă*. p. 27.

(6) G. Dem. Teodoru, *Poezii populare*, p. 435-7 și *Materialuri folkloristice*, p. 3-4

GĂCITORI

676.—*Fasola cu lingura.*

Inflisè, gâmflisè,
Tărfăcoi scoalese!

677.—*Sita.*

In pădure: boaca, boaca,
Iar acasă lipa, lipa!

678.—*Lacala.*

Cinel, cinel.
Ce trăsneşte în inimă?

Hânţeşti-Dorohoiu.

N. V. Hânţescu.

679.—*Cleştele.*

Am un grajd plin cu cai roşii,
Când bag uuul negru, ies toţi |afară.

680.—*Scroafa şi purceii.*

Butea geme
Şi boerii beu.

681.—*Nasul.*

Ciocănaş de piele
Cu două cămărèle.

682.—*Groapa de pâine.*

Ce-i înalt ca casa
Şi n'are umbră?

683.—*Crâşma.*

Casa dracului
In mijlocul satului.

684.—*Raghila.*

Mă suiiu în pod,
Să iau iţe, cotroiţe
Şi găsii o veveriţă
Pe pântece,
Cu discântice.

685.—*Pana stufului.*

Signiel, signiel, [1]).
Bute peste bute,
La vârf coadă de vulpe.

Bălinteşti-Covurluiu.

N. I. Munteanu

686.—*Buricul.*

In mijlocul câmpului
Şade cuibul iontâncului.

687.—*Capul, gura, nasul, ochii şi urechile.*

Am un crâng: lângă el e o fântână, lângă fântână e un năpârstoc, lângă el sunt două oglinzi, iar lângă ele sunt două jumătăţi de blid.

688.—*Cismele.*

D'aici pân' la munte,
Numai gropi pân' la genunche.

689.—*Ciuperca.*

Am o casă:
Pe dinafară văruită,
Pe dinăuntru şindrilită.

690.—*Culcumeaua.*

Didiană, iană
Cântă sara pe poiană.

691.—*Cheia 'n lacat.*

Ce trozneşte 'n inimă?

692.—*Coasa.*

Ciuş, ciuş prin păiuş
Vine sara la culcuş.

693.—*Disagii.*

Am un cucoş cu două guşi.

694.—*Fusul.*

Voltea 'n sus şi voltea 'n jos
Voltea vine mânios.

695.—*Glonţul.*

Burduşelu mititel fuge de mânâncă nori.

1). *Signel, signel*=cinel, cinel (N. R.)

696 — *Gândul.*

Băzmăluţă înnodată
Peste mare aruncată.

697.—*Gâscanul.*

Tiugă, tiugă tutuiană
Strigă noaptea pe poiană.

698.—*Luleaua.*

Am o vacă de lemn cu ugerul de pământ şi viţelul de carne.

Voiceşti-Vâlcea.

I. N. Popescu.

699.—*Morcovul.*

Bag mâna prin frunze
Şi-apuc pe moşu de buze.

700.—*Uliul şi găina.*

A venit viperu
Ş'a luat pe vipera.
Şi s'a dus în stuhărie
Şi s'o înveţe blănărie.

701.—*Scripca.*

Aşchiuţa bradului
Veselia satului.

702.—*Perna.*

Noaptea slugă
Şi ziua cucoană.

703.—*Ciuperca.*

Mânăstire 'naltă
Intr'un picior lasată.

704.—*Pepenele.*

Ţigan răpănos
Mână porci în jos.

705.—*Ceara.*

M'a trimis Doamna de jos
La cea de sus,
Să-mi spele rufele în apă caldă,
Să le usuce 'n apă rece.

706.—*Ferestele.*

La mătuşa în perete
Sunt trei găini boghete.

707.—*Raghila.*

Am o babă dediţe
Cu dinţi de hegiţe
Face fete şi nepoţi
Şi le pune nume de hoţi.

708.—*Bostanul.*

Bordei plin cu viţei:
Spargi bordeiul,
Fug viţeii.

709.—*Sărăcia*

Imparatul mai rar
Iar badea Stan şi Bran
In totdeauna.

710.—*Scripca şi cobza.*

Am doi purcei negoţei,
Bat gâsca la tulei.

711.—*Omătul.*

Sus stele
Jos stele
Şi sub tălpile mele.

712. *Scaunul.*

M'am dus asară la voi
Şi mi l-aţi pus dinapoi.

713.—*Toaca.*

Taie lumea 'n astă parte
Şi s'aude 'n ceea parte.

714.—*Scripca.*

Broască spânzurată,
In cui aninată.

715.—*Coasa.*

Hârţ-pârţ
Cotcodac la copac.

716.—*Vatra, focul, pirosteele, ceaunul și melesteul.*

Șade lelea lată;
Peste lelea lată
Lelea vâlvoroată,
Peste lelea vâlvoroată
Lelea durdulia,
Peste lelea durdulia
Șade badea burduhoiul.

717.—*Vârtelnița.*

La pârău rotungior
Joacă țarca 'ntr'un picior.

718. *Urma roții.*

Lat cât pășește găina
Și lung cât vezi cu ochii.

719.—*Ușa.*

Ziua 'n plimbare
Mereu mă pornesc
Noaptea mă pun
Casa s'o păzesc.

720.—*Meliță.*

Ici o lopățea
Dincolo o lopățea
De-asupra bate o cățea.

721.—*Vârful opincii.*

Am o nuielușă lungă
Ingrădesc o bucățică
Mai rămâne-o lecuțică.

722.—*Fasola.*

Păsărică rue-rue
In copac se sue
Picioare albe are.

723.—*Cerneala.*

Zamă de boz
Cărturarilor folos.

724.—*Fântâna cu cumpănă.*

Sârma lungă
Spânzură bumbul.

725.—*Lingura.*

Vrăbiuță încărcățică
Țuști în poețică.

Vârful-câmpului, Dorohoiu.

D. Urzică.

POVEȘTI

64. Ionel fără de frică.

A fost odată uu cioban care într'o zi pe când păzia oile, vin niște lupi ca să-i mănânce oi; atunci el, luptâpdu-se ca un viteaz cu lupii și amuțând cânii, lovește cu ciomagul și rupe coastele la câți va din lupi. Stând el tot mereu rezimat în ciomag și cântând din caval, își zice în sine: Îmi este cam de ajuns de când sunt cioban. Vroi să-mi iau și eu lumea în cap, să văd unde oi ajunge.

Sărutându-și oițele în bot și luându-și rămas bun de la câni, pleacă. Merse el zi de vară până seara, până ajunse el la poala unui munte. Uitându-se el pe munte, vede o poartă și înaintă într'acolo și zise: să bat aici, că doar nu mi-e frică. Bătând în poartă, se aude un sgomot grăind. Zice: cine e? eu sunt, Ionel fără

de frică. Ha, ha, ha, fără de frică, e un nume care nu l-am mai auzit,— se aude din dosul porţii. Poarta se deschide şi un bătrân se arată, întrebându-l mai tare: Cine eşti? Eu sunt omul Ionel fără de frică, mă numesc . . . Hei! moşule stau de zeci de ani aici de când mă lup cu nişte zmei şi nu reuşesc, căci când am bătălie cu Zmeii, noaptea, când e somnul mai dulce, vine o babă cu morişcă în mână şi strigând, morţii înviază. Şi dacă este vorba aşa, moşicule mă laşi pe mine la d-ta să-ţi dau ajutor la bătălie? —Te las, moşule, numai să ai curaj, şi să ţii la viaţă, că eşti tânăr, nu vreau să te prăpădeşti.
—N'avea grija mea, moşule! A doua zi la răvărsatul zorilor, o luptă trebuia să se înceapă cu zmeii. Ionel îşi luă un paloş în mână, şi se duse şi se ascunse după un moşoroi. Un vuet şi un răgnet veni de odată de i se făcu părul măcică în capul lui Ionel. El însă nu se sperie, Văzând că vin din toate părţile aşa zmei, şi dau năvală asupra moşului cu toţi, nici el nu stătu cu mânile în sân şi începu să lovească în dreapta şi în stânga, că într'un ceas era aproape omorîţi toţi zmeii. El iar se ascunse după moşoroi şi aşteaptă să vază ce s'o mai întâmpla. Moşul, ne văzându-l, începu să-l caute printre morţi şi să vază dacă nu a murit şi el în luptă. Îl strigă pe nume dar în zadar: el nu răspunse. Moşul se duse în coliba lui şi se culcă. Ce se întâmplase în acel timp?

Ionel care se pitulase după moşoroi, vede că vine o babă cu o morişcă în mână, şi strigând morţii, îi înviază. Iute se scoală şi se pregăteşte de luptă. Dându-i o lovitură cu paloşul, îi retează capul. Ia morişca şi capul babei şi se duce la moşul în colibă şi îi povesteşte cele întâmplate.—Hei Ionel, acum se cade să-ţi zică toată lumea Ionel fără de frică, căci de câte ori am pândit eu ca să omor pe babă şi nu am putut. Spune-mi ce să-ţi dau ca răsplată că mi-ai făcut acest mare bine? Nimic altceva să nu-mi dai, moşule, decât ăi 3 căţeluşi care îi ai închişi. –Hei, Ionel, nici odată nu voi da eu aceşti câni, căci de multe ori au fost apărători vieţii mele. —Bună ziua moşule, mă duc, dacă nu-mi dai câinii. Atunci moşul, ca să nu plece Ionel supărat, îi dă un flueraş şi îi spune: că în ori ce primejdie mare vei fi, să flueri din acest flueraş şi aceşti 3 câni îţi vor veni într'ajutor. Luă flueraşul dela moşul şi pleacă, luându-şi ziua bună. Mergând el zi de vară până seară ajunse pe o câmpie frumoasă unde se despărţeşte două drumuri: un drum era frumos curăţit şi altul plin de mărăcini. Toată lumea care trecea, apuca numai pe drumul ăl bun.

Stând, se gândia: Doamne, oare ce o fi pe drumul cel rău, de

nici un om nu se duce pe el! Se duse nițel mai înainte și dete de un han; mâncă și el ce bruma mâncă și întreabă pe negustor :—De ce toți oamenii plec pe drumul ăsta bun și pe ăsta rău nu trece nici unu?—Pentru că acolo este împărăția unui uriaș. Și spuse:—Eu am să mă duc. In zadar se căzni cârciumarul să-l oprească, dar nu putu. Merse el înainte pe drum, merse, până când văzu un om mare stând la un foc și frigând un bou într'o frigare. El rămase încremenit dar dându-i bună ziua îl întreabă :—Cine mănâncă boul ăsta pe care îl frigi? Te mănânc și pe tine căci d'aia te aștept aici, îi zice uriașul. Atunci se sculă uriașul în sus. Apucându-l pe Ionel, îl trânti jos la pământ. Atunci Ionel văzându-se în picioare îi strigă:—Lasă-mă să mă șterg la nas, ca să nu mor ca un mucos. Și scoase din buzunar fluerul și flueră într'o clipeală de ochi. Veniră cei trei câini de la moș și strigară: Ce ne poruncești stăpâne?—Săriți pe el și mi-l faceți mici fărâme pe acest uriaș! De surda se ruga uriașul că, cât a zice *mei*, era făcut bucăți. Ionel își sărută cânii în bot de bucurie că a scăpat de moarte.

El umblă prin palatul uriașului și a luat mai multe lucruri frumoase de acolo și pleacă. Merge el, merge, până la apusul soarelui și poposește într'un sat la o cârciumă. Nu departe era și un orășel văpsit în negru. El întreabă pe cârciumar de ce este orașul văpsit în negru și lumea tristă. Atunci cârciumarul îi povesti că este un balaur cu 3 capete într'un puț de unde iea lumea apă și pe fie care zi trebuie să-i dea împăratul câte o fată mare ca să mănânce; dacă nu, nu le dă apă. Și mâine este tocmai fata împăratului rânduită ca s'o mănânce. Ionel rămase îngrozit și întreabă: Dar ce, în tot orașul ăsta nu se găsește cineva ca să omoare pe bălaur? Mulți tineri s'au încercat ca d-ta, îi zice cârciumarul, dar și-au găsit toții moartea. Ionel mâncă și nu a băut apă că nu avea de unde și noaptea dormi la cârciumar; a doua zi se sculă și se duse la puț și se piti după un mărăcine să vază și el ce are să se întâmple cu fata împăratului. Nu așteptă mult și auzi un zgomot. Când se uită, văzu venind împăratul cu toată curtea și cu fata ca s'o dea balaurului s'o mănânce. Impăratul mai spusese că cine se va găsi să omoare pe balaur, îi va da fata de soție și jumătate din împărăție. Venind cu toți la puț Impăratul își ia rămas bun de la fiica sa și plecară cu toți. Fata rămase singură și începu să plângă de-ți erà mai mare mila de ea. Aunci Ionel eși de după mărăcine și se duce la fată și-i zice: Să trăești, împărăteaso! Și o întrebă de ce plânge? Atunci fata îi răs-

punse: Cum n'aş plânge dacă îmi aştept din clipă moartea! Şi ea îi povesti totul.

Ionel îi zise: Nu mai plânge că te scap eu de moarte! Şi o mângâe pe obraz.

Nu apucă să isprăvească vorba şi un muget se auzi din puţ şi balaurul iese. Când vede doi tineri, începu să zică de bucurie: Ha, ha, ha, am să mânânc doi în loc de unu! Atunci Ionel scoate fluerul şi flueră, şi cât te ai şterge la un ochiu, veniră cei trei câni. —Săriţi pe el, strigă Ionel, şi-l faceţi bucăţi. Intr'o clipă balaurul fu mort. Aunci Ionel tăie limbile de la capetele balaurului şi le bagă în buzunar. Fata leşinase de spaimă. Deşteptând-o, Ionel îi spuse să se ducă acasă la împărat, dar ea îi zice: Hai şi d-ta cu mine. Şi începu să se linguşească pe lângă Ionel că de, el era frumos ca un făt frumos, dar el nu s'a dus şi s'a dus deadreptul la cârciumar. Fata a plecat şi ea spre casă. Pe drum se întâlneşte cu un ţigan care o cunoştea şi o întreabă ce a făcut. Ea îi povesteşte toate. Atunci ţiganul se mânjeşte repede în sângele balaurului şi zise fetei:—Te omor dacă nu spui că eu am omorît balaurul. Fata speriată de moarte, îi jură că va spune că el l-a omorît. Ţiganul se duse cu fata la împărat cu o buză în cer şi cu una în pământ. şi zice împăratului: Să trăiţi, mărite împărate, am omorît balaurul; să îmi dai fata şi jumătate din împărăţie.

Impăratul nu îi prea venia să facă un ginere ţigan, dar n'avea în cotro şi porunci să facă nuntă. In ziua nunţii veni şi Ionel cu un plocon să-i aducă împărătiţei. Dar Ionel, într'o azimă de pâine bagă inelul lui, şi fata, fiindu-i foame, rupse o azimă şi dă de inel. Ea îl cunoscu şi dete poruncă să vază cine a adus ploconul. Bucătarul arată un voinic ce stă de o parte cu trei câini.

Fata, cum îl văzu, se duse la el şi-l îmbrăţişă uitând jurământul. Toată povestea cu ţiganul o spuse. Ionel îi arată şi limbele balaurului. Impăratul dete poruncă să omoare pe ţigan şi făcu ginere pe Ionel. Şi a ţinut mare petrecere: 3 zile şi 3 nopţi că am fost şi eu pe acolo, am mâncat şi eu un picior de iepure şchiop.

Încălecăi pe o şea şi vă spusei d-voastră aşa.

Auzită de la Ion Enăchescu.—Făgeţel, Olt.

A. Saint-Georges.

65. Razna cea frumoasă

A fost o dată ca nici o dată, că de n'ar fi, nu s'ar mai povesti; de când făcea plopuşorul pere şi răchita micşunele, de când se băteau urşii în coadă; de când se luau de gât lupii cu mieii

de se sărutau înfrățindu-se; de când se potcovia purecile la un picior cu nouă zeci și nouă de ocă de fer și s'aruncă în slava cerului de ne aducea povești,

De când se scria musca pe părete,
Mai mincinos cine nu crede.

A fost cică pe vremurile acelea o cucoană, care avea o fată numită Razna. Și era așa de frumoasă Razna, încât mulți regi și împărați doriau să o ia de soție. Mama acestei fete, cucoana, erà însă o vrăjitoare ră și fără inimă. Intr'o zi ea fu poftită la o nuntă. După ce Razna o ajută să se îmbrace și să se gătească de plecare, cucoana se duse înaintea unei oglinzi fermecate, ce o avea în altă odaie și zise oglinzii :—Oglindă, oglindă, cine-i mai frumoasă: luna și soarele ori eu? Iar oglinda îi răspunse: Îi frumoasă și luna și soarele, dar Razna mi-a rupt inima. Când auzi cucoana vorbele acestea, se supără foc și chiamă o bătrână servitoare, căreia îi spune, că s'o ia pe Razna și s'o ducă într'o pădure, unde s'o prăpădească.

Atunci servitoarea, ducându-se la Razna, o înduplecă prin vorbele amăgitoare și o luă în pădure. In umă cucoana se desbracă și nici nu se mai duse la nuntă. După ce servitoarea ajunse în pădure, o lasă pe Razna plângând acolo, iar ea se întoarse înapoi la stăpână-sa.

Trecură vre-o două săptămâni și numai iată că cucoana fu poftită iarăși la o petrecere. Când fu gata de plecare, ea se duse la oglindă și veselă, o întreabă :—Hei, oglindă, oglindă, cine-i mai frumoasă: luna și soarele, ori eu? Oglinda însă, îi răspunde și de astă dată:—Îi frumoasă și luna și soarele, dar Razna mi-a rupt inima. Când auzi cucoana una ca asta, se supăra și mai tare și chemând pe servitoare, îi porunci să se ducă în pădure și s'o omoare pe Razna, iar drept dovadă să-i aducă inima ei. Bătrâna servitoare plecând, ajunse în pădure și după mai multă căutare, o găsì pe Razna stând pe o cioată, plângând și rozând de foame o coajă de copac. Ea îi spuse Raznei cele ce trebuiau să se întâmple, și Razna se bucură, crezând că va scăpa odată de chinurile ce le suferia.

Insă servitoarea găsi un mijloc de scăpare pentru biata Razna. După dânsa se luase o cățelușă și ea o omorî, îi scoase inima și luându-și rămas bun de la Razna, se întoarce la stăpână-sa, arătându-i inima cățelușei, drept dovadă că o omorîse. După plecarea servitoarei, Razna se sculă și ținând drumul tot pe dreap-

ta, ieşi din pădure, dete'ntr'un câmp şi ajunse la un castel locuit de zmei. Când ajunse Razna la castel, zmeii nu erau acolo, căci plecaseră la vânătoare. Ea intră înăuntru şi găsind casa goală, se apucă de deritecă prin casă, făcu mâncare şi după ce puse masa, văzând că se apropie vremea sosirei zmeilor, se ascunse în cuptor. Zmeii sosiră şi de flămânzi ce erau, mâncară cu mare poftă şi nici nu băgară de seamă schimbările din casă.

După masă, unul din zmei văzu toate cele ce se întâmplase şi pricepând că cineva trebue să fi intrat în casă în lipsa lor, începu să caute peste tot locul zicând: De-o fi fată ne-o fi soră; de-o fi băiet, ne-o fi frate; de-o fi bărbat, ne-o fi tată, iar de-o fi femee, ne-o fi mamă. Tot cătând zmeul prin casă, numai ce-i vine lui în gând să tragă oblonul de la cuptor şi astfel o găsi pe Razna. Toţi zmeii se minunară de frumuseţa ei, şi unul din zmei văzând-o aşa de frumoasă, o luă chiar de soţie. A doua zi, zmeii plecară iară la vânătoare şi o lasă pe Razna gospodină acasă. Ea trăia acuma foarte bine în casa zmeilor şi uitase de toate suferinţele din trecut. Numai iată că într'o zi, începură şi vremuri rele pentru Razna. Pe când sta ea odată în cerdac şi mânca nişte nuci, veni un ciορicel şi o rugă să-i dea şi lui o nucă, că i-o prinde şi el odată bine. Ea îi dădu o nucă şi şoricelul mai ceru una. Razna îi mai dădu una şi tot aşa până isprăviră toate nucile. Atunci iată că se ivi la poartă bătrâna slujitoare de la mama Raznei, şi care veni cu gând rău la dânsa. Ei însă nici nu-i trecea prin cap una ca asta şi se bucură încă mult când o văzu pe babă. După ce mai vorbiră ele ce mai vorbiră, Razna o rugă pe babă să-i caute'n cap. Baba, prefăcându-se că-i cată'n cap, îi înfipse un bold lung în creştet şi i-l scoase pe sub barbă, aşa că Razna căzu moartă. În urmă baba fugi. Pentru aceasta, fusese ea trimisă de stăpâna ei, de mama Raznei. Mare supărare şi jalanie îi găsiră pe zmei, cand venind, văzură pe biata Razna moartă. Ei îi făcură un sicriu de sticlă şi o aşezară într'o odaie, pe care o ţineau închisă şi unde numai ei aveau voie să intre din când în când.

Trecură mai multe săptămâni dela moartea Raznei şi văzând zmeii că nu-i chip şi că li e greu să trăiască singuri, chemară în ajutor pe-o soră de-a lor. Intr'o zi zmeii se duseră iarăşi de acasă şi uitară cheia dela odaia Raznei pe masă, unde o găsi sora lor. Atunci în inima ei se născù dorinţa de a vedeà ce se află în odaie, unde văzuse de multe ori pe fraţii ei intrând şi eşind cu ochii plânşi. Ea descuie uşa, intră înăuntru, şi se minună de ce-

le ce văzù. Vrând s'o pieptene pe Razna, i se împiedică pieptenele în boldul din cap şi atunci ea trase cu putere boldul şi moarta înviè.

In timpul acesta, zmeul îşi aduse aminte de chee şi dete fuga s'o aducă. Când zărì el uşa dela odaia Raznei deschisă, pricepù că sora lor le-a făcut şotia şi se mânie foc; dar când intră înăuntru şi văzù că Razna trăeşte, nici nu mai ştiu ce să creadă. Dete fuga iarăşi la zmei, ca să-i vestească şi pe dânşii. Atunci se adunară cu toţii la castel şi mare sărbătoare fu pe capul lor: iar Razna trăià acum fericită ca şi mai înainte. Intr'una din zile, când ea gătia bucate dimpreună cu sora zmeilor, numai iată că vine o cerşitoare la poartă, şi care ceria de pomană. Razna cum o văzù, se pricepù că acea cerşetoare este mama ei, care, prefăcându-se, venise cu farmece s'o omoare pe dânsa. Şi începù să plângă cu hohot. Tocmai atunci sosiră smeii, şi mângâind pe Razna, puseră străjeri de jur împrejurul castelului.

Cerşetoarea scâncì toătă ziua pe la poartă şi la mijlocul nopţei ea intră înăuntru şi făcù într'un pahar nişte farmece. Ea puse paharul pe prichiciul unei fereşti dela odaia Raznei, ce erà puţin deschisă şi astfel toţi străjerii şi zmeii adormiră duşi. Netemându-se acum de nimeni, cerşetoarea începù să spargă cu un topor păretele şi pe când erà aproape să ajungă la capul Raznei, venì un şoricel şi răsturnă paharul cu farmece de pe fereastră. Erà şoricelul, căruia Razna îi dăduse nuci. Atunci, ca prin minune, se deşteptară zmeii şi străjerii, şi prinzând pe hoaţa de babă, o omorîră.

Astfel scăpă Razna şi de astă dată de moarte, şi trăì apoi dimpreună cu zmeii mulţi ani fericiţi. Ş'apoi o fi trăind şi astăzi de n'o fi murit.

Şi eu încălecai pe-o şea şi v'o spusei dumnevoastră aşà; şi mai încălecaiu pe-o roată—şi v'o spusei toată; şi mai încălecai pe-o lingură scurtă, s'o dai de nasul cui n'ascultă.

Truseşti-Botoşani. **Const. Atanasiu.**

66.—Povestea unui prost.

Ci-că erau doi fraţi: unul cuminte şi celalt cam tont de felul lui.

Cel cuminte erà şi bogat, cum se întâmplă cam totdeauna pe lumea asta. Cel prost însă erà prieten bun cu sărăcia, cum iarăş aşa-i să fie.

Prostului îi vine în minte într'o bună zi să s'apuce cu frate-său

tovarăş şi să cumpere o moşie. Credeà tontul că a câştigà ceva din munca lui frate-său.

Cumintele îl chiamă într'o zi pe prost la răfuială şi-l scoate dator cu zece sute de galbeni. Da' tontul, când a auzit de una ca asta, ş'a luat lumea în cap şi s'a dus unde l-o îndreptat ochii.

Dela o vreme i s'a pus ca un boţ la inimă şi n'a mai putut merge. S'o oprit tocmai pe malul unui iaz. Lângă mal erà o ciobacă.

Ce-i vine tontului în cap? Se bagă în glod sub ciobacă, de frica nopţii, că tocmai acù înserà.

Pe la miez de noapte vin dracii la sfat. Tontul s'a priceput ce-i, cât de prost erà el şi inima lui erà numai cât un purice.

— Măi ce-aţi mai auzit voi, cât aţi colindat o zi întreagă? întrebă un demon.

— Eu—zice altul—am ispitit că sânt doi fraţi, care se sfădesc într'una pentru nişte bani îngropaţi de tatăl lor. Ei nu ştiu nici unul unde-s banii şi fiştecare din ei zice că celălalt ştie unde-s puşi. Banii îs îngropaţi sub pragul casei lor. Eu am să fac ca mâne dimineaţă, Duminică, ei să se taie în uşa bisericii.

Demonii nu ştiau că este cineva sub ciobacă.

— Eu, măi—zice alt drac—ştiu că popii din satu' ista i-a murit preuteasa; ş'am să-l ademenesc pe popa să se dee cu fata lui.

S'aude apoi din spre sat: cucurigu! Cântau cucoşii. Dracii s'au împrăştiat ca potârnichile.

Prostului i-a crescut inima la loc de bucurie. S'a gândit el că mâni n'are să mai fie calic. Nu mai simţià nici foame nici nimica; cu inima i-au crescut puterile.

Se scoală el de sub ciobacă s'o ia la picior, ca Neamţul, de-adreptul în sat.

Dă de un străjer şi-l întreabă unde stă popa.

Straja îl duce.

Bate tontul la uşa popii.

— Părinte, părinte, sânt om bun, vin năcăjit de pe un drum şi mi-i foame. M'o apucat noaptea pe aici; primeşte mă în casă să-mi hodinesc ciolanele o leacă.

Popii îi intrase gândul necurat în cap; aveà el altă treabă în noaptea asta şi nu l-a primit în casă.

— N'am unde să te culc, zice popa.

Prostul a tăcut şi ş'o zis în sine:

— Bine că nu mă fugăreşte, lasă că mă culc eu pe prispă.

Şi se culcă el în dreptul ferestii, doar s'a auzì vorba din casă.

Da 'n casă, popa erà roş ca un rac şi-l treceau numai sudorile. Se trezise în el patima dracului, că oricât erà el de popă, îi plăceau femeile frumoase. Şi fetii lui nu-i găsiai pereche, să fi trecut şepte hotare. Unde mai pui, că dracul se pusese pe-atâta.

Se dă popa pe lângă fată, o strânge în braţe, o pupă şi cine ştie ce-i mai face.

Fata a înţeles ce-i şi a început a răcnì şi a se bocì.

Tontul face de pe prispă:

— Păcat, părinte, păcat....

— Da, zice sf. Evanghelie, că-i păcat, face popa. Şi lăsă fata.

Da' nu stă mult şi iar începe popa cu a lui; doar dracul dela iaz erà în casă. Fata iar începe a ţipa.

Prostul de-afară iar face:

— Păcat, părinte, păcat!...

Iar lasă popa fata ş'apoi iar n'o lasă; şi face tontul iar:

— Păcat, părinte, păcat, că te duci în iad.

Când aud popa de iad, lasă fata, cade în genunchi şi se roagă lui Dumnezeu să-l ierte. Ii umbla repede, repede gura popii, mai iute ca la biserică. Ziceà «doamne milueşte» de 40 de ori, apoi o da în «milueşte-mă Dumnezeule»; ş'a ţinut-o într'o rugăciune până 'n ziuă. Fata într'un colţ iar făceà repede la cruci şi îngânà la rugăciuni aşà cum o învăţase mă-sa, preuteasa.

A doua zi prostul s'a dus la biserică. Cântà popa de se minunau toţi, că nu l-a mai auzit aşà cântând şi nu ştia nimeni de ce, numai prostul ştià.

Şi prostul mulţumia şi el lui Dumnezeu că l-a scăpat pe popă de păcat, că şi el erà în biserică.

Ţintia prostul să vadă pe cei doi fraţi.

Iacă numai că vin.

— Măi— zice unul din cei doi fraţi—dă-mi se dau o liturghie la biserică. (Asta a zis-o când eram prin uşa bisericii).

— N'am, zice cel'lalt.

— Cum n'ai măi; tu ştii unde-s banii îngropaţi de tata! Şi scoate din brâu cuţitul şi să răsteşte să-l taie.

— Ho, mă!—zice prostul. Staţi, nu faceţi moarte de om, că eu ştiu unde-s banii. Haideţi acasă, că vi-i arăt eu; numai mie să-mi daţi cât oi putea duce.

— Bun, zic într'un glas cei doi fraţi.

Ajung acasă.

— Săpaţi aici, zice prosul.

Sapă ei ca de-o jumătate de stânjen și când mai dau cu hârlețul, sună ceva, cum ai da într'o ladă. Mai sapă și scot cogeamite lădoi. Când îl deschid, aurul îți lua ochii, că lada era plină *cu ochi* de galbeni.

— Ia-ți cât vrei, îi zic ei prostului.

Și unde nu ți-o încărcat prostul un săculeț de galbeni, de i-au pocnit încheieturile când l-o aburcat în spate.

Când o ajuns acasă, erà tot un *chic* de apă.

Tocmai atunci erà la el acasă un băet de-al lui frate-său cel cuminte.

— Iată, prostul are bani, face băetu către tat'su când se duce acasă.

Ista cum o auzit, pe loc o și picat la frate-su în casă.

— Măi, de unde ai tu bani, îi zice prostului.

— Na-ți datoria, face tontul. Na, numără-ți și ia-ți datoria.

— De unde ai bani, măi, te 'ntreb? face din nou ista.

— De la un iaz mi se trag banii, zice prostul.

— Du-mă și pe mine acolo, zice foarte blajin fratele ist cuminte.

— Hai.

Și pornesc, și-l duce la iaz. Îi arată ciobaca și-i zice: bagă-te aici.

Cela cât de cuminte erà, de lăcomia banilor, se bagă sub ciobacă.

S'o înoptat și vin iarăș dracii.

— Ce-ați mai făcut voi, zice un cornorat.

— Măi, eu am fost și am ademenit pe popă, da m'o încurcat un pământean, face altul.

— Eu am vrut să fac să se taie cei doi frați, da și pe mine m'o încurcat. S'o găsit unul că i-o despărțit și i-o dus de li-o arătat banii, zice un alt drac. Măi oare n'o fost cinevà pe aici și ne-o auzit? Și n'o fi păcătosul cela și amù aici? Ia hai să căutăm.

Și scociorăsc ei mâlul din iaz și la urmă sub ciobacă dau de cela.

— Aha, tu mi-ai fost zic, dracii. Și prind a sărì împrejurul lui și a-l trage care încotro, de l-o făcut ferfeniță.

— Prostul, dac'o murit frate-su, a rămas și pe moșie stăpân și cu bani mulți.

Iacătă se întâmplă că și proștii, dacă n'au minte, norocul dă chiar peste dânșii.

Iar omul dacă îi lacom, de vrea să cuprindă lumea, cam rar o duce la bun sfârşit.

Iar eu am încălecat pe-un pai de secară şi v'am spus minciuna în ia'sară (1).

Grăneşti—Dorohoi. **M. Barbu**

POVESTIRI ŞI LEGENDE.

330.—Marcu Crailovici şi Arapul.

Cică era odată un împărat mare şi puternic. Impăratul avea o fată frumoasă; la soare te puteai uita, dar la ea ba! Pe fata de împărat, voià să o ia de nevastă un Arap voinic, dar urît. Într'o zi vine la bătrânul împărat un om negru, înalt, cu buzele mari dar tari ca fierul. Acesta îi spuse că vrea să ia de nevastă pe fata lui Împăratul atunci i-a zis:—„Bine! Dar trebue să faci un pod peste apa cea mai mare din împărăţia mea. Podul ăsta să fie numai din piatră şi poleit cu aur. Dacă nu vei putea face ceea ce ţi am spus, o să pieri din lumea asta!"

— „Prea slăvite împărate! Ca să pot face ce-mi ceri, trebue să-mi dai răgaz trei zile! După ce zise aceasta, se închină şi plecă. Iată că peste trei zile vine Arapul şi vesteşte pe împărat că podul e gata. Impăratul tare s'a mirat şi după ce s'a mai gândit i-a spus:—«Ascultă, voinice, ce-ţi mai cer eu! Să-mi faci în două zile un pod de aur, ce să lege casa ta cu palatul meu!"

Arapul primi şi aceasta, apoi plecă gânditor. După două zile iaca că vine şi vesteşte pe împărat că podul e gata. Când eşì împăratul şi văzù podul, se închină şi chemă pe argaţii săi şi le zise: «Duceţi-vă de căutaţi-mi pe cel mai voinic om din împărăţia mea. Aduceţi-l la mine şi spuneţi-i că eu doresc, să se lupte cu un Arap voinic; dacă-l va învinge, îi voi da pe fata mea de nevastă.»

Argaţii încărcaţi cu bogăţii mari plecară în cele patru colţuri ale împărăţiei. Umblară ei cât umblară şi iată că găsiră pe cel mai voinic om, pe Marcu Crailovici. Îi spuseră ei toţi dorinţa împăratului, însă el nu voì. Se întoarseră argaţii la împărat şi-i spuseră cele întâmplate. Bietul împărat s'a întristat foarte mult; trebuia să dea Arapului, fata lui, căci aşa îi făgăduise.

Fata împăratului avea obiceiu de se plimba pe lângă Dunăre. Intr'o zi trecu pe acolo Marcu Crailovici. O vede pe fata împăra-

(1) Cf. T. Pamfile, *Diavolul învrăjbitor al lumii*, cap. VII, p. 45 şi urm.

tului plângând. I se face milă şi se duce la ea de o întrebă ce are. Ea îi spune tot tot. Marcu Crailovici îi făgădueşte că o va scăpa

«Dunăre, Dunăre,
Cale fără pulbere.
Decât să-l iau pe Arap.
Mai bine mă'nnec în tine!»

Aşa ziceà fata de împărat.

Marcu Crailovici îi spune că dacă vrea s'o scape, să spue împăratului ca să pregătească pentru a doua zi un cuptor cu pâne şi trei hârdae cu vin.

Fata împăratului sărută pe Marcu Crailovici,—era un flăcău frumos, şi plecă acasă să vestească pe împărat. A doua zi toate erau pregătite. Iată că soseşte şi Marcu Crailovici. călare pe un armăsar împărătesc şi după ce mâncă şi bea, zice împăratului.

— «Prea slăvite împărate! Dă poruncă ca mâine satul ăsta să fie pustiu, căsele să fie închise, tot, tot să fie închis, nici o vită să nu fie afară, nimic, nimic!» Cum a zis, aşa s'a făcut pe dată!

Prin sat trece nunta împărătească. Fata împăratului se mărită cu Arapul voinic. In sat nu era decât un han deschis. Marcu Crailovici se duce acolo. Aci se oprise nunta împărătească. Arapul cată să intre în han, Marcu Crailovici nu-l lasă. Să ia la luptă. Amândoi sunt călări. Arapul era călare pe o iapă, care îi zicea «Vidra». Nici unul nu învinge. Ei pleacă. Pleacă şi nunta. Pe drum, Marcu Crailovici întărâtă pe Arap. Ei să iau iar la luptă. Crailovici îi tae capul Arapului.

Bătrânul de împărat plânge de bucurie că a scăpat fata lui de Arapul ăla urît şi ca mulţumire îi dă lui Marcu, pe fata lui. A doua zi nuntă mare, petreceri ne mai pomenite; au venit împăraţi, feciori de împăraţi, de s'a dus vestea peste nouă ţări şi nouă mări. Aşa a scăpat Mareu Crailovici pe fata de împărat de Arapul voinic, dar urît.

«Şi mă'ncălecai pe o şea
«Şi vă spusei povestea aşà.
«Mă 'ncălecai pe o alună,
«V'am spus poate o minciună!
«Dar vorba aţi ascultat?
«Povestea cu marele împărat,
«Cu Marcu Crailovici şi Arap?
«Fie-mi numele binecuvântat!

Poveste auzită dela un flăcu român din satul Prahovo, lângă Radujevaţ, Serbia, în Iunie 1911.

NOTĂ. In No. 9 din Sept. 1911, An. VI al „Vieţei româneşti" găsesc pomenindu-

se următoarele, în art. „Cronica balcanică" (Din lumea balcanică. Luptele dintre Sârbi și Bulgari pentru Macedonia), al d-lui Ilie Bărbulescu:

A. Teodorov din Sofia, în cartea sa. „Bâlgarska literatura" pretinde că vestitul Kralevici Marco (Crăișorul Marcu), pe care l-a omorît Mircea-cel-Mare la Rovine, era Bulgar și principe al unui stat bulgăresc din Macedonia. Tradițiile și istoria spune că-i Sârb.

La Perlepe, 6 ceasuri departe de Monastir (Macedonia) există o piatră mare, rotundă cu urme de copite, ce zice poporul că le-a lăsat calul lui Marcu Crailovici.

Od. A. Apostol.

DE-ALE COPIILOR

421. Bâzâitul. Se strâng 10 copii la un loc, iar unul se face mort, având fața în sus, mâinile făcute cruce pe piept și picioarele întinse. Cei nouă copii rămași se așează împrejurul mortului, câte patru de fie-care parte, iar unul la cap. După aceasta, bagă fie-care câte un deget sub mort, iar ăl dela cap zice următoarele cuvinte, cei lalți 8 repetându-le tare:

Cel dela cap:	*Cei lalți opt:*
Măi frați!	Măi frați!
Noi suntem 9 frați!	Noi suntem 9 frați!
Toți de Dumnezeu adunați	Toți de Dumnezeu adunați!
Acest om e mort!	Acest om e mort!
Hai să-l bâzâim!	Hai să-l bâzâim!

(In tot timpul cât zic aceste cuvinte, cei nouă stau *cinciți* lângă mort).

După ce au zis cuvântul «bâzâim», îl ridică cu un deget în sus până deasupra capului, ridicându-se și ei în sus. In acest timp ei zic necurmat «bâzz!!».

După ce l-au ridicat în sus, în poziția în care a fost culcat pe pământ, cei patru din spre picioare, retrag mânile, iar «bâzâitul» cade în picioare. Se reîncepe jocul cu fie-care la rând.

Acest joc îl jucam și eu, când eram prin clasele primare, în Zăicoiu-Dolj.

I. Brătulescu.

422.—Să se zică repede:
—Doisprezece pui de cochircănel,
Trec drumul Dobroslăvenilor.

*

—A căzut fata din prispă.

*

—Ș'am tot zis să zic c'oi zice,
Vroi să zic și nu zisei,
Și d'oi zice, iar oi zice,
Ca să zic c'am zis c'oi zice.

Dela Gh. Ș. Nițulescu, Voicești — Vâlcea.

Ion. N. Popescu.

423. Să se zică repede:
Am o sapă lată'n pod,
Două sape late'n pod,
Trei sape late'n pod,
Patru sape late'n pod,
Cinci sape late'n pod.
. . . .
Se zise până la zece ori, repede.

Nemţişor-Neamţ.

A. Moisei.

424.—Bisioc botezător,
Bun vas de pritocitor...
Bun vas, bună varză.
Hop, toc, şi-un pritoc,
Şi-un puiŭ de pritocitoc.

425.—Puseiŭ pila pe poliţă.
Pila pişcă din poliţă...

425.—Unui tâmplar, din întâmplare,
I s'a' ntâmplat o'ntâmplare întâmplătoare.
Alt tâmplar auzind de întâmplarea, întâmplătoare.
Intâmplată tâmplarului din întâmplare.
S'a dus şi s'a lovit tâmplă'n tâmplă
Cu tâmplarul căruia i s'a'ntâmplat, întâmplarea din întâmplare.

427.—Uni,
duni,
trini,
pani,
rotu,
cotu.
ţava,
gâni,
mâni,
cioc !

428.—Unica,
doica,
treica,
patrica,
cingăr,
mângăr,
curpeniş,
toporişcă,
vâtcă.

429.—Unilica,
şitilica,
şitileana,
berbecana,
opot,
clopot,
giurgiu,
murgiu,
pinti,
clanţ ! . . .

Din Piboeni-Muscel.

C. Rădulescu-Codin.

VORBE ADÂNCI

1641.—Milă mi-i de alta; da de mine mi se rupe inima,

1642.—Is mai multe Marţe, de cât maţe=mai mult timp, de cât oameni—pentru asta trebuie economie în gospodărie.

1643.—Stăi, că-i cu merimet=cu socoteală.

1644.—Rup din poale, pun în spate=fac cum pot.

1645.—Ce-are de-aface banii birului cu fundu' chimirului = lipsă de legătură.
1646.—Cât ai rupe-un păr=cât pe ci.
1647.—Trece alba prin rai=aşteptare lungă.
1648.—Ducă-se pe pustii şi pe urlaţi=un lucru necurat.
1649.—Cine are barbă, are şi pieptene=se cuvine.
1650.—Parcă-i muscă'n lapte acru=balţat.
1651.—Să-l lingă mâţile la gură=negrijiliu.
1652.—I-o stâns gazu=i-o pus căpătâiu!
1653.—Cu vântu cel dulce topeşti un sloiu de gheaţă.
1654.—De cât bucate stricate mai bine maţe crapate.
1655.—Nu-mi dă mâna, nu-mi taie custura,=nu-mi convine.
1656.—Naşu' ştie, naşu' scoate=ca şi cel ce face, ţine'n braţe.
1657.—Vorba lungă face dungă.
1658.—Două trăişti goale=amândoi calici.
1659.—Să n'o strici la gât = ca şi: să nu te'nneci la mal, ca ţiganu'.

Jud. Neamţ.

A. Moisei.

BOLI LA OAMENI, LEACURI ŞI DESCÂNTECE

255.—Răceala proaspătă, totală dar nu acută, când simţi lene în trup, când *lăromeşti* şi-ţi vine să tot dormi şi să te întinzi, — poartă diagnosticul, *Piroteală*, care-şi are descântecul ei propriu, însoţit de multe *farfasticuri*. Iată-le:

La gura coteţului de găini vrăjitoarea întinde bolnavul jos, cu faţa la pământ şi cu mâinele întinse să facă cruce. Iea nouă *ţăcărele* sărite din lemne, când au fost tăiete cu toporul, pe care le aşează astfel: 1 pe capul bolnavului, 2 pe mâna stângă, 2 pe dreapta, 2 pe piciorul stâng şi 2 pe cel drept. Mai pune şi-o mână de miei pe spinarea bolnavului iar cu toporul crestează pământul la capul bolnavului şi dă apoi cu un fir de mătură peste tăietură. In acest timp bolnavul întreabă:

— Ce tai?
— Nu tai aşchiile. [Răspunde vrăjitoarea:]
Şi tai atârnăturile,
Şi greutăţile,
Şi pirotelile,
Şi boalele.
Cum a măturat astă mătură [casa,
Dă paie
Dă gunoae,
Dă pulbere, dă praf;

Cum se strâng puii la mei,
Aşa să se stângă toate boalile.
Cum fuge meiu, aşa să fugă toate boalile dă la C.
Cum se răspândesc găinele,
A a să se răspândească boalile după C.
Să rămâe curat, luminat,
Ca argintul strecurat.

Aşa repetă şi la mâna stângă, pe urmă la picioare, pe rând! şi'n urmă la mâna dreapta. Apoi încă de două ori la ocol — ca să se împlinească de trei ori.

256. Piroteala pentru cei mari devine *trânteală* pentru copilaşi. Descântecul trântelii se'nşiră, cât ţine scăldatul copilului în apă caldă, însoţit de tras (masaj) cu unsoare, cu untdelemn sau şi cu săpun. Il repetă de atâtea ori cât socoteşte ea, că copilul şi-a făcut seama cu trasul. Iată-l:

Tu, buzato,
Tu, colţato,
Cu măselile ca râşniţele,
Cu ochii ca covăţelile,
Cu dinţii ca secerile,
Cu mânele ca cobiliţele,
Cu picerile ca rişchitoarile,
Tu când ai venit, ai găsit:
Uşă dăscuiată,
Mătură dăslegată.
Pă C. dăn somn l-ai speriat,
Şâ l-ai înspăimântat.
El s'a'nfiorat,
Sângele i-a circulat?
Dă frică.
Oasile i le-ai fărâmat,
Vinele i le-ai încordat.
Toate vinele i le-ai strâns,
Hamuri la cai ţâ le-ai pus.
Aşa eu cu limba l-am luat,
Şâ l-am dăscântat.
Tu, urâto,
Tu, zâmbato,
Să ieşi dă la C.
Că eu toate oasele le-am strâns,
Şâ la loc le-am dat.
Vinile dă la hamurile cailor tăi le-am luat.
Şâ drumu le-am dat.
C. bine s'a făcut,
Ş'a rămas curat, luminat,
Cum Maica Domnului l-a dat

Princepele Ferdinand, Teleorman.

Pr. Fl. A. Drăghici.

CÂNTECE.

1806.—*Câte fete cu mărgele*
Toate-s drăguţele mele;
Câte fete cu cercei
Toate-s fluturaşii mei;
Câte fete răsărite
Toate par flori înflorite.
Cum aş face, cum aş drege
Că pe toate le-aş culege;
Să trăiesc ş'apoi să mor
Legănat pe sânul lor.

1807.—*Bată-l Dumnezeu să-l bată*

P'ăl de zice fetii, fată;
Ziua cu floare la cap
Noaptea cu amantu 'n pat.

1808.—*De mă duc cu vita 'n*
luncă
Gându mi-este tot de ducă;
De mă duc cu vita 'n sat
Gându mi-este tot la pat.

1809.—*Suceşte-mă cum ăi vrea*
Că mi-e omu' la şuşea;
La şuşea bate cu maiul
Io 'ncui uşa cu vătraiul

1810.—*Dragostea de fată mare*
Ca fasolea din căldare
Când îi pui un pumn de sare
Şi te dai pe coastă 'n vale;
Dar dragostea de nevastă
Ca garoafa din fereastră
Când începe să 'nflorească:
Dimineaţa 'mboboceşte
Peste zi se veştejeşte.

1811.—*Foaie verde murele*
Trage puică boabele;
Trage puică şi-mi ghiceşte
Omu' dă ce 'mbătrâneşte?
—Dă lungimea drumului
Dă dorul sărutului.

1812.—*Foaie verde sălcioară*
Ş'am o puică 'n Slătioară;
Dă frumoasă, nu găseşti
Să umbli, să osteneşti;
Dă frumoasă n'are preţ
Nu e alta pân judeţ.

1813.—*Aoleo, ce-o să mă fac*
Mi-a venit bărbatul beat
Şi încă cu capul spart.
Eu îi pui carne pe masă
El mă ia de păr prin casă,
Eu îi pui carne de pui
El mi-arată biciu 'n cui;
Io 'i fac patul să se culce
El ia puşca să mă 'mpuşte
Decât cu omu' beţiu
Mai bine să mor de viu;
El se duce de bea rachiu
Şi iau pumni de nu mai ştiu,
Se duce şi bea vin
Cu pumnii ne veselim.

1814.—*De când beau rachiu*
[de prună
Nu mai port căciulă bună
Nici nevastă cu cunună.
Rachiaş de prune verzi
Io te beau şi tu mă 'mbeţi
Multe năravuri mă 'nveţi;
Io te beau de băutură
Şi tu mă scoţi din măsură.
Dela M. Barnea sergent sanitar, Lungeşti-Vâlcea.

1815.—*Sus ochincă bătrânea-*
[scă
Pe chicior să putrezească
Să rămâie urzâtura
Să spele duşmanii gura.

1816.—*Ici, ici, ici, băete, ici*
Să-ţi pui masa să mânânci
Să-ţi aştern ca să te culci
Dimineaţa să te duci
Să nu spui c'ai mas aici.

1817.—*Sus ochincă de junincă*
De când era mama mică,
Cu curele de mânzată
De când era maica fată.

1818.—*Nu te uita la cojoc*
Ci te uită cum mai joc;
C'aşa juca niamul meu,
Că de-ar fi jucat mai bine,

M'ar fi 'nvăţat şi pe mine.
Dela N. Ionescu Cârstăneşti-Vâlcea.
Ioan N. Popescu.

1819.—*Frunză verde şi-o lalea*
Vrenică-i nevastă-mea!
Când vine vremea de muncă
Şi-ia pătura şi se culcă
Şi se 'nveleşte cu sacul
Şi doarme pân' o ia dracu.

1820.—*Frunză verde grâu mă-*
[runt
Mi-aduc aminte şi plâng
Cum eram, şi-acum cum sânt!
Când eram în vremea mea
Şapte mândre mă iubià
Dar acum nu pot p'a mea
M'a ajuns bătrâneţa
N'am cui vinde bătrâneţea
Şi să cumpăr tinereţea.

1821.—*Frunză verde 3 smicele*
Nu te mai însură vere
Că nevasta multe cere:
Cere ciur şi capestere
Şi ghete noi în picere.
Că şi eu m'am însurat
Şi ce-am dat pân' am scăpat!
Că-mi albise păru 'n cap!

1822.—*Frunză verde-a bobului*
Colo 'n coasta dealului
Sub poalele codrului
Deasupra Olteţului
Plânge Lina Iorgului
De doru iubitului
De focu norocului!...
—Las să plângă, plângă,
plângă,
Toată lumea s'o audă
Să vedem cum o s'ajungă.

1823. *Frunză verde bob năut*
Eu prin lume-am auzit
Că dragostea s'a oprit!
S'or opri apele toate
Dar dragostea nu se poate.
S'o opri şi Mureşu
Dar dragostea cred că nu;
S'o opri şi Dunărea
Dar dragestea cred că ba.

1824.—*Foaie verde ca nalbă*
La o coadă de vălceà
Cum mai cântă cinteză
Şi mi-o 'ngână presură
Mi-ascultă mândra la ea.
Şi mai cântă-un pui de cuc
Parcă-mi cântă un haiduc!
Pe picioare mă usuc!
Goleştii-Badii, Muscel.
D. Mihalache.

1825.—*La biserica de piatră*
Şede-un flăcău şi c'o fată
Feţişoara rumenioară
Cu cosiţa gălbioară
Şi la mijloc subţirică
La picioare mititică,
Voinicul şade în soare
Şi roagă pe mândra tare
O tot roagă să se joare
—Joară, subţirică, bine
Că nu ai altu pe lume
Să-ţi fie drăguţ ca mine
—Bădiţă eu ţi-oi jorà
Dar nici tu nu mă 'nşala.
Jorământul ce-oi jora
Pe capul tău o cădea.
Şi 'ncepù puica—a jora
Biserica tremura
Crucea din vârt că cădea
Petrele se despica.
—Bade bădişorul meu
Ierte-mi-te Dumnezeu

M'ai făcut de ți-am jorat
Și tu ai mândruțe 'n sat
C'am umblat în sat la vale
Ș'am văzut mândrele tale
Bade bădicuțul meu
Ierte-mi-te Dumnezeu
Să mi-ți sece inima
Cum ai secat-o pe-a mea
Bade stropișor de rouă
Tu mi-ai rupt inima 'n două
Tu mi-ai rupt-o tu mi-o leagă
Cu-un fir de mătasă neagră
Ca să știu că-ți mai sunt dragă.

Jud. Neamț **A. Moisei.**

1826.—*Ce ne-om face noi măi* [*frate*
De-atâta străinătate?
Tu străin și eu străin
Hai în codru să trăim.
Să ne facem bordeieș
Unde-o fi codru mai des.
Și cu grinda de cireș
Și cu ușa de aramă
Să-și deie părinții samă.

1827.—*Fecioară de om bogat*
Tu la crîșmă ce-ai cătat?
-- Crîșmărița m'o chemat
De mi-o dat zahar pisat
Prin pestelcă strecurat.

Auzite dela Alecu Luca, com. Dragomirești-Tutova.

Șt. Manole.

1828.—*Foaie verde trei mig-* [*dale*
Ia-mă Ghițișor calare
Că nu mai pot de picioare;
—Când aș lua câți mă 'nghie
N'ar mai fi frunză pe vie
Când aș lua câți mi-s dragi
N'ar mai fi frunză pe fagi
Și iarbă printre copaci.

1829.—*Foae verde lozioară*
Unde-o fi puiul de-asară
Unde-o fi, unde-o 'nserat
Pe-a cui brațe s'o culcat
Și gurița cui o dat!

Din Pribești-Vasluiu.

Natalia Pricop.

1830.—*Frunzuliță trei lalele*
Ș'asară trecui la vale,
Frunzuliță ș-o lalea
Ș'aud gura mâni-ta;
Frunzuliță mărăcine
Blestemîndu-mă pe mine,
Că te iubesc eu pe tine.
Frunzuliță ș-o lalea
Spune neică mânita,
Să-ți astupe urmi-ța.
Frunzuliță mărăcine
C'o chită de rosmalin
Și cu una de dafin,
Ca să nu ne mai iubim
Frunzuliță foae lată
De cât Sâmbăta o dată.
Duminica ziua toată

Vlăduleni-Gorju.

1831.—*Trandafir verde rotat*
Și neică te-am adăstat
Te am așteptat să vii
Mi-am pus dorul căpătâiu
Și urîtul l-așternuiu

1832.—*Foiliță rug întins*
Mă culcai în drum 'nadins,
Să visăz pe Ioana 'n vis.
Dormii și mă săturai
Și pe Ioana n'o visai.
Apucăi pe drum la vale
Pusăi mâna, luai o floare,

Nu fu floare şi fu ismă,
Prinsără duşmanii pismă.
Nu fu floare şi fu dracu
'M sparseră duşmanii capu'.
Nu ţ'am spus, bătut de stele
Să nu vii sara de vreme
Şi să vii mai amânat
Când sunt duşmanii culcaţi
Şi să vii prin miez de noapte
Când dorm duşmanii de
|moarte.

Catıne-Dolj. **Şt. St. Tuţescu.**

1833.—Murguşor, coamă rotată,
Trece-mă Oltul odată.
Fă-ţi picioarele grămadă.
Fă-le grămadă înot,
Să trec Oltul ca pe pod
Pune-le din piatră 'n piatră
Şi să mă mai treci odată
La mândruţa sprincenată,
Să-ţi dau orz de pre lopată
Şi-apuşoară strecurată.
Şi ţi-oi face gard de piatră,
Nici un vânt să nu te bată
Nici un vânt şi nici o *floată*
Trece-mă Oltul odată,
Fără luntre, fără pod,
Fără luntre sau năvod.
Ţ'oi da orz nemăsurat
De o fină secerat.

1834—Femeia care-i cu dracu,
Udă cârpa, leagă capu
Să n'o priceapă bărbatu
Că să iubeşte cu altu.
Şi se suie pe cuptor
Şi strigă: valeu că mor;
Iar barbatu dracului
Ia coada baltagului
Şi dă 'n vârful capului.
Sparge cuibu dracului.

Auzite dela Gh. Răileanu, Lozna.
Const. Şoltuz.

1835.-Foae verde de bujor
Pusei gândul să mă 'nsor
Dar mai bine stau fecior.
Când m'ajunge dor şi dor
Pun şaua pe murguşor
Mi-l încalec ca din sbor
Şi mă duc unde mi-e dor
Ii dau pinteni şi călcâe
Nimenea să nu mă ştie
Să nu ştie, să nu simţă
Când oiu ieşi pe portiţă.
Frunză verde de sulcină
La vecinul e lumină
E lumină e mişcare
M'o zări poate calare
Trei ramuri de sălcioare
Cotesc vreo trei ulcioare
Mă văzui la drumul mare.
Mă văzui la drumul bun
Mână murgule nebun!
La Mariţa 'ntre vălcele
Cu părul făcut inele.
Cum sosesc mă şi opresc
Bat în poartă şi-o deştept
Bat în poartă, bat în giam
Iată şi Mariţa 'n prag.
— Bună sara mândruliţă
— Bine-ai venit neiculiţă.
Cum mă vede mă sărută
C'a trecut vreme cam multă
D'alaltă sară din luncă.
Murgu-aşteaptă la pârleaz
Eu mă duc la mândra 'n cas'.
Când nechează murgu-odată
Mă deştept atunci pe dată
Sărut mândra cu 'nfocare
Haide murgule la cale.

Fac cum fac cum oi putea
Mă văd iar la casa mea
Nu mă ştie nimenea!
Decât nevastă la casă
Mai bine mândră frumoasă;
Nevasta te cicăleşte
Mândruliţa te 'ndrăgeşte,
Te spală te primeneşte,
Când te-aşteaptă, nu greşeşte.

1836.—Foae verde viorea
Viorea şi-o mamudeà,
Mândră, mândră dac'ai vrea
Te-aş rugà neică cevà
Te-aş rugà o sărutare
Inainte de culcare
Şi 'ncă una pe guriţă
Când vin sara la portiţă
Şi-apoi alta pe sprâncene
Să ţii minte multă vreme
Şi-altă foae floare-aleasă
Cât eşti mândră de frumoasă
De-ai mai fi şi credincioasă
N'ar mai fi nici ceartă 'n casă
Şi tihn' am avea la masă.

1837.—Verde foae trei seminţi
Mariţico dintre munţi
Fost-ai drăguţă la mulţi
Când să-mi fii dragă şi mie
M'a luat la miliţie
Of, of, şi aoleu
Nu mai pot de dorul tău
Of, of, of şi iară iară
Mă doare la inimioară.
M'a luat la miliţie
Mândra mea cui să rămâe.
Să rămâe cui o vrea,
Eu n'avui parte de ea,
Săraca inima mea,
Ce n'ar face de-ar putea.

1838.—Frunză verde foi de fag
Şi-am să m'apuc de furt,
Să bag mâna sub plocad,
Să fur nevastă din pat,
Să las bărbatul sărac,
Frunză verde-a bobului,
Din pricina dorului,
Şi grija iubitului.
Talpa iadulu-o să fiu,
Ce-am iubit numai eu ştiu!!

1839.—Foaie verde viorea,
Drag mi-e să trăiesc vara,
Dar mai drag primăvara,
Când începe iarb'a da,
Şi mugurul a crăpà,
Mieluşii a sburdà
Când mă mângâie mândrà.
Doamne toţi dumanii mei,
Vede-i-aşi bolovănei,
Să calc cu ghiata pe ei.
Doamne, duşmancele mele,
Vedea-mi-le-aşi pietricele,
Să calc cu gheata pe ele.
Frunză verde magheran,
Tot urcând din vale'n deal
Am îndrăgit codrul iar,
Am uitat drumul din vale,
Şi mândruţa din cărare,
Trei cosiţe de copile,
Da-i-ar Dumnnzeu de bine,
Şi mie de-o sănătate,
Să-mi văd duşmunii la spate,
Eu cu mândra la o parte!

Rucăr-Muscel.

Andrei A. Dumitrescu.

1840.—Foaie verde de cicoare,
Toată lumea-i de la plimbare,
Numai noi pe cai călare,
Caii grei, hamur'le grele,
Vai de păcatele mele.

Sună cornul pentru masă,
Eu frec sabia'ntre casă.
Sună cornul pentru ceai,
Eu frec sabia'ntre cai,
Cu nisip de pe şosea,
De la amureaza mea.
Dela Radu D. Miu, Manasia.

1841.—Foae verde foaie lată,
Te-aşi iubi dar mi-eşti cumnată.
Foaie verde foie'ngustă,
Te-aşi iubi dar mi-eşti cam cus-
Foaie verde, doi boboci, [cră.
Te-aşi iubi, dar nu mai pociu.
Dela Maria Nicolae.

1842.—Vinde mamă tistimelul
Şi plăteşte colonelul.
Vinde mamă boii toţi,
Şi mă scapă dela sorţi.
Că şi eu ţi-am fost fecior
Ţi-am scos plugu din obor
Şi boii de sub şopron.
Să vii mamă să mă caţi
Pe drumu dela Galaţi,
C'acolo suntem chemaţi,
O mie şi doi soldaţi
Şedem de puţ rezemaţi.
Auzit dela băiatu Nicolae Decu, Manasia.

1843.—Uite neica, nu e neica
Că dacă ar fi neicuţa,
L'ar cunoaşte şi *dăicuţa.*
Pe floarea minteanului
Pe trăsnetul biciului
Şi pe frâul calului.

1844.—Foae verde ş'o sipică
Colea 'n vale peste-o luncă
Se ceartă o tinerică;
Fugi moarte de lângă mine
Că nu-s gata pentru tine.

1845.—Foae verde untdelemn
La mânăstirea de lemn
Să 'ngenunchi să te blestem.
Dumitre ai s' te usuci,
Ca pâinea care-o mănânci
Şi ca vinul care-l bei,
C'ai tot zis c'o să mă iei,
Ş'acuma nu mă mai vrei.

1846.—La puţu cu două zale
Cum jeleşte-o fată mare
De ursitoare că n'are.
Ursitoarea i-a fost bună,
Dar mintea i-a fost nebună;
Vedea-o-aşi băgată 'n fiare
Şi de mâini şi de picioare.
Auzite dela fata Olga Văsilescu. Manasia-Ialomiţa.

Elena Ştefănescu.

GLUME, JÂTII, TACLALE.

327. Iscoadă femeiască.

Era odată de mult tare, era un popă. Preuteasa lui se avea de bine c'o slugă (flăcău) voinic şi frumos. Intr'o sară popa viind de prin sat găseşte pe preuteasă cu sluga în pat. Popa tace şi nu zice nimic, căci nu voia să se facă de ruşine şi de vorba lumii. Preuteasa pocnia de ciudă şi de grijă, că nu ştia dacă popa a văzut greşala ei. Ce să facă ea?

OBOLUL

Prietenilor Revistei «ION CREANGĂ» pentru strângerea fondului

Bustul lui Ion Creangă la Bârlad

Suma adunată 1108.90

DE LA ADMINISTRAŢIE

Adeverinţe. S'au primit sumele şi cu acest număr s'au trimic chitanţele cuvenite pentru D. *D. Vasiliu-Bacău*, Bârlad, 5 l. D. *V. Pienescu*, Lespezi-Succeava, 5 l. Păr. *M. Cârlănescu* Bogdăneşti-Suceava, 5 l. D. *Prof. G. Murgoci*, 15 l. D. *F. M. Ionescu*, Palatul Regal, 5 l. D. *H. Popa*, Zorleni-Tutova, 5 l. D. *A. Popovici*, Broşteni-Suceava, 5 l. D. *I. G. Dumitraşcu*, 15 l. D. *I. G. Bibicescu*, Bucureşti. 5 l. D. *Şt. Popescu*, Bucureşti, 5 l. D. *Colonel Ionescu*, Dorohoi, 5 l. D. Prof. *D. Evolceanu*, 5 l. D. *P. Gh. Savin*, Joråşti-Covurluiu, 14 l. D. *Dr. Em. Elefterescu*, Bucureşti, 5 l. (urmează).

Domniei-Sale
Domnului *Artur Gorovei*

Comuna *Fălticeni*

prin Oficiul   Judeţul

Intr'o sară spune popei:

— Ştii ce părinte? Hai să botezăm cei 4 prunci de scroafă ce-i avem, că-i păcat să-i lăsăm aşa.

— Hai preuteasă, răspunse popa, ca să nu dea preutesei a pricepe nimic din durerile lui sufleteşti.

Presvitera, aduce o covată curată, o umple de apă şi prinzând un purcel îl cufundă în apă zicând:

— Ai văzut ori n'ai văzut?

— Am văzut, dar am tăcut, răspunse preotul cufundând al doilea purcel şi dându-l la o parte.

— Ce-am făcut n'oi mai face, zice preuteasa băgând în apă pe al 3-lea purcel.

— De-oi mai vedea, n'oi mai tăcea, răspunse preotul cufundându-l şi el în apă pe al 4-lea purcel.

Şi pe urmă se făcu pacea între ei; şi au mai trăit încă mult, ca doi hulubaşi.

Auzită dela Aglaea Mitocanu de 61 ani din Bogdăneşti-Suceava. **M. Lupescu**

CRONICA

Pomenirea lui Creangă, la 25 de ani dela moartea sa.

* *Universul Literar*, din 14 Dec. 1914, dă un aticol de laude închinat amintirii lui Ion Creangă.

* In *„Adevărul"* din 18 Dech., acelaş an, amintim frumosul articol de jale, al d-lui Atur Gorovei, asupra dispreţuirii obiceiurilor noastre dela Crăciun şi Anul-Nou şi introducerea nemţescului pom de Crăciun. Noi credem că aproape de prisos, în această privinţă, ar fi să ne mai rugăm doamnelor române celor „mari".

O mică dovadă ar fi şi aceasta; acelaş ziar „românesc", de mai sus, care primeşte articolul d-lui Gorovei, dă a doua zi, însemnaţi, vă rog, chipul unui pom de Crăciun şi adaugă subt el: „E o datină veche şi frumoasă... Câte amintiri nu deşteaptă pomul de Crăciun, când trecem pe dinaintea gândului copilăriei noastre: daruri, jocuri, glume, râsete"...

Uite, cam aşà-suntem noi astăzi!

* La 26 Dech. acelaş an cercul studenţesc prahovean serbează la Ploeşti, în localul Ligii Culturale, 25 de ani de la moartea lui Ion Creangă.

* D-l V. Anestin, ne arată celor cari avem copii: *„Ce trebui să citim (Bibl. p. toţi* No. 921). Alegerea e făcută cu multă dragoste şi pe lângă folosul ce poate aduce, — ne arată şi cât de puţin e cunoscută literatura noastră pentru popor.

* Alte articole de amintiri, pentru Ion Creangă, in: *Liga „Deşteptarea"*, an. III, No. 12-14, pag. 9; în *„Duminica Poporului"*, foaie nouă, săptămânală, an. I. n-rele 15 şi 16: se arată ţăranilor şi... meşteşugul de a puteà ajunge şi ei mari!

* In *„Minerva"* an. VII No. 2170 (1 Ian. 1915) d. V. Savel vorbeşte cu dreptate despre Creangă, arătând că, în vieaţa lui, acesta şi-a dat silinţa să rămâne ţăran neprefăcut; apoi că el, în scrierile sale, a făcut mai mult o epopeie a vieţii ţăranilor moldoveni; şi în sfârşit, că erà un iubitor ales al tradiţiilor dela ţară. Numai satele, la noi au o tradiţie. Eminescu o ştià şi o iubià; Creangă o întrupà în carne şi în oase:

ată, şi din alt punct de vedere, taina împrietenirii acastor doi oameni aleşi! Se vorbeşte şi despre doi 2 poveşti, în manuscript, ale lui Creangă, după mărturia d-lui Gh. Kirileanu. Cari ar fi?

• La 31 Dechemvrie, 1914, pelerinaj la mormântul povestitorului: se duc câţivà profesori, mai mulţi studenţi şi elevi din şcolile secundare. Vorbesc profesorii universitari: Ion Peretz şi C. Fedeleş, cum şi studentul Gh. Popa, preşedintele Cercului studenţesc din Iaşi.

• „Flacăra" an. IV, No. 9-10, din 20 Dech. 1914 este închinată deasemenea amintirii lui Creangă. Subt titlul „satirice" se publică versurile inedite ale lui Ion Creangă începând cu:

Azi am bani, azi am parale,
Azi de lume joc îmi bat...

Şi care sfârşesc cu: *Sună, sună, pungă, sună,*
Căci toţi gonea pe-a ta strună.

In manuscriptul lui Creangă pe care l-am văzut la Academie poezia aceasta n'are titlu şi mi se pare o întrebare dacă este a sa (V. Ms. 4074, la început).

Ca lucruri nouă se mai dau: chipul fântânii din Humuleşti; David Creangă din Pipirig cu soţia sa; Nicu Torcălău, coleg de şcoală cu povestitorul; diferite vederi ale „bojdeucei" destrămate; familia lui Creangă stând pe prispă; căpitanul Creangă cu soţia; Ecaterina Creangă.

Isemnăm frumosul aticol, datorit d-lui A. D. Xenopol, despre prima ediţie a scrierilor lui Creangă; apoi „Potcapul lui Creangă", o povestire despre modul cum el şi-a lăsat diaconia, semnată de d. N. A. Bogdan din Iaşi, şi în sfârşit, articolul duios al d-lui I. Simionescu, membru al Academiei Române, prin care se plânge „bujdeuca" vestită: în ea secretarul general al Ministerului şcolar, vede o babă cerşetoare şi cuibarul câtorvà găini . . . . cum şi vorbăria şi inima noastră sufletească.

Din parte ne adăogăm hotărît: prea puţin fac cei mari dacă plâng numai împreună cu noi. Lumea ştie a cui e vina.

Iar „boierii" dela *Junimea* nu sunt mai încărcaţi de păcate de cât acei cari îşi pun ceapă pe la ochi şi lăcrămează zadarnic pentru Creangă şi pentru „milioanele de robi" dela ţară. Cam tot una sunt şi unii şi alţii.

Mare serbare „eminescineană", în ziua de 31 Ianuarie 1915, la Ateneul Român din Bucureşti; se reprezintă un film comemorativ pentru M. Eminescu, Veronica Micle şi Ion Creangă. Filmul e alcătuit de d. Octav Minar. Vorbeşte şi d. Barbu Delavrancea.

„Cercul studienţesc" din Iaşi deasemena, la 30 Ianuarie 1915, dă o serbare la Teatrul Naţional, vorbind despre Creangă.

• In „*Convorbiri Literare*" an. XLVIII No. 12 (Dech. 1914), pe lângă chipul lui Creangă—colaboratorul cel ales de pe vremuri — se publică un interesant articol al d-lui Eug. Ciuchi, care vorbeşte despre caracteristica scrierilor lui: mi se pare dreaptă observaţia, că atât Eminescu cât şi Creangă reprezentând sufletul poporului nostru dela ţară, erà firesc să se împrietenească şi să se iubească, aşà cum adâncul mării priveşte reflectarea albastră a cerului. Constatarea că Ion Creangă, în „Stan Păţitul" pune pe un diavol... ca să facă un bine, trebuie complectată: Nu Creangă îl face aşà, ci poporul însuşi. Am cules şi eu multe povestiri de acest fel, care vin din pornirea spre glume a sufletului nostru.

De preţ e şi articolul d-lui Alex. Vasiliu din Tătăruşi. D-sa aduce mărturia că în Humuleşti oamenii, mai toţi, sunt povestaşi buni şi că iubim azi cu atât mai mult pe Creangă cu cât vremea descrisă de el, pentru noi cei dela ţară, ar fi cu mult mai bună.

D. Furtună.

Anul VIII.—No. 3. **Martie, 1915.**

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACŢIA: T. PAMFILE, Bârlad, str. Corbului. | ABONAMENTUL ANUAL: In ţară 5 lei, In străinătate 6 „ | ADMINISTRAŢIA: M. LUPESCU, Zorleni-Tutova.

«STUDIILE» D-LUI TH. D. SPERANŢIA.

II.

După întâile biruinţe bulgăreşti asupra Turcilor, opinia noastră publică a fost dintr'o dată trezită şi îndreptată asupra unor drepturi ale noastre, aproape uitate, privitoare la pământurile dintre Dunăre şi Mare, întinse de-a lungul poalei de miază-zi a Dobrogei româneşti. Astfel au apărut o sumă de cărţi şi articole de adevăr istoric, pe lângă alte articole insuflate de cel mai curat patriotism, pentru a învederà acele drepturi de cari n'am avut parte până atunci, din pricina împrejurărilor vitrige, cari ni-au stat de-a curmezişul.

Intre aceste de pe urmă articole, am puteà socotì şi articolul d-lui Speranţia: «*Dobrogea în folklorul nostru*», al doilea la rând, aşezat în cartea d-sale, cu care am făcut cunoştinţă în numărul trecut al acestei reviste (1).

Titlul erà, deci interesant; întâiu, erà oportun, şi al doilea erà nou, căci literatura dobrogeană n'a fost caracterizată de cât doar în ceea ce priveşte balada, de d-l N. Iorga, lucru peste care vechile şi adâncile cunoştinţe ale d-lui Speranţia puteau trece.

Şi cu toate acestea cât te-ai înşelat în aşteptări. Te pomeneşti că după cetirea acestui articol, scris c'o îndrăsneală ne mai pomenită, d-l Speranţia va vorbì despre Dobrogea tot atât cât a vorbit în întâiul articol despre Mioriţă şi Căluşari, ca urme dela Daci. Cuvântul e pus ca să pară, să sune. Va fi vorba, nu de Dobrogea, ci de o ipotetică populaţiune dobrogeană din întâile veacuri ale creştinismului, pe care istoricii noştri, cu toată truda lor, nu ne-au putut-o descoperì. D-l Speranţia totuşi *bănueşte* că a fost şi deci începe povestirea, care *bănueşte* că s'a întâmplat aşà

Acea populaţiune dobrogeană, Români pravoslavnici, s'a pome-

(1). Mioriţa şi căluşarii, urme dela Daci, şi alte studii de folclor, p. 55-62.

nit într'o zi cu năvala năprasnică a Bulgarilor. In fața acestui cataclism, bieții Români dobrogeni, au trebuit să facă ce făcuseră și ce au mai făcut și frații lor din stânga Dunării: și-au lăsat toate baltă, au telegrafiat la munte ca să li să pregătească cele mai adânci peșteri, și apoi au pornit-o la fugă.

Aici îl putem întregì pe d-l Speranția, dând și dialogul care a urmat între cei ce se bejănăriau și puținii cari s'au hotărît să fugă:

-- Haidem să fugim cu toții; fuga-i rușinoasă, dar e sănătoasă!

— Ba nu! Noi vom rămânea pe loc să suferim; să fim *blajini*, răbdători!

— Bine; dacă nu vreți, Dumnezeu să vă păzească! Din parte-ne fiți siguri de veșnica noastră amintire. De astă-zi înainte, pentru noi veți purtà numele de *Blajini!*

După această despărțire, deci, unii au rămas, iar alții au luat-o la fugă, și au fugit drept spre miază-noapte, prin Basarabia, și nu s'au oprit de cât în Bucovina și Maramureș, unde s'au ascuns bine de frica Bulgarilor. Acolo au tăcut chitic, și numai după aproape cincì veacuri au îndrăznit să scoată capul din vizunie. «*Noi credem*,—scrie d-l Speranția,—că descălecarea Moldovei cu Români din Maramureș, sub conducerea lui Dragoș, nu este de cât o întoarcere de Români din Maramureș, adică o revenire în patrie» (p. 59),—patria fiind firește Dobrogea!

Dar, s'ar puteà spune că ori și cine are dreptul *să creadă*, mai ales în chestiuni folkloristice, pe ogorul, căruia d-l Speranția se plimbă fără băț. Așa ar fi, dacă d-l Speranția n'ar aduce și dovezi de acele cari preschimbă credința umilă în adevăr nestrămutat. Și o dovadă a acelei dislocări românești este tocmai amintirea ce-o poartă voinicoșii fugari pentru bieții *Blajini*, numiți și *Rohmani*. Această amintire se întâlnește numai pe acolo pe unde fugarii s'au oprit, adică prin părțile românești «cele mai despre nord: Transilvania, Bucovin ași Maramureș» (p. 56). A doua dovadă rezultă din întâia: Blajinii «trăesc pe lângă mare; trăesc pe unde se varsă apele din Bucovina; trăesc în țară păgânească» (p. 56). Prin urmare: «marea» e Marea neagră vecină cu Dobrogea, locul unde «se varsă apele din Bucovina» e tot Marea Neagră, deci de asemeni vecină cu Dobrogea, iar «păgânii» sunt sălbatecii Bulgari.

De aceste păreri temeinic susținute, nu se poate atinge nimeni, fără ca prin aceasta să nu facă un mare păcat. Un astfel va face cel ce va spune că Blajinii trăesc nu numai într'o țară în-

Anul VIII.—No. 3. Martie, 1915.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură si artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

REDACŢIA:
T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRAŢIA:
M. Lupescu, Zorleni-Tutova

BARLAD

Exemplarul:
In ţară . . . . 40 de bani
In streinătate . . . . 50 » »

Abonamentul anual:
In ţară . . . . 5 lei
In străinătate . . . . . . 6 »

TIPOGRAFIA ŞI LEGATORIA DE CĂRŢI, CONSTANTIN D. LUPAŞCU

DE LA REDACŢIE.

Poşta.

D-lui *C. M. Dumbravă:* Cântece făcute nu publicăm.

Lămuriri.—Materialul ce ni se trimite să fie scris pe o singură parte a hârtiei ; ar fi bine să se scrie numai pe sferturi de coală.

— Să nu se scrie pe o hârtie mai multe feluri de culegeri, de pildă, cântece şi gâcitori, datine şi cuvinte rari, şi altele, ci fiecare pe hârtia sa.

— Scrisul să fie ceteţ, mai ales acolo unde-i vorba de cuvintele rari, căci greşelile ce s'ar face punând de pildă pe *u* înloc de *n*, pe *a* în loc de *o* şi pe *c* în loc de *e*, ar fi foarte mari.

— La un plic nerecomandat pe care se scrie «manuscrise de imprimat», ajunge o marcă de 5 bani pentru 100 de grame; pentru 150 de grame trebue 10 bani. Aceste manuscrise însă, nu trebue să cuprindă scrisori particulare, cari să se facă numai de-oparte prin cărţi poştale. Să se adauge timbrul de ajutor.

— Persoanele cari cer lămuriri, le vor găsi la poşta redacţiei, dacă nu alipesc o carte postală sau mărcile pentru răspuns.

depărtată, pe lângă mare sau în ostroave de mări, în mijlocul unor neamuri păgâne(1), ci:

—«Trăesc pe lângă apa Sâmbetei, la marginea pământului, ascunşi de lumea noastră, de minciunoasa viaţă ce-o ducem noi»(2),

91. Bătrână bucovineancă, scriind ouă, în preajma Paştelor.

sau, cum se crede mai des, şi aproape pretutindeni, că:

— Trăesc sub pământ, pe lumea cealaltă(3), având toate însu-

(1) Marian, „Sărbătorile" III, p. 172-3.

(2) „Şezătoarea", p. 28-9.

(3) Marian op. cit., p. 172.—Voronca.

şirile celor ce odihnesc ca drepţii în mila lui Dumnezeu, ale *fericiţilor*, pentru cari *Dicţionarul limbii române*, la cuvântul *Blajin*, arată că vorba paleoslavă care la Bârlad se poate scrie şi *blazenu=fericit*, venită prin cărţile poporane traduse din slavoneşte, a făcut să se nască acea figură mitologică, făr' de care d-l Speranţia nu puteà cucerì cele două ţinuturi nouă ale Dobrogei.

T. Pamfile

ION CREANGĂ IN LUMINA ZILELOR DE AZI

Idei dintr'o conferinţă ţinută la Ateneul din Dorohoiu, în ziua de 22 Fevruarie 1915 (1).

In lucrări speciale suntem încă datori să aducem ştiri amănunte referitoare la Ion Creangă. Ne vom îndeplinì şi noi această datorie, în curând, într'un număr al «Bibliotecei pentru toţi». Conferinţa de faţă însă nu e nici de amănunte -- cari, când sunt curate şi adevarate, ne folosesc, fireşte--nici de generalităţi numai, înţelegem să-i dăm un rol *comemorativ*. Prin urmare şi în inimile noastre vrem să se simtă că am închinat o zi pentru amintirea împlinirii a 25 de ani dela trecerea la frumuseţele cereşti eterne a ţăranului din Humuleşti, Ion Creangă, acela care ne-a lăsat aşà de simple şi de scumpe frumuseţi literare, eterne, în scrisul său!

De vom răsfoì istoria literaturii noastre, scriitor cum a fost Creangă nu vom găsì: un singur volum ne-a lăsat; s'ar ruşinà poate să se înfăţişeze numai cu atâta înaintea «poeţilor» noştri de astăzi, dela «Terasa» din Bucureşti; şi cu toate acestea ce strălucit rol are acest volum măiestrit a lui Creangă, ce cinstită, ce potrivită şi ce aleasă şi frumoasă cetire este cartea lui pentru poporul românesc. Azi 5 milioane, mâine poate 12 -- prin urmare toată ţărănimea noastră, adică tot poporul românesc, nu va aveà o carte mai bună de cetit. Toţi se cuvine deci să-l proslăvim!

Nu l-am proslăvit însă toţi. E bine că la Dorohoiu îl «comemorăm» cevà mai târziu. Vedem că l-au «comemorat» alţii.

Ar fi două feluri de pomeniri: o pomenire de reclamă şi alta adevărată. S'a urmat cam peste tot locul cea dintâiu. De ce? Semnele timpului.... La Roman, când se citeşte din Creangă, de către

(1) Ţin să se ştie că, în urma acestei conferinţi, am căpătat din partea d-lui C. C. Burghele, preşedintele Ateneului dorohoian, făgăduiala că nu peste multă vreme vom începe acţiunea trebuitoare spre a aveà în acest oraş statuia lui Creangă.

un ofiţer — lumea cam strâmbă din nas. Operile nu i le editează şi, în orice caz, nu i le cumpără mai nimeni. Clerici mari — şi culţi — ne-au răspins fără multă gândire revista care iesă la Bârlad şi poartă numele lui Ion Creangă. Intr'o anume clasă la noi — să lăsăm la o parte simboliştii — a fi bădărănos, va sa zică a fi ca şi Ion Creangă. Şi aşà mai departe.

Şi totuşi, e aşà de uşor acum să stabilim deosebirea dintre scrisul lui Creangă, mântuitor, frumos, regenerator, şi între nenorocitele scrieri „simboliste" de astăzi...

1. Atunci cine îl înţelege în adevăr astăzi pe Creangă? Credem că nici d. Dragomirescu, acela care declară ca urmaş a lui Creangă pe cutare scriitoraş de nuvele populare fabricate, nici criticii asemănători. Fireşte, nici domnii asemănători cari fac pe străzile Bucureştilor chipul lui Creangă, alături de-ale lui Eminescu şi Veronica Micle, cât toate zilele şi cu toate culorile — şi-l ducem pe bietul Creangă la cinematograf ori la teatrul «Comedia». In parte da, îl înţeleg. Fiind oameni învăţaţi, poate, şi în totul îl înţeleg. Nu-l pot ei *simţì* însă. Dovadă cum a fost pomenit Creangă şi la 20 ani dela moartea sa, şi acuma, la 25 ani. Trebuieşte studiată cu răspundere, cu muncă şi cu luare aminte opera lui; căci, cum ziceà însuşi Creangă, «cu trenchea-flenchea, trei lei perechea, nu se face ispravă pe lumea asta»..

Atunci, in 1910, Dechemvrie, l-au comemorat, adică l-am comemorat vreo 30-40 elevi din şcolile Iaşului înstrăinat, împreună cu vreo 3 rude de-ale sale şi cu vreo câţivà profesori.

Pe atât de tristă comemorare, pe cât de gălăgioasă şi stearpă a fost aceastalaltă de anul acesta: Am văzut cu toţii: reviste şi foi ilustrate cu chipul său, şi cu chipul pisicilor sale, strigăte — ca la iarmaroc — de osanale şi proslăvire, în cinstea „celebrului" şi hazliului („duhliului") povestitor, şi aşà mai departe. Parcă îţi face impresia că oamenii aceştia l-au iubit şi l-au simţit pe Creangă totdeauna şi în adevăratul rost al operei sale... E însă comemorarea reclamei, şi e bine să ne dăm la o parte!

Dintre criticii literari, singur d-l Iorga a putut să ne arate la timp, şi mai demult, rostul cel adevărat al scrisului lui Creangă; acest scriitor nu trebuie studiat atât în privinţa personalităţii sale literare, cât în privinţa personalităţii literare a poporului său.

Astfel Creangă e un glas din popor; e poporul însuşi, poporul românesc. Iubiţi poporul acesta? Să nu-l iubiţi însă ca şi pe Creangă, sau cum îl «comemoraţi» pe Creangă — căci va fi vai şi amar!

Vrem comemorarea cea adevărată. Ea nu poate venì decât de la oameni luminaţi cari văd în geniul, în firea, în sărăcia, în dărâmarea «bojdeucei» ş. a., în toate zimbetele şi necazurile lui Creangă, — ce văd? Văd bucuriile şi mai cu seamă nevoile sătenilor noştri. Unde nu vom vedeà gândul şi interpretarea aceasta — acolo poate să fie cât de multă învăţătură, dar este şi mare nesinceritate. Este nesinceritatea care proslăveşte pe scriitorul Ion Creangă, şi, în acelaşi timp, strâmbă din nas când se gândeşte la sufletul poporului românesc dela ţară: şi Creangă tocmai acesta a iubit, tocmai acesta a înfăţişat în opera lui — tradiţia satelor noastre.

2. Cărturarii noştri însă, lucrând la biroul lor dela oraş, unde o tradiţie nu este, la noi, — în mod firesc au fost siliţi să vadă pe Creangă, în îndeletnicirile vieţii sale, deasemenea numai dela suprafaţă.

Ca institutor, — un oarecare Ca autor didactiv, -- la timpul său. Ca povestitor, — un hazliu şi jumătate, cu zimbetul fericirii pe buze totdeauna. D'apoi ca preot! «Popa smântână» şi aşà mai departe. Se arată bărbierul la care s'a tuns, când a lăsat diaconia, se arată multe-multe, se spun legende fără rost, — şi toate privesc numai poreclele sau partea slabă (conformă cu închipuirea lor) din vieaţa povestitorului. D-l Stefanelli, în *Amintiri despre Eminescu*, anul trecut, a restabilit, în mare parte, adevărul cu privire la Eminescu, tânăr. Acelaş lucru trebuie făcut, cu orice prilej, şi cu memoria lui Creangă. Va rămâneà stabilit că marele nostru povestitor a fost: ca institutor şi autor didactic, — ca apostol, ca preot, — un suflet sincer; iar ca povestitor, — un artist neîntrecut, ca şi poporul nostru.

3. Şi atunci în lumina gândurilor noastre de îndreptare de astăzi, când dorim întregirea neamului, care tot prin braţele şi baionetele ţăranilor, în cea mai mare parte, se va face — în vederea setei de lumină ce se observă din ce în ce mai mult în popor, — ce datorim noi lui Creangă?

Statuia sa să nu lipsească din nici un oraş al ţării şi mai cu seamă al Moldovei! Poporul, care a primit dela Creangă o nepieritoare statuie, e obligat să facă scriitorului său celui mai apropiat o statuie nepieritoare. Cartea lui Creangă trebuie să putrundă pretutindeni. Scrisul său — mai cu seamnă duhul scrisului său, — trebuie să fie scump tuturor, dela cei mai de sus, cari se trufesc, până la cei de jos, cari stau în întuneric.

Şi noi suntem convinşi că aceasta va fi. O epocă a lui Eminescu a fost. După marile împrejurări răsboinice prin cari trecem, şi fiindcă, după zilele de sânge, multe curente literare vor pierì, şi mulţi ochi se vor deschide, şi la noi, privind cu bunătate asupra poporului de jos — noi socolim că epoca scrisului lui Ion Creangă va sosì.

D. Furtună

CÂNTEC DE STEA.

22. Pororocire.

Amin, amin, aşa ne grăeşte [Domnul
Ca să ascultăm cu tot omul,
Că în lume este moarte
Rea, nemilostivă foarte,
Căn ori ce vreme,
De nimeni nu se teme,
De bătrâni nu-i e ruşine,
La cel tânăr încă vine,
De 'mpărat nu se sfieşte,
Mare ori mic nu-l alege
De-o potrivă îi culege;
Când voeşte ca să vie
Nu-i dă de veste, să ştie,
Ci şi când se desfătează,
Viaţa pe loc îi scurtează.
Bani, averi, nu iea mită,
Ruga nu este primită,
Să ceară să-i mai lungească,
Viaţa să şi-o pocăiască.
Precum îl nimereşte
De îndată 'l şi trânteşte.
Apoi după astă faptă
Pomenire şi aşteaptă.
De-a făcut ceva rele
Îţi răspund blesteme grele;
De-a făcut ceva bine
Bine cuvintează 'ori cine.
Această sfinţită sărbătoare slă- [vită,
In rând cu toţii să fiţi,
La mulţi ani cu bucurie
Să aveţi zile senine,
Să le petreceţi cu bine.

Sascut-Putna.

A. Saint-Georges

POVESTIRI ŞI LEGENDE

331

LEGENDE AGHIOGRAFICE

II (1)

«Istorie foarte de folos, pentru tutun, de unde iaste tutunul şi oare pentru ce pricină îl iubesc oamenii mai vârtos decât toate verdeaţele şi legumile pământului. Ce folos face omului.

Trei oare care sfinţi stareţi, Serghie, Ighin şi Teofil din Mănăstirea sfântului Achilipiie, cea den mănăstirea Mesopotamiiei scrie:

Fiind la un gănd cu bună socoteală, să sfătuiră întru una de

(1) Vezi An. VII, p. 138—12.

zile şi pusără gând să meargă împreună, să umble până în sfârşit. să încungiure pământul. Deci eşind din mănăstirea lor, purceasără spre răsărit şi mearsără, multe lucruri ciudate văzând, până ce ajunsără la peştera sfântului Macarie Râmneanului, pre carele văzându-l, foarte să minunară de chipul lui cel groaznic şi mult să folosiră de minunatele lui cuvinte şi de învăţăturile lui.

Şi deacolo răpindu-i îngerul Domnului, într'o clipeală îi adusără şi îi pusără în Ierusalim şi să închinară sfântului mormânt al D[o]mnului nostru Is. Hs.

Şi dupăce să închinară, eşiră afară din cetate şi şăzând pe o pi'atră şi voibind de ceale sufleteşti, şi căutând spre Sevastie, văzură pe un om înalt, negru ca un arap. Iară ei văzându-l, să minună de înălţimea lui cea pieste fire şi de grozniciia lui.

Şi sculându-să de pe piiatră, mearsără la dânsul şi să închinară lui după obiceaiul călugăresc zicând metaniie; iară el nu le răspunsă lor cuvânt. Iară ei văzând că nu le răspunde cuvânt, cunoscură că nu iaste om adevărat şi începură a-l întrebà vârtos cine iaste şi ce iaste; iară el nici un cuvânt nu le răspunse lor. Şi lăsând drumul, purciasără la deal spre munte.

Iară sfântul Ighin, fiind mai râvnitoriu, zise celor doi fraţi: „Blagosloviţi-mă, fraţilor, că eu voi să merg după el şi nu voi să-l las, până când îl voi face, cu numele D[o]mnului nostru Is. Hs. de-m[i] va spune ce iaste şi cine iaste". Şi aşa, sfântul Ighin purciasă după dânsul la munte şi îl ajunsă într'un pisc înalt de munte, într'o grădină de pietri, sămănând nişte sămânţă. Şi dacă văzù pre sfântul Ighin că să apropie de dânsul, el lăsă lucrul şi vrù să fugă. Iară sfântul Ighin, grăì ţapăn lui zicând: „Stai, nu fugì; cu numele D[o]mnului nostru Is. Hs. poruncescu-ţi ţie, să-m[i] spui mie cine eşti şi ce lucrezi?" Iară el stătù şi oftă foarte şi răspunsă zicând: "O. de nu s'ar fi pomenit acel nume în lume [adecă numele D[o]mnului nostru Is. Hs.]! Că decând să pomeneaşte acel nume în lume, de-atuncea au alăbit toată putearea noastră şi s'au stins depre pământ jârtvele noastre, cu care jârtve ne cinstià şi ne slăvià toţi oamenii pre noi, ca pre dumnezeul său.

Iară acum oamenii ne-au părăsit; însă eu sânt Sarsailă, voevodul puterilor lui Satanailă Velzăful, domnul întuneareculului. Şi m'au ales d[o]mnul mieu şi m'au rânduit spre o slujbă foarte bună cu meşteşug nou şi înşălăciune foarte supţire, cu care pre lesne vom amăgi, şi vom îndemnà, şi vom înşela pre oameni, de vor aduce iarăşi tot omul jârtvă pururea bine priimită noao şi plăcută mirodenie în casă, ardere de tot şi fum în văzduh lămurit

prin gură spre lauda şi cinstea noastră. Adecă această sămânţire care mi-i au dat domnul ca să o samăn eu acum aici, la acest loc, iaste din jărtvele noastre ceale mai cinstite şi mai iubite. Şi iată, o samăn aicea şi va creaşte dintrânsa o buruiană mare, cu frunză lată, foarte frumoasă. Şi întâi o vom arătà fiilor lui Izmail, adecă turcilor şi ţiganilor, ca cum ar fi de o mare cinste şi folos sănătăţii celor ce o vor mirosi frunza ei. Şi aprinzându-o, să vor afumà cu fumul ei.

Şi aşa, dela acela, toate limbile şi toate neamurile o vor căştigà, şi o vor sămănà, şi vor umpleà toată lumea de dânsa, neguţătorindu-o ca cel mai trebuincios negoţiu. Şi această buruiană va fi mai iubită şi mai cinstită în lume oamenilor decât toate verdeaţele şi legumile pământului, şi pururea întru mare păzală şi cinste lor. Frecându-o, lămurit ca făina şi mirosindu-o, o vor suge prin nas, şi aprinzându-o în vas de acea treabă, pururea fără saţiu vor suge, ca o mare şi scumpă dulceaţă, prin ţave, fumul acela în gura lor. Şi aşa, toţi oamenii vor aduce nouă prinos, mirosală, ardere de tot şi fum stricurat şi lămurit prin gura lor care jărtvă va fi cinstită şi mai iubită noaă decât toate jărtvele noastre ceale de demult.

Şi tot omul mirosind aceasta şi afumându-şi gura sa, şi faţa sa cu acel fum, i să va părea că mare folos îşi va face şi aceasta va fi lui cinste şi mândrie. Şi aşa, cu aceasta iarăşi împăraţii, şi d[o]mnii, şi toate noroadele îi vom amăgi şi îi vom face slujitori noaă şi jărtvitori, şi neîncetat ne vor aduce noaă jărtvă cinstită şi bine primită.

Iată, ţi-am spus toate, şi de acum să nu mă mai întrebi, că mai mult nu-ţi voi spune."

Iară sfântul auzind aceastea, mult să minună şi să întristă foarte de o înşăl[ă]ciune mare ca aceasta, care va să fie în toată lumea.

Şi aşa, suspinând şi plângând, să întoarsă la fraţii săi şi le spusă lor tot de-amăruntul ce au văzut şi ce au auzit dela acel diavol.

Iară ei auzind aceasta, foarte să întristară şi să sfătuiră ca să o scrie aceasta şi să o trimiţă pre la toţi părinţii şi pre la toate mănăstirile ca să se păzască de această înşălăciune drăcească,

Şi după aceea, preste scurtă vreme, începură a o purta neguţătorii şi a o aduce în toate ţările, până umplură lumea cu dânsa şi pururea să înşală. Iară fericit va fi omul, carele să va feri de acea înşălăciune drăcească. Iară o, vai de acel om, ce va face

acest lucru drăcesc, că atuncea când va merge la judecată înaintea lui Hs.. va cură fum și putoare rea din gura lui. Și-i va grăi D[o]mnul Hs. de-i va zice: O, blestemate oame, fugi dela mine, du-te la întunearecul iadului cel gătit diavolului și slugilor lui, că lucrurile aceluia ai făcut, iară poruncile meale n'ai păzit, pentru aceaea cu dânsul tu vei să te muncești până în veaci, amin».

Insemnare. Această istorie a tutunului se află într'un manuscript de vreo 120 file, fără început și sfârșit și care mai cuprinde: o *prăviluță*, viețe de sfinți din *Olecinie*,.*Cuvinte din Teodor Studitul* și alte câteva povestiri cu cuprins religios Manuscrisul e scris de *Isaia ieromonah*, în 1813 care s'a făcut *Preot* la Mitropolie la București de *Dositeiu Mitropolit* și apoi *călugăr de tot*, dându-i numele *Ilarion*.

Acest Ilarion este fostul Episcop al Argeșului de mai târziu.

C. N. Mateescu

332. Călugărul și Aghiuță

Și așa cu dracul, ucenicul Satanei! Se legase și se ținea de capul unui biet călugăr. Mii și sute de boroboațe îi făcea pe zi: ba-i răsturna oala cu cartofi de la foc, ba-i trântea potcapiul, ba-i pitea papucii sau mătăniile, ba, când călugărul era gata să-și facă rugăciunea, spurcăciunea își arăta simandicosu-i chip de drac și-l făcea pe bietul călugăr să-și uite și de rugăciune și de tot.

Mă rog, în fel de fel de chipuri acest «Aghiuță» punea la cercare răbdarea călugărului și cât era călugărul de călugăr, uneori tot își perdeà răbdarea și începea să ocărască. Să fi văzut atunci bucuria lui Aghiuță: Sărea și juca, parcă era luat din Iele. Se bucura „Ucigă-l Crucea“ că a scos pe călugăr din răbdare.

Azi așa, mâine așa, de la o vreme, i se urăște și călugărului cu atâtea boroboațe și caută să se scape de „Cornea“.

— Ce ai cu mine, mă, ucigă-te crucea; de ce nu-mi dai pace?

— Ba-ți dau, îți dau, părințele, dar fă-mi și sf. ta o plăcere a mea, numai una, taică părinte, o singură plăcere.

— Ce vrei să fac, mă încornoratule, arde-te-ar Iadul?

— Una din trei, taică părinte, ori să te îmbeți o dată, ori să curvești, ori să omori! Dar alege mai curând, părințele, și dacă-i face una din astea, mă jur pe Talpa Iadului, că te las în pace!...

— Greu lucru cere, se gândea bietul călugăr; să omori e păcat, să curvești e păcat, să te îmbeți e păcat; dar dacă te îmbeți, te culci și-ți trece. Deci asta e mai ușor! Așa cugeta în capul său călugărul, care în viața lui, nu pusese pe limbă nici vin, nici rachiu, nici altă băutură îmbătătoare!

— Ei; o să-ţi fac şi voia ta, Drace, o să mă îmbăt şi eu mâine, numai să scap o dată de tine!

— O să scapi părinţele, o să scapi, zice Satana; şi rânji groaznic când auzi vorba călugărului. Şi măre, de bucurie, grozav se umfla în pene Ucigă-l Crucea, şi fuga la Tartar să-i dea veste de isprava ce a făcut.

— S'a hotărît pentru băutură, mă piciule? întrebă Tartorul Dracilor.

— Pentru băutură! pentru băutură! răspundea piciul şi râzi!; şi râdeau dracii de ce sguduia Iadul.

A doua zi călugărul, credincios cuvântului dat, părăsesce chilia de care nu se depărtase 20 de ani, se duce la cârciumă şi cere de băut şi bea şi i se pare bun, şi mai cere şi mai bea şi începe călugărul să simtă ce nu mai simţise nici o dată: veselie, neastâmpăr, şi începe a sări şi a cânta şi a sbiera... Să fi văzut acum pe cuviosul pusnic... era mai urît ca însuşi Satana!

Ba de la o vreme se face nesuferit şi cum parale nu mai avea, cârciumarul îi face răvaş de drum, dar el şi fără răvaş şi tot mergea pe două cărări....

Pe cale însă întâlneşte o femee; şi Satana, care acum îl stăpânea de-a binele prin puterea băuturei, aprinde în el o nestăpânită patimă şi atunci călugărul se agaţă de femee şi un alt păcat urmează beţiei. După aceea ce-i fulgeră prin cap nimernicului de călugăr? Că femeia o să vădească fapta lui ruşinoasă, şi cum călugărul ţinea mult să treacă drept sfânt în faţa lumei, se gândeşte să-i facă de petrecanie ca să nu mai afle nimeni fapta lui. Zis şi făcut!

Călugărul pleacă, lăsând femeia moartă. Nu făcuse însă 2 paşi când aude: Părinţele, taică părinte, nu într'acolo frate; n'ai ce mai căuta acolo; vino încoace, taică părinte! Călugărul întoarce capul şi ghici pe cine vede? — pe Aghiuţă care-l ispitise atâta vreme!

— Da bine, măi Necuratule, nici acum nu mă laşi în pace? Nu ţi-am făcut şi voia ta?

— Ba mi-ai făcut taică părinte, prea mi-ai făcut şi-mi eşti aşa de drag, încât nu mă îndur să te mai slăbesc şi vreau să te duc în împărăţia noastră să te vază şi Tartorul nostru. Nu ştii cât te doreşte el pe sfinţia ta şi pe *toţi beţivii!*

Cărbuneşti-Prahova. **Pr. I. D. Mihalu**

333. Averea şi cinstea, cum le pricepe ţăranul

In sărbătorile Paştilor, la scrânciob, se strânsese cete, cete şi gospodarii satului, să privească cum tinereţia petrecea şi juca în horă, şi să mai ciorobotească unele şi altele de-ale lor.

Intr'o ceată unul din gospodari ziceà:

— Măi frate, cine are azi avere, nu duce grijă de nevoi. La el toate-s vesele. Vorba lui îi ascultată şi uşile i se deschid ori unde s'ar duce.

Da de cel sarac şi năcăjit îi greu. Lui toate-i merg a nevoe, şi chiar de spune lucru drept şi adevărat, nu-i luat în samă, că parcă adevărul eşit din gura lui nu-i aşa de preţuit ca minciuna din gura bogatului.

— Aşa-i, măi nepoate, zice unul din gospodari, om stătut, dar nici cinstea nu-i lucru prost. Dacă eşti om cuminte, harnic şi cinstit, tot îi bine. Sufletul omului de treabă îi curat, şi D-zeu le vede pe toate şi le scrie pe răbosul vieţii fiecăruia.

— Ia ascultaţi-mă pe mine, măi băeţi, zice un moşneag cu capul alb ca varul şi, care ascultase privind cu ochii într'o parte, vorbele dintre cei doi gospodari:

Averea îi câne uşernic; *azi îi la tine, mâne la mine, poimâne la altul, pe urmă iar vine la mine şi hojma umblă din casă în casă ca cânele fără stăpân.* Da **cinstea îi părere sălbatică;** *când a apucat a zbura de la om, când o scapi din mână, aleluià: n'o mai prinzi în toată viaţa ta.*

Ceilalţi gospodari, auzind vorba adâncă a bătrânului îi răspunse:

— Bodaproste de sfat, moşule, că mare bine ne sfătueşti!

Auzită de la D-l G. Palade din Banca-Tutova. **M. Lupescu**

DATINE ŞI CREDINŢE

1891. Vedrele sau rasul mirelui. In ziua când se face bradul la mireasă şi nuni, în seara acelei zile, se fac aşa zisele vedre la mire. Intr'o odae care o au mai mare, se strâng fete şi flăcăi, ca să petreacă ultima seară cu fostul lor tovarăş de joc. In mijlocul odăei, pe un scaun, se pune o pernă cusută frumos de mireasă, şi acolo se aşează mirele.

Pe spate i se pune un prosop ales, sau ţesut cu borangic. Un flăcău ţine o lumânare aprinsă în faţa mirelui; altul îi toarnă vin

de trei ori în palmă şi se spală pe faţă, iar altul îl rade şi lăutarii cântă.

După ce îl rade, lăutarii ieau ca bacşiş, o băncuţă care a ţinut-o mirele sub picior, în timpul rasului. Se mai dă ca bacşiş la cel ce a turnat vin şi la cel ce l-a ras; cel care a ţinut lumânarea, primeşte o batistă.

In com. Grindaşi, tot acest judeţ, se face la fel, cu deosebire însă, că în faţa mirelui se pune o masă , pe ea se pune o tavă cu un pahar cu vin, o ceaşcă cu ţuică, stafide, roşcove ş. a., pe care le iea lăutarii când se termină. In urmă se dă de băut la oamenii mai bătrâni, iar cei tineri cu fetele şi flăcăii joacă.

1892. Cununia. Când e aproape să vină nuntaşii ca să iea mireasa spre a se duce la biserică, ea se duce la un puţ din apropiere împreună cu 2 flăcăi, care ţin în mână o găleată.

Mireasa scoate apă, o toarnă în găleată şi împreună cu cei doi flăcăi duce găleata acasă. De la puţ şi până acasă. ei fac horă de trei ori împrejurul găleţei. lăsând-o jos, iar lăutarii cântă. Intr'o parte şi alta a găleţei sunt legate două batiste, care le iea cei 2 flăcăi.

Când vin nuntaşii, rămân în drum cu căruţele, şi unul dintre colăceri se duce de spune oraţiile în faţa uşei miresei, fiind de faţă şi părinţii ei. După ce termină, cel ce a spus primeşte un bacşiş, şi o ploscă cu vin din care bea el, şi dă şi la ceilalţi colăceri, apoi se înapoiază de intră în curte odată cu căruţele, cu apa adusă de ea de la puţ. Se dau nuntaşii jos, şi după ce primesc darurile din partea miresei, se aşează la masă.

De obiceiu la mesele ţărăneşti se dă la masă: pilaf, borş cu fidea, varză, friptură pe orez, ş. a.

La sfârşitul mesei, femeea care a făcut pe bucătăreasa, aduce pe o farfurie, o găină friptă, cu capul nedeslipit de trup. In ciocul găinei este o ţigară aprinsă, iar pe corp este împodobită cu ardei înfipţi cu coadele în jos, cu busuioc ş. a., într'o parte şi alta a pieptului este o furculiţă şi un cuţit de lemn, (făcute mai dinainte), şi i-o dă nunului. Nunul şi mirele pun bani pe farfurie, cât doresc fiecare, bani care-i iea bucătăreasa.

Lumea îndeamnă atunci pe nun, să rupă furculita şi cuţitul, amândouă de odată. El se încearcă şi se preface că nu poate; atunci se adresează mirelui cu următoarele: „Ia vezi d-ta fine, nu eşti mai tare ca mine ca să le rupi?“ Mirele le rupe dintr'o dată şi le aruncă să vadă pe cine loveşte.

(Am văzut la o nuntă că mirele a lovit pe socru-su în frunte). Pe urmă rupe găina şi o împarte, ca să apuce toţi mesenii din ea.

Inainte de a pleca la biserică, mirele şi mireasa se aşează cu câte un genunchiu pe o pernă pusă jos în mijlocul casei, cu faţa spre icoană, iar un flăcău spune oraţiile, pentru care primeşte bacşiş; părinţii îşi binecuvintează copiii şi pleacă. Când se sue mireasa în căruţă rupe un colac (care a fost legat la brad), în mai multe bucăţi şi svârle în 4 părţi, iar ce rămâne, svârle peste umăr la spatele căruţei.

Când pornesc de acasă, colăcerii trag focuri de armă. La biserică, mirele pune sub picior o băncuţă, care rămâne femeei ce a aşternut jos scoarţa (1).

Când vin acasă, socrul (tatăl miresei) şi nunul se aşează pe câte un scaun afară şi un lăutar le toarnă vin să se spele pe mâini. Mireasa le dărueşte câte un prosop nou să se şteargă.

In timpul când se spală vine un călţunar (2) şi le toarnă pe mâini, cenuşă sau târâţe. Pe urmă mireasa strânge bani într'un pahar cu vin pe care îi toarnă într'o batistă şi intră în casă.

1893. Legatul miresei. In ziua când se cunună, sau a doua zi, se *desgobeşte* mireasa (se leagă la cap).

Se strâng numai femei, iar dintre bărbaţi, numai mirele. Se pune pe un scaun o pernă pe care stă mireasa. Nuna îi iea de pe cap beteala şi voalul şi-i pune barabonul (3), ca s'o lege; mireasa îl trage jos, până în trei ori (4), şi pe urmă o leagă. După aceea, mirele îi pune pe cap 2 lei sau 5 şi o ocoleşte de 3 ori, ţinând mâna pe capul ei; apoi unul dintre lăutari cu o farfurie în mână, strânge bani de la femei, şi strigă pe nume care cât dă: „Doi bani, de la dada Neacşa, 2 bani, de la lelea Lunga, 2 bani jumătate, de la hamureaza mea când era fată mare“; şi aşa mai departe. Mireasa se duce şi sărută mâna la cele ce dau, iar nuna înnumără banii. Ca încheere, bea rachiu dintr'o ploscă care trece din mână în mână, şi apoi joacă nuneasca şi altele.

Manasia, Ialomiţa. **Elena Ştefănescu**

1894. —*Jocul căluşarilor.* Acest frumos joc, ce se zice că ne-ar fi rămas, prin tradiţie, dela Romani, a început să fie dat uitării şi

(1) Inainte de a intra în biserică se aşterne o scoarţă jos, ca să se cunune pe ea.

(2) Oamenii cari servesc la nuntă, se numesc călţunari.

(3). Voalul cu care o leagă la cap.

(4). Adică îi pare rău că se leagă şi nu mai e cu capul gol.

deci expus la peire, ca multe alte frumoase obiceiuri moştenite şi cari azi, cu subţierea Românului, nu se mai practică, ci despre unele abia ne mai aducem aminte, cetindu-le prin vreo carte.

Totul se preface şi se strică cu năpădirea streinilor, cari, după profeţia bietului Eminescu, „Cum vin cu drum de fier, toate cântecele pier", dar şi obiceiurile ne pier şi limbă şi port şi păduri, «sboară păsărele toate, de-atâta străinătate», şi peste câtva timp abià o să ne mai recunoaştem, şi o să ni se pară din basme cele ce vom găsì scrise că au existat odată în scumpa noastră ţară şi vom vedeà vreo schiţă de tablou cu vreun colţ de natură din ţară; sau *reprezentarea* vreunuia din obiceiurile: Jocul căluşarilor, Brezaia, Cu steaua, Pluguleţul, etc.

Pentru aceasta ni-am pus străduinţa a culege toată desfăşurarea acestui frumos joc al «Căluşarilor»: muzică, technică, teorie, coriografie, etc., şi din care, până la o deplină complectare, pentru a fi adunate într'o broşură, redau în trăsături generale, şi pentru revista «Ion Creangă».

In ziua numită «Stratul de Rusalii» se strâng voinicii ce vor a juca *căluşul* într'un loc retras, la un semn, de ex.: într'o pădure, sau vale, la un tufan, ori alt semn şi aci se înţeleg asupra mersului; joacă de probă, şi de introduc un jucător nou îl învaţă «de ale căluşului» şi tot aci în cele din urmă fac «jurământul» spre a fi legaţi frăţeşte; mutul a nu vorbi, etc. Căluşeri sunt nouă: un vătaf, şase căluşeri dintre cari unul e ajutor de vătaf, unul cu steagul şi un mut.—Steagul se face din un *tulpan* pus în vârful unei prăjini groscioare. Mai leagă acolo nişte *bete*, cum şi usturoi (bun de friguri).

Jurământul, sau dezlegarea de el se face trecând cu toţii pe sub steag ţinut oblic. Alţi căluşeri pun steagul jos şi sar cu toţii peste el de trei ori, pe tăcute. Nu zic nimic, dar conştiinţa (frica, credinţa) îl leagă. In ziua de Rusalii (Pogorîrea Duhului Sfânt) pornesc prin sat şi împrejurimi cu căluşul şi se termină în Duminica viitoare (la o săptămână). Trebue să joace fiecare căluşar trei ani pe rând în căluş.

Jocul căluşului are 24 figuri, pe cari le începe în timpul jocului la semnul vătafului. Spre a fi la un tact se strigă de toţi odată «şalaişa» cum ar fi «erup» la ridicarea unei greutăţi. Fiecare căluşer trebue să aibă şi un ciomag bun ce-i ajută la joc, pe lângă serviciul de armă ce-i face în acest timp.—La opinci, sau *târsâni* trebue să aibă zăngănei (clopoţei globuroşi) şi ca îmbrăcăminte, de asemenea, bine aleasă; la pălării panglici, etc. Mutul

să fie om hazliu şi poznaş, de obicei se alege un ţigan, căci «ţine la tăvăleală». El nu vorbeşte în timpul jocului, are grijă de căluşeri a nu pierde ceva, ei neputând observa în înfierbântarea jocului şi se zice că înnebuneşte acela ce-i scapă o floare măcar şi e luată de cineva din public fără să fie observat.

Jurământul, după alţi povestitori (cari au jucat în căluş) se face astfel: Se înţeleg asupra tutulor punctelor ce au a le respecta (să nu glumească cu femeile sau fetele în timpul jocului, să se supue la ordinele vătafului, mutul să nu vorbească decât dupăce va fi dezlegat de căluşeri şi nu se poate părăsi căluşul decât dupăce a jucat de trei ori, adică în trei ani de rând căci altfel înebunesc)—apoi mânâncă fiecare câte un usturoi (usturoiul e de cel verde, deci un fir cu căpăţâna întreagă) şi trec, după aceia, pe sub steag, pe care-l ţine, puţin aplecat, vătaful şi cu mutul cu mâna stângă, având fiecare în mâna dreaptă: vătaful ciomagul său (bastonul), iar mutul biciul şi cioaca. Cioaca e un băţ scurt, cam 20 c. m, ce are la un capăt un cui de lemn, ca un cioc, astfel, cu care ciocăne pe cine nu joacă bine şi pe care, dacă nu-l ajunge cu cioaca, îl arde peste vine cu gârcaciu (biciu).

Dezlegarea de jurământ se face tot trecând de trei ori pe sub steag, ţinut însă numai de stegar, şi ceilalţi toţi şi mut şi vătaf, trebue să treacă pe sub steag, sau să sară peste el, cum zic alţii.

Şi lăutarii, trei trebue întotdeauna: un viorist, un ţambalagiu şi mai ales un cobzar, se consideră în legătura jărământului ce se face, deşi nu trec pe sub steag, ci în acel timp stau şi privesc ceva mai la o parte. Imediat, după a treia trecere pe sub steag, lăutarii încep a cânta căluşul şi jucătorii încep execuţia jocului (toată desfăşurarea lui). Acest prim joc e ca o ultimă întărire a jurământului şi de acum toţi sunt adevăraţi căluşeri.

După acestea pornesc spre sat, se duc cu toţi la cârciumă unde se şi cinstesc, sau «îi bea şi adălmaşul» cum zic ei. le cântă lăutarii lor spre a da viaţă chefului şi în urmă să retrag pela casele lor fiecare, fiind înţeleşi a se aduna în ajunul Rusaliilor, seara, la vătaf acasă, unde de asemenea petrec până la ziuă, când pleacă prin sat din casă în casă, mai ales pe unde sunt fete mari sau flăcăi, spre a-i prinde de dragi.

Căluşerul trebue să fie om sprinten, voi şi bun jucător. De asemenea o fire veselă, nu posac, spre a da farmec căluşului.

Fiecare căluşer şi-are locul lui fixat de mai înainte în rând şi nu se poate schimbà. Vătaful are datoria de a fi şi merge înaintea şirului. de a da semnalele (comanda) şi de a face toţi cei-

lalţi la un tact, aceştia urmărindu-l din ochi continuu. Ajutorul de vătaf are locul al doilea din şir, îndată după vătaf. El, de obiceiu, are îndatorirea de a se înlocmi cu oamenii unde să joace căluşul. Un alt căluşer din rând este destinat să părăsească jocul şi să se ascunză prin public, îndată ce vede semnalul de a lua ciomegele de jos (lăsatul şi luatul ciomegelor de jos sunt figuri din jocul căluşerilor). Acest căluşer se alege din cei mai glumeţi, mai poznaşi şi meşter în spus cuvinte cu înţelesuri (porcoase) în timpul când e judecat pentruce a fugit.

Dupăce toţi căluşerii şi-au luat ciomegele, fiecare pe al lui, rămâne jos al celui fugit. Vătaful cheamă pe mut şi-i cere socoteală: Al cui e ciomagul, câţi căluşeri are şi unde e unul? Mutul arată pe degete câţi a avut. Vătaful cere să-i înumere. Mutul îi înumără şi vede că lipseşte unul, dar spre a face glume, se numără pe el. Vătaful îi zice că nu se poate şi n'a numărat bine, deoarece mutul are sabia lui şi nu ciomag. (Mutul, pe lângă bici, are atârnată la şold o sabie de lemn, cu care se face că comandă şi aliniază pe căluşeri la începerea jocului). Inumără iarăşi şi vede lipsa. Vătaful îl bate cu băţul, iar mutul, de necaz, se repede la căluşeri, îi ia pe rând şi-i miroase la spate, zicând că-l va cunoaşte de de miros pe cel care lipseşte, le arde la fiecare jucător un bici, două, peste picioare, după mirosire şi apoi caută prin mulţime, dând buzna peste oricine din cale ca un înfuriat şi şi asta tot pentru a face glume; însă în acest timp căluşerul fugit se reîntoarce, îşi ia ciomagul şi se aşează iarăşi în rând.

Mutul vine. Vătaful l'întreabă de l-a găsit. Acesta răspunde că nu. Vătaful cere să mai numere odată că poate a greşit.

Mutul execută. Ii găseşte pe toţi, se înfurie iarăşi şi-i caută, tot mirosindu-i, a afla pe cel ce a fost fugit. Ajuns la acesta, pentru a mai necăji pe mut, schimbă locul cu un altul mirosit. In fine, mutul îl află, îl ia în braţe mugind de bucurie şi-l duce la vătaf, cerând să-l pedepsească.

Căluşerul se roagă să-l erte, dar mutul nu vrea. Atunci un alt căluşer îl ia în spate, cu faţa în sus, alţi doi, unul de o parte şi altul de alta îi ţin picioarele cu două ciomege ca la cleşte, iar vătaful cu 3—4 ciomege deodată, ce le ţine cu amândouă mâinele, îi dă la tălpi uşor. Acesta se face că se vaetă şi cere ertare mutului, însă mutul spune să întrebe unde a fost; acesta răspunde: „Am fost de am cosit un pogon de buturugi să fac uruială să dau la boi că sunt bătrâni". Vătaful îl bate că spune minciuni. Atunci el zice: „Iartă-mă vătafe că-ţi dau nevasta ta mie."

Acesta iar îl bate şi-l întreabă unde a fost. El răspunde: Am fost la moară, am pus boii în căruţă şi sacii la jug; dar când am ajuns acolo, moara păştea pe gheaţă"; Sau „Am fost la armanul boerului de am luat o căruţă de căcăreze de oaie să le seamăn în grădină la mut să prăşească şi el oi". Nefiind mulţumiţi nici cu acest răspuns zice: „Să spui drept; am fost la vătaf acasă de am luat brânză pe . . . să dau mutului în gură". Vătaful îl bate la tălpi, însă mutul e mulţumit cu acest răspuns şi spune să-l erte. De multeori, când e cu săteni numai, şi nu sunt „boeri" prin prejur, de cari se jenează a face glume cu subînţelesuri, mutul se repede şi se preface că taie cu sabia din faţa (pantalonilor) şi bagă (nimica) în gura căluşeilor din prejur. Apoi îl dă jos din spate, se strâng cu toţii, se prind de mână şi începe hora, în care, acum, are voie să se prindă oricine din asistenţi, având credinţa că nu-l va mai prinde frigurile pe cine a jucat în hora căluşerilor.

In alte părţi (după spusa lui Procopie Neacşu din Şelaru—Vlaşca —Vlăşcenii sunt cei mai buni căluşeri şi judeţul unde nu se părăseşte de fel acest joc strămoşesc) această parte, dela fuga căluşerului, găsirea şi judecata lui, se numeşte *Floricica* şi se face separat, numai la cine o cere şi plăteşte „supliment".

Atunci se strâng din nou căluşerii cerc, căci jocul se terminase la figura 24, la ei astfel: se aşează în rând cu faţa către lăutari, mergând mărunţel, fac stânga'n prejur, mergând iarăşi câţiva paşi mărunţeaua şi se termină, făcând apoi hora de terminare, cu public.

Aci însă, strânşi cerc, strigă „floricica". Apoi încep figura jocului astfel: se repăd către centrul cercului, cu beţele'n mână, făcând doi paşi, stângul şi dreptul, retrăgându-se apoi iar doi paşi, stângul şi dreptul, la strigătul de comandă zis în cor: „Salaişa şi iar aşa hăp, hăp" şi cu mişcarea cercului în timpul jocului puţin către dreapta. La a 3-a oară pun beţele jos şi execută aceiaş figură, bătând acum din palme la retragere, tot de 3 ori, apoi la finele părţii a 3-a fără beţe, sau a 6-a dela începutul figurei, îşi ia fiecare ciomagul lui de jos, în timp ce căluşerul destinat pleacă de se ascunde, rămânându-i ciomagul.

Mai departe se procedează la fel cum s'a arătat mai sus.

Scăpându-se din vedere, trebue a se şti că, înainte de a se începe jocul, gospodarul, la casa căruia joacă căluşul, trebue să aducă: o doniţă cu apă, un bolovan de sare, o legătură de usturoi verde, câteva fire de pelin şi cine are berze pe casă, aduce

şi un pui de barză. Toate acestea se pun jos în mijlocul curţii şi în jurul lor joacă căluşerii.

Din când în când, în timpul înferbântării jocului, stegarul trebue să-i tămâe cu steagul, adică îl apleacă şi-l trece de trei ori peste capetele jucătorilor, ca să-i întărească, se crede, şi să nu-i vie rău vreunuia şi să cadă jos în timpul jocului, căci moare. In adevăr, cine sunt căluşeri buni, adică, buni jucători, atât de înfierbântaţi joacă, de ai crede că acum cade şi moare.

După terminarea jocului, cine doreşte şi plăteşte bine, se începe „Războiul". (urmează)

Afumaţi – Ilfov

S. P. Colibaşi

CÂNTECE

1847.—Foaie verde trei granate
Ce ne facem noi măi frate!
Eu străin şi tu străin,
Hai în codru să trăim,
Să facem un bordeieş
Cu lemnul tot de cireş
Şi cu uşa de alamă,
Să nu se bage de samă

1848.—Auzit-am mândră eu,
Că maică-tă-i pare rău
Că te iubesc numai eu,
Spune-i mândră maică-ta,
Să'ngrădească grădina,
Tot cu spin şi cu pelin
Mai mult să nu ne'ntâlnim...
Numai Sâmbăta odată,
Duminica ziua toată
Duminica'n sărbători
Şi noaptea la şezători.

1849.—Frunzuliţă de bujor,
Puişor de pe ogor
Ce-mi trimeţi atâta dor?!
Trimete mai puţintel,
Vină te rog tu cu el.
Drăgălaş cu ochii verzi,
Departe de mine şezi!
De-i veni oleacă'n sat,
Să stau cu tine la sfat,
Două vorbe să-ţi vorbesc
Inima să-mi răcoresc!

1850.—Şi-am zis verde mararaş
De vale, la izvoraş
Mă'ntâlniiu c'un capraraş
Capraraşu mă'ntreba:
«N'ai văzut drăguţa mea?
—«Am văzut-o la cişmeà
«Duceà apă şi plângeà,
«Şi din gură blestămà:
«Puiule să te usuci,
«Ca pânea care-o mânânci,
«Şi ca vinul care-l bei,
«C'ai făgăduit să mai iei,
«Şi'acum hoţule nu vrei.
«Şi eu vin am să mai beu
«Şi ca tine-am să mai ieu
«Şi tu vin poţi să mai bei
«Dar ca mine nu mai iei.

Jud. Bacău **Pr. S. P. Chiricel**

1851.—Foaie verde de molotru
Ce zgomot s'aude 'n codru?
Se ciartă cucu cu corbu,
Care să rămâe'n codru.
Corbul are pene negre,
Intră'n codru, nu se vede;
Cucul are pene sure,
Nu se vede din pădure;
Cucul are pene verzi,
Intră'n codru şi nu-l vezi.
—«Taci, corbe, nu mai 'ngână
Tu nu eşti de legea mea!
Că tu eşti lege spurcată
Mânânci carne blestemată!
Iar eu sunt lege creştină
Mânânc mugur şi sulfină
Şi cânt la mândra'n grădină.
Mânânc mugurel, de fag
Şi beau apă dintr'un lac
Şi cânt mândrelor cu drag!»

Iuvăţată dela tata în Zăicoi-Dolj.

1852.—Azi tot beau şi mâine
[beau,
Nu ştiu bani de unde iau;
Că cu coasa nu cosesc
Cu securea nu cioplesc
Cârciuma n'o părăsesc
Nici banii nu-i isprăvesc.
Cât fù vara de *văroasă*
Nu pusei mâna pe coasă,
Cercăi umbrele de groasă
Şi mândrele de frumoase.
De trei ori primar fusei
Socoteala n'o dedei
Ş'oi da-o la primăvară
Cu capu la mândra'n poală
Cu mâna la ţiţişoară.

Auzită şi învăţată dela cumnatumeu Radu Marinescu în com. Ciorteşti-Vâlcea.

1853.—Foaie verde trei granate
La ciasul două din noapte
Inima 'n mine se bate
Pentru voi două cumnate.
Să vă iubesc, nu se poate!
De-aşi şti că nu s'ar puteà
M'aşi duce, m'aşi spânzurà
De creaca gutuiului
Cu funia teiului.

Auzită delu Şt. D. Popescu, învăţător, Părâeni-Vâlcea.

1854.- Haide, haide fetelor
Tot pe valea Ulmilor,
Să dăm apă boilor
Şi gură flăcăilor.

1855.—Eu iubesc lele, lelii
Und' ţi-am zis ai vrut să vii
Lele-a dracului să fii!
Und' ţi-am zis, ai vrut să vii;
I. Brătulescu

1856.—Foaie verde solz de peşte
Vai de cel ce mă iubeşte
Lui hodina nu-i prieşte
Nici mâncarea nu-i ticneşte
Tot la mine se gândeşte.

1857.—Nun, nun mare
Şi la fini ce dăruieşti
Finei pâne şi sare
Finului spânzurătoare
Finei o vacă cu viţel
Finului un boţ de fier.

1858.- Ieşi iubită în şuşea
Ca să'mpărţim dragostea
Să nu zici mâne poimâne
C'o rămas mai mult la mine.
Vârful-câmpului Dorohoi. **D. Urzică**

1859.—Ochii tăi şi toate-s bune
Sprâncenele fac minune,

Ochii tăi şi toate-mi plac
Sprâncenele moarte-mi fac.
Sprâncenele dumitale
Pene de privighitoare
Când le sui, când le cobori
Din picioare mă dobori,
Când le laşi, când le ridici
Rău la inimă mă strici.

1860. –Dunăvăt pe malul tău
Ard două lumini de său
Ziua plouă, noaptea ninge
Nu le poate nimeni stânge,
Făr' de mândra mea când plânge
Nu le poate nime-aprinde
Numai mândra mea când râde.

1861. – Mândra râde, mândra
[plânge
Mândra inima mi-o frânge.
Mândra inima-mi aprinde
Când văd sânu-i rotungior
Mă agiunge foc de dor
Când văd păru-i de matasă.
Tare rău dorul m'apasă.
Când văd faţa rumeoară
Doru aprig mă omoară,
Şi când trece şi zimbeşte
Câmpu'n faţă-i înfloreşte,
Sara când se prinde'n gioc
Şi se leagănă pe loc
Ca creanga de busuioc
Prin flăcăi aruncă foc.

1862.—Astă fată joacă bine
C'o dă mă-sa după mine
Şi are mărgele multe
Şi-un păduche mare'n frunte
Ascuţiţi cuţitele
Să belim păduchele
Că-i roade urechele.

1863.—Copiliţă cu perciuni
Nu mă purtà cu minciuni
Cu minciuna m'ai purtat
Cu cuvânt m'ai legat
Ş'acu caţi la măritat.

1864.—Iubitul i-a dracului
De ce-i dai de ce mai cere
Până-l scapi în sân la pele
Ş'apoi te face muere.

1865.—Aşà joacă bătrânii
Când înfloresc călinii
Şi se fac păstrămurile
Şi de se ferb vinurile,
Aşà joacă babele
Când se scurg ulcelele
Şi le cad măselele.

1866.—Asta-i, asta-i leliţa,
Care face cu mână
Şi ţi-arată grădină
Grădină cu cotituri
Iarba cu tăvălituri
Uite-i urma, uite-i dâră
Uit'te şi tăvălitură.

1867.—Cine-a făcut aici joc
Da-i-ar Dumnezeu noroc,
Ca sămânţa 'n busuioc
Busuioace nu te coace
Ori îi fi ori nu-i mai fi
Nouă nu ni-i trebui.

Lunca, Bacău. **Gh. Iacobeanu**

1868.—Şi iar verde şi-o lalea
Saraca amanta mea,
Imi duce inimă rea
Că n'o mai iubesc pe ea.

Auzite cu prilejul unui cantonament în satul Ţinţăreni, jud. Prahova, de la fata Stănica Stoian.

1869. –**Foaie verde şi-o lalea**
Maică măiculiţa mea,

Când erai cu mine grea
Toată lumea te iubeà.
Iar acum când m'ai făcut
Toată lumea te-a urît,
N'ar avea loc în pământ
Nici țărână la mormânt.

1870.—Foaie verde matostat
S'a dus neica, m'a lasat
Toată țara l-am cătat,
L-am cătat şi l-am aflat
La curțile dorului
In mijlocul codrului.
Unde stau porțile 'nchise
Mândrele pe table scrise,
Stăteà 'n uşa grajdului
Dădeà apă calului
Şi grăunțe murgului
Şi lüà drumul Oltului
—Măi Gheorghiță pădurar
Leagă-ți calul de-un tufan
Şi te plimbă prin lăstari
Cu geanta plină de bani
Şi le dă la fete mari.
Cu geanta de ferferici
Să le dai la fete mici
Să le prinzi de ibovnici.

Auzite dela sold. Dumitru Borş din com. Târieşti, reg. Mircea 32.

1871.—Şi iar verde merişor,
Mă soldat din roşiori,
Und' ți-a fost soarta să mori.
Pe munții Balcanilor,
La tulpina brazilor;
Măi soldat cari 'ti-o jelì?
—Păseri când or ciripì
Soare când o răsărì,
Ciopoare când or pornì!
—De soldat cin 'ti-o scăldà?
—Dunărea când s'o vărsà!
—Mă soldat cin'ti-o 'ngropà?
Malu' când s'o dărâmà!...

St. Manole

1872.—Cântă cucul să mă duc
Şi mierlița să mă 'ntorc,
Să pun duşmanilor foc,
Pe trei părți cu lemne verzi,
Şi p'o parte cu uscate,
Să arză şi celelalte,
Să mă curăț de pacate.

1873 Cântă cuculețu'n vie:
Eu credeam că-mi cântă mie;
Cântă popii lui Ilie,
Să iasă din leturghie,
Să plece la haiducie.

1874.—Soarele 'ntr'un vârf de munte,
N'are unde se ascunde.
Soarele-a intrat în casă
Şi-a găsit boeri la masă.
—«Beți boeri şi chiuiți
«Până sunteți la părinți;
«Dacă vă veți cătăni
«Nici îți bea, nici chiuì.

1875.—Ce păcat d'acest băiat,
Care-a rămas ne'nsurat.
Tremură pe lângă gard.
Pentr'un pic de sărutat,
Câini'n goană l-a luat
Intr'o groapă l-a băgat;
Intr'o groapă cu urzici,
I-a făcut pielea băşici.
Când fu [iar] la sărutat,
Nu putea de scărpinat.

1876. De mic sărăcuț de mine,
Crescui tot pe mâini streine.
Mă băgai la ciobani slugă,
Luai oile 'n porneală,

Să le duc la păşuneală.
Lupii 'n goană, mi le luară
Jumătate la mâncară.
Când văzui în cea din urmă,
Rămăsei şi fără glugă.
Plecai la bâlciu cam pe'nserate,
Cârciumile la drum fiind dese
Mă strigă „vino, băete",
Şi să gust vinul că-mi dete.
Vinul bun ocaua mare,
Il beam vinul de gustare;
Dar, până'l băui îmi fuse
Şi mintea-mi sbură, se duse.
Băui trei zile de vară
Strigând: „scoate, mereu, cară"
Cu lăutari şi cu gloată
Până băui turma toată.
O capră ce-mi rămăseze
Ş'aia prin crâng se dusese
Să n'o las să se răpue
Caut capra: capra nu e.
Capra ici capra în vale,
Iată zării capra'n cale.
Svârlii cu măciuca'n sete.
Capra peste cap se dete.
Alergai c'o rugioară (cuţit)
Să'njunghiu capra să nu moară
Măcelarii alergară
Şi carnea i-o cumpărară,
Pielea tăbăcarii
Şi maţele lăutarii.
Iată păgubaş stăpânul,
Mă legă frumos de coate,
Judecându-mă pentru toate.
Când mă trezii din beţie,
Văzui că-s în puşcărie.

Vălsăneşti – Argeş. **G. Florescu**

O SEAMĂ DE CUVINTE

2654--2742.

Landră=cu cânii landră=merge cineva cu hoarda de câni tăbărîtă pe el, de-ţi ia auzul.

Läluroi=două fire alături, la pânza ţesută, din cauza greşălii de la nevedeală: printre acelaş ochiu al iţului s'a băgat două fire. *Numai lupi şi lăluroi,* este o adevărarată insultă pentru o femeie. Se socoteşte atunci de proastă şi nepricepută la lucru de casă, de oare ce oarbă să fii şi tot poţi observa să nu treacă 4 fire (lupul) prin acelaş ochi de iţ. Două fire mai merge; dar patru? Totuşi, dacă n'ar fi, nu s'ar povesti.

Lèriu=i-a trecut lèriu=a îmbătrânit, nu mai e în vremea, când îi era căutată şi vorba şi faţa.

Ligav=nu-i plac toate mâncărurile sau băuturile, şi dacă mănâncă sau bea din câte una, parcă înghite doctorii. Un bou e ligav, când abia se îndură să bea de undeva apă, iar după ce a pus botul în apă, strecoară apa printre dinţi (par'c'ar avea gunoaie) câte un sfert de ceas.

A se lighini=a se spala şi găli într'una.

Lişleavă=apă lişleavă=apă multă, întinsoare de apă, revărsată, sau din ploi.

Loavă=loveală, potriveală, moment. Unul se duce, de pildă, la un prieten, tocmai când plouă de toarnă cu găleata. Să-i mai spună şi prietenului, «ai să mergem în cutare loc»; «ştii găsişi loava» ori «acum chiar e loava» îi va răspunde, cu siguranţă, acestui nesocotit.

Loscoboi=bulgăre mare şi lucit scos de plug, când s'a arat fiind pământul umed şi după arătură n'a mai dat ploaie.

Lut=jâp, murdărie pe piele din cauza necurăţeriei.

Mache! =expresiune de ironie, câte o dată: de mirare, mai de multe ori. — «*Asta e om, dar nu fleac*», zici, batjocorind pe cineva—*Mache !* îţi va răspunde tovarăşul tău de ironie. Sau *Mache ! ce să aibă omul acesta ?* zici, cu frică, cu nedumerire şi cu multă curiositate.

Măros=vanitos.

Măscăricos=caraghios ordinar.

Mâşlău = care caută, miroasă, să mănânce şi să bea de la altul.

Mec=nod. «*Ara el un mec*»=are el un motiv puternic, o cauză binecuvântată.

Melèriu=meler=tânăr de spirit şi care subjugă partea femeiască.

Mocofan=prost, care nu bagă de seamă.

Modolău=om moale, care vorbeşte şi umblă încet de tot.

A modrigăli = a grămădi lucruri unul peste altul (în special rufe), când ar putea foarte bine să fie aranjate în ordine.

Molcovan=bucată mare de pâine, etc.

Morânglav=nici sănătos, nici bolnav, nu se simte bine, dar poate să se ţie în picioare.

Morâncit=nici mâncat, nici lăsat, dar batjocorit, Morânceală se zice lăturilor de vase îngroşate cu mălai pentru a fi date porcilor să le mânânce.

Mortun=om tăcut şi negru la inimă.

Motâlcă, motocâlcă=băţ lung ori scurt, dar cu măciucă înfricoşătoare.

A musti=bubă musteste când secretează lichid.

A mrejui=a lega un snop, fie de cereale fie de nuiele nu cu toată inima, ci mai mult a lene.

Principele Ferdinand, Teleorman. **Pr. Fl. . Drăghici**

Numiri la car,—din cele mai localnice:

Lişiță=două lemne curbe ce leagă roatele dindărăt de inimă.

Cosoaie=cuie de lemn sau fer, ce prind scaunul de osia carului.

Gresie=blană de lemn pusă peste furcă, la osia dinainte şi prinse cu cosoae de osie, spre a se putea întoarce carul. Pe ea se învârteşte altă blană numită *vârlej* şi pe care se aşează loitrele.

Căluş=cuele din jiglă, deasupra cefii.

Vârlej=şurup cu care se ridică carul. – Nu cel de la greşie.

Brăcinar=bucată de lemn ce se pune pe capetele furcii pe subt inimă ca să nu se ridice furca cu crăcanele în sus.

Japiță=lemn deasupra proțapului, în care se prinde jugul.

Chişer=cerc de nuele se se pune la capul osiei între leucă şi căpățină spre a împiedeca roaderea lor.

Furcă=lemn cu două brațe, pus pe osia dinainte sub gresie de care se atârnă proțapul.

Zdrig=locul cuprins între loitre şi blana carului.

Chilimie=bucată de lemn cu două brațe în formă de U, întrebuințată când se aduc lemne, carul fiind fără loitre, (a cumpărat o chilimie pe lemne).

Runc=coadă de lemn sau lanț de fer legat cu ambele capete de carâmb în forme de laț, unde se pune leuca cu capul de sus, ca să țină loitra.

Răscol=coadă de nuia—ulm sau stejar — ce leagă şi țin carâmbii loitrelor înainte şi înapoi, ca să nu se rupă runcurile când e greutate mare în car.

Străgălie=un cerc de fer turtit, care se pune pe osie la opor, spre a nu se roade căpățina de osie.

Opor=partea groasă a osiei, care intră în căpățina roții.

Ochiuri=bleauri cu verigă, ce se pun la capul osiei, să nu se spargă.

Pisica sau *mârlan*=o tragă sau săniuță, care serveşte la împiedecul carului pe coastă, în vale, să nu se roadă obada sau şina.

Numiri la plug.

Cârlig=lemn lung care ține tânjelile atârnate de plug şi serveşte a aduce roata în brazdă, când se abat boii alături, ca să nu facă plugul *amnare*, adică să rămână loc ne arat.

Gâscă=ori ce piuliță dela şurupuri.

Numiri la casă.

Cosoroabă sau *prăşlii*=lemne lungi ce leagă păreţii casei sus şi pe cari aşează căpriorii.

Lanţ=lemnele de pe căpriori pe cari se pun scândurile la casele acoperite cu tinichea sau blanele, la cele acoporite cu blane.

Ismene=lemnul ce leagă doi căpriori sus.

Unghete, unghet=colţul dela vatră, unde se ţine de obiceiu ţăstul.

Corlată=lemnele late pe care stă coşul casei.

Stâlpi=lemnele ce ţin cosoroaba dinainte a casei, să nu se lase în jos.

Undrea=lemnul ce ţine corlata legată de grindă.

Pondilă = blane de fag, ce se pun pe grinzi şi formează tavanul.

Numiri de-ale războiului:

Zapcă=băţul care se bagă în sulul dinapoi şi serveşte pentru a slobozi pânza.

Ponojie sau *epe*=aţele pe care se apasă cu piciorul pentru a schimbă iţele.

Întorcător=lemnul din sulul dinainte, cu care se întinde natra.

Ciacâr=sucala de făcut ţevie.

Felurite.

Colrun=zidul pe care se aşează cazanul; *zablaic*=cauc mare cu coadă lungă, cu care se ia *boasca* din cazan.

Slobori=pârmaci mari făcuţi din jumătăţi de trunchiu.

Mârtaci=lemnele puse pe capul furcilor la pătuiag; martaci se numesc şi acele pe care stă pătulul.

Sleme=lemnele puse deasupra mărtacilor, pe care se aşează fânul, paele şi cocenii.

Scriveală = un lemn tăiat în formă de U în care se fixează lemnele când se cioplesc, şi se strâng obezile când se îngăuresc.

Rotar = două lemne paralele pe care se aşează roatele când se lucrează.

Ghercești-Dolj. **I. Brătulescu.**

A întiri=a alunga. Gh. Cobză şi-a întirit femeia.

Huc=fân mărunt, sfărmat, pleavă.

Bucşit=plin. Case-i bucşită de fum.

Ciuhlă=semn. Vitele să pască numai până'n ciuhlă. Ciuhlele se fac din crengi de copaci şi se pun pentru a despărţi imaşul,

ori arătura a doi oameni megieşi, şi între cari, semn despăţitor nu este nici o tufă, moşuroi ori altă ceva.

Gugui=prost. Ii cam gugui.

Hapaticuri=surcele, ori lemne subţiri pentru a aţâţa focul.

Tănlalaucă=proastă. Cuvânt de batjocoră.

Barliţă =spuma de deasupra, din murături.

Nemţişor-Neamţ. **A. Moisei.**

Gioanale=picioarele de la genunchi în jos.

Giugleie goale=asemenea.

In durligi=fără izmene

Durligele=picioarele de la glezne până în sus de genunchi.

A mârcui } a se codì să spue ceva şi chiar de spune încun-
A lângăgi } jură adevărul.

Nişarcă = (1) dobitoacă, proastă, ră gospodină. «Ia-i o nişarcă».

Zâstălit=îndesat, îngrămădit, ticsit.

Zbor=horă (2).

Zorleni-Tutova. **M. Lupescu.**

GLUME, JĂTII, TĂCLALE.

328. Sărut dreapta doi părinţi!

Preotul era el cum era puţini ca dânsul, da preuteşica ca cele multe: lumariţă şi cam nu detreabă.

Aşa preotul cică ar fi văzut el într'o dimineaţă într'un capăt de grădină preuteasa şi cu dânsa şi căciula brumărie a cumătrului dascăl care nici una nici două sări peste gard, când dădu cu ochii de barba părintelui.

Preutul a văzut da n'a zis nimica atunci, că se ducea la slujba lui şi nu se cădea să facă pricină—lăsă pe preuteasă să o judece de amează. Da svârluga de preuteasă l-a văzut, şi-o sfeclit-o! Fuga la o babă: lute mătuşă ce-i şi cumu-i.

— Fă-mi, drege-mi, că de la mare belea mă scăpi.

Lasă pe mine că te scăp cu,—baba de acolo. Da ce-aţi mâncat vă rog asară?

— Sfeclă cu usturoi, mătuşă?

Bun, du-te asasă şi fii fără de grijă.

(1) *Ni* să pronunţă deosebit, moldoveneşte, că în *nie*=mie, *niel*=miel s. a.

(2) Auzită în com. Bogza, R.-Sarat. Se zice şi în Prahova.

Pleacă preuteasa acasă, iar baba în calea preutului:
Tocmai venia acasă preotul val-vârtej.
Baba de colo—şovâlc—şovâlc:
— Sărut dreapta—doi părinţi!
— Ce, babă, unde vezi doi părinţi?
— De mamă iartă, de, am mâncat asară nişte sfeclă cu usturoi şi unde-i unul parcă-s doi!
— Aşa-i mătuşă când mânânci sfeclă cu usturoi? întreabă preotul mirat?
— Aşa-i măiculiţă aşa-i de când lumea...
— Bodaproste că mi te-a scos D-zeu în cale, că era să intru într'un păcat cu o bănuială!
Acasă cum ajunge preotul îi spune preutesei:
— De acu nu mai mânânc sfeclă cu usturoi preuteşico; era să intru în mare dandana cu-un prepus asupra ta.
Preuteasa o răsuflat uşurată, — iar baba o căpătat bună răsplată.

Jorăşti-Covurluiu. **Petru G. Savin.**

329.—Boierul şi hargatul.

Un boier avea un hargat în ogradă, care cât era ziulica de mare, se ţinea numai de beţie. Treabă nu făcea mai de loc. Dar era sănătos, tun. Boierul însă suferea de boală de stomac. Intr'o zi, chemându-l pe hargat lângă cerdac, îi întreabă:
— D'apoi, bine, măi blestematule, numai de beţie ai să te ţii?
— D'apoi, cucoane, sărutăm mânurile, cu dânsa cât mă mai iau..
— Cum te iai, mă?
— Bine. Uit de griji, de boale şi de toate.
— Da tu ai fost bolnav vre-o dată?
— Am fost.
— Dar acuma ai ceva?
— N'am nimica, să trăiţi; îs sănătos ca oul!
— Măi, da'oare dac'aş bea şi eu, nu mi-ar trece boala?
— Cum să nu vă treacă, cucoane? Se mai poate? Incercaţi şi veţi vedea. Boerul, s'apucă într'o zi şi turnă o beţie cu draci, dar ce folos, că boala acuma îşi arata arama mai tare. Chemând sara pe hargat, îl intreabă cam răstit:
— Păi bine, mă pricositule!.. Ai spus ca să beau, că-mi va trece boala? Iaca em băut şi acuma mi-i mai rău!
— Apoi de, cucoane, să mă ertaţi, dar asta se cheamă băutură?!

Să beţi până ce v'a eşi părul prin căciulă ca mie, şi dacă nu v'a trece atunci, apoi să-mi ziceţi Ioane!...

Boerul, pricepând unde vra să-l aducă, râse şi-şi întoarse capul în altă parte.

Hânţeşti-Dorohoi. **Pr. N. V. Hodoroabă.**

330.–Iote-aşa'i făceam, naşule !...

Un ţigan, cum să facă, cum să dreagă, ca să mai mânânce şi pe l'alde naşu'-său—că prea erea sgârcit al dracu',— s'a'nţăles cu ţiganca :

— Fă fir'ai a dracului — (aşa şi pe dincolo), — tu să boişteşti pe uşă, afar' din bordei, să ieşi pe drum şi să sbieri cât ăi putea:« —Săriţi lume, săriţi că mă omoară smintitul ăsta, săriţi lumeeee.... săriţi...!» şi eu dupe tine, dupe tine cu barosu'n mână şi să strig :« — Ţineţiii calea măăăă... ţineţii-i calea c'am s'o omor fir'ar a dracului!...» şi tu de frică să te opreşti tomite la naşu' ca să mâncăm...

Vezi, că ţiganul se mai dusese până acuma nu'ş' de câte ori şi-'l tot găsise pe naşu': ba tăind lemne, ba tăind un pui, ba una, ba alta,—pe naşa: ba fierbând oala, ba băgând pânea'n ţăst, ba aşa, ba pe dincolo,—niciodată nu'i-a găsit cu masa pusă.

In ziua asta când se vorbise el cu nevastă-sa, îi găsise pe-alde naşu'-său aproape tăman-tăman să cam puie masa.

Într'un suflet a fost ţiganu' acasă I-a spus nevestii tărăşenia, ş'odată a boiştit afară, — par'că scăpase din puşcă, şi ţiganul cu părul vâlvoi şi cu barosul în mână,—şi sbierând cât putea :

— Săriţi lume bună, săriţi că'mi-a'nnebunit bărbat' şi mă omoară, săriţi!... haoleoooo!!...

Şi el după ea :

— Ţineţi-i calea mă c'am s'o omor' fir'ar jurată...ţineţii-i calea!...

Şi ţiganca hàid', intră la moşu'. Moşu' îi iasă înaintea lu' finu-său, strigându-'i:

-- Mă cì stăi mă fră|ioare,... hò, las-o acum că tăman sântem şi noi cu masa pusă, e hòa, *stareţi* şi *haidereţi* să mâncăm...

...Ş'au şezut la masă!

Naşul aveà gătit nişte bulumaci (1) cu carne de porc.

'I-a rugat naşu' de s'au împacat, ş'apoi au şezut la masă.

---

(1) *Bulimaci* : Zeama cărnii, fiartă, se pune în tigaie şi se îngroşează cu făină (de grâu), punând şi untură. Cine vrea pune şi bucăţelele după ce s'au fiert bine, de-asupra ; care nu, nu (Ciulamà).

Finu'—ţiganu'—mâncă sdravăn, par'că nu mâncase de cinci zile, şi şi curăţì tigaia cu ce-a fost în partea lui. Apoi, apucând tigaia de coadă, şi răsucind-o cu bucăţele 'n spre el, a zis—că vezi, pe ale lui le mâncase,—:

— Iote aşà 'i răsuceam gâtul ăştia, moşule, dac'o prindeam, —vezi tă, aşà ţi-'l răsuceam...

Şi moşu' dând tigaia la loc:

— Lasă fine, nu 'i-'l mai răsucì iart-o de calea asta!...

Giurgiţa-Dolj. **N. I. Dumitraşcu**

331.—Coliva ţiganului.

Ci-că într'un sat se rătăcise un ţigan. Ţiganu ăsta nu se prea duceà la biserică, ca ceilalţi români din sat. Da, şi când se duceà, se duceà cu mâna goală, nu cu colivă, ca creştinii noştrii. Intr'o zi, ce-i dă ţiganului prin minte; se vede că-l luase cei români la trei parale, se gândeşte să ducă şi el o colivă de raci. După ce-o duce la biserică, se'nchină —acu, cum se'nchină în legea lui, şi după ce s'a închinat, se uită şi la colivă. Când colo, ce să vadă? Toţi racii din talger o împânzise prin biserică, căci racii îi dusese vii. Unde nu pune atunci ţiganu' mâna pe talger şi 'ncepù a adunà la raci şi a ghiontì în oameni când într'o parte, când într'alta. Unu mai mehenchiu, cam în glumă, cam într'adins începe a-i turnà ţiganului:

— Toţi creştinii se roagă şi se închină.
Numai ţiganu' cu racii în mână,

Ţiganu o sfeclise şi vroind s'o dreagă zice:

— Decât colivă de raci.
Mai bine cu cozonaci.

Nemţişor-Neamţ. **A. Moisei**

332.—Cele trei fete.

Cică trăia, cândva, într'un sat o babă. Şi baba asta rămăsese fără bărbat, încă de pe când erà tânără, căci—se vede—fuseseră prea zgârcite ursitorile cu dânsa. Din căsnicia cu bărbatul ei răposat, o dăruise Dumnezeu, cu trei zuralii de fete, colea, zdravene, de duduia pământul sub picioarele lor. Şi era amărîtă rău biata băbătie, din pricină că toate fetele erau fornăite.

Grăiau aşa de *zlut*, de-ţi venea să tot fugi şi să nu le mai auzi.

Le-au tot venit peţitori, căci doară acuma erau cam trecute, fete

în tot locul, ce vrei, însă, care cum venea odată, a doua oară nu mai da pe acolo.

Văzând aşa baba, le-a hotărît fetelor, să nu mai deschidă cumva gura, când a veni cineva străin în casă. O vorbă să nu scoată, că le fură sfinţii. Intr'o zi, se duce baba în grădină, să aducă nişte buruene la porci In urma ei, hop!... şi vin peţitori la fete. Intră ei, dau bună ziua, dar fetele să zică cevà,... paci. Stau oaspeţii, grăesc între dânşii, mai întreabă fetele câte ceva, dar fără răspuns. Intr'un răsimp, când nu vorbea nimeni în casă, drăcoaica de mâţă, hop, se suie binişor pe masă şi începe a răscoli de la un capăt la altul.

Fata cea mare, uită de ceia ce-i spusese baba, şi răcneşte odată, supărată foc, apăsat şi pe nas: «Câţ, mâţă, lua-te-ar dracu să te ieil»

Cea mijlocie, mâniată, nevoie mare de vorba soră-sa, zice tot fornăit: «Da ghini fa, n'ai auzit ce-a zis mămuca, să nu scoţi nici o vorbă, când o hi cinevà în casă».

Văzând bieţii peţitori, la cine veniră ei să-şi aleagă soaţa, au pornit săracii încotro au văzut cu ochii.

Şi când eşiau ei din casă, fata cea mică ca să arăte că ea ţine seamă de cuvântul mămucă-sa, zice galeşă şi fudulă, dar mai fornăit ca cealaltă: «Ghiiiiine mai fac eu că tac din gură!»

Comăneşti-Bacău. **Pr. S. P. Chiricel**

CRONICA

Şezătoarea (XV. 9-11, Decembrie-Februar) încheie materialul de *Cromatică populară* publicat de d-nii Gorovei şi Lupescu. D-l Dr. *Ion Urban Jarnik* incepe articolul: *Crăciunul şi cei trei crai dela răsărit*, privitor la folclorul ceh,—Irozii noştri. **T. P.**

* Atanasie C. Păunescu, *Basmul în cultura integrală*, Bucureşti, 1915, p. 173, preţul 2 lei. Cartea aceasta pare a fi de folos şi celor ce se ocupă cu literatura noastră populară. Scopul ei este lămurit: să arăte rostul basmului (a poveştilor) în educaţia ce o dăm sau se cuvine să o dăm tineretului nostru. Autorul vorbeşte în partea întâia despre calităţile poveştilor noastre, iar în partea a doua despre defectele (de cuprins şi de formă) ce le descopere d-sa în aceste poveşti

Fireşte, studiul este de pedagogie, cu toate că noi nu vedem să se citeze păreri de-ale pedagogilor asupra poveştilor. In genere se constată că au un mare rol poveştile ca elemente educative. Din acest punct de vedere autorul merită laudă.

Din parte-ne însă facem aceste rectificări: Autorul care este foarte sever, în ce priveşte elementele folositoare din basm, admite fără să vrea, invidia tovarăşilor lui Făt-Frumos (p. 44); nu-i „revin toate izbânzile" lui Făt-Frumos,—ci

care cunoaşte bine sufletul povestitorilor – aceasta e totdeauna „dela Dumnezeu sfântul" (p. 45); eroul nu se ruşinează a vorbi cu şoarecii, furnicile (p. 46): basmul se referă la trecut, nu e literatură cu tendinţi, cum socoate autorul (p. 60) Apoi noi credem că poporul vorbeşte mai expresiv, dacă vreţi, de cât povestitorul care-i culege povestea, însă nu şi mai corect (p. 90). Pentru autor e un defect....educativ când zice poporul în poveste: „ca cuvântul din poveste că 'nainte mult mai este" !... (p. 99) sau: „când se băteau urşii în coadă; când se potcovia puricele etc."!

De asemenea ar fi un pericol să zicem (cum vom mai zice noi multe veacuri şi nu cu înţeles de fatalism absolut şi de descurajare); „aşa i-a fost scris" ş. a. (p. 102). Intervenţia proorocirei ce o face ursitoarea, în câte o poveste—strică mersul acţiunii de povestire? Absolut de loc: ursita e o premiză numai. Şi e atât de frumos să vedem cum, apoi, D-zeu vrea, şi Făt-Frumos poate, şi ajungem tocmai la această premisă! (p. 103) ş. a. Dar cea mai mare scădere a cărţii este că autorul nu utilizează întreaga literatură populară a noastră—sau macar pe cea autentică.

Dacă e utilizat neîncetat N. D. Popescu, cu falşificaţiile lui,—de ce nu e luată în seamă şi editura lui Ignat Herz? Şi dacă citezi povestirile străine ale lui Virgil Caraivan—dece nu faci studiul d-tale în ce priveşte *întreaga* literatură a basmelor, deci nu numai a celor româneşti? Iar dacă Pamfile scrie într'o poveste: „Nu, n'o omorî, ci las'o să te omoare ea pe tine" (pp. 108 şi 113)—e ridicul să crezi că poporul..... chiar ar recomandà uciderea femeei. Din potrivă, e o vorbă frumoasă aceasta, o figură de stil—hai să-i zicem!

D-l Păunescu are oarecare dreptate când se ridică împotriva „improvizatorilor de basme", deşi nu-i cunoaşte bine, cari-s la noi.

D-sa şi-a luat o sarcină grea (pentru noi, poate foarte uşoară pentru d-sa) când zice (p. 173): „Vom publica noi o colecţie de câtevà modele de basme cu adevărat româneşti, cari să corespundă tuturor principiilor expuse „în acest studiu".

Aşteptăm cu mare bucurie şi încredere!

• Cu privire la articolul d-lui T. Pamfile, intitulat *„Studiile" d-lui Th. D. Speranţia*, din nrul trecut (an. VII, no. 2 p. 33-8) observ că se publică, de curând în *„N. Românesc pentru Popor"* an. VI, nrul 6, pag 95-6, încă o variantă a Mioriţei—dacă e să-l numim aşà cântecul acesta ciobănesc, servind adesea şi ca un colind. E din Vâlcea (Băbeni). Ciobanul, între altele, zice singur că a fost ursit să moară:

Sus, în vârful dealului
Pe cetina bradului,

Il vor jelì oile, îl vor scăldà ploile, îl va păzì luna, îl vor cântà miorile. Apoi:

– Fluieraş unde l-ai pus?
– În vârful bradului, sus,
Şi vântul când va bătea.
Fluerul va răsunà,
Oile s'or adunà
Şi toate mă vor cântà....

Precum vedem, e o descriere frumoasă a morţii triste, care lasă fără suflare şi pe ciobănaşul munţilor. Cu atât mai frumos e înfăţişată această moarte, cu cât natura e în toată bogăţia ei – iar „mioarele" rămân, săracele, şi-l plâng, Pentru ce să căutăm deci în acest cântec şi alte lucruri despre cari el nu ne vorbeşte? (1)

D. Furtună.

(1) Vezi şi aici, cântecul No. 1871.

OBOLUL

Prietenilor Revistei «ION CREANGĂ» pentru strângerea fondului

Bustul lui Ion Creangă la Bârlad

Suma adunată 1108.90

DE LA ADMINISTRAŢIE

Adeverinţe. S'au primit sumele şi cu acest număr s'au trimis chitanţele cuvenite pentru D. *G. L. Dimitriu*, Constanţa, 5 l. D. *C. Pricope*, Crucea-de-sus Putna, 5 l. D. *C. N. Mateescu*, Râmnicu Vâlcei, 5 l. D. *C. Andreescu*, Iaşi, 5 l. D. *Primar al comunei Rogojeni*-Covurlui, 5 l. D. *I. C. Popovici*, Domneşti-R.-Sarat, 5 l. D. *C. Droc*, Bârlad, 5 l. D. *C. Daniilescu*, R.-Vâlcea, 5 l. D. *O. Arbizani*, Corni-Tecuciu, 5 lei. (urmează)

Domniei-Sale

[D]omnului Artur Gorovei

Comuna Fălticeni

[P]rin Oficiul

Judeţul

Prin Redacţia şi Administraţia Revistei „Ion Creangă" se pot dobândi următoarele lucruri :

T. Pamfile :	Sărbătorile de vară la Români — —	2.00
» »	Boli şi leacuri — — — —	1.00
» »	Cântece de ţară — — — —	4.00
» »	Agricultura la Români — — —	5.00
» »	Povestea lumii de demult — —	2.00
» »	Sărbătorile de toamnă şi postul Crăciunului	2.00
» »	Crăciunul — — — —	2.00
» »	Diavolul învrăjbitor al lumii — —	1.00
» »	Un tăciune şi-un cărbune (poveşti) —	0.30
» »	Cerul şi podoabele lui — — —	2.00
» »	şi M. Lupescu: Cromatica poporului român	2.00
Petru G. Savin :	Clăcăşeşte — — — —	0.40
» »	Poveşti — — — —	1.50
I. I. Ciuncanu :	Doine şi alte cântece — —	0.30
Dr. Ion Urban Jarnik :	Insemnări cu privire la limba basmelor poporane româneşti — — —	0.40
N. I. Dumitraşcu :	Flori de câmp — — —	0.40

Se trimit franco la cerere.

MIRON COSTIN

Revistă de cercetări şi mărturii istorice. Anul III, No. 2 pe Februarie 1915, cuprinde :

«REVISTA ISTORICĂ».—T. Pamfile.

UN «PATERIC AL PECERSCĂI» IN ROMÂNEŞTE.—D. Furtună.

DOCUMENTE.—N. I. Dumitraşcu, G. Florescu, V. C. Nicolau, T. Pamfile, A. Saint-Georges.

INSEMNĂRI.—D. Furtună.

CRONICA: T. Pamfile. I. Bianu: Insemnările autografe scrise într'o carte veche de Dosoftei, Mitropolitul Moldovei. —N. Iorga: Din legăturile noastre cu Sârbii Corespondenţa românească a voievozilor din Cladova Privilegiile şangăilor dela T.-Ocna.—I. Nistor: Românii şi Rutenii din Bucovina, studiu istoric şi statistic.—Al. T. Dumitrescu: Trâmbiţa românească—Buletinul Comisiunii monumentelor istorice.—I. C. Filitti: Corespondenţa Domnilor şi boierilor români cu Metternich şi cu Gentz între anii 1812-1828.

D. Furtună: G. Zagoriţ: Din trecutul Ploieştilor.

ILUSTRAŢIUNE.—Pecetea porţii domneşti a Moldovei din 1787.

Anul VIII.—No. 4. Aprilie, 1915.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

REDACȚIA:
T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Zorleni-Tutova

BARLAD

Exemplarul:
In țară . . . . 40 de bani
In streinătate . . . . 50 » »

Abonamentul anual:
In țară . . . . 5 lei
In străinătate . . . . 6 »

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CĂRȚI, CONSTANTIN D. LUPAȘCU

DE LA REDACŢIE.

Poşta.

D-lui *S. Scorţeanu:* După cum vedeţi, publicăm numai culegeri de-a dreptul din popor; dacă revitsa noastră ar fi de litiratură originală, bucata d-v. s'ar publica. D-lui *G. C. Constantinescu*: Ne-au venit târziu pentru acest număr.

Lămuriri.—Materialul ce ni se trimite să fie scris pe o singură parte a hârtiei; ar fi bine să se scrie numai pe sferturi de coală.

— Să nu se scrie pe o hârtie mai multe feluri de culegeri, de pildă, cântece şi gâcitori, datine şi cuvinte rari, şi altele, ci fiecare pe hârtia sa.

— Scrisul să fie ceteţ, mai ales acolo unde-i vorba de cuvintele rari, căci greşelile ce s'ar face punând de pildă pe *u* înloc de *n*, pe *a* în loc de *o* şi pe *c* în loc de *e*, ar fi foarte mari.

— La un plic nerecomandat pe care se scrie «manuscrise de imprimat», ajunge o marcă de 5 bani pentru 100 de grame; pentru 150 de grame trebue 10 bani. Aceste manuscrise însă, nu trebue să cuprindă scrisori particulare, cari să se facă numai de-oparte prin cărţi poştale. Să se adauge timbrul de ajutor.

— Persoanele cari cer lămuriri, le vor găsi la poşta redacţiei, dacă nu alipesc o carte postală sau mărcile pentru răspuns.

Anul VIII.—No. 4. **Aprilie, 1915.**

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACŢIA:	ABONAMENTUL ANUAL	ADMINISTRAŢIA:
T. PAMFILE	In ţară 5 lei	M. LUPESCU
Bârlad, str. Corbului.	In străinătate 6 »	Zorleni-Tutova.

DOUĂ TRECUTURI.

A doua jumătate a veacului trecut a dat o lovitură de moarte originalităţii vieţii noastre de ţară. Lucrul se ştie căci s'a spus de multe ori şi în multe chipuri, începând cu acel mare poet înspăimântat de «drumul de fier», şi sfârşind cu atâţia obraji umeziţi, cari, între două numere din «Furnica», înapoiază o revistă ca «Ion Creangă» pe motivul unei nevinovate indecenţe.

Asupra acestui fapt, astăzi, când încă ne simţim ameţiţi de vâltoarea prefacerilor, trebue să avem o singură grijă, anume, aceea de a pune de-o parte din urîciosul vestmânt al vieţii noastre, cel puţin atâtea petecuţe, ca să le avem mai târziu pentru toată nevoia.

Acesta a fost de altfel scopul acestei reviste, ca şi al celorlalte reviste de felul său. Şi sporul se vede.

Rămân însă, locuri necălcate şi colţuri nescociorîte, cari, la întâia aruncare de ochi par a nu ne descoperì nimic. Când însă, o zare de lumină le străbate, tăinuita lor comoara sclipeşte în întregime şi ne îndeamnă să le cercetăm.

Iată o pildă:

O carte domnească dela începutul veacului XVII, arată judecata făcută pe de o parte între un boier, un vornic, stăpân peste două sate de cumpărătură, şi pe de alta între alţii, foarte mulţi, cari turburau această stăpânire veche de peste 30 de ani.

Zice cartea domnească, aproape de sfârşit:

«Iar dresă ce-au avut el,—Vornicul,— dela răposatu Petru V[oe]voda[1], au vrut ei,—protivnicii,— în tăree lor să le rupă şi să ia de la dânsul dreptele cumpărături, cu atâta nedreptate şi cu farmice cari s'au găsit la dânşii. De faţă dinainte a toată a noastră dreaptă judecată, s'au ruşinat şi purtaţi au fost pe tot târgul de păr, şi le-au fost tăet lor nasu şi urechile căruia dintre dânşii au fost

(1) Petru V (Şchiopul), Iunie 1574—23 Noembrie 1577.

mai de cinste pentru a lor nedrepte vicleşuguri ce s'au găsit la dânşii de faţă. Şi toţi aceşti de mai sus scrişi, ei au rămas din toată a noastră judecată»,—zice Vodă, prin pana pisarului (1).

Şi iată o datină veche, moldovenească, de pe vremea când repede se «tăia nasul», —se crestă, numai, de sigur,—care a dăinuit până mai dăunăzi, în toată cinstea, pe la toate dregătoriile, începând cu divanul domnesc şi sfârşind cu vornicia sătească, după cum foarte bine îşi aminteşte d-l M. Lupescu, pentru părţile sucevene (2), cum îmi amintesc şi eu pentru părţi tecucene, şi cum nădăjduesc că-şi vor mai aminti sau vor află şi alte sârguincioase condeie cari bucură această revistă. Datina a fost ucisă; au înecat-o vravurile de «lăcrămaţii» şi »procest-verbale», şi «ştranporturile la dumiciliuri», de către «jândari» şi «avucaţi».

Datină nouă şi aceasta! Se poate. Mărturii despre dânsa vor rămâne însă prea multe, astfel că o putem lăsà de-o parte, trecând peste stăruinţi ca cele ale d-lui O. Densusianu. Ţinta noastră să ne fie mai ales trecutul pastrat încă în amintirea bătrânilor noştri.

Avându-l astfel pe acesta, îl vom legà de foarte vechile mărturii scrise, şi după ce ne vom minunà, vom înţelege şi roadele acelei vieţi româneşti, care, prin unitatea ei de atâtea veacuri, ne-au dat tăria de-a străbate şi-a înfrunta vremurile.

T. Pamfile

DOUĂ VECHI CÂNTECE DE STEA.

Intr'un Molitfelnic (fără început) dela mănăstirea Cernica am aflat, cu prilejul unei vizite acolo—la 7 Fevruarie 1915—două vechi cântece de stea pe care le dăm mai la vale.

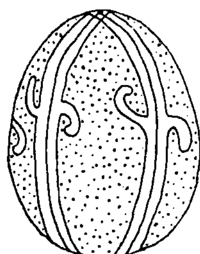
Ele sunt scrise în 1776, în Muntenia, de cătră un grămătic anume Savul, feciorul preotului Oprea «din satul Ciof». Alături de ele, e însemnat de acelaş candidat de dăscălie sau de preoţie, un cutremur de pământ din 19 Fevruarie 1776. Versurile sunt scrise de-avalma, fără să fie aşezate ca în cântece.

Gaster (3) ne citează, că fiind cea mai veche, colecţia din 1784 întitulată «*Cântările stelei*» ş. a. Circulau mult asemenea cântece

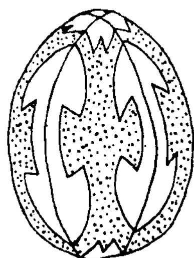
(1) Actul se va da în întregime în revista „Miron Costin" pe această lună.

(2) Vezi: *Purtatul lucrului furat la gât şi scuiparea vinovatului* în *Ion Creangă*, VII, p. 129—30.

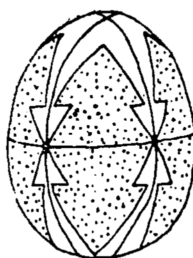
(3) V. *Literatura populară*, Bucureşti, 1883, p. 461.

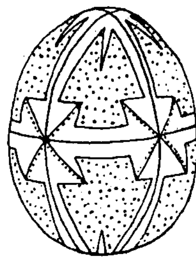

92. *Cercel de vie.* Câmpul stânjâniu, florile albe.

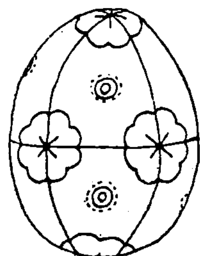

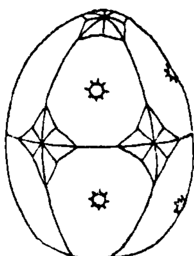
93. *Ferul plugului* Puntele şi liniile galbene, câmpul puntat roş deschis, restul roş închis.

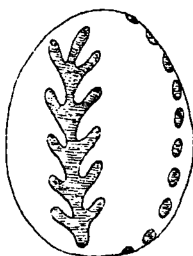

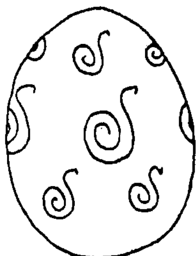

94—95. *Ferul plugului* Puntele şi liniile galbene.
Câmpul puntat roş deschis, restul roş. Câmpul roş, florile albe.

96—8. *Flori* Câmpul roş, florile albe.

99. *Şarpe*

OUĂ INCONDEIATE (1)

datorite diecilor, grămăticilor, dascălilor şi preoţilor noştri din trecut. Când se vor da la lumină toate notiţele de pe cărţile noastre bisericeşti, credem că se vor descoperì şi altele mai vechi.

Deocamdată acestea două au întâietate în ceace priveşte vechimea. Cel dintâiu e mult deosebit de cântecul asemănător din colecţia dela 1830 îndreptată de A. Pann (2), iar cel de al doilea e o variantă la „Iosif şi fraţii săi" (3).

I.

In oraş şi 'n Vitfleem,
Veniţi, boeri, să vedem,
Că noo ni s'au născut
Domnul cel făr' de început,
Astăzi cel şi dedemult
O[a]menilor prorocit,
Că va naşte Mesie,
Din sămânţa lui Esii
Şi din rodul lui Avram,
Mântuire lui Adam,
Pre scaunul lui David Craiu,

(1) A se vedea T. Pamfile şi M. Lupescu, *Cromatica poporului român*, p. 179 şi urm.
(2) V. şi Pamfile, *Cântece de stea*, „Bibl. p. toţi" No. 734-735 p. 66.
(3) M. Gaster, *op. cit.*, p. 466.

S'au nălțat din vița lui trei Crai
Ai pământului,
Viind la închinarea lui,
Aducându-i lui daruri:
Aur, smirnă și tămâe,
Dându-i lui cu bucurie.
Fecio[a]rele lui [îi] cântă,
Cândŭ îl naște[â] Precistă,
In esle dobitocelor,
Pre Craiul îngerilor,
Peștera ce[a] pământească,
E *polată (palat)* împărătească;
Sălașul cel păstoresc,
E scaun împărătesc.
Atunci Fecio[a]ra cântă:
Culcă-te, Craiu îngeresc,
Culcă-te pre fân uscat
De îngeri înconjurat;
De poftești alți cântători,
Vor veni și aceşti păstori;
Cu fluere ț'-or cântà,
Îngeri ț'-or lăudà,
Atunci toți începură
Cu inimă și cu gură:
Slavă sus lui Dumnezeu
Și pre pământ fie pace,
Între oameni bună voire.
Mila Domnului să fie,
De acum până în vecie,
Aceste sf[i]nte sărbători,
La mai mulți ani viitori!

II.

Când s'au văzut Iosif legat
Cu amar s'au supărat
Strigând din gură, grăind,
Și de frică tremurând:
Taicul meu, cel cu dor mult
Tu te uită când eu mă duc,
Tirani[i] cei făr' de milă
Mă legară pr'o cămilă
Să mă duc într'a lor țară
Ca să le fiu de ocară
Desfă-ți, taică, ochii tăi
De vezi ce-m[i] fac frații mei.
Desfă-ți, maică, brațele,
De-m[i] vezi și lacrămile
Cum îm[i] arde brațele.
Oh, ai miei frați, ce[i] cu durere
Nu mă dareți, ci mă judecați spre moarte,
Că aveți ușurare multă....

D. Furtună

POVEȘTI

67. Cruciulița

A fost odată ca niciodată, că de n'ar fi, nu s'ar mai povesti.

A fost o fată și un băiat și copiii ăștia n'aveau părinți, că le muriseră.

Și fata era așa de frumoasă, că nu se mai afla ca ea în lumea întreagă.

Așa, băiatu zise într'o zi soră-sii: «Lele, pregătește-mi mâncare, că eu am să mă duc în cale lungă».

Soră-sa i-a pregătit merinde și băiatu a plecat.

Și mergând el cât o fi mers, a ajuns la palatu unui împărat.

Şi văzându-l împăratu', a început să-l întrebe al cui e şi de-unde e.

El i-a spus; şi apoi din vorbă în vorbă, băiatu' mai spuse împăratului că mai are acasă o soră aşa de frumoasă, că de râde, răsare soarele, iar de plânge, plouă.

Impăratul când auzi aşa, zise: «Aşa, măi băete, ai tu soră atât de frumoasă? Să ştii, că de n'o fi cum spui, unde-ţi stă picioarele, ţi-o sta capu'».

Apoi împăratu' a oprit pe băiat la el.

Şi având împăratul pripăşită pe la curte o scoabă de ţigancă, a trimis-o la fată, ca s'o aducă la curtea împărătească.

Când a plecat, ţiganca a luat în căruţă şi pe fie-sa şi s'a dus la fată, la sora băiatului.

Aşa, când roaba de ţigancă a ajuns la fată, a zis: «Imbracă-te fetică şi să mergi cu noi, că a trimes frati-to să mergi la împăratul'».

Fata a zis: «Departe e? ca să-mi iau demâncare».

Ţiganca a zis: «Nu e departe?» Şi a plecat ţiganca cu fata şi cu fie-sa şi a mers, a mers, până ce a ajuns soarele la prânz şi ţiganca a pus să mânânce cu fie-sa.

I s'a făcut şi bietei fete foame şi a cerut să-i dea şi ei niţică pâine, că nu mai poate de foame.

Da ţiganca a zis: «Dacă ţi-i scoate un ochiu, îţi dau».

Fata n'a vrut; dar mai pe urmă silită de foame, şi-a scos un ochiu şi i l-a dat ţigăncii şi ţiganca i-a dat o bucăţică de pâine, de şi-a stâmpărat foamea.

După ce a mâncat, iar a luat-o la drum şi a mers, a mers, până s'a înoptat. Acum ţiganca iar a pus să mânânce cu fie-sa.

Dar fata a zis: «Mai dă-mi niţică pâine, că nu mai poci de foame».

— «Dacă ţi-i îi scoate şi p'ălălalt, îţi mai dau», răspunse ţiganca.

Fata n'a vrut; dar mai pe urmă, silită de foame, şi l-a scos şi pe celălalt şi l-a dat ţigăncii şi ţiganca i a mai dat o bucăţică de pâine, de şi-a stâmpărat foamea.

Aşa, ţiganca a mers cu fata până la un loc.

Acolo ţiganca a dezbrăcat pe fată de haine şi a îmbrăcat pă fie-sa, şi fetei i-a dat brânci în lac.

Şi a plecat ţiganca cu fie-sa la împărat.

— «Ete, împărate, ţi-am adus fata»!

Impăratu', când s'a uitat la fată, n'a fost cum i-a spus băiatu'.

Atunci a luat pă băiat şi l-a băgat în temniţiă şi împăratu' a luat pe fata ţigăncii de împărăteasă.

Aşa, pă fata care a aruncat-o în lac, a trecut un moş şi a văvut-o zbătându-să în lac.

Moşu a întrebat-o: «Cine te-a asvârlit, tată, acolo? Cine ţi-a scos ochii?»

Fata a răspuns: «Duşmanu'?»

— Eşi încoaci, tată? hai la mine.

— «Nu pot să ies, că sunt dăzbrăcată şi mi-e ruşine, şi nu văz!»

Atunci a dezbrăcat moşu zeghia lui şi fata s'a îmbrăcat cu ea şi a luat-o moşu' dă mână şi a scos-o din lac şi a dus-o acasă.

Moşu' nu avea nici un copil

— «Iată, bătrâno, ce am găsit eu în lac». Şi babei i-a părut bine de fată; a pus numai decât căldarea de apă pă foc şi a spălat-o.

Şi baba a zis: «Bine ai făcut, moşule, de ai luat-o, că tot n'aveam noi copii». Şi abia o vedea baba şi moşu' pă fată.

Fata când se pieptănà, pietre scumpe din păr îi cădeà.

«Tată, să iei pietrile ăstea să le vinzi; şi ce-i lua pă ele, să-mi cumperi lânuri şi pânză».

Moşu' luă pietrile şi se duse cu ele la târg şi vândù pierile şi-i cumpără tot felul de lânuri şi pânză.

«Iată, fata tatii, ţi-am cumpărat ce mi-ai zis».

Atunci fata luă lânurile şi pânza şi să apucă să coasă.

Şi a cusut o giuvrea, de toate frumuseţele era pă ea.

Apoi fata zise moşului. «Tată, să iei giuvreaua asta şi să te duci la împăratu' şi să strigi pe la poartă:

Hai la giuvrele frumuşele,
Hai la giuvrele frumuşele!

«Şi de te-o chema cineva de la curtea împărătească, să spui că nu o vinzi, de cât pe ochi de om».

Moşu' luă guivreaua şi pleacă şi făcu precum îl învăţase fata.

Impărăteasa, auzind pe moş strigând, l-a chemat şi l-a întrebat câte parale să-i dea pă giuvrea.

Atunci moşu' a zis: «N'o dau pă parale; o dau pă ochi de om· Ştiu că la curte împărătească să poate găsi, că e bun de leac».

— «De unde să-ţi dau ochiu de om, că n'am!»

— «Căutaţi, mare împărăteasă, că la împărăţia voastră să găsesc».

Atunci împărăteasa să duse şi-i spuse mă-sii, ţigăncii ălei bătrâne.

— «Fugi d'acolo şi nu da, că aci nu e lucru curat!»

Impărăteasa n'a ascultat şi i-a dat un ochiu moşului pă giuvrea.

Moşu', pă urmă, a plecat acasă şi fata l-a întrebat:

— «Tată, ai vândut giuvreaua?»

— Am vândut-o, tată, p'un ochiu de om».

Atunci fata ceru apă şi spălă ochiu şi-l puse la loc

De ce era frumoasă, mai frumoasă s'a făcut.

Fata luă de să pieptănă iară, şi când să pieptănă pietre scumpe din păr îi cădea.

Şi fata îi zise moşului: Tată, să iei pietrile aceasta să le vinzi şi ce-i lua pe ele, să-mi cumperi lânuri şi pânză».

Moşu' luă pietrile şi să duse cu ele la târg şi vându pietrele şi-i cumpără tot felul de lânuri şi pânză.

— «Iată, fata tatei, ţi-am cumpărat ce mi-ai zis».

Atunci fata luă lânurile şi pânza şi să apucă să coasă.

Şi a cusut o giuvrea, de toate frumuseţele era pă ea; şi mai frumoasă ca cea dintăi.

Apoi fata zise moşului: «Tată, să iei şi giuvreaua asta şi să te duci cu ea la împăratu' şi să strigi pe la poarta:»

Hai la giuvrele frumuşele,
Hai la giuvrele frumuşele!

«Şi de te-o chema cineva dela curtea împărătească, să spui că nu o vinzi decât pe ochiu de om».

Moşu' luă giuvreaua şi pleacă şi făcu precum îl învăţase fata.

Impărăteasa, auzind pe moş strigând, l a chemat şi l-a întrebat câte parale să-i dea pe aşea frumuseţe de giuvrea.

Atunci moşu' a zis: «N'o dau pă părale; o dau pă ochi dă om. Ştiu că la curtea împărătească să poate găsi, că e bun de leac».

— «De unde, moşule, să-ţi dau ochi de om, că n'am!»

— «Căutaţi, mare împărăteasă, că la împărăţia voastră să găsesc».

Atunci împărăteasa să duse şi-i spuse mă-sii, ţigăncii ălei bătrâne.

— «Fugi d'acolo şi nu da, că aici nu-i lucru curat!»

Impărăteasa n'a ascultat şi i-a dat moşului un ochiu pă giuvrea.

Moşu', pe urmă, a plecat acasă şi fata l-a întrebat:

— «Tată, ai vândut giuvreaua?
— «Am vândut-o, toată, p'un ochiu de om».
Atunci fata ceru apă și spălă ochiu' și-l puse la loc.
De ce era fata frumoasă, și mai frumoasă s'a făcut.
S'a făcut seară.
Atunci fata îi zise moșului și mătușii. «Tată și mamă! astăseară mă duc până la un loc; să nu încuieați ușa, că viu curând».
Așa, fata ieși afară, să dete de trei ori peste cap, să făcu o păsărică și zburând, s'a dus la împăratu' și a intrat în casă pe fereastră.
Și a văzut în casă o cruciuliță și a zis fata:
— Buna seara, cruce cruciulița mea!
— Mulțumim dumitale, stăpâna mea!
— Ce face împăratu'?
— Doarme!
— Dar împărăteasa?
— Doarme!
— Dar putoarea de țigancă?
— Doarme!
— Dar bietu' frate-mieu?
— Rău, stăpâna mea; este băgat în temniță numai pe pae și mânâncă ce rămâne de la câini!
— Bună seara, cruce cruciulița mea?
— Mulțumim dumirale, stăpâna mea!
Și s'a întors fata acasa.
Acum, când s'a sculat dimineața împăratu', păzitorii care auziseră tot ce a vorbit păsărica, s'a dus la dânsu' și a zis:
«Să trăiți, luminate împărate! Aseară într'un târziu, pe când toți dormiau, a venit o păsărică și intrând pe fereastră, a zis:
Buna seara, cruce, cruciulița mea!
Și cruciulița a răspuns:
— Mulțumim dumitale, stăpânana mea!
Și a întrebat păsărica:
— Ce face împăratu'? Și cruciulița a răpuns:—Doarme!
— Dar împărăteasa?—Doarme!
— Dar puturoasa de țigancă?—Doarme!
— Dar bietu' frate-meu? — Rău, stăpâna mea; este băgat în temniță numai pe pae și mânâncă ce rămâne de la câni!
Impăratu' după ce i-a ascultat, a zis: — Măi, să știți că dacă

nu-ţi fi spus drept, unde vă stă picioarele, o să vă stea capetele.

Apoi a poroncit să dea mâncare băiatului, ce rămâne de la slugi.

A doua zi, când s'a înoptat, fata a zis moşului şi mătuşii:

— Tată şi mamă! astă seară mă duc până la un loc; să nu încuiaţi uşa, că vin curând.

Aşa, fata ieşi afară, să dete de trei ori peste cap, să făcu o păsărică şi zburând, s'a dus la împăratu', şi a intrat în casă pe fereastră.

— Bună seara, cruce cruciuliţa mea!

— Mulţumim dumitale, stăpâna mea !

— Ce face împăratu'?

— Doarme!

— Dar împărăteasa?

— Doarme!

— Dar puturoasa de ţigancă?

— Doarme!

— Dar bietu' frate-meu?

— E mai bine, stăpâna mea; i-a dat mâncare ce rămâne de la slugi.

Diminiaţa, păzitorii cari au păzit, au venit iară la împăratu' şi au zis:

— Să trăiţi, luminate împărate. Aseară, într'un târziu, pe când toţi dormeau, a venit o păsărică şi intrând pe fereastră, a zis:

— Buna seara, cruciuliţa mea. Şi cruciuliţa a răspuns:

— Mulţumim dumitale, stăpâna mea!

Şi a întrebat păsărica:

— Ce face împărăteasa?

Şi crucilița a răspuns:—Doarme.

— Dar împărăteasa?—Doarme!

— Dar puturoasa de ţigancă?—Doarme!

— Dar bietu' frate-meu? — E mai bine, stăpâna mea! I-a dat mâncare ce rămâne de la slugi.

Impăratu' după ce i-a ascultat, a zis:—Măi, să ştiţi că de nu-ţi fi spus drept, unde vă stă picioarele, o să vă stea capetele.

Apoi a poruncit să scoată pe băiat din temniţă, să-l spele şi să-l îmbrace cu haine bune şi i-a dat mâncare ce rămâne de la masa împăratului.

A treia seară împăratu' după ce a pus păzitori să păzească, s'a dus şi a încuiat pe împărăteasa cu cheia şi pe putoarea de ţigancă şi apoi a venit şi a păzit, unde erà cruciuliţă.

Aşa, când s'a înoptat, fata spune moşului şi mătuşii: «Tată şi mamă, astă noapte nu viu, să încuiaţi uşa».

Apoi a eşit afară, s'a dat de trei ori peste cap şi s'a făcut iarăşi păsărică şi s'a dus la împărăţie.

Şi a intrat pe fereastră, unde erà cruciuliţa, şi a zis:

— Bună seara, cruce cruciuliţa mea!...

— Mulţumim dumitale, stăpâna mea!..

— Ce face împăratu?

Cruciuliţa a tăcut, pentrucă era împăratu acolo.

— Dar împărăteasa?

— Doarme.

— Dar putoarea de ţigancă?

— Doarme.

— Dar bietu' frate-meu?

— E mai bine, stăpâna mea, că a poruncit împăratu' şi l-a scos din temniţă, l-a spălat, l-a îmbrăcat în haine curate şi-i dă mâncare ce rămâne dela împăratu.

Atunci împăratu, după ce a ascultat, a închis repede fereastra şi a prins păsărica.

Şi păsărica a zis: Dă-mi drumul, luminate împărate, să mă fac cum am fost mai nainte.

Şi împăratu' i-a dat drumul prin casă şi păsărica s'a dat de trei ori peste cap şi s'a făcut cum era mai nainte, o fată frumoasă, de nu avea seamăn pe lume.

Atunci împăratu' a rămăs înmărmurit, văzând aşa frumuseţe de faţă; apoi o luă tângă el, o sărută şi o întrebă de unde este.

Fata i-a spus toate, din fir în păr, şi câte a pătit dela ţigancă.

Împăratu' atunci, de dragu fetii, a dăruit pe moş şi pe mătuşă cu o moşie cât un colţ de ţară şi pe băiat l-a luat pe lângă el în trebile împărăţiei.

Iară pe putoarea de ţigancă şi pe fata ei, a poruncit de le-au legat de cozile a doi cai sperioşi, împreuuă cu doi saci de nuci. Şi unde picà nuca, picà şi bucăţica.

Pe urmă a făcut împăratu nuntă mare cu fata cea frumoasă. Şi s'au adunat crai mulţi şi boieri de peste nouă hotară şi s'au înveselit cu toţii nouă zile încheiate.

Şi au trăit mulţi ani împăratul şi cu împărăteasa şi au împărăţit cu pace şi dreptate şi or fi mai împărăţind şi astăzi, dacă n'or fi murit.

Scris întocmai în 1895 după povestirea unui unchiu al meu, Gh Mihail, din jud. Muscel.

C. N. Mateescu

PLUGUŞOARE

19.—Buna vreme boeri mari,
Dormiţi dar de noi nici nu
[gândiţi
Că's plugari nenorociţi
Şi plugarii stau pe-afară
Şi boii ne ţin parale.
Cei cornaci din Fălticeni
Ne ţine cinci mii de lei.
La cârciumă la Hârlău
Mă întâlnii cu socru meu
Socru meu aşa ziceà
Ia băete fata mea
Că-ţi dau şase boi cu ea
Şi moşie cât îi vrea.
Să-mi dai şase peste şase
Fata ta nu ştie a ţase,
Mamei trebue ţesătoare
Că ia'i scurtă în picioare
Noi i-am pune cataligi.
Ca să ajungă la tălpigi
Avem a mai urà
Dar ne temem c'om înserà
Că nu suntem de-aici coleà
Suntem dela Mitoc
De unde înghiaţă apa'n toc
Şi mămăliga pe foc.
Vârfu-Câmpului, Dorohoiu

D. Urzică

20.—Aho! ho, ho, copii argaţi,
Staţi puţin şi nu mânaţi
Pe lângă boi v'alăturaţi,
Brazda să nu mi-o stricaţi,
Căci sf. Vasile şâdè la fereas-
[tră şi citè,
Din ochi lacrimi îi curgè
Şi lui badea Gazda,
Un pluguşor îi făcè.
Roata, măi! hăi! hăi!
Pluguşorul de argint,
Cu coarnele de arnăut
Cum n'am văzut de când sânt!
Cu jugul de arţar,
Cu resteele de mărar,
Cu potângu ne negară,
L'o mâncat motanu asară.
Ia'n mai îndemnaţi, măi!
[Hăi'! Hăi!
La plug a pus doisprezece boi:
Cei dinainte,
Cu coarnele poleite,
Cei dela roate,
Cu coarnele împreunate
Ş'o arat Lunile,
Drumurile,
Marţile,
Marginele,
Mercurele,
Dâmburele,
Joile,
Văile,
Vinerile,
Grindurile,
Sâmbetele,
Capetele.
Roata, flăcăi! Hăi! Hăi!
Brazdă neagră'o răsturnat
Şi prin brazdă'o semănat,
Grâu arnăut de peste Prut,
Ce'n toţi anii s'o facut.
Trageţi, flăcăi! Hăi! Hăi!
La lună la săptămână,
Işi umplu cu aur mâna,
Şi se duse ca să vadă,
De i-a dat D-zeu roadă,
Şi de-i paiul răsărit,
Şi de-i spicul aurit,;
Iar grâul de mândru ce erà,
Badea într'una îlpriveà,

Căci era'n pai ca trestia,
Iar în spic ca vrabia,
Şi de puteţi voi, măi flăcăi,
Ia-'n mai strigaţi voi. Hăi!
[Hăi! Hăi!
Badea mult s'o bucurat,
De călare s'o plecat
Şi trei spice-o apucat,
In chimir că le-o băgat
Şi'n spre casă s'o înturnat.
Când în casă o intrat,
Şi giupinesei Gazda i le o dat.
Casa i s'o luminat,
Faţa îndată-i s'o schimbat.
Ia-n mai îndemnaţi, măi!
[Hăi! Hăi!
Apoi în grajd iar o alergat
Ş'o ales un cal graur,
Cu şaua de aur,
Cu potcoave de argint,
Că sunt spornici la fugit.
El pe cal încălecă
Şi la târg că apucă,
La târg la Tighina
Unde este fer cât lumea,
Unde-i macu
Cât colacu
Şi motanu
Cât juncanu.
Roata, măi! Hăi! Hăi!
Ş'o apucat pe uliţa mică,
Şi n'o găsit zău nimica,
Ş'o apucat pe uliţa mare,
Ş'o găsit în dată mare,
Nouăsprezece ocă de fer
Şi tot atâtea de oţel,
Şi li o dat lui Dumitrache
[Ţiganu,
Care bate bine cu ciocanul,
Cu ciocanul ciocănià,
Ochii la badea îi holbà,
Săceri mândre îmi făceà;
Săcerele mărunţele,
Cu mănunchi de viorele,
Pentru fete ocheşele,
De seama puicuţei mele.
Ca să nu le doară în şele.
Ia-n mai îndemnaţi feciori
[măi! Hăi! Hăi!
Şi i-am spus să-mi facă şi mie
[una,
Cu zimţii de brânză,
Cu mănunchi de ciocălău,
Că doar voi secera şi eu;
Dar eu am să vă secer
Pe la Vinerea Mare,
Că pe-atuncea-i mai răcoare
Nu-i aşa căldură mare.
Roata, măi! Hăi! Hăi!
Babele cu dreapta secerà,
Cu stânga snopii legà,
Cu picioru-i adunà,
Doamne mare fosăială mai erà!.
Ş'o săcerat cât o săcerat
Şi clăi multe o adunat,
Şădeau snopii,
Ca şi drobii,
Clăile
Ca văile.
Badea la grajd o alergat
Şi îndată şi-o luat,
Zece epe
Tot sirepe,
De câte nouăsprezece ani
[sterpe,
Nici mânzu nu'i l-am încălecat,
Nici laptele nu'i l-am mâncat,
Cu copita crăpată
Cu sârmă legată,
Unde călcà
Scântei eşià
Balta secà
Broasca strigà „oacaca",
Fugi Lenţo că te-o păpà!

Şi de mai poţi tu cel cu clopot,
Ia-n mai trage-i câte-un ropot!
[Hăi! Hăi!
Şi după ce le-o cesălat,
In năsadă le-o băgat,
Cu copita treerau,
Cu coada felezuiau,
Cu nările vânturau
Cu urechea'n sac turnau
Nici căuş nu-ţi trebuia!
Flăcăi cu poala sumanului
Turnau în chelna carului,
Umpleau pumnii
Umpleau poale
Şi turnau în harabale
Hărăbălile încărcară
Şi spre moară că plecară.
Roata, măi! Hăi! Hăi!
Iară hoaţa murăriţa
Sugu-i ochii şi guriţa,
Când văzu atâtea cară,
Incărcate cu povară,
Puse coada pe spinare
Şi plecă la lunca mare,
Lunca mare
Frunză n'are,
Lunca mică,
Frunza pică,
Tot în două se despică,
Roata, flăcăi! Hăi! Hăi!
Iar muraraşu meşter mare,
Sfântul lui ş'a cui îl are!
De meşter mare ce erà
Nici coşărci nu ştia a înfundà.
Şedea cu luleaua'n dinţi,
Luleaua-i se stângè,
El de «lege» o sudué
Şi sub laiţă o zvârlè
Şi-şi luă ciocanu'n brâu
Ş'alergă jos la pârâu,
Şi strigă odată tare
«Tru, tru, tru!
Morişcă mare!»
Şi i-o dat un ciocan în şele
Şi mi-o pus'o pe măsele
Şi i-o mai dat şi unu'n splină,
De-o aşezat-o pe făină.
Ia-n mai îndemnaţi, feciori
[măi! Hăi! Hăi!

(Urmează)

Pr. N. V. Hodoroabă

POVESTIRI ŞI LEGENDE

334. Piţigoiul şi barza

Ci-că, odată barză a găsit un piţigoi, şezând pe creacă, la uşa casei sale, o scorbură de copac, cântându-şi cântecul şi îndemnând pe oameni la lucru, cu «înfingi-o, înfingi-o» al lui, adică sapa.

Barza văzând aşa nod de pasere, cum erà toamnă, i s'a făcut milă de el şi ca să nu-l apuce iarna mic, s'a apucat să-l crească. Aducea, barza, fel de fel de bunătăţi, că doar-doar, s'o face mare mai curând—de se mira şi piţigoiul ce-a dat peste el. Trecuse vreme la mijloc, iar piţigoiul tot nod rămăsese.

Intr'o zi, fiind o vreme frumoasă, cald şi bine, barza de colo, cum sta de taifas, zice:

— «Tii! da ce vreme! Machiă, cine-o fi făcut-o?»

— «Eu şi cu frate-meu Voicu?» zice piţigoiul. Frate-său Voicu, era sturzul. Peste noapte, dă o zăpadă mare ş'un ger de plesneau lemnele în pădure şi crăpau ouăle corbului. Dimineaţa, barza care dormise afară, întrebă iar pe piţigoiu, ce scosese capul afară dela căldură:

— „E! da tare ger! Cine-o fi mai făcut şi vremea asta aşa urîtă? Tot tu şi cu frate-tău Voicu?"

— „He! ba noi nu! Astă vreme nici Dumnezeu nu-i ştie de ştire. Da să fi văzut pe ceea, când a nins întâiu pe *buturoagă,* zăpadă roşie, ş'apoi să te miri! răspunde piţigoiul.

— „Da, de atuncia, eşti tu?"

— „De atunci şi mai şi!"

— „Mă! că bătrân mai eşti!? Mai bătrân ca mine şi multe mai ştii!"

— „Hm! multe. multe, ş'ai să mai vezi!"

— „Ha! ha! ha! ia vină la maica să te pupe, că tare 'mi eşti drag, nu degeaba te cresc eu de atâta amar de vreme!"

Piţigoiul, tâst! din gaură pe creacă, iar barza clap, şi mi-l pupă aşa de dulce, că i-ajunse tocmai în pipotă, ca s'o mai încălzească puţin.

De atunci, ci-că a rămas zicătoarea:

«Toată pasărea, pe limba ei, piere!»

Auzită dela tata, în Zoicoiu-Dolj. **I. Brătulescu**

335. Omul fără noroc.

A fost odată doi fraţi. Unul era putred de bogat şi unul — cel mai mic — ce făceà şi ce dregeà, nu mai scăpà de sărăcie. Fratele cel mai bogat hojma ajutorà pe cel sărac, dar degeaba erau toate.

Intr'o zi, fratele mai mare, dorind ca şi frate-su să salte de-asupra nevoiei, îi pune în cale, pe un pod, pe unde aveà să treacă el la lucru, o pungă cu galbini şi el se ascunde sub pod să-l pândească ce-a face?

Cum ajunge la pod, omul cel fără noroc, zice:

— Măi.... toată lumea trece pe pod cu ochii deschişi; ia să văd eu: n'oiu trece şi cu ochii închişi?...

Şi închide ochii, trece podul şi peste punga cu bani şi se duce înainte.

Frate-său ese de sub pod, ia galbenii, începe a face cruci şi a cere Ziditorului minte şi noroc pentru omul fără noroc.

Odată fratele cel boqat cade greu bolnav. In aiurările boalei spunea că-l chemă Dumnezeu la el. Fratele cel sărac, care venise să-l vadă, auzind aceasta, îi zise:

— Măi frate, dacă te cheamă Dumnezeu la dânsul, întreabă-l şi de mine, ce-i cu sărăcia mea? Mai scap de ea, ori nu?

Fratele cel mare deschise ochii mari şii făgădui că are să întrebe pe Dumnezeu despre el. închise ochii şi adormi; într'un târziu se trezì.

— Ei, ce ţi-a spus Dumnezeu de sărăcia mea? întrebă fratele cel mai mic

— Ce să-mi spue frate? A zis că ştie el de asta, şi ca să te încerce a spus că ai acasă numai o rogojină şi are să ţi-o iea şi pe aceea

Omul se mâniè:

— Decât să mi-o iee şi s'o dee altora, mai bine am s'o ard eu singur.

Şi se duse acasă şi dete foc rogojinei.

Dela I. Chichiţă, Giurcani-Fălciu. **M. Lupescu**

336. Piciorul Dragolei (1)

Turcii venise la noi cătă pusderie; da Domnitorul de pe atunci, Ştefan Vodă i-o bătut şi dus din ţară. La oamenii cari-o fost în oastea lui li-o dăruit pământ, de şi-o făcut case pe el. De atunci se zice că-i sat pe aici, pe unde-i satu nostru (2), bătrânii spun, că o apucat satu mai la răsărit, pe unde-i azi lutăria. Şi pân' să-i bată Vodă pe Păgâni, Păgânii şi prădase şi omorîse pe cei cari n'avusese când să s'ascundă prin păduri. O cucoană, se vede că n'avusese vreme să se ascundă: nu-i vorbă, că o fugit ea din calea lor, dar tot o prins-o Cucoana s'o ascuns în pădure şi ca să n'o găsească Turcii s'o suit într'un copac. Cum s'o făcut, că un Turc o trecut pe sub copacul în care se suise cucoana, se uită în sus ş'o zăreşte. Turcu iute scoate paloşu' şi-i taie un pucior, cu paloşu. De-atunci dealului istuia i se zice:«Piciorul Dragolei» că aşa o chema pe cucoană: Dragolea (3).

Jud. Neamţ. **A. Moisei.**

(1) In apropire este Cetatea lui Dragoş Vodă; şanţurile arată construcţia ei; apoi este Podul lui Dragoş şi părăul Dragova.

(2) Satul Cândeşti, întemeiat de Ştefan-cel-Mare după lupta dela Orbic.

(3) Fragment din monografia comunei (Material din belşug, asemenea şi documente vechi)—, nădăjduesc să scot.

337. Răscumpărarea

După ce D-zeu a dat pe Adam afară din Raiu, El (Adam) s'a luat de sapă. Dar când da cu sapa în pământ, pământul ţipa. De ce da omul mai tare, d'aia ţipa şi se văita şi pământul mai tare. Nici nu-i mai venea să dea cu sapa în pământ de atâta vaet. Şi cum sta Adam aşa uluit, iaca şi Satana iese la faţa locului şi văzând pe Adam necăjit îl întreabă ce are. «Uite aşa şi aşa, se plânge bietul om, uite cum dau cu sapa, începe pământul să ţipe şi să se vaete». Da Satana nici una nici două: «Mă omule, eu mă prind să fac pământul să nu mai ţipe, dar tu faci înscris cu mine să fii al meu după moarte, tu şi tot neamul tău?

Bietului om nu prea-i venea la socoteală să se dea pe mâna Satanei—nici mort—dar n'avea încotro. De da cu sapa în pământ i se rupea inima de jale. Să nu sape? moare de foame! Şi Satana îi da ghes, că ce o să fie dacă-i veni în puterea mea după moarte? Cât ai trăi să trăeşti; mort ce o să-ţi mai pese?» Şi bietul Adam, luat cu vorba de Satană, cade la învoială să-i dea înscris. Da pe ce să scrie şi cum? Ce se pomenea p'atunci hârtie sau condei, ori ştia Adam vre o buche? Dar unde-i Satana la mijloc, se fac toate!

Numai de cât ia Satana o mână de pământ, îl udă cu apă, îl frământă bine, apoi îl netezeşte cu mâna şi scoate o cărămidă netedă ca din tipar.

Şi pe faţa netedă a cărămidei şi apasă Adam palma, de i s'au îngropat degetele şi au rămas urmele, cum rămâne când apeşi pecetea pe ceară roşie.

Şi Satana a lăsat cărămida de s'a uscat şi apoi a pus-o în sân ca pe un lucru scump. Şi de atunci n'a mai ţipat pământul când da omul cu sapa, dar bietul om dacă murea, cădea în mâna Dracului, de-l chinuia cum vrea şi cum ştia el mai rău. Lui D-zeu îi părea rău de om,—vezi bine—dar n'avea ce-i face! Se legase omul singur! In zadar îi da D-zeu zile multe, că omul dacă îmbătrânea şi se şubrezea, îşi ruga singur moartea. Şi de ce trecea timp mai mult, d'aia mureau mai mulţi şi de ce muria lumea, d'aia creştea mai tare împărăţia Satanei.

Ce să facă D-zeu, să scape lumea din mâna Satanei? Trimite pe Arhanghel la el să-l iscodească.

Şi Arhanghelul zice către Satana: «Îţi slujesc un an să-mi dai răspuns la o întrebare! Satana s'a învoit, şi după un an de slujbă Arhanghelul întrebă pe Satana: «Cum se poate răscumpăra o

moşie vândută?» Iar Satana în loc de răspuns, îi dă o palmă sdravănă. Şi cu atât s'a ales Arhanghelul după un an de slugărie. Dar D-zeu îi şopteşte: «Mai cearcă, Mihaile, mai cearcă odată». Şi Arhanghelul îşi ia inima 'n dinţi şi mai intră pe un an la Satana, tot cu învoiala dintâi şi la socoteală pate tot aşa. «Rabdă Mihaile şi mai cearcă odată!» Se mai bagă pe un an bietul Arhanghel şi slujeşte Satanei cu răbdare şi cu vrednicie cum numai el ştie să slujească, iar când mai erau 3 zile până să se împlinească anul, zice Satanei: «Ei stăpâne acu gândesc să-mi dai şi mie socoteala». Atunci Satana îi dă iar o palmă şi-i zice: «Măi băiete, o moşie vândută nu se mai poate răscumpăra de cât prin sânge nevinovat».

Vorba (învăţătura) asta este simbria ta, dar bagă de seamă că mai ai trei zile până să împlineşti anul.

Negreşit, zice Arhanghelul, dar când îi vine bine şi nu-l vede Satana, fuga la Dumnezeu şi-i spune ce a zis Satana. «Bine», zice D-zeu, «acum să-i furi zapisul».

«Dar cum să i-l fur Doamne că-l ţine în sân?» Lasă că te învăţ eu, Mihaile».

A doua zi dă D-zeu o căldură de fierbea apa în gârlă şi se topia seu pe om. Satana sta să plesnească de cald nu alta. «Ce-i de făcut, Mihaile, întreabă Cornea, că uite crăp de zăduf?

«Hai la mare, stăpâne, de te scaldă!»

«Haide», zice Satana, şi cum ajunge la mare, leapădă hainele de pe el, scoate cărămida—adică zapisul—din sân, o pune sub haine, apoi se aruncă în apă. Dar apa fierbea în clocote «La fund Satano», îl învaţă îngerul de pe mal, «că acolo îi apa mai rece». Şi pe când Satana se lasă'n fundul mărei, Arhanghelul întinde mâna să ia zpisul de sub haine.

Când colo ce să-ţi vadă ochii? Ca din pământ se ivi o coţofană şi începe să *gârâie* cât îi lua gura.

Pasă-mi-te scuipatul Dracului se făcuse *coţofană* şi acum strejuia zapisul. Satana din fundul mărei, numai cât aude coţofana gârâind şi hait ese deasupra. „Ce e Mihaile? Nu e nimic stăpâne!

Şi liniştit Satana se lasă iar la fund şi Ingerul întinde a doua oară mâna la zapis şi coţofana iar gârâie; iar Satana auzind mai ese o dată deasupra şi întreabă: Ce e Mihaile? «Nimic!» Şi pentru a treia oară se lasă Satana în fundul Mărei să se răcorească. Dar atunci îi trânteşte D-zeu un ger de plesneau lemnele şi pietrele şi cât ai clipi din ochi, s'aşterne peste mare o ghiaţă groasă de 3 palme.

Cum vede una ca asta Arh. Mihail pune mâna pe zapis şi fuga drept în sus la D-zeu. Coţofana gârâia şi ţipa ca în gura şearpelui şi Satana auzind-o, dă să iasă deasupra. Dar pe unde să iasă? In jos fundul mărei, deasupra zid de ghiaţă şi el Satana închis la mijloc. Şi coţofana îl chemă într'una. Pricepe Satana că nu e lucru curat aci şi dă să iasă prin ghiaţă, dar gheaţa tun.

Isbeşte odată, isbeşte de 2 ori gheaţa abia pârâie. Se înfurie Ucigă-l Toaca, se lasă în fundul mărei şi făcându-şi vânt se repede, isbeşte cu capul în gheaţă şi trece prin ea ca glonţul. Când ese la lumină şi vede Satana că-i lipseşte zapisul, se face foc de mânie şi ca un balaur se repede la răsărit şi se duce până la marginea lumii, dar de Arhanghel nu mai dă. Se întoarce spre apus şi ca fulgerul ajunge la marginea cea laltă a lumii, dar nici acolo nu dă de înger. Se duce la Miază noapte, nimic; se duce la Miază-zi..... nimic... Sta să plesnească de necaz, Incornoratu de Satana, căci colindase lumea şi nu zărise picior de înger, dar când ridică ochii în sus, ce să vadă? Arhanghelul era gata, gata să intre în cer. I-a fost mult Satanei să-l zărească şi hait, l-a şi sosit de pe urmă, tocmai când Arhanghelul pusese un picior în cer. Şi până să se închidă cerul, până una alta, i-a rupt o bucată de carne din talpa piciorului.

D-zeu, când vede pe Arhanghel, îl întreabă: Ai făcut ceva Mihaile? Am făcut Doamne, da uite m'a muşcat Satana de picior. Lasă, Mihaile zice D-zeu, că aşa o să fie toată lumea. (Şi d'aia n'are omul carne în secul piciorului).

Toate bune, acum avea D-zeu zapisul la mână dar, vezi că era lucru cu hoţie şi nu venea la socoteală. Trebuia să scape pe oameni din mâna Satanei «prin sânge nevinovat» cum spusese Satana lui Mihail.

Şi d'aia a trimis D-zeu pe fiul său care şi-a vărsat sângele său nevinovat pentru mântuirea noastră.

Spun că în noaptea de Paşti nu se pomeneşte neam de coţofană pe faţa pământului; toate sunt în Iad de treeră mărăcini fiindcă a biruit Cristos pe Satana şi ele sunt pasări născute din scuipatul Satanei.

Cărbuneşti-Prahova. **Pr. I. D. Mihaiu**

338. Vulpii vicleşugul, şi omului meşteşugul.

Şi asta-i tot de pe când Dumnezeu întocmea rosturile lumii acesteia, împărţind tuturor vieţuitoarelor din darurile sale.

Aşa, bunul Ziditor după ce sfârşi cu înfăptuirea tuturor dobitoa-

celor şi jivinelor pământului, le chemă într'o bună zi la dânsul, să le desăvârşească, înzestrându-le pe fiecare în parte cu apucături şi însuşiri sufleteşti, cari să le deosebească una de alta şi cari să le slujiască în cele de nevoie pentru traiul vieţii.

Intre cele din urmă făpturi venite, au fost vulpea şi omul.

Venind vulpea mai întâiu, înaintea tronului dumnezeesc, Ziditorul i-a zis cu bunătate:

— Ţie, codoaşo, îţi dăruesc *vicleşugul*.

Iar omului, care era în urma vulpii, îi zice:

— Ţie omule, îţi dau *meşteşugul*.

— Poi degeaba, Doamne, mi-ai mai dat mie hicleşugul, dacă omului i-ai dat meşteşugul, suspină vulpea, drept mulţumire, când auzi de darul făcut omului.

Şi iaca aşa se face, că vulpea, cu viclenia ei, îşi sapă vizuinea în pământ cu cinci ieşiri, astfel că, umblând s'o găbuiască cineva pe la una din intrări, ea are alte patru pe unde-o poate şterpeli dar şi omul cu meşteşugul lui, ştiindu-i viclenia, îi astupă trei din ieşiri şi lasă două.

La una îi pune ştiubeiul, iar pe la cealaltă îi face foc şi-i dă fum. Pătrunzând fumul în vizuină şi ajungând pe la nările vulpii aceasta începe să tuşească şi să caute scăparea. Tot tuşind, dă să iasă pe la una din ieşiri, dar degeaba, că-i astupată; cearcă pe la alta, dar nu-i chip, până ce buimacă de fum, intră în ştiubeiu, vârându-şi capul prin deschizătura cea strâmtă a ştiubeiului, pe unde vede licărind albul zilei.

Atunci omul sapă ştibeiul şi scoţându-l, îl duce cu vulpea vie cu totul acasă.

Şi iată că s'adevereşte vorba vulpii, că degeaba i-a dat Dumnezeu vicleşugul, dacă omului i-a dat meşteşugul.

Auzită dela preotul N. Iacomi din Priponeşti-Tutova. **T. Popovici**

BOALE LA VITE, LEACURI ŞI DESCÂNTECE

Albeaţă

28.- Se suflă pe-o ţeve de trestie zahar pisat în ochiul cu albeaţă de 3 ori în 3 zile de săc.

29.—Vinerea şi Duminica, până a nu răsări soarele, o fată mare să scoată dintr'o fântână trei găleţi de apă şi să iee câte trei guri de apă din fiecare găleată să le sufle în ochiul vitei bolnave de albeaţă. Apa rămasă din găleată s'o verse lângă fântână.

Dela Mărioara Ursuţu din Bogdăneşti-Suceava. **Demetra Cârlănescu**

DE-ALE COPIILOR

430.—Cu gălăgie,dar fără complicaţii era *Pişchiraşul.* Făcându-se toţi jucătorii roată, stau jos, lipiţi unul de altul, cu genunchii ridicaţi şi acoperiţi cu vre-o haină. Se făcea un ghem tare din felurite cârpe, ori din batistele unora cari aveau batistă,—iar în mijlocul cercului sta, ca şi la *Dovlecei*, un băiat.

Pe sub genunchi, cu foarte mare iuţeală, din mână în mână, se petrecea pişchiraşul şi când cel din mijloc era întors cu spatele, se pomenea lovit în spate, pe cămaşa goală, cu pişchiraşul. Până să se întoarcă să-l prindă, pişchiraşul părăsise de mult mâinele celui care lovise, şi tot socotind el, unde să fie, când nu se gândea şi de unde nu-şi închipuia, se pomenia *zdup* în spinare de-l ustura la inimă. Trebuia să rabde până reuşea să prindă pişchiraşul aşezând în locu-i de sâlnicie pe întârzâelnicul, care i-a lăsat pişchiraşul.

Acest joc n'avea un sfârşit socotit. Sfârşitul lui era câte un slăbuţ de băiat, care nu mai putea răbda loviturile pişchiraşului şi pleca—el plângând, iar ceilalţi batjocorindu-l. Era propus cam des spre joacă, de oare ce da ocasia, ca să-ţi verşi focul pe câte unul, căruia de mult îi purtai pică, venindu-ţi de astă dată rândul, ca să-l *izbeşti cu sete.* Dar de câte ori nu erai prins tocmai când loviai cu necaz? Căci adunarea aceasta de forţe îţi întârzia mişcarea şi te trecea la locul dechis. Nu pot însă ca să uit durerile încercate de câte un prieten al celui din mijlocul cercului! De câte ori cel din mijloc era lovit, de atâtea ori acesta tresărea, cu oftatul scurt şi cu fiori de frig!

431.—*Sărilele.* Acesta era joc pe perechi, şi tot cu figuri. Se însoţeau doi cu doi, ori cât de mulţi ar fi fost şi de la un loc desemnat şi aprobat de întreaga adunare se repeziau, la rând, şi săreau. Cel care sărea distanţa cea mai mică trebuia să stea jos cu tovarăşul lui, chiar dacă acela ar fi făcut săritura cea mai lungă. Stau jos ca să împlinească figurile pentru ceilalţi cari rămâneau săritori.

a) La figura întâia se lipeau picioarele tălpi la tălpi, răjghinându-se cât puteau mai mult--ca să lungească distanţa. De oare ce în asemenea poziţiune nu era posibil să stai, erai silit atunci, ca să te razimi cu mâinele la spate, iar degetele picioarelor să-ţi caute mereu în sus. Săritorii săreau această distanţă făcându-şi vânt de departe, toţi la rând şi de cât trei ori fiecare. Dacă vre-

unul. în săritură, atinge piciorul celor de jos *spurca* și trecea el jos, cu tovarășul lui. Iar dacă nu se spurca, se trecea la figura două.

b) La această figură se săria *«d'a locu»*.

Cei de jos strângeau picioarele și le împreunau pe câte patru, lipindu-le talpă la talpă. Săritorii săreau peste ele fără să se repeadă.

c) La a treia, se așează picior peste picior.

d) La a patra, câte patru picioarele, unul peste altul.

e) La a cincia mai adaoga unul din șezători o palmă tot în picioare, ca și cum ar fi măsurat cu ea.

f) La a așeasa punea și celalalt mâna.

g) La a șaptea erau trei mâini care căutau în sus.

h) La a opta erau patru.

Și peste toate aceste înălțimi ridicate se sărea d'a locul.

i) Figura a opta o făceau c'un băț din umerele unuia până la al celuilalt.

j) în fine la ultima figură, se așeza bățul pe creștetul jucătorilor.

De obicei la formarea perechelor se alegeau tovarăși tot cam potriviți. Erau în drept să-și cântărească puterile, de oare ce la o eventuală greșală a tovarășului sufereau împreună consecințele greșelii. Totuși la jocul acesta mai că se făceau cele mai multe greșeli cu tot dinadinsul. Prefăcându-se că nu poate sări cădea tocmai pe picoarele cele de jos, de trosneau săracile. Când era așezat bățul pe umere, la figura a noua, dacă cei de jos erau și neprevăzători—că așeza bățul pe umeri despre partea care veniau săritorii — răbdau dureri puternice, cu nebăgarea lor de samă. Venia șmecherul de săritor cu toată forța, și'n loc să sară, bățul se cațără pe el tocmai ca corbul (?) mai mai să descoasă umerile celor de jos. Iar fa figura a zecea se ridică *cucuiul* câteodată.

Princepele-Ferdinand, Teleorman. **Pr. Fl. A. Drăghici.**

332—Una mina
Doada mina,
Treara
Para
Ciuciuca
Conopița
Telimon
Șidagana
Podigana

333.—Edin
Pedin
Popa din Obedin
Calamăr
Calapăr
Zala
Pala
Chivăra cățala.

334.—En
Ten
Tena
Bisalaba
Bena
Bisalaba
Bimbalo
Bisalaba
Bo.

335.—Am o ulceluşe răsbuză-
ţeluşe,
Şi la fund cam parapanţanchen.

336.—Am fost şi era,
Era, dar nu era;
A zis că vine
Dacă n'o veni,
Se vede că a venit,
De nu a venit,
Că dacă nu venia,
Venea.

337.—Mă dusei pe ulicioară,
Şi găsii o pilişoară,
Când pila'n pungă,
Când punga'n pilă.

Manasia-Ialomiţa
Elena Ştefănescu.

338.—Şăde Turcul pe-o saltea,
Şi pofteşte o cafea,
Şi cafeaua-i cu caimac,
Hopai ţupa şi-un gândac!

D. Furtună
Vlăsineşti-Dorohoiu.

339.—Putna
rata
putna
pi,
tapi
tapi
jorji:
putna,
rata
putna
pi,
tapi
tapi
gri.

340.—Tapi
tapi,
tanana,
isfilena
marama.
tapi
tapi
ruciţe,
dache
mama
buciţe.

341.—O, şopârlă călătoare,
ce mă'ntreabi de sărbătoare,
ce e azi, ce e mâini,
ce-i în ziua de Ispas,
să cătăm un câne gras,
să luăm unturele,
să ungem şopârlele,
dorobanţ
clanţ.

342.—Opi,
segna
segna,
pi,
chestin
boli
na,
costi
ţangăr
mangăr,
na,
cafto,

te
oftor,
bulingher
buf.

343.—Sare capra pe mărgele,
şi te du la viorele,
viorica este-a mea,
floricica este-a ta.

A. Saint-Georges

DATINE ŞI CREDINŢE

1894.—Jocul căluşarilor (*Partea II, «Războiul»*) (urmare) (1).

Această parte din jocul căluşului numită «războiul» se joacă foarte rar şi mulţi căluşari (cete alcătuite pe cârpială, cu gândul de câştig, nu de dragul obiceiului organizat), nici nu ştiu această parte. Eu am văzut un «război», pe când eram de 8-9 ani făcut de nişte căluşeri vlăşceni şi de atunci, sunt 20 ani, pe alţi căluşeri n'am mai văzut a face, deşi în toţi anii trec cete prin comuni. La mulţi le-am cerut, chiar, a face «războiul» dar au răspuns că nu-l ştiu, ci aceasta numai în Vlaşca, sau spre Teleorman îl pot găsi.

Cu ocazia concentrării lui 1913 şi 1914, am găsit în adevăr destui Vlăşceni, cari deşi nu mi-au jucat «războiul» căci la cazarmă nu eram tocmai la largul nostru, ci abia într'o seară au jucat prima parte a căluşului; dar declarându-mi că ştiu şi partea II-a am luat deoparte, într'o zi disponibilă, pe cei mai meşteri jucători şi mi-au spus desfăşurarea jocului, care se execută în modul următor:

Intăi, ca o anunţare a începerii, se ţine steagul drept în picioare (prăjina vertical) cu mâinele de patru căluşeri strânşi cerc în juru-i. Alţi patru căluşeri se suie şi stau drept în picioare pe umerii celor de jos, ţinându-se cu mâinele tot de prăjina steagului, apoi încep cei de jos a se mişca (a juca horă în jurul steagului) pe cât le e posibil a duce şi pe cei de sus, şi strigă cu toţii în cor: «Război, lele, război, dragă, hăp, hăp». Alţi căluşeri fac această figură (anunţarea) în alt mod. Nu se suie în jurul prăjinei steagului, ci pun o pătură (un ţol) în capul mutului, apoi vătaful urcă un căluşer în spinarea mutului, care stând în picioare, de poate, sau cel puţin în genuche, strigă «Răsboi lele război dragă...» în timp ce ceilalţi toţi căluşeri joacă horă în jurul lor câtva timp, apoi se desfac şi se pregătesc pentru război, îmbrăcându-se unul turc, altul popă, altul femee proastă. Trebuie

(1) V. no. trecut, p. 78-83.

şi o pereche de rotile de plug (mai ales rotilele de lemn sunt cele mai bune).

Cel dintâiu apare turcul, căre are un frâu de cal, o basma şi un biciu în mână, iar în gură ţine un băţ lung ce are la capăt o cârpă legată sul şi aprinsă spre a face fum în semn de lulea (narghelea). — Apare şi mutul care-l întreabă prin semne ce se plimbă pe acolo că nu-i moşia lui. Turcul măsoară 3 paşi într'o parte, zicând că până acolo e hotarul lui. Mutul nu primeşte şi măsoară el înapoi cu pasul cel mai forţat (răscăcărat) încât scoate lipsă pământul turcului Aceasta se supără şi măsoară iar, convenind ambii la jumătate terenul.

Turcul se aşează apoi într'un genuchiu şi strigă că are frâne de vânzare şi multe mărunţuşuri. Mutul se duce şi cumpără frâul pe care-l pune în capul cioacei sau al săbiei, pe care încalecă şi se încură nebuneşte cu aşa cal ţinut în frâu încât sare şi peste turc de-l doboară la pământ şi-i scapă şi luleaua. Se scoală înfuriat şi se ia la bătaie cu mutul; dar acesta-l răsbeşte, căci dându-i una zdravănă, trânteşte iarăşi pe turc şi-l lasă mort. In acest moment soseşte proasta (femeia) ce are furca'n brâu cu niţei câlţi şi din care toarce cu fusul.

Văzând pe cel mort se duce lângă el şi începe să-l jelească, dicând că e bărbatul ei. Pe când boceşte asupra mortului, un căluşer vine pe la spate şi-i pune foc la furcă, câlţii încep să arză, ea se sperie şi o rupe la fugă, prin lume cu furca aprinsă, văicărându-se şi dând peste cine se înemereşte în cale-i. — Un alt căluşor vine cu popa pe nişte rotile. Popa are în mână o oală cu lapte şi o lingură, zice că-i grijania, să grijească pe mort.

Ajunşi lângă mort, căluşerul care a tras de rotilele cu popa, în loc să-l coboare binişor, îl dă peste cap cu rotile cu tot. Popa se scoală necăjit, plin de lapte pe faţă şi haine, care s'a vărsat când l-a trântit, aleargă după căluşerul ce i-a făcut pocinogul. Acesta se ascunde printre lume, dar popa dă buzna prin ea, aruncând şi lapte cu lingura în cine nemereşte. In alergarea lui, dă peste proastă, uită de căluşerul după care se ducea, cum şi de mortul la care a fost chemat şi începe dragostea cu aceasta acum. O apucă de mijloc, se face că o sărută, apoi o ea de gât, merg către lăutari şi le spune să le cânte *geamparalele*.

Pe când joacă ei, soseşte un căluşer şi spune să meargă la mort. Aci dă peste mut cu care se mai ciorovăeşte câtva, spre a face caraghioslâcuri; să râză lumea e scopul.

In fine se aşează pe burta mortului şi se face că-i citeşte. Vrea să-i dea cu lingura lapte să-l grijească; dar dintâi întreabă pe căluşeri de ce a murit. I se spune că de ciumă. Popa se scoală speriat şi fuge prin lume. Mutul aleargă după el, şi-l readuce la mort. Acum îi spune vătaful că ceilaţi au glumit căci mortul a murit de bătrân, nu de ciumă. Popa atunci se înduplecă şi se apropie să-l grijească. Când toarnă cu lingura lapte în gura mortului, acesta se scoală fără veste şi dă brânci popii peste cap de varsă tot laptele peste el. Popa se ridică repede, aleargă mai mult timp prin lumea din prejur de o răscoleşte bine şi în cele din urmă dă cu oala de-a zvârlita după cel căluşer şi jocul s'a terminat.

Lăutarii încep a cânta hora pe care o joacă căluşerii neîmbrăcaţi altfel, iar cei îmbrăcaţi, popă, proastă şi turc, în acest timp se dezbracă.

S. P. Colibaşi.

1895.—La 1 Februarie se serbează sf. mucenic Trifan.

Este hramul zarzavagiilor. Il ţin, pentru ca zarzavaturile să fie ferite de lăcuste, purici (insecte) şi mană.

Podgorenii se duc la vie, tae coarde de viţă în patru locuri, în formă de cruce, iar deasupra toarnă vin (pe coarda tăiată), pun sare şi înfig o bucată de slănină şi una de pâine, ca să sporească rodul.

In alte părţi se mătură coşul în ajunul lui sf. Trifan, se ia această funingine, cu cea din ajunul Bobotezii şi lui sf. Vasile, şi se presară prin vie. Apoi se botează via cu aghiazmă (aiasmă) dela Bobotează, ca să fie ferită de mană, de piatră, de ger şi să aducă rod mult.

Ghercești-Dolj **I. Brătulescu**

CÂNTECE

1877.—Trec pe drum, mă uit [la ea,
De-mi fac inimioară rea.
Trec la vale,—nu mă vezi,
Trec la deal, răspuns nu-mi [dai;
Mă mir ce dragoste ai.

1878.—Foae verde pelinită,
Cântă cucu'n poeniţă,
Să-mi deştepte pe Ioniţă.
Să-l deştepte hotărît,
Căci la toamnă mă mărit.
Să nu se ţie căit,
Că rămâne neiubit.

1879.—Când bărbatul blestemat
Vine dela crâşmă beat,

Nu mai ia sama la pat,
Ci să vâră drept sub pat.
Se culcă cu ţolu'n cap,
Par'că-i un viţel turbat.
Strânge'n braţă ţoalele,
Şi sărută pernele;
Lui îi parcă-s buzele.

1880.—Aoleu şi grea beleà
Cu nevasta altuià.
Mă plecăiu ca s'o sărut,
Şi mă temeam ca de lup.
Când vedeam un pai mişcând,
Imi părea bărbat venind.
Auzite dela Const. Niţicoi, Şipote-Iaşi.

Pr. S. P. Chiricel.

1881.—Vine cucul de trei zile,
Tot prin crâng şi prin pădure,
Şi n'are pe ce se pune,
Şi venl la casa mea
Se pune pe-o rămurea
Eu zic cucului să tacă,
Cântă hoţul de mă seacă.
Eu zic cucului, să fugă,
Cântă hoţul, mă usucă.
Şi'n mijlocul câmpului,
Pe coarnele plugului,
Cântă puiul cucului.
Nu ştiu cuc e, ori e cucă,
Tot cântă neichii de ducă.
Şi mai jos pe rămurele,
Cântă două turturele;
Alea sunt surorile mele.
Şi mai jos p'o rămurea
Cântă-un puiu de turturea :
Aiă e mândruţa mea.

1882.—Verde foaie, mere, pere,
Nu te mai însură mă vere,
Că m'am însurat eu
Şi-am brodit un lucru rău.
Mă chiamă oameni la târg:
—Cu ce foc să merg la târg?
Căci n'am nevasta pe gând.
Mă chemà oamenì la masă:
Cu ce foc să merg la masă,
Căci n'am nevastă frumoasă.
Mă chemà oamenii la nuntă:
—Cu ce foc să merg la nuntă
Căci mie nevasta slută.

1883. Cànd era Oltul turcesc,
Puteam să mă hărănesc.
Când omoram cât-un turc,
Nu puteam banii să-i duc;
Iar acum e muscălesc
Nu pot să mă hărănesc.
Când ucid câte-un muscal,
Nue scriptură de ban,
Numai cremene şi-amnar
Şi vr'o doi-trei icosari
Vălsăneşti-Dolj. **Gh. Florescu.**

1884.—Foae verde pelinită
Mărită-mă măiculiţă,
Când mi-o veni lapte'n ţâţă
Eu am zis să mă mai lese,
Să mă lase să mai cresc,
Că pe toţi îi domolesc.

1885.—Foaie verde clocotici
N'am văzut sat ca pe aici
Fete mari cu copii mici;
Dar să vezi în sat la noi,
Toata fata are doi.

1886.—Doamne iartă păcătoşii
Şi îndreaptă grebănoşii
Şi satură pântecoşii.

1887.—Fata care-i mai bătrână,
Să meargă căţè la stână;
Câte fete'n sat la noi,
Toate-s căţele la oi,
Numai una mai bătrână,
Şi aceia-i căţè la stână

V. Moisiu

1888.– Foaie verde sălcioară,
Măriuţă, Mărioară,
Cu *propoadă* gălbioară,
Scoate şaua din cămară,
Ş'o pune pe prisp'afară,
S'o bată vântu' de vară,
Şi roua de primăvară.
Foaie verde de-o negară,
Că sînt călători la ţară,
La ţară la Ialomiţa
C'am aflat o rămăşiţă,
Trei Costantini ş'o leiţă,
Dar nu ţi l-am cunoscut,
Lesne-i lună de-al cunoaşte,
Faţa-i albă ca şi crinul,
Ochi, albaştri ca seninul...

Comunicat de P. Bălăcescu înv. Rastu Dolj.

1899.—Frunzuliţă de mălină,
Răsai lună cu lumină,
Să-mi iau mîndruţa de mână;
Pân's-o vărsa zorile,
Să-mi culegem florile.

De la Gogoloşu din Vlăduleni.

1890.—Foaie verde mărăcine,
Dragele neicăi copile,
Da-v'ar D-zeu mult bine.
Şi mie de-o sănătate
Să vă iubească pe toate.

De la Const. G. Ciurea din com. Vlăduleni Gorj.

1891.—Foaie verde ismă creaţă
Ceaţă, ceaţă negureaţă,
Du-te mai de dimineaţă
De pe dos şi de pe faţă,
De pe lungu drumului,
De pe coama murgului,
Că mi-e murgu de furat.
Şi mândra de apucat.
Şi mă prinse ziua'n sat.

De la acelaşi Ciurea din Vlăduleni.

1892.—Verde foaie bob năut,
De la Ot! n'aleg nimic,
Nici pagubă, nici câştig,
Numai inimoara-mi stric.

1893.—Of!. of!. of!.. inima mea
Nu mai e pecum ierea,
Când ieram în floarea mea,
Şi sburam din creacă'n creacă,
N'avea nimeni ce să-mi facă.
Şi sburam din pom în pom,
Şi n'avem *abar* de om,
Numai unu' *ofişor*,
Ţine calea la isvor,
Şi mă prinse de picior,
De picior de după cap,
Văd bine că n'oi să scap,
Şi mă prinse'n colivie,
Şi mă duse la domnie,
Ca mine nimeni să fie.

Şt. St. Tuţescu.

1894—De m'ar chema Nicolae
S'ar ţine fetele droaie.
De m'ar chema Constantin,
M'ar băga fetele'n sân.
Pe mine mă cheamă Marcu,
Fug fetele ca de dracu.
— De ce, mă?
— De ce aşa!
Coboară badea'n zăvoi,
Să ne iubim amândoi.

Dela N. Ionescu, Cârstâneşti-Vâlcea

1895.—Foaie verde brebenei,
Taie maică tăieţei,
Pentru peţitorii mei,
C'aseară mi-a venit trei.
Maica n'a vrut să mă dea
Paic'o să mă ţie ea.

Ea nu vede *bolboiala*
Că pe ea o ţine tata!

1896.—Decât să înting în unt,
Şi să mă uit în pământ,
Mai bine să'nting în sare,
Să mă uit cu drag la soare.
Sutele şi miile,
Imi mărită slutele

1897.—Tot umlând după neveste
Mi-a dat barba fără veste,
Barba-mi creşte, eu o raz
De dragoste nu mă las,
De bătrân, sunt alburiu,
De dragoste tot mă ţiu.

1898.—Ş'a venit o vorbă'n vânt
Să ne-apucăm de'nvârtit,
Frică mi-e de prăpădit,
Dar mi-e frică nu prea, prea
Căci mă ţine mândra mea,
Ea pe mine, eu pe ea.
Dă-i, dă-i, dă-i pe rogojină,
Să se facă vremea bună.
Frunzuliţă foi de nucă,
Şi-i dă drumul să se ducă,
La leicuţă peste luncă,
Că i s'a făcut de ducă,
Iacă una, iacă două,
Iacăi trei şi drumu' dă-i (1).

Dela Gh. Petrică din Călineşti-Vâlcea
Ioan N. Popescu.

1899.—Foaie verde viorea
Dărâma-s'ar dărâmă
Podul din Cernavodă
Căci ne trecu Dunăria
Ca să luăm Bulgaria.
Foie verde mărăcină
Bulgaria-i ţară străină
Dela nimeni n'avem milă.
Foaie verde trei lămâi
La Balcic dacă sosii
Primii scris dela copii
Scrisoarea număi făşii
— Tăticule, când mai vii?

1900.—Foaie verde mărăcine
Spune, puiculiţă, spune,
Ce boală mi te răpune?
— Doftoraş, iubite frate,
Scoală-mă din ceas de moarte.
— Nu pot neică să te scol
Că ţi-e boala de amor.
Numai care te iubeşte
Ăla mi te lecuieşte.

1901.—Foaie verde trei lămâi
De când s'a pus lumea 'ntâi
N'am dat gura nimănui
Doar aseară 'ntr'un *ieanat* (2).
O dădui la un băiat.
Iar băiatu'-al dracului
Mă spuse bărbatului
Imi făcu netraiu în casă
Nu mai pot şedea la masă.

St. Manole

1902.—Foaie verde şi-o mălură,
Ş'aseară fusei la Lina,
Luai lacătul cu gura,
Veriga o luai cu mâna;
Iară Lina m'a văzut,
Şapte scoarţe mi-'aşternut,
Cu velinţă mă învelii,
Mâna căpătâi pusei,
Cu mâna mă mângăia
Şi cu guriţa-'mi vorbea.....
Cu *velinţa* mă-'nvălea,
Velinţa cu floricele,
Rău mă freacă la sprâncene;
Velinţa cu flori mărunte,
Rău mă freacă pe la frunte;

(1) La jocul „*ungureasca*".

1) Necaz, răsbunare.

Velința cu flori mai mari,
M'a *topit pe la fruntari*....

1903.—Foaie verde colilie,
Te-ai lăudat pe moșie
Că-mi iești ibovnică mie;
Ibovnică mititică
De când erai copilică;
Copiliță bălăioară
Și la ochi înșelătoare....
M'ai mâncat, m'ai ofticat,
La inimă m'ai secat
Cu ochii când te-ai uitat....
— Fire-ai blestemat să fii,
Carnea ta prin prăvălii
Și sângele'n terezâi....
Eu de tine mi-oi uita,
Când mi-o suna scândura,
Popa cu cadelnița!....

Comunicat de D-nu Gh. Fira, Zlătărei Vâlcea. Și cules din Măldăieni-Teleorman.

N. I. Dumitrașcu

GLUME, JĂTII, TACLALE.

333.—Țiganul vânător

Pe când se vindea praful cu sacul și aliciurile cu banița, erau și țiganii vânători. Așa că un meșter vânător de pe timpul acela fiind țigan, s'a dus la un boer, auzind că-i trebue un bun vânător. «Sărut dreapta boiarule». «Cei, măi țigane? Ce vrei?» «Hapoi ce să fie, boiarule, trăi-ti-ar D-zău... ham auzit că hai nevoia de un vânător?» «Poi bine tu ești vânător?» ..«Haoleu boiarule, da cu căruța cu patru boi aduni vânatul de pe hurma miea!» «Bine du-te de ia atunci o traistă de praf și alice cât îți trebue și pleacă la vânat».

Se vede că pe atunci erau și boerii proști, de credeau toate minciunăriile țigănești. Așa, că vânătorul nostru, și-a umplut traista de cele mai sus zise, și-a luat pușca și a plecat.

Dar drumul, îi era prin aria boierească. Când ajunge țiganul în arie, ce să vadă? Iaca un *taban* de curci! Atunci țiganul începe: «șontăca șontăcoiu» adică iaca vânatul, fără multă bătae de cap!....

Așa că mai întăi vede puii de curcă și cum îi vede, începe: șontăca prepelița..... și pac, pac, pac, în sfârșit, isprăvește puii. După aceia vede curcile, și le face ca și la pui, zicând: «șontăca cristei». Acum le-a venit rândul curcanilor. Când vede curcanii, începe: «șontacoi, șontaca» și le face felul ca și la ceilalți.

Acu, lasă vânatul își aruncă pușca în spate și vine la boer. «Sărut mâna boiarule!» «Ei măi țigane ce-ai făcut?» «Du-te-ți ia vânatul de pe urma mea boiarule, tră-te-ar D-zău!» «Iea și tu niște

desagi şi adu-l încoace». «Hapoi nu umbla cu târţoi, pârţoi, boiarule: mai cu căruţa cu doi boi!»

Când aude boierul, s'a dus el, să vadă ce ispravă a făcut faraonul Dracului. Când ajunge boierul, ce să vadă: toate curcele împuşcate!.... «Păi bine măi, fire-ai al dracului de baragladină, cum ai împuşcat curcele! Ha?» «Hapoi de boiarule: dacă-i curcă, la ce se'ncurcă prin aria boierească, şi 'n calea vânătorească?

Dela Gh. Tofan din Drăguşeni, jud. Covurlui. **G. M. Dumbravă**

334.—Cum era?

Era un om larg, cu ismenile 'nalte, călare pe puşcă, cu o iapă netunsă, strenţăros pe la buze şi stricat de vărsat pe la poale.

335.—Descântec

Talpă de huhurez, sămânţă de străchini verzi, şi-o fofează, să nu vază, şi ţărâna dela gropi, să nu vadă, să dea în gropi.

V. Moisiu

336—Sărăcia în Manasia-Ialomiţa. (Porecle folosite în comună).

—Sărăcie, unde ai fost?
—La Zbârcu la adăpost!
—De cin'ţi-e teamă?
—De Ion Guleamă.
—Ai mai fost la o căsuţă?
—La Catrina lui Dumitru Unghiuţă.
—Unde te-ai mutat dela Unghiuţă?
—La neica Costăchiţă.
Dela Costăchiţă
La Ion Puiu,
Care a bătut sărăciei cuiu.
M'a pus în căsuţă
Radu Negoiţă.
—Sărăcie, cu cin'te-ai avut bine?
M'am avut cu tat'tu bine,
Şi nu mă îndur nici de tine
—Cin'te-a adus dela Bucureşti?
—M'a adus Nicolae Botez.
—Sărăcie, cin'te-a adus cu chirie?
—Tudorică a lui Ghighie.
—Cin'ţi-a purtat de cheltuială?
—Nicolae Spoială.
—Sărăcie, cin'ţi-a dat varză acră?
—Ion a lui Macră.
—Cin'ţi-a dat fasolică?
—Ion Tingirică.
—Cin'ţi-a dat borş?
Moş Stan Cocoş.
Mălai, moş Stan Mihai,
Mămăligă, Stanciu Stoenică
Şi cu Şerbănică.
Coarne de miel,
Vasile Colonel,
Usturoi,
Moş Ghiţă Rădoiu.
Tutun

Moş Şerban Crăcium.
Foc
Moş Păun Boloboc.
Tăciune
Moş Sandu Tutune.
Lulea
Moş Stan Căţea.
Chibrit
Moş Gheorghe Limbric.
—Sărăcie, cin'ţi-a dat căldare?
—Nache când a fost socru mare.
Făcăleţ
Vasile Popândeţ.
Tigae
Marinache a lui Gae.
—Cin'ţi-aprinde chibritu?
—Ştefan Mâcâitu.
—Sărăcie cin'te hrăneşte?
—Marin Pleşea cu peşte.
—Sărăcie cin'te adapă?
—Dumitru Miu cu rachiu.
—Cine-ţi dă ismene?
—Moş Ene.
—Cămaşe?
—Moş Anghel Grongoaşe.
—Minteanu?
—Moş Munteanu.
—Cojocu?
—Petre Melcu.
Lapte de pitpalac
Imi dă Pandele Chiriac.
—Sărăcie, cine-ţi face planu?
—Ştefan Olteanu
Şi Mirea lui Marin Pescariu
Care cântăresc peşte cu cân-
[taru.
—Cin'te ţine în hambar?
—Ion a lui moş Stan.
—In dârmon?
—Ion a lui moş Anton.
—In colivie?
—Iordache a lui Ghighie.
M'a băgat în pivniţă
Toader Zdriţă.
Mi-a bătut o doagă
Ştefan Znoagă.
—Sărăcie cin'te bate cu cio-
[canu?
Stanciu Mocanu,
Ion Gârbovianu
Şi Petre Fieraru,
Mă bat cu ciocanu
Să-şi capete gologanu.
—Sărăcie, cin'te bate cu ba-
[rosu?
—Gheorghe Grosu şi Andrei
[Căpăţinosu.
Cu măciuca, a bătuta
Langhe a lui Luca,
Până i-a spart nuca.
Cu ciomagu
Gheorghe a lui Neagu
Cu băţu,
Petre Hoţu.
Marin a lui Frână
M'a trântit cu capu'n gârlă.
— Sărăcie de cin'ţi-a fost milă?
—De Ştefan Gogilă,
De Radu Vâjâilă
Şi de moş Tudorache Vâjâilă.
—Cin'te dă pe durduş (?)
Mă dă moş Stan Butuş.
Jugu,
Mi-l dă Neagu Dudu.
Proţapu
Dragomir Ţapu
M'a suit în nuc
Dragomir Calabalâc
Care a mâncat miere de cuc.
M'a măturat cu mătura
Dumitra văduva.
Şi m'am înfundat

La Nicu Lupaşcu sub pat.
M'a suit în pat
Şi-mi caută Floarea'n cap.
M'a băgat după sobă,
Să stau cu Tudurache
Iordache Ciufu de vorbă.
De acolo m'a luat
Lupea lui Vlad
Şi m'a priponit în vad
Cu Petre a lui Vlad.
—Sărăcie, cin'te poartă'n capu [gol?
Noica Ion
Şi m'a ras mai chel
Dumitru Miel,
Cu Ion Căţel
Şi cu moş Marin Purcel.
A scos'o'n piaţă
Ion Măgăreaţă
Şi-a pironit-o de mustaţă.
—Sărăcie, cin'te'nţeapă?
Dumitru Ariciu c'o ţeapă.
—Cin'te bate cu paru?
—Lixandru Cârciumaru.
—Sărăcie cin'te goneşte?
Tudoran Cârciumaru
Că vinde mai omeneşte.
—Sărăcie cin'te ia de crac?
—Ghiţă Novac.
—Cin'te bate cu oticu?
—Dumitru lui Dicu.
—Sărăcie, cin'te te-a scos pe [gunoi?
Petre Urmuz dela pietroi.

Elena Ştefănescu.

337.—Să-l iau?

Danciul a fost să fure curcanul de pe gard. Ca să nu facă pacat, zice:

—Bolboroş pe gard în jos
—Il iau tată ori nu-l las?
—Eu îţi zic, amu nu te învăţ,
Partea mea ce mi-o venì
Să o împărţăşti părăleşte
Că m'am jurat să nu mânânc [de furat.

338.—Vai-vai!

Săptămâna scândură
De când zace Sâmbătă
Nu a luat limbă pe fărâmă
Numai vre-o două smochine
Cum le vede aşa le 'nghite
Zace foc pe lângă covrig
I-a proptit grinda'n ochi

Gh. C. Constantinescu.

CRONICA

Ghiluşul, no. 11-12 pe Noembrie-Decembrie 1915, cu materialul şi redacţiunea obişnuită. Cu acest număr întârziat, *Ghiluşul* işi curmă apariţia.

V. Moisiu: Ştiri din Basarabia de astăzi. După adevărate ştiri privitoare la viaţa Moldovenilor noştri din Basarabia, cari mărturisim că nu ne îngrijorează mai mult de cât alţi fraţi din alte părţi, d-l V. Moisiu, aduce câteva pagini de literatură populară, cântece şi legende sau jâtii, acestea din urmă, bine prinse.

Nu se aduce nici un folos dacă se scrie „gnignica" (nimica) şi „Kin (chin).

Datine mai întâlnim şi într'alte capitole. *Botezul, nunta şi înmormântarea* (p. 63-75). *Obiceiuri şi datine* (p. 94-7) şi altele (p. 99-103).

* Povestirea de pe pag. 76 işi perde tot înţelesul cu greşala de tipar ce s'a strecurat la rândul 22, care trebue citit aşa: *cinstea îi pasere sălbatică*.

T. Pamfile.

O B O L U L

Prietenilor Revistei «ION CREANGĂ» pentru strângerea fondului

Bustul lui Ion Creangă la Bârlad

Suma adunată 1108.90

DE LA ADMINISTRAŢIE

Adeverinţe. S'au primit sumele şi cu acest număr s'au trimis chitanţele cuvenite pentru D. *N. Carlojan*, prof. Giurgiu, 5 lei; D. *C. Droc*, pentru bibliotecele din com. Pochidia-Sălceni şi Corodeşti, 10 lei; D. *G. Niculăiasa*, Bucureşti, 5 lei; D. *A. Moisei*, Nemţişor-Neamţ, 10 lei; D. *D. Horvat*, prof. T.-Severin, 5 lei.

(urmează)

Domniei-Sale
Domnului Artur Gorovei

Comuna Fălticeni

prin Oficiul .... Judeţul ....

Prin Redacţia şi Administraţia Revistei „Ion Creangă" se pot dobândi următoarele lucrări:

T. Pamfile:	Sărbătorile de vară la Români — —	2.00
» »	Boli şi leacuri — — — —	1.00
» »	Cântece de ţară — — — —	4.00
» »	Agricultura la Români — — —	5.00
» »	Povestea lumii de demult — —	2.00
» »	Sărbătorile de toamnă şi postul Crăciunului	2.00
» »	Crăciunul — — — —	2.00
» »	Diavolul învrăjbitor al lumii — —	1.00
» »	Un tăciune şi-un cărbune (poveşti) —	0.30
» »	Cerul şi podoabele lui — — —	2.00
» »	şi M. Lupescu: Cromatica poporului român	2.00
Petru G. Savin:	Clăcăşeşte — — — —	0.40
» »	Poveşti — — — —	1,50
I. I. Ciuncanu:	Doine şi alte cântece — —	0.30
Dr. Ion Urban Jarnik:	Insemnări cu privire la limba basmelor poporane româneşti — — —	0.40
N. I. Dumitraşcu:	Flori de câmp — — —	0.40

Se trimit franco la cerere.

MIRON COSTIN

Revistă de cercetări şi mărturii istorice. Anul III, No. 3 pe Martie 1915, cuprinde:

O CARTE NOUĂ DESPRE BASARABIA.—T. Pamfile.

DOCUMENTE.—N. I. Dumitraşcu, G. Florescu, D. Furtună, C. N. Mateescu, V. C. Nicolau, T. Pamfile, A. Saint-Georges, I. Zotta.

INSCRIPŢII.—G. Florescu, D. Furtună.

INSEMNĂRI.—D. Furtună, C. N. Mateescu.

CRONICA.—T. Pamfile. N. Iorga: Renegaţii în trecutul ţărilor noastre şi al neamului românesc; Contribuţii documentare la istoria Olteniei în veacul al XIX-lea. —I. Ursu: Din influenţile politicii europene asupra Istoriei noastre (Moise Vodă, 1529 Martie —1530 August). Colonelul V. Parfeni: Studiu istoric al campaniei româno-bulgare din 1913.

ILUSTRAŢIUNE.— Pecetea porţii domneşti a Moldovei din 1718.

Anul V.– No. 5. Maiu, 1915.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

REDACŢIA:
T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRAŢIA:
M. Lupescu, Zorleni-Tutova

BARLAD

Exemplarul:
In ţară . . . . 40 de bani
In străinătate . . . . 50 » »

Abonamentul anual:
In ţară . . . . 5 lei
In străinătate . . . . 6 »

TIPOGRAFIA ŞI LEGATORIA DE CĂRŢI CONSTANTIN D. LUPAŞCU.

INTEMEIETORI: PR. EC. I. ANTONOVICI, ST. CAPŞA, G. A. COSMOVICI, N. I. DUMITRAŞCU, D. GR. FURTUNĂ, PR. GH. GHEOLDUM, P. HERESCU, DR. I. URBAN JARNIK, G. T.-KIRILEANU, N. L. KOSTAKI, M. LUPESCU, C. N. MATEESCU, A. MOISEI, N. I. MUNTEANU, I. NECULAU, A. NEGOESCU, T. PAMFILE, P. PĂNOIU, T. POPOVICI, Pr. P. G. SAVIN, A. TENEA, ŞT. ST. TUŢESCU, G. TUTOVEANU, I. ZOTA.

DE LA REDACŢIE.

Poşta.

D-lui *D. Urzică.* Din gâcitori am scos pe cele prea cunoscute, cuprinse în colecţiile de până acum. D. *C. M. Dumbravă.* Bucata trimeasă, dacă era mai scurt scrisă, mergeà. Căutaţi lucruri mai de preţ şi nu vă mai rătăciţi atâta prin codrul Herţii!

Lămuriri.—Materialul ce ni se trimite să fie scris pe o singură parte a hârtiei; ar fi bine să se scrie numai pe sferturi de coală.

— Să nu se scrie pe o hârtie mai multe feluri de culegeri, de pildă, cântece şi gâcitori, datine şi cuvinte rari, şi altele, ci fiecare pe hârtia sa.

— Scrisul să fie ceteţ, mai ales acolo unde-i vorba de cuvintele rari, căci greşelile ce s'ar face punând de pildă pe *u* înloc de *n*, pe *a* în loc de *o* şi pe în loc de *e*, ar fi foarte mari.

— La un plic nerecomandat pe care se scrie «manuscrise de imprimat», ajunge o marcă de 5 bani pentru 100 de grame; pentru 150 de grame trebue 10 bani. Aceste manuscrise însă, nu trebue să cuprindă scrisori particulare, cari să se facă numai de-oparte prin cărţi poştale. Să se adauge timbrul de ajutor.

— Persoanele cari cer lămuriri, le vor găsi la poşta redacţiei, dacă nu alipesc o carte postală sau mărcile pentru răspuns.

Anul VIII.—No. 5. Maiu, 1915.

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA: T. PAMFILE Bârlad, str. Corbului.

ABONAMENTUL ANUAL In țară 5 lei In străinătate 6 „

ADMINISTRAȚIA: M. LUPESCU Zorleni-Tutova.

O FITOGNOMONICĂ ROMÂNEASCĂ

D-l Profesor I. Bianu a avut bunătate să-mi atragă luarea aminte asupra unui articolaș publicat în numărul dela 15 Martie 1913, al revistei parisiene *La Nature*, p. 243–4, întitulat: *Câteva credințe vechi privitoare la plante.—Fitognomonica.* Articolașul reproduce, cu prilejul apației unei lucrări englezești despre istoria ilustrațiunilor botanice (1) câteva dintre acestea și anume: *Mătrăgună*, după Brunfelsius (1537), ale cărei rădăcini par a fi un trup omenesc, — *orchideie* cu flori asămănătoare insectelor înțepătoare cari, după Porta (1391), pot lecui înțepăturile acestor insecte, —*iarba scorpiei* care, după Porta, având fructele și rădăcinele asemănătoare cu scorpia, pot vindeca mușcăturile aceștia, —*rodia* care, deschisă, sămănând cu dinții, poate tămădui una din bolile acestora—și *alte plante* cari, prin asămănarea florii lor cu ochiul, pot folosi omului la tămăduirea unora din bolile acestui organ.

La acestea, autorul, d-l Daniel Claude, dă câteva linii din istoricul fitognomonicei vechi, arătând că după pomenita lucrare englezească, această știință pare a se încheià în veacurile XVI și XVII, cu Paracelsius, Porta ș. a. Rămâne de-abia numai o bănuială «că s'ar găsi poate și astă-zi ușor urme de acestea în credințele medicale populare, și poate că în spiritul unora dintre savanți, căci, pentru a nu pomeni decât un singur fapt, descoperirea salicinei, bună împotriva reumatismului, nu s'ar datori decât acestui spirit».

Firește, noi n'am putut avea o fitognomonică în acele veacuri, care să ne fi lăsat în gravuri și povești, tainele ierburilor, iar o carte despre plante, de felul *fisiologului* (2), chiar de vom fi avut-o, nu se poate socoti ca a noastră.

Și cu toate acestea, nescrisă în întregime, ea este: o aflăm în

(1) Ierbare, originea și evoluția lor, de Miss Agnes Arber.

(2) Cf. C. N. Mateescu în *Ion Creangă*, VII, p. 2–4; *Ibid.*, p. 68; se vorbește despre buruiana numită *acridă* sau *melagră*.

multe culegeri despre medicina populară, ca și în mănunchiurile de material surpertițios. Poporul român, ca ori și care altul,—poate că în măsuri neegale cu toate acestea,— vântură firea din preajmă-i și-și trage, după anumite procedeie, anumite legi, cărora, în lipsă de alt sprijin pe care nu i-l dă cultura încă, i se supune mai mult ori mai puțin. In medicina populară, anumite plante și-au dobândit câte un nume frumos, în urma *încercărilor*, de-alungul veacurilor, și știința medicală care a venit pe urmă, n'a făcut decât o rânduială. Când încercarea a fost prea zăbavnică și anevoioasă, omul a alergat la alte mijloace, printre care unul este și acesta: a îndupleca durerea să iasă de unde este, cu unul din mijloace care se știe: «cuiu cu cuiu se scoate».

Astfel, cel ce crede că a înghițit un *șarpe*, caută să mânânce carne de *barză* sau *cocostârc* (1), singura pasere de care șarpele se teme; de asemeni, cel ce este mușcat de șarpe trebuie să fie descântat cu o vargă de *alun*(2), ale cărui pistrui, o apropie de trupul șarpelui, Exemple mai pot fi:

Gălbenarea se tămăduește cu *lumânărică*, ale cărei flori sunt pronunțate *galbene* (3); *gâlcele* trec cu *tărtăcuțe* și mere de curcubetică; *slăbiciunea* cu feredeie de cel mai *tare* lemn, care este cornul. Și din potrivă, cine mânâncă *cârcei* de viță, va pătimi de *cârcei* (4); cine va mânca ceapă, nu va vedea vântul, căci i se va pune pe ochi pielița dintre foile cepei mâncate.

Cu astfel de exemple, cu anumite legende despre plante, cu aceia *Botanică populară românească*, pe care Academia Română a dorit-o, fără ca d-nii Gorovei și Lupescu să o poată da și fără ca răposatul Marian să o poată sfârși, cu oare cari încondeieri, unde imaginația și credința se pot topi la o laltă, *sigur* putem arăta și noi, astăzi, fitognomonica noastră, ca să aducem cu ea o mare bucurie, mai ales peste hotare.

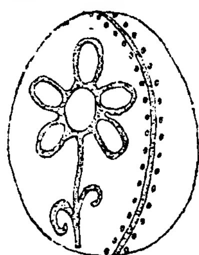
T. Pamfile

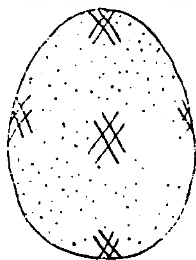
JĂCUȚII.

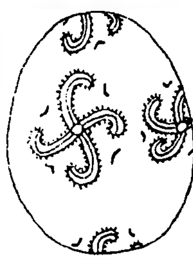
— Nânașă....i ! da acasă ești ?...

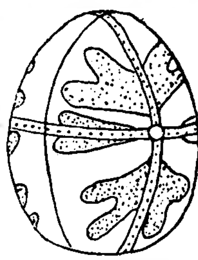
Și mama se uita spărietă pe fereastră. Apoi își așeză mai bine tulpanul cu care era îmbrobodită, își mai drese creții la fustă

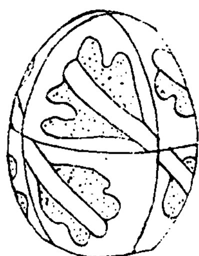
(1) T. Pamfile, *Boli și leacuri*, p. 60—1.
(2) G. Grigoriu-Rigo, *Medicina poporului*, I, p. 119.
(3) *Boli și leacuri*, p. 35.
(4) A. Gorovei, *Credințe și superstiții*, p. 54.

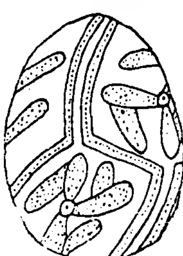

100. *Floare*, Câmpul roş-închis, floarea galbenă, cercul şi punctele albe.

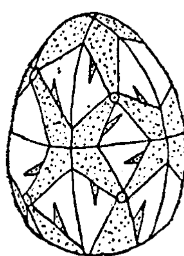

101. Câmpul roş-închis, punctele roş-deschis, florile de pe pântece roş-deschise, celelalte flori galbene.

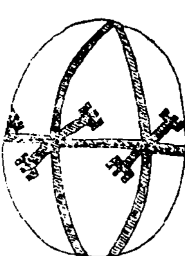

102. Câmpul roş-închis, spaţiile întreflorale şi virgulele roş deschise, celelalte galbene.

103. *Frunză de stejar*. Câmpul stânjeniu, scrisul alb.

104 *Frunză de stejar*. Câmpul roş-închis, 2 flori albe, 2 flori roşii şi 2 galbene.

105. Câmpul stânjeniu, scrisul alb.

106. Câmpul stânjeniu. scrisul felurit.

107. *Greblă*. Câmpul roş-deschis, scrisul alb.

Ouă încondeiate (1).

şi ieşi pe uşă în tindă, ş'apoi afară. Noi, ghiavolii, busna după dânsa!

Ce era!?... In ogradă aşteptă vornicul satului (2), care o strigase, şi cu doi soldaţi.

— Iaca, nânaşă, ţ'am adus *jăcuţi* pe işti doi *panţiri*, că nânaşu Gheorghe n'o plătit *ghirul* şi *beilicul* de doi ani şi ispravnicu'ne vâră în spărieţi pentru dări. Jăcuţi mi-o trimes el mie, jăcuţi vă las şi eu dumnevoastră.

Noi, ghiavolii, ne-am ascuns după mama, când am văzut pe cei doi panţiri aspri la uitătură, cu musteţi lungi, negre, înalţi, spătoşi, cu ciobote largi, cu pantaloni negri şi vipuşca roşie, cu tunici negre-albastre şi nasturi mulţi, strălucitori, încinşi cu nişte tesace late şi lungi, cu mânerul de alamă şi teaca jumătate de

(1). A se vedea T. Pamfile şi M. Lupescu, *Cromatica poporului român*, p. 179 şi urm.
(2). Spătăreşti-Suceava.

alamă, jumatate de pele, şi în cap cu nişte chipiuri mari, cât o-boroacelele.

Mamei i-o fost tare ruşine, că i-o adus la casă *jăcuţi* şi-o început a se căina, a plânge şi-a blăstămà.

— Îi las la d-voastră, nânaşă, până când nânaşu Gheorghe a plăti dările, c'aşa ni-i porunca, şi-ţi face cum v'a învaţa Cel de sus.

Mama nu mai avu ce face. Pofti pe panţiri în casă, să şadă şi să aştepte, iar ea o eşit afară blăstămând; chemă găinele, prinde una boghetă, o rugat pe-un panţir de-o tăet-o şi din jumătate le-o făcut zamă dreasă cu zmântână şi mămăligă, dându-le să mănânce.

Sara făcu panţirilor iar zamă de găină şi scrob, îi ospată şi le aşterne să se culce.

Intr'un târziu veni şi tata de la slujba boerească; când văzu panţirii pe pat dormind, se încruci,

N'avu vreme să mai întrebe ceva, căci mama începu a hui şi a se blăstămà c'o face de ruşine, că n'o văzut om lăsător ca tata de nu-şi plăteşte dările, că se fie în locul lui, în furcă de-ar toarce şi şi-ar plăti dările, numai să nu-i vie ruşine în ogradă şi la casă, şi câte şi câte poate spune o femee năcăjită, de slujbaş boeresc, cu copii, care trage-a gospodărie.

Tata nu ziceà nimic.După ce îmbucă din mâncare de câteva ori, de ciudă ori de trudă, căci şi el toată ziua alergă după treburi, se culcă, iar mama ne hotârî şi nouă să ne culcăm.

A douazi tata se duse la cuconu Vasile Clucerescu, boerul de pe moşie, făcù ce făcù, şi pe la prânzul cel mare aduse nişte bani galbeni strălucitori, cu zimţi şi câţiva albi, frumoşi mai măricei, trimise pe-un panţir după vornic, şi răfuindu-se cu el, îi plăti bir şi beilic 48 lei vechi şi 15 parale; probozi faţă de mama şi de panţiri pe vornic că i-o adus *jăcuţi*, ceea ce nu mai făcuse nimeni până la el, şi pe urmă se despărţiră voioşi: mama că scapase de jăcuţi, vornicul că scăpase de-un datornic, şi panţirii că trăise o zi şi-o noapte bine şi în ticnă.

Tata încălecă pe iapa lui cea neagră, umblătoare, şi plecă la treburile boereşti, iar vornicul şi cu jăcuţii se duseră la Vasile Prisăcariu, ce nu şedea departe de noi şi avea o femee guşată şi rea de gură, de sta satul în gura ei.

Când o văzut Măriuca —aşa-i zicea— că-i vin jăcuţi, o sărit arsă din casă afară, zvârlind în oameni cu apă, cu zoi, ş. a., de părea că-i nebună, de-o fost nevoiţi jăcuţii s'o lege, până o venit

barbatu-su.—Şi când l-o văzut şi pe el, l-o batjocorit de l-o făcut *alghie de câni.*

Noi ne-am dus aproape, că nu era departe de noi, să vedem de ce răsună valea.

Jăcuţii la noi au fost detreabă. În alte părţi făceau multe pozne. Fie că li s'o părut lor casa noastră mai deosebită de-a altora, fie că li-o fi spus vornicul că tata-i fecior de popă şi cu slujbă la boeri, ori unde mama le căutase de rânduiala gurei, la noi au stat liniştiţi. Intrând în casă, s'au dezbracat de mantale, s'au descins, şi după ce-o mâncat, s'au hodinit. După ce s'au trezit, şi-au frecat tesacele cu cenuşă cernută prin sita cea deasă, dată de mama, s'au primblat pe afară, şi către seară, după ce au mâncat, s'au culcat. Cu noi băeţii nu şi-au făcut vorbă, da nici noi nu eram bucuroşi de ei.

-- Mamă, de ce vă zice tot satul d-tale şi tatei «nânaşule», am întrebat-o mai târziu?

— Tată-tu a fost fecior de popă. Aici în sat oamenii zic şi popii şi preutesii şi copiilor lor «nânaşule» că popa botează şi cunună pe toţi oamenii din sat.

— Da *jăcuţii* de ce-o venit odată la noi şi d-ta te-ai supărat rău pe tata?

— *Jăcuţii* i-o adus vornicul satului că nu plătea tată-tu ghirul şi beilicul. La mine o venit numai odată, da la alţii şedeau cu săptămânile de mânca omului toate găinele, şi-şi bătea joc de casa lui, de-i venea omului să-şi ieie lumea în cap. *Jăcuţii* erau panţiri de prin târg, răi de-a satelor, care n'aveau nici casă, nici femee, nici copii, şi-i trimetea stăpânirea prin sate după dări. Că dările mai de mult se plăteau cu greu, că nu erà *câştig*. Dacă nu te primea boerul pe moşie la muncă, ajungeai peritor de foame, că altul nu te primea, şi-ţi spuneà, că nu de bun ai fugit de pe moşia altuia. Şi dacă omul n'are cu ce plăti, îi mai punea *jăcuţi* pe cap, de se vindea omul în pagâni să scoată bani pentru dări. *Amu-i bine, câ-i câştig; atunci era greu de trăit!*

Cu *jăcuţii* se scoteau şi *cirtaşii* la prăşit. Cine nu eşia de voe, eşia de nevoie la treabă, că-l luau jăcuţii de dinapoi şi-l duceau la muncă, şi până nu gătea boerului, nu se ducea de pe ogor. Putea să *chiară* popuşoii lui în buruiană, că nime nu se uita la el!

Aşa erau vremurile trecute; după ele să nu vă pară rău! Amu huzuresc oamenii şi se joacă cel harnic cu banul; la nevoe, te uitai numai în cer şi 'n pământ!

M. Lupescu

URAŢII

45. Urarea vornicului la începutul mesei celei mari.

Bună ziua masă frumoasă
Cinstiţi gospodari d-voastră
Pe unde v'am aflat
V'am chemat
Pe unde v'am ştiut
V'am poftit
Mese v'am întins
Făclii v'am aprins
Peste mese feţe de mese
Sahane cu bucate
Linguriţe poposite
Pentru guriţa d-voastră pregătite
Iar cine pentru cine
Voitor de bine
Croitor de pâne
Eu sufletul meu
Nu i-oi prii rău
Mi-oi croi o pâne
Ş-oi aveau-o patru zile
Cine va avea cuţitaş
Bine de bine
Cine nu l pe alba
Şi la Hârlău
Că-i perechea câte-un leu
Cu mănunchiu de ciucălău
C'aşa am avut şi eu.
Am avut un cuţitaş
L-am pus în tindă
A venit un pui de râmă
L'a făcut mici fărâmă.
— D-voastră nu staţi
De vă uitaţi
Poftim şi luaţi
Din pâne din sare
Din daru sf. Sale
De par aceste bucate nesărate
Ne-ţi crede, ne-au fost ocnele departe;
De vor părea nechiparate
Ne-ţi crede, că nu ne-o umblat
De mult *marchitani* prin sate
Şi de vor părea neferte—ne-ţi crede
Că n'am avut lemne tăete
Şi bucătăriţele cam bete
Lemnele putregăioase
Şi bucătăriţele somnoroase.
De le credeţi otrăvite
De guriţa mea-s îndulcite
(gustând)
De cât îţi muri d-voastră masă frumoasă
Mai bine să mor eu
O dârdală mincinoasă
C'un picior în groapă
Cu amândouă pe mal.

Vârful-câmpului, Dorohoiu.

D. Urzică.

POVEŞTI

68. Cei trei fraţi năsdrăvani

Era odată un om şi omu ista avea trei feciori. La moartea lui omu o lăsat atâta avere feciorilor lui: o căruţă cu cal. Şi acu

băeții iștia nu se pricepeau cum s'o împartă între dânșii, să nu rămâe nici unul păgubit, când iaca nu știu cine le-o fură. Când au prins ei de veste că le-o furat căruța cu calul, o zis cel mai mare:

— Măi fraților, ciala care ne-a furat căruța cu calul, trebue să fie un om 'nalt.

— Dacă o fi 'nalt trebue să fie și stricat de vărsat, adaugă cel mijlociu.

— Dacă o fi înalt și stricat de vărsat, închee cel mic, trebue să-l cheme Vlad.

— Hai să-l căutăm!

— Hai. Și cei trei frați se porniră să-l caute pe cel ce le-o furat căruța cu calul. Ajung ei într'un iarmaroc, când iaca văd un om înalt și stricat de vărsat....

— Măi, de nalt îi nalt, de stricat de vărsat îi stricat, zise fratele cel mai mare, dar oare îl cheamă Vlad?

— Măi nene Vlad, îl strigă atunci cel mic.

— Aud măi băeți.

— Ce ne-ai furat căruța cu calul?

Eu măi, ferească D-zeu, zise omul ceala mirându-se cum de au aflat ei cum îl cheamă și că le-a furat căruța cu calul, că de furat o furase....

— Ba ne-ai furat-o.

— Ba nu.

— Ba da.

Ce mai la deal la vale hai la judecată.

Hai. Și se pornesc să se judece. Și judecătorul îi întrebă.

— Ce vreți voi măi băeți!

— Ce să vrem, iaca cum și iaca cum. Că noi am avut numai un tată și o murit. Dacă o murit, o murit și pace bună nouă, nu ne-o lăsat decât o căruță cu un cal și pe aceia ne-a furat-o omul ista.

— Da ce «prube» aveți voi că v'a furat-o el?

— Poi ce prube să avem zise cel mai mare dintre frați. Eu am zis că cel ce ne-a furat căruța cu calul trebue să fie un om 'nalt.

— Și eu, zise cel mijlociu, am zis că dacă o fi nalt trebue să fie stricat de vărsat.

— Și eu, zise cel mic, am zis că dacă o fi înalt și stricat de vărsat, apoi trebue să-l cheme Vlad.

— Auzi măi omule, zise judecătorul, Vlad te cheamă?

— De Vlad, Vlad mă chiamă, da căruța cu calul nu le-am fu-

rat-o eu... Sta judecătorul şi se chiteşte, se suceşte şi nu ştia de partea cui să dea dreptatea. Se duce într'o odae şi iea o *«potrocală»* o pune subsuoară şi zice băeţilor:

— Măi băeţi dacă veţi ghici voi ce am subsuoară, apoi să ştiţi că a voastră este dreptatea.

— Apoi ce ai subsuoară trebue să fie rotund zise cel mai mare.

— Dacă o fi rotund trebue să fie galbăn, adaugă cel mai mijlociu.

— Dacă o fi rotund şi galben, atunci trebue să fie o *«potrocală»* închee cel de al treilea...

— Aţi gâcit măi băeţi—a voastră-i dreptatea. —Dă-le căruţa cu calul nene Vlad. Şi omul ceala n'avu încotro cârni şi le-o dete.

Acu băeţii iştia o vrut să se însoare. Dar nu aveau avere şi nici nu erau aşa cu trecere în lume, încât nimeni nu voia să meargă după dânşii Se duc să caute de lucru până una alta. Nimeresc la un boer, şi boerul ceala avea trei fete.

— Ce vreţi voi măi băeţi?..

— Poi ce să vrem... căutăm de lucru.

— Aşa? Poi atunci aţi nimerit bine. Iaca am o grădină şi trebue să o săp; o săpaţi voi?

— Cum nu, o săpăm, dar zise cel mai mare: Cucoane eu nu pot săpa decât cu patru săpe pe zi. Cu una dimineaţă până la prânz, cu una de la prânz până la amiază, cu una de la amiază până la toacă, şi cu alta de la toacă până în seară.

— Bine măi băete....

— Şi eu, zise cel mijlociu, nu pot săpa decât cu trei săpe. Cu una de dimineaţă până deamează, cu una de deamează până la toacă şi cu una de la toacă până în seară.

— Bine măi băete...

— Şi eu zise cel mai mic nu pot săpa decât cu două sape, cu una de dimineaţă până la toacă (chindie) şi cu una de la toacă până în seară...

— Bine măi băete, bine...

Şi s'apucară cei trei băeţi de săpat grădina, care era aproape de curtea boerească. Boerul şedea cu dânşii că este o vorbă: ochiul stăpânului îngraşă vita—aşa ştii şi boerul şedea cu ei—că astfel se mai lăsau pe o ureche cei trei flăcăoani, aşa gândea boerul... Dar aşa avându-i în ochi, ei, de voe de nevoe trebuiau să muncească.

Băetanul cel mai mare după ce săpă până la prânz zise boerului: Cucoane eu am ostenit cu sapa asta, să mă duc să-mi aduc alta.

— Du-te băete, zise boerul. Iar băetanul se duse şi-i zise nevestei boerului:

— Cucoană, a zis boerul să-mi dai mie fata cea mai mare...

— Cum măi, ce spui tu eşti nebun?

— Iaca dacă nu mă crezi întreabă şi boerul; şi cucoana eşi pe prispă şi strigă:

— Ce spui tu bre, să i-o dau lui?

— Dă-i-o, nevastă, dă-i-o, zise boerul crezând că sapa.

Flăcăuanul luă fata şi plecă pe aici încolo.

Când veni soarele în cruce (amiază) zise şi cel mijlociu:

— Poi iaca, cucoane, osteniiu şi eu cu sapa asta, să mă duc acasă să-mi iau alta.

— Du-te băete. Şi flăcăuanul se duse întins la cucoana boerului şi-i zise:

— Cucoană, o zis boerul să-mi dai mie fata cea mijlocie.—Ce spui tu măi, ai căpchiet ori nu ţi-i bine?

— Ce spuiu, ce nu spuiu, ce mi-i, ce nu mi-i, eu nu ştiu; iaca întreabă boerul.

Şi cucoana eşi iar afară şi iar strigă:

— Să i-o dau şi lui bre?

— Dă-i-o nevastă, dă-i-o zise iar boerul, iar flăcăuaşul luă fata şi plecă pe urma lui frate-său.

Aşa cam pe la toacă (chindie) zise şi cel mic:

— Osteniiu şi eu, cucoane, cu sapa asta; să mă duc să-mi iau pe cealaltă.

Du-te băete,—dar vezi ce fac ceilalţi de zăbovesc atâta. Băeţaşul se duse şi-i spuse cucoanei:

Iaca, o zis boerul, cucoană să-mi dai şi mie fata cea mică.

— Cum măi, da ce i-o abătut boerului; pesemne şi-o perdut minţile, zise cucoana neştiind ce să creadă.

Eu nu ştiu; o zis să mi-o dai, trebue să mi-o dai.

— Să i-o dau şi pe asta lui, strigă iar cucoana la boer?

— Dă-i-o şi lui, nevastă, că aşa ne-am împăcat, zise boerul crezând că de sape întreabă ea, nu de fete.—Băetanul nu mai stătu ci iute şi degrabă luă fata şi plecă pe urma celor doi fraţi.

După ce se sătură boerul de aşteptat veni acasă, şi când află el toată istoria îşi puse mâinele în cap...

Dar treaba de făcut se făcuse; ce mai putea face boerul acum?

Şi iaca aşa cei trei fraţi s'o înemurit cu boerul şi dacă n'or fi murit, poate trăesc şi azi.

Din Jorăşti-Covurlui. **Pr. Petru Gh. Savin**

PLUGUŞOR

20. (Urmare)(1)

Apoi a turnat în coş,
Grâu mărunt de cel roş;
Grâul cădea din coş în piatră,
Iar de sub piatră în covată,
Curgea făină curată.
Dar nu curgea făină,
Ci aur şi mărgărintari
Ca pe la d-stră, boeri mari.
Roata măi! Hăi! Hăi!
Badea mult de bucurà,
Pe murar îl dăruea,
Hărăbălile încărcà
Şi'n spre casă le porneà;
Iar giupineasa gazda,
Care mai lăsà vatra,
Puse urechea la pământ,
Ş'asculta din când în când:
Chiotul flăcăilor,
Răgetul boilor,
Scârţâitul carelor,
Pocnitul curălelor,
Iară când s'o apropiat,
Şi 'ntr'un buc o alergat,
Din camară în camară,
Pân'la'noulea cămară,
Şi-o găsit o sită rară
De negară,
Şi i-o dat brânci pe uşă afară
Ş'apoi s'o întors de pe loc,
Ca să-i fie cu noroc,
Ş'o alergat iar din camară în camară
Pân'la'noulea cămară,
Din papuci tot pleoscănind,
Din rochie vânt făcând
Din cercei tolăcănei,
Ş'o ales o sită deasă,
Cât se poate de frumoasă,
Ţesută tot cu mătasă,
Şi de n'aţi obosât voi, măi flăcăi,
Ia-n mai ziceţi voi: Hăi! Hăi!
Şi s'au pus tot pe cernut.
Şi cum o intrat în casă,
A pus fata după masă
Şi a pus-o la cernut
La cernut şi la bătut,
Din sită fata cerneà
Din jos dobele băteà,
Din sus negură cădeà
La plugari din ochi făceà.
Roata, măi! Hăi! Hăi!
Şi era o hârcă bătrână,
Ce ştia rândul la pâne,
Baba ceea plămădea
Şi lăsa până dospeà,
Iar după ce a pregătit
A făcut la colăcei.
Şi mai mari şi mititei
Ş'a făcut un colac mare şi rotat,
Pentru cel mândru bărbat
Ş'a mai făcut unul frumos.
Ca şi faţa lui Hristos,
Nici mai mare nici mai mic,
Dintr'o merţă şi-un mertic
Şi'n cuptor că mi-l puneà
Şi el mândru se coceà,
Pentru plugari mi-l găteà.
Mânaţi, flăcăiaşi! Hăi! Hăi!
Iar după ce îl scotià
Pentru noi gazda-l meneà,
Ş'apoi mi l-au pus pe masă
Şi s'a luminat în casă.
Şi l-a rupt în două
Şi ne-a dat şi nouă

1) Vezi nr. trecut, p. 107—9.

Şi l-a rupt în trei
Ş'a dat şi lui Andrei;
Iar Andrei flăcău voios
Zimbind la fată drăgostos,
In capul brâului că l'o legat
De credeai că'i'n Ţarigrad.
Eu de el m'am apropiat
Şi'n gura mare i-am strigat:
«Na, na, na, măi Andrei,
Tu cel ce te baţi cu trei!
Doar l-ăi mânca,
Că eu palmă ce ţi-oi dà,
Ochii în cap ţi-or scăpărà!
Roata, băeţaşi! Hăi! Hăi!
Ş'apoi de urat om mai urà
Dar ne temem c'om înserà,
Şi'i de mult de când urăm
Şi cu plugul tot umblăm,
Şi mai avem încă'ntr'un sat,
La o casă de urat
Şi n'am lăsa-o neurată,
Căci lelica are-o fată
Şi n'am vrea cu capu-odată,
Să sleie nestrânsă'n braţă
Pe faţă nesărutată,
De am găsi-o şi culcată!
Mânaţi, măi! Hăi! Hăi!
Ş'apoi am mai ura, am mai ura
Dar ne temem c'om înoptà
Căci noi nu suntem de pe ici colea,
Ci suntem tocmai dela Fandolica,
Unde se face mămăliga cât nuca
Ş'o păzesc doisprezece cu măciuca,
Ca să n'o apuce furnica,
Şi pe cel ce-o luat înghiţitura
L-o pălit cu-o despicătură,
De i-o sărit dinţii din gură.
Şi mai suntem unii de pe la Mitoc,
Unde ferbe apa'n tioc
Şi găluştele la foc
Şi motanu nu-şi află loc,
Intr'un fund de poloboc.
Roata, flăcăiaşi! Hăi! Hăi!
Ş'apoi de urat am mai ura,
Dar n'avem nici o parà,
Căci tot satul cât am umblat
Nimica n'am câştigat,
Nici vaci cu viţei
Nici scroafe cu purcei,
Nici gâşte îmbrobodite,
Nici mâţe potcovite,
Numai o fată am sărutat.
Când colacu mi l-a dat,
Dar ş'aceea m'a pişcat
De-am rămas bietu 'nsemnat!
Iar de mai poţi măi frăţioară
Ia-n mai trage-i o chioară!
Hăi! Hăi!
Mă făcui o mâţâşoară,
Mă uitai în policioară,
Văzui chişte şi cârnaţi,
De-acele şi nouă să ne daţi.
Hopurele, hopurate,
La mulţi ani cu sănătate,
Hopuri, hopuri, hopurele,
La mulţi ani cu floricele,
Cu giuncani de înjugat,
Cu fete de măritat,
Cu murgi împedicate,
Broaşte 'ngreunate,
Bălţi tot nesecete,
Iazuri pline cu peşte
Femei tot şirete,
Coşăre cu popuşoi
Ca s'aveţi şi pentru noi.
Ş'acu să vă fie de bine,
Ziua sfântului Vasile
Gospodari şi gospodine!
Aho, ho, hooo!..

Auzită în Hânţeşti, Dorohoiu.

Pr. N. V. Hodoroabă.

POVESTIRI ŞI LEGENDE

339. Satul Bucecea

Astăzi este târg la Bucecea. Bătrânii povestesc că dintru început a fost numai sat; un sălişor de oameni năcăjiţi, căci erau vremurile grele pe atunci, nu ca acum. Intâiu şi întâiu s'au aşezat câteva căsuţe în partea despre asfinţit, pe unde-i biserica cea veche, a sf. Nicolai. Şi astăzi sunt două case vechi în care se văd bârnele de demult; la una este un copac întreg, cu rădăcină, care ţine loc de furcă. Vezi că toate locurile aceste erau păduri. Oamenii tăiau copacii şi-şi făceau câte o căsuţă pe locul slobod. În partea mai de la deal, spre răsărit, iarăşi erau vreo 3-4 case; dar mai că nici nu ştiam de aceştialanţi, dela asfinţit, aşa sălbătăciune şi pădure deasă erà pe aici!

Peste Sireţel erà, zice-se, un sat anume Voineşti. Poate sunt de atunci 200 de ani. Turcii şi Tatarii umblau prin ţară. Tocmai într'o zi de Paşti au dat năvală şi în acest sat. Cum era lumea la biserică, deodată a văzut cum vine cătră sat o herghelie de cai— vezi că Turcii se puseră pe pântece pe cai şi nu se vedeau! Au tăiat, au ars, au stricat, ca după obiceiul lor. Pe preot l-au omorît în sf. altar. Biserica au darmat-o. Clopotele dela ea sunt—se spune—în Sireţel, îngropate. Rămăşiţele din biserică se văd şi acum; de-abia anul acesta s'a pus la arat peste tot locul unde a fost ea şi cimitirul. Din Voineşti, câţi au scăpat atunci cu zile, au fugit prin pădurea cea deasă depe locurile unde astăzi este Bucecea. Aşà s'a iscat satul *Bohoghina* şi, alăturea, satul lui Barbălată, adică *Bărbălătenii*, care acum e un colţ din Bucecea. Mai trăesc o mulţime cu numele Barbă-lată. Cu vremea pădurea s'a tot tăiat, lumea s'a tot înmulţit, casele tot aşà—şi, de unde până unde, trecând pe *şleah*, pela ratoş, un Turc, şi-a prăpădit bucceaua cu felurite lucruri ce aveà şi el, aducându-le cine ştie de unde. El tot întrebà că unde-i *bucceaua, bucceaua*; dar vorbià nu ştiu cum minunat, că lumea-l râdea, pentru bucceaua lui. Bucceaua nu şi-a găsit-o. Satul însă s'a chiemat Bucecea, în cinstea Turcului(¹).

Şi azi e un târg ca toate târgurile noastre—n'ar mai fi ajuns s'ajungă!

(Com. de d-l Titu Bogdănescu, dela bunicul său, de vreo 90 de ani, rotar în Bucecea-Botoşani).

D. Furtună.

(1) Clopotul dela biserica cea veche are însemnarea: „1809". pomenind de „satu[l] Buceaci".

340. Cornul e pomul Ţiganului.

După ce Dumnezeu a întocmit pământul. s'a apucat să-l împodobească cu tot felul de frumuseţi ca: ierburi, flori şi tot soiul de pomi. A chemat apoi pe toate naţiile de om şi a dat fiecăruia să-şi aibă pomul ei.

Tocmai, hăt târziu în colo a venit şi Ţiganul să-şi ia pe samă pomul.

Cerù şi el ba pomul ista, ba pe celalalt, dar şi Dumnezeu îi răspundea:—ba că l-a luat Românul. ba că Rusul, aşà că Ţiganul mai să nu-i rămâe pom.

Atunci, văzând el, că mai mai să rămâe de ruşine, se rugă la Dumnezeu:

— Doamne, să-mi dai mie pomul care înfloreşte cel dintâiu şi se coace cel mai de pe urmă».

— «Al tău să fie! — îi răspunse Ziditorul.

Şi iată cum se face, că cornul care înfloreşte cel dintâiu dintre toţi pomii şi copacii şi ale cărui fructe —coarnele— se coc cele mai de pe urmă, se chiamă pomul ţiganului.

(Auzit dela Pr. N. Iacomi, din Priponeşti-Tutova).

T. Popovici.

341. Sfântul Spiridon.

Cică, odată, pe când era copil ca de 10-12 ani, Sfântul Spiridon s'a dus cu mamă-sa la un cismar, să-şi facă o pereche de cisme. Cismarul, om rău la inimă, i-a cerut prea mult pentru nişte cismuliţe de copil, cu toate că chiar atunci, de faţă cu ei, a cerut altuia, om bogat şi mare, nu copil, mai puţin ca lui Spiridon: iar mamă-sa neavând atâţia bani să plătească, fiind saracă, a ramas fără cisme.

Sf. Spiridon, mâhnit că şi cismele se fac *«pe sprânceană»* s'a hotărît sá se facă cismar şi niciodată să nu se uite la muşterei, când îşi tocmesc ghete şi cisme. Şi s'a ţinut de cuvânt: a învăţat cismăria, iar când lua *«măsuri»*, punea pe om să apese cu piciorul în cenuşe; niciodată n'a greşit încălţămintea cuiva, cu aşa măsură. Nu se tocmea cu omul pentru preţ, ci cât îi da, atâta lua, aşa că toţi erau mulţumiţi, atât bogatul ca şi saracul. Da el nu erà în bagubă niciodată, că de-i da săracul 4 sau 5 «sfanţi», bogatul îi da zece, adică mai da şi pentru sărac, iar sfântul avea mulţumire întotdeauna.

Da, odată a venit la Spiridon cismarul, o femee foarte frumoasă, de unde nu se ştie, şi care, după ce i-a luat sfântul mă-

sură pe cenuşe, a zis: —«Pentru piciorul meu, ghetele sunt mai mici, să mi le faci mai eftine, nu ca la alţii!» Sfântul, mirat că se găseşte cineva, de nu-i ştie obiceiul, a ridicat capul, ca să vază, cine-i! Ş'a rămas uimit de frumuseţea femeii celeea, dar aducându-şi aminte de legământul lui, de a nu privi pe nimeni, când îşi tocmeşte încălţăminte, şi-a dat cu sula în ochi, de l-a scos afară zicând:

— «Tu ai văzut, tu să pătimeşti». Atunci, femeia ceea a pierut ca prin farmec, iar Sf. Spiridon a înţeles că numai *diavolul* a fost schimbat în femee vrând să-l ispitească. A luat ochiul din vârful sulii, l-a pus la loc şi pe dată s'a vindecat, par'că nu se întâmplase nimic.

Din ziua ceea el a fost socotit de sfânt, iar lumea i-a zis Sfântul Spiridon cismarul. Acea zi se serbează de tot creştinul, dar mai ales de cismari, cari îl au ca patron al lor, nelucrând nimic; nici un cuiu nu bat, întocmai cum au şi măcelarii patron pe Sf. Arhanghel Mihail—pentru ce, mă mir şi eu.

Şi ci-că altă dată, Sf. Spiridon mergând la un «sovor» (sobor-sinod) unde sfinţii judecau pe «Ire», «Irie» (Arie), i s'a întâmplat, că poposind noaptea la un han, unde erau traşi tovarăşii lui «Ire», aceştia au tăiat capul calului şi al măgarului, cu care călătoria Sf. Spiridon şi sluga sa, plecând îndată pe furiş. Dimineaţa, sculându-se sfântul şi văzând acesta, a lipit capetele dobitoacelor la loc, cari au înviat pe dată; dar din greşeală a lipit capul calului la măgar şi pe al măgarului la cal. Aceasta, făceà pe oameni să râdă, pe unde treceau, de aşa dobitoace şi de călătorii ce erau cu ele. Atunci sfântul Spiridon s'a rugat lui Dumnezeu, ca să facă toţi caii şi măgarii la fel cu ai lui, iar Dumnezeu i-a ascultat ruga şi din ziua ceea până azi, măgarul are capul, dar mai ales urechile mai mari ca ale calului.

Ajungând la «sovor», Spiridon a ramas pe «Irie», ce zicea că sunt trei Dumnezei, şi nu unul cu trei feţe Sfântul a luat o cărămidă şi rugându-se lui Dumnezeu, a strâns-o în mână. Atunci apa a curs jos, focul s'a dus în sus, iar pământul a rămas în mână, arătând prin aceasta că Dumnezeu e o singură persoană cu trei feţe.

Irie—Ire (1) (sau Arie) a fost afurisit de sovor şi de atunci s'a prefăcut în diavol, ducându-se la *furca pământului*, pe care o

(1) Se zice: Ire şi Irie. Unii le zic pe amândouă.

roade ca să răstoarne pământul şi să omoare lumea. Şi aşa o roade în toţi anii, numai în Vinerea Paştilor, când femeile roşesc ouă şi ocolind de trei ori casa, zicându-i: «Irie, Ire ouă roşi!» el întoarce capul să le vază. Atunci D-zeu drege furca pământului la loc. Şi ci-că de aia se cutremură pământul în Vinerea Paştilor, unde aruncă Dumnezeu cu lopata din fugă, ca să dreagă furca.

Bunică-mea Ioana, după tată, punea trei ouă roşii, primele scoase din căldare – într'un ciur sau sită, pe frunză de calapăr, merişor şi leuştean – închipuind treimea – şi ocolind casa zicea în continuu: „Ire, Irie, uite ouă roşi!" Acele ouă apoi le lua în sân, se ducea la biserică, ca să *„ia paşti"* cu ele, apoi le păstrà un an de zile şi le întrebuinţà ca doctorie de friguri. Ouăle nu se stricau, ci se uscà albuşul şi gălbănuşul pe coaje.

Auzită dela răposatul „moşu" Nică Avrămescu, cismar din Craiova cu etatea între 78-81 ani. Carte nu ştià.

I. Brătulescu.

342.—Dumnezeu

Dumnezeu, ci-că s'a născut din aer.

El, când a născut, a născut ca şi cariul din lemn, în aer, în întuneric. N'a fost pământ, n'a fost nimic. Şi pe urmă s'a făcut din cariu-ăla, un fluture şi din fluture s'a făcut un om. Şi aşa s'a gândit ce să facă? Şedea în întuneric aşà şi se gândi: «Ce-o să fie prin întunericu ăsta?» Şi din gândul lui a eşit Tartorul ăl bătrân şi a zis:

— Eu sunt tot prin apele astea. Şi întrebă D-zeu: «Cine eşti tu? — Eu sunt Tartorele. — Ce-ai pe ghiară? —'Ce, nişte pământ— îi răspunse el, Tartorul.

— Nu poţi să-mi aduci şi mie de acolo un *glomoloz* cât poţi să ei?

— Ba, ce, poci, cum nu, zise el—Tartorul. Că numai el se duse prin apă în jos şi-l găsì şi venì cu el la D-zeu şi-l dete şi s'apucă D-zeu să urzască pământul, şi după ce-l urzì numai cinci zile la el, la pământ, până când l-a făcut cu tot ce e pe el. Şi la a de-a 6-a văzù că făcù pământul mai mare: Ce, să-i facă el pământului că-l croi mai mare?....

Se duse şi întrebă toate animalele. Nimeni nu se găsì, numai albina: «Ce, mă duc să întreb ariciul, că numai ariciul rămase neîntrebat». Ea se duse acolo şi-l întrebă: «E!.. ce, dacă eşti tu, cine te trimeasă pe tine la mine?» Era necăjit *du pin* burueni, plin de apă. El s'a băgat într'un butoiaş al lui acolo—şi răspunşă: «Cine te mână pe tine la mine?...»

— Eote, eu venii, să întreb, să văd cu pământul ce să-i facă D-zeu, că l-a brodit mai mare?» O luă la goană şi nu vru să-i spue nimic. Şi albina se făcù că pleacă şi se puse pe coşul bordeiului şi mai şezù acolo. A ascultat... El începù să vorbească singur! «Ce, zice, e, mai venì să mă întrebe pe mine par'că ei nu ştiu ca să facă şi ei văi şi vâlcele ca să *mititeleze* pământul. Ariciul a fost meşter, cât este el de mititel şi a avut şi el gând bun. Ea zbură dela coş, când auzì aşà.—După ce zbură dela coş, el zice di-colo: «Mănâncă c.... cine te mână».

Ea s'a dus şi-a spus lui D zeu şi el ,ce: Las' că am să fac eu să mănânce toată lumea; lucru sfânt să iese din tine.

Acuma devenì treaba, făcù pământul. Il făcù văi şi vâlcele. Venì Tartorul cu un om făcut de pământ şi-i spuse: — Doamne, poţi să-i dai suflet omului ăstuia?—Nu-i dau suflet dacă nu mi-l dai mie. Du-te de te mai gândeşte şi pe urmă să vii dacă mi-l dai mie: îi dau suflet; de unde nu—nu.

El se gândi şi venì înapoi: «Dacă vrei să mi-l dai mie mort, şi viu al tău». El ştia că o să trăiască mai mult mort ca viu.

D-zeu, când auzì aşà că i-l dă fiind viu, suflă peste el şi-i dete suflet. Acum se gândì la vieaţă că, cum să-i dea vieaţă, ca să fie mai mult al lui. Văzù că se duc mulţi morţi acolo. Trimeasă pe sf. Aranghel: Du-te mă Aranghele de slujeşte un an acolo, să-l întrebi la anul să vezi: ce zice?... El a slujit un an şi la anul l-a întrebat: Ce, cum ar puteà D-zeu să spargă contratu ăsta, să scoată oamenii de aici? El l-a luat la bătăi şi l-a gonit. S'a dus la D zeu şi i-a spus. D-zeu a zis: «Du-te îndărăt şi slujeşte iar un an de zile. A slujit şi anul ăla şi tot aşa i-a făcut: l-a bătut iar. S'a dus îndărăt la D-zeu şi i-a spus că iar îl butù. D-zeu l-a mânat îndărăt: «Du-te, mai slujeşte încă un an. A slujit încă un an,—a făcut 3 ani. La ăl de altreilea an a întrebat iar şi i-a răspuns atunci: Mă, văd eu cu ce umblaţi voi. Nu se poate să spargă contractu. Ce, numai un fiu dintr'o floare poate sparge contractu. Aşà, s'a dus şi i-a spus lui D-zeu. D-zeu, când a auzit aşà: „Aranghele, bine-mi făcuşi; tu să fii şi tu să le iei sufletele fiindcă-mi făcuşi binele ăsta El a plecat D-zeu ş-a găsit o floare de crin. S'a dus pe calea fântânii, i-a ţinut calea Maicii Domnului şi i-a spus. Zice: „Miroşi floarea asta dela mine?" Ea n'a vorbit de loc că s'a dus acasă şi-a spus mâini-sa. Mumă-sa a zis: „Ia să zici c'o miroşi, să vedem ce zice omul ăla. că nu ştia că e D-zeu. Şi a mirosit floarea. S'a dus acasă la mumă-sa şi i-a spus c'a mirosit-o. Şi zice: «Ce spuse»? Zice fata. «Nu-mi spuse nimic; mi-

rosiiu floarea şi plecă; şi pe urmă s'a pomenit cu ea grea : a rămas grea cu Domnul Christos. Şi l-a făcut de a desrobit oamenii dela tartorul ăl bătrân.

Aşa a spart contractu (1).

Spuse de I. Gh. Popa din Balota, Doljiu. **Şt. St. Tuţescu**

343.—Din Înţelepciunea lui Solomon

Acu ci-că Impăratul Solomon când ajunse la adânci bătrâneţe, în marea lui înţelepciune, îşi tot frământă mintea în fiece zi, cum ar face el ca să se nască a doua oară.

Se gândeşte el ce se gândeşte şi numai într'o zi, ce cheamă pe cel mai credincios din curtenii lui şi îi zise:

— Uite ce m'am gândit eu. Văd că lumea asta e aşa de dulce şi plăcută; vreau cât aş mai trăi ca bătându-mi capul, să găsesc leacul priincios pentru a mă naşte a doua oară şi cred că voi reuşi; tu să faci aşa cum ţi-oi poronci şi să-mi fii tot aşa de credincios spuselor mele; şi de voi reuşi, rămâi tu împărat bătrân în locul meu, iar eu feciorul tău.

— Dă împărate, că la grea încercare m'a pus luminăţia voastră; cum o să fac eu şi ce o să zică şi or să creadă supuşii tăi când or vedea că ţin loc de împărat; n'o să mă ia în unghii?

— Nu. Ascultă colea ce treabă ai de îndeplinit, şi de vei face întocmai după cum îţi spun, bineva fi de noi, iar de nu, vom pieri împreună.

Tu ai să mă tai în bucăţele, bucăţele iar sângele şi oasele mele ai să le pui într'un galon (sticlă) mare şi o să-l astupi bine. Să cauţi să-l pui în cutare gunoiu şi acolo să bagi sama ca galonul să fie pus drept în mijlocul gunoiului ca să fie căldicel, — nici prea tare cald, da nici frig să nu fie.

Să aştepţi cu răbdare până în 40 zile, când mă vei scoate, iar până atunci să tot amâi pe miniştri şi popor. Intr'o zi să le spui o minciună, într'altă zi altă minciună bine ticluită, că-s în cutare ţinut, că de acolo am trimis veste că merg la cutare cetate, —tot aşa până vom ajunge la un bun sfârşit, când le vei spune pricina drept.

— Prea mărite împărate, una ca asta n'o pot face pentru că măria ta n'o să reuşeşti, şi al doilea că nici eu nu voiu mai trăi căci mă va spânzura poporul tău. «Bre, par'că vorbesc cu copiii; păi de ce te am pe tine ca mână dreaptă, ca să nu-mi cârteşti voinţelor

(1) Mai aproape, a se vedea povestirea din nr. trecut, p. 112—4.

mele, iar ca să fii mai sigur îţi dau şi zapis la mână cum că ai făcut toate după cum ţi-am poroncit eu şi acesta să-l ai la grea cumpănă.

Zis şi făcut. Dar înainte de a pieri, împăratul a lăsat vorbă că se duce în cutare loc. Peste vre-o trei zile, vin miniştrii ceilalţi şi întreabă pe acel care îi ţinea locul «că n'a mai venit împăratul»; şi-a tot venit de multe ori, ba şi din popor, da el după învătul împăratului, ba că s'a dus la America, ba la cutare cetate, ba în Han Tatar, sau mai ştiu eu unde, tot născocind, ba veşti, ba telegrame închipuite de ale împăratului, aşa că trecură cam vr'o 30 zile. Insă orice lucru are sfârşit. Poporul văzând că împăratul după iscoadele ce le trimiseră în toate părţile, nu se află nicăeri, se răsculă. Ducându-se la palat, îl luară pe cel ce-i ţinea locul pe sus, şi îi propuse că de nu spune unde e împăratul, îl omoară cu familie cu tot. De geaba s'a rugat că are zapis, că împăratul e în cutare loc, poporul nu voi să ştie de nimic. In sfârşit le spune drept. Toţi dete busna la ulcior şi când îl sparse, văzură că erau adevărate cele spuse în urmă.

Se formase în ulcior, un copil, numai că nu se împlinise timpul şi nu se ştia dacă va fi putut vorbi. Dar crezurăţi şi această braşoavă, însă e ştiut că ori cât de mare şi înţelept ar fi cineva, nu poate să facă măcar un vârf de ac, din cele ce a plămădit unul Dumnezeu.

Şi încălecăi pe-o şea
Şi vă spusei minciuna, iaca aşa.

Auzită dela moş Gh. Jelescu, Chilia Veche. **N. I. Munteanu**

GÂCITORI

726.—*Buricul.*

In mijlocul Prutului, stă cuibarul cucului.

727.—*Buricul.*

Două palme dela gât în jos, dai de un târg frumos.

728.—*Aria cu funia la par.*

A mamei la a tatei şi-a tatei la a mamei.

729.—*Patlagica murată.*

Vârâiu mâna într'o găleată şi găsiu pe lelea lată.

730.—*Soarele şi pământul.*

Cine fuge şi n'ajunge, cine stă şi treaba-i merge.

731.—*Luna.*

Cine-i acela care-şi face treaba numai noaptea?

732.—*Omătul.*

Albă este, brânză nu-i
Rece este, ghiaţă nu-i
Şi se ferbe cu fasui.

Jud. Tutova **V. I. Kanu**

733.—*Funica.*

La cap bobâlc,
La mijloc fifichi
Şi la coadă fofâlc.

734.—*O cioară care a mâncat dintr'un cal mort şi 12 tâlhari cari au mâncat cioara şi-au murit.*

Unul n'a bătut pe nimeni
Dar a bătut doisprezece.

735.—*Doi ochi.*

Mama tatii, soacra mamei
Şi bunica mea, câţi ochi avea?

736.—*Ogeagul.*

Şade moşu pe stupină
Şi fumează din lulea.

737.—*Fumul.*

Ce se'ntinde fără apă?

738.—*Perja cu sâmburile.*

Am o vacă şi în vacă un viţel
şi'n viţel un purcel.

739.—*Scripca.*

Scrâmbie uscată
In cui aninată.

740.—*Fereasta.*

Cât în casă, cât afară.

741.—*Omul*

Am un stog de fân,
Sub stog sunt două porumbiţe,
Sub porumbiţe un furnicar,
Sub furnicar o moară neferecată,
Sub moară un poloboc,
Sub poloboc două fuse.

742.—*Ceasornicul.*

Ursu şade
Şi urechea-i bate.

643.—*Pieptenii de lână.*

Am doi moşnegi ce se trag de barbă fără voia lor.

744.—*Minciuna.*

Astă vară la Crăciun
Nu aveam un puiu cu pene.

745.—*Lampa.*

Scurta groasa,
Luminează casa.

746.—*Lacrimile.*

Ce apă este în lume fără nisip?

747.—*Omul calare.*

Tepa lepa pe carare
Cinghir, minghir pe spinare.

748.—*Racul.*

Ungur înarmat
Trece apa fără vad.

749.—*Piperul*

Cinga, linga-linga
Legaţi-s'ar limba
Cu un fir de mătasă neagră,
Limba'n gură ţi se leagă.

750.—*Jocul cu cărţi.*

Pe masă se pune
Se tae, se împărţeşte
Dar nu se mânâncă.

751.—*Iţele.*

Lână peste lână
Şi la mijloc vână.

752.—*Ciobota, colţunii şi piciorul.*

Oală de bou
Varză de oaie
Şi carne de om.

753.—*Răsucitul fusului.*

Invârte casa cu matasa
Pân' la mama preuteasa.

754.—*Cuiul.*

Am un moş într'un picior.

755.—*Cumpăna fântânei.*

Stă lungu, îi pică bumbul
In strachina cu peşte

Din Vârful-câmpului. **D. Urzică**

756.—*Vatra, pirostiile, ceaunul, apa făina, melesteul.*

Peste o talpă lată
Şede o crăcănată,
Peste crăcănată măciulie,
In măciulie limpezeală,
Peste limpezeală gălbineală,
Peste gălbineală huduleţ.

757.—*Scroafa cu purcei.*

Butea geme,
Şi boerii beau.

758.—*Minciuna.*

Coarne de porc,
Cel chior a văzut,
Cel şchiop a fugit,
Cel cu pielea goală
In sân' o băgat.

759.—*Scripca.*

Lemnul bradului
Veselia satului.

760.—*Fumul.*

Ce trece prin pod
Şi nu hodorogeşte?

761.—*Popuşoiul.*

Cine se naşte înfăşat?

762.—*Mătura.*

Sunt frumoasă
Fac frumos în casă
Şi şed după uşă
Cu c... în sus.

763.—*Para.*

Am un cal
Până nu-i rup coada,
Nu intră în grajd.

764.—*Scară la cer, pod peste mare, cărbune aprins în apă.*

Cari trei lucruri nu-s pe lume?

765.—*Coţofana.*

Domnul scurt,
Puşca lungă.

766.—*Lada cu cămăşile.*

Am un cal sur:
Când iei tarniţa,
I se văd maţile.

767.—*Traista cu mâncare.*

Am o vacă şi o duc la câmp [sătulă,
Şi o aduc flămândă.

768.—*Mâinele când torc.*

Am zece oi: cinci sub şopron
Şi le plouă,
Şi cinci afară şi nu le plouă.

769.—*Caşul în zăr.*

Am un inel
Care doarme în fundul *dul-*
|boanei.

770.—*Furnicarul.*

Pe un deal îndesat
Ferbe oala cu pasat.

771.—*Urma căruţei.*

Ce este lung cât vezi cu ochii
Şi lat cât piciorul găinei?

772.—*Peştele în apă când îl prinde în vârşă.*

Intru'n casă ca să scap
Şi casa iese pe fereastră.

773.—*Pieptenele.*

Tandèle, mandèle,
Alungă porcii la vale.

774.—*Bostanul.*

Pe ogor de-a răstăgol
Acasă cu c... gol.

775.—*Un om şade pe un scaun cu trei picioare şi ţine o varză în mână. O capră vine să mănânce un picior.* (?) *Omul ia scaunul şi dă în cap caprei şi ia varza.*

Două picioare puse mâna pe
|trei picioare
Şi dă în cap la patru picioare
|şi scoate piciorul.

776.—*Vitele păscând.*

Intr o vale adâncă
Zace un porc de brâncă
Şi pe deasupra, vitele mânâncă.

Jud. Bacău **C. Vartolomeiu**

777.—*Anul cu zilele şi nopţile.*

Ce pom e acela în lume care face pe o parte frunze albe şi pe o parte frunze negre?

778.—*Lumânarea*

Lung e, dar îi cură mucul.

Vrata, Mehedinţi. **Od. A. Apostol**

CÂNTEC BĂTRÂNESC

52.—Vişina[1].

Vezi pe valea galbenă
Nu ştiu bujorul a înflorit
Ori Tătari au tăbărît
Până seamă că-mi lua,
O cioară jos se punea,
Noroi în cioc că-mi lua
Şi în horă o arunca.
Dar bătrânii ce-mi zicea?
De prin cârciumi îmi ieşia:
—Maică măiculiţa mea
Astă cioară de trecù
Mare semn că ne făcu.
Când la vale se uita,
Negri Tatari că-mi venià
Ca nisipul Nistrului
Când se duce vântului
Dar vezi robii ce-mi făcea?
Care şele, fără şele

1) Nume de sat bogat şi gară, jud. Romanaţi.

Care nu cu ipingele
Care frâie, fără frâie
Care cu piedici în gură
Care prin fântâni sărea
De se minuna lumea
Şi pe toţi că mi-i strângea
Trei *singiri* că mi-i făcea
Numai trei moşnegi lăsa
Să spue la cineva
Că s'a robit Vişina
Una îmi este Vişina
Şi alta îmi este Galbena
Galbena şi Rotunda
Rotunda se ascunsă
Ascunsă şi Bistriţa.
Şapte sate ne predate
Ce totdeauna sunt bogate
De aur şi de argint
Şi de miere şi de unt
Dulceţuri de pe pământ
Ce de nimeni nu vrea să ştie
Nici de robi la împărăţie
Nici de bani la visterie.
Dar cu cine se întâlnea
Tot cu Stan de la Stăneşti
Cu cămaşa în şapte foi
Şi mâneca in două foi
De sămăna a ciocoi
Şi-atunci Stan ce le spunea?
—Tăiculiţă ce să-mi daţi
Pe robşori să vi-i scăpaţi?
—Apoi Stane, frate Stane,
Să-ţi dăm bani cu *obrocu*
Şi galbeni cu *şinicu*
Să te facem om bogat
Te 'nsurăm la noi în sat
Să iei fată de împărat,
Şi aşa Stan când auzea
Tot la neagra că-mi mergea
Tot la neagra *belnica*
Cu narea cât căldarea
Cu copita cât roata.
—D 'alei neagră belnică
Eu pe tine te-am luat
De cal bun şi lăudat
Ce ai putut la tinereţe
Ai să poţi şi la bătrâneţe?
—D 'alei Stane, frate Stane,
Cât puteam la tinereţe,
Cu treì părţi la bătrâneţe!
Şi-aşa Stan când auzea
Cu trei chingi că mi-o 'nchingà
Trei frâe'n gură-i 'nădeà
Piciorul în scară îl puneà
Cruce cu dreapta îşi făceà
Dintr'un ochi că mi-o chiorà
Şi pe neagra încălecă
Puse buza pe pământ
Şi coada fuior în vânt
Se d'alungi drumului
Ca brâul mijlocului
Ca răchita trupului
Tot ca norul cerului
Ca parfumul câmpului
Luă drumul părăsit
Cu troscot verde înflorit.
— D 'alei codre, frate codre,
Eu în tine c'am născut
Eu în tine c'am crescut
Şi-aşa trist nu te-am văzut
Ori roua nu te-a rouat
Ori bruma te-a 'mbrumat
Ori vre'un pârjol te-a călcat?
—D 'alei Stane, frate Stane,
Vezi roua că m'a rouat
Nici bruma că m'a brumat
Nici pârjol nu m'a călcat
Nu aseară-alaltaseară
Nu ştiu ce-a trecut prin mine
Să vezi trei singiri de robi.
Singirul cel dinainte
Fete mari cu bani pe cap

Gata tot de măritat
Singirul cel din mijloc
Ala mă arse cu foc,
Că neveste tinerele
Se duceau Tătari cu ele.

Singirul cel de pe urmă
Dănăcei fără de mustață
Ce se 'nvață a strânge'n brațe
Şi-a săruta cu dulceață... (1).
De la Tudor Har. Gătiță
Potlogeni, Romanați.

George C. Constantinescu.

BOLI LA OAMENI, LEACURI ŞI DESCÂNTECE.

257.—Tot răceala poate să nască şi boala numită *cuiu*. Se manifestă prin încordarea vinelor de la vintrele picioarelor şi câte odată se inflamează odată cu ele şi testiculele (la brabați).

Descântecul se face asupra unei oale, în care se fierb anumite *burieni de cuiu* în vin şi la un loc cu un cuiu din scândură de brad Burienele de cui diferă de la bărbat la femeie. Cele pentru bărbați—spunea mama Ivana— ac teci, iar cele pentru femei înfloresc c'o floricică albă şi nu fac rod. Bolnavul bea burienele acestea calde, ca pe ceai. Descântecul este aşa:

Cui dân cale,
» » cărare,
» » răceală,
Să ieşi de la C.
Dăn crierii capului,
» măduva osului,
» fața obrazului,
» şalile spatilui,
» grumazul gâtului,
» sapa c.....i,
» băerile inimii,
» vintrile picerilor,
Eu cu limba v'am dăscântat
Cu cuțât dă găsât
V'am dăscântat
Şi pă voi v'am dăpărtat.
Voi să vă duceți
Unde cocoş n'a cântat,
» voinic chiot n'a dat,
» fată mare cosâță n'a 'mpletit,
» câine n'a lătrat,
» săcure n'a tăiat.
» popă n'a tocat.
Acolo v'ați dus.
Iar C. a rămas
Curat, luminat
Ca argintul cel curat
Ca vinul cel stricorat,
Ca Maica D-lui, cum l-a lăsat.

Cuiul se şi împănează, după pocedeul următor: Se pune bolnavul cu picioarele în sus lângă tulpina unui pom. Unde ajung picioarele, cum stă el lipit cu capul în jos se răspunde o gaură în tulpina pomului cu un burghiu şi se astupă apoi gaura cu un cuiu făcut de brad, care se bate bine.

(1) Nu este întreagă; atâta a fost învățat de el de la tatăl său mort. Azi, am căutat să-i aflu sfârşitul, dar nu mi-a fost cu putință ne ştiind nimeni mai mult.

258.—O boală, care seamănă cu cuiul este boala *de clini.* Unii zic că este una şi aceiaşi boală, de oare ce are acelaş sediu: vintrele picioarelor şi se arată cam tot aşa: cu vine încordate şi cu ghemotoace de sânge. De cui însă bolnavul sufere din când în când o staşnică durere de intestine, pe când la clini numai că se face ca stafida, topindu-se dân picioarele, slăbind din ce în ce.

Ghemotoacele de sânge la clini se risipesc prin trăsături (masaj) puternic şi repetat. Se şi descântă astfel:

Voi clini tătărăşti,
Englezăşti,
Ovreieşti,
Muscăleşti,
Ţâgăneşti,
Franţuzăşti,
Sârbeşti,
Turceşti,
Costoreşti,
Ursăreşti,
Rudăreşti,
Rumăneşti.
Eu cu limba v'am dăscântat
Cu mâinele v'am tras,
Dă vârf v'aţi aplecat
La rădăcină v'aţi uscat.
C. a rămas
Curat, luminat,
Cum Maica D-lui l-a dat.

259.—Răceala la gât provoacă *gâlcele*, pe care baba le fărâmă trăgându-le cu scuipat, şi descântându-le astfel:

«A plecat mătuşăle
Cu drugile
Să păzească gâlcile.
Mătuşăle adormiră
Şâ gâlcile să pierdură.
A oarbă nu le văzu
A ciungă nu le prinsă
A şchioapă nu le-ajunsă,
A mută nu le spusă.
C. a rămas curat.
Luminat,
Cum Maică D-lui l-a dat».

Principele Ferdinant, Teleorman. **Pr. Fl. A. Drăghici.**

260.—De isdat (*Dureri gastrice şi constipaţie, mai rar diaree*).

Tu isdat necurat
Cu căciula de vidră'n cap,
Muscă neagră te-ai făcut,
Pe nările (*....cutăruia*) ai intrat
Şi în inimă te-ai încuiat
Şi l-ai umflat
Şi l-ai gâmfat,
Dor la inimă i-ai lăsat,
Sângele i-ai închegat.
Eu pe tine te-am aflat
Că eşti isdat necurat
In inima (*...cutăruia*) încuiat,
Cu gura te-am descântat,
Cu tămâie te-am tămâiat,
Din inima (*...cutăruia*) eu te-am depărtat
Şi (*...cutare)* a rămas curat, luminat,
Ca Maica D-lui ce l-a lăsat!

Din Boureni-Dolj.

261.—De obrinteală.

Pleacă un om înalt, negru,
Pe-un drum mare, negru,
C'o secure mare, neagră,
Intr'o pădure mare, neagră.
Făcu un plug mare, negru,
Cu tânjelele mari negre,

Cu jugurile mari, negre;
Înjugă nişte boi mari, negri,
Ară un câmp mare, negru,
Veni o femee mare, neagră,.
De le-aduse demâncare multă,
[neagră;—
Veniră nişte lupi mari, negri,
Şi mâncară pe toţi boii negri;
Dar nu-i mâncară pe ei,
Ci mâncară boala lui (...*cutare*).
Care rămase curat, luminat,
Cum D-zeu l-a lăsat!

Se descântă cu cărbune în untură şi cu care, astfel, se unge partea obrintită; apoi se păleşte cu boji.

Din Hălăngeşti-Zăicoiu-Dolj. Comunicat de d-l. I. Brătulescu.

N. I. Dumitraşcu.

262.—De durere de cap. «Merge un om calare pe un cal pag; pe cal un sac, în sac o titdvă, în titdvă un bob; Bobu s'a umflat titdva a crăpat, aşa să crape junghiurile, săgeţile şi durerile din capul lui C.»

Se descântă de 3 ori, Lunea, Mercurea şi Vinerea.

263.—De orbalţ. Cu un topor şi o bardă se descântă deasupra capului celui bolnav:

Ieşit-au 9 fraţi
Cu 9 topore mari
La pădurea mare
Să tae lemne de frasin mari
Voi 9 fraţi cu 9 topoare mari
Nu vă duceţi la frasinul mare
Ci vă duceţi la capul lui Ghiţă
Şi orbalţul să-l tăeţi
Cu 9 topoare îl toporîţi
Că 9 bărzi îl bărduiţi
Cu 9 sfredele îl sfredeliţi
Cu 9 greble îl greblaţi
Să nu rămâe orbalţu-orbălţit
Orbalţu obrintit
Nici cât un fir de mac
In 4 despicat
In mare aruncat.

De la mine descântecu, leac de la Dumnezeu.

Vârful câmpului, Dorohoi.

D. Urzică.

264.—Descântec de gâlci.

Gâlci negre din răceală
» » » fierbinţeală
» » » săte
» » » diochiu
» » » 99 de neamuri,
Să piei, să răspei
Ca spuma de mare,
Ca roua de soare.
Cu mătura le-am măturat,
Cu furca le-am înţepat,
Şi ele pe deasupra s'o uscat.
Şi la rădăcină au secat
Şi (cutare) a rămas curat,
Luminat,
Ca Maica Domnului ce l-o la-
[sat.
Descântecul de la mine
Şi leac de la Maica Domnului
Şi de la sf. zi de azi.

Descântecul se zice de trei ori sau de nouă ori. In acest timp se poartă în jurul gâlcelor o furcă de tors.

Pr. S. P. Chiricel.

BOTANICA POPULARĂ

97. Brânză şi unt.

Brânză şi unt e o buruEană ce creşte ca de 60 c. m., cu floricica albastră şi cu frunza lungăreaţă ca la macriş. Aseastă plantă se hăcue mărunt şi se dă în tărâţe la vaci. Cum o mănâncă vacile, îndată dau lapte mult şi bun.

98. Chiparos.

Chiparosul, — pronunţat de popor şi *ciparos* sau *ţiparos*, — e cunoscut de el numai din nume, şi ştie că are miros frumos, Iată începutul unui *colind de văduvă*, cules în Bucureşti, şi în care se descrie *chiparosul:*

Ler oi leo Doamna ler,
la poale raiului,
în câmpul Rusalimului
mi-a crescut un *ciparos*,
ciparos
miros
frumos,
mult mi-e verde şi stufos.

Mulţi dintre Români şi mai samă cei din Bucovina, istorisesc că în Ierusalim este o biserică mare, mândră, făcută din lemne de *chiparos*, de către un împărat.

99. Condurii.

Condurii, numiţi şi toporaşi galbeni şi papucii Maicei Domnului, sunt flori de grădină. Se înmulţesc din semenţe. Frunza li-i rotundă şi vrejul lor e târîtor. Au floarea galbenă mirositoare. Sămânţa 'ntr'o bacă ca o alună mică. N'are întreb. în medicină. Sunt flori de grădină. Ţăranii n'o prea cultivă.

A. Gorovei şi M. Lupescu

100. Odoleanul

Sub acest nume se cunoaşte la ţară o buruiană, care creşte prin locuri retrase şi neumblate, priindu-i mult timpul umed. De obiceiu o întâlnim împrăştiată prin tufişuri, pe lângă garduri, prin desişurile pădurilor, etc.

De la această plantă nu se întrebuinţează de cât rădăcina. Din rădăcină, fiartă în apă, se pregăteşte un fel de ceaiu, din care se dă de băut câte 7-8 linguriţe pe zi, copiilor mititei cari sufăr de diaree.

Rădăcina odoleanului se fierbe şi în mintă, însă aşa de bine. până când scade de tot; apoi se iau buruienile rămase şi se fa-

ce un fel de cataplasmă, care se lipeşte pe pântecele copilului bolnav, cât încă e caldă.

Numele odoleanului este adesea pomenit în cântecele populare, care de foarte multe ori încep cu: «Foaie verde odolean».

101. Mierea ursului

Plantă cunoscută foarte bine pe la sate, unde i se mai zice şi «*Plămânariță*». Creşte pe ori unde se află buruieni şi iarbă. Are floricele roşietice-albăstrii, care se ivesc prin lunile Maiu şi Iunie. Se culege buruiana întreagă, după înflorire şi fără rădăcini, păstrându-se pentru iarnă în săculteţe, la loc uscat. Fiertură de mierea ursului se dă de băut copiilor scrofuloşi.

Jud. Botoşani **C. Atanasiu**

O SAMĂ DE CUVINTE

2743-2790.

Cadarmă=loboda roşie, de grădină; se pune în borş.

Aliorit=nici bat, nici treaz. „Ii aliorit".

Fâța=coada porcului. «Umblă fâța, fâța». Se fâțâeşte printre oameni.

Zbor=horă. «Mă duc la *zbor*». (Bogza, R.—Sarat).

Ciubeică=lulea de lut.

Bucăl=şip, sticlă, garafă, în care se aduce borvis.

Bocârn=cârn—bocârn. Se zice celor cârni.

Hulboacă=*ştioalnă*=albie de râu adâncită tare.

Borşări=voluntari (ironic).

Țucalagiu=ordonanță (ironic).

Găzări=gazari, oameni cari umblă şi vând gaz.

Bodrângă=un om suparat, botos, mânios.

Bodrângi=*a se bodrângi*, a se supară, a mânià.

Tăuşi, tăuşit=a ascunde, a tăinui.

Zuralie=horă bătută.

Chipirleancă=un chipiu vechi, urît, care stă rău pe cap.

Condùri=călcăi, «da *nalți conduri* ai la cizme.

Deiii=boclucuri, afaceri încurcate.

Hatâl=silă, «Dar nu-ți ieu cu hatal».

Popârlan=om înalt şi cam prostanac.

Zmolniță, *zmolnicios*=pământ negru, hleios, clisos.

Jud. Tutova **M. Lupescu**

Călcăie=pâine necoaptă bine.
Caramelă=boală, boleşniţă.
Căsoaie=casă în dealul viilor.
Podval=bucată de lemn ce se pune sub putini, buţi, spre a nu da de pământ ca să putrezească doagele.
Cioacă=bucată de lemn mai subţire ce se pune în stâlpul porţii spre a o închide; la un cap este în formă de unghiu.
Chişai=nisip foarte mărunt.
Ghişer=o împletitură de nuia în formă rotundă, care se pune la stâlpul porţilor sus spre a le ţine de stâlpi.
Runc=nuia răsucită bine cu care se leagă capul leucii de carâmbul căruţii; runcul e legat pe carâmb între speteze; poate să fie şi de fier.
Pălhău=mâncare cu zamă multă, fără gust.
Pleteri=aţele care se pun la sfârcul coadelor după ce se termină de'mpletit.
Privită=nuia lungă, care se întrebuinţează la facerea runcurilor, ori la *scărtaşul* de prins peşte.
Chircav=cam bolnăvicios.
Janghinos=om de nimic, prăpădit,
Lanţi=prăjini lungi şi cioplite bine cari se prind cu cuie groase de stâlpi, spre a se bate uluca pe ei.
Tărcav=v. chirnav.
Moşorog=tăfălog.
Motofălcă=legătură mare cu bani ori cu buruieni.
Mişină=bani puşi de-o parte, de unde iei cu măruntaua; şoarecii strâng toamna prin locuri grămezi de seminţe, iarbă, dudău, care se zic mişini.
Oglamnic=şervet sau orice altă cârpă, îndoit, înfăşurat în formă de cerc care se pune pe cap când femeile duc de mâncare cu baniţa, ori duc apă cu vadra.
Astfel de oglamnic se pune şi peste stomac când cineva e bolnav.
Hoantă=ia te uită ce mai hoantă de iapă are ăla! adică slabă, de nevoe.
Şumigai, muşigai=peşte mărunt.
Răbufnit=când pâinea se dospeşte peste măsură, se zice că s'a rubufuit, s'a umflat şi a crăpat.
Halmeş—balmeş=amestecătură, (halmeş—balmeş unt cu ouă şi cu mămăligă nouă) zicătoare.

Voiceşti, Vâlcea. **Ioan N. Popescu**

CÂNTECE

1904. Foae verde trei smicele
Colea 'n vale 'ntre vâlcele
Văzui două focşorele
Două fete lângă ele
Una plânge şi—alta râde.
—Dar de ce plângi fa surată?
—Că n'am mamă, că n'am tată
Că n'am fraţi, că n'am surori
Nici grădiniţă cu flori.
Grădină cu flori mărunte
Cine focu să le ude.
Rândunica cu coada
Coţofana cu pana.
Altă dată trei granate
Şi-am avut şi eu un frate
S'a dus în străinătate
Şapte ani şi jumătate.
Mi-a venit la şapte ani
Găsi casa grajd de cai
Şi părinţii putregai.

1905. Frunză verde măr mus-
ţos
Tot trecând în sus şi 'n jos
Mi-a scos lumea de-un ponos
Că sunt mic şi curvăros
Port cămaşa până jos.
Am dreptul să fiu fudul
Că-s băiat de om chiabur
Am fost şi sergent major
Comandam stânga 'n prejur
De-i dârdâia ţâţa 'n sân
Şi-azi sunt sublocotenent
Ce comad la flancul drept
De-i dârdâie ţâţa în piept.
Dela Stan I. Crâmu Potlogeni-Romanaţi.

1906. De la beat cârciumă vin
Cu la o parte 'n căciulă
Nici un proptă nu mă gard
Nici un latră nu mă câine.

1907. Părine-Osie în car
Vre'un crâmpei de popă n'ai?
Şi căruţat frântă 'n drum
Dar ar dracu 'n ea acum.
Stau cucoanele înhamate
Şi epele supărate,
De-oi mai zăbăvi mă bate.
George C. Constantinescu
Corabia-Romanaţi.

1908. Du-te, du-te prostule
Nu-ţi mai perde nopţile,
Pela toate porţile.
Du-te, du-te n'ai mai fi
Şi mult n'ai mai zăbovi
Cu moartea te-i întâlni.

1909. Draga mamei Cezărică,
Cum mânâncă, cum se culcă;
Cum se scoală, iar i-i foame,
Cum mânâncă, iar adoarme.

1910. Frunză verde iasomie
Mi-i bărbatul la chirie.
Vie boii cu proţapul
Iar bărbatul rupă-şi capul.
Când văzuiu boii în poartă
Am chicat în tindă moartă.
Nu ştiu boii să-i dijiug
Ori la popă să mă duc.
Părinte, sfinţie-ta,
Hai că-mi moare nevasta.
Nu ştiu ci i s'o 'ntâmplat
Jos în tindă c'o chicat.
—Măi Române nu fii prost
Nevasta la crâşm'o fost.
Nu-i de boală ci-i de oală

Şi zi-i scoală fa Margheoală.
Dacă nu se va scula,
Cu biciuşca-i descânta.

Jud Tutova **V. I. Kahu**

1911. Ia, dă-mi pace măi Ma-
[rine.
Fa, am prins lipic de tine.
I-auzi vine cineva.
Tu, şireată mai eşti fa.
Ţip bădică aoleu.
Las'că nu ţipi tu: ştiu eu,
Uite mamă cum mă trage.
—Lasă-l mamă să te tragă,
Că şi lui i-i lumea dragă.

1912. Dragostea din ce-i făcută?
Din omul cu vorbă multă.
Zice una, zice două,
Şi iată dragostea nouă.

1913. Urîtul din ce-i făcut?
Din omul care-i tăcut.
Pune-o buză peste alta
Şi iată urîtul gata.

1014. Foaie verde de *ţinească*
Cine iubeşte şi lasă,
Dă-i D-ne mare pedeapsă
Cu mărăciuni la fereastră.
Mărăcini să-i crească 'n casă,
Dacă iubeşte şi lasă;
Bolovani pe lângă sobă,
De nu se ţine de vorbă.
Eu am iubit şi-am lăsat,
D-zeu nu m'a răbdat.
Cine iubeşte şi spune
N'are dragoste pe lume;
Ăl de iubeşte şi tace
Nici dracu n'are ce-i face.

1015. Foae verde trei spanace
Bate-o D-ne, şi-o ia drace
Căci nu m'a lăsat în pace
Să iubesc pe cine-mi place.
Foae verde matostat
Rău e omu' amorezat
Că vine noaptea din sat
Şi se culcă ne 'mbrăcat
Ne băut şi ne mâncat
Ca un sfânt din cer picat.
Şade drept şi se gândeşte
Pentru care pătimeşte
Şi strigă; Mi-e dor mi-e dor
De ai mândrei ochişori.
Şi mi-e dor Niţă de tine
Ai şi tu milă de mine.
Foaie verde trei migdale
Blestemat e omul Doamne
Când se culcă şi n'adoarme,
Ar mânca şi nu-i e foame.
Câtu e noaptea de mare
Se miră cum se strecoară
Că-l aşteaptă mândra'n vale
E frumoasă bate-o Doamne,
Dreaptă ca o lumânare
Şi frumoasă ca o floare.
Da nici el nu e urît:
E frumos *alimânit*
Şi curvar afurisit.
Hai, Leano, să facem târg,
Nu departe colea'n crâng
Unde sunt trei tufe'n rând,
Mijlocul să ţi-l frâng.
Şi să-ţi coprinz mijlocelul
Ca şi lupul mieluşelul.
Şi trei costiţe de-a rând
Să mergi la mă-ta plângând
Şi la tat'o jeluind,
Să spui că te ţine-un junghi.
De-o 'ntreba că de ce plângi
Să spui că ai dat prin rugi
După boliţii de junci.

Jud. Ilfov **S. P. Colibaşi**

GLUME, JÂTII, TACLALE.

339. Rupe-ţi-s'ar firu.

Unei femei tinere—măritată de curând şi care la mă-sa n'a prea ţăsut pânză—i s'a rupt firul între iţe. Neştind ce să facă, s'a dus la o vecină s'o întrebe. Da cum să-i spună ea, că nu ştie să înoade firul, că se făceà de râs; ar fi aflat-o tot satul că la mă-sa, cât a fost fată mare, n'a dat cu piciorul prin războiu. Atunci o zis şi ea aşa:

— Bun lucru leliţă! (leliţă se zice unei femeii măritate, însă mai în vârstă). Rupe-ţi-s'ar firu între iţe!

— Mulţumesc d-tale! Ei! şi dacă s'o rupe!? Dau un iţ într'o parte şi altul în altă parte, înnod firu la loc, şi ţes înainte—a răspuns leliţa.

Şi-aşa a scăpat de n'a aflat-o lumea că nu ştie să înoade firu între iţe.

Auzită de la mama în Zăicoiu-Dolj.

340. Vorbă de geaba.

Doi fraţi stau într'o zi la vorbă. Unul zice celuilalt.

— Mă frate-mio ia hai să vorbim şi de geaba, că destul vorbirăm d'ale bune.

— Hai mă frate-meu! Să luăm blanele după casa ta şi să le punem pe bordeiul meu! Ce zici nu e bine!

— Adevărat că asta-i vorbă degeaba!...

Auzită în Zăicoiu de la tata. **I. Brătulescu.**

341. Jidanul cu vestea de la fecior.

Un român, mergând cu carul la chirie, se opri într'un sat la o crâşmă unde vindea un jidan. Intrând înlăuntru, făcu o ţigară şi ceru un rachiu şi un covrig. Jidanul cunoscându-l că-i din satul unde ţinea fecioru-său «un buchiţichi de pământ» îl cinsti şi începu să-l întrebe ce mai face Avrum al lui. Românul, începu să i-l laude, c'o duce bine şi că, strânge avere nu şagă.

Jidanul, vesel şi fudul, îl mai întrebă: «Ei, şi cum zici, badi Ghiorghi, o duce bini Avrum al meu?—Tare bine, giupâne, o dă. —Ei, şi cum, badi Ghiorghi?—Apoi, ia aşa, o dă bine, giupâne, că merge tot în sus.—Cum în sus, badi Ghiorghi? Că rupe pantalonii în genunchi şi-şi cârpeşte surtucul în coate!—Şi asta se chiamă că merge în sus?—D 'apoi în jos?...

Din Mogoşeşti-Dorohoi. **Pr. N. V. Hodoroabă.**

342. Un tiligram bun la Bichireşti:

Un nighistoraş ira cumptabil la un fabrichi în pudure. Tote o-meni îi ziceau d-nu Moişâ: câ ira din niam mari, că avia şi fratile pila Bichireşti, pi Iţic cu prăvălie mare pi stradâ, câ alt cumnat a lui, ţini duchian cu cuciuli bune.

Se 'ntâmplă că d-nu Moişâ moare din greşealâ, căzându-i un butuc din cele mare pe spate. Cumnat a lui, dă un tiligram tocmai pân la Bichireşti, sâ vii şi rudâ a sa pân 'la înmormântare. Tiligram asta-i mai bun, zice Rifchi a lui:

«Du-te iuti, vin digrabă Moişâ moare pe butuc. Mare posnâ s'o făcut. La Iţic la Bichireşti.

Tiligrama astâ dupâ ce sâ duşi sâ şi 'ntoarcâ tot aişi la noi!

Socea-Cândeşti, Neamţ. **Al. Moisei.**

CRONICA

Iconomul I. Constantinescu: Monografia comunii Brăneşti, jud. Gorju. Este una din cele mai interesante monografii săteşti, pe cari le avem. Din cele 13 capitole, cari, toate privesc viaţa rurală, insemnăm mai a-les pe cel din urmă, care cuprinde datinele la *naştere, nuntă* şi *înmormântare* (p. 127-137); dintre ilustraţii: *Port de la Brăneşti* (p. 58) şi *Biserica veche din Capudealului* (p. 100), durată în întregime de lemn.

Şi o altă ştire: monografia este scrisă „în al XXXVI-lea an al păstoriei sale", —lucru care ni se pare cu totul de neînţeles, când ne gândim la marea parte a preoţilor noştri.

***Sezătoarea, XV.—12** pe Martie: Legende, O samă de cuvinte, Vrăji şi descântece. Articole privitoare la datinele de crăciun, Strigături şi notele bibliografice ale anului pe care acest no. îl încheie.

*Intrebăm şi noi pe colaboratorii notrii dacă „în literatura populară românească se cunoaşte vre-o legendă *românească* despre un împărat sau craiu, care la un moment dat iese din mormânt cu alaiul şi curtenii lui ca să şi apere ţara".

Ceea ce vom primi, vom publica în no. viitor.

T. Pamfile

Cercetaşilor şi conducătorilor lor

Aducem mulţumire cohortei cercetaşilor „Carpaţii" din com. Popeşti, Jud. Râmnicul-Sărat, că s'a gândit a se abona la rev. „Ion Creangă" din Bârlad.

In ea cercetaşii vor găsi adunate, pe cât a fost cu putinţă, datinele şi credinţele strămoşeşti--curate cum le-a păstrat poporul—şi tot din ea, ca şi din sora sa mai mare „Şezătoarea" din Fălticeni se vor putea adăpa cu graiul românesc, care se împestriţază azi de puhoiul străinismelor aduse de civilizaţie,

Redacţia şi Administratia

OBOLUL

Prietenilor Revistei «ION CREANGĂ» pentru strângerea fondului

Bustul lui Ion Creangă la Bârlad

Suma adunată 1108.90

DE LA ADMINISTRAŢIE

Adeverinţe. S'au primit sumele şi cu acest număr s'au trimis adeverinţele pentru D. *Prof. A. Scriban*, Iaşi, 5 l., D. *G. C. Constantinescu*, proprietar Corabia, 5 l., Onor. *Cohorta «Carpaţii»*, Popeşti-R. Sarat, 5 l., *Păr. C. Bobulescu*, Iaşi, 5 l., D. *Maior Ballif*, Bucureşti, 40 l., D. *Dr. Socrate Lalu*, Iaşi, 5 l., D. *I. G. Bibicescu*, Vice-guvernatorul Băncii Naţionale, Bucureşti, 5 l, D. *C. D. Samson*, Bucureşti, 5 l., D. *General de Divizie*, *P. V. Năsturel*, Focşani, 5 l.

(urmeaz)

Domniei-Sale

Domnului ..... Artur Gorovei .....

Comuna Fălticeni .....

prin Oficiul ..... Județul .....

Prin Redacția și Administrația Revistei „Ion Creangă" se pot dobândi următoarele lucrări :

T. Pamfile :	Sărbătorile de vară la Români	— —	2.00
» »	Boli și leacuri	— — — —	1.00
» »	Cântece de țară	— — — —	4.00
» »	Agricultura la Români	— — —	5.00
» »	Povestea lumii de demult	— —	2.00
» »	Sărbătorile de toamnă și postul Crăciunului		2.00
» »	Crăciunul	— — — —	2.00
» »	Diavolul învrăjbitor al lumii	— —	1.00
» »	Un tăciune și-un cărbune (povești)	—	0.30
» »	Cerul și podoabele lui	— — —	2.00
» »	și M. Lupescu: Cromatica poporului român		2.00
M. Lupescu :	Alcătuirea unei gospodării țărănești	—	0.50
Petru G. Savin :	Clăcășește	— — — —	0.40
» »	Povești	— — — —	1,50
I. I. Ciuncanu :	Doine și alte cântece	— —	0.30
Dr. Ion Urban Jarnik :	Insemnări cu privire la limba basmelor poporane românești	— — —	0.40
N. I. Dumitrașcu :	Flori de câmp	— — —	0.40

Se trimit franco la cerere.

MIRON COSTIN

Revistă de cercetări și mărturii istorice. Anul III, No. 4 pe Aprilie 1915, cuprinde :

DOCUMENTE.—N. Apostol, N. I. Dumitrașcu, G. Florescu, D. Furtună, C. N. Mateescu, V. C. Nicolau, T. Pamfile, A. Saint-Georges, I. Zotta.

INSCRIPȚII.—Artur Gorovei, T. Pamfile.

INSEMNĂRI.—C. N. Mateescu, D. Furtună.

CRONICA.—T. Pamfile: N. Iorga: Partea lui Napoleon III în Unirea Principatelor; Fundațiuni religioase ale Domnilor români din trecut; Ce este un monument istoric.—Diaconul Dr. N. M. Popescu: Nifon II Patriarhul Constantinopolului.—Buletinul Comisiunei Monumentelor istorice.—Revista istorică.

ILUSTRAȚIUNE.- Iscălitura lui Vasile Lupu, ca mare Vornic, din anul 1630.

Anul VIII.—No. 6. Iunie, 1915.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

REDACȚIA:
T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Zorleni-Tutova.

BARLAD

Exemplarul:
In țară . . . . 40 de bani
In străinătate . . . . 50 » »

Abonamentul anual:
In țară . . . . 5 lei
In străinătate . . . . . . 6 »

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CĂRȚI, CONSTANTIN D. LUPAȘCU.

DE LA REDACŢIE.

Lămuriri.—Materialul ce ni se trimite să fie scris pe o singură parte a hârtiei; ar fi bine să se scrie numai pe sferturi de coală.

— Să nu se scrie pe o hârtie mai multe feluri de culegeri, de pildă, cântece şi gâcitori, datine şi cuvinte rari, şi altele, ci fiecare pe hârtia sa.

— Scrisul să fie cetet, mai ales acolo unde-i vorba de cuvintele rari, căci greşelile ce s'ar face punând de pildă pe *u* înloc de *n*, pe *a* în loc de *o* şi pe în loc de *e*, ar fi foarte mari.

— La un plic nerecomandat pe care se scrie «manuscrise de imprimat», ajunge o marcă de 5 bani pentru 100 de grame; pentru 150 de grame trebue 10 bani. Aceste manuscrise însă, nu trebue să cuprindă scrisori particulare, cari să se facă numai de-oparte prin cărţi poştale. Să se adauge timbrul de ajutor.

— Persoanele cari cer lămuriri, le vor găsi la poşta redacţiei, dacă nu alipesc o carte postală sau mărcile pentru răspuns.

Anul VIII.—No. 6. **Iunie, 1915.**

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA:	ABONAMENTUL ANUAL	ADMINISTRAȚIA:
T. PAMFILE	In țară 5 lei	M. LUPESCU
Bârlad, str. Corbului.	In străinătate 6 „	Zorleni-Tutova.

ȘTIRI NOI DESPRE ION CREANGĂ (1)

Nu totdeauna scrisul unui om stă în legătură strânsă cu îndeletnicirile lui de toate zilele, ca să fie îndreptățită acea migăloasă cercetare, acea amănunțită scociorîre prin cele mai tăinuite locuri și imprejurări prin cari răposatul a trecut în viață, *care, numai cu acestea, este numai a lui.* Cine caută fleacuri, cine dorește să culeagă mici mizerii și «aventuri» bune să hrănească curiositatea bolnavă a «marelui public» doritor să afle totul despre «marele nostru Cutare», le poate strânge cu înlesnire,—i se pot comunica chiar, cu toată ușurința; ținta unui astfel de cercetător se știe: truda rentează, și aceasta însemnează că «marele public este tot mai mult însetat de lumină».

Astfel s'a urmat cu mulți meșteri ai condeiului românesc. N'am uitat că cei de pe urmă, cărora li s'a turburat odihna mormântului, au fost Eminescu, Veronica Micle, Conta, Creangă...

Cartea d-lui D. Furtună cuprinde în paginile cele mai de preț știri noi despre *Creangă ca Diacon* deci o latură cu totul despărțită de personalitatea literară a povestitorului Creangă. Am putea zice, prin urmare, că această fabrică de senzațional urmează, că dacă nici un rând din «Amintirile» sale nu se poate desface de copilăria și anii lui de tinerețǎ, cunoașterea celor 12 ani de preoție nu ne poate aduce nici o contribuție nouă la adâncirea scrisului său atât de lesne de'nțeles. Articolul povestitorului,—dacă este al său, privitor la «Misiunea preotului la sate», nu poate sta între operile scritorului pe aceeaș treaptă,—și altcevă, în materie bisericească, Ion Creangă n'a mai scris. Deci, pentru ce atâta trudă cu dosarele din beciul umed al Mitropoliei Moldovei și Sucevii?

Și cu toate acestea d-l Furtună a făcut o faptă bună.

Imprejurul lui Creangă ca diacon, firea moldovenească a dușmanilor,—dacă nu și a prietenilor săi,—țesuse o pânză de po-

(1) D. Furtună, *Ion Creangă, cuvinte și mărturii*, Buc., f. a., 96 p. (No. 960 din „Biblioteca pentru toți").

vestiri cari, dacă nu atingeau întru nimic valoarea operii sale, scădeau cevà din personalitate morală a scriitorului, pe care unii cetitori s'au deprins să n'o poată depărtà de însăşi opera.

Fenomenul ni-l explicăm. S'a întâmplat cu bietul Creangă,—biet prin suferinţele lui trupeşti şi prin lumea în care a trebuit să trăiască,—aceea ce se întâmplă cu un venerabil răposat, la căpătăiul căruia totuşi, în nopţile de priveghere, tineretul bate «mişca» şi poartă «barza» în cele mai vesele chiote şi chicote.

Creangă a avut duşmani în taina preotească care l-au pârît, pe faţă şi pe ascuns, nu pentru furtişag, nu pentru lene, nu pentru nevrednicie, ci «pentru că au fost la teatru»,—la teatrul anilor de pe la 1868: şi de aici s'a putut întruchipa un dosar botezat: «Acta relei purtări a diaconului Ion Creangă». A doua mare vină a venit îndată, căci Creangă: «în loc de a se corigeà în purtări, după atâtea iertări, din contra a devenit a-şi tunde şi părul».

Cu consistorii de pe atunci, cu vlădici de pe atunci, Creangă a fost scos din biserică. Povestea este interesantă prin ea însăşi ca un episod de istorie bisericească din a doua jumatate a veacului XIX, şi atât tot, dar tocmai la urmă vezi că d-l Furtună, —teolog astăzi,— a izbutit minunat să ne dea cu dovezi vădite şi trecând peste legendele cari-şi au rostul lor, o curată icoană de mucenic pentrn Diaconul Ion Creangă, povestitorul nostru.

Pentru memoria răposatului şi pentru numele lui, aceasta este o fericire.

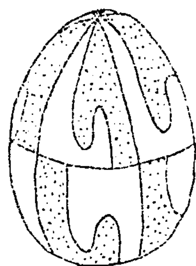
Apoi. altceva: din cele câteva scrisori păstrate la Academia Română, d-l Furtună încearcă să ne arăte pe «Creangă ca educator». La însemnările aflate acolo, cu materialul cules din amintirile ucenicilor săi şi cu bogăţia acelei pedagogii ţărăneşti pe care Creangă o înţelegeà pe deplin, s'ar putea scri mult şi însemnat.

D-lui Furtună i se cuvin totate mulţămirile.

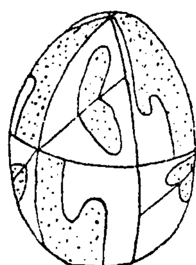
T. Pamfile

INTRATUL FLĂCĂILOR şi SCOSUL FETELOR la HORĂ.

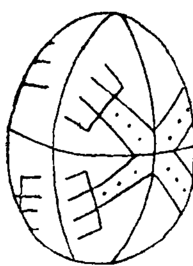
In sat la noi, în Spătăreşti jud. Suceava, pe vremea când ştiu eu, la horă nu intra să joace cine vrea, ci era o rânduială. Şi nici horă nu se făcea la crâşmă ori la o casă cu nume rău, ci închiria o casă mare de gospodar cinstit, căruia flăcăi îi plăteau ceva, căci cu hora, casa se strică pe jos şi păreţii se ponosesc. Când se făcea la casa cuiva horă, era o cinste, căci la ea se adunau toţi

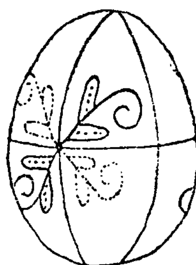
108. *Cârlig.*

109. *Frunză şi cârlig*

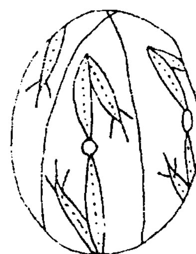

110. *Greblă.*

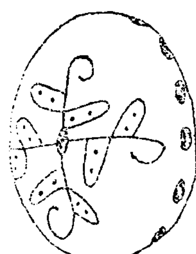

111. *Flori.*

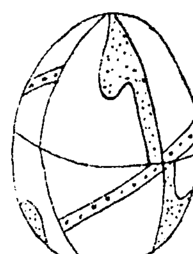
La toate: câmpul roş, scrisul alb.

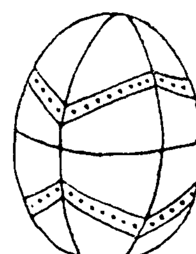
112. *Flori.* Câmpul roş, scrisul alb.

113. *Flori.* Câmpul şi florile mari, portocalii.

114. *Cârlig şi drum.* Câmpul roş, florile albe.

115. *Drumuri.*

Ouă încondeiate (1).

gospodarii satului, de vorbiau de nacazurile lor. In deobşte, hora se făcea la casele unde erau flăcăi. Dacă casa flăcăului rânduit a avea horă era mică, el închiria pe o zi o casă, şi plătea chirie pe acea zi. Mai toate horele se făceau la *Paraschiva*, c'avea casă mare cu prispe late, ogradă frumoasă şi era drept în mijlocul satului.

Flăcăii şi fetele cari veniau din satele împrejuraşe la horă ca: Fântâna-mare, Dumbrăviţa, Cotu Băii, Şoldăneşti, Antileşti, Câmărzani ori Rădăşeni, erau primiţi şi puşi la locul de cinste.

Masa lăutarilor o dădea flăcăul de rând. Lăutarii—un *scripcar*, ş'un *cobzar* ori *hangar*—erau mai totdeauna ţigani din târg ori de prin Baia. Hora ţinea dela amează până sara. Cand veniau lăutarii la masă, li se dădea mâncare bună, că de era rea, aveau ce te purta balaúrii prin gură, de se ducea vestea în lume. După masă cântau 2, 3 cântece—*cântecele mesei lăutarilor*—şi apoi, cântând, cu flăcăul de gazdă şi alţi 2, 3 flăcăi, se duceau la Paras-

(1) A se vedea T. Pamfile şi M. Lupescu. *Cromatica poporului român*, p. 179 şi urm.

chiva, să se înceapă hora. Când veneau din târg,—îi aducea flăcăul de rând—ori flăcăul vătav, care-i tocmia, cântau din capul satului până la casa unde luau masa, ca să meargă vestea în sat, că este horă,

Jocurile ce se jucau erau: hora, cărăşelul, hârlăuanca, băcţelul, *corăgheasca*, polca, rusasca, leşasca, căzăceasca, gândul mâţei, căţaua, bătrânească, ungurească, ş. a.

In joc se striga, mai ales când se juca horă, ironizându-se multe din apucăturele rele şi lăudând însuşirile sufleteşti şi fizice ale drăguţelor. La strigăte se întovărăşiau câte mai mulţi flăcai. Cine nu putea striga în joc, nu era flăcău vrednic. Fetele nu strigau în joc.

Şi fetele şi flăcăii veniau la horă, îmbrăcaţi foarte curat. Flăcăii purtau vara pălării—unia de pâslă, alţii de postav—noi, cu flori în ele şi zgărdiţi de mărgele, luate dela fete, încinşi cu brâu verde, cămeşi albe de fuior de bumbac, fără flori, cu iţari albi de lână sau bumbac şi cu botini ori ciubote; rari flăcăi erau cu opinci cu *creastă creaţă*, unse cu supon, şi legate bine cu curele şi târsâne, de ţi se părea că sunt papuci. Peste cămeşi aveau bondiţe ori ilice negre de postav, cusute frumos. Iarna purtau în cap căciule negre, mintene de pele de oaie, şi sumane negre. Mintenele erau frumos cusute, cu flori şi canafi lungi de încheiet la gât. Unia poartă şi *baidere*, cumpărate din târg. Părul nu-l tundeau ci-l purtau până la urechi, retezat.

Fetele se găteau tot frumos. Pe cap purtau barize şi casânci şi tulpane; când jucau se lăsau cu capul gol, Părul era împletit frumos, în cozi lăsate pe spete ori aduse pe cap în formă rotundă, prinzându-le c'o spelcă în care se punea şi floare. Unele erau cu polcuţe largi, bine cusute, cu scurteice, cu ilice cusute şi rare cu bondiţe; se îngingeau cu brâu verde, curat ori cu bârneţe (bete) ţesute şi alese în casă ori colane înflorite cu mărgele albe, verzi, roşii, ş. a. Purtau fuste din materie de târg, iar altele făcute în casă, din lână toarsă subţire, cu vârste rozi, galbene ori verzi şi câmpul negru ori ca vişina putredă. Fustele se cosau în casă. In picioare aveau botine ori ciobоţele. Cu picioarele goale nu jucau decât la clăci. Fetele şi nevestele nu purtau opinci în picioare. De cum se desprimăvara, şi fetele şi nevestele, umblau desculţe; la biserică, la horă, la morţi, praznice şi la târg, se duceau încalţate. La târg, din capul satului şi până la *ruhalca târgului*, mergeau desculţi; acolo se puneau jos şi se încalţau cu botinele, cari până aici la duceau în mână or în traistă.

Iarna și fetele și nevestele aveau cațaveici cu blană de oae și numai margenele cu blană de vulpe. Cațaveici se dădeau fetelor și de zestre. In cap, iarna purtau *taclile*, un fel de broboade mai groase.

Hainele curate se împrumutau de unele fete altora, la horă și chiar la biserică. Catrințe și opinci numai țigancele și muntencele purtau.

La horă jucau flăcăii dela 18 ani înainte și fetele dela 16 ani Se băgau în horă și nevestele și însurățeii, însă numai poftiți de flăcăi.

Când un flăcău intra în horă, la joc, aceasta se făcea c'un fel de sărbătorire sau pompă.

Băetanul care *intra în horă*, își pregătia mai întâi hainele curate. Se vesteau de părinți. din vreme, flăcăii mai vechi de intrarea în horă a băetanului lor, și la ziua hotărîtă, lăutarii tocmiți de cel mai vrednic și vechiu flăcău, erau duși la masă, la casa părinților băetanului ce intra în horă. Aici se strângeau 5—6 flăcăi vechi și după ce cinsteau câte un pahar de rachiu din partea băetanului și a părinților lui, care hiritisesc pe tânăr să fie cu noroc și flăcău vrednic, jucau cu toții 2—3 jocuri, la care mama băetanului privia cu bucurie și lacrimi în ochi, la odorul ei, care punea piciorul cu bucurie în lumea năcazurilor, ce încep cu chef și adesea se sfârșesc cu scârbă, și apoi eșiau cu toții, cu lăutarii, cântând și ducându-se la casa de horă.

Aici, băetanul intrat în horă, dădea mâna cu toți flăcăii, care îl hiritisiau că i-a venit vremea de horă și se bucurau că mai au un tovarăș la plata horei și la cinstea satului.

Hora începea mai întâiu mai numai din flăcăi, și apoi rând pe rând veniau și mamele cu fetele, căci în Spătărești fetele nu se duceau singure la horă. ci cu mama. Dacă mama nu putea veni cu fata la horă, ea ruga pe o rudă se vie cu ea.

Flăcăul intrat în horă dădea mâna cu bucurie, cu toate fetele, iar acestea se bucurau că mai este un flăcău să le joace. Unele fete îl pișcau cu vorba iar el trebuia să le răspundă cu pricepere.

După 2—3 jocuri cu fetele, flăcăul scociora punga și trimetea pe un băetan la crâșmă de aducea 2—3 ocă de rachiu și cinstea gospodarii și nevestele, apoi flăcăii, hora urmându-și firul.

Sara, pe la apus de soare, hora se sfârșia. Fetele se duceau cu mamele și rudele lor acasă, flăcăii se depărtau glumind, lăutari luau drumul târgului, care era la vre-o 3 kilometri de Spătărești, iar satul avea știre că flăcăul cutăruia a intrat în horă. Și

fel de fel de vorbe se puneau în socoteala lui şi fel de fel de proorocii se făcea despre el.

Nici fetele nu intrau în horă fără ştirea nimănui. Şi pentru ele era, o zi însemnată intrarea în horă. Când fata era *trupeşă* şi bine făcută, intra în horă şi la 14—15 ani. Dacă era prezerîtă, mai aştepta, c'o râdeau celelalte fete şi flăcăi dacă era mică la stat, şi-o făceau dop.

Inainte de a se scoate în horă, fata îşi gătea haine nouă şi botine frumoase. Grija gospodarilor era să-i facă şi zestre, căci o fată scoasă la horă poate avea şi peţitori, şi nu-i bine s'o găsească vremea nepregătită.

Prietenele fetei, care jucau în horă, vesteau flăcăii şi pe celelalte fete, că în cutare vreme, fata cutăruia, va fi scoasă la horă.

In ziua hotărîtă de-a eşi la horă, fata se ducea dimineaţa la biserică, dădea o leturghie, venea acasă şi după ce mânca, se gătea împreună cu altele de horă. Gând era gata, mama fetei şi cu alte gospodine luau calea spre horă.

Cum ajungea la horă, flăcăii dădeau mâna cu fata, o purta pe la celelalte fete, cu care dădeau mâna şi apoi o duceau la horă, între flăcăi gospodarilor mai prinşi, şi la toate jocurile din ziua aceea pe dânsa o luau întâi. Cu ea trebuia să joace în ziua aceea toţi flăcăii ori cât de urîtă şi saracă ar fi fost ea, şi ori cât de urît şi sarac ar fi fost flăcăul. Mama sta între gospodari cu ochii la odorul ei, iar fata după ce juca, se ducea între cunoscute. Sara tot satul ştia că fata cutăruia a eşit la horă şi toţi flăcăii o purtau prin gură. Mama se întorcea cu fata mai veselă acasă, c'a ajuns şi ea să aibă fată în horă.

La horă, uneori venea preotul satului; atunci oamenii îi dădeau locul de cinste şi se dădea în vorbă despre nevoi şi nezuri,

Proprietarul încă venea rareori să vadă hora şi atunci dădea flăcăilor câte o vadră de vin bacşiş.

Bătălii, sfezi ori vorbe rele eu nu ştiu să se fi întâmplat în sat la noi, la horă. Totdeauna flăcăii se despărţiau în pace şi linişte.

Horă se făcea în toate Duminicele şi sărbătorele. Pe vremea lucrului, vara, mai rar; toamna şi iarna mai des. La Crăciun ţinea hora 3 zile, iar la Bobotează 2 zile. La Paşti nu se făcea horă, căci fetele şi flăcăii se duceau în târg la scrânciob.

In Spătăreşti în sat, nu era crâşmă. La şoseaua cea mare merge dela Cornu-luncii la Roman era un han mare, al boerului, însă n'avea scrânciob.

Erau acum 40 ani în urmă obiceiuri curate în Spătăreşti; nu ştiu cum or fi azi. Dar cred că se vor fi schimbat, cum se schimbă toate în lume. **M. Lupescu**.

PORECLE DIN MANASIA.—IALOMIŢA

Ariciu
Boţofei
Bălosu
Bate-lup
Baciu
Balabaciu
Barbă-neagră
Boloboc
Boscănitu
Baltazar
Brutu
Bocea
Bojoc
Bârţă
Burgui
Bulea
Burtosu
Cap-de-fier
Ciufu
Câlfa
Curca
Cocoş
Curea
C iabura
Căţea
Ghilie
Covrigaru
Ciurlică
Ciuciuviţă
Coleaşă
Dragă
Duru
Dăngălia
Didie
Dicu
Drolea
Grongoaşe
Gârboveanu
Gâlcosu
Gâjiitu
Găozea
Guşumoaia
Gâscanu
Geagu
Gogitu
Hoţu
Icraru
Jegu
Limbric
Latu
Măgăreaţă
Mândricel
Măceaşe
Melcu
Mănăilă
Mănogu
Nâcâitu
Novacu
Oaie
Olteanu
Peacă
Pisică
Pitilince
Popândeţ
Pintilie
Puiu
Puşcărie
Reteacă
Scârţău
Sârbu
Spoială
Sâita
Spătaru
Tecoi
Tingirică
Ţurcă
Urmuz
Veşcă
Vâjiilă
Zdriţă
Zbârcu

Elena Ştefănescu.

CÂTEVA INTERJECŢII

In volumul III-lea (1894-95), pag. 188--190 din revista «Şezătoarea» de sub direcţia d-lui A. Gorovei, s'a publicat o samă de

interjecții adunate de d-l învățător I. Teodorescu, din Cotârgaș—Suceava, însoțite de următoarea însemnare a d-lui Gorovei: «In viața lor zilnică în contact cu animalele, țăranii întrebuințează un număr de sunete interjective, cari exprimă, prin ele însăle, un ordin sau un îndemn.

Acest sunete nu se pot scrie decât prin niște semne convenționale, și numai după ce și scriitorul și cetitorul lor le deprind din auz».

Față de cele publicate în amintitul loc, dau și eu în cele ce urmează, interjecțiunile și expresiunile—ca să le numesc astfel—ce se întrebuințeaaă în satul meu.

Hea, hea; hui, hui=pentru a goni uliul dela cloțele cu pui mici.

Bârrr... hea=pentru a da oile îndărăt, ori spre a le îndemna a mers.

Prșeoa, câș cășș=spre a aduna oile la mâncare.

Prșeoa, nea=pentru a chema vacile, ori spre a le întoarce.

Nea ici=pentru a da vacile îndărăt, spre a nu intra în porumbi, în grădină sau alt loc.

Nea, nenea; he, heee...=pentru a mâna vacile.

Hăis!=pentru a mâna boul din dreapta.

Cea!=petru a mâna boul din stânga.

Ho, câ, câ,=pentru a cârni boii la dreapta ori la stânga la vreo cotitură de drum.

Ștu, ștu, 'dărăt=pentru a da boii să meargă înapoi puțin, când sunt înjugați la căruță.

Șiii, ho, ho!=pentru a opri boii din mers.

Sisilică=pentru a chema capra.

Sis=pentru a o da îndărăt.

Țugu, țugu, țuguleee! câci, câci! ci, ci, ci! cea, cea!—pentru a chema porcii.

Gâță, Gâță! hâidea, hâidea!=pentru a goni porcii.

Ia-l aci=pentru a lua boul jugul.

Sugu, sugu=pentru a îndemna mielul la oaie.

Ptru, ptru=pentru a chema calul.

Di, di; hi, hi!=pentru a mâna calul.

Cuțu, cuțu, nea=pentru a chema câinele.

Ni, ni; odâr=pentru a goni câinele.

Siau, sia=pentru a asmuți câinele.

Gusu, gusu, gusuleee=pentru a goni gâștele.

Gârrr!, gâri, gârileee=pentru a goni gâștele, ori spre a le aduna la mers.

Puişorii, pui, pui=pentru a chema găinile la grăunţe.
Uş, uş, uşşş=pentru a goni găinile.
Pis, pisss, pisuleee=pentru a chema mâţa.
Hâr, hâr=pentru a goni mâţa.
Biri, biri, birileee=pentru a chema raţele.
Mani, mani, manileee=pentru a chema bobocii de raţă.
Pi, pi=pentru a chema câţile (bibilicile).
Tuicu, tuicu, tuiculeee=pentru a chema curcile.

Voiceşti — Vâlcea. **Ioan N. Popescu**

VRĂJI ŞI FARMECE

78. — Ca să se'ntoarcă mana la vaci.

Buna dimineaţa,... (se zice numele vitei).
S'au sculat şi-au mâncat
La câmp verde-au alergat.
La câmp de mătasă
Ca să fie grasă şi frumoasă.
Iar când s'a întâlnit Joiana
Cu fermecătorile,
Cu pocitorile,
De păr au zburlit-o,
Coarnele ciucitu-i-le-au,
Ochii paenjinitu-i-le-au,
Coada zburlitu-i-o-au,
Laptele luatu-i-l-au.
Iar ea (numele vacii) s'a'ntâlnit
Cu Maica Domnului.
Şi-a întrebat-o:
Tu, Joiană, ce boncălueşti,
Ce răcneşti?
Tu nu boncălui,
Nu răcni!
Că eu ochii ţi-oiu despaenjeni,
Părul ţi-oiu netezi
Coarnele ţi-oiu adăugi.
Ţi-oiu trimite pe fata Zina
Cu sf. Gheorghe dimpreună,
Şi ţi-oiu căta mana ta
Prin toate cămările.

Nemţişor — Neamţ. **A. Moisei**

POVESTIRI ŞI LEGENDE.

344. Legenda măgarului.

Ci-că la început, Necuratul nu era cum îi acum: zavistnic, pismăreţ şi pornit numai pe rău; de aceea Dumnezeu şi l-a luat de ajutor la facerea lumii. Odată, pe când se zideau dobitoacele pământului, Dumnezeu s'a dus până mai încolo să-şi privească făptura şi să chibzuiască ce-i mai trebueşte de făcut şi l-a lăsat pe Diavol să meremetisească pe cal şi măgar.

Dar când să plece, i-a hotărît lui Sarsailă, ca să-i găsească gata, când s'o întoarce.

Se vede treaba că Ucigă-l toaca, de pe atunci nu-şi prea punea ciolanele la muncă, că nu ştiu ce făcù, ce drese, că pe când se întorceà Dumnezeu, mai avea de pus capetele.

Din grabă şi zăpăcit de teamă ca să nu-l ocărască Dumnezeu luă capul magaralui şi-l puse la trupul calului şi capul calului îl aşeză la trupul magarului. Dumnezeu zâmbi în bunatatea lui de fâstâceala Diavolului, dar ca să nu-l umilească, bine cuvântă pe cal şi pe magar să rămână aşà, cu capetele schimbate.

Şi iată cum se face, de capul magarului e prea mare faţă de trupul său, pentru că erà pregătit pentru cal, care are capul mai mic faţă de trup, pentrucă erà hărăzit măgarului.

T. Popovici.

345. Cearcănul lunei.

Ci-că, când o fi fost atunci numai Dumnezeu sfântul ştie, că eu nu trăiam pe vremea ceia, ci acuş—într'un sat, era un om, care avea o spuză de copii, dacă nu mă înşel, câte găuri la un ciur şi mai mult cu unul şi aşa de deşi că se dogoriau unul pe altul, ca buruenile grâul, de nu puteau creşte!

De copii era prea bogat, dar ca să le dea mâncare, nu găsiai la el în hambar făină să orbeşti macar un şoarec, vorba românului: «I-a fatat sărăcia 'n vatră şi i-a intrat şarpele în pătul!» Vezi d-ta guri multe, cu ce să le saturi? Muncea bietul om cu nevasta de li se rupea băirile inimii, că... doar—doar o legà două într'un teiu ş'or scăpà de sărăcie. Da, par'că ţinuseră calea la drumul mare cu parul, aşa fugeà norocul de ei.

Intr'o seară, câna veniau de la muncă, omul zice nevestii:

— «Să-mi faci o turtă, cu ce-i mai găsì în fundul ălui hambar, că am să plec în lume!»

— «Da! ceai să faci în lume bărbate? Pe mine cui mă laşi cu atâtea guri? Nu vezi, că de suntem amândoi şi tot nu-i putem prididì, da numai eu singură ce fac?»

— «Nevastă, m'am săturat cu sărăcia! Mă duc să taiu pe Dumnezeu, că el prea e nedrept. Pe unii îi face bogaţi de nu mai ştiu ce să facă cu averile, iar alţii mor de foame ca câinii. Mă duc să-l taiu cu barda, ori unde l-oiu găsì.

— «D-ne! barbate! Par 'c 'ai fi cu duşii de pe lume! Cum îţi vine de vorbeşti aşa? Cine te-aude zice că n'ai două minţi. Cum să tai tu pe Dumnezeu?»

— «Cum? Cu barda! Tu să faci ce-ţi zic eu!»

Dacă a văzut nevastă-sa, că n'o poate scoate la căpătâiu, l-a lăsat în pepenii lui, i-a făcut turta, iar el dus a fost a doua zi. Merge el, zi de vară, până în sară, iar când soarele mai avea ca o suliţă până a scăpătà, obosit de drum, iacă se întâlneşte cu doi popi.

— «Sărut mâna părinte! face el şi le sărută mâna.

— «Blagoslovit să fii, fiule! Da încotro, că pari a nu fi de pe aici? Eşti strein după port!.

Nu prea părinte! Mă duc să taiu pe Dumnezeu, că e nedrept. La unii le dă bogăţie, iar altora le pune sărăcia în cârcă. Iacă eu sunt sărac lipit pământului, cu o spuză de copii, muncesc cât zece şi tot degeaba, Am să-l taiu unde l-oiu găsi.

— «Că bine zici omule —fac popii— nici cu noi nu e drept Dumnezeu! Hai, că mergem şi noi!»...

Ş'au plecat tustrei împreună. Da mergând ei aşa, tot *şorondăind* (vorbind încet), i-a apucat noaptea într'o pădure. Acolo au făcut focul lângă o boltă, au scos merindele din traistă, mâncând fie care ce aveà.

Cum stau ei aşa de taină, mâncând şi spunându-şi ce au pe suflet, iată doi moşnegi cu barbele albe, până la brâu, încovoeaţi de şale.

— «Bună seara la drumeţi! Ne-ţi face şi nouă loc aci la foc, că ne-a apucat noaptea în astă pădure.... zic moşnegii!»

— «Bună să vă fie inima moşilor! Poftiţi, că nu-i cu bani! Vom petrece cu toţii astă noapte! zice saracul şi le întinde câte un codru de turtă. Mânâncă cei doi moşnegi turta săracului, că popii n'au vrut să dea nimic şi... par'că le mergea la inimă.—» Bună turtă omule; de mult n'am mâncat aşa turtă,—face un moşneag, care se părea a fi mai bătrân.

— «Eu nu ştiu, o fi, n'o fi bună, dar mai luaţi şi câte o gură de apă din ceastă tiugă, ca să intre mai uşor ale coji pe gât în jos». Moşnegii nu se lăsă rugaţi de două ori.

— «Da încotro mergeţi d-voastră? întrebă iarăşi moşneagul.

— Ia păcatele mele, moşule! Mă duc să taiu pe Dumnezeu, că nu e drept pe lumea asta, Eu am o casă de copii; muncesc cu nevasta din zori până în noapte şi tot sarac sunt. N'am nici cu ce-mi hrănì copiii, iar alţii se scaldă în averi. Iacă de ce zic că nu-i drept Dumnezeu, ş'am plecat să-l taiu».

— «Da sfinţiile voastre încotro?» mai zice moşneagul.

— «Şi noi tot aşa, că nici cu noi nu-i drept!»

— «Atunci şi noi, că suntem bătrâni, trebuie să ne plângem în potriva lui Dumnezeu, că suntem bătrâni; la ce ne mai ține?» zice al doilea moşneag.

In timpul acesta, luna făcuse cearcăn mare, iar unchiaşul cel mai bătrân, văzând-o, zice:

— «Doamne! drumeților i-a uitați-vă cât cearcanul de mare a făcut luna! Ce-o mai fi şi asta?

— «Numai Dumnezeu ştie ce-o fi!» zise săracul.

— Hm! Ce ştie Dumnezeu? Nimic! — făcură popii — că dacă ar şti, apoi noi nu ne-am mai năcăji pe aici. Cearcanul dela lună arată că o să se strice vremea, o să fie foamete ma...»

— «Bivoli!» zise unchiaşul cel mai bătrân. Şi pe dată cei doi popi se făcură bivoli şi o tuliră în balta de alături. Atunci, săracul cunoscând că cei doi moşnegi nu erau alții de cât Dumnezeu şi cu sf. Petru, l-a cuprins frica, şi căzând în genunchi înaintea lor, s'a rugat să-l erte.

— «Bine, bine, te ert, dar îți dăruesc şi pe cei doi bivoli. Ai să-i pui la jug şi să munceşti zi şi noapte cu ei, timp de trei ani de zile, iar la trei ani să-i aduci şi să-i bagi în balta asta.

— «Aşa oiu face Doamne, cum zici tu!»

Au plecat Dumnezeu şi sf. Petru în drumul lor, iar săracul luându-şi bivolii cu bățul dindărăt, s'a întors acas. Da acasă ce credeți c'a şezut? I-a băgat în jug şi... ară, seamănă, grăpează, cară lemne, mă rog ca tot omul gospodar la casa lui, de nu i se mai stăvià trupul, că în trei ani de zile a scăpat de sărăcie şi-a făcut casă frumoasă; copii şi nevasta nu mai umblau goi, ca vai de lume, iar lui i se găsia o mână de ajutor şi pentru cel sarac. La trei ani de zile, s'a dus cu bivolii în pădurea ceea şi i-a băgat în baltă. Tocmai atunci au sosit şi cei doi moşnegi, Dumnezeu şi cu sf. Petre.

— «Ei! i-ai adus?»

— «I-am adus, Doamne, iote-i colo în baltă, şi... blagoslovit să fie numele tău în veci, că am scăpat de sărăcie.»

— Să nu mai greşeşti altă dată!» zice Dumnezeu; iar întorcându-se către baltă unde erau bivolii a zis: «Oameni!».

Cei doi bivoli s'au prefăcut iarăşi în popi şi au eşit afară din baltă, având trupul numai vânătăi şi bube de atâta muncă şi bătăi, iar Dumnezeu i-a vindecat zicându-le: — «Să nu mai greşiți hulindu-mă şi fiind necredincioşi, mai ales voi, cari trebue să păstrați credință. Necredința voastră a fost pedepsită, iar acum vi se iartă păcatile!»... Şi-au pierit Dumnezeu cu sf. Petre, iar cei

doi popi s'au întors împreună cu săracul, la casele cui ii are, trăind mult şi bine. De-or mai trăi şi azi, nu ştiu; cercetaţi şi d-voastră, că poate-i aflaţi, că eu mi-am făcut datoria răcindu-mi gura să spuiu astă poveste pentru cine ascultă şi-i plac poveştile,

Zăicoiu—Dolj Varianta: T. Pamfile, *Cerul şi podoabele lui*, p. 66-67.

I. Brătulescu.

346. Pomana gândacilor de mătase.

Se povesteşte de către cei bătrâni, că într'un sat oare care, o emee a învăţat pe o fină a ei, ca în noaptea de „S-ta Inviere a Domnului", să pue în sân sămânţă de viermi de mătasă, şi când o zice preotul „Christos a înviat", femeea să zică „Hristos a înviat, n'a înviat, dar gândacii mei au înviat!"

Femeia a făcut întocmai precum a învăţat-o naşă-sa; iar când s'a dus acasă, de la biserică şi când a scos sămânţa din sân, toată era în viaţă şi mişca ca furnicile. I-a crescut femeea bine, până au început a se usca să facă gogoşile; şi erau frumoşi de se mira o lume.

Când se duse femeia la ei să vadă ce mai fac, de odată s'au prefăcut în şopârle şi au tăbărît-o pe biata femeie de nu ştia ce să mai facă. Cei din casă au început să le dea jos dar ele se urcau iar şi se lipeau de ea. Văzând că n'au ce să mai facă şi decât s'o vadă mâncată de şopârle, au uns-o cu gaz, şi i-au dat foc.

De atunci e obiceiul, ca femeile la ţară să facă pomană, după ce se usucă gândacii, căci zic că dacă nu li se fac pomană, se fac şopârle şi le mânâcă pe lumea cealaltă.

Manasia – Ialomiţa. **Elena Ştefănescu.**

347. Amintiri din Călugăreni-Botoşani.

Călugărenii, de la 1840, când m'am trezit eu, era numai un sătişor: nici în jumatate ca azi. Aici m'am trezit şi am copilărit şi câtă schimbare de atunci! De copil am umblat lumea amară—încolo „în jos", pe la Bârlad, pela Galaţi; în Basarabia, pela Orcheiu, Hotin ca şi pela Cahul şi „Boligrad"; apoi dincolo în Bulgaria, pe malul Dunării; ba Dumnezeu m'a ţinut şi am cutreierat şi prin munţii Balcani, pe unde s'au dus astă vară şi flăcăii noştri. am fost mai multă vreme *pohonţ* la cară ruseşti, în Basarabia; mai târziu, pela 1877, când în trecerea Muscalului, tot meşteşugul acesta îl aveam: luam 25 de ruble pe săptămână. Erà de trăit!

Costachi Ciolac ţineà Călugărenii, om bun, dar cam iute ca şi

cucoana lui, *Agrăpina*--uscăţivă, cu ochii negri şi mai înaltă decât dânsul. El era cam muieratic: într'o zi a fugit într'un suflet până în „balta cucoarei" după o femeie frumoasă.

Pe urmă o luat moşia Ionică Tăutu —văr cu Ciolăcenii— la care am fost multă vreme băiet, logofăt, în casă. Ionică Tăutu erà tovarăş la moşie cu un negustor din Botoşani anume Costachi Caraeni. Cam şiret Caraeni: a făcut ce a făcut şi, din tovărăşie, nu s'a lăsat până nu i-a dat fata!

Tăuteştii —cu sătişorul, tot aşa de mic ca şi azi— erà o moşioară, mai mult un *bocânt* (o bucată) de moşie, în stăpânirea lui Scarlat Greceanu, care avea toată valea până hăt departe, „în sus", şi Podu-lui-Stamati. Se zice că acolo unde e sătuleţul cu acest nume, îşi făcuse bordeiul un anume Stamati. Alături s'a făcut un pod peste Jijia— da cine ştie când, spuneau părinţii mei. Şi iacă acum cu toţii zicem: la Podu-lui-Stamati. Dumnezeu să-l ierte, cine a fi fost—zice că a fost un fecior boieresc, şi câtă lume n'a fi muncit şi el! În copilăria mea, sătuleţul erà mai mult o *câşlă* boierească.

Pe acea vreme şi încă mult încoace, lumea făceà cărăuşie cu *scumpie*. Scumpia asta o aduceau oamenii noştri din partea «din sus» (Desca ş. a.) tocmai dela *Moscovei* (în faţa Cahulului, Basarabia) şi o cărau în «ceia parte», în Cordun, în Bucovina. Erà bună la dubit pieile. Azi dubălăriile au, în loc, coajă de stejar. Atunci numai cu scumpie! Scumpia erà un fel de copăcel, o buruiană mare. Cu un *braiu* de fier, ascuţit (cu 2 coarne cu furca de fier) o scoteau oamenii din pământ, o uscau apoi, o încărcau în cară, şi cu chilugul o hăcuiau în car, acoperind-o cu rogojini. Lemnul ei erà moale ca oţetariul, iar floarea, albă ca de liliac, şi puţin roşcată. Câtă 4-6 săptămâni trebuià să meargă cu carul până acolo şi înapoi. Şi trăià bine lumea, săraca!

Că apoi, la 1847-8, a fost şi holera cea mare pe văile acestea a Jijiei. Rusul trecù Prutul la Neamţ şi l-a scos de la Ungur. Şi în Călugăreni a fost o parte din oaste, o ceată mare de «porcani», Pe jos au venit din partea Mândreştilor şi tot «în sus» au trecut, pe la Podu-lui-Stamati. Vorbeau tot ruseşte, parcă îi aud: «Davai hlibă» (adică, dă-mi pâine): «davai culeşu» (adică dă-mi mămăligă), «davai vodè» (adică dă-mi apă) şi tot aşa... Nu ştiu, da s'aude că vreau să mai treacă şi acum odată: nu ne temem, că noi —bătrânii— i-am mai văzut, şi i-am mai vedeà!...

Dela moş Gh Teodoru, în vârstă de 85 ani. Călugăreni,-Botoşani.

D. Furtună.

DATINE și CREDINȚE

1896.—Năproorul (năprorul, prooru).

Năproorul e o serbare poporană câmpenească de primăvară. Se ține în județul Mehedinți mai ales, cum și prin unele sate din județul Gorj și Romanați.

De chipul cum petrece poporul la această veselă sărbătoare se poate vedea din descrierile ce urmează, care mi-au fost comunicate de câțiva din elevii mei din Seminatul de Râmnic.

I.

In noaptea de sf. Gheorghe mai toți oamenii, mai ales flăcăii se duc cu vitele la pășune decuseară. Pe la miezul nopții, când vitele s'au săturat, pornesc cu ele plimbându-le prin livezile cu iarbă mare și cu rouă multă, în credință că vitele spălându-și piciorul prin rouă, se curăță de orice boală și rămân ca roua câmpului de curate.

De asemenea și oamenii se spală cu rouă tot în credință că odată spălați cu apă de rouă, nu se mai bolnăvesc tot anul.

Unii umblă cu o pânză curată, adunând rouă dupe câmp și cu această rouă stropesc casele, pătulele, magaziile, grajdurile vitelor, zicând că vor avea noroc și se vor depărta toate rălele.

Tot atunci, în revărsatul zorilor, se aduce dela câmp flori și sălcii cu cari se îmbodobesc porțile curților, ușile caselor, ușile pătulelor, grajdurile ș. a.

Această serbare se începe de seara și să sfârșește a doua zi și se numește *năproor* sau năproorul sfântului Gheorghe.

(Comunicată de elevul Beșliu Const. din com. Punghina-Mehedinți)

II.

Năproorul începe din noaptea de sf. Gheorghe în chipul următor: Oamenii, și mai cu seamă cei tineri, se culcă mai de vreme și dorm până la miezul nopții. La miezul nopții se scoală își iau vitele și merg cu ele de le pasc; dar nu le pasc pe fie unde, ci le pasc prin locuri anumite: mai mult prin grâu și prin livezi. După ce se satură bine, vin cu ele acasă înainte de a se face ziuă, aducând în brațe ramuri verzi de fag, cu cari împodobesc porțile și casele.

Când vin cu vitele, atârnă de coarnele lor ramuri de acestea și coroane de verdeață, ca să fie iarbă tot anul, apoi mulg vacile și oile cu lapte, ca să aibă lapte mult tot anul.

Dimineata se taie brazde şi se pun pe treptele scării, iară pela uşi şi pela porţi, se pun ramuri verzi. Seara flăcăii şi fetele fac hore pe câmp pe iarbă verde, iară cei bolnăvicioşi se culcă în grâu ca să se tămăduiască.

(Comunicat de elevul Băleanu Ion din comuna Ruptura-Mehedinţi).

III.

Năproorul începe din ajunul sf. Gheorghe. Aşa, în noaptea despre sf. Gheorghe, oamenii nu dorm deloc ci-şi iau vitele, oile, boii, caii şi ies cu ele la câmp prin grâu şi prin livezi. Acolo toată noaptea stau deştepţi pe lângă un foc, povestind fel de fel de poveşti şi glume.

Dimineaţa îşi strâng vitele şi se întorc cu ele în sat, aducând toţi câte o sarcină de crengi verzi de stejar sau de sălcii. După ce s'au împodobit curtea şi casa cu ramuri înfrunzite, se mulg apoi oile şi vacile, cu laptele în găleţi împrejurate cu cununi de rămurele subţiri de teiu sau de salcie înfrunzite.

Poarta oborului pe unde vin vitele la muls e împodobită cu frunze şi oile trec peste sulul dela război. In găleata de muls, se pune un ban de argint. In ziua de sf. Gheorghe, orice om trebue să aibă două-trei ocale de lapte ca să-l fiarbă cu grâu şi să împarţă pe la vecini şi rude în străchini de pământ.

(Comunicat de elevul Birişteică Petre din comuna Hinova-Mehedinţi).

Tot cam acelaş cuprins au şi celelalte descrieri ce am primit numai că prin unele părţi ale Gorjului serbarea aceasta se mai numeşte şi *proor*.

C. N. Mateescu.

1897.—In ziua anului nou să bei vin, căci câte pahare de vin vei bea în acea zi, în aceiaşi măsură îţi va spori sângele în anul acela.

1898.—Când îţi coşi ceva la o haină, fiind îmbrăcat cu ea, îi bine să ţii în gură un capăt de aţă, ca să nu-ţi coşi gura, (darul vorbirei).

1899.—Epure de-ţi va tăia calea la drum, îţi va merge rău, iar lup, îţi va merge bine.

1900.—Popă de vei întâlni în cale, îţi merge rău; arunci după el cu 3 paie ori îl legi, făcând un nod la basma.

1901.—Când copilul de ţâţă are nărav de nu doarme noaptea, atunci seara îl întorci cu faţa spre casa unui vecin şi zici de 3

ori: *U.. hu!. hu.. voi din casa lui (cutare) daţi somnul lui Vasilică, daţi!...*

1902. —Meşteri, ca: croitorii, ciobotarii, ş. a., ca să le vină muşterii îi chiue Duminica până a nu răsări soarele, pe gura hornului zicând: U!. hu!. hu, voi cei depe la ţară care aveţi de cusut, de făcut ciobote, hai la... cutare (numele lui) hai!.,

1903.—Când se întâmplă cuiva să nu-i trăiască copii, la cei ce se mai nasc, le dă inimă de vidră (un animal mic ce trăeşte prin stufişurile băltoase).

1904.—Cel ce a mâncat inimă de vidră, nu mai mănâncă în toată viaţa inimă de de alt animal, căci moare.

1905.—Când se răstoarnă paharul plin cu vin, cer morţii de băut.

1906.—Să nu mergi cu un picior încălţat şi unul descălţat, căci te vei însura târziu.

1907.—Când pui lemnul pe foc, să nu laşi jos nici odată unul singur, că nu-i bine.

1908.— Când sare o scântee din foc, îţi vor veni musafiri.

1909.—Când îţi cântă cucoşul pe prag, îţi vin musafiri.

1910.—Când te duci să vezi pe cineva bolnav de o boală rea, cum îi oftica, lingoarea, când ai eşit din casă, să vâri degetele pe sub camaşă subsioară ş'apoi să le miroşi, căci nu se ia boala.

1911.—Să nu te scalzi, până nu-i mânca caş, căci te îneci.

1912.—Să se stropească pomii cu aghiazmă dela Trif şi nu vor face omizi.

1913.—Pentru ca mama să-şi înţarce uşor copilul, îmbracă camaşa cu dinaintea, dinapoi.

1914.—Când treci pe lângă câini ca să nu te muşte, strângi din dinţi şi din mâni zicând: «Cheia'n mâna mea, lăcatu'n gura ta», şi-i amuţeşti.

1915.—La Crăciun să mânânci, întâiu carne de vânat ca să fii uşor.

1916.—Sara când copiii de şcoală se culcă, pun carte cu o bucată de mămăligă sub cap, ca să nu uite cartea, cum nu uită să mânânce.

1917.—Să nu şuieri în casă, căci rămâne pustie.

Murgeni-Tutova. **T. Popovici.**

CÂNTECE BĂTRÂNEŞTI

53.—Peneş

Frunză verde ş'o cicoare
La Ieşi, la temniţa mare,
Peneş îmi-i la 'nchisoare
Şi nu-i aşa de mult tare:
Pe un an şi şapte luni
Şi câteva săptămâni.
—Peneş, Peneş dragul mamii!
Vezi? beţie şi curvie
Te-aduce la mişelie
—Maică, măiculiţa mea!
Nici în seamă nu băga,
Nici din ochi nu-mi lăcrăma,
Din inimă nu-mi ofta.
Na-ţi cheea dela cămară
Şi discue camară
Şi ia bani cu chivăra
Şi mi-i pune pe-o tabla
Şi-i du la «Măria Sa».
—Domnule, domnia ta!
Mi-a venit vremea să mor,
Dă-mi feciorul să-l însor.
—De'nsurat l-oiu însura
Cu mireasa sabia,
Şi l'oiu pune 'ntre crăcăni,
Să-l privească cei boeri.
—Peneş, Peneş, dragul mami!
Vezi? beţie şi curvie
Te-aduce la mişelie.
—Maică, măiculiţa mea,
Nici în samă nu băga,
Din inimă nu-mi ofta.
Na-ţi cheea dela lăcată
Şi-mi discui-un grajd de piatră,
Că la fundul grajdului
Puterea voinicului,
Am trei cai
Dela trei crai.
Unu-i negru ca corbu.
Unu-i roşu ca focu,
Unu-i sur ca porumbu.
Pune şaua pe negru.
—Şaua pe negru am pus
La temniţă mi l-am dus.
Negru se tot învârtea,
Urechile le ciulea,
Cu nările foräia,
Cu copitele svârlea,
Temniţa nici nu gândia.
Peneş, Peneş, dragul mamii!
Negrul cât se osândeşte,
Temniţa nici nu gândeşte.
—Maică, măiculiţa mea!
Nici în seamă nu băga,
Nici din ochi nu-mi lăcrăma,
Din inimă nu-mi ofta.
Pune şaua pe roşù.
—Şaua pe roşu am pus,
La temniţă mi l'am dus.
Roşù se tot învârtea
Urechile le ciulea
Cu nările foräia
Cu copitele svârlea
Temniţa nici nu gândea.
Peniş, Peniş dragul mamei!
Roşul cât se osândeşte
Temniţa nici nu gândeşte!
—Maică, măiculiţa mea!
Nici în seamă nu băga
Nici din ochi nu-mi lăcrăma
Din inimă nu-mi ofta.
Pune şaua pe Surel.
—Şaua pe Surei am pus
La temniţă mi l'am dus,
Surul se tot învârtia,

Urechile le ciulia,
Cu nările sforăia,
Cu copitele svârlia,
Temniţa nici nu gândia!
Peneş când mi-l întreba!
—Surelul. surelul meu!
Mai eşti tu la bătrâneţe
Cum te ştiu la tinereţe?
—Taci stăpâne nu te teme,
Că mai este încă vreme.
Şi iar verde lemn uscat
Surul când o strănutat
Temniţa'n patru-a stricat,
Pe Peneş mi l'a scăpat,
Iar Peneş a 'ncălecat.
La domnul a alergat.
—Domnule, Măria Ta
Norocelul mâni-ta
Nici n'ai cal ca să m'ajungi.
Nici voinici ca să ma 'lungi.

Auzită dela Catinca Ursulescu, Olteniţa-Fălciu.

N. D. Tacu.

BOLI la OAMENI, LEACURI şi DESCÂNTECE.

265.—Descântec de bubă rea, orbalţ [1]), şi struşniţă [2]).

Iaca, o plecat sf Maria mare,
Cu sf. Maria mică,
Şi cu ziua Crucii dimpreună.
Cu pâne, cu sare
Şi c'un topor mare,
Să taie un cal mare
Şi-un butuc mare
Să facă un praznic mare.
La praznicul cel mare
O chemat toate râioasele
Şi toate buboasele.
Dar pe buba cea rea n'a chemat-o,
Pe orbalţ nu l'o chemat,
Da, pe struşniţă n'o chemat-o.
Iar când au văzut
Bubele cele urîte
Că nu sunt chemate,
Tare s'o supărat,
Tare s'o mâhnit;
Din vârf s'o aplecat.
Din rădăcină au secat.
Şi n'o rămas de leac
Cât un fir de mac
In patru despicat.
Eu dacă am văzut aşa
Că le-a găsit moartea.
Cu grebla le-am greblat,
Cu mătura le-am măturat,
Cu lopata le-am luat
Şi în Marea-Neagră le-am dat
Şi le-am înecat.
Şi-o rămas (cutare)
Curat, luminat
Ca argintul strecurat,
Ca Maica precista ce l-a lăsat.
Şi descântecu-i dela mine,
Şi leacul dela Maica Domnului.

Când descântăm de orbalţ, aprindem o lumânare şi o învârtim mereu împrejurul obrajilor celui bolnav, aşa încât să-i încunjure faţa, fumul dela lumânare. Descântecul îl zicem de trei

---

1) Se umflă şi se învineţeşte obrazul tot.
2) Cad ginginile şi măselele.

sau de nouă ori. Când cineva e bolnav de strușniță, atunci aprindem pânză curată de câlți (cânepă, in) și o ține în fața gurei bolnavului, în timp ce se zice descântecul de trei sau de nouă ori.

De la Ilinca V. Sofron, oarbă. Leorda-Bacău.

266.—Descântec de năjit.

Eși năjite, pripăjite:
Din creierii capului,
Din fața obrazului.
Din sfârcul nasului,
Din rădăciuile dinților,
Din vederile ochilor,
Din auzul urechilor,
Eși, fugi, du-te
Că vine ursul dela munte
Și cum ajunge te . . . . . bate.
Copticiosule, înțăpăiosule
Și păiosule și scârnăvitule
Și pricăjitule.

Aprinzi baligă din ziua Crucii și în timpul arderei zic descântecul. Apoi strângi scrumul de baligă și se unge bolnavul cu el.

267.—Descântec de frigare.

Ursită de frigare,
Cum se potolesc fiarele
Așa să potolească durerile
Din vână, de sub splină,
Din inimă, de sub inimă,
Din creerii capului,
Din rădăcina măselelor.
O bătut în pene
Și în mijloc o frigare.
Și eu pe cea din mijloc
O scot cu descântecu.
Cum se potolesc grâele,
Arăturile și pădurile,
Așa să se potolească
Țăchile și durerile
Dela (cutare)

Când se zice descântecul se pune în foc 11 bucăți de fier și o frigare. Apoi se scoate frigarea înroșită și o răcești în apă, prin trei scufundări.

Pr. S. P. Chiricel.

268.—*Durere de măsele.* Floare de crin alb uscată pusă în rachiu curat. spirt, în garafă și astupată bine și lasată 2 zile la căldură, îi bună de durere de măsele,

M. Lupescu.

269. De gușter (gâlci).

(Gâlci mari la gât, la copii. ce de-abia răsuflă) (amigdalite).

Gâlcilor,
Motofâlcilor,
Apucare-ați potecile
Ca să pașteți gâștele!
Și puserăți să le păzească:
Un orb,

Un surd,
Şi-un mut.
Şi veniră lupii:
Orbul nu văzù,
Surdul nu auzì,
Mutul nu strigă!
Lupii le mâncară
Şi le morfecară.
Gâlcile,
Motofâlcile,
De vârf s'aplecară,
Din rădăcină se uscară
Dela gâtul 'lui (Cutare) să iasă
Să rămâie curat
Şi luminat
Ca argintul strecurat
Cum Dumnezeu l-a lăsat!
Descântecul dela mine
Şi leacul de la Dumnezeu! [1].

270. De muma-pădurii.

De sperietură la copii.

Tu moroiule,
Şi tu strigoiule,
Şi tu muma-pădurii,
Şi tu bântuitorule,
De veţi fi venit dela Răsărit,
Să daţi în cuţit;
De-ţi fi venit dela Scăpătat,
Să daţi în apă să vă 'necaţi;
De-ţi fi venit dela Miază-Noapte,
Să daţi în foc să vă ardeţi;
Că eu cu crucea vă voi bătea
Cu tămâie vă voi tămâià,
Dela (Cutare) vă voi depărtà,
Şi vă voi aruncà în ape necurgătoare,
În păduri netăetoare;
Unde cocoşii nu cântă
Şi cânii nu latră,
Unde fata-mare cosiţă nu împleteşte
Şi preotul nu citeşte! [2]

271. De mătrice.

De dor de inimă ori, stomac.

Tu mătrice, mătrăgună,
Capră neagră te-ai făcut.
In vârf de munte te-ai suit,
Căprioare negre ai făcut,
Cioban negru te-a găsit,
Cu cuţit negru te-a tăiat,
Cu sare neagră te-a sărat,
Cu foc negru el te-a fript,
Cu gură neagră te a mâncat,
Te-a mâncat, te-a risipit.
Aşa să se risipească
Mătricele, isdăturile,
Dela (Cutare);
Iar el să rămâie curat, luminat,
Ca Maica Domnului ce l-a lăsat! [3]

Punând untură sau undelemn pe cap, cu pieptenul atingând, se descântă vorbele de mai sus.

Din Foureni-Dolj. **N. I. Dumitraşcu.**

1 Confruntă cu No. 110.

2 *Variantă în: «Culegere de descântece din jud. Romanaţi», vol. II de Dr. Daniil Ionescu şi Alex. Daniil.*

3 Confruntă cu *„Culegere de descântece"* din jud. Romanaţi. de d-l Dr. Daniil Ionescu şi Alex. Daniil.

272. Descântec de deochiu (batjocoritor).

Fugi deochi, dintre ochi, din fruntea capului, din fața obrazului, din sfârcu nasului, că la câți am descântat, iarbă verde n'o călcat, dor d-tale să ai vr-un păcat, să-ți rămâie capul luminat, ca un cap de cal uscat, într'un pod de grajd aruncat.

Basarabia. **V. Moisiu.**

273.—De încuet, se ia un pahar cu apa neîncepută și cu un ac părăsit de descântă: La fântâna lui Adam sunt 3 fete de arman; una încue, una descue, una pornește pârae. (Se descântă de 3 ori în fiecare zi de sec, apoi se dă bolnavului să bea).

274.—De albeață, într'un pahar cu apă neîncepută cu un mănunchi de busuioc, o pană de păun și o para de argint, legate la un loc se descântă în zilele de sec, înainte de răsăritul soarelui, de 9 ori pe săptămână:

Din 9 munți înalți
Au eșit 9 fete înalte, goganate
Cu pletele despletite
Cu cosițele smulte
Cu poalele scurte
Cu 9 hârlețe,
Cu 9 greble,
Cu 9 topoare,
Cu 9 mături.
—Unde vă duceți:
Voi 9 fete înalte, gogonate
Cu pletele despletite,
Cu cosițele smulte
Cu poalele scurte?
Ne ducem la un copac
Să-i săpăm și să-l luăm.
—La Gheorghe vă duceți
Albeața să-i luați
Cu hârlețele o săpați
Cu grebla o greblați
Cu mătura o măturați
Cu țăpoaele o asvârliți
Din sfârcu nasului
Din fața obrazului
Din lumina ochilor
Gheorghe să rămână
Curat, luminat
Ca maică-sa cum l-a lăsat.

Cu această apă se spală și se toarnă in ochi.

275.—De udmă, se ia un fus și se zice descântându-se la umflătură: udmă, udmă, încalică pe-o drugă și te du la Dunăre și bea apă tulbure, și te întinde la soare și crapă ca o cioară: Ion să rămâe curat, luminat ca maică-sa cum l-a lăsat.

(Se descântă de 3 ori).

Vârful Câmpului-Dorohoiu. **D. Urzică.**

276.—Izdatul, este boala numită holerină: durere cumplită la stomac însoțită de greață, vărsături și diarie. Se descântă cu un cuțit găsit, in apă neîncepută. După ce face crucea obișnuită, începe:

Zâce'n cap: cap
Dă brigad
In mâna dreaptă
Cruce luminată.
In mâna stângă
Trei mere de aur
In inimă
Inimă de vidră
In mijloc
Rât dă porc.
In genunchi
Păr de lup
In picere
Păr de drac.
(Dă din palme, scuipă,
suflă şi zice :)
Crăpi drace,
Că n'ai ce face.

275.—Când cineva are panglică, care-i produce dureri intermitente şi-i aduce apă sărată în gură, se zice că are *mătrice*.

Mătricea se descântă, în apă ca şi izdatul cu următorul descântec:

Mătrice, mătrice
Tu, când te-ai născut,
Trei căţăi v'aţi făcut
Pă C. dă inimă l-aţi apucat
Şă l-aţi muşcat
Pă el dă la inimă l-aţi încor-
[dat
Voi dă frică aţi plecat,
Afar 'dăn sat aţi plecat.
P'o măgură mare v'aţi suit,
O capră neagră te-ai făcut.
Fără cuţit te-a tăiat
» foc te-a fript
» gură te-a mâncat
» c.r te-a c.c.t.

276. —Gastrita acută e poreclită de vrăjitoare cu numele de *întâmpineală.* Poate să loviască şi animalele. Când se descântă de întâmpineală se aprinde tămâie lângă vasul cu apă neîncepută în care mestecă baba cu crucea (pistornicul), zicând:

Intâlneală
Dân cale, dân cărare,
» drumul ăl mare,
Ş ai întâlnit
Pă C. (sau vita lui C.)
Şâ l-ai luat
Şâ l-ai săgetat
Inima dân el ai secat
Eu cu tămâie te-am tămâiat,
Cu toporul te-am tăiat,
(*dă cu toporul în pământ*)
Cu crucea te-am depărtat,
Din inima lui C, afară te-am
[dat
Şâ te ai dus
In foile brazâlor
» vârfurile fagilor.

După ce se repetă de trei ori acest descântec, se freacă tămâie şi se amestecă în apă, pe care o bea bolnavul; vitei i se toarnă pe nas, ca s'o înghită.

Principele Ferdinand,-Teleorman. **Pr. Fl. A. Drăghici.**

VORBE ADÂNCI

1660.—Omul de scârbă nu moare, da 'nici mulle zile n'are.
1661.—Dacă iesă urzica, se împute furca.
1662.—Capul crapului, casa bogatului; capul ştiucii, casa slugii.
1663.—Lumea nu-i cât se vede pe fereastră.
1664.—Omul bogat, e chelarul lui Dumnezeu.
1665.—De judecata dreaptă, nici Dumnezeu nu se supără,
1666.—Pentru un purice nu se svârle pătura pe foc.
1667.—Frumuseţa trece dealul şi tot cu amarul rămâi.
1668.—Şi cânele iernează afară, da numai pielea lui ştie,
1669.—Nu se poate c'un burete, ca să baţi cuiul în pârete.

M. Lupescu.

1670.—Amaru-i şi acru, doar ar bea tata, săracu (despre beţivi),
1671.—Pe jos fluture, pe sus vulture=Mă duc vrând nevrând.
1672—Se isbeşte ca apa de maluri=încearcă în tot felul cu traiul şi tot greu.
1673—Râsu te râde, şi batjocura te batjocoreşte=Cei răi, totdeauna cată să te-aducă la teapa lor.
1674.—Mă iau cu ziua târgului=Imi pierd vremea cu lucruri puţin însemnate.
1675.—De cât noaptea burcă, mai bine ziua furcă=Mai bine-i sarac şi curat; de cât bogat pe nedrept—luând dela alţii cu hapca.

Nemţişor-Neamţ. **A. Moisei.**

1676.—Unul are o cumpănă, altul două, altul mai multe—Adică nenorociri în viaţă.
1677.—Usturoiul pute, dar cuvântul bătrânului *amiroase.*
1678.—Până or arde curţile lor, se risipesc bordeile noastre.
1679.—Cu cât pădurea e mai mare şi mai deasă, are şi lemne mai bune.
1681.—Şarpele când are durere de cap, iesă la drum=Te legi de om şi o păţeşti.

D. Furtună.

CÂNTECE

1916.—Foae verde trei alune,
De-ar fi drumul prin pădure
Şi-o cârciumă să-mi iau pâine
De cinci parale măsline...
Dodă, dodă, auzi dodă...
...M'aş duce cu mândra'n în lume
După popi să mă cunune...

Dar nici popa nu-i nebun
Să ne cunune pe drum,
Este-un popă la Cerneț
De cunună fără cărți,
Mai este-unul la Ohaba
Ce de forme nu ne'ntreabă...
Dodă, dodă, auzi dodă!...

Auzit în com. Miluța-Mehedinți.

N. I. Dumitrașcu

1917.—Foaie verde și-o sipică
De-aşi trăi cât piatra'n luncă,
Să-mi văz de puica la muncă
Şi de prânz unde mânâncă,
Să mă duc ca să-i fac umbră.
Să i pui stânga căpătâi
Şi cu dreapta s'o mângâi.

1918.—Foaie verde matostat,
Rău maică m'ai blăstămat
Să stau toată ziua'n prag,
Cu ața băgată'n ac,
Cu ochii la cinĭ mi-i drag.

1919.—Şi iar verde mărăcine
Rămâi satule cu bine,
Şi mă duc în țeri străine,
La duşmani le pare bine,
C'a plecat un hoț din tine.
Numai mie-mi pare rău,
Căci eu plec din satul meu
Şi-am lăsat o mândră'n el.
Şi rămâne şi-o lichea
Să-mi încânte pe mândră,
N'ar avea parte de ea
Până când m'oiu libera,
Şi-oi face nunta cu ea.

1920.—Foaie verde trei lămâi
Ochi albaştri cu rămâi:
Lemnelor şi pietrelor!
Pleacă-ți ochii să-i sărut
Căci de-acum nu-i mai sărut
Şi i-oiu săruta prin gând,
Câte-odată când şi când.

1921.— Şi iar verde salbă moale
Eu mă duc în trenu'-ăl mare
Pe trei luni de concentrare.
Şi iar verde de trei sfanți
Să știi maică să mă cați
Colea'n munți la Pângărați
Că-acolo suntem chemați.
O mie şi cinci soldați
Toți voinici ca nişte brazi,
Şi-o sută de grăniceri
Toți frumoşi ca nişte flori.

1922.—Verde, verde de trei flori
Măi soldat din vânători,
Unde ți-a fost dat să mori.
Pe granița Sârbului
Pe câmpul Bulgarului;
De îngropat cin'te-o'ngropat?
Malul când s'o dărâmat
De 'mbrăcat cin'te-a îmbrăcat?
Codru, mugur când o dat.
De cântat, cin'ți-o cântat?
Părările ciripind.
De jelit, cin'te-o jelit?
Codrul când o veştejit.

St. Manole.

1928.—Foaie verde-a bobului
Bate vântul Oltului
Pe deasupra codrului
Şi despică meri şi peri
Şi desparte frați de veri.
Printre ei mai sunt şi fagi
Şi desparte oameni dragi.
Maică firea-i blăstămată
Că nu mă născuşi o fată
Să stau cu tine pe vatră
Să fi scăpat de armată.

M'ai născut mărgărintar
M'a luat neamţul militar.
Şi-altă foaie de bujor
Plânge-mă maică cu dor
Că şi eu ţi-am fost fecior.
Ţi-am scos boi din ogor
Şi plugul de sub şopron
Şi-o brazdă dacă am tras
Ei m-au prins şi m'au legat
Să port cai de frânele
Să duc dorul mamei mele.

1924.—Foaie verde bob năut
Cine ne-aude cântând
Ese'n poartă blăstămând
Zice că n'am nici un gând:
Şi-eu atâtea gânduri am
Câte zile sunt în an;
Câte stele pe Banat
Atâtea gânduri mă bat;
Câte stele 'n lumea toată
Atâtea gânduri mă poartă.

1925.—Câte stele sunt pe cer,
Toate până 'n ziuă pier.
Eu le-am spus ochilor mei
Să nu fie lăcomei
După voinici frumuşei
Eu le-am spus ei nu m'ascultă
Tot după frumos se uită.

1926.—Bătut îi Doamne, bătut
Drumul Bărăganului
De talpa ciobanului
Nu-i bătut de car şi boi
Ci de picioare de oi
Şi de câini tăpălăgioşi
Si de ciobănaşi frumoşi.

1927.—Foaie verde lâmâiţă
Peste Mureş peste Tisă
Plimbă-mi-se-o copiliţă
Copiliţă de jandar'
Dalbe mâni în buzunar
Şi strigă: podar, podar,
Faceţi pod la ţărmureà
Ca să trec în ţara mea
Căci de când m'am străinat
Nici o cină n'am cinat
Nici o cină cu odihnă
Nici un prânz fără de plâns.
Nici amiaz fără năcaz
Tot cu lacrimi pe obraz.
—Eu podul că l-oi trecea
Dacă guriţa mi-i da.
—Decât guriţa ţi-oi da
Mai bine m'oi desculţa
Şi-apoi de m'oi îneca
Seama de mine ţi-i da.

1928.—Foaie verde bob orez,
Drăguţ că al meu nu vezi
Pe el e camaşa albă
Ochişori, muriţă neagră
Şi-altă foaie, foaie lată
Şi mi l'am perdut odată
L'am căutat lumea toată
Şi l'am găsit la o fată
Fata vrea ca să mi-l ia
Dumnezeu să nu i-l dea
Fata vrea ca să mi-l vândă
Dumnezeu să nu-i ajute

Dela Florica C. Ionescu, comunicate de d-ra învăţătoare Maria I. Ionescu. Rucăr, Muşcel

G. C. Constantinescu.

O SAMĂ DE CUVINTE

2791—2823

Lumea luminată—lume multă şi bine îmbrăcată.

Smolniță=restul format din humă și nisip ce rămâne după retragerea apei râurilor în revărsare, sau și mămol-podmol, după fundul lacurilor și bălților. Smolnița crapă când se usucă.

Ghizde=crăpătura dinainte la nădragi de lână, spre a-i putea îmbrăca.

Să înozi râzând și să deslegi plângând=a lega bine un lucru ca să nu-l perzi, macar de-i plânge până l-ăi dezlega sau desnoda.

A sufla în foc=a se îmbăla. Uite cutare par'că a suflat în foc.

Gâräie ciorile la rufele cutăria=rufe spălate rău, *izinite*.

Popâlnit; *o popâlniși, n'o pune popâlnită oala la foc*=a umple un vas ca să dea peste el.

Mamur=felul; nu poți ști mamurul oricui; i-am aflat mamurul, i-am aflat felul.

Sgrebine=rămășițele dela cânepă, când se pieptănă și dela lână când se dărăcește.

Sgrebine și jurebie=se zice unui om ce umblă mai totdeauna cu haine rupte—sărăcie.

Țăndăros=om supărăcios, cari se supără din nimic; i-a sărit țandăra, s'a supărat pentr'un fleac.

Joardă, jordele=nuia subțire, nuele (de salcie, de vie).

Jud. Dolj. **I. Brătulescu.**

Clapie=grămadă, lume multă la un loc.

Dodreanc=bălegar, dudău cu gunoi.

Pârmac=par gros de gard.

Incrincinit=îngrozit.

Ciurciumel=când sunt bureți mulți într'un loc; când puii stau îngrămădiți pe lângă cloță.

Cupil=petec pus rău la o camașă sau altceva.

Dulugeacu=cu dulugeacu, adică a lucra cu cumpăneală, pe rând, potrivit, nu odată repede și altă dată prea încet, ori să stai degeaba.

A scârmoci=a vorbi ce nu trebuia.

A sgârma=a căuta.

Voicești, Vâlcea. **I. N. Popescu.**

A dobzala=a da, a bate. De ce-ai stricat sticla? L'as'că te-oiu dobzăla eu!

Bâlcă=deal. Sub bâtcă am văzut 2 lupchi.

A abarca=a ridica, Abarcă sacul.

A dulhăni=a bea mult. Ce-atâta dulhănit de tutun? Ori, ce-ai dulhănit toată apa? Eu, ce să mai beu?

A hărpăi=a mânca repede, făcând sgomot.

Hahău=un băț la întâmplare, însă mare.

Japă=jujău, o nuia lungă și subțire, însă sucită, dar se zice și celui ce i s'a dat o bataie, că a mâncat o japă bună.

Hlopiț=copilaș.

Halcă=joacă. Mai lasă halca, că dela ea nu iei ni'că!

Fultău=o bârnă, dela casă, desprinsă. Aceasta se pune între două bârne strâmbe, unde e un loc prea mare, din care pricină dacă nu-i fultăul, nu se poate lipi casa, depărtarea între bârne fiind mare,

Jud. Neamț. **A. Moisei**

GLUME, JÂTII, TACLALE.

343. Iapa ovreiului.

Un ovreiu aveà o iapă sură și cu mânz. Niște hoți i-o fură într'o noapte. Ce să facă jidanul! Umblă pe ici, umblă pe colea, iapa nicăeri, Se întâlnește cu zapciu.—Bueriule, nu știu cine mi-ai furat iapâ miu!? —Când și cum era jupâne?

—Aseară mu rog. Și era așa: Câți-odatâ alb, câți-odatâ negru și c'un țânghi, linghi, cu tringhilinghi dupâ el!!

—Bine jupâne, lasă că-i vârâm în sperieți pe hoți. Dar ia-mi spune cum te chiamă?

—Urââ, cucoane!

—Urlă tu! jidan păcătos, zise zapciul care era cam tare de-o ureche, crezând că-i batjocorit de ovreiu.

Și iaca așa găsi iapa. **N. I. Munteanu**

344. Popa cel cărăeț.

Ci-că odată, un om călcase în gura iadului de furase un bou dela un popă și ca toți hoții îi făcuse de petrecanie. A căutat popa boul, dar par'că-l înghițise pământul, n'a mai dat peste el. Ce mănâncă lupii și hoții, s'a dus.

La un Paște, când se spovedesc oamenii, iacă și acel cu pricina, vine și el să se spovedească. Ii spune popii, ce păcate a făcut, da popa nu să-l tacă păcatul:

—Alt ceva ai mai făcut fiule?

—Apo... de... taică părinte, am mai făcut, da... par'că îmi vine greu să spun!...

—Spune tată, spune, că păcatul mărturisit e pe jumatate ertat—

zice ăl popă—şi m'oi rugà la Cel de sus să te erte.

—Tată părinte, m'a îndemnat necuratul de am furat o funie!

—De fiule e păcat să furi S'aduci la biserică o litră de untdelemn, că te iartă Dumnezeu!

— O să aduc părinte, o să aduc, dar vezi că de capul funiei era legat un bou, şi asta e greu pentru mine.

—Greu păcat fiule! Da al cui era boul?

—Al sfinţiei-tale!

—Ti! bată-te să te bată, greu de tot pentru tine, Nu ştiu ce canon să-ţi dau! Apoi să faci 500 mătanii şi ca să capeţi ertare, trebue să spui Duminecă în ziua de Paşti—că-i zi luminată—la toţi oamenii din biserică ce ai făcut. Numai aşa poţi dobândi mântuirea sufletului din focul iadului, căci s'a făcut dracul stăpân pe el.

—Aşa o să fac taică părinte, numai de m'ar erta Dumnezeu!

Popa se bucurà că are să-l prindă cu martori. Omul plecă acasă şi pricepând ce vrea popa, mai ales că ştia că preotului îi este oprit a spune mărturisirea lui, îşi puse în gând să-i joace o şotie, să se ducă vestea. Şi s'au ţinut de vorbă amândoi. In ziua de Paşti, când biserica gemea de lume, popa din uşa altarului:

—Ascultaţi oameni buni, ce vă spune omul acesta şi să ştiţi că totul e adevarat.

—Da, oameni buni, ceea ce zice părintele c'am să vă spun e adevarat şi anume:

Toţi copii din sat cu părul roşu şi creţ sunt făcuţi cu acest popă cărăeţ! Atâta am avut de spus.

—Aşa-i părinte? întrebară oamenii.

—Nu ştiu tată, nu ştiu! şi... sbughi-o în altar.

La mulţi oameni s'a stricat casa, dar nici popa n'a mai văzut vre-unul pe la biserică.

Incălecai pe-o alună şi v'o spusei cât de bună.

Ghercești, Dolj.

I. Brătulescu

345.—Din iuţeală.

M'a trimes foarfeci, să-mi dai o pereche de mamă, să ismenească lui tata o pereche de croite. Să aibă Paşti noi în ziua de ismene.

346.—Tot-aşa.

De la beat cârciumă vin, cu partea într'o căciulă, merq pe gard

mă țin de drum, nici un latră nu mă câine, nici un punge nu mă bou, măcelarul m'a ajuns, tae bani de 4 carne.

Manasia-Ialomița. **Elena Ștefănescu.**

347. – In pețit.

Amu în vremea mai de demult, pe când omul nostru de abea se târâea de prost, ci-că s'ar fi dus niște părinți ca să 'mpețească la o fată, pe singurul fecior ce li-l dăduse D-zeu. Cum au intrat ei în casă la părinții fetei, ș'au luat fiecare câte un loc și, după mâncare. s'au început vorba... Dar flăcăul, de rușinos ce era, nici nu putea ține ochii deschiși, iar fata, când o văzut picior de flăcău în casă,—cum era ea, numai într'un cămeșoi lung și cu țâțele bălălău, s'a suit iute pe cuptor și, de-acolo pe-o borticică, se tot uita la flăcăul ce venise s'o ceară de nevastă. Flăcăul, de rușine, cum ședea lângă laița de lângă ușă, cu ochii țintă în pământ, tot netezia laița goală cu mâna. De la o vreme însă dădù cu degetul de-o bortă în scândură, de unde fusese pesemne scos un ciot și, câte-o leacă, câte-o leacă, băgă degetul tot. Când dădu să-l scoată, canci! căci degetul nu iesă. Trase el într'o părere cât trase și se scremù de-avea să i pocnească ața dela ițari, dar degeaba. Văzându-l că nu esă, îl lăsă și el la voia întâmplărei, căci să spună la acei din casă pățania, le-ar fi dogorit părinților obrazul de rușine. Când se isprăvi vorba și părinții eșiră pe ușă, dădu și el să iasă, dar cum? căci degetul nu-l lăsă. Văzând că se trece lucru de șagă, puse și cealaltă mână și luă după sine laița cu totul. Părinții fetei, se luară după el, blestemând pe starosti, că le-au adus hoț la casă. Îl ajunge și începe să tragă de laiță: flăcăul însă, răcnea cât ce putea și arăta cu mâna în spre degetul ce sângera și care era cât pe ce să se rupă. Când s'au uitat ei mai bine la scândură și văzură că din pricina degetului le luase el laița, alergă unul din ei la o casă de om și cerând un topor, sticară îndată laița, lăsând pe flăcău să scape astfel cu degetul teafăr, după ce se făcu de râs, atât pe sine și pe părinți, cât și pe părinții fetei, cari, aveau pe lângă alte multe borte în casă și... una la pat,

Pr. N. V. Hodoroabă.

348. Fata și privighitoriu.

Inainte vreme însurătoarea nu se făcea ca azi prin tocmeli și cirovăeli ci prin pâcâleli. Multe ne spun bătrânii din vremuri de demult și din cele multe auzîiu și eu una, cam nu tocmai frumoasă dar hăzoasă:

Un privighitoriu (subprefect) cum mergea cu logofătul lui,—prin cele sate după cine ştie ce treburi—ajunge şi trage în gazdă la un gospodar bogat, fruntaş şi cu fata harnică şi frumoasă. Vine privighitoriu, şi fata de gazdă frumuşică,—îi cade cu tronc la inimă privighitorului. Bun până aici. Fata dă să le facă un puişor de foc la gura sobei. Cum şedea ea jos numai nu ştiu cum face fata cea mare, şi gata ruşinea Fata barbată—nu s'a trecut cu firea. Zice repede mâniată: Ei! şi-şi căuta de treabă. Privighitorul şi cu logofătu însă se ţineau cu mâna de pântece de râs.

— «Măi, eu am să o întreb pe fată. zise privighitoriu logofătului, de ce o zis Ei! să vedem ce are să zică.

— Ba eu te-aş sfătui, să nu-ţi pui mintea cucoane cu fetele de ţaran, că tot ele te fac de ruşine!

— Cum se poate; pe mine mă! zise privighitoriu îngâmfat.

— Om vedea zice logofătu şi tăcu.

Intră iar fata pe la ei să le aducă de, ca la nişte oaspeţi, ceia ce le trebuiau.

— Fată hăi-intră în vorbă privighitoriu,—cu cine vorbeai tu adineaurea de ai zis «ei»! şi cu ochiul făcu înspre logofăt!

— «Poi de cucoane să iertaţi, da m'o întrebat «cela» de unde sunteţi—dela Orhei? şi eu i-am răspuns supărată Ei!

Fata iesă, privighitoriu înghite în sec iar logofătul deabia se ţinea de râs!

— Nu ţi-am spus eu cucoane!

— Comândarea ei de fată nu mă las până n'oi rămâne-o!

— Cucoane, nu te pune, îl sfătui iar logofătul! Da unde era chip, privighitoriu nu putut dormi toată noaptea; se sucea şi se învârtea ca pe jăratec.

Adouazi disdedimineaţă esă privighitoriu afară în cerdac să ia aer numa în papuci şi'n halat!

Da fata cumu-i prisnelu, mulgea vacile, se stădea cu viţeii—şi tocmai se pregătea să le ducă la cireadă:

— «Hăi,—hăi

Privighitoriu numai ce se dă pe lângă fată şi-i trage un privighitoroiu de se speriară viţele fetei.

— «Na fată hăi—du şi buhaiul ista al meu la cireadă....

Fata tace nu zice nici pis, şi se duce la cireadă. In urma ei privighitoriu se prăpădea de râs. Ii spune logofătului—da logofătul iar îi spune: Nu râde cucoane—că mă tem că iar te-o păcăli fata.

Vine fata dela cireadă—înapoi. Privighitoriu şi cu logofătul beau

cafeaua în cerdac. Fata vine la privighitoriu şi-i zice:

— «Poi, cucoane, ţi-am dus buhaiul la cireadă—da văcariul nostru n'o vrut să primească vite străine în cireadă şi de cât l-a mânca vre'un lup—ţi l'am adus înapoi să-l mânânci d-ta sănătos —şi cum zise îi şi dădu buhaiu înapoi tot aşa cum i-l dase privighitoriu—de săriră amândoi şi privighitoru şi logofăt depe scaun.

Fata plecă râzând,—iar logofătu se ţinea cu mâna de pântece...

Privighitoriu însă îşi zice că el fiindcă n'a putut păcăli fata, are s'o ceară de nevastă—şi-a luat-o

Jorăşti-Covurlui. **Pr. P. Gh. Savin.**

Două de-ale lui moş Iordache

349.—Altădată moş Iordache şi-a pierdut barda ce era nouă-nouţă, dar o cumpărase:

— Tiii, nu mi-e de-alta, c'am perdut-o; dar mie, că ăla care o găsi-o, când i-o da cu amânarul pe gură, o s'o strice!...

....De ce-i era lui!

350.—Ii tot zicea popa, că de ce nu vine şi el la biserică...

Şi s'a dus. Şi de câte ori s'a dus, n'a găsit pe popa!

Când îl întâlneşte popa, zice:

— Da 'bă părinte, zici că nu viu la biserică.... Iacă am venit Mercuri, nu te-am găsit; am fost Joi, nu te-am găsit..., am venit Vineri, n'ai fost la biserică!... Păi atunci când era să viu ca să te găsesc ?...

Din Boureni, Doljiu. **N. I. Dumitraşcu**

CRONICA

Academia Română şi-a complectat membrii corespondenţi pentru Secţiunea literară cu d-nii *A. Gorovei* şi *A. Tzigara-Samurcaş*. La numele „Şezătorii", pentru d-l Gorovei va trebui să adăugim şi un talent de scriitor cinstit, rămas, din nenorocire, pe sama tinereţii. D-l Tzigara-Samurcaş este Directorul Muzeului etnografic.

• In **Revue des Traditions populaires,** no. pe Iunie-Iulie, anul trecut, venit abia acum, urmarea rezultatului d-lui *A. Gorovei* despre *Nunta la Români* (p. 261-281).

• Suntem întrebaţi şi întrebăm la rându-ne: „dacă la noi există prin popor credinţa că trecerea unor animale (şerpi, şopârle, guşteri) peste trupul sau haina celui ce doarme, produce cutare boală (ceea ce ar explica numirile *şopârlaiţă* şi *guşter* pentru angina de gât)". Răspunsurile se pot publica în no. viitor.

T. Pamfile.

OBOLUL

Prietenilor Revistei «ION CREANGĂ» pentru strângerea fondului

Bustul lui Ion Creangă la Bârlad

Suma adunată 1108.90

DE LA ADMINISTRAŢIE

Adeverinţe. S'au primit sumele şi cu acest număr s'au trimis adeverinţele pentru D. *G. Weigand,* Lipsca, 6 l., D. *G. Palade*, Banca-Tutova, 5 l., D. *Gr. Vasiliu,* Pipirig-Neamţ, 5 l., D. *V. Cambureanu,* Bârlad, 5 l., D. *D. Constandache*, Bârlad, 5 lei.

(urmează)

Domniei-Sale
Domnului Artur Gorovei

Comuna Fălticeni

prin Oficiul .... *Județul* ....

Prin Redacția și Administrația Revistei „Ion Creangă“ se pot dobândi următoarele lucrări:

T. Pamfile:	Sărbătorile de vară la Români — —	2.00
» »	Boli și leacuri — — — —	1.00
» »	Cântece de țară — — — —	4.00
» »	Agricultura la Români — — —	5.00
» »	Povestea lumii de demult — —	2.00
» »	Sărbătorile de toamnă și postul Crăciunului	2.00
» »	Crăciunul — — — —	2.00
» »	Diavolul învrăjbitor al lumii — —	1.00
» »	Un tăciune și-un cărbune (povești) —	0.30
» »	Cerul și podoabele lui — — —	2.00
» »	și M. Lupescu: Cromatica poporului român	2.00
M. Lupescu:	Alcătuirea unei gospodării țărănești —	0.50
Petru G. Savin:	Clăcășește — — — —	0.40
» »	Povești — — — —	1,50
I. I. Ciuncanu:	Doine și alte cântece — —	0.30
Dr. Ion Urban Jarnik:	Insemnări cu privire la limba basmelor poporane românești — — —	0.40
N. I. Dumitrașcu:	Flori de câmp — — —	0.40

Se trimit franco la cerere.

MIRON COSTIN

Revistă de cercetări și mărturii istorice. Anul III, No. 5 pe Maiu 1915, cuprinde:

DOCUMENTE.—N. Apostol, N. I. Dumitrașcu, Gh. Florescu, C. N. Mateescu, V. C. Nicolau, T. Pamfile, A. Saint-Georges.

INSCRIPȚII.—Artur Gorovei.

INSEMNĂRI.—C. N. Mateescu, Artur Gorovei, D. Furtună.

CRONICA.-T. Pamfile: N. Iorga: Câteva știri despre comerțul nostru în veacurile XVII și XVIII; Un act românesc privitor la începătorul culturii bulgare Dr. Verone; O hartă a Țării-românești din c. 1780 și un geograf dobrogean. —Ic. I. Constantinescu: Monografia comunei Brănești jud. Gorjiu.—Const. Moisil: Medaliile lui Constantin Vodă Brâncoveanu; D. A. Sturdza și numismatica românească.—Duiliu Zamfirescu: Bosforul și Dardanelele, față de interesele românești.

ILUSTRAȚIUNI.—Iscălitura lui Antonie Vodă-Rusăt din 1676.

Anul VIII — No. 7. Iulie, 1915.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATA PE LUNĂ

CUPRINSUL

REDACȚIA:
T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Zorleni-Tutova.

BARLAD

Exemplarul:
In țară . . . . 40 de bani
In străinătate . . . . 50 » »

Abonamentul anual:
In țară . . . . 5 lei
In străinătate . . . . 6 »

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CĂRȚI, CONSTANTIN D. LUPAȘCU.

DE LA REDACŢIE.

Lămuriri.—Materialul ce ni se trimite să fie scris pe o singură parte a hârtiei ; ar fi bine să se scrie numai pe sferturi de coală.

— Să nu se scrie pe o hârtie mai multe feluri de culegeri, de pildă, cântece şi gâcitori, datine şi cuvinte rari, şi altele, ci fiecare pe hârtia sa.

— Scrisul să fie ceteţ, mai ales acolo unde-i vorba de cuvintele rari, căci greşelile ce s'ar face punând de pildă pe *u* înloc de *n*, pe *a* în loc de *o* şi pe *c* în loc de *e*, ar fi foarte mari.

— La un plic nerecomandat pe care se scrie «manuscrise de imprimat», ajunge o marcă de 5 bani pentru 100 de grame; pentru 150 de grame trebue 10 bani. Aceste manuscrise însă, nu trebue să cuprindă scrisori particulare, cari să se facă numai de-oparte prin cărţi poştale. Să se adauge timbrul de ajutor.

— Persoanele cari cer lămuriri, le vor găsi la poşta redacţiei, dacă nu alipesc o carte postală sau mărcile pentru răspuns.

Anul VIII.—No. 7. Iulie, 1915.

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACŢIA: T. PAMFILE, Bârlad, str. Corbului.

ABONAMENTUL ANUAL: În ţară 5 lei; În străinătate 6 „

ADMINISTRAŢIA: M. LUPESCU, Zorleni-Tutova.

UN SFAT CARE S'A MAI DAT

Am primit dăunăzi pentru revistă o povestire pe care n'am crezut-o culeasă din gura altora, ceea ce nu însemnează numai decât din «gura poporului de jos». Prin acea gură n'am înţeles că trebue să fie ale unor ciobani,—despre cari unii s'au deprins să creadă că sunt curaţii şi sfinţii de pe lume,—ale unor călugări uitaţi de Dumnezeu, ale unor oameni foarte tineri,—ca să nu ştie presără pe deasupra din sarea şi piperul lor,—ori prea bătrâni, ca să fi uitat cu totul gusturile acelor împrejurări din veaţa care dau suflu tuturor lucrurilor din lume. Prin urmare am întrebat pe domnul bucureştean care avusese grijă să-şi însemne adresa, şi domnul, foarte cuviincios,—ceea ce este cu totul neobişnuit,—mi-a răspuns: «n'am ştiut... căci am văzut des prin revistă poveşti ce nu aveau decât autorul lor iar nu locul şi numele aceluia ce-o povestise». Povestirea era, fireşte, «o simplă invenţie a imaginaţiei» d-sale, o compoziţie drăguţă, care şi-ar puteà aveà locul în altă parte.

Cetitorii noştri însă, şi după dânşii, mai ales acei cari încep să se ostenească la această revistă, trebue să ştie câteva lucruri.

Mai întâiu tot materialul care se publică în paginile noastre au de scop să întregească acea icoană a sufletului nostru aşa cum ni l-au zămislit şi dospit veacurile,—bun, rău, cum e,—prin urmare, în afară de aceste înrâuriri nouă venite cu «drumul de fier», al căror binefaceri, de vor fi, nu se vor putea cunoaşte decât foarte târziu. Facem ca un plugar, care, înainte de a arunca sămânţa, doreşte să-şi cunoască cu amănuntul ţărâna ogorului său, ceea ce ni se pare că e un lucru de toată sama.

Astfel, culegerile noastre trebue să se facă acolo unde dânsele răsar şi cresc, unde îşi îndeplinesc rostul lor de toate zilele şi nu din răsadurile târgoveţe unde, dacă nu se poate «astă vară la Crăciun«, e cu putinţă să se culeagă castraveţii îndată după Bobotează.

Târgul şi târgoveţii trăiesc în alt aier: e acel cari l-au adus modele apusului,—iată, la Botoşani s'aşteaptă purimul jidovesc ca pretudindeni pomul de Crăciun al Nemţilor; şi n'ar fi mare lucru de prins şi aceste rătăciri, dacă cel puţin am şti că după o trudă oarecare se isprăvesc. Dar nu! «Moda» nu se isprăveşte; după «şanticler» vine «rochia-pantalon», «àlableriorurile» şi «tangourile», cari nu se opresc numai la portul cucoanelor şi tuturor soiurilor de domnişoare, ci cuprind graiul, inima şi munca românească tot mai mult. Este cu putinţă, deci să se adune toată această nestatornică putreziciune care, chiar când pare «interesantă», este spulberată de cea dintâi adiere de primăvară sănătoasă? Dar unde să se adune atâta stricăciune?

Este de ajuns prin urmare, chiar faţă de acestă neputinţă să rămânem cu privirile aţintite către *vechile datini româneşti*, oricari vor fi ele, între cari strămoşii noştri şi-au îndeplinit acel rost al vieţei lor pământene şi cu cari noi urmaşii ne mândrim. Datina este o potecuţă ştiută care, dacă nu te duce în prăpăstii, trebue îngrijită, ca să n'o năpădească bălăriile şi mărăciunii. Şi nu-i aceasta o muncă în deajuns de ostenicioasă ca să ne mai pierdem şi vremea pe cărări necunoscute?

T. Pamfile.

DIN LITERATURA POPORANA SCRISA

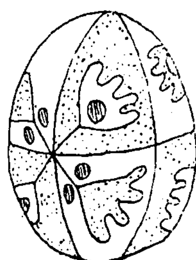
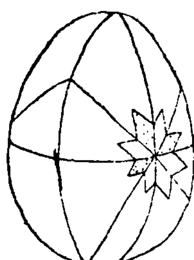
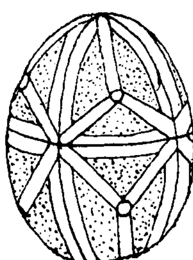
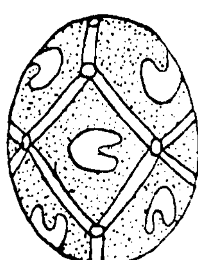
MINUNEA SF. SISOE

Această molitvă iaste a sfântului Sisoe pentru pruncii cei mici, cari îi omoară diavolul în leagăn şi pre lângă mumele lor când dormia.

In ţara Arabiteanilor fost-au sfântul Sisoe şi cu sfântul Teodor fraţi vestiţi. Deci avea sfântul Sisoe o soră de o chema Melentiea şi făcând 5 coconi, îi furase şi îi înghiţise diavolul pe câteşi cinci; îi înghiţise întregi. Iară dacă văzu aşa, se duce în marginea mării şi găsi o piatră şi o chilie de plumb şi închise bucate înlăuntru cu dânsa cât să-i ajungă în trei ani şi luo şi doo feate slujitoare de i slujea şi şedea acolo, până când va face şi al şaselea cocon, că se temea de diavolul să nu i-l ia şi pre acela.

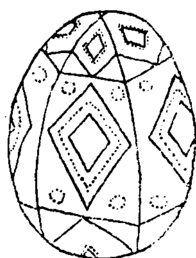
Iară Dumuezeu cela ce arê [1] tuturor celor ce-l roagă cu credinţă, trimise pe îngerul său de-i grăi sfântului Sisoe şi-i zise:

[1] Lipseşte vr'un cuvânt.

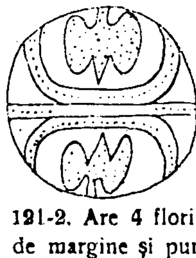
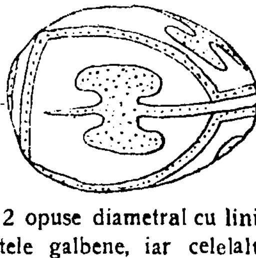

116. *Flori.* 117. *Stea.* 118. *Flori.* 119. *Porcii în coteț.*

Câmpul roș, florile albe.

120. *Flori.*
Câmpul roș, florile albe.

121-2. Are 4 flori; 2 opuse diametral cu linia de margine și punctele galbene, iar celelalte albe. Cărarea care mărginește floarea e în întregime punctată; are punctele albe și negre, cum e și floarea. Câmpul roș închis.

123. *Flori*
Câmpul roș, scrisul alb.

Ouă încondeiate (1)

Sfinte Sisoe, să te duci să ucizi pre diavolul carele au înghițit coconii sorii tale.

Atuncia, cu voia lui Dumnezeu, dete o furtună mare și să risipi asupra tuturor pădurilor, iară sfântul Sisoe fu dus cu voia lui Dumnezău în marginea mării. Și ajungând la chilia surorii sale Melintiea, strigă cu glas mare și zise: Vino, soro, de-mi deschide ușa. Iară soru-sa Melintiea zise: Fratele meu, Sisoe, nu-ți voiu deschide ușa, că mă tem de dieavolul să nu-m[i] fure și pre pruncul acesta, că încă n'am împlinit patruzeci de zile, de când l-am născut. Iară sfântul Sisoe zise: Deșchide-m[i] ușa, că pre mine m'au pus Dumnezeu vânător diavolului.

Deci Mélinteia, deaca auzi așa, îi deșchise ușa și întră sfântul Sisoe cu calul înlăuntru. Dară dieavolul se făcu ca un grăunț de mieiu și s'au pus supt copita calului și așa au intrat și el înlăuntru.

Iară Melintiea cu o mână făcea bucatele, iară cu cealaltă ținea coconul.

(1) A se vedea T. Pamfile și M. Lupescu, *Cromatica poporului român*, p, 179 și urm. — Sub fig. 112, no. trecut, să se cetească: *piciorul broaștei.*

Deci ei cinară şi se culcară; şi când fu la miezul nopţii, veni dieavolul şi fură coconul din leagăn şi începu a fugi cu el pă lângă mare prin păduri. Şi ţipă pruncul. Iară mumă-sa se deşteptă din somn, auzind ţipătul, şi alergând la leagăn, nu găsi pruncul în leagăn şi strigă cu glas mare plângând, şi cu jale văetându-să plângând: Vai mie, fratele meu Sisoe, scoală-te că mi-au furat dieavolul şi pre acest cocon!

Iară sfântul Sisoe auzind-o plângând cu atâta jale, el se sculă şi încălecă pe cal şi luo suliţa în mână şi alergă pre urma dieavolului. Şi aflând o salcie lungă cale, se rugă lui Dumnezeu ca cu graiu omenesc să grăiască salcia. Şi aşcultând D[u]mnezeu rugăciunea robului său, făcu pre salcie să grăiască.

Şi întrebă sfântul pre salcie şi zise: Nu cumva ai văzut pre dieavolul fugând pre aicea cu un prunc? Iară salcia văzuse şi tăgăduise nevrând să spue adevărul, zicând că n'au văzut.

Iară sfântul mâniindu-să, au blestemat pre salcie zicându-i: Să fii blăstămată de Dumnezeu şi de mine păcătosul, să înfloreşti şi să nu mai rodeşti în veaci! Şi îndată se făcu aşa. Şi mai alergă sfântul în urma dieavolului şi găsi un rug în cale şi zise rugului: N'ai văzut spre dieavolul fugind pre aicea cu un prunc?

Rugul zise minţind, că nu l au văzut, şi-l văzuse. Iară sfântul pricepând, îi zice: Blăstămat să fii tu rugule, de Dumnezeu şi unde-ţi va fi rădăcina ta, acolo să-ţi fie şi capul tău şi să fii de râsul oamenilor; şi îndată se făcu aşa. Şi tot mai alergă sfântul în urma dieavolui şi văzu un palten frumos lângă drum şi întrebă şi pre palten şi-i zise: Văzuta-i paltene verde, pre dieavolul fugind pre aicea cu un cocon mic? Iară paltenul spuse adevărul că nu l-au văzut, ci l-au auzit cântând tare pre cale şi fugând. Şi-i zise sfântul paltenului: Să fii blagoslovit de Dumnenezeu şi să stai înaintea bisearicii să strigi la bisearici pre păcătoşi la pocăinţă şi pre drepţi la smerenie. Şi se făcu aşa.

Iară sfântul încă mai alergă după dieavolul şi află în margina mării un maslin şi zise: Maslinule doară ai văzut pe dieavolul pre aicea cu un cocon? Iară măslinul zise: „L-am văzut lăsându-să cu pruncul în fundul mării şi se joacă acolo cu peştii. Şi zise sfântul: Blagoslovit să fii de Dumnezeu! din tine să se facă mirul în biserică şi fără de tine să nu se boteze oamenii şi să nu fie bisearică fără de tine. Şi se făcu aşa.

Deci sfântul descălecă după cal în margina mării şi îngenunchind, să rugă lui Dumnezeu şi aruncă undiţa în mare. Şi fiind cu voia lui Dumnezeu, diavolul veni şi cercă la undiţă să vază

cum se prinde peştele, şi-l luo undiţa tocmai de grumazi. Şi-l trase afară din mare şi începu a-l bate cu paloşul de foc şi-i zise: Dieavole, dă-mi coconii soru-mii! Iară dieavolu zice: N'am de unde ţi-i da, că i-am înghiţit,

Sfântul îi zise: De i-ai înghiţit, trebue să mi-i dai.

Iară dieavolul zise: De vei borî tu laptele care l-ai supt din ţiţele maicii tale, voi borî şi eu pre cuconii suroru-tii.

Atuncea sfântul se rugă lui D[u]mnezeu, şi auzind Dumnezeu rugăciunea lui, borî laptele care l-au supt el din ţiţele maici sale.

Iară dieavolul văzând aşa, să spăriè şi borî cei şase coconi ai soru-si întregi, vii şi nevălămaţi.

Şi-i zise sfântul: Ba, că nu te voiu lăsa pre tine, dieavole, până când nu te-i jura că nu vei mai avea voie, dieavole, nici puteare să mai faci vreun rău oamenilor credincioşi, cari sânt botezaţi în numele sfintei troiţe.

Iară dieavolul se jură pre Dumnezeul cela ce au făcut ceriul şi pământul, că nu va mai face nici un rău oamenilor credincioşi, unde să va găsi cartea sfântului Sisoie. Iară sfântul Sisoie îl ucise foarte rău pre dieavolul şi-l aruncă în mare.

Şi luă sfântul Sisoe cei şase coconi ai soru-sii şi se duce cu ei la soru-sa şi zise sfântul: Ţine, soru-mea, coconii cari ţi i au furat dieavolul.

Iară soru-sa Melintiea cu multă bucurie îi priimi, lăudând şi binecuvântând pe Dumnezeu în veaci amin.

(Dintr'un manuscript a lui Isaia Ieromonahul scrisă în anul 1808).

C. N. Mateescu.

COLIND

48.— La umbriţa de doi meri
De doi meri şi de doi peri
Este un pat încheiat.
Dar în el cine-i culcat?
Niţă şi cu Mariţa.
Scoal' Niţă, oi fi dormit
Căci fraţii ţi au venit
In grajd au intrat.
Pe murgu ţi l-au luat.
—Lasă dragă să mi-l iea
Căci murgi câţi am prăpădit
Ca Mariţa n'am găsit.

—Scoal' Mariţ', oi fi dormit
Căci soru-ta ţi-a venit,
In grădiniţă a intrat,
Garoafele ţi-a luat.
—Lasă dragă să le iea:
Câte garoafe am prăpădit
Ca Niţă nu am găsit.

Auzite dela Maria Const. Ionescu şi comunicate de d-ra institutoare Maria I. Ionescu, Rucăr-Muscel.

George C. Constantinescu

POVESTIRI ŞI LEGENDE

348.--Spiriduşul.

Spiriduşul, nepoate, e *clocit* de Saşii din Braşov. El nu e decât Dracu *alicit*, făcut mic, mic de tot, cât bobul de porumb şi ţinut într'o sticlă. Omu' care-o purta la el, la brâu, zi şi noapte, sticluţa aceea şi o hrănì pe spiriduş—aşa cum nu oricine ştie să-l hărănească—omul acela se îmbogăţeşte: banii i se înmulţesc în pungă, vitele-i sporesc văzând cu ochii, *pomoslul* i se măreşte; iar când se duce la târg, cumpără ieftin şi vinde scump. Ba de multe ori, banii ce-i dă pe un lucru cumpărat, i se întorc îndărăt în pungă, fără să vadă vânzătorul. Da nu la oricine face isprăvi d'astea spiriduşul până la sfârşitul vieţei. Slujeşte el, nu-i vorbă pe unii, în tot vacul şi-i învaţă la rele ca să-i agonisească iadului; da' p'alţii îi slujeşte până la un loc şi.... tocmai când i-e omului lumea mai dragă, îl dă în capcană. Şi... să vedeţi ce a păţit cu şpiriduşul, un biet călugăr de prin părţile Apusului. Călugărul acela aveà darul de spovedea lumea şi-o erta de pacate.

Odată, vìne la el un păcătos, care toată viaţa se slujise de spiriduş. Dorea omul să se lapede de spiriduş şi să se pocăiască; iar sticluţa cu pricina o lăsase la fereastra bisericii, în dreptul unei străni din apropierea aceleia în care sta călugărul. Spune păcătosul şi spune tot ce-a făcut şi arată şi spiriduşul. Apoi, călugărul îi citeşte o slujbă, îi dă sute de mătănii, 2 sărindare şi un canon mai mare şi-i spune să plece că e deslegat de păcat.

Atunci, omul plecă închinându-se şi se duce tun, tot fiindu-i teamă că s'o mai lua sticluţa după el. Şi dus a fost.

Aşa. Acu, călugărul spovedea înainte pe oameni, da nu-şi mai lua ochii dela sticlă. Dacă a văzut aşa, spiriduşul, când venea vr'un păcătos, nu se lăsà mai pe jos şi săriă şi el cu gura din sticlă:

--Părinte, Părinte! Femeia asta --ori omu'--nu spune toate păcatele. Ia vezi, nu ascunde păcatu' cutare? N'o lăsà nici sfinţia-ta *Deveghează-i-l!*

—Aşa?

—Aşa.

—Bine dar. Şi după ce se spovedeşte femeea, călugărul o întrebă:

– Ai spus, tată, toate păcatele?

—Le-am spus.

—Minţi fiică; nu ţi-e ruşine? Ai ascuns păcatul cutare?

Femeea începeà să tremure şi spunea:

—Iartă-mă, părinte! Am greşit; da aşa e.

Atunci femeea devegheată—or omul—plecà dela biserică şi spuneà pe la prietini că, în cutare loc este un călugăr sfânt care cunoaşte păcatele lumei. Şi vorba se întinde. Se duce şi altul să se spovedească şi tot ca femeea păţeşte şi altul tot aşa şi lăţesc şi ăştia vorba. Spiriduşul, vezi dumneata, îşi făcea meşteşugul şi spunea călugărului orce, că nu e nici o faptă să n'o ştie spiriduşul; iar stăpânul său se umpluse de bani cari-i veneau din toate părţile.

Şi vestea despre călugărul cel sfânt, s'a dus departe până a aflat şi împăratul ţării aceleia. S'a dus şi el să-şi spue păcatele —că, cine n'are?— Dar a ascuns unul, să vază minunea. Spiriduşul însă îşi făcuse şi aici meşteşugul.

—De ce ai oprit păcatul cutare, împărate?—zice călugurul, răstindu-se. «Nu ţi-e ruşine?»

—«Am uitat»—zice Măria sa; dar e adevărat că l-am făcut.»

Şi după ce-şi ia *pocania*, vine şi împărăteasa să se spovedească. şi tot aşa păţeşte. Pe urmă, vine şi fata împăratului—că avea Măria sa o mândreţe de fată, s'o bei într'un pahar cu apă.

Acu, uitasem să spuiu—împăratul şi împărăteasa când ieşiseră afară, spuseseră fetei: —«Tată, tată, da sfânt e călugăru ăsta!»

Da când intră fata, ce să vedeţi dumnevoastră? Spiriduşul *rupse tichia 'n două:* puse jumătate în capul călugărului şi jumătate înt'al fetei împăratului Şi atunci călugărul, după sfatul spiriduşului, păcătuì cu fata—să ertaţi dumneavoastră.

Aşa.... şi s'au dus toţi acasă fără să bănuiască ceva părinţii fetei Da trece azi, trece mâini şi încă două luni de zile. Iată că începe pântecele fetei să crească. Când fu după a patra lună, împăratul intră la mare grijă:

—Ce-ai făcut tată? Cu cine ai greşit? *Că sucilă, că 'nvârtilă* până *rupse* şi spuse:

—Cu sfântu ăla al vostru.

—Aşa? Chiu şi vai pe împărat, foc mare pe împărăteasă. Trimiseră să aducă pe călugăr.

Ala, când veni trimisul împăratului, spovedea înainte. Cum auzi de poruncă, se uită la sticlă:

—Ce facem acum spiriduşule? Că uite sunt chemat să dau seamă.

—N'ai grijă părinte. Te-oiu face eu să nu fii în rândul oamenilor şi aşa o să rămâe fata mincinoasă.

—Cum?

—Ai să vezi. Ia pipăite. Vezi, ai ceva?

Când se pipăie călugărul şi se dibue bine, era la *trup*, chiar aşa cum îi spusese spiriduşul.

—Aşa e, n'am nimic.

Şi fără grijă, se duce la împăratul. Acolo Măria Sa, gata *să-l ia prin pene.*

—Nu Măria Ta strigă călugărul; nu sunt vinovat. Să am iertare, dar fata Măriei-Tale minte.

—Aşa? Cu ce dovedeşti?

—Eu, Măria Ta, nu sunt în rândul oamenilor.

Când aude aşa împăratul, pune doftorii să-l cerceteze, dar ce să vază ăia? Nici vorbă să mai fie călugărul cum erà în faţa spiriduşului, când a plecat din biserică. Ruşine mare pe bietul călugăr, măi nepoate!

—Aşa? răcneşte împăratul. «Mai umbli şi cu minciuni? Şi porunceşte la slujitori:

—Luaţi-l măi, luaţi-l repede şi-l duceţi la spânzurătoare.

Călugărul atunci se uită la spiriduş, că-l luase în brâu.

—Ce facem acum spiriduşule? Pe unde să scot cămaşa?

—Numai p'atât te sperii? N'ai grijă părinţele, că te scap eu.

—Cum?

—Mă pun eu piuă, sub picioarele sfinţiei-tale şi te ţiu sus, ca să nu te strângă laţu de gât. Oiu stà aşa, acolo până s'o depărtà lumea şi apoi? Ţi-oiu da drumul şi o să fii bun teafăr.

—Aşa?

—Aşa.

Şi-l luară pe călugăr, îl umflară pe sus şi-l duseră la ştreang. Lumea după el, *ciopor*, să vază pe călugăr în spânzurătoare.

Aşa. Şi-i puseră lanţu. Spiriduşul atunci se ţinu de vorbă şi se puse piuă su' picioarele călugărului.

Da şezù numai până pleacă lumea. Atunci spiriduşul ce socotiţi că face?

Lăsă pe călugăr în ştreang şi se depărtează.

—Ce faci spiriduşule? zise călugărul, începând să gâfâie.

—Nimic.

—Păi bine, cum ne-a fost vorba? Tocmai acum mă laşi?

—Te las părinte, că.... ia uită-te 'colo pe câmpie...

—Mă uit, dar spune iute, că-mi iese sufletul.

—Ei, vezi ceva?

—Văz.

—Ce vezi?

—Douăzeci de care încărcate cu opinci şi toate sunt sparte.

—E! părinte! vezi? Află că eu sunt *dracu* şi toate opincile alea le-am spart eu, până să te văd pe tine în spânzurătoare. Acu? Rămâi, părinte sănătos şi stai aci unde stai, că bine stai.

Şi diavolul se depărtă, iar călugărul, săracul, dete ochii peste cap.

Şi de atunci, ci-că, ăi cari spovedesc pe oameni, în bisericile de-acolo, au un zid despărţitor între ei şi păcătoşi.

Şi tot de-atunci a rămas vorba: *«şi-a spart dracu opincile»*, atunci când cel care face rele e dat în capcană.

Jud. Muscel **C. Rădulescu-Codin**

349.—Fata, ferarul şi ciobotarul

Adică după o hoanţă de fată umblau doi flăcăi, meşteşugari de alt-fel, unul ferar şi altul ciobotar, fie-care vra-să-zică cu o mesărie. Da fata şirată şi hoaţă, dragă nepoate—nici pe cela nu-l lăsa, nici pe celalt nu-l alunga. Ii ţinea pe amândoi—pe lângă alţii, cari şi câţi or mai fi fost, nu-i pot şti.

Ce să facă flăcăii noştri? Că fata le era pe semne dragă la amândoi şi fie-care ar fi voit să o aibă de nevastă.

Ce s'apucă ferarul?

Se dă pe lângă fată şi o iea cam aşa:

—Fa, tu fetică, ia ascultă de la mine: ce tot vorbeşti tu cu spurcatul cela de ciobotar? Ii spurcat fa!

—Cum mă? întrebă făta mirată?

—Poi cum să fie, iacă-i spurcat, că el toate potloagele le întinde şi le trage cu dinţii, şi le trage şi le întinde până îi vine la măsură. Cum îl laşi tu de te sărută?

Fata îi dă dreptate ferarului.

Vine acu în altă sară ciobotarul să se încălzească la subsioara fetei.

Da şi el cu planul lui:

—Fa, hăi,—cum dracu de vorbeşti tu cu ferarul cela—nu-l vezi că-i chior?

—Cum se poate? întrebă fata.

—Poi cum, iacă-i chior ca toţi chiorii. Să-i iei tu sama bine şi ai să-l vezi când lucrează, că el nu vede ferul bine—când dă cu ciocanul, dă de două ori alături şi pe urmă abia nimereşte ferul.

Fata ia ea sama şi vede că avea dreptate ciobotarul, ba încă nu numai de două ori, ci chiar de mai multe ori dedea alături ferarul pe nicovală, până nimerea ferul.

— Ei, dapoi îi chior rău de tot!—își zise fata.

Tace. Da și ciobotarul era spurcat. Se găsește cu el: «Dapoi și tu mai bade ești spurcat, că întinzi pelea cu dinții! Cum am să te sărut eu dacă ești cu gura îmbăluratã de potloage?

— Ei, fa drăguță, hai după mine că iacă ea mă jur—pe ochii mâții și crucea căruții—că n'am să mai întind pelea cu dinții.

Fata, dă, deși și către unul și către altul avea plăcere—vezi că unul era de noapte și altul de zi—dar de, betul ferar era mai departe, ciobotaru din satu ei.

Ochii care nu se văd se uită, feraru săracu mai prost, ciobotaru mai șiret, face ce face, și-i suflă fata (lucru ușor). Și de unde, ca ferarul era mai înțolit ca ciobotariu care afară de «bedreag»[1], de învârtiai mâța, n'avea sărmana de ce să se prindă.

Biata fată, se da de ciasu morții și se blăstăma că n'a avut noroc, că mai bine-i era cu ferarul, că treacă, că meargă, acu degeaba. Ciobotaru însă șiret, la început croia cisme tot din întreg să nu-l simtă fata că îndinde pelea cu dinții. Dar calicise, cu socoteala asta, așa că pe dindos se apucă iar de meșteșugul lui, să întindă pelea cu dinții.

Incet, încet, se săltă iar.

Femeia îl ia la descusut. Bre, dar cum se face că de unde noi eram cam la nevoe, acu te văd că te cam joci cu păralele.

—Ei, cum,—ia m'am apucat iar de întins pelea cu dinții—nevastă hăi!

—Și dacă o întinzi iesă?

—Iesă, nevastă.

—Apoi adă să întind și eu, dacă-i vorba de-așa, numai părale să iasă.

Socotesc însă că mulți și pe dracu de coadă l-ar întinde, numși paralele să iasă—eși-le-ar ochii să le iasă!

Spusă de moș Gh. Crănganu maistru tâmplar. Jorăști-Covurlui.

Pr. Petru Gh. Savin

350.—Tot din vremea Rușilor.

Ca și acum se auzia și pe atunci—la 1848—despre venirea Rușilor. Atâta numai că acuma tare mă tem să nu fie nimica... Ba cu Nemții, ba cu Rușii, ba mai bine-i să fim cu țara noastră, săraca!

Eram copil mic la părinții mei din satul Verpolea, la hotarul dinspre Nemți, ținutul Dorohoiului. Rușii au intrat prin toate sa-

[1] Bedreag, masă de lucru pe care ține uneltele de cismărie.

tele. Au venit şi pela noi, dinspre Grămeşti. Lumea în sat erà îngrijorată tare, ca lumea. Ce s'au sfătuit oamenii? Zice: «Măi! Tot mai bine-i să cădem înaintea lor, să ne plecăm în genunchi, şi n'au să ne facă nimica». Aşa a şi fost. Cum veneau Ruşii—da' ai noştri cu toţii, cu femei, cu copii, au eşit pe câmp, în capul satului, şi au picat în genunchi. La Ruşi le-a părut bine şi tot ziceau, dând din cap bucurori: Bun, bun. Aşà, aşà!

Şi s'au aşezat în sat, câţi au încăput. Pela preoţi şi pela dascăli şi pela chiaburi au găzduit cei mai mari. Mi-aduc aminte că şi la noi au stat vre-o câţivà. Apoi mă luà câte unul în braţe şi tot şuguia cu mine: «A, bun, frumos *hlopij* (băiat)! Alte stricăciuni n'au făcut; erau oameni de înţelegere. La preoţi ţineau mult. Când au ieşit cu caii la păscut şi i-au vârît în iarba de pe pământul preoţesc (că aveà fiecare preot câte 6 fălci, iar fiecare dascăl câte 3 fălci) numai odată a ieşit un preot şi le-a zis (arătându-le spre ogoarele boiereşti):

—Nu, nu... Iaca aista-i pământul preoţilor... Duceţi-vă dincolo că e al boerului.

—Aşa?

—Aşa!

—«Bun, bre, bun!» Şi s'au dus înainte şi au isbit caii în fânaţul boieresc.

Acum de-ar veni, poate tot aşà ar fi. Că de! Mare lucru să scăpăm; întunecarea soarelui de azi hotărît că nu-i a bine. Lumea vorbeşte fel de fel. Ce era la dugheană! Cumparau femeile *gază* şi lămâie... strângeau copiii acasă şi închinându-se şi bătând *mălănii*, se uitau cum îl mănâncă vârcolacii pe sf. Soare [1], cum li se duceau bărbaţii la Dorohoiu, cu cai şi cu căruţe cu tot, şi cum se apropie lumea de apoi, când toate limbile au să se scalde în sânge... Da' nouă tot la Dumnezeu ni-i nădejdea. Că ce-a fost am văzut—ce-a mai fi, om vedea!

Dela păr. Atanasie Salust, ca de 80 ani, Vlăsineşti-Dorohoi în ziua de Vineri, 8 August 1914.

D. Furtună

[1] Moş Gheorghe Popa din acelaş sat spune despre aceiaş întunecime a soarelui: „Doamne, om bun! Mă uitam şi eu... Iaca a ieşit un urs şi când s'a răpezit, sânge curgia din sf. soare... A răsboiu, ce crezi! Rupeà dintrînsul cu dinţii bucăţi, bucăţi.. Rămăsese numai cât o muche de săcere. Semn bun nu-i" Bătrâna Maria Topală din Bozieni, spune: „Iaca vezi, umblă femeile cu melesteul prin foc, când mestică mămăliga, – şi de aceia mănâncă vârcolacii pe sf. soare!"

351.—S'o gă ... tit!

In casa unui gospodar, odată, hăt de mult, veni, trimis de maică-sa, într'o Sâmbătă, un băet ca de 5—6 ani, după un împrumut de făină. Gospodina făcuse *alivenci* pe frunze de hrean, unse cu smântână. Din ele eşia un abur, care te poftià să le înghiţi repede.

Casaşii se-aşezaseră la masă şi ospătau alivencile, care le mai muiau într'o strachină cu smântână bună şi proaspătă.

Băetul cum intră în casă, dă buna ziua, s'aşează către uşă, şi işi dă solia. Ochii însă şi-i pironise pe alivenci, şi-ar fi mâncat şi el şi cu ochii o bucăţică de alivancă. La fiecare înghiţitură a mâncătorilor, înghiţea şi el în săc, săracu!

Gospodina îi spuse să mai aştepte să gătească de mâncat şi i-a da împrumutul; nu-i veni însă în minte să-i dea şi băetului de poftă, să guste o bucăţică de alivancă.

Când cea din urmă bucăţică de alivancă se luă de pe fund şi se închiţi din unul din meseni, băetul zise:

—*S'o gă... tit!...* şi căzu jos, mort!..

Mare fu scârba femeei şi a mesenilor de întâmplarea asta şi mult i-a mustrat cugetul pe gospodari, că lăcomia şi nepriceperea i-a făcut să nu deie şi copilului să guste din alivenci!

„Nu fiţi şi voi în zilele noastre ca oamenii ciia", ne zise mama după ce ne povesti cele de mai sus.

M. Lupescu

DE-ALE COPIILOR

444.—Am o ladnică, padnică, chiscovarnică,
Ş'acea ladnică, padnică, chicovarnică
Are douăsprezece lădnicele, pădnicele, chiscovărnicele
Ş'acele douăsprezece lădnicele, pădnicele, chiscovărnicele
Nu pot lădnici, pădnici, chiscovărnici.
Făr' de ladnica, padnica, chiscovarnica.

445.—Unilichi
Fiştelichi
Fiştigana
Pana
Dedin
Pedrin
Nazdra
Pazdra
Curcudia
Veselia
Pacmadia.

446. — Unca
Donca
Tinca
Panca
Cinca
Rânca
Stoghin
Loghin
Tivilichi
Pichi

Jud. Fălciu

N. D. Tacu

447.—Tot jucându-se nici nu observau că vitele s'au depărtat. Atunci ca să-şi facă de joacă şi ca să întoarcă (apere) vitele înapoi, începeau *capra*.

Indoindu-se de mijloc, până-i ajungeau palmele de genunchi era sărit *căpreşte*, pe la spate de altul care se aşeza în aceiaşi poziţiune la 2, 3 paşi înaintea celui sărit Al treilea sărea peste doi, al patrulea peste trei, etc., până ajungeau la vite tot sărind ca broaştele mai degrabă. Abătând vitele sosiau la locul, de unde plecaseră tot cu capra lor.

448.—Incepeau *Ciopârtacul*.

C'un băţ lat în cap şi rotund cât rubla *dictau* o gropiţă prin izbituri în pământul ravăn. Odată făcută gropiţa, cel care dictase începea să învârtească băţul pe deasupra gropii şi să zică :

Vâl, vâl
Muscă'n c. r.
De trei ori peste cap
Iac' aicea'n ciopârrrr...

Iac, isbind în fundul gropiţii cu băţul. De trei ori isbia, de trei ori zicea vorbele de mai sus. Da rândul altuia petrecându-se aceleaşi la toţi. La mulţi însă nu le venia rândul. De ce? Pentrucă *muşca* cu băţul marginile gropiţii, în loc să potrivească băţul tocmai pe gropiţă. (Putea să se întâmple multora meteahna aceasta, de oarece băţul fiind prins dela capăt, cum era greu şi rămânea şi lung în sus, mâna nu putea să-i biruiască clătinăturile).

Ce mai urma atunci?

Urzitorul gropiţii îşi svârlia băţul cu pricina cât putea de departe. Ducea acolo pe cel care greşise, îl lega straşnic la ochi, îl învârtia peste băţ de 3--4 ori—ca să piardă direcţiunea—şi-l lăsa să nimerească tovarăşii de joacă, cari se trântiseră pe câte-o rână şi stau acuma ca vitele sătule.

Ce mai *obârcăia*, Dumnezeule! Deşi putea să se orienteze după băţ, cum se despărţia de el pierdea direcţiunea, învârtindu-se câte un ceas, două şi pomenindu-se--când se dezlega de nerăbdare—

cine știe unde și poate tocmai în direcțiune contrară.

Acum nu se putea să-ți mai înșeli tovarășii de joc cu căciula găurită în fund, cum îi înșelai, când erau mai mici și jucau *ciuciumișul*. Băteai zdravăn câmpii și câte un rug te poticnea jos de sărutai pământul icnind.

Dacă *erai de nevoe ?!* **Pr. Florea A. Drăghici.**

Principile Ferdinand—Teleorman.

DATINE ȘI CREDINȚE

1918.—La mort, se pune o bucată de pânză deasupra ușii din odaia unde se află, care se ține 3 zile, pentru ca să aibă unde ședea sufletul, care numai după trecerea acestor 3 zile iese din casă.

1919.—La cei 40 de sfinți, aceștia bat cu buzduganele în pământ ca să iasă iarba.

1920.—Cel bolnav de ducă-să pe pustii, dacă își spune la cununie boala cu glas tare, scapă de boală.

1921.—Femeile cari nu fac copii, pentru a purcede în poziție, fac scăldători în Prut.

1922.—La cine se va uita femeia când îi mișcă copilul în pântece pentru întâta dată, cu acela va sămăna copilul.

1923.—Când bolnavul se chinuie și nu-și poate da duhul, să i se citească visul Maicii Domnului.

1924.—Dacă femeia îngreunată va fura ceva, va naște pruncul cu un semn ce va sămăna cu lucru furat.

1925.—Dând mâna, când se încrucișează mâinele și una din persoane e fată, are să se mărite.

1926.—Când țiue lemnele în foc, te vorbește cineva de rău.

1927.—Când cumperi o găină sau ți-o dăruește cineva o dai de 3 ori pe după stâlpul hornei, zicând: «cum se ține stâlpul de horn, așa să te ți-i tu de casa mea».

1928.—Când îți cade un dinte, îl iei și-l vâri într'un cerceluș de mămăligă și arunci pe casă zicând: «Cioară, cioară! Eu îți dau un dinte de os, tu dă-mi unul de oțel».

1929.—Când copilul mic umblă greu în picioare, se taie cu foarfecele între picioare piedica ce se închipuie că-l oprește la mers.

1930.—Dacă bați pe cineva cu mătura în cap, nu mai crește.

1931.—Când se nimeresc două nunți la biserică, miresele se feresc ca să nu se vadă.

1932.—Când mirii vin dela cununie acasă, în pragul ușii sunt

prinşi amândoi cu un prosop pe după gât, ca să fie nedespărţiţi toată viaţa.

1933.—Dacă la Bobotează trece cal alb sau breaz pe dinaintea caselor cu fete mari, se vor mărita.

1934.—La Bobotează caii se plimbă pentruca să fie sănătoşi şi să trăiască.

1935.—Când pui oala întâia oară la foc, îi faci mai multe cruci c'un cărbune, ca să fie mult.

1936.—Foc de puşcă sau de pistol, visind, îţi va veni o veste.

1937.—Durerea de ochi se vindecă cu ţâţă stoarsă de o femee în ochi şi cu apă de vie, care se dobândeşte punând o sticluţă la tăetura unei viţe primăvara când se taie viţa.

1938.—Cine scoate cu ceară şi omoară painjini i se iartă câte 9 păcate de fiecare

1939.—Nu-i bine să săruţi pe copil când doarme.

1940.—Unele din femeele îngreunate au jig, se crede, că din pricină că copilul e cu păr mare pe cap.

1941.—Când doi se ceartă, se zice: *«chiper între voi să râdem şi noi»*.

1942.—Nu-i bine să te uiţi în oglindă după unul cu bube pe faţă, căci se ia pe tine. Şterge oglinda întotdeauna înainte de a te uita.

1943.—Când uiţi să pui sare în mămăligă îi bine.

1944.—Când cineva e bolnav pentru prima dată de „ducă-se pe pustii" de se sapă îndată în locul unde l-a apucat boala, găseşte un cărbune, pe care îl pune în apă şi-o dă s'o beie, cel bolnav se vindecă pentru totdeauna.

1945.—Copilul ca să nu se deoache i se face un benchiu în frunte cu scuipat şi ţărână de sub călcâiul încălţămintei.

1945.—De cel care se cântăreşte în fiecare an la sfântul Gheorghe, nu se prind farmecele.

1946.—Femeea cu strungă (loc gol între incisivi) nu e de treabă.

1947.—Musaferul nu trebue să-şi strângă şervetul la masă. căci e semn că nu va mai veni pe la cel ce-l găzdueşte.

1948.—Când aştepţi pe cineva şi zici pentru a amăgi pe alţii: «Iaca vine N.!» atunci cel aşteptat va veni mânios.

1949.—Părinţii, cari au copii morţi, să nu mânânce mere până în ziua de sf. Ilie, căci atunci acesta, scutură un măr în cer şi vin toţi copiii morţi. Cei a căror părinţi n'au mâncat mere până în această zi, sunt primiţi să-şi umple poalele din merele scuturate iar celor ai căror părinţi n'au răbdat, le zice sfântul: „Du-

ceţi-vă de aicea, căci părinţii voştri au mâncat mere ca nişte porci mai dinainte.

1950.—Când copilul mic nu doarme i se pune la cap *năluc*. (Aceasta e o bucăţică de plumb rotundă cu cari se prind capetele sforii cu care se leagă sacii de cafea, orez, de nu-s cusuţi, şi uşile vagoanelor de marfă dela drumul de fier).

1951.—Cel care se visează zburând, va ajunge în mare cinste.

1952.—Mere nu se mănâncă, până nu dai de pomană întâi.

1953.—Când mânânci şi-ţi muşti limba te vorbeşte cineva de rău.

1954.—Lumânare dela Paşti se păstrează pentru a se aprinde când se înfurie natura; abate ploile cu trăsnete şi grindină.

1955.—Când plouă cu grindină se înfinge un topor în pământ şi grindina stă.

1956.—Când plouă cu grindină se aprinde lumânarea dela Paşti şi se afumă cu tămâie.

1957.—Sâmbătă seara spre Duminică e bine să se *atămâie* prin casă şi să se aprindă candela.

1958.—Când un copil sughiţă i se zice: „Moaşa'n pod, moaşa'n pod".

1959.—Copilul care se joacă cu tăciuni, se pune noaptea în pat.

1960.—Când strănuţi, ce-ai gândit, se izbuteşte.

1961.—Când vezi un şerpe să nu-i strigi: «şerpele, şerpele» că fuge, ci să-i zici: «peatra, peatra» că stă locului.

1962.—In noaptea de sf. Vasile fata sau flăcăul se duce la tăietor şi i-a un braţ de lemne şi aducându-le în casă le numără; dacă-s cu soţ se va mărita sau însura în anul acela, de nu, o să mai aştepte.

Murgeni—Tutova. **T. Popovici**

1963.—*Comunicare la intrebarea din No. 6, p. 192.* In Mânăstireni (Botoşani) şi Vlăsineşti (Dorohoiu), cum şi în alte sate din împrejurimi este în adevăr credinţa că boala zisă *guşter* vine din pricină că guşterul a trecut peste trupul acelui om, când dormia, sau a gustat din mâncarea lui. După *Chestionarul linbistic* al lui Hajdeu, dela Academia Română din Bucureşti, mai spicuim: In Şipote (Iaşi) ca şi în Moldova de sus, de altfel, peste tot,—când şarpele vrea să muşte pe om, este credinţa că şopârla îi dă de ştire trecând peste el (VIII. 1 f. 190). *Şopârlaiţa* în chipul acesta însă n'am auzit că se poate căpăta,

In Băseşti (Fălciu) se crede că dacă întâlneşti un şerpe şi nu-l ucizi, el îţi ia puterea (VII f. 32 v.)—deci îţi dă o boală. La 14 Sept. (Ziua Crucii) se îngroapă toţi şerpii, intră în pământ; dacă rămâne vreunul, e semn că pământul nu-l primeşte căci a făcut vreo faptă rea, a muşcat pe cineva. Când sunt rămaşi atunci şerpi mulţi—se zice în Copuzu-Ialomiţa (ibid. f. 121), va fi toamnă bună în acel an. La Piua-Pietrii (Ialomiţa), pentru ca să-ţi treacă de guşter, se recomandă de popor să numeri o baniţă de mieiu.

In Dobridoru (Dolj) dacă prinzi guşterul în luna lui Martie şi-l tai la gât cu o para veche de argint, capul lui este bun ca doctorie la umflătura de gât zisă «guşter». In sfârşit, aiurea în Dolj se crede că de muşcătură de şopârlă nu mai ai leac (V f. 273 v şi 319 v.)

D. Furtună

BOLI la OAMENI, LEACURI şi DESCÂNTECE.

279.—De cei răi (reamatism).

Răilor, spurcaţilor
Fugiţi întunecaţilor,
Că v'ajunge, nespălaţilor.
Fugiţi orbilor,
Fugiţi ologilor,
Fugiţi şchiopilor,
Că v'ajunge, nespălaţilor.
Cu peria vă periai,
Cu tămâe vă tămâiai,
Cu focul vă arsei
Cu apă vă înecăi,
Cu mătura vă măturai,
Din vârf plecaţi-vă,
Din mijloc uscaţi-vă,
Trupul acestuia să-l părăsiţi,
Când îl veţi cătă,
Să nu-l găsiţi.
Când îl veţi găsi, să nu-l prindeţi.
Toate, 301 oase,
Să fiţi d'azi înainte sănătoase.
Cum n'a mai *ignat* porcul
Cu untură dela Ignat
Nici voi să nu mai staţi,
Răilor spurcaţilor,
Intunecaţilor, înfioraţilor.
Cu mătura măturai,
Cu limba descântai
Din trupul cutăruia,
La goană vă luai,
D'o fi de greşeli la zile mari
Cu mătănii voiu milui
Cu miere voiu îndulci.
Leac de la 99 de părţi,
Mai vârtos de la Is. Hristos.

Se decântă cu apă, foc, perie, mătură.

280. De friguri.

Frigurile figurilor,
Surorile ciumelor,
Nu'nghimpaţi, nu'nfioraţi,
Cu cuţite cuţitate
Cu fiori şi cu răcori.
Cu usturoi vă usturoez,
Cu tămâe vă tămâez,
Cu securea vă taiu
Din trupul cutăruia
La goană vă luai.
Porceşti, ovreeşti, latineşti,
De 99 de feluri.
De cu prânz aţi venit,
De cu nămiezi, din murgul serii
Din miez de miez de noapte
Din vărsatul zorilor,
Din cântatul cocoşilor.
Pe ce vreme aţi venit,
Pe vremea aceia să plecaţi.
Trupul cutăruia să-l lăsaţi
Să rămâe curat, luminat
Ca argintul de curat,
Ca aurul strecurat,
Ca soarele răsărit,
Ca busuiocul înflorit
Leac dela 99 de părţi,

Se descântă în apă, rachiu cu miere, usturoiu şi vin amestecat cu pelin.

281. Descântec de Ele.

Azi, sfântă joi,
Toate miroaicelele, toate *dico-*
[*nesile*
Toate împărătesile plecară la
[târg;
Dar cu trupul ăstui bolnav au
plecat.
Şi-au plecat la fântâna lină,
Cu o fată de zină,
Cu rochia de maslină.
In sus l-a ridicat,
In furci l-a băgat.
Ochii i-a păejenat,
Inima i-a mâncat,
Sângele i-a turburat
La boale l-a aruncat.
Şi puterile i le-au luat.
Maica Precista a venit
Cârja'n mână a luat
Şi la toate a ameninţat,
Indărăt, voi sfintelor, milosti-
[velor,
Line ca apele,
Blânde ca oile,
Frumoase ca florile,
Dulci ca mierea,
Bune ca pâinea,
Leacul să-l daţi,
Pe cutare, curat, luminat,
Să-l lăsaţi :
Ochii să nu-i împăenjeniţi,
Oasele să nu-i le încordaţi,
Leacul să i-l daţi,
Boala să i-o luaţi;
Căci cu miere vă îndulcesc,
Cu mătănii vă miluesc,
In ăst trup, să nu vă mai gă-
[sesc.
Cu crucea ameninţaţi,
Cu busuiocul vă botezaţi,
Cu apă vă spălaţi,
Din trupul cutăruia,
La goană vă luai,
Când îl veţi căuta,
Să nu-l găsiţi,
Când îl veţi găsi,

Să nu-l ajungeți, și
Când îl veți pipăi,
Să nu-l prindeți.
Leac dela 99 de părți,
etc. etc.

Se descântă în apă, vin cu crucea și busuioc.

282. De pârleală.

Tu pârleală cu tâmpeală,
Tu pârleală cu sfârșeală,
Tu pârleală cu inima mâncată
Tu pârleală cu 99 de feluri,
Să ieși din 301 oase
Din măduvă, de sub măduvă,
Din carne,
De sub carne,
Din piele,
De sub piele,
Să eși după vorbele mele,
Să te bagi în obiele,
Din obiele te du la nuele
Și la floricele;
Căci jupâneasă *cășleneasa*
Intinse masă de mătase,
Toate *tâmbelele*, toate bubele,
Le-a chemat,
Dar pe pârleală n'a chemat-o,
Ea din vârf s'a plecat
Din mijloc s'a muiat,
Și din rădăcini s'a uscat,
Și tare s'a mâniat,
Din trupul cutăruia a plecat,
L-a lăsat, curat, luminat,
Ca aurul strecurat,
Ca soarele răsărit,
Ca busuiocul înflorit.
Leac dela 99 de părți,
Mai vârtos dela Is. Hristos,
Că-s tare descântătoare,
Și descânt în fuga mare,
Făr de nici o supărare,
Maica Precista ziditoare,
Și eu descântătoare.

Se descântă în vin, pelin, apă, sare și se bea fiind pe coș cu mătura și securea în mâini.

Culese din Trepteni-Argeș. **G. Florescu.**

283. De tatarcă.

Om tatar unde mergi? La movila robilor.—Om tatar întoarce-te; eu cu sabiea te-oi săghiè, cu toporu te-oi tăè hârști hârb te-oi face, și N. să rămâe curat, luminat ca maică-ta ce te-au făcut și ca Dumnezeu ce te-au dat.

284. De lipitură și tunchinătură.

La răchita răsădită este o fată logodită, cu un ochi de foc și unu de apă; cu cel de apă potoale, cu cel de foc aprinde: cum să împrăștie norodu de la biserică și fetele de la joc, așa să se împrăștie toate lipiturile, toate tunchinăturile, toate pociturile, lipitură cu tunchinătură, lipitură cu pocitură, lipitură cu segetătură lipitură cu ceas rău, lipitură prin somn, lipitură eși din sfârcu

nasului, din umerii obrazului, din gât, de sub gât, din pept, de sub pept, din spete, din pântece, din picioare, din mâni, din toate încheeturile din toate mădulările și N. să râmâe curat, luminat, ca maică-sa ce l-au făcut ca D-zeu ce l-a dat.

285. De mătrice.

Eși din creștitu capului, din sfârcu nasului, din găurile urechilor, din crieri, din gât, din pept, de sub pept, din pântice, din toate închieturile, din toate mădulările, și N. să rămâe curat, luminat ca maica sa ce l-a făcut, ca D-zeu ce l-a dat.

286. De orbalți.

Se decântă çu secerea la cap zicând: S'au scoborît Maica Precistă din cer cu 99 de fete, cu 99 de seceri, cu 99 de măturele, cu 99 de năfrămele și au strigat: unde mergeți fetelor? Mergem să secerăm oarze coaple, grâie în lapte. Intoarceți-vă înapoi în fuga mare și în grabă, și duceți-vă la N. cu secerile înbârligate, cu poalele râdicate și tăeți orbalțu din creștetu capului, din sfârcu nasului, din fața obrazului, din auzu urechilor; cu secirile tăeți-l, cu măturile măturați-l, cu nafrămile ștergeți-l, cu poalele în Dunăre duceți-l și N. să rămâe curat, luminat ca maică-sa ce l-a făcut ca D-zeu ce l-a dat.

287. De pocitură.

Se descântă în apă neîncepută cu cuțitu; apa se bea; ori cu usturoi: se unge pe trup și mănâncă. «S'au pornit pe cale pe cărare gras și frumos, bun sănătos; când la jumătate de cale s'au întâlnit cu *cios buhos* cu piciorele ca *catanile*, cu mâinle ca râșchitoarele; jos l-au isbit, fața i-au îngălbinit, ochii i-au painginit, N. s'a prins a se văita și a se căina, nimeni nu l-a auzit, nimeni nu l-a văzut, numai Mica Precistă din 'naltul cerului l-a văzut și l-a auzit, pe scări de aur s'a scoborît, pe N. l-a întrebat: Ce te văitezi, ce te căinezi? Cum nu m'oi căina, cum nu m'oi văicăra; m'am pornit pe cale, pe cărare, gras și frumos, bun sănătos. și pe la jumătate de cale m'am întâlnit cu cios buhos, cu picioarele ca catanile, cu mânele ca râșchitoarele, jos m'au isbit, fața mi-au îngălbinit, ochii mi-au painginit. Maica Precista de mâna dreaptă l-a luat, sus pe scări de aur l-a urcat și N. a rămas curat, luminat, ca maică-sa ce l-a făcut, ca D-zeu ce l-a dat».

288. De pușchele.

Zice cel ce are pișche pe limbă, la altul.—Am pușche pe limbă.

Cela lalt întreabă. Când ai făcut?--Acum. Cel de al doilea zice: —Tpooaa, acum să piară,—zice de trei ori.

289. De segetătură.

Cu o bucăţică de pânză dela Paşti aprinsă se afumă. «Săgetătură cu pocitură, segetătură cu ceas rău, segetătură cu lipitură, segetătură cu deochi, segetătură cu tunchinătură, segetătură prin somn, segetătură de 99 feluri şi N. să rămâe curat, luminat, ca maica sa ce l-a făcut, ca D-zeu ce l-a dat».

290. De udmă.

Udmă udmoi întoarnă-te înapoi, şi aleargă la lunca mare şi te-i întinde la soare, şi te-i topi ca unsoarea şi N. să rămâe curat, luminat, ca maica sa ce l-a făcut, ca D-zeu ce l-a dat.

Vârful-câmpului, Dorohoi. **D. Urzică.**

291. De deochiu.

Pasăre albă, cudalbă,
In cer ai zburat,
Pe peatră ai călcat
Peatra'n patru s'o despicat,
Aşa să crape ochii,
Cui a deochiat pe (cutare).
De-o fi deocheat de soare,
Să crape calul,
De-o fi deocheat de vânt,
Să crape calul,
De-o fi deocheat de codru,
Să-i pice frunza.
De-o fi deocheat de câmp.
Să-i ardă florile.
De-o fi deochiat de ape,
Să sece izvoarele,
De-o fi deocheat de fată mare
Să-i pice cosiţele,
Să-i rămâe osânzele,
Şi să râză oamenii de dânsa.
De-o fi deocheat de bărbat,
Să-i crape boaşele,
Să-i curgă puroaile,
Să-i pierză băeţii,
De-o fi deochiat de femeie
|strigoae
Să-i crape ţâţele,
Să-i curgă laptele,
Să-i moară copiii de foame.

Acest descântec se zice suflând peste capul celui bolnav; sau se descântă în apă ne'ncepută cu care se udă bolnavul pe faţă, pe piept şi pe la încheeturi în semnul crucii.

292. De lipitură, huială de cap, durere de spinare.

(Cutare) o plecat pe, cale, pe
|cărare,
Gras şi frumos,
Prin iarbă grasă şi frumoasă,
La mijlocul drumului,
L-o'ntâlnit dracu cu drăcoaica,
Strigoiu cu strigoaica,
Săncoiu cu săncoaica,

Ursul cu ursoaica,
Lupul cu lupoaica,
Vulpoiu cu vulpoaica,
Şi (curate) de pe cale,
Tare s'o spăimântat şi s'o înfricoşat,
Şi de pe cale înapoi s'o inturnat,
Şi la mine o alergat.
Şi eu cu limba i-am descântat,
De lipitură cu ceas rău,
De lipitură cu zburătură,
Şi cu acul le-am împuns,
Şi le-am înţepat:
Din creerii capului,
Din auzul urechilor,
Din vederile ochilor,
Din umerii obrazului,
Din vinele gâtului,
Şi din sfârcul nasului,
Şi'n ostrovurile mării le-am aruncat.
Acolo să piei,
Să răspei,
Ca spuma de mare,
Ca roua de soare,
De azi treabă cu (cutare).
Să nu mai aibă.
Lipitură cu zburătură,
Lipitură cu ceas rău,
Cu acul le-am împuns
Şi le-am înţepat:
Din umeri, din mână,
Din piept şi din splină,
Din pântec, din buric,
Din degetul cel mic.
Din picioare răşchitoare,
Din toate încheeturile,
Şi din toate locurile.
Lipitură cu ceas rău,
Lipituri cu zburături,
Lipituri cu 99 de neamuri,
99 de feluri de lipitură,
Eu cu acul le-am înţepat:
Din coşul omului,
Din maţe, din măţişoare,
Din plămâni şi din chicioare,
Din băerile inimei,
Şi'n ostrovurile mării,
Le-am aruncat,
Şi de azi înainte,
Să rămâe (cutare)
Curat, luminat,
Ca Maica Domnului
Ce l-o lăsat.
Şi ca sf. zi de azi.

Acest descântec se zice de 3 ori. Şi în acest timp, înţepi mereu cu un ac, într'o căpăţină de usturoi. Apoi pisezi usturoiul cu grăsime de porc în puţin rachiu şi se unge bolnavul cam cruciş în părţile unde-l doare.

293. De şarpe.

Pe sub malul Dunărei (de trei ori).
Pe sub trei tufe de alun (de trei ori).
Broasca cu şarpele se mânca (de trei ori).
Broasca dovedea, şarpele peria.
De la (cutare) (de trei ori).

Descântecul se zice făcând semnul crucii cu trei mlădiţe de alun în apă.

Jud. Bacău **Pr. S. P. Chiricel.**

CÂNTECE

1929.—Fă leliță dela moară.
Tae puiu-l fă păstramă,
Că vine badea diseară.
Jumătate fă friptură
S'aibă gust la băutură.

1930.—Lasă-mă măicuță'n pace
Să iubesc pe cine-mi place
Căci pe cine-ți place ție
Măicuță nu-mi place mie
Nici la moarte să nu-mi vie.
Să-mi vie la moartea mea
Vie numai dragostea
Să-mi ție lumânareâ
Să mor cu ochii la ea
Eu la ea și ea la mine
C'am trăit amândoi bine.

1931.—Foaie verde lăxulească
Geaba mai mă duc acasă
Căci n'am nevastă frumoasă.
Nici nevastă, nici copii
Bărbat fără căpătâi.

1932.—Foaie verde și-o sipică
Furnica de e furnică
Lighioană mititică.
Se târăște pe pământ
Și se ține de cuvânt
Dar tu puică n'ai venit
La vorba care-am vorbit.

1933.—Haideți, haideți fetelor
Pe valea Ulmenilor
Să dăm iarbă vitelor
Gurița flăcăilor.
Culese din Dragomirești-Vâlcea
George C. Constantinescu

1934.—Cântă, cântă puiu de cuc
Că iau pușca și te 'mpușc
Și te frig și te mănânc.

1935.—Frunză verde foi și-o [fragă,
Ia treci iarnă mai degrabă
Să mă văd în primăvară
Să văd fetele pe-afară,
Pe mândra mea'n viișoară
Sărind ca o căprioară!
...Gândurile mă omoară
Frunză ferde foi ca rugu
Și să mai văd umblând plugu
Să văd răscolind porumbu
Să-mi iau cămașa ca fulgu
Și să pui șaua pe murgu
Să colind câmpli de-arându'.

1936.—Frunză verde vioreâ
Mi-a 'mbobocit salcia
Și mi-a înfrunzit răchita
Și-a cântat cucu pe ea!
Lungește-mi Doamne viața
Să mai văd pe mândra mea
Că n'am mai vorbit cu ea
De când a căzut frunza
Și s'a rărit dumbrava.
Goleștii-Badii, Muscel.
D. Mihalache

1937.—D'aulică și'aulică
Și-oi mai zice d'aulică,
Draga neichii ibovnică
Vin să-ți dau rachiu din sticlă
Și vin din ulceaua mică,
Să te prinz de-o ibovnică,
Ibovnică mititică
Mânca-ț-'aș gurița friptă,
Ochișorii să ți-i beau
După drumuri să mai stau
Să fac bani să mi te iau.

Auzită dela I. Tudor, Băzgărei-Romanați.
A. Saint-Georges

1938.—Oltule, ce eşti turbat
Ce vii aşa turburat,
Şi cu plevi amestecat
Dar pe plevii ce-mi aduci?
—Iepângele de haiduci
Şi căpestre de cai murgi.
Comunicat de C. Poenaru învăţ. Pârscoveni-Romanaţi.

1939.—Foaie verde trei oglici
Bate-l Doamne doi părinţi,
Ce desparte doi iubiţi
De mititei îndrăgiţi,
De Dumnezeu potriviţi.
Cum la ochi şi la sprincene,
Ca doi porumbei la pene,
Cum la ochi şi la făptură,
Parcă sunt făcuţi de-o mumă.

1940.—Foaie verde trei migdale
Dela Bucureşti la vale,
Mi să vede-o casă mare
Cu fereştile la soare
C' uşile la drumu' mare,
Coperită cu olane,
Olanele prinse'n ace.
Iar în ea stau trei *boboace*
Şi din trei că una-mi place.

1941.—Foaie verde bob năut
Mă uitai la răsărit
Văzui primăvar 'venind
Lunca'n vale 'mbobocind,
Mândrele'n frunză pornind,
Lunca'n vale răsunând,
Plugu 'meu la câmp mergând.
Foaie verde fân cu rouă
Şi să trag de-o brazdă, două,
Să-mi prind ibomnică nouă.
Dela Vasilescu Mihăiţă Dolj.

1942.—Foaie verde trei sipice
Nu mai e nici o ferice
De omu' cu ibovnice
Că el multă grijă duce,
Multă duce, multă are,
Să miră cum se strecoare
Prin grădini şi prin răzoare
Până la Anica 'vale,
Că-i frumoasă bat'o Doamne;
Dar nici eu nu sunt urît
Sunt frumos alimănit.
Amândoi să facem târg
Nu departe, colea'n crâng:
Trei coaste din pept să-i frâng
Şi pe-alalalte de rând
Să pleci la mă-ta plângând
Şi la ta-tău suspinând.

1943.—Foaie verde foi vizdei
Ieşi Mariţo din război
C'a 'nflorit zarzării tăi
Şi doarme neica supt iei;
Nu ştiu doarme, ori ce face
Ori de-al dracului se face
Nici guriţa nu-i mai place.

1944.—Foaie verde măr domnesc.
Pe drumul craiovenesc
Trei zambile 'mbobocesc
Şi'n vârful zambilelor
Dragostea copilelor
Dragile, neicăi, copile,
Dare-ar Dumnezeu de-un bine.
Şi mie de-o sănătate
Ca să vă mărit pe toate,
Să vă dau după barbaţi,
Ca să nu mă blestemaţi,
Comunicat de I. Păunescu înv. din com. Filiaş, Dolju.

Şt. St. Tuţescu.

1945.—Foaie verde de trei nuci,

Gheorghiță să te usuci
Ca pâinea care-o mânânci,
Nu ca vinul care-l bei
Că mă minții că mă iei...
Să 'ngenunchi să te blăstăm
(La mănăstirea de-un lemn).
Să blăstăm, să te usuci
Ca un pom neroditor
Ce nu face vara flori
Nici umbră de călători:
Când te duci să te umbrești
Mai rău că te ofilești.

Din Hălăngești-Doljiu.

1946.—Bată-l crucea pe 'mpă-
[ratul.
Că mi-a cătănit bărbatul;
Și nu l-a cătănit bine,
Că tot vine pe la mine...

1947.—Ungurene, fiară rea,
Ce cauți în țara mea?
Ungurene, neagră fiară,
Du-te dracului din țară !..

Din Băiești-Vâlcea.

N. I. Dumitrașcu.

1948.—Foaie verde de salcâm,
Fugi, la dracu, moș bătrân,
Nu-mi fura mărul din sân,
Că vreau să-l duc la copil.
—Foaie verde măr mustos,
Copilu-i copilăros,
Lapădă mărul pe jos,
Dar uncheașu-i mai bătrân,
Ia mărul și-l bagă'n sân.

Dela colegul C-tin. P. Roventa din Hodoreasca-Gorj.

1949.—Măi Mărine, Mărinoi,
Vino sara pe la noi,
C'am un măr cu mere moi,
Să le mâncăm amândoi.

Dela colegul Dumitru I. Stănescu din Stănești- Gorj.

1950.—Foaie verde foaie fragă
Cât îi ulița de largă,
Numai la un colț mi-i dragă;
Mândra cu șorțul de stambă,
Cui naiba nu i-o fi dragă.

1951.—Foaie verde de spanac,
La mândruța sub cerdac,
Este bine de culcat,
Că-i frumos și măturat.

Culese de colegul Const. P. Roventa din Hodoreasca-Gorj.

1952.—Ce faci, Ioană, ce lu-
[crezi,
Că p'afar'nu te mai vezi?
Ia cos la cămașa ta,
Numai fir și cu beteă
Prin prejur cu inglița;
De m'ai lua, de nu m'ai lua
Cămașa rămâne-a ta.
Venii soro dela sapă,
Ostenit și plin de apă,
Găsii *natantoala*'n vatră,
Cu picioarele la ușă,
Și cu capul prin cenușe,
Cu ochii sticliți în grindă,
Cu dinții'ntr'o mămăligă,
Pusei boii la tânjală,
Să scot natantoal'afară,
Boii când se opintiră,
Natantoala n'o urniră,
Rupse boul și scapă.
u... u... u... prșoa nea,
Că nu este boala ta,
Ci e nevestica mea,
Care-am dat cinci bani pe ea,
Ș'acum nu face-o para;
Fir'ar moartă maică-sa,
Că m'a osândit cu ea.

Dela colegul Oprea G. Marcu din Goicea-Mare (Dolj).

1953. Foaie verde trei bujori,
Aveţi grijă măi feciori...
Iată vine-a mea drăguţă,
Cu catrinţă cu zăbuţa,
Aşa vine de gătată,
Ca o claie negreblată:
Dinnainte lungă'n şurţe,
Dinnapoi scurtă'n catrinţe,
Dinnainte lungă'n poale,
Din înapoi picioare goale,
Aveţi grije s'o jucaţi,
Da să nu o sărutaţi,
C'apoi bătaie luaţi.

1954.—Vai, mândro, bine ţi-ar [sta,
De-aş juca cu dumnetea;
Dar eu joc cu cine-mi place,
Şi tu n'ai ce dracu-mi face.

1955.—Nu mă da, maică, pe [deal,
Că se face grâul rar,
Şi iarba numai podbeal;
Ci mă dă maică, pe şes,
Că se face grâul des,
Şi iarba numai ovăs.

1956—Zică cine ce va vrea,
Eu tot joc pe voia mea,
Ori urîtă, ori frumoasă,
Că e tot de viţa noastră.

1957. — Ochii mândrii, bată-i [vina,
Ma'nebunit cu lumina:
Că la mine cân'se uită,
Ca pe-o piatră mă frământă.

1958.—Strigă, strigă să se strân-
Fetele din valea lungă. [gă,
Ca oiţele la strungă;
Ziua toată le jucăm,
Sara să le sărutăm.

1959. Peană'n cui, peană sub cui,
Fost-am dragă oareşcui,
D'acum nu-s a nimănui,
Dar de m'oi purta frumos,
Mai sunt dragă cui am fost:
Şi de m'oi purta tot mândru,
Mai sunt iar a cui am gându.

Sprise de D. N. Pavelescu din Vaideeni (Vâlcea) şi comunicate de Marioara Florescu Androviceanu din R. Vâlcea (azi decedată) fostă înv. supl. în Ştefăneşti-Vâlcea.

Ion N. Popescu.

1960.—Foaie verde iarbă nea- [gră,
Toate stelele mă'ntreabă,
Dacă n'am vr'o mândră dragă,
Eu le-am spus că n'am avut;
Stelele nu m'o crezut,
Sfântul soare stă să joare,
Că eu n'am avut pe nimeni.

1961.—Trenule n'ai avea parte
De-a tale şuruburi toate,
Că m'ai străinat departe;
N'are cine să mă cate,
Maica-i putredă pe-o parte,
Tata-i bătrân şi nu poate,
Surori am şi-s măritate,
Fraţii nu ţin la dreptate.

1962.—Foaie verde bob maşcat
Tânără m'am măritat,
Şi rea soacră mi-am luat,
Intră'n casă mânioasă,
Şi zice că nu-s frumoasă,
Când vedeam lucrul aşa,
Luam secerea la brâu,
Şi mergeam în jos la grâu,
Seceram două, trei clăi,
Şi mă uitam înapoi,
Toate soacrele veneau,
Prânz la nurori aduceau.
Dară soacra mea cea rea,
De mine grijă n'avea,

Fă-mă Doamne ce m'ai face,
Fă-mă pasăre măiastră,
Să sbor la maica'n fereastră.
Maica în prag că şi stà:
—Hâş pasăre de-acolea,
Că doar nu eşti fiica mea;
C'am avut o fiică'n lume,
Şi nu-i mai aud de nume.
Eu văzând lucrul aşà,
Zburăi la nănaşa mea,
Nănaşa'n prag că şi stà:
—Hâş pasăre de-acolea,
Doară nu eşti fina mea;
C'am avut o fină'n lume,
Şi nu-i mai aud de nume.
—O! nănaşă draga mea,
De ţi-ar fi sacat mâna,
Când mi-ai ţinut lumina!
—Taci fină, nu blestemà,
Că lumin' fost la mine,
Ochişori'n cap la tine.
Să fi luat sama bine,
Tu cu cine te'mpreuni;
Cu propreaua gardului,
Cu mişălul satului!

Auzit dela Artimisia Ilincau (bucovineancă).

Pr. S. P. Chiricel.

1963—De când m'a luat la [oaste,
Şapte mândre zac pe coaste,
Şi nu zac de-o bală grea,
Numai de iubirea mea!
Ş'am zis verde măräciune,
Militarii când s'adună,
Nu vorbesc de-o vorbă bună,
Ci vorbesc tot vorbe rele,
Tot de fete tinerele.
Şi iar verde mărăciune,
Militaru-i mare câne,
Peste şapte dealuri vine,
Cu batista de alune.
Vine azi şi vine mâne,
Vine patruzeci de zile,
Pân'ce mişcă pruncu'n tine,
Şi de-acolea nu mai vine.
Nani, nani, pui dorit!
Fir'ar ce n'ar fi să zic,
Fir'ar tat'tu-afurisit,
Căci el m'a nenorocit!
Ş'am să'ngenunchiu să-l bles- [tem,
La mănăstirea de lemn:
Băete să te usuci,
Ca pânea care-o mânânci,
Şi ca vinul care-l bei,
Că mi-ai zis c'o să mă ei!
De luat nu m'ai luat,
De'nşelat m'ai înşelat,
M'ai făcut de râs în sat;
De râsul flăcăilor,
De scuipatul fetelor!
Tu vei fi flăcău pe lume,
Iar eu fată cu ruşine,
Tu vei bea şi vei mâncà,
Eu voi plânge şi-oiu oftà!

1964.—Ş'am zis verde de-alu- [nică,
Dealule, face-te-ai luncă!
Şi din deal poiană lungă,
Să văd mândra nu se culcă.
Să mă duc să-i pui de umbră,
Să n'o ardă soarele,
Să-i pârlească buzele,
Şi să-i arză ţâţele!

1965.—Ş'am zis verde rug de [mure,
Drag mi-e cârciuma'n pădure,
Să beau vin, să mânânc mure,
Chiar de-ar fi ca să mă'mbăt,
Numai tufele mă văd.

Osmanfacă (Constanţa).

V. G. Toescu.

O SAMĂ DE CUVINTE.

2824-2837

Tăbârcel Un capăt de lemn rotund, gros ca mâna, şi lung cam de 0,60, m. se aşează pe corcie, sub *gardina* polobocului, şi când trag de *olgon* şi saltă din urmă, polobocul merge uşor pe *tăbârcelul* care se răsuceşte pe corcie până ce ajunge la mijlocul polobocului, Atunci polobocul se înclină înainte şi i se pune alt *tăbârcel* în *buză* (gardină) şi tot aşa până se scoate afară.

Cobâlă. Un lemn cu doi craci, cracii se retează cam de 2 metri, i se pun trei picioare cam de jumătate metru, şi serveşte la cioplit în ogradă, mai ales la dogărie.

«Sui în pod şi te uită la «*ursoaică*». Ursoaică se zice la hogeacul sobei cari a fost făcut până în podul casei, aşa că fumul se împrăştie în tot podul şi iese afară prin coperemânt ca şi cum s'ar fi aprins casa. Ursoica are câteva cărămizi prinse deasupra în cari se opresc scânteele, iar fumul iese prin laturi. Fiind foarte lipsită de siguranţa ursoaica, mama trimete dese ori copiii s'o vadă, dacă nu s'a aprins. şi cu toate aceste se întâmplă cele mai multe nenorociri, din cauza ursoaicei, care deci e în pod, tot sălbatecă-i se vede!

Jud. Fălciu **N. D. Tacu.**

Incai.=Incaltea, dac'ai vândut boii, te-ai scăpat de datorii?

Ciindure / *Cinturică* } fiindcă. Ciindure,-cinturică—c'ai vândut calul, ia o vacă cu lapte la copchii.

Oblu.=întotdeauna. Oblu îl văd pe la cumătra-sa: mi se pare că s'au de bine.

Sàbat.=teleşag, obiceiu, deprindere; Aşa-i sàbatu' lui, de-a tot şparli câte ceva, când-ti vine la cot.

Chisim.=rând. Imi mai cere un chisim de bani la facerea contractului.

Crile.=grupe de oameni răslete. «Satu' ista-i mare, c'am văzut multe crile de oameni.

Nemţişor-Neamţ **A. Moisei**

GLUME, JĂTII, TACLALE.

350-353.—Intrebări şi răspunsuri.

—Eşti Jidan, măi Azic?

—Nu, eu ts... croitor.

—Bine, bine; omu-i om,—dar femeia ce-i?

*

—Ce eşti tu, măi Gheorghe? Eşti Român?
—Nu, domnule, eu îs ţăran.

*

Când întâlnesc ţăranii pe drum pe câte un copil, îl întreabă de obiceiu:
—A cui tată eşti tu, măi *ţâcă?*[1]
(Vlăsineşti-Dorohoiu) **D. Furtună**

354.—Mai bine un om...

—Măi, dragul tatei, de ce nu vrei tu să te faci popă, mă?
—Ei, tată—decât popă, mai bine rămân om!

355.—Păcat mare!...

Hoţii mântuiseră de băgat prin saci tot ce găsise mai de preţ în biserică şi erau gata de plecare, numai unul «pleosc» o palmă unuia:
—Ce dai măi,?
—Ce stai păcătosule cu căciula în cap în sf. biserică!

356.—Pe păcălite.....

Se întâlnesc doi:
—Măi tu cu ţigara,—dă-mi foc s'o aprind şi eu că ţi-oi da şi eu foc la casă!

357.—5 oameni şi 8 câni.

—Părinteo să-mi dai nafurea la stână.
—Să-ţi dau bre—dar câţi sunteţi?
—Poi suntem mulţi părinteo. Să ne dai mai multă că suntem 5 oameni şi 8 câini!

358.—Ca să-l laude...

—Cât ce-i, femee, pe cucoşul ista frumos?
—Doi lei!
—Doi lei—nu-i prea scump? Vrei un leu?
—Vai de mine, cucoş de 7 ani să-l dau cu un leu?
—Mânâncă-ţi-l sănătoasă!

359.—Argint-arginţel.

Căpătase ţiganul danciu, şi bucuros—fuga după naş. Dă-'n dreapta, dă-'n stânga—cam nu prea vreau românii—că dă, era o cheltuială şi pentru hatârul ţiganului, n'ar fi vrut să o facă.

[1] Poate scurtare din *băeţică*.

Da se găseşte unul mai cuprins:

—Ţi-l botez eu, măi albule—să-i pui numele Gavrilă.

—Hei—Gavrilă Gavrilos, nu-i tocma frumos, mâncà-te-aş; pune-altul.

—Să-i pui Ion, dar...

—Nu Ion, că-s păţit, prea-i şiret sf. Ion; când moare, când învie când îi unul de vară, când îi altul de iarnă! Altu mâncà-te-aş.

—Să-i pui Vasile!?

—Nici Vasile, Vasilache, Vasilos, nu-i norocos!

—Dar cum măi ţigane, zice omul supărat.

—Haoleu, să-i pui un nume norocos, să-i pui numele Argint-arginţel, să n'apuce să pice şi el să-l găsască, să se hrănească barosanul tătucăi, barosan!

Povestită de Culai P. Munteanu, (Jorăşti-Covurlui).

Pr. P. G. Savin

360.—Ploconul ţiganului.

Ce s'a gândit ţiganul! Să-i ducă şi el plocon lui naşă-su nişte vişine. Fiind că n'are decât cateva, a pus într'un ciur mare 3 vişine. Mergând ţiganul pe drum, vişinele au început a se clătina în ciur. Ce-a zis ţiganul atunci? «Ei, vişinile astea au înebunit ia să mânânc eu una din ele, să văd 2 s'or mai bate? Cum se ducea ţiganul aproape fuga, cele 2 vişine se dau când de-o parte când de alta a ciurului. A stat ţiganul pe loc şi şi-a zis:

«Mai bine decât să duc 2 cu capul spart, mai bine una şi bună ia să mai mânânc una, să nu se mai bată, şi a mai mâncat una A dat D-zeu de a ajuns şi la naşu-so.

—Bună ziua, năşicule.

—Multumim d-tale fine.

—Ce vânt te-a adus la mine, fine?

—Hapăi, de, năşicule, ţi-adusei şi cu un plocon, iacă-l!

—Dar cum se mânâncă pioconul tău fine?

—Huite-aşa năşicule; şi a mâncat ţiganul şi vişina cealaltă.

361.—Neamţul la bătălie.

Un neamţ se ducea la războiu; pe drum se întâlni cu un român, care-l întrebă:

—Un'te duci, Neamţule?

—La patalie tomnule.

—Dar în troacă ce ai?

– Pen de Spania.

—Dar în sticlă?
—Fin de cel pun.
--Dar cu câinele ce faci?
—Eu tai fruşmaşi, el munincă.

După câtva timp, se întâlneşte Românul iar cu Neamţu, care venea prăpădit, vai de el, de la răsboiu, şi-l întrebă iar:

—De unde vii Neamţule?
—De la patalie 'tomnule.
—Dar în troacă ce ai?
—Mamuligă.
—Dar în sticlă?
—Apă de unde chintă proscu.
—Dar cu câinele, ce-ai făcut?
—Tăiat, muncat; să-i fii de bine.

(Manasia-Ialomiţa) **Elena Ştefănescu**

362.--Cântecul beţivului,

—Ia borcanul de mânuşe
Toarnă ca'ntr'o găletuşe,
Toarnă vinul tot pe guşe,
Cum ai aruncà p'o uşe.
Intr'o zi dacă munceşte,
In alta el prăpădeşte,
De nimic nu îngrijeşte.
Seara bea până'ntârzie,
Soroc n'are să mai vie,
Cina nu i se mai ştie.
Tot scurgând mereu la oale,
Numai are strae, ţoale,
A rămas cu vine goale,
Şi cu zeghea fără poale.

De ruşine faţa-mi pică,
C'un papuc şi c'o opincă,
Leapa leapa, nea Stănică.
Căci nu vine ca tot beatul,
Ci cu chiot ca turbatul,
Ese 'naintea lui satul,
Câni-l petrec cu lătratul.
Unde'l văd cu faţa beată,
Cu zeighiuţa lăbărţată,
Of, mi'vine să mor îndată;
Că şi-acasă dacă vine,
N'auzi un cuvânt de bine;
Ci cu gura stă pe mine,
De necaz se sparge'n sine

Vâlsăneşti,-Argeş **G. Florescu.**

263--264.—De-ale lui Moş Iordache.

— Când eram şi eu dănac, m'am dus *să mă joc*, şi eu c'o fată, şi ea n'a vrut. Dac'am văzut aşa, mă, da'nu *m'oi fi pus* |*pe joc* şi *n'oi fi jucat* singur pe lângă gard toată nopticica!...

•

Mai târziu m'am dus să fur pe alta, *să fug cu ea*, cum e obiceiul pe aici; da'ea iasă afară:

-- Lasă, Iordache, că nu merg, nu vreau să fug cu tine, că dac'o auzi tata, mă omoară'n bătăi...

Şi eu, dac'am auzit aşa, m'am desbrăcat de haină, am luat-o de mânică şi *pun'le băică pe fugă,.. da'nu fugeam* cu haina târâş... *da'nu fugeam*, şi când colo, nici dracu nu se luase după mine !..

Din Boureni-Doljiu. **N. I. Dumitraşcu.**

CRONICA

Dr. Ioan Urban Jarnik : Şezători româneşti pe muntele Sinai din Praga şi O zi în lazaret, de Maria Majer. Aceste cărticele cuprind povestirea duioasă a dragostii fără pereche pentru limba românească din partea bătrânului profesor universitar, d-l Jarnik. In lunile aceste de războiu, în care fraţi de-ai noştri sângerează în toate taberile, gazetele n'au lipsit de a ne vorbì cu toată recunoştinţa, despre felul cum fraţii noştri răniti au fost mângâiaţi de cuvântul d-lui profesor, şi ajutaţi de condeiul său.

Şi dăm şi această veste: *Părintele Metodiu Zavoral, abatele de Strahov, mânăstirea de pe muntele Sinai unde se îngrijesc şi răniţi români, învaţă româneşte.*

• **Friedrich Müller : Basme din Transilvania,** traduse de *Elena Ar. Densuşianu.* De sigur că ne bucură traducerea în româneşte a mănunchiului de *Spuse transilvănene (Siebenbürgische Sagen)*,—povestiri locale, mai toate, unele simple credinţe în câteva vorbe,—cari nu pot fi *Basme.* E vorba, se vede, numai de o parte din „basme" şi anume cele „din cercul german", din săsime. Şi totuşi, sunt puţine credinţele obişnuite ale tuturor popoarelor şi ale Europei; sunt aproape toate ale noastre, cei din basinul Dunării de jos. Insemnăm: stelele ce se aprind pe cer odată cu oamenii ce se nasc pe pământ (p. 8); sfârşitul lumii cu „cu o turmă şi un păstor", din răsărit, cum spun şi Moldovenii (p. 10); Tatarii mâncători de oameni nutriţi cu „sâmburi de nuci" („Sui, fată, pe lopată !—Sui, măluşă, de-mi arată") (p. 11); uriaşii cari duceau pe ai noştri în pestelcă acasă (p. 13, 15, 22, 24, 28) păşind de pe un deal pe altul (p. 18); fata de urias alungată pe valea Oltului (p. 32), despre care-mi vorbia şi d-l C. N. Mateescu, astă vară, la R.-Vâlcea; iarba fierului (p. 44); apa care-şi cere în fie-care an capul de om (p. 51); cămeşa ciumii (p. 54-55); arătarea, semn prevestitor de foamete (p. 68); srigo ii (p.70); surcelele din ajunul Sfântului Vasile arătătoare de ursită (p. 92),—fără a mai pomeni de nenumăratele stafii ce domnesc în părăsituri şi locuri prăpăstioase.

• Interesante ştiri privitoare la vieaţa Aromânilor sub toate înfăţişările, dă d-l N. Iorga în *Buletinul Institutului pentru studiul Europei sud-estice*, întregul no. 6, An. II, recenzând o lucrare englezească despre „Nomazii din Balcani".

• Dela un domn învăţător din jud. Fălciu primim două scrisori în aceeaşi zi: Intr'una zice: „Am destul reviste... Dacă şi a dv., — *Ion Creangă*, — ar fi de talia *Vieţii româneşti*, cu toată dragostea v'aş trimete abonamentul în locul revistei (!) Când va fi cel puţin aproape ca sus zisa revistă, atunci, fără să vă cer, să mi se trimeată". Intr'a doua: „Dacă ar fi, — *Ion Creangă*, — o revistă de primul rang, fii sigur că noi am cere să ni se trimeată... pentru că avem destule reviste mai valoroase..."

Fiţi sigur, d-le învăţător şi preşedinte de bancă populară, că ne vom da toată silinţa să facem această revistă de talia primului rang ! Atunci vom veni în persoană să v'o recomandăm. Cu o condiţie însă: să nu ne cereţi şi atunci, tot corpolenţa *Vieţii româneşti*, care, cine ştie, se poate îngroşă, Doamne fereşti la nesfârşit!

T. Pamfile.

OBOLUL

Prietenilor Revistei «ION CREANGĂ» pentru strângerea fondului

Bustul lui Ion Creangă la Bârlad

Suma adunată 1108.90

DE LA ADMINISTRAŢIE

Adeverinţe. S'au primit suma şi cu acest număr s'au trimis adeverinţa pentru D. *N. Căpiţă*, Răduteni-Roman, 5 lei.

(urmează)

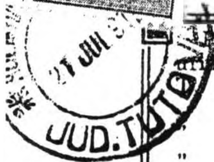
Domniei-Sale

Domnului Artur Gorovei

Comuna Fălticeni

prin Oficiul Judeţul

Anul VIII — No. 8. August, 1915.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

REDACȚIA: T. Pamfile, Strada Corbului.

ADMINISTRAȚIA: M. Lupescu, Zorleni-Tutova.

BARLAD

Exemplarul:
In țară . . . . 40 de bani
In străinătate . . . . 50 » »

Abonamentul anual:
In țară . . . . 5 lei
In străinătate . . . . 6 »

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CĂRȚI, CONSTANTIN D. LUPAȘCU.

DE LA REDACŢIE.

Lămuriri.—Materialul ce ni se trimite să fie scris pe o singură parte a hârtiei ; ar fi bine să se scrie numai pe sferturi de coală

— Să nu se scrie pe o hârtie mai multe feluri de culegeri, de pildă, cântece şi gâcitori, datine şi cuvinte rari, şi altele, ci fiecare pe hârtia sa.

— Scrisul să fie cete‚, mai ales acolo unde-i vorba de cuvintele rari, căci greşelile ce s'ar face punând de pildă pe *u* înloc de *n*, pe *a* în loc de *o* şi pe *c* în loc de *e*, ar fi foarte mari.

— La un plic nerecomandat pe care se scrie «manuscrise de imprimat», ajunge o marcă de 5 bani pentru 100 de grame; pentru 150 de grame trebue 10 bani. Aceste manuscrise însă, nu trebue să cuprindă scrisori particulare, cari să se facă numai de-oparte prin cărţi poştale. Să se adauge timbrul de ajutor.

— Persoanele cari cer lămuriri, le vor găsi la poşta redacţiei, dacă nu alipesc o carte poştală sau mărcile pentru răspuns.

Anul VIII.—No. 8. August, 1915.

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACŢIA :	ABONAMENTUL ANUAL		ADMINISTRAŢIA :
T. PAMFILE	In ţară	5 lei	M. LUPESCU
Bârlad, str. Corbului	In străinătate	6 „	Zorleni-Tutova.

„SPIRITUL NOU" AL D-LUI OVID DENSUŞIANU

Cine nu cunoaşte felul acela de învăţaţi cari, în chip obişnuit, după ce te întreabă şi te lasă să vorbeşti,—în timp ce dânşii se gândesc la altcevà,—îţi zic: «Bine, bine, dar nu-i aşà; ascultă, să te învăţ eu....». Dintre aceşti veşnic nemulţumiţi, unii sunt mai potoliţi, alţii mai furtunoşi; unii te lasă cu cevà amăreală în suflet, pe când alţii îţi varsă desgustul cu hârzobul, până când te deprinzi. Primejdia ţine.... cinci ani, şi pe urmă trece.

Iată pe d-l Ovid Densuşianu, profesor universitar, filolog, care nu poate primì felul de a muncì al «folcloriştilor» români; e nemulţumit.

Mai întâi fiindcă nu se pun numai decât supt aripa ocrotitoare a filologilor, ca «să-şi apropieze disciplina intelectuală care singură îi poate emancipà de rutina şi diletantismul de până acum» şi să ajungă «să înţeleagă mai bine rostul şi însemnătatea cercetărilor ce aşteaptă să fie făcute de acum înainte»[1]. E o rutină primejdioasă, e un mijloc de scăpare şi o cale de a pătrunde viitorul; e cevà mai bine şi acel cevà îl ştie numai d-l O. Densuşianu, filolog; deci, înscrieţi-vă în registrul d-sale şi cereţi-i orele hotărîte dumnezeieştilor revelaţiuni, căci altfel, nu veţi aflà chipul de a sfărmà misterul.

Aşa e. Uitaţi-vă, au trecut cinci ani, şi neducându-se nimeni să cadă înaintea sibilei, cuvântul sibilei a rămas tot sibilic. Iată azi, mai e necesar şi un *Institut de filologie şi folclor* cu vulturul pe armură, cu fonduri date de Ministerul Şcoalelor, în care să se oficieze nunta folclorului cu filologia, în ritul misterios al d-lui Densuşianu, «pentru că în cercetările privitoare la producţiunile populare trebue să se introducă alt spirit decât cel care a stăpânit până acum»[2].

[1] O. Densuşianu, *Folclorul*, Bucureşti, 1910, p. 21.

[2] O. Densuşianu, *Graiul din Ţara Haţegului*, Bucureşti, 1915. p. VIII.

Intru cât spiritul vechi erà greşit? Erà! «Culegerile şi studiile de folclor se fac şi astăzi, fără pregătirea pe care o cer, cu o desăvârşită lipsă de metodă, după un sistem cu totul învechit».

Fireşte, argumentul este puternic şi cine nu se mulţumeşte, să bată la poarta *Institutului de filologie şi folclor*,— când se va înfiinţà,—ca să dobândească pe deplin încrederea că tot ce s'a publicat până acum,—culegeri şi studii,— inclusiv cele făcute cu cheltuiala Academiei Române, pe care d-l Densuşianu o iubeşte în deosebi,— învederează «lipsa de cel mai elementar spirit critic ce se trădează la fiecare pagină». Şi dacă nici acum nu va alerga nimeni să consulte sibila, şi încă la domiciliu, nu va rămâne decât să aştepte alţi cinci ani,—dacă şi atunci, va binevoì să vorbească, şi pe şleau.

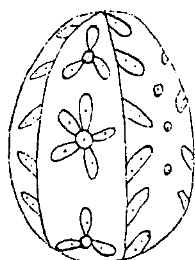
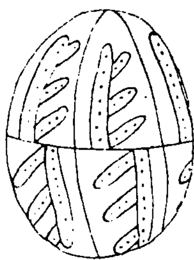
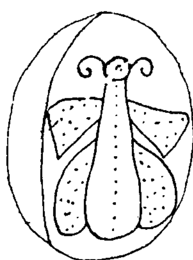
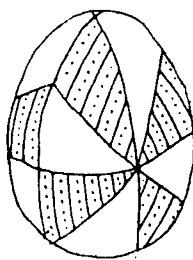
Căci nu ştiu dacă-i trece cuivà prin cap să creadă, că în acest răstimp de cinci ani, d-l Densuşianu, a arătat ce înţelege d-sa prin noul spirit care trebue să se întroneze în folclor.

In 1910 a arătat că «folclorul trebuie să ne arate cum se răsfrâng în sufletul poporului de jos diferite manifestaţiuni ale vieţii, cum simte şi gândeşte el, fie sub influenţa ideilor, credinţelor, superstiţiilor moştenite din trecut, fie sub aceea a impresiunilor pe cari i le deşteaptă împrejurările de fiecare zi». In 1906 d-sa publicase *Graiul nostru*, 770 de pagini de texte în graiu local, unele bine culese, altele smulse în grabă şi pline de greşeli[1]. Textele cuprind literatură populară sau mărturisiri privitoare la vieaţa zilnică. Ce-a fost nou, «ca spirit», în aceste pagini cari spun adevărul numai întru cât pe tine, fololog-folclorist, nu te bănueşte ţăranul că faci parte dintr'o nouă «comisie» cu îndatoriri de a pune alte dări şi-a aduce alte necazuri pe capul lui?

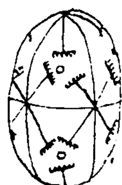
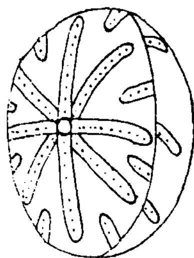
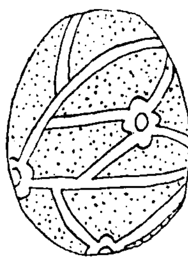
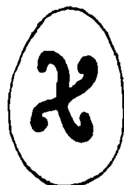
Şi ce aduce nou, ca sistem, d-l Densuşianu în cele 214 pagini de text din *Graiul din Ţara Haţegului*,—mai toate cântece (atâtea din ele rău culese), din cari trebuie să scadem *117 pagini ce reprezintă manuscriptul dela Academia Romînă al lui Ion Pop. Reteganul, culegător de moda veche?* Publicarea textelor, în dialect e fireşte bună, findcă reprezintă graiul real; ea s'a putut primì pentru *Graiul nostru*, unde ţinuturile au venit repede unul după altul; a persistà însă în această metodă, când se dă 97 de pagini de graiu haţegan, e iarăş bine, numai dacă nu se iea în samă toate felurile de cetitori, cum a făcut şi d-l Al. Vasiliu pentru culegerea d-sale din Tătăruşi-Suceava (2).

(1) Cf. *Ion Creangă*, II, 226-7.

(2) *Cântece, urături şi bocete de-ale poporului*, Bucureşti 1909 (198 pagini de text).

124. *Flori.* 125. *Naiu.* 126. *Fluture.* 127. *Grapă.*
Câmpul roş, florile albe

128. *Greblă.*
Ou din Ucraina
Vezi fig. 110, p. 163.

129. 130.
Câmpul roş, florile albe.

131.
Ou din Ucraina
Vezi fig. 102, p. 131.

OUĂ INCONDEIATE (1)

Textele d-lui Densuşianu, cuprind, cum am aprins, mai mult versuri; pe lângă ele, sunt crâmpeie de convorbiri: «anu ăsta nu s'o făcut cucuruz . . . E adevărat c'o muncit Vlaicu ? . . . Satu s'o mai noit o ţărucă, da nu sânt timpuri bune . . . Banii nu-i bag în bancă, că dacă vine o rebelie, nu mai vezi nimic...» — cari îşi au fireşte rostul lor, mai ales când tiparul îl plăteşte banul Ministeriului de Instrucţie, acum, ca şi în 1906. O revistă ca «*Ion Creangă*» însă, şi ca altele de dinainte de dânsa ori după dânsa, nu-şi va puteà îngădui aceasta: va rămâne înainte, revistă de modă veche.

In afară de aceste reviste, cu sprijinul Academiei Române, atât cât acest sprijin se va da, şi cu ori care alt sprijin, se va lucrà înnainte, năzuind fiecare spre mai-binele ce singur va căuta să-l ţintească, în lipsa de sfaturi pozitive. Şi vă fi bine.

Iar delături, în drum, şi singur, va rămâne cel ce s'a deprins să cârtească necontenit.

Vrem spirit nou, bun «spirit nou», îl cerem, de poate fi şi de ni se poate da, însă respingem răutatea veche.

T. Pamfile.

(1) A se vedeà T. Pamfile şi M. Lupescu, *Cromatica poporului român*, p. 179 şi urm.

ALTE INTERJECŢII

Faţă de interjecţiile publicate de d-l Ion N. Popescu, şi culese din satul d sale Voiceşti-Vâlcea, dau şi eu pe cele ce se aud şi se zic în satul meu:

Ihàààà...ha pentru a goni uliul, de la cloştile cu pui; aşa se strigă, apăsându-se pe ha de la urmă f. tare iar vocala se prelungeşte f. tare. Se repetă de mai multe ori întocmai.

'Ooas (lipseşte «h» de la început ce nu se aude în pronunţare), pentru a mâna boul la stânga.

Cealǎ=pentru a mâna boul la dreapta. Se zice însă şi *cea*.

Ho che 'napoi=când se dă boii înapoi.

Aho!=când se opresc boii. Când încă nu înţeleg se mai adaugă un *hu* f. apăsat: de ex: Aho... hù.

Ţâcă, ţâcă, ţâcă=când se cheamă capra.

Ţa=când se mână la drum, capra.

Gâţă, gâţă.- ciucceoa, ciucceoa,=când se cheamă porcii.

Gâţţţţ, hâidea=când se alungă porcii.

Nea-mnea nea-mnea,=când se cheamă calul.

Ciiii, ptru, ptru,=pentru a opri calul.

Chî, chî, dè,—haide mâ=când se îndeamnă la drum, la mers, calul.

Bâgi, bâgi, bâgi,=când se cheamă mânzul.

Cuciu, cuciu, pfui—pfù (fluerat)=se strigă cânele.

Isaaa, Nu'sa (nu lăsà)=când s'amuţă cânele.

Pâs, pâs,=când se cheamă mâţa.

Câţţii, câţţi=când s'alungă mâţa. Se mai zice şi *odârrr!*

Tulucei, tulucei,=când se cheamă gâştile, sau bobocii. La bobocii mici se mai strigă f. dulce aşa: bobocei, bobocei, bobocei.

Hale,=se strigă când alungăm gâştele ori gânsacul.

Chî, chî, chî=(ca la îndemnul cailor dar f. repede, se pronunţă cu vârful limbbi în cerul gurei), când se strigă puiii de găină pentru a le da urluială [1].

Hucioaoa!=când se alungă, huciesc găinele.

Turui, turui, şi *copilaşi, copilaşi*=se strigă puiii de curcă.

Nini, nini, nini,=se strigă viţelul.

Tuoa!=se strigă când se goneşte un câne.

---

[1] Urluială, popuşoi porumb fărmat.

Gù-gù-gù,=când se strigă porumbeii (hulubii).

Ceas. ceas vacă=se zice când se mulge vaca și când nu șede liniștită, ca să aibă astâmpăr.

Colciii=când se alungă vițelul.

Tea...ră!=când se miră cineva și neagă totodată.

Ttlll=tot cum se miară.

'Ju 'ju=tot odată dând și din cap de la dreapta la stânga și invers, cineva spune o negație.

Îhî=tot odată dând și din cap în jos cineva spune o afirmație.

'Hee—cu aceste sfârșindu-se un oftat, se arată descurajarea.

Ehaai!! Rostit jalnic, și vocala *a* prelungită își arată desnădejdea cineva. Rostit repede și vesel, vocala, *a* deabia auzindu-se, o afirmație, veselă, bucuroasă!

'Hm=mai mult pe nas. zis, arată o îndoială.

Ș'apoi. Ș'dacă=nepăsarea cuiva.

Ioli mâ,=rostit repede și îndesat se arată mirarea.

Haide-ha, haide-ha=se amenință.

Elei! se arată mirarea cu sarcasmul la un loc.

Holala, holalai,=se arată mirarea.

Helelaaa=idem.

Culese și observate în Jorăști-Covurlui.

Pr. P. Gh. Savin.

URAȚII

46.—Inchinare

Frunză verde iasomie
Intre frați dragoste fie.
Mulți ani, toate cele dorite
Și zile tot fericite.
Hai noroc și sănătate
Indestulată în toate,
Că-i mai bună de cât toate;
Hai noroc și sănătate
Și ceva bun la bucate,
Pân'la ceasul cel de moarte.
Că tare-i bine și frumos,
Când îi omul sănătos.
De-ne Domnul veselie,
Sughiț bun și bucurie.
Nașterea Domnului Hristos,
Să ne fie de folos,
Iar sfânta lui Înviere,
Fie-ne spre mângâere!

(Din Mânăstireni, Botoșani).

D. Gr. Furtună.

POVESTIRI ŞI LEGENDE.

352.—L-aduce călare pe prăjină.

Se crede că sunt vrăjitoare, cari prin descântece şi vrăji, sunt în stare să facă pe îndrăgostiţi să vie, ori de pe unde s'ar afla, călări pe prăjini, prin văzduh, la drăguţele lor. Aşa se spune că aici în Zorleni era una Hlenschioae, care închega şi apele de tare ce era în farmece. De unde şi până unde şi din ce pricină ei ştiu, pe Hlenschioae o lasă bărbatul. Acesta se duce la târlă tocmai în marginea Băncii (sat),—că erà boariu—şi nu mai dă pe acasă câteva luni de zile. Bună lăsată de bărbat, Hlenschioaë nu se lăsa ea aşa la voia întâmplării; ci începea să-şi pue priceperea şi meşteşugurile ei vrăjitoreşti la încercare; mai ales că era ea la mijloc, şi numai iaca într'o zi, pe când bărbatu-so se încălţa cu opincile, îl găsiră vrăjile şi începură să-l ia cu călduri şi deodată o rupe la fugă de la târlă, aşa cum era c'un picior încălţat şi cu unul descălţat; şi ţine-o pârle-o tot o goană, întins peste dealuri, peste râpe deadreptul până acasă la nevastă-sa. Ea, cum a venit, nu i-o dat apă să bea, că crăpà cum era aprins de fugă, ci l-a luat la crâşmă şi i-o dat să bea vin ca să se răcorească.

Aceea era dată cu totul dracului... Ci-că a căzut de pe podul de piatră şi nu i-a fost nimica; iar când a murit ci-că, trei zile s'a bătut cu capul de-o furcă de gard.

Din spusele lui Preda G. Ioan din Zorleni-Tutova. **T. Popovici**

353. Credinţa morarului mai mare decât a pusnicului.

Un pusnic auzise de-un morar, care nici odată nu se duce la biserică şi cu toate aceste, aşa cum se ruga şi se'nchina el lui D-zeu, D-zeu îi primea rugăciunea şi'ntotdeauna ardea în candela lui apă,—în loc de untdelemn—şi apa ardea. Pusnicul întrebă pe morar, cum se 'nchină şi ce mai face, când se 'nchină, de-i arde apa în candelă? că de 'nchinat se 'nchină şi el şi se închină mult şi spune multe rugăciuni, şi la el nu arde apa în candelă: El pune untdelemn ca să ardă. La urmă se văzu că morarul are mare credinţă în D-zeu; iar pusnicul sfătui pe morar să meargă şi la biserică, că D-zeu îl va iubi şi mai mult.

Când se duse morarul la biserică şi trase cu ochii înapoi, văzu pe oameni râzând. Diavolul însemnase pe o piele de bivol pe

toți oamenii ce râdeau, Și ne mai având loc, trăgea cu dinții de piele să se mai întindă să mai poată scrie și pe alții. Morarul văzu pe diavol, când trăgea cu dinții de piele, și 'ncepu a râde și el. Când se duse acasă, găsi candela stânsă: apa nu mai ardea, iar credința ș'o perduse. I-a trebuit multă vreme morarului să se roage, ca să-și capete iarăși credința și să-i ardă apa în candelă. Poate să se ducă omul în toată ziua la biserică, dacă n'are credință, tot de giaba se duce. Și chiar dacă stă acasă și se roagă din inimă și cu gândul la D-zeu, D-zeu îi dă tot ce gândește.

Nemțișor-Neamț. **A. Moisei.**

354.—De ce se miroase câinii la coadă.

Se zice că într'o vreme, demult de tot s'au strâns toate felurile de câini la sfat ca să strige: «De ce ei, cari duc tot greul și fac slujbele cele mai mari ale stăpânilor, să doarmă afară în ploaie și ger, ba să rabde de multe ori și de foame, mai ales la țărani, cari, se știe cu ce-i hrănesc; iar pisica, care nu face nimica,. să doarmă în casă pe așternuturi și la căldură și să mănânce aproape cu stăpânul la masă»

Au făcut, deci o jalbă cu toate plângerile lor, ca s'o dea lui D-zeu. S'au gândit acum pe cine s'o trimată și au găsit că-i mai nemerit prin ogar fiind mai iute de picior.—Ogarul s'a dus o bucată bună de drum până ce a ostenit și s'a așezat puțin să se odihnească.

Cum e cam leneș și somnoros din fire, a adormit greu de tot. Un șoarece, trecând pe acolo și văzând jalba din labele ogarului, s'a apucat de-a ros-o și a făcut-o în mici fărâme. Când s'a deșteptat ogarul, hăt târziu, și a văzut ce se alesese de jalba lor, a rămas ca trăsnit.

S'a gândit el și răsgândit ca să vază ce e de făcut, însă nici răspuns nu-și găsea, decât să ticluiască o minciună. La D-zeu nici gând nu erà de dus cu așa jalbă fărămițită. Deci a mai tras un puiu de somn ca să mai întârzieze, și să nu dea de bănuit celorlalți ce-l așteptau; apoi a plecat înapoi a lene.

Cum l-au văzut tovarășii, i-au eșit înainte de departe nerăbdători să afle ce s'a ales de plângerea lor.—Ogarul le-a spus: «Fiți pe pace și aveți răbdare că o să fie bine. D-zeu a primit plângerea noastră, a citit-o și apoi a zis că ne va trimite răspunsul cât de curând, tot prin unul de ai noștri.

De-atunci cânii așteaptă într'una să le vie răspunsul dela D-zeu

şi cum văd pe câte unul străin, dă fuga, şi-l caută la coadă să vază nu cumva o fi cel cu cartea de răspuns.

Sătenii chiar zic, când văd pe câte un câine că să răpede după un altul, «îl caută de bilet» sau dacă l-a şi pişcat zic: «i-a dat biletul (răvaş de drum)».

355. — De ce răguşeşte cucul?

Odată cucul a fost haiduc şi s'a apucat de a furat şi caii lui Sf. Petru. Acesta, necăjit foarte rău, l-a blestemat să-i amuţească glasul şi de atunci, cum se apropie de sărbătoarea Sân-Petrului, cucul nu mai poate cânta, nu se mai aude, sau cel mult face «ca-ca-ca« parcă ar fi răguşit.

356. -De ce copoiul aleargă după iepure?

Odată copoiul şi cu iepurele s'au întovărăşit ca să deschiză o cârciumă. Copoiul cu banii şi iepurele cu alergătura.

Intr'o zi copoiul se duce la oraş după târguială şi epurele rămâne în prăvălie să vânză.

După ce vinde şi strânge un capital bun, mai iea şi din prăvălie ce poate şi o tuleşte la fugă, lăsând pe copoiu păgubaş. Când se întoarce acesta şi vede, pleacă în urmărirea epurelui şi de atunci îl urmăreşte mereu să-l prinză şi să se răfuiască amândoi.

(Spuse de D-l D-r Triandafil).

Tunari,-Otopeni. **S. P. Colibaşi.**

CÂNTECE BĂTRÂNEŞTI

54.—Macovei şi Gheorgilaş.

Frunză verde pelinită,
Cin' se plimbă prin Istriţă?
Savai Căpitan Gheorghiţă
Cu-a lui dalbă măciuchiţă
Numai din topor cioplită
Şi din bardă bărduită.
Se plimbă din stână 'n stână
Să câştige-o flintă bună,
Rea de lemn, bună de fier,
Să ducă bine la semn;
Şi din mocan în mocan,
Să-şi câştige câte-un ban,
Să-şi mai aivă peste an.
Foaie verde şi-o lalea,
La moş Radu se duceà.
Moş Radu cine erà?
Erà un scutar la oi
La Armaşul Macoveiu.
Foaie verde şi-o răsură,
Moş Radule, barbă sură,
Ai aveà o plată bună:
Dă-mi pe Macovei pe mână!
—Pune-mi dar o liră 'n mână
Şi ţi-l dau, zău, peste-o lună.

Şi altă foae şi-o lalea
Dar moş Radu ce făceà?
La Macoveiu se duceà
Şi din gur'aşa-i ziceà:
--Căpitane Macoveiu,
Hai să mițuim la miei,
Că nu-i timpul de pierdut,
Tunsul timpul şi-a trecut.
Mai sileşte
Şi munceşte,
La galbeni de-agoniseşte!
Foae verde şi-o lalea,
Dar Macoveiu ce făceà?
In grajd de piatră-mi intrà,
Un cal negru perià,
Cu cesala-l cesălà,
Cu untdelemn îl ungeà,
Ca soarele strălucià.
Un valtrap pe el puneà,
Cu ciucurii de argint
De se târăsc pe pământ.
Cum n'am văzut de când sunt.
Foarfeci în glugă băgà
Şi baciului le dădeà,
La oblânc el le legà,
Picioru 'n scară puneà
Şi din gur' aşa grăià:
—Moş Radule, barbă sură,
Noi mergem în deal la stână,
Şi mergem la stâna mea,
La stâna din Paltină
Bat-o Maica Precistă,
Ori n'oiu da de vre-o belea?
--Căpitane, dumneata,
De-asta grijă nu purtà!
La stână cum ajungeà,
De pe cal descălecà,
Caii la umbră-i legà,
Mai de la vale de stână,
Sub o salcie bătrână.
La băieți el porunclà
Oile 'n strungă să dea.
Un berbec negru prindeà,
Numai din frunte-i luà,
Ochii roată că-i făceà,
Pe hățaşul oilor,
In calea haiducilor..
Num'o căciulă vedeà
Şi baciului că-i ziceà:
—Moş baciule, barbă sură,
Ia urcă-te 'n deal la stână
Şi vezi, nu vezi pe Gheorghiță
C'am cu el o şuguliță
De când a fost resmeriță!
Dar el bine că-l vedeà
Şi el bine-l cunoşteà
Dar din gur' aşa-i grăià:
—Ala-i negustor de lână
Chiar astă-zi o săptămână
Mi-a lăsat doi franci arvună
Pentru mițe, pentru lână.
Pe asta nu se lăsà,
Singur în deal se suià,
Pe hățaş că se uità
Şi pe Gheorghilaş zărià.
Foarfeci din mână scăpà,
Sarica pe el luà
Şi în stână că intrà,
Intre *burduşi* se băgà.
Gheorghilaş s'apropià
Şi musteața-şi răsucià,
Roată stânii el dădeà,
Să nu iasă pe-undevà.
Apoi la uşă s'oprià
Şi baciului îi ziceà:
—Moş Radule, barbă sură:
Mai ai pe cineva 'n stână?
Să nu facem vre-o pricină!
--Ba zău, şi pe legea mea,
De mai am pe cinevà!
Num'un drac de mânător
Il prind friguri pe cuptor;

A mâncat aseară caş
Şi acù zace... l-aş;
A mâncat brânză şi urdă,
S'a umflat potca la burtă.
—Moş Radule, barbă sură,
Ştii de ce-am venii la stână?
Să-ţi încerc brânza de-i bună
Şi urda dela *zăgâlnă.*
Şi când el aşa ziceà,
Uşa cu cisma trăsnià,
Din ţâţână că sărià
Şi în stână el intrà
Şi prin putini el cercà.
Cercà una, cercà două,
Când fuse la cea de-a trei',
Şi dete de Macovei.
Frunzuliţă crăci de tei,
... 'n lege Macovei,
Cin' te scoase 'n ochii mei?
Zilele tale scurtate,
Grele-ale mele păcate!
—Ba, măi frate Gheorghilaş,
Mai lungeşte-mi zilele,
Să-mi mai văd copilele
Să-mi împart averile!
—Nu mai eşti tu de certat,
Mama ta de hoţ spurcat!
Eu, mai-mai că te-aş iertà,
Nu mă lasă inimà
Inimioara, săracà!
Nu ştii, măre, ştii, nu ştii,
Că eu frate, sunt jurat
Când te-oiu prinde să te bat,
Cu zile să nu te las!
Eu aveam o biată oaie,
Şi mi-o însemnaşi pe foaie;
Am avut un biet cocoş
Dăruit de la un moş,
Şi mi-l creslaşi pe răboş.
Eu de frica birului,
De frica zapciului,
Trecuiu apa Nistrului.
Nici acol' nu mă lăsai,
La Focşani că te duceai,
Armăşia o scoteai
Şi legat că m'aduceai.
Când am ajuns la Focşani,
Ţi-am cerut doi gologani
Să mă duc să-mi iau o pâine
Ca să nu mor ca un câine:
Tu dai cu gârbaciu 'n mine
...mi-ţi legea, păgâne!
Când am ajuns la Buzău,
Ardeà sufleţelul meu.
Mă plecaiu ca să beau apă,
Tu-mi dai cu *cişma* la ceafă,
Mă dai cu dinţii de piatră:
Băuiu apa 'nsângerată
Cu măsele-amestecată,
Şi dai cu gârbaciu 'n mine
...mi-ţi maica ta, păgâne!
Eu aveam o biată capră
Ce sărià din piatră 'n piatră,
Tu nu-mi iertai nici o iadă.
Erà birul patru lei,
Eu ţi-l plătiam nouă lei,
.... te'n lege, Macovei!
Când aşa îl judecà,
Mâna la brâu că puneà,
O custură el scoteà;
De micuţă ce erà,
Cinci litre vechi că trăgeà,
Peste tot îl înţepà,
Drumul pe uşă că-i dà,
Durda după el puneà,
Durdă mare, ghintuită,
De trei luni neslobozită,
Pentru Macoveiu gătită...
Mulţumesc lui Dumnezeu
Şi de bine şi de rău,
Că de când vânătoresc
Omoriiu um porc mistreţ,

Mâncălor, ăstui județ.
—Moș Radule—, barbă sură,
Sură, sură
Și cam rară,
Rară, rară
Câte-un fir,
La mijloc un trandafir.
Scoate-mi o sută de lei,
Să nu pați ca Macovei!
—Gheorghilaș,
Nume gingaș,
La inimă om vrăjmaș!
Eu de rele, de nevoi,
Am ajuns vătaf la oi:
N'am în pungă nici doi lei.
Eu parale ce-am avut,
Pe toate le-am cheltuit,
Feciorii i-am însurat,
Fetele le-am măritat.
Am dat de fiică-o *terfină*
Și câte-un galben prin mână,
Și de fin
Câte-un terțin,
Și la toți câte-un cal bun
Și câte-un galben prin sân...[1]

55.—Voinicel strein.

Foaie lin, pelin
Și de rosmarin,
Voinicel strein
Ca măr dulce 'n drum:
Cine pe drum trece,
Merile culege.
Cine se oprește,
Mi-l sburătuește,
Crăcile că-i frânge
Inimioara-ți plânge.

[1] Se cântă la masa mare prin Bisoca, Jitia, Chiojdeni, județul R.-Sarat. — Variantă în *Cântece de țară* p. 52–4.

Foaie lin, pelin
Și de rasmarin,
Voinicel strein,
Nici se odihnește,
Nici se veselește,
Nimeni nu-l cinstește,
Ci mereu jelește
Și singur trăește,
Ca Doamne ferește.
—Foaie de arțar,
Traiul mi-i amar
Departe de țară
Și de soțioară;
Fără frățiori,
Iți vine să mori;
Fără de părinți
Ți-i ieși din minți!
Foaie de lemn dulce,
Tot m'aș duce,
Duce,
Dar mi-i calea cruce
Și nu pot străbate
De străinătate,
Și lifte spurcate,
Pân' la mine 'n țară:
Lanuri de năgară.
Verde pălămidă,
Chinuri și obidă,
Cărări încurcate,
De păgânătate![1]

56.—Toderel.

Frunză verde petrinjel
La poartă la Toderel
Este-un strat cu mărărel,
Mărărel s'a vestejit,
Toderel s'a bolnăvit.
—Mamă, mamă, mamă-hăi,

[1] Variantă în *Cântece de țară*, p. 33–4.

Ia te du la vrăjitor
Şi-mi vrăjeşte de ce mor!
—Dragul mamei Toderel,
Eu la vrăjitori am fost,
Vrăjitoare'-a spus aşà:
Câte boale le-ai bolit,
De toate te-ai *pribolit*,
Numai asta ce-o boleşti,
Cu capu' ai să plăteşti.
Când a fost la miez de noapte,
Toderel trăgeà de moarte;
Când a fost pe la *dinsoară*,
El a fost sub pânzioară;
Când a fost la răsărit,
Şapte clopote-au pornit,
Şapte mândre l-au bocit
Cu papuci toate 'ncălţate,
Cu păr gălbegior pe spate [1].

57. — Miu.

Foaie verde meri creţeşti,
In oraş în Bucureşti
L'ale case mari domneşti,
Frumoasă masă mi-e 'ntinsă
Şi de mari boeri cuprinsă.
Dar la masă cine-mi şade?
Tot *zadè*
Şi beĭzadè,
Căimăcamii târgului
Stâlpii Ţarigradului,
Sfetnici 'mpăratului,
Curtenĭ Domnitorului.
Şi la masă ce le-aduce?
Numai *clean* şi cegă dulce,
Ştiuculiţă
Lunguliţă,
Fiartă numa'n chisăliţă.
Purceluşi de-o săptămână
Opăriţi numa'n smântână,
Cum se bea vinul cu spumă.
Pâne albă de Hârlău,
Şade pe masă mereu,
Vin de poame naramziu,
Doar să-l guşti, te faci zapciu!
Beau boeri' de se svântau
Şi urau,
Mări, urau,
Ştefan-Vodă mi-i priviă
Doar din cap le mulţumià
Şi cu ochii poruncià:
Să iea băieţii samà
Să nu lipsească ceva.
Paharnic cine-mi erà?
Surioara Miului,
Ibovnica Domnului:
Ochii, floarea crinului,
Firea, faţa vinului,
Zâna Clăbucetului.
Toţi boerii mi-o priviă,
Ea 'n pahare le turnà
Şi cu vorba-i linguşià,
La nimic nu se gândià.
Pe la jumăta' de noapte,
Dorm boerii, dorm pe spate,
Beţi de *smacul* vinului
Şi de ochii crinului.
Da până când adormiră,
Sfătuiră,
Chibzuiră
Tot de soarta Miului,
Miului,
Voinicului,
Păunaşul codrilor
Şi spaima ciocoilor.
Iincuţa mi-ascultà
Şi 'n pahare vin le da.
Cum îi văzù că dorm duşi,
Pune zăvoare la uşi,

[1] Se aude în Bucovina. — Variantă în *Cântece de ţară*, p. 66—7.

Fusta'n bete
Că-mi sumete
Şi'n grădină se repède,
Degetu'n buze-aşeză,
Voiniceşte mi fluieră,
Toată valea răsună.
Urlă codrul *gogea* vreme,
Aude Miu, se teme.
Din inima codrilòr,
El, ciuma poterilòr.
La urmă luă samà
Că e graiul soră-sa.
Sărì ici, sărì coleà
Pân' ajunge lângă ea.
—Alei şora mea cea bună,
Ce vânt bate, ce furtună?
Ori *toloabe*-ai ponosit
Ori galbeni ai isprăvit,
Ori necazul te-a isbit?
—D'alei nene,
Nu te teme,
Că nici haine-am ponosit,
Nici galbeni n'am isprăvit,
Nici necaz nu m'a isbit,
Dar am vrut de te-am chemat
Ca să-ţi spun cuvânt curat:
Boierii s'au sfătuit
Azi noapte şi-au hotărît
Să-ţi facă spânzurătoare
Tocma'n târgul de afară.
—Mulţumescu-ţi surioară,
Acum cată-ţi de treb'şoară.
Zorile se răvărsară,
Toţi boerii se sculară,
Se spălară
Se 'narmară,
Toţi sunt gata de plecară.
Ştefan-Vodă om deschis
Se sculase şi *mai dis*,
Trecu 'n fruntea lor călare
Şi plecă la vânătoare
După paseri gălbioare,
Pân' la fagul Miului
Miuiui,
Haiducului,
Miului,
Voinicului,
C'a 'uzit adevărat
Că e fagul încărcat
De pistoale, iatagane,
Dela poteri cu *sacsane*.
Măi, dar Miu ce făceà?
El la margine-mi ieşià,
D'un biet ciobănel găsià;
—Buna ziua, ciobănaş,
Na cârpa cu gălbănaşi,
Uite, na şi chivără,
Dă-mi mie căciula ta!
Măi tu mic de ciobănaş,
Nu te superi, ...te-aş?
Făcurăm căciulele,
Să facem şi bâtele:
Dă la mine, bâta ta
Şi na ţie flinta mea.
Măi, da n'ăi vra ş'altceva?
Să-mi dai haine ciobăneşti,
Să-ţi dau p'astea haiduceşti.
Făcurăm cu hainele,
Facem şi cu oile;
Na şapte sute de lei,

(va urma)

T. Pamfile.

DATINE ŞI CREDINŢE

1964.—*Furatul Fetelor.* De regulă, tinerii, când voesc să se'nsoare, îşi ochesc mai dinainte pe cine trebuie să-şi iei de soţie. Şi ca fiecare din noi şi ei ar dori ca nevasta-i să fie şi lăptoasă şi de vreme acasă, adică: să aibă stare cât se poate de bună, să fie din sămânţă bună de oameni, să aibă purtări bune, să fie *lucroae* (harnică) şi mai întâi de toate să aibă şi vină'ncoace.

Pentru aceasta, tinerii se'nţeleg întâi şi'ntâi între ei şi pe urmă ş'aleg o babă pentru staroste, care in caz de nevoie să poată face cu hârbu, pentru a putea face pe părinţi s'ajungă la o înţelegere mai sigură.—Şi dacă convin, totul e gata.

De multe ori acest lucru nu se'ntâmplă, şi atunci, flăcăul e silit s'apuce pe altă cale şi să fure fata, fără să vreie şi să ştie părinţii ei.

Pentru a se putea ajunge la acest scop atârnă numai de voinţa şi de dibăcia fetei. Ea se'nţelege cu cineva de mare încredere din sat, ca să puie la cale fuga ei. Babele, cari în trebi de estea îs meştere, sunt cele dintâi preferate. Ele, după veştile ce le află dela părinţii fetei şi de la fată, pune la cale mijlocul cel mai bun de a fugi. Să pândeşte timpul, când părinţii fetei îs duşi la vre-o treabă mai departe de casă. Atunci, flecăul vine la fată şi prin locuri îndosite—spre a nu fi văzuţi de vre-o rudă a fetei şi care să n'aibă plăcere—de acest lucru—vin la flăcău acasă. Flăcăul cât prin babă, cât prin alte staroste, reuşeşte acum să înduplece pe părinţii fetei, cari acum nu mai au încotro, căci şi ei văd că ce s'a făcut, s'a făcut şi cu voia fetei lor, şi de-ar mai întoarce, s'ar simţi jicniţi. Când flăcăul ajunge acasă, împuşcă de vre-o câteva ori. Cei din sat zic atunci: «Cutare şi'a adus mireasa».

1965.—*Adusul Miresei.* Când şi tinerii, cât şi părinţii lor se'nţeleg asupra înemuririi şi înturlucării tinerilor, îndată se face şi logodna, şi la care vin de ieu parte rudele unuia şi ale altuia dintre tineri. Mireasa rămâne la părinţi până în ziua nunţii. Şi adusul ei se face cu oare care ceremonie. Trăsuri cu cai, având la ureche batiste albe. Flăcăi călări pe caii cei mai buni cu batiste legate la coamă şi mergând înaintea trăsurilor. Acum se zice, că: «Mireasa s'aduce cu nuntă». Insă, când fata fuge, adică se fură de către flăcău, atuuci se zice, că: «Mireasa s'aduce fără nun-

tă». In comuna Socea-Cândești-jud. Neamț este obiceiul, ca toți flăcăii, când se'nsoară, își aduc mireasa acasă, îndată ce logodesc. Și stă vreme de 2-3 săptămâni mireasa, acasă la mire și pe urmă fac nunta. La 2-3 săptămâni se duc la părinții fetei «De cale primare», și după ce fac o masă, își încarcă zestrea în care ș'o aduc la casa tânărului.

1966.—*Vedrele.* Vedrele se fac în satele unde mireasa s'aduce fără nuntă și atunci îndată după logodnă. Vedrele se fac Sâmbătă sara înaintea nunții. Și vin toate neamurile celor ce se vor cununa, precum și flăcăii și fetele din sat. Sara, lautarii cântă și cei flăcăi joacă. Cei cari vin la vedre, se'nchină cu câte-o găină ori cu câte-o căpățină, ori cutie de zahar. Mai demult la vedre se'nchinau cei mai chiaburi, cu câte-o vacă cu vițel, 5-10 oi; cei mai așa, se'nchinau cu câte 5-10 stupi, ori cu 2-3 saci de popușoi, ori cu sămânță de in ori cânepă 2-3 stamboale, cu câte 2-3 chite de cânepă, ori de in; alții cu 2-3 valuri de pânză.

Acest ajutor,—închinare, azi nu se mai face—lumea a sărăcit dar s'a și mai înrăutățit.

Din Cândești-jud. Neamț. **A. Moisei.**

1967.—Dacă iesă femeea cu furca prin sat ori prin țarină după vr'un porc ori după vr'o vită ceva, mai înainte de a se face căpițele, nu mai plouă. Atunci oamenii o chiuie, o huiduie, iar femeile tăbărasc pe dânsa de-i smulg caerul și-l împart între ele câte o bucățică, zicând că se împărtășesc; ș'atunci cică iar s'adună nourii și se încrețesc de ploaie.

Numai după ce se fac căpițele, femeile pot ieși cu furca prin sat ori țarină.

(Dela Maranda Iftene gardiancă la dinspensarul din Țibănești jud. Vaslui).

1968.—Să nu-ți tai unghiile Lunia, căci vei fi vorbit de rău.

1969.—Când se taie unghiile Duminica, se strâng și se păstrează, că vor fi mărturie pe ceea lume; unia le dau pe foc.

1970.—Descântecul nu se spune cuiva mai mare în vâstră de cât descântătoarea, căci nu mai are leac. Numai la cei mai mici se poate spune.

T. Popovici.

1971.—*In legătură cu întrebarea din No. 6, p. 192. Gușterul* provine din umflătura gâtului. Omul nu mai poate trage aerul așa

de uşor. Se descântă cu pielea şopârlei, atingându-se părţile bolnave şi spunând anume descântecul pentru aceasta.

Se crede însă că este o mare vrajbă între şarpe şi şopârlă. Unul voieşte să vatăme omul, ceialaltă din potrivă. Aşa se zice bunăoară dacă omul e culcat în vre'o grădină sub un copac, undeva, şi vine vre'un şarpe să-l muşte, şopârla crede o datorie de a face un mare bine omului trezându-l. Cică vine la om, îl gâdilă pe la mâni, urechi, cap, şi la urma urmei, se sue pe trupul omului, numai să-l poată scăpa de muşcătura fiului satanei. Cred că pe acest fapt se pot scrie mai multe. Guşterii iar sunt un fel de şopârle verzi mai primejdioase. Chiar poporul nu omoară şopârlele zicând că-i păcat. Dacă ajunge şarpele la om, şi-l găseşte cu gura cascată intră în om, mai ales când nu-i mare. Intră aşa de uşor, căci alunecă, de nu-l simte, numai după ce a intrat, îl apucă dureri mari de stomah, atunci vede ce are. Se crede că dacă vrei să să nu te supere, să mânânci numai lapte de vacă neagră. Ca să iasă trebuie să fierbi un cazan de lapte şi să-l pui pe om cu capul în jos. Şarpele simţând aburii de lapte va veni într'acolo, şi va eşi, căzând în cazan.

Jud. Covurluiu. **N. Munteanu.**

BOLI LA OAMENI, LEACURI ŞI DESCÂNTECE

294. *Descântec de pocitură* (*de deochiu*).

Pornit-am pe cale şi cărare
Roş, frumos şi bun sănătos,
Şi la mijloc de cărare
Mă 'ntâlnii cu pociturile,
Şi cu întâlniturile
Şi cu de deochiul cel mare;
Jos m'a trântit,
Faţa mi-a îngălbenit,
Sângele mi l'a băut.
Eu strigam cu glas mare
până'n cer
Şi cu lăcrămi până 'n pământ
Şi nimeni nu m'a auzit,
Maica lui D-zeu din cer că
m'a auzit,
Pe scări de aur s'a scoborit
Şi pe mine m'a întrebat:
— Ce te văicărezi N.?
—Cum nu mă voi văicăra
Şi nu mă voi mişăla
C'am purces pe cale şi cărare
Roş, frumos şi bun sănătos
Şi la mijloc de cărare
Mă 'ntâlnii cu pociturile
Şi cu întâlniturile
Şi cu de deochiul cel mare.
Jos m'a trântit,
Faţa mi-a îngălbenit,
Sângele mi l-a băut.
—Mergi copile sănătos
De-acasă cum ai purces!

Corodeşti-Tutova. **V. C. Nicolau.**

295.—*De năjit* Se descântă cu petică aprinsă, care se ține așa ca să meargă fumul la ureche.

Fugi năjite, pricăjite,
Te-ajunge un călcâi
De fată mare.
Cum te-ajunge
Cum te 'mpunge,
Fugi peste nouă țări,
Peste nouă mări,
Unde popa nu toacă
Unde cucoșul nu cântă,
Și N. să rămâe curat,
Luminat, ca argintul strecurat.

De la Maranda Iftene din Țibănești-Vaslui. **T. Popovici.**

296.—*De luat cuțitele*

Mă suii în vârful Adiului,
Mă uitai în fundul raiului;
Nu văzui nimic
N'auzii nimic.
Văzui țigani alergând în fuga mare
Cu hârdaele la spinare
Apă aduceau,
Focurile stângeau,
Cușnițele stricau,
Cuțitele din inima cutăruia le trăgeau
Și pe cutare l-a lăsat
Curat, luminat,
Ca argintul strecurat,
Ca soarele răsărit,
Ca busuiocul înflorit;
Cu leac de la 99 părți,
Mai vârtos de la Is. Hristos.

Se descântă cu brâul (încingătoarea).

297.—*Altul de luat cuțitele.*

Ea te-a pus cu una,
Eu te 'ntorc cu două;
Ea te-a pus cu două,
Eu te 'ntorc cu nouă;
Ea te-a pus cu nouă,
Eu te 'ntorc cu 99,
Și pe urmă de tot
Te întorc cu zece
Numai una trece.
Și fac brâul colac,
Toate cuțitele cu cai de olac
In casa cui le-a mânat.
Să te faci un șearpe mare,
Mare balaure,
Cu dinții de fier
Cu aripi de oțel,
In dinți s'o clănțănești
În aripi s'o plesnești,
Că-s meșteră și mă tae capul
Să văz cum e cuțitul dela alta.
Vorbele tale roată spartă,
Pe coastă devale dată
De nimeni în seamă luat;
Și să fie fermecătoarea ca o tulpină arsă
Ca o mătură deslegată,
De toată lumea aruncată.

Cuțit din zece, cuțit din nouă,
Cuțit din opt, cuțit din șapte,
Cuțit din șease, cuțit din cinci,
Cuțit din patru, cuțit din trei,
Cuțit din două, cuțit din unu,
Să nu fie nici unu;

Leac de la 99 de părţi
Mai vârtos dela Christos.

Se zice partea din urmă de 9 ori măsurând cu cuţitul tot corpul bolnavului, numărând de la 10 spre unu

298.—*De soare sec.*

Mă sculai azi de dimineaţă
Şi mai de dimineaţă
De cât în alte dimineţe.
Şi olicăind şi tânguind
Şi păr din cap smulgând
Şi nimeni nu mă vedeà
Şi nimeni nu m'auzià
Maica-Precista m'a auzit
Şi la mine a venit;
De mâna dreaptă m'a luat
Şi de sfat m'a întrebat
Şi 'n râul Iordan m'a băgat.
Râul este al lui Iordan,
Fântâna este a lui Adam.
Şi m'a luat şi m'a spalat
De soare sec şi de isbitură
De boarea pământului şi
întâlnitură
Că are nouă surori
Şi nouă dureri.
Sare aşchia de topor tăetor.
Şi de voinic muncitor;
Să sară şi ce e în trupul meu
Cu nouă surori, cu nouă dureri
Venì astă sor'
Şi luă acest dor,
Şi mai remaseră opt
Şi mai veni şi altă sor'
Şi mai luă acest dor.
(Şi zice astfel până
rămâne una)
Mai rămase una
Şi din una, nici una
Leac de la 99 părţi
Mai vârtos de la Is. Christos

298.—*Altul de soare sec.*

Soare sui, soare presui,
Cafeniu, portocaliu
Cu 99 de feluri
Să eşi cu izbitură
Şi cu întâlnitură
Şi cu boalele văzduhului
Şi te du la apus,
Să dai cu capu 'n fus;
Şi te du la răsărit
Să dai cu capu 'n cuţit.
Să răsai şi să apuĭ,
La mine 'n cap să nu te pui
Eşi din creerii capului
Din zgârciul nasului,
Din faţa obrazului,
Din piept, din şeale
De unde am păs tare
Şi eşi în fuga mare.

Se descântă în apă luată seara, când asfinţeşte soarele şi se descântă în ea de trei ori dimineaţa, când răsare soarele.

Culese din Vălsăneşti-Argeş. **G. Florescu.**

299.—Intâmpinelii i se zice astfel fiind că se crede că boala poate să fie trimeasă de altcineva. Acelei boale i se zice: «c'a pus cuţitu».

Se pune cuţitul după norma următoare:

Vrăjitoarea mânjeşte (unge) un cuţit cu său crăpat[1], şi-l înfige în grinda casei sau în inima carului sau în pragul de dinafară al casei, şi descântă astfel.

Cuţât cununat
Paloş ferecat.
Înger dă 'mpărat
Cum ai slujât
Popii în biserică
Eu şi te-am luat
Frate, nici o slujbă nu ţi-am dat
Dă 99 dă popi cununat
Dă 99 dă ţigani lucrat,
Cumpărat din Ţarigrad
Dă 99 de popi cununat.
Eu la C. te-am sorocit
Să te 'nfingi în creştetu capului
În bolboaşele ochilor
În urechile lui C.,
În băerile inimii,
În casa sufletului
Să nu-i dai a sta
Să nu-i dai a mânca
Să nu-i dai a şădea
Să se perpelească
Ca puiu tăiat
Ca armăsaru legat
Pănă C. n'o umbla turbat
Să vie cu (lucru) furat
Să-i dea drumu acas'!!

Cum se vede din sfârşitul descântecului cuţitul se deosibeşte întru câtva de întâmpineală. Mama Ivana pretidea, c'a pus cuţitu numai când a inzistat cineva prea mult şi numai în cazuri de furturi mari. Bine înţeles, că eu n'am întrebat-o, dacă a reuşit vre-o dată să facă pe hoţ ca să dea înapoi păgubaşului, ce-i furase.

Am omis să spunem de la început, că baba se serveşte de un cuţit, care a fost ascuns în sânul unei mirese virgină, când s'a cununat în biserică.

300.—Dălacul sau febra carbonoasă se descântă în apă neîncepută, astfel:

Dălac franţuzăsc,
Englezesc
Turcesc
Rumânesc
Ovreiesc
Letinesc
Ţigănesc
Costorăresc
Ursăresc
99 dă dalace
Plecai (numeşte ziua)
Pă cale, pe carare.
Pă drumu ăl mare
Mă 'ntâlnii cu arapu buzat
Şâ ciudat
Şâ el supărat
C'un burghiu
Şi c'o teslă şi c'o bardă.
—Un' te duci arape buzate
Aşa suparat şi năcăjit?

[1] Său crăpat se zice săului luat de la o vită grasă care moare năprasnic şi crapă pe pântece imediat, par'c'ar fi spintecată cu cuţitul.

—Mă duc la C.
Cu barda să-l bărduiesc
Cu tesla să-l tesluiesc
Cu burghiu să-l găuresc
Să-i găuresc dălacile
Să porniască pâraele
Să-i aline junghiurile
Ş'a rămas C. curat
Luminat, ca argintul cel curat
Ca vinul cel stricurat,
Cum Maica D-lui l-a dat.

Apa descântată se dă bolnavului s'o bea şi să se ungă, unde este ivit dălacul.

301.—Buba obişnuită îşi are descântecul, făcut tot în apă neîncepută, în care se face cruce cu o bucăţică de pâine întinsă în sare.

Iată descântecul:

Buba oilor
Buba vacilor
Buba dalacilor
99 dă bube
Bubă neagră
Bubă albă
Bubă verde
Bubă turchiază
Bubă albastră
Bubă ovreiască
Bubă letinească
99 dă feluri dă bube
Eu de la C. v'am descântat.
Şi pă voi v'am dăpărtat
Bube dulci
Sâc, sâc
Bube dulci
Că s'a strâns toate priotesile
Şi toate diaconesile
Şi la biseric' a plecat
Şi pe voi nu v'a chemat
Şi voi v'aţi supărat
Şi voi dacă v'aţi suparat
Dă vârf că v'aţi aplecat
Dă la rădăcină v'aţi uscat
C. a rămas curat luminat
Cum Maica D-lui l-a dat.

Apa descâtată să dă bolnavului, s'o bea.

Tot de bubă se descântă şi c'o bucăţică de pâine neagră întinsă în sare, ocolindu-se mereu buba cât ţine descântecul acesta:

Bubă albă
Bubă neagră
Un car negru afar' din sat işă
Cu boii negri, c'un om negru
Grâu negru ara
Grâu negru să făcea
C'o secere neagră-l tăia
Snopi negri îi făcea.
Cu cai negri îi treiera
Într'o vânturătoare neagră-l băga
Şî-l vântura
Grâu negru scotea
La o moară neagră se ducea
Făină neagră măcina
Pâine neagră făcea
Sare neagră 'n mână lua
Cu pâine neagră descânta
Bubile le îndulcea
C. să vindeca.
Pâinea 'n apă o băga
Ea să topia
Bubile să usca.

Se pune apoi această bucăţică de pâine, cu care s'a descântat, în trocul găinilor (vasul de unde beau apă oreteniile din curte).
Altele spun bolnavului s'o arunce ca s'o ciugule păsările.

Principele Ferdinand, Teleorman. **Pr. Fl. A. Drăghici.**

302.- *Descântec de samcă* (*răutate sau îndrăcire*).

Mâncealu-s'a Neculai pe cale, pe cărare, gras şi frumos; când la jumătate de cale de cărare, la podul de alamă cu stâlchi de fer, întunchinatu-l-au leu cu leoaica, cerbu cu cerboaica, smeu cu smeoaica, lupu cu lupoaica. Smeu peste umărul drept s'a aruncat, în faţă l-a cătat, de obraz l-a *morsocat*, ochi i-a paianjenit, ciolanele i-a încordat, vinele i-a stricat, cheptu i-a ridicat, din drum în lături l-a dat, în pământ l-a trântit, bun de nimic l-a făcut. El cu mare glas a strigat, lacrimi lungi a aruncat, nimeni în lume un l-a văzut, numai Maica Precista din porţile cerului cu mâna l-a apucat şi cu gura l-a întrebat: Ce te vaicărezi Neculai? Cum nu m'oi vaicara, cum nu m'oi văeta că m'am pornit pe cale carare gras şi frumos, când la jumătate de cale, la podul de alamă, întunchinatu-m'au leu-leoaica, cerbu-cerboaica, lupu-lupoaica, smeu-smeoaica; smeu peste umărul drept s'a aruncat, de obraz m'a apucat, ochi mi-a paianjenit, ciolanele mi-a încordat, vinele mi a stricat, cheptul s'a ridicat, din drum în lături m'a dat în pământ m'a trântit bun de nimic m'a făcut.

— Taci Neculai! în samă nu băga, leac Maica Domnului ţ-a da, cu mâna dreaptă te-a descânta. Fugi tu samcă din creştetul capului, din auzul urechilor, din luminile ochilor, din sfârcurile nasului, din chept, din spate, fuci la mare şi peste mare că este o capră cu doi ezi, carnea ţi-a mânca, sângele ţi-a bea, să rămâe Neculai curat, luminat ca Sf. Soare când răsare.

(Se descântă în apă neîncepută cu 3 fire de iarbă dela trei holare în zilele de sec; cu apa se spală bolnavul pe tot corpul).

303.—*De gâlci.*

Frecând cu degetul arătător gâlca se descântă de 3 ori: Omul bun, femeia ră, rogăjina asterne, pasat ne sără, gâlca o săcă.

304—*De albeaţă.*

Se descântă cu peptenele. Luni, Mercuri, Vineri până nu răsare soarele zicând. S'a mânicat, s'a sinicat, (nume) s'a pornit pe cale pe carare gras şi frumos bun sănătos, s'a întâlnit pe cale cu trei nouraşi: unu alb de albeaţă, unu roş de roşaţă unu negru de înnegreaţă. Maica Domnului de mână l-a luat, pe scări

l-a urcat, (nume) a ramas curat, luminat ca maica sa ce l-a făcut şi ca Dumnezeu ce lau dat.

305.— *De baghiţe.*

Se descântă: «Baghiţi mâncăcioase, baghiţi c...cioase, baghiţi prin mâncare, baghiţi prin somn, baghiţi prin lunchinătură, baghiţi prin diochi, baghiţi prin ceas rău. Eu cu gura oi descânta, N. va rămâne curat, luminat, ca maica sa ce l-a făcut, ca Dumnezeu ce l-a dat.»

306.—*De brâncă (gâlci).*

Se descântă, S'a dus un om mare, cu toporu mare la păduria mare, să tae un lemn mare; n'a găsit lemn mare, da a găsit gâlcele modâlcele la gât, sub fălci, sub urechi, in pept, le-a scos, le-a hălcit, le-a curăţit, le-a tăet şi a rămas curat, luminat, ca maica sa ce l-a făcut, ca Dumnezeu ce la dat.

307.— *De muşcătură de şerpe.*

12 vase pline şi 12 vase deşerte, unflătura de şerpe să se deşerte
11 vase pline şi 11 vase deşerte, unflătura de şerpe să se deşerte
10 » » 10 » » » » » »
9 » » 9 » » » » » »
8 » » 8 » » » » » »
7 » » 7 » » » » » »
6 » » 6 » » » »
5 » » 5 » » » » »
4 » » 4 » » » » » »
3 » » 3 » » » » »
2 » » 2 » » » » » »
1 » » 1 » » » » » »
N. să rămâne curat, luminat, ca maica sa ce l-a făcut ca Dumnezeu ce l-a dat. Se descântă cu trei fire de iarbă cresculă în gard, în apă neîncepută se spală şi se bea.

Vârful-Câmpului, Dorohoiu. **D. Urzică.**

BOTANICA POPULARĂ

102. Sâncuţa sau „Tu ni-ai zis".

Sâncuţa e o plantă ce creşte pe la locuri râvine, prin grădini, de pomi, prin păduri şi prin fâneţe. Are hlujul in muchi iar frun-

zele crestate pe margine şi ovale stând câte 2 faţă în faţă. Floricica este mică şi albăstrie. Buruiana se strânge în zile de post vara prin postul Sânpetrului şi-i bună de scăldători pentru copii când sunt bolnavi de lichitură, de spăriet, de răul copiilor, de ceasul cel rău şi de sancă. Un flăcău, odată o fost juruit necuratului, care-l stăpânea şi-i aducea norocul cu carul la casa lui. Când era să se însoare spuse stărustoaei, care-i găsise o fată harnică şi mândră de nu mai era alta ca ea în lume şi în soare, că s'ar însură da nu poate din pricină că el a fost giuruit de mic necuratului de părinţii lui şi că Incornoratul tot la rău îl îndeamnă şi-l pune. Stărustoaea, care era o babornită spurcată şi urîtă ca şi Ucigă-l-Crucea şi care erà în legături cu Talpa Iadului îl învaţă să se scalde cu «Tu ni-ai zis» ori Sâncuţa şi are să scape de *Ducă-să pe pustii.* Flăcăul a făcut aşa şi s'a scăldat de 3 ori la 3 sfârşituri de lună şi necuratul l-a părăsit. Şi s'a făcut pe urmă o nuntă mândră ca aceia, la care băborniţa de stărustoae a fost pusă başbucătăreasă.

Culeasă de la Ana N. Cârlănescu de 63 ani. din Com. Bognăneşti, jud. Suceava.

M. Lupescu.

103.—Ţintaură.

Această plantă, cunoscută la ţară şi sub numele de „Fierea pământului", creşte prin livezi, păduri, pe ori unde este o leacă de verdeaţă şi copaci.

Ea înfloreşte în toiul verii, prin lunile Iulie şi August. După înflorire se smulge din pământ cu tot cu rădăcină, care se taie şi se întinde la umbră, ca să se usuce. Trebuie să se ferească de soare, care o usucă prea tare şi o săcăluieşte tocmai de ceia ce are ea mai bun de leac.

Rădăcina astfel uscată, se pune în apă fiartă, sau mai bine în rachiu, pregătindu-se astfel o băutură, care să ia de cei bolnavi de friguri, în ziua în care nu li-i rău.

De asemenea, se bea şi înainte de masă, pentru poftă de mâncare.

Truşeşti-Botoşani.

C. Atanasiu.

GHÂCITORI

779.—*Măceaşa.*

Am un mocan
Cu crinta'n cap
Cu oile 'n burtă
Şi băţu 'n c.r.

780 — *Oala.*

Cinci în bâşti
Neagra 'nainte.

781.—*Căciula.*
Retevei rotund,
Bagă flocea fund.

782.—*Puricele.*
Muscă verde pe perete,
Mai micinos cin' m'o crede.

783.—*Ilele.*
Fasole creţue
Pe p.ţă se sue
Manasia-Ialomiţa.

Elena Ştefănescu.

784.—*Smochina.*
Pele peste pele,
La mijloc păsat cu miere.

785.—*Cola.*
Am o vacă galbănă,
Şi-o duc de coadă la apă.

786.—*Pragul.*
Vasilică mititelu,
Vede c... tuturora.

787.—*Butoiul cu vin.*
Am uu om nebun,
Cu cojocul de lemn.

788.—*Perna.*
Sichilinga, binga,
Tananica puf.

789.—*Crăpătură.*
Ce-i pe perete,
Şi nu-i pusă de mână de om?
Auzite la şezători
Jud Fălciu. **N. D. Tacu.**

CÂNTECE

1966—Uite-aşa se prinde dorul,
Incet şi cu binişorul.
Mai încet cu dragostea,
Că s'aprinde branişte.

1967.—Aolică lică, lică,
Geaba am casă de sticlă,
Şi n'am nici o ibovnică.

1968.—Frunză verde mătostat,
Bine este însurat,
Nu mai umbli noaptea 'n sat
La gură de sărutat.

1969.—Femea cu oichi verzi,
Nici odată să n'o crezi,
Că te lasă 'n aşternut,
Şi pleacă 'n sat la iubit.

1970—Foae verde trei granate
Două 'n lume nu se poate,
Omul de moarte să scape,
Să întinerească nu poate.
Culese din Drăgăşăni-Vâlcea.

George C. Constantinescu.

1971.—Frunză verde matostat,
Valeu maică, m'am jurat,
Când o fi codru'ncheiat,
Eu să fiu de mult plecat;
Şi eu sunt mărturisit,
Când o fi codru'nflorit,
Eu să fiu de mult gătit.
Şi-mi fă haine trupului,
Pe podoaba codrului;
Şi-mi croeşte nădrăgei,

Verzi ca şi foaia de tei;
Şi-mi croeşte *imurluc*,
Verde ca foaia de nuc;
Şi-mi mai fă şi comănac,
Verde ca foaia de fag,
S'apuc în codru cu drag.
— Mă rog, codre, d-tale,
Ca un frate-al meu mai mare:
Mai sloboade-ţi poalele,
De'nvăleşte armele,
Că le arde soarele,
Ruginesc oţelele;
—Eu poalele le-aş lăsà,
Dar ţi-e mândra tinerea,
La umbră-mi că vei şedea,
I-face dragoste cu ea.
Mie frunza mi-o cădea,
Rădăcina s'o usca,
Voinicii m'or blestema.

G. Florescu.

1972.—Foae verde foi de nuc,
Când mi-aduc aminte plâng,
Cum am fost, ş'acum cum sunt
Când eram în vremea mea,
Şeapte-amante-mi trebuià,
Iar acum nu pot pe-a mea.
Cui n'aşi da eu bătrâneţe,
Să-mi de-a mie tinereţe.
Bine este cu amantă,
Dar e rău pe lume-ailaltă,
Te dau draci'n judecată.
La bordeiul dintre cruci,
Te ridică draci'n furci.
La bordeiul mohorît,
Te strânge dracii de gât.
Urziceni-Ialomiţa.

Elena Ştefănescu.

1973.—Foae verde trei masline,
Puţintel am trăit bine,
De câte-o dat peste mine:
O dat una, o dat două,
Mi-a rupt inima în două,
Ş'a dat una şi mai mare,
Şi mi-a rupt-o şi mai tare.

1974.—Foae verde ş'o cucută,
Am o mândră, n'am o sută,
Şi mi-i dragă, că m'ascultă.
Da de nu m'ar ascultà,
Şapte mândre mi-aşi lua,
Lumea mea şi draga mea!

1975.—Foae verde de ovăs,
Şese săptămâni în post,
De când la mândra n'am fost.
Dar aseară, când m'am dus,
Am găsit lăcatu' pus.
Stricăi lacatu' cu mâna,
Intru la mândra cu sila.
In casă când am intrat
Te-am luat la sărutat.
Dela C. Olteanu, Humuleşti-Neamţ.

A. Moisei.

1976.—Foae verde de trei fire,
La Creţeşti la monastire,
Văzui cârduri de copile,
Văzui şi copila mea,
Pe braţele altuia,
Cum o bate maică-sa,
Cu vergele, cu nuele,
Peste gâtul cu mărgele,
Cu fusceii iţelor,
Peste botul ţâţălor.
Dela Păunescu din Filiaşi.

1977.—Foae verde ş'o lalea,
Sărmănică păsărea,
Tu cântaşi toată varà,
Mai cântă la mândra mea,
Şi spune-i în limba ta,
Să mai treacă Oltu'ncoa.
Să mai vie la neică,
Să mă culc pe braţ la ia,
Că e dulce ca mierea.

1978.—Foae verde de trei mure
Puică trupşorel supţire,
Ferice de cin'te ţine,
Că trăeşte'n fericire.
—Spune-mi cine-i fericit?
Neica care te-a iubit.
Dela Pătru Stoian Găină, Catane-Doljiu.

1979.—Murgule coamă 'nodată
Fă-ţi picioarele grămadă,
Mai trece-mă Oltu-odată,
Să-ţi dau grăunţe în vatră,
Şi apşoară năstrăpioară,
C'am un foc pe inimioară,
Potoleşte-l Linişoară.
—Dar eu nu sunt D-zău,
Să-ţi potolesc focu' tău,
C'abia-l potolesc pe al meu.

1980.—Oltule, Oltuţule
Săca-ţ-ar isvoarele
Şi toate pâraile,
Să rămână pietrele,
Să trec cu picioarele,
Să-mi văd surioarele.
Oltule pe matca ta,
Răsări-r-ar papura,
Să o cosăsc cu coasa,
Să mi-o strâng cu Linuţa.
Oltule pe mălu' tău,
Creasc'ar iarbă şi dudău,
Să pască vânatu' meu.
Vânatu' să pască iarbă,
Noi să ne vedem de treabă.

1981.—Verde,verde trei spanace,
De-ar fi noaptea trei conace,
M'aş duce şi m'aş întoarce.
Şi mi-e noaptea de-un conac,
N'am mândruţă ce să-ţi fac.

1982.—Cumetriţă, cumetrea,
Mai uşor cu dragostea,
Că s'aprinde pajiştea,
Şi n'are cine-o stingeà,
Numai eu cu mândra mea.
Olteneşti. **Şt. St. Tuţescu.**

1983.—Arde focu'n pae ude,
Strig la puica nu m'aude.
Auzi puică ori n'auzi,
Ori n'ai gură să răspunzi?
—Ba, aud bădiţă, bine,
Dar nu pot ieşi la tine,
Că-i uşa scârţâitoare
Şi căţeaua lătrătoare,
Şi soacră mi-i cârtitoare.
—Unge uşa la ţâţână,
Şi dă la căţea slănină,
Şi viu la badea'n grădină.

1984.—Foae verde măr uscat,
Câte fete sunt în sat
Toate'n rând m'au înşelat.
Numai Lină-i fată bună,
Că iese sara pe lună
Cu aşternutul pe mână,
Şi-şi aşterne 'n bătălură,
Şi-i dă lui bădiţa gură.

1985.—Foae verde sălcioare,
Fântâna cu trei isvoară,
Cine-o bea din ea să moară.
Dac'o bea duşmanca mea,
Să plesnească fierea'n ea.
Iar de-o bea amanta mea,
Să mi-o ţie Precista,
Curată ca lebăda.

1986.—Foae verde şi-o lalea,
Mărită-te mândra mea,
Că eşti cu foc blestemată,
De mine să fii uitată.
Bobocel de la fereastră,
Lasă-mă să intru'n casă,
C'afară plouă de varsă,
Şi mă udă pe cămaşă.

—Ba, însoar'-te dumneta,
Să văd pe cine-i lua.
De-i lua una frumoasă,
Dumnezeu s'o facă grasă,
Să nu poată intra'n căsă,
De-i lua una ca mine
Dumnezeu să nu ţi dea bine.
De-i lua una *bornace* [1]
Dumnezeu să-ţi facă pace.

S. Manole.

1987.—Foae verde şi-o mătasă
Cel cu nevasta frumoasă,
Ţine pagubă la casă...
Ea iubeşte, el păzeşte,
Tot la dragoste gândeşte...
Fânu'n luncă putrezeşte.
Şi nevasta cea frumoasă,
Nu prea face treabă'n casă;
Ea-i frumoasă ca şi luna,
Şi iubeşte ca nebuna.
Iar nevasta cea urîtă,
Nu-i păcat s'o dai de râpă.
Vine de la crişmă beată,
Stă la foc ca o netoată;
Şi bea o cofă de apă.
Apoi cu glas supărat,
Răcneşte către bărbat:
—Măi bărbate, blestemate,
Du-te'n sat şi caută babe,
Să-mi scoată junghiul din spate!
Iar bărbatul priceput,
Bun descântec i-a făcut,.
Căci, mă credeţi,—nu ştiu cum,
Sau cu băţul, sau c'un pumn,
Dar i-a scos din spete fum!..,
La urmă mi-o iea de miţă,
Ii mai trage-o rămăşiţă,
Şi-o trimite pe portiţă.

1988.—Foaie verde şi-o sulcină,
Mărită-te *horholină*.
Mărită-te nu mai stà.
Nu crede că te-oiu luà.
Nu trage nădejdea mea,
Căci pe alta oiu luà.
Mai de soi şi mai de viţă,
Nu ca tine-o rămăşiţă;
Mai de soi şi mai frumoasă,
Nu ca tine-o ticăloasă.

1989—Vai de fata cea urîtă,
Şede tot posomorâtă.
Hainele pe trup nu-i vin,
Oglinda-i pune venin!
Ziua doarme din picioare,
Noaptea zace de lungoare.
Bat-o crucea, rea putoare,
Blestematu-i cel ce-o are.
Şi-o mai ţine de mâncare!

1990. Doamne, slabă minte poartă
Cel ce zice fetii,—fată.
Toată noaptea cu bărbat,
Ziua pune flori pe cap,
Şi iesă gătită'n sat.
«Ce folos că eşti frumoasă,
Dacă eşti o ticăloasă;
Ce folos că eşti fudulă,
Dacă eşti o spălătură!.»

Dela Tinca C. Niţicoi. Şipote-Iaşi.

Pr. S. P. Chiricel.

1991.—Ia, mai zi, mai zi, mai zi,
Ca la vară ţi-oi cosi,
Unde-a fi iarba mai mică,
Şi copila mai voinică.

1992.—Frunză verde ş'o răchită,
Ia mai daţi câte-o'nvârtită!

1993.—Bate-o, bate-o la pământ,
Să ieie rochiţă vânt!

1994.—Când văd furca şi cu fusu'
Parcă văd lupu' şi cu ursu'.

[1] Brunetă.

Când văd fusu' sfârâind.
Parcă-i ursu' mornăind.

1995.— Păhăruțu' câtun cui,
Când-îl pui,
La gură nu-i.

1996.—M'o trimis mama de-a-
|casă,
Să joc fata cea frumoasă,
Eu o joc pe cea mai hâdă,
Că i-i cămeșuica mândră;
C'o dat brânză și slănină,
Ș'o'ncrețit-o pe la mână.
Ș'o dat brânză și cârnaț,
De-o'ncrețit-o la grumaz.

1997.—Pahar nu te sgâțâi,
Că eu știu cum te-oi cinsti.
Stăi pahar nu tremurà,
Că eu stiu cum te-oi luà.

1998.— Hai la joc, genunche
|goale,
Las' la bala că mi-i foame.

Jud. Neamț. **A. Moisei.**

1999.—Foae verde de sipică,
....-ți legea ta furnică,
Tu ești lighioană mică,
Da știi cucul und'se culcă,
Și dragostile pe luncă.
Foae verde foi mărunte,
Eu aici, mândra la munte.
Foae verde *titineasă,*
Eu aici, mândra'n Voineasă.
Ce dragoste-o mai fi ș'asta.
Eu aici, mândra departe.
Nouă dealuri ne desparte.
Nouă dealuri ș'o pădure
Ș'o poiană cu alune.
Eu pe dal, mândra pe vale
Frică mi-e să nu mă 'nșale.
Eu pe deal, mândra pe luncă
Frică mi-e c'o să se ducă.
Și n'am cal bun s'o ajungă.
Ca să-i mai scurtez din fugă.

Auzită în 1908 la Grădiștea în Vâlcea dela Mitru Busuioceanu, factor poștal, pe acea vreme.

2000.—Foaie verde de trei boji,
Cine-a fost stăpân pe Gorj?
Fost-a Tudor și Magheru
Ș'a rămas Dincă Schileru.
Foaie verde foi de nucă,
D'aolică neică Dincă,
Mai pune oameni la muncă.
Ca să viu și eu pe luncă.
Pe luncă și pe zăvoi,
Să ne iubim amândoi,
Ș'altă foaie de sipică.
Und te duci măi neică Dinică?
Peste Jii la ibovnică.
Jiu-i mare, luntrea-i mică.
Și te'neci, măi neică Dincă.
Fie Jiul cât de mare,
Mi-l trece neica călare.
Fie Jiul cât d'adânc,
Eu mi-l trec cu meșteșug.
Pe două roate de plug

Auzit în Târgu-Jiu în 1909 dela niște lăutari.

Podari-Dolj. **I. Brătulescu.**

GLUME, JĂTII, TACLALE

365.—Nu-i bună apa!

— Măi române,—eu mă duc din satul tău că nu-i bună apa de băut!

— Nici după ce mânânci, măi faraoane?!

— Hapoi hasta-i hasta, că n'am nici ce mânca—mânca-te-aș.

366.—Pe icia-i fumul şi pe icia-i drumul...

Tot ţiganul, bată-l fundul ceaunului, ajunsese la aman. Nici ciordeală, nici pomană, ţiganul muria de foame. Să muncească nu vrea, să meşterească ceva nu putea că nu ştiá nici un meşteşug.

Ce-i vine în minte? Dacă vede el şi vede, îşi ia traista la spinare şi hai prin cele sate: «Meşter bun, meşter bun, facem sobe, sobe bune».

Se făcuse sobar, da să facă sobe ştia cât şi bunica; habar n'avea.

Un român care avea nevoe de o sobă, îl cheamă.

— Ştii să faci sobe, meştere!

— Auliu, ba şi pe mama sobilor mânca-te-aş.

Şi începe ţiganul a porunci să-i aducă cărămidă.

Aduce românul. Trece o zi. Să-i aducă lut.

Aduce românul. Trec două zile. Să-i aducă apă var, mă rog tot, tot, să nu-i lipsească nimic.

Trec trei zile. Da ţiganul dăduse de bine, hodinise, ospătase la român cât şapte.

Omul aduse tot, îi era mirase de ţigan că nu s'apucă de lucru, da tot el işi zicea că aşa i-o fi meşteşugul, să aibă totul adunat, când a începe, să nu să mai strice de la treabă.

Dă doar tot aşa zicea şi ţiganul doar.....

— Că ori o facem, ori n'o facem; ce mai vorbă!

Da ţiganul de unde era lăudăros şi cu gura mare, când să se apuce pe lucru, o cam tinchise, dar tot nu se da bătut:

Aşeză cărămizile, le alegea, le mută, le schimbă, da de început ceva, ba.

Românul îl zoriă vârtos însă. Ţiganul da din colţ în colţ însă. Până ce în cele din urmă, luă ţiganul o cărămidă şi începe a o plimba pe vatră, arătând cum au să meargă fumurile: dar se tot trăgea şi pe lângă uşă:

— Hapoi huite, rămânico: pe iceia-i fumul şi pe iceia-i drumul..... Şi când mi-o sbughi pe uşă afară, se opri tocmai *după ce 'recu două dealuri* de la satul ceala.

Dela Gh. Crăngan, Jorăşti-Covurlui **Pr. P. Gh. Savin.**

367.—Spune-i că l-am găsit mort...!

Odată, într'o zi, un ţigan venind dela moară, găseşte în drum un lup mort. Il ia şi îl pune în căruţă.

Când ajunse acasă, îl întreabă ţiganca, că unde l-a găsit? El răspunse numaidecât: l-am omorît eu!

Ţiganca, ca să se încredinţeze dacă e adevărat ce spune bărbatu-său, lipeşte cu cocă o hârtie la geam, ca atunci când or venì câinii, să mănânce coca.

Noaptea, când se mai deşteaptă ţiganul şi văzu ce este la fereastră, trimise ţigancă să se uite mai bine acolo.

Ea îi spuse: Păi, nu vezi? A venit mama lupului după el, ca să vază cine l-a omorît?

Auzind aşa ţiganul, zise nevestii: Spune-i că l-am găsit mort în drum; să hiu al dracului dacă l-am omorît eu.

Tocmai atunci văzu ţiganca cât e de curagios bărbatu-său!

368—O'ntrebare ţigănească.

N'ai văzut pela sfinţitul vacilor când intra soarele în sat, o gâlcă murgă cu iapa'n burtă; un pistol cu un ţigan la brâu, călare pe puşcă şi iapa'ntinsă şi o funie cu un purcel târâş?!

369.—Fie mă...

— Mă Radule.

— Ce mă Stane?

— Ori tu ai jucat la horă'n Sârbeanca?

— Am fost mă.

Fie mă; am cheltuit io patru sfanţi, da şi io am jucat lângă muierea adipotatului (cum se numia consilierul comunal pe atunci).

370.—Lelea Floarea.

— Bună ziua, Floare.

— La Ion cu demâncare.

— Ce faci? Sănătoasă?

— Curăţă colea la o leas

— Ei, bate-te-ar *pruio*

— Cânepă ziceà că să puie.

— Abà, Floare, ori eşti surdă?!

— Ii duc brânză; nu-i duc urdă.

371.—Nea Istrate

— Bună ziua, nea Istrate.

— Doi boboci de raţă, frate.

— Măi Istrate, tu eşti surd.

OBOLUL

Prietenilor Revistei «ION CREANGĂ» pentru strângerea fondului

Bustul lui Ion Creangă la Bârlad

Suma adunată 1108.90

DE LA ADMINISTRAŢIE

Adeverinţe. Din lipsă de spaţiu se vor publica în numărul viitor

ACT DE MULŢUMIRE

Subsemnatul, în numele elevilor şi învăţătorilor celor 3 şcoale din comuna Câmpurile (Putna) şi în numele consătenilor mei, aduc cele mai vii mulţumiri D-lui Alex. S. Zisso, proprietarul moşiei Câmpurile, care a binevoit, cu ocazia serbării de fine de an de la 29 Iunie a. c. a da ca premii la 74 elevi ai şcoalelor din comună cărţi diferite şi de studii, folositoare în anul viitor şi rechizite şcolare în valoare de peste 500 lei; asemenea d-lui D-r T. Vieriu, medicul circ. Răcăciune (Bacău), care a abonat 8 absolvenţi la diferite reviste şi d-lui Gh. Costescu, agent sanitar Sovejia, care a abonat 3 absolvenţi la câte o revistă.

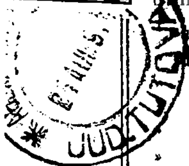
Gh. I. Vâlcu

Dirigintele şcoalei din Câmpuri (Putna).

Domniei-Sale
Domnului Artur Gorovei

Comuna Fălticeni

prin Oficiul Județul Suceava

Prin Redacția și Administrația Revistei „Ion Creangă" se pot dobândi următoarele lucrări:

T. Pamfile:	Sărbătorile de vară la Români — —	2.00
»	Boli și leacuri — — — —	1.00
»	Cântece de țară — — — —	4.00
»	Agricultura la Români — — —	5.00
»	Povestea lumii de demult — —	2.00
» »	Sărbătorile de toamnă și postul Crăciunului	2.00
» »	Crăciunul — — — —	2.00
» »	Diavolul învrăjbitor al lumii — —	1.00
» »	Un tăciune și-un cărbune (povești) —	0.30
» »	Cerul și podoabele lui — — —	2.00
» »	și M. Lupescu: Cromatica poporului român	2.00
M. Lupescu:	Alcătuirea unei gospodării țărănești —	0.50
Petru G. Savin:	Clăcășește — — — —	0.40
» »	Povești — — — —	1,50
I. I. Ciuncanu:	Doine și alte cântece — —	0.30
Dr. Ion Urban Jarnik:	Insemnări cu privire la limba basmelor poporane românești — — —	0.40
N. I. Dumitrașcu:	Flori de câmp — — —	0.40

Se trimit franco la cerere.

MIRON COSTIN

Revistă de cercetări și mărturii istorice. Anul III, No. 7 pe Iulie 1915, cuprinde:

LÂNGĂ BISERICA DIN EPURENI.—T. Pamfile.
O HOTĂRÂRE A LUI C. NEGRUZZI IN PRIVINȚA MERGERII SĂTENILOR LA BISERICĂ.—D. Furtună.
DOCUMENTE.—N. Apostol, N. I. Dumitrașcu, G. Florescu, G. Iancu, G. Jorică, V. C. Nicolau, T. Pamfile, A. Saint-Georges, G. Tutoveanu.
INSEMNĂRI.— D. Furtună, Artur Gorovei, Al. Saint-Georges.
CRONICA.—T. Pamfile: N. Iorga: Istoria războiului balcanic; Câteva lămuriri nouă cu privire la Istoria Românilor.—N. Bănescu: Un dascal uitat, Grigore Pleșoianu.—Șt. Meteș: Șerban Vodă Cantacuzino și Biserica Românească din Ardeal.—„O mare descoperire literară".
ILUSTRAȚIUNE.—Pecetea Moldovei din anul 1826.

— Mai erà pe balt'un cârd.
— Ei... ..tu-ţi urechile tele.
— Mulţumin dumitale. vere.

Dela tatăl meu, Nae M. Popescu, Voiceşti-Vâlcea. **I. N. Popescu**

372. – Dea-le lui moş Iordachi

Intr'o zi pela chindia mare, s'apucase cu mai mulţi oameni să *slăiască* o fântână. Şi-a intrat el înlăuntru.

A săpat el acolo, a săpat şi ăia trăgeau pământ afară, când *poc*, o puşcă,—adusese frate-său mireasa!

Oamenii cum au auzit puşca, toţi au dat fuga într'acolo.,. ca la mireasă!... Şi pe el l-a lăsat în fântână, până dimineaţă când l-au găsit femeile ce veniseră la apă!...

Din Boureni-Doljiu. **N. I. Dumitraşcu.**

Tot de cele potrivite.

373.—Mă dusei la mere,
Ca să fur pere;
Mă găsi cel cu vişine.
—Mă, ce furi cireşile?
Ale tale sunt corcoduşile?
Luă un putregaiu de lemn verde,
Şi mă lovi în călcâiu după ureche.
Aoleu cotu, vai de mine ochiu!

*

374.—Când mă căpoii cu dusele'n pădure,
Mă copăcii într'un suit înalt,
Şi nuelii vre-o trei băete bune.
Dar când mă colnicii pe un uitat,
Lupea, lupea, un venit mare
Ce de frică, călărea că-i mi se pare.
Şi de frică să nu-mi căprească mâncatele,
Şi să-mi zilesc scăpatele,
Bărdii odată cu svârlita,
Şi lupii codatului tăiata.
Speriatele s'au căprit,
Şi peste fugit au hotărât.
Ciocoiul un venit mare,
Care turba ca un răguşit.
Şi când îmi biciui vre-o şeapte trase,
Nici nu sosii când am ştiut acasă.

*

375.—L'am văzut,
Erà chiar el
Purta deget în inel,
Cu mortu de cap pe el,
Cingătoare la pistoale,
Opinci goale în picioare,
Pe măciucă o spinare.

Manasia-Ialomiţa. **Elena Stefănescu.**

CRONICA

D-l *Artur Gorovei* a fost medaliat cu *Răsplata muncii, clasa întâia* pentru ostenelele depuse pe lângă cea mai veche revistă de folclor a noastră, *Şezătoarea*. „După faptă, şi plată", fie şi târzie, fireşte, întâi spre paguba d-lui Gorovei care ar fi dorit să arăte mai din vreme celor patru tovarăşi cu cari d-sa plecase la muncă acum 23 de ani, cât şi atâtora, alipiţi mai târziu, că undevà, sus, anumite osteneli se preţuesc in chip statornic; cu chipul acesta, Şezătoarea, — şi cu dânsa, dacă nu *Ion Creangă*, dacă nu şi altele, — ar fi avut fericirea să mulţumească larg, nu numai răposatului Spiru Haret, cel ce ştia să îmbărbăteze după putinţă, ci tuturor celor pe cari i-a schimbat şi s'au schimbat după dânsul, în capul învăţământului.

Dar e bine şi aşà, şi cei dintâi cari ne bucurăm şi urăm d-lui Gorovei tot binele, suntem noi.

Al. Leca Morariu: De la noi, povestiri bucovinene. Cititorii noştri îşi pot aminti de frumoasa poveste „Impăratul alb şi împăratul roşu", publicate în această revistă an. II p. 30-43. Ea este pusă şi în fruntea cărticelii de astăzi, cu un adaos la 'nceput; fireşte, straiul ei localnic, nu putea rămâne şi în mănunchiu. Urmeză „Fata cea înţeleaptă" (este cea ce-şi păcăleşte peţitorii, cf. aici, p. 190-2), „Cel mai mic, cel mai voinic", „Noi trei, pentr'un caş, aşà ni se cade" şi „Cleşte, ţine-l, ciocan dă-i", toate scrise cât se poate de aşezat.

D. Marmeliuc: Figuri istorice româneşti în cântecul poporal al Românilor. Se caută în cântecile noastre bătâneşti *Domnitorii* (p. 4-31), *Căpeteniile de oştiri şi revoluţionarii* (p. 31-38) şi *Haiducii* (p. 38 48). Intâi trebue să facem două observaţiuni. Una, privitoare la locul de origină al subiectelor. Autorul ne trimite cu predilecţie la Sârbi: „Balada poporală românească nu s'a desvoltat în toate ciclurile sale de sine, ci sub influenţa poeziei poporale a popoarelor învecinate" (p. 1-2); „Troian şi Idra" cântec maramureşan e „importat în balada noastră din poezia poporală a Slavilor din sudul Dunării" (p. 4) ca şi Mânăstirea Argeşului (p. 6), ca şi *Ştefan Vodă*, ce-i Ştefan Duşan (p. 16). E adevărat că literatura populară sârbească e mai accesibilă strănătăţii, ca cea românească, şi e adevărat că noi cumpărăm „adevărul" cum ni-l vând învăţaţii apuseni, dar uşurinţa aceasta trebuie să înceteze. O *istorie nouă* ne vorbeşte de *o vieaţă* a popoarelor din aceste părţi ale Europii în cari influenţă culturală a Românilor nu se poate cântări cu nişte numiri slave pe cari le pot reclama Sârbii şi Bulgarii, astăzi, prin ei sau prin învăţaţii apusului. A doua observaţie priveşte subiectele lui Alexandri, Marienescu, şi ale altora, ca şi acele stârpituri răsărite din aruncarea acestor seminţe în popor prin ajutorul cărţilor didactice. Despre ele nu se poate vorbi cu nici un folos.

Despre rostul colindului şi pluguşorului (p. 5), am altă parere; Motivul zidirii unui trup omenesc nu-i numai balcanic (p. 6), ci aproape universal; Dacă *Ştefan Vodă*, ibovnicul sorii lui Mihu, e nepotul lui Ştefan cel Mare al Moldovii, balada nu poate fi muntenească (p. 17). Nu se poate pune în samă poporului grijă de a face din acest erou al d-lui Delavrancea, un tip de domnitor slab, laş şi... muieratic. Mai curând ne-am putea gândi la o apropriere între însuş Ştefan cel Mare, care n'a prea fost cheie de biserică, şi acel nestatornic Logofăt care a fost Miu (cf. Iorga, *Istoria comerţului*, I, p. 151-4).

Totuş, mai ales în celelalte părţi de la urmă, rămân atâtea încheieri despre persoane sigure, cari cu celelalte urmele istorice, cuprinse într'un cântec credincios, ne pot da adevărate colţuri din trecut.

* Cetim în „Viitorul" dela 20 Iulie: „Bojdeuca lui Creangă va fi restaurată în chiar vara curentă, cheltuelile de restaurare rămânând în sarcina d-lui I. Mitru iniţiatorul. Administraţia comunală va suporta cheltuelile de consolidare a terenului".

T. Pamfile.

Anul VIII.—No. 9. **Septembrie, 1915.**

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

REDACŢIA:	ABONAMENTUL ANUAL		ADMINISTRAŢIA:
T. PAMFILE	In ţară	5 lei	M. LUPESCU
Bârlad, str. Corbului	In străinătate	6 „	Zorleni-Tutova,

UN «FISIOLOG» ROMÂNESC DIN VEACUL AL 18-LEA [1].

Oare care cunoştinţe dela filosofii vechi pentru firea şi obiciaiurile oarecărora jivini, adunate de preaînţeleptul întru arhierei, Chir Damaschin Studitul.

1. *Pentru vultur.* Vulturul iaste împărat tuturor păsărilor zburătoare şi niciodată, în toată viaţa lui, apă nu bea. căci i să cade lui de vreme ce iaste împărat tuturor pasărilor, să nu fie slugă spre toate voile trupului, precum sânt pasările ciale mai mici de el.

Incă văd pre curat şi luminat ochii lui şi când zboară sus întru înălţimea norilor, poate să vază jos. pre pământ lucru' cel mai mic, cât un grăunte de grâu. Atâta să teme şerpii de el, cât numai să auză sunetul şi văjuitul arăpilor lui când zboară, numai decât îndată să ascund întru adâncul pământului, ca să nu-i prinză şi să-i sfâşie cu unghile lui, căci iubeşte să mănânce pasările. Iară hrana lui iaste epurii şi căprioarale ciale mici, şi cerbii, şi gâştele, şi meii. De multe ori răpeaşte şi viţelul şi-l mănâncă, când îl găseaşte în loc pustiu. Şi are această înţelepciune dela Dumnezeu: Când naşte vălturoica puii lui, atunci vulturul îi pune spre faţa soarelui şi-i socoteaşte bine de stau puii întăriţi şi văd razele soarelui, atuncea cunoaşte că iaste sămânţa iubită a lui. Iară de vor închide ochii lor şi nu vor putea să vază razele soarelui, atuncea cunoaşte că sânt puii din curvie, adecă s'au puiat muma lor cu alt văltur şi adeseori izbindu-i cu arepile lui, îi surpă jos din cuib.

Are şi acest obiciaiu, că niciodată vânat a altei jivini nu mănâncă, adecă vânat al corăuălui, al şoimului, sau al alţii [2] pasări,

[1] Cu no. acesta se începe publicarea treptată a poveştilor *Fisiologului* după un manuscript din 1774, singurul text mai complect cunoscut până acum. Intâia faţă a fisiologului s'a publicat ca ilustraţie, în această Revistă, an VII, p. 3.
[2] Altei.

de ar fi flămând de zece zile. Numai ce vănează el cu unghiile lui, acèa mănăncă. Iară când e mult vănatul lui, şi să satură măncănd, atunci suflă cu gura lui spre carnea ce-i rămâne şi o lasă într'un copaciu; şi de mirosul aburului acei [1] suflări nu îndrăzniaşte nici o pasăre zburătoare de carnea aceia să o mănănce, pănă când să vie iarăşi vălturul să o găsiască întreagă, de va flămănzi, să o mănănce.

Iară de va găsi alt vănat, atuncea carnea de eri o aruncă jos, iară cea de astăzi ce-i prisoseaşte, iarăşi o păstrează de mâine. Incă are şi această obicinuinţă: Şi de nu va fi ceasul al treilea din zi, nu iase din cuibul lui să văneze şi pănă la al nouălea umblă, numai de va găsi cevaş şi iară să întoarce în cuibul lui, pănă la ceasul al treilea al zilii cei viitoare.

Iar când găsiaşte broască cu ţăst, o răpeaşte şi o sue întru înălţime şi să socoteaşte unde iaste o piatră mare, apoi o aruncă deasupra ei şi să sfarămă şi aşa vălturul mănâncă carnea ei.

Face numai doao ouo şi le clociaşte treizeci de zile şi când îi fac, stă vălturul mai sus şi vălturoica mai jos.

Zic dară unii, că de vei pune pene de ale vălturului în tulba ce are săgeţile şi are pene de alte pasări, îndată cad penele săgeţilor acelora.

Trăieşte dară ani mulţi, mai mult decat o sută, şi când îmbătrâneşte, cad penele lui şi fac altele tinere, noao, şi într'acestaş chip să face iară tănăr, precum zice prorocul David: *Inoi-se-vor ca ale vâlturului tinereţile tale.*

2. *Pentru cocoşi* [2].

3. *Pentru priveghitoare.* Priveghitoarea, când vede pre om că ascultă glasul ei sau o vede, atuncia să îndeamnă şi căntă frumos şi des, iară când vede pre om vorbind cu alt om, pricepe cu găndul ei, că n'au dragoste să o asculte. Pentru aceasta să mânie şi numai cântă des. Iar când e în pustie şi vede că nu o aude nimini, nu-şi înfrumuşeţiază cântarea ei ca în colivie. Şi când are pui mici îi învaţă să cânte ca cântăreţul cel bun pre ucenicii săi.

Iară carnea privighetoarei, de o va mâncă cinevaş, să face deştept, nesomnoros, nici nu doarme.

Insă iarna, cele sălbatece, nici cum nu cântă; numai când încep copacii a înfrunzi, atuncea încep şi ele a căntă. Şi întâi dară cântă zile şi nopţi des, până în 15 zile, iară după aceste, nu cântă atâta de des.

C. N. Mateescu.

[1] Acelei.
[2] S'a publicat în această revistă, an VII, p. 4-5.

Anul VIII.—No. 9. Septembrie, 1915.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară
APARE O DATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

REDACȚIA:
T. Pamfile, Strada Corbului.

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Zorleni-Tutova.

BARLAD

Exemplarul:
In țară . . . . 40 de bani
In străinătate . . . . 50 » »

Abonamentul anual:
In țară . . . . 5 lei
In străinătate . . . . 6 »

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CĂRȚI, CONSTANTIN D. LUPAȘCU.

DE LA REDACŢIE.

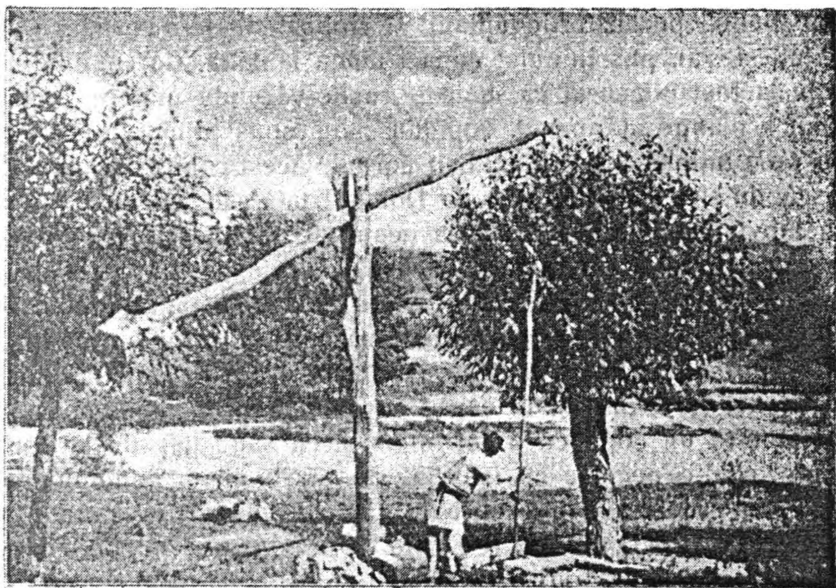
Lămuriri.—Materialul ce ni se trimite să fie scris pe o singură parte a hârtiei; ar fi bine să se scrie numai pe sferturi de coală.

— Să nu se scrie pe o hârtie mai multe feluri de culegeri, de pildă, cântece şi gâcitori, datine şi cuvinte rari, şi altele, ci fiecare pe hârtia sa.

— Scrisul să fie ceteţ, mai ales acolo unde-i vorba de cuvintele rari, căci greşelile ce s'ar face punând de pildă pe *u* înloc de *n* pe *a* în loc de *o* şi pe *c* în loc de *e*, ar fi foarte mari.

— La un plic nerecomandat pe care se scrie «manuscrise de imprimat», ajunge o marcă de 5 bani pentru 100 de grame; pentru 150 de grame trebue 10 bani. Aceste manuscrise însă, nu trebue să cuprindă scrisori particulare, cari să se facă numai de-oparte prin cărţi poştale. Să se adauge timbrul de ajutor.

— Persoanele cari cer lămuriri, le vor găsi la poşta redacţiei dacă nu alipesc o carte postală sau mărcile pentru răspuns.

132.—Fântână pe câmp.

Dorind să avem tot soiul de știri cu privire la aflarea izvoarelor și facerea tuturor soiurilor de fântâni, cișmele, budăie, șipote și altele, și cari se vor publică îndată după primire, începem publicarea câtorva clișeie.

SPICUIRI DIN TRECUT [1]

XVI.

«Pentru pecete[a Țării-românești]:

Pecete aceștii țări este corbu cu cruce în gură. Zic cum că mai nainte (*încă, păn'a fi*)[2], până a nu să face creștin[i], un Domn deci rămăsese pe oștile Romanilor, ce s'au sălășluit la aceast[e] locuri, ar fi avut o țiitoare fată, pe care îmburdușind-o și luând altă țiitoare, dup'obiceiu legi[i] lor, a fost gonit pe acea d'ântăi și (*fiind grea*), și i-au dat un inel, semnu că cel ce s'o naște dintr'însa luându-l inel, să vie la Domnu cu adeverința aceia (*a-l avea fiiu*) a-l cunoaște de fiu. Și, mergându la locul unde fusese, prostă de rudă fiind, după ce au făcut copil, au învățat a vâna cu arcul foarte bine. Iar odat[ă], întâmplându-s[ă] lângă o fântân[ă] muma copilului, și vrând să-s spele, au fost pus muma copi-

[1] V. An. VII, p. 256.
[2] Părțile cursive sunt ștersături în manuscript.

lului inel[ul] pe vizdurile fântâni, şi, slobozindu-s un corbu, au luat inel[ul] şi s'au pus într'u[n] copaci lângă fântână. Zic că, fiind inel largu, a fost înfăşurat cu mătase roşie. Văzându muierea, au început a plânge şi auzind copil[ul], i-au spus pricin[a], şi îndat, (*au dat*) întinsu arcul ş'au lovit corbul Acest copil dup'aceia, cunoscându-s[e] (*de tată-său*) de Domnul tată-său, au rămas în urmă moştenitor. Dintru a căruia neam zic să fi fost Negru-V[o]d[ă] ce au venit întâi Domn [ări. Aceast[ă] istorie, asemănându-s[ă] cu basnile nu aş fi scris-o (*fără numai*), că socoteal[a] me au fost a fi cât de scurt[ă] istoria. Numai, văzând şi peceţile Domnilor ţări la hrisov, cum că est[e] (*un bărbat şi cu*) o făntân[ă] lângă un copaci (*şi alălu*) şi în vârful copaciului corbu, şi lângă copaci o fămee şi un copil cu arcul întins şi cu săgeat[ă] de în corbu, şi potrivind-o pecetea cu istoriia, de aceia m'am îndemnat a o scrie. Iar crucea în gura corbului, aceia semnul creştinesc (*să văd, ca şi acea*) muiere (*ce este în pecete are coronă în cap şi copil asemenea cu*) aceast[a]».

N. Iorga, *Studii şi documente*, III, p. 55, parte din manuscr. no. 266, dela Academia Română.

XVII.

Insemnare de pe la 1788, pentru tusă cu năduf la cai.

«De tusă cu năduf, la cai, să cumperi untură de urs şi pucioasă de 5 parale şi usturoiu pisat şi amestecându-le acestea să le frământi în mână şi câte puţin să să pùi într'o cârpă şi să-i legi la zabale să stea cu frău în cap; aciasta să o faci de 4, 5 ori că [să fac] sănătoşi».

Bianu şi Caracaş, *Bibl. Acad. Rom.—Catalogul manuscriptelor româneşti*, II, p. 50.

XVIII.

«Pentru păduchi de lemn.

Să iai here de bou şi pelin cu oţăt tare, să-l ferbi şi să ungi patul şi păretele, şi toţi vor peri; dacă nu, să iai pucioasă şi untdelemn vechi, să ungi pe unde vor fi, şi iară vor perì».

Academia Română. Manuscript românesc no. 187, din 1832, p. 69 verso.

XIX.

«Pentru greeri.

Să iai pae de mazere, să pui în mijlocul case[i] sara, şi să vor strânge toţi greeri[i] pă paie; şi să să [ia] încet şi să le dai afară».

Ibidem.

XX.

«Pentru furnici.

Să ia de la spiţărie limbricarniţă şi pucioasă, să o faci praf, să presări unde va fi furnicele; ori să se ia de la spiţerie scârna dracului, să amesteci cu drojdie de ulm şi să torni undeva ca să le goneşti».

Ibidem, **T. Pamfile**

PORECLE DIN ALBEŞTI-BOTOŞANI.

Ailuşca, Balaban, Baciu, Bâscă, Bivoliţă, Bosoi, Bos, Bandraburcă, Băbuţă, Baboi, Bolfosu, Buzatu, Bulicher, Bocnar, Burlui, Bornoază, Babă-turcească, Berbec, Bâtlan, Bursuc, Bot-de-câne, Burduhosu, Bufliłu, Borcalău, Buzălău, Buşnuţă, Buhniţă, Coroi, Căscăun, Cioară, Cracană, Cârlig, Cucuveaucă, Cuşmă-acră, Chiticariţă, Chiftolog, Cocoloş, Clapon, Cucugeaua, Cocărlău, Caliba, Canai, Ciotâlă, Cobâlă, Cucoş, Durligă, Epure, Epistolie, Fâsâilu, Fâţu, Fornac, Forăilă, Fulău, Gâtlej, Gheorghealbeşti, Gireadă, Gagea, Gogoi, Găină, Grosu, Galigan, Gligan, Habtăşulcă-mindelpuf, Hârzob, Hobincă, Hârcă, Hârgău, Isic, Iliuţă, Javră, Lipovanu, Manaşcu, Manană, Mnè-mnè, Muscă, Momelea, Mormăilă, Molfău, Mocârcă, Mocârlan, Moşneguţu, Mocăilu, Moglan, Mâncău, Mortăciune, Moartea-găinei, Moniţă, Neamţu, Nifloagă, Nătăfleaţă, Năpârcă, Năsosoi, Ocheană, Purcică, Platon, Pâsâcă, Punihosu, Patană, Puigan, Poloboc, Păpăligă, Răuleanu, Satană, Soi, Sârmă, Strigoiu, Salbatecu, Târnaţ, Trânz, Trahanache, Tapaligă, Tata-bătrân, Tartahulea Ţiganu, Ţuţurugu, Ţandură, Ţâncu, Uşernicu, Varvalic, Vălucu, Vulpoiu, Zulibar.

Octavian Rotundu.

POVEŞTI

69.—Povestea Norocului.

Amu, cică erà odată un împărat. Şi împăratul acela avea un flăcău, care în fiecare zi rupeà câte un rând de strae, să fi fost ele ori cât de bune şi de tari; că de i le dădeai dimineaţa nouă-nouţe, până'n pară erau *ferfeniţă*.

Într'o zi împăratul s'a înciudat amarnic pe fecioru-său, şi-i zice:

— Măi băete, tu eşti *fără noroc* şi ai să mă caliceşti cu pur-

tărele tale; se vede că-i *un făcut* pe capul tău, și trebue să pleci de la casa mea, să-ți cați norocul, că altfel ai să mă bagi în pământ.

Flăcăul începu a plânge că-l isgonește tatăl-său de la casa lui ca pe niște slugi, da n'a avut ce face că erà porunca împărătească.

Împărătesa, dă, ca mama, găti cu lacrămi în ochi, cu de cele de drum pe băet, îi dă și câteva rânduri de strae, și el, hai, hai, își luà calea cea lungă din lume, să găsească norocul și să-l întrebe de ce fuge de el?

Ș'o mers el, ș'o mers pe câmpi, peste dealuri, prin văi, prin păduri și peste ape, ș'o ajuns într'un sat. Acolo o poposit, pe sară, la casa unei babe, care avea trei fete *stătute*, rugându-se să-l primească pe noapte să mâe la ele.

Baba l-o primit, l-o ospătat și când era mai să se culce, l-o întrebat de ce i-s hainele așa rupte și încotro merge?

— Se vede c'așà-ș eu blăstămat, să rup în fiecare zi un rând de straie, fie ele ori cât de bune și de tari: de le îmbrac dimineața, până seara sunt flenduri. Tată-mio îi împărat, și temându-se să nu-l calicesc, m'o *interit* de la casa lui, și eu mi-am luat lumea'n cap, să-mi cat Norocul. Dumneavoastră n'ați auzit de el?

— Nu; da de te-duci și dai de dânsul, întreabă, dragul mătușei, și de mine pe Noroc, că uite și eu am fetele ieste și nu le mai pot mărita; or îmbătrâni pe vatră la mine și-i pacat, că-s frumoase, harnice și vrednice.

Flăcăul făgădui babei că de-a găsi pe Noroc are să-l întrebe și de fetele ei, și a doua zi disdedimineață, după ce-i mulțămi de găzduire, își luă drumul înainte după Noroc, îmbrăcând alt rând de strae.

Merse el, merse iar cale lungă și grea prin păduri dese cu sălbătăciuni, pe dealuri cu spini, prin munți pustii și goi, peste câmpii numai ciulini, și noaptea târziu ajunse într'un sat, la casa unui gospodar, care avea trei hojmalăi de flăcăi cât brazii, da folos n'avea de la ei că numai mâncau și dormiau toată ziua.

După ce omul îl ospătă cu ce avea, când erà aproape să se culce îl întrebă încotro îi este drumul?

— Sunt fecior de împărat, moșule, da se vede că-s blăstămat de cineva, că hainele de pe mine se rup până seara de se fac ferfeniță, fie ele cât de bune și tari. Tată-mio temându-se să nu l calicesc, m'o alungat de la casa lui, să mă duc în lume, să-mi cat Norocul. Ș'am pornit după el, și până nu l-oi găsi să-l întreb

când are să vie și la mine, nu mă las, macar de-ar curge carnea bucățăle de pe mine. Dumneata n'ai auzit de Noroc unde șede?

— Nu; da de dai de dânsul, întreabă și de mine, dragul moșului, că uite am iști trei băeți, care nu-mi aduc nici o hasnă, că numai mănâncă tot ce aduc eu și dorm.

Și făgăduindu-i că n'a uita să întrebe pe Noroc și de el, a doua zi își luă drumul înainte mai schimbând un rând de haine; și du-te și mergi iar, peste câmpi, peste dealuri, prin munți și prin văi, și numai că ajunge la o apă mare, mare. de nu-i mai vedeai malul și adâncă de puteai să bagi o casă într 'însa și tot nu-i dădeai de fund. Cum s'o treacă el?! Se așeză pe malul ei și sta pe gânduri, ce-i de făcut? Iaca într'o vreme că se arată la mal o mreană mare cât o luntre și-l întreabă:

Ce stai așa de scârbit, măi băete? Spune-mi și mie păsul tău că poate t'oi fi și eu de vr'un folos!

Și flăcăul se spovedi de povestea nacazurilor lui de-a firu 'n păr; mreama îl povățui așa:

— Măi băete, Norocul nu-i departe de aici, uite într'acolo-i; și se întoarse într'acolo și bătu în apă cu coada. *El nici nu vede, nici n'aude.* Drănițește pe-o casă. Cum l'ăi vedea, să nu-l strigi, căci se face nevăzut; da numai să te duci și să te așezi lângă el, și să faci și tu ce face el; și nu cumva să-l întrebi ceva că l-ai prăpădit din palmă. Când te-a vedea el că nu te duci de lângă dânsul, are să te întrebe ce cați ș'atunci să-i spui și să-l întrebi tot ce ai pe suflet. Dar să nu uiți și să întrebi și de mine, când am să am eu rod din pântecele meu că uite toți peștii se înmulțesc, și numai eu de cându-s pe lume n'am avut rod din pântecele meu

În urmă flăcăul se sui pe mreamă și trecù apa de cealaltă parte.

Și mai merse flăcăul nostru cam până pe la toacă și ajunge la casa Norocului. El ședea pe casă și dränițà.

Cum ajunge feciorul de împărat la casa Norocului. lepădă *jachila* din spate și se duse lângă dânsul. pe casă și începu a *bontăni* și el acolo lângă dânsul. fără să zică ceva. Norocul se uita la el. da nu zise nimic. Când s'o dat jos de pe casă, s'o dat și băetanul. Ce făcea Norocul, făcea și el.

Sara Norocul s'o dus în casă ș'o mâncat o bucată de mămăligă rece cu sare și s'o culcat. Feciorul de împărat o făcut la fel, culcându-se pe surcele ca și Norocul, căci în casa Norocului era o murdărie și-o neorânduială. de-ți puneai mâna în cap.

Noaptea, pe la miezul nopţii. numai ce bate cineva în fereastra casei norocului.

— Cine-i acolo, întrebă norocul?

— Eu, răspunse un glas feciorelnic de afară.

— Ce voeşti de la mine, sfinte îngere?

— În noaptea asta s'au născut 5000 de prunci; ce parte le meneşti?

— Să aibă traiul care l-am avut eu în seara asta. Şi îngerul se făcu nevăzut.

A doua zi norocul se sui iar pe casă, flăcăul după el, şi toată ziua bonfăni şi se ţinu de dânsul. Sara dându-se jos, şi când intră în casă găsi o curăţenie şi o frumuseţe cum nici la tată-so împăratul, nu văzuse; şi erau numai mâncăruri alese şi bune, de-ţi lasa gura apă şi toate bunătăţile de pe lume. Norocul se puse la masă şi mâncă din toate cele. Flăcăul făcu la fel.

După ce se ospătară s'au dus de s'au culcat, să se hodinească. Pe la miezul nopţii iar aud în fereastră: boc! boc!

— Cine-i acolo, întrebă norocul?

— Eu; în noaptea asta s'au născut 5000 de prunci, ce parte le meniţi, întrebă îngerul?

— Să aibă traiul care l-am avut eu în seara asta. Şi îngerul se făcu iar nevăzut.

Adoua zi norocul cum s'o sculat, se duse iar la drăniţit; flăcăul după el,

Într'un târziu, numai ce se întoarce norocul la flăcău, şi mi-l ia din scurt:

— Ia ascultă măi băete, ce te tot ţii de mine şi de ce-ai venit pe aici?

Şi băetul îi spuse de-a firu'n păr povestea nacazurilor lui, de baba cea cu trei fete, de moşneagul cu trei feciori, leneşi şi mâncăcioşi şi de mreana cea care n'avea rod din pântecele ei de când era.

— Tu, măi băete, ai fost blăstămat să porţi pacatul care te paşte, de când eşti mic; de el vei scapa dacă ţi-i însura şi-i lua de nevastă pe fata jâtarului dinspre răsărit de curţile tătânu-to; fetele babei s'or mărita dacă n'or mai zvârli dimineaţa gunoiul afară în faţa sf. Soare; moşneagul cu cei trei feciori, a avea hasnă de ei, dacă a mai da şi altora din ce are el, nu să strângă numai pentru dânsul; iar mreama, care te-a trecut pe spatele ei apa cea mare, va avea rod din pântecele ei când a înghiţi un flăcău aşa cum eşti tu. Da bagă de seamă, când ţi-i întoarce a-

casă să-i spui vorbele astea după ce-i trece, şi-i fi departe de mal ca de 2-3 prăjini de ea, că altfel are să te înghită pe tine.

Flăcăul mulţămi norocului de poveţele ce i-a dat şi porni înnapoi acasă, la părinţii lui, că de când îi spuse norocul de fata jitarului era cu gândul tot la ea, c'aşa meneşte D-zeu pe om, că de-i intră în cap *tuca însurătorii*, apoi nu-şi mai ie gândul de-acolo.

Când ajunse la apa cea mare, iaca şi mreana la mal, îl aşteptă.

— Ai găsit pe noroc flăcăule, şi ce ţ'a spus de mine?

— Trece-mă întâi dincolo şi pe urmă ţ'oi spune, că mă tem să nu mă ajungă din urmă vre'o belea.

Mreama luă pe băetan pe spatele ei şi-l trecu într'un buc de ceea parte.

— Ei, acum spune-mi ce-o zis norocul de mine.

Băetanul, după ce se depărtă de mal cam de 2-3 prăjini, îi spuse:

— Norocul mi-a spus să-ţi aduc veste, că atunci ai să ai tu rod din pântecete tău, când îi înghiţi un flăcău ca mine.

— Îleu, drăguţul maicăi, vino mai aproape să te sărut că mi-ai adus răspuns.

— Mai pune-ţi pofta în cui, jupăneasă mreamă şi-şi cătă de drum.

— Vai, păcatele mele! cum de n'am ştiut eu de una ca asta că te înghiţam pe tine, şi aveam şi eu pui pe lume!

Flăcăul cu gândul acasă se depărtase hăt bine de mal. Sara poposi la moşneagul cu cei trei feciori. După ce ospătă şi-i povesti greutăţile peste care a dat până a ajuns, la noroc, îi spuse şi vorba norocului despre feciorii lui; omul se prinse a o asculta. In sara zilei adoua ajunse la baba cea cu cele trei fete şi după ce ospătă, îi spuse ce-a zis norocul de ele. Fetele se prinseră că n'or mai zvârli gunoiul în faţa sf. Soare şi s'au măritat.

A treia zi ajunse acasă la curţile împărăteşti, la tată-so, slab, prăpădit de soare şi drum, cu hainele numai petice, de ţi se părea că-i fecior de ţigan, nu de împărat.

Când l-o văzut împăratul şi împărăteasa aşa cum erà, îi podediră lacrămile şi-l gătiră şi-l jeliră ca pe un mort; şi când a mai auzit din gura lui, că trebue să se însoare şi să iee de nevastă pe-o fată de jâtar, erau să înebunească de scârbă şi de jale.

Flăcăul însă nu-şi îndoi inima de plânsul şi rugăminţele lor, şi porni să-şi caute mireasa. Şi cum o pornit pe drumul cătră dânsa, hainele de pe el din rupte cum erau s'au făcut mândre şi noi, de se mirau cei ce erau cu el, că ce minune îi asta!?

Într'un bordeiu vechiu şi urît la poarta ţărnii, spre răsărit de curţile împărăteşti, şedea jâtarul satului; acolo o dat peste fata lui care era aşa de frumoasă şi mândră de nu se mai afla ca ea pe sub soare. Fata era îmbrăcaiă în haine vechi şi ponosite. Flăcăul cum o văzu, o luă împreună cu părinţii ei la curţile împărăteşti.

Şi împăratul şi împărăteasa, văzând frumuseţa asta de fată şi minunile care au prefăcut pe băetul lor din negru, slab, şi urît cum era el de pe drum, într'un flăcău cum nu mai era altul pe lume, dădură blagoslovenie ca băetul lor să se însoare şi să iee de nevastă pe fata jâtarului,

Ş'o făcut o nuntă ca aceia, şi-o veselie, de-a mers vestea în toată lumea Iar la bătrâneţe şi împăratul şi împărăteasa o avut sprijin şi milă de la copilul lor şi de la fata jâtarului, că norocul de multe ori se aciuază şi în bordee, nu numai în curţi boereşti şi împărăteşti.

Povestită de presvitera Demetra Cârlănescu, care a auzit-o de la Simion Leţ, din com. Bogdăneşti-Suceava [1].

M. Lupescu

CÂNTECE BĂTRÂNEŞTI

57.—*Miu* (urmare) [2]

Şi-mi dă mie şapte oi,
Şapte oi
Cu şapte miei,
Şi doi câni pe lângă ei.
Şade Miu ciobăneşte,
Cu turma mi se 'nvârteşte
Şi-şi aruncă ochi 'n zare
Tocmai pe la drumul mare.
Vede-un nor de praf pe cale.
Ştefan-Vodă că ieşià,
Pe Miu că-l întrebà
Şi boierii l-ascultà:
—Buna ziua, măi ciobane!
—Mulţumesc Vodă-Ştefane!
—Tu ştii calea codrului
Pân' la fagul Miului?
Şi-ţi dau mult, măi ciobănel,
De-om pune mâna pe el!
Măre, Miu că-mi plecà
Şi pe Vodă mi-l duceà
Pe-o cărare 'ntortochiată
Numai de Miu umblată.
Şi ca să le iea minteà,
Câte-o dată le gràià:
—Nu loviţi smicelele,
Că v'aude cetele!
La jumătate caleà,
Voiniceşte-mi şuierà,
Ceata Miului ieşià
Ca frunză
Şi ca iarbà:
Potera se risipià,
Ştefan-Vodă prins erà;
Miu păloşel trăgeà,
Să-i răpuie vieaţă

---

[1] Variantă în T. Pamfile, *Cerul şi podoabele lui*, p. 166-9.
[2] V. no. trecut, p. 236-7.

Când uite, Ilincuță
Strigă cât poate gură:
—Valeo, neică, Miule,
Ascultă-mi cuvintele;
Dacă ți-e milă de mine,
Că ți-am gândit numai bine.
Nu-l ucide, lasă-l, zău,
Că e bărbățelul meu!
Miu, măre, se 'ndură
De lacrăma soru-sa,
Paloșu'n teacă vâră
Și pe Vodă mi-l iertă[1].

58.—Vălean.

Frunză verde de lipan,
Măi bădiță, măi Vălean,
Frumușel mi s'a gătat
Și pe murg a 'ncălecat,
La Dochița a plecat,
Și Dochița a știut
Și 'nainte i-a ieșit.
Mai multe mândre eră:
Una poartă-i deschideă,
Una 'n brațe îl luă,
Una că mi-l sărută,
Una murgu'n grajd băgă,
Una 'n casă mi-l poftiă,
Una bucate-i făceă,
Una patu-i așterneă,
Una la masă-l poftiă,
Masă mândră pregătită,
Cu găină zugrăvită,
Pe dinuntru otrăvită,
Cu vin vechiu și îndulcit.—
—Bea Vălean, dac'ai venit!
Num' o dată a 'mbucat,
Vălenaș s'a săturat.
A'mbucat a doua oară,
S'a pus moartea subsioară.

[1] Se cântă prin jud. Teleorman. Variantă în *Cântece de țară*, p. 79-81.

Num' o dat' a mai gustat,
De la inim'a oftat:
—Știi, Dochiță, ce-am gândit?
Să nu pui, că nu mânânc,
Să n'așterni, că nu mă culc.
Adă-mi murgul să mă duc.
La tine eu n'oiu mai sta
Că mi-ai scurtat vieață;
De-ai făcut din capul tău,
Nu te ierte Dumnezeu.
El la murg când a ajuns,
Către dânsu-așă a zis:
—Murgule,
Murguțule,
Ia 'ngenunche de-un picior,
Să te 'ncalec mai ușor!
El murgul a 'ncălecat,
Și la drum că mi-a plecat.
A mers calea jumătate,
Vânt rece la spate-l bate;
A mers drumul tot cotit
Și cu Moartea s'a 'ntâlnit.
—Buna vremea, Vălenaș,
De ce murgu 'ncălecași?
—Mulțumescu-ți, Moarte, hăi,
Unde mergi, de unde vii,
Bine, numele mi-l știi!
—Numele cum nu l-oiu ști!
Unde-ai fost și ce-ai făcut,
Zilele ți le-ai pierdut.
Io-s trimeas' de Precistă
Să-ți scurtez vieața ta;
Și-s trimeas' de Dumnezeu,
Să-ți ieau sufletelul tău!
—Moarte, văd că nu mă lași,
Iartă-mă, măcar un ceas,
Ca să mai scriu un răvaș,
Să mai scriu o cărticeă,
S'o trimit la maică-mea;
Nu-mi scurtă zilele 'n drum
Că ți-oiu da ce am mai bun;

Ţi-oiu da ruble şi parale,
Nu-mi scurtà zilele 'n cale;
Ţi-oiu da ruble şi *grivnici*,
Nu-mi scurtà zilele-aici!
Moartea dar l-a 'ngăduit,
Pân' acasă a sosit.
Acasă când a ajuns,
Cu piciorul 'n poart' a dat,
Poarta 'n trei s'a despicat,
Doamnă-sa s'a deşteptat
Şi afară a ieşit
Cu păr gaben despletit.
Murgu că i l-a luat,
Şi în grajd i l-a băgat,
El în casă a intrat.
Când e seara pe la cină,
Lui Vălean îi ţin lumină;
Când e pe la miez de noapte,
Vălenaş trage de moarte;
Când e pe la cântători,
Valenaş în scăldători;
Când se face ziuşoară,
Vălenaş pe lăiţişoară,
Coperit cu pânzişoară,
Cântă cucul pe fântână,
La Vălean, la cap, lumină;
Cântă cucul sus pe cruce,
Pe Vălean la groapă-l duce.
Şapte clopote trăgeau,
Şapte mândre mi-l bociau.
Da mai tare Dochiţă
Care i-a dat otravă:
—Vălenaş, sufletul meu,
După tine-mi pare rău,
Am să m' otrăvesc şi eu.
Pe cine m'a învăţat,
Fă-l, Doamne, pământ uscat,
Să n'aibă loc în pământ,
Nice cruce la mormânt;
N'ar aveà cuie la cruce,
Nici la groapă cine-l duce.
Aşà Dochiţa plângeà,
Stan de piatră se făceà.
Stan de piatră a rămas
Şi până 'n ziua de azi![1]

59.—Petrea.

—Foaie verde matostat,
Astă noapte te-am visat
Sub un ciriteiu uscat:
Busduganul spintecat
De-asupra ta aninat.
Puşca ta cea bună, nouă,
Ţi-am visat-o ruptă 'n două,
Şi pistoale, revolvere,
Le-am visat făr' de oţèle!
—Ce-ar' să fie, măi muiere?
Sfârşitul vieţii mele?
Nici cuvântul n'a sfârşit,
Când potera a sosit;
Căpitan de poteraşi:
Era unul Todiraş
Vornicel dela oraş.
Petrea sta şi se uită
Şi din gură-i cuvântă:
—Ia staţi, poteraşi, pe loc,
Ori să v'arăt câte-un foc!
Chiar şi tu, măi Todiraş,
Poţi să te duci la oraş,
Să-ţi mai aduci poteraşi.
Nu-s femeie 'mbrobodită,
Să port de poteră frică,
Că-s bărbat cu *comonac*,
Cu-orice poteră mă bat!
Îs fecior de peste Olt,
Stau cu opt pistoale 'n şold;
Şi-s fecior lui Busuioc,
Eu cu potera mă joc!
Toader sta şi se uită
Şi din gură-i cuvântă:
—Alelei, măi Petrişor,

[1] Se cântă aşà în Bucovina.

Mândru voinicel fecior,
Dă-te de voie legat,
Nu mai aştepta rugat,
Că-i păcat să ne luptăm,
Sângele să ni-l vărsăm!
Dă-te de voie legat,
Că de Vodă-i fi iertat
Şi de lume lăudat!
Tot cu buna mi-l luà,
Se lăsà de mi-l legà.
Cinci panduri şi opt plăeşi
Pleacă cu Petrea la Ieşi.
Şi la Ieşi când ajungeau,
Drept la Vodă mi-l duceau.
Vodă stà şi se uità,
Trei miniştri-l cercetà:
—Alelei, măi Petrişor,
Mândru voinicel fecior,
Spune drept, cât ai umblat,
Şi pe unde-ai mai prădat,
Câţi oameni ai omorît,
Câţi copii ai sărăcit?
—Trăiţi cei ce judecaţi,
Geaba mă mai cercetaţi,
Faceţi bine, mă iertaţi;
Din câte m'aţi întrebat,
Nu-s cu una vinovat.
Iar Vodă atunci strigà:
—Las', Petre, că te-om iertà,
In mijlocul codrului,
Cu funia *Braşoului*.
Petre-atuncea se rugà:
—Dacă vi-i treaba aşà,
Aduceţi-mi pe murgà,
Să-mi pun şaua pe dânsà,
Să mai încalec o dată
Să mă primblu prin ogradă!
Ei pe murga i-au adus,
Şeaua pe dânsa au pus,
Şi Petrea mi-o 'ncălecà,
Şi frumos mi-o călărià.
Petrea da pinteni o dată,
Nici s'atinge peste poartă:
—Trăiţi cei ce judecaţi,
Că n'aţi vrut să mă iertaţi;
V'am spus că nu-s vinovat,
Da Dumnezeu m'a scăpat![1]

60.—Haiducul.

Foae verde mărăcine,
M'a făcut maica pe mine
Un tâlhar şi-un porc-de-câne,
Nu-şi aude nici un bine,
Numai blăstăme pe lume.
Dar ce bine să-şi auză,
Că trag Greci de vii prin frunză
Şi-i păzesc pe la zăvoiu,
Unde trec Turci 'n puhoiu!
Eu de piele mi-i jupoiu
Şi o vând de-mi cumpăr boi:
Pielea de Turc cinci parale
Şi cumpăr la copii sare.
Să fi făcut maica cinci,
Mi-era codrul plin *d'aiduci*,
De tot fagul câte cinci;
Să fi făcut maica doi,
Jucam lumea cum vream noi.
M'a făcut numai pe mine
Şi tot mă ştie o lume
Că-s voinic şi sunt Oltean,
Copil de Mehedinţean,
De trec Oltul pe buştean,
Suiu în deal la Popa Stan,
Că mai ţine câte-un ban,
Pentru neica, că-s sărman.
Mă cunoşteam eu de mic,
C'am să fiu Oltean voinic.
Când eram de şapte luni,
Furam ceapa din grădini

[1] Se cântă aşà prin Bucovina. Vezi pentru sfârşit, T. Pamfile, *Cântece de ţară*, p. 26, 28—9, 31.

Şi custuri dela vecini,
Şi custuri şi bricegèle
Şi pânza de prin argele[1]
Şi de la fete inele.
M'am făcut de şapte ani,
Dăduiu busna prin duşmani.
Duşmanul meu, om bogat,
Venit dela Ţarigrad,
C'o treanţă de fes în cap.
Cu caftanul sdrenţuit,
În cinci ani s'a 'mbogăţit
Şi satul mi-a sărăcit.
Pe tata fript l-a mâncat,
Pe mine rob m'a luat.
Multă vreme am slujit,
Sâmbria nu mi-a plătit.
Pentru o purceà *jăpală*,
Mi-a oprit sâmbria toată;
Pentr'o şarlă de căţeà,
Mi-a mâncat tinereţeà
Şi iar verde mărăcine,
Stau Loviştenii de mine,
Ca să mă scoată din fire,
Că ştiu calea'n codru bine,
Dar eu le spun că nu merg,
Că sunt slugă la un Grec.
Şi Grecul mi-i om bogat,
Sâmbrioara mi-a mâncat,
Mă căsnesc să-l bag sub pat.
Să-l trântesc,
Să-l tăvălesc,
De el să mă mântuesc.
De-ar veni ziua de mâne,
Să-mi zică şi el «jupâne»
Şi eu să-i zic «porc-de-câne!»
Ţi-i minte, fiară spurcată.
Când m' aplecam să beau apă,
Mi-dai cu cisma după ceafă,
De dam cu gura de piatră,
Beam apă însângerată
Cu măsele-amestecată;
De spuneam că-mi este sete,
Imi dai cu biciul pe spete;
Şi de spuneam că n'am pâne,
Asmuţiai cânii pe mine,
Mă făceai că sunt calic,
Şi că nu-s bun de nimic.
Verde frunză mărăcine,
Când îmi văz iarna că-mi vine,
Rău îmi pare, vai de mine.
Iarna-i mare, geruri grele,
Şi eu sunt sărac în piele,
Vai de păcatele mele!
De-ar veni primăvară,
Cu frunză şi cu iarbă!
Tot dărămând vacilor,
Prin vârful copacilor,
Nu dau samă sdrenţilor.
Toată vara mi-am cosit,
Altui am agonisit,
Eu nimic n'am folosit.
Acum mă duc la vecini,
Să-mi dea o poală de fân,
Că mor vacile, leşin.
Dar vecinul, om bogat,
In samă nu m'a băgat.
Eu pui mâna pe ţăpoiu,
Oile se fac purcoiu,
Crede că le dau trifoiu,
Arunc ţăpoiu'n zăpadă,
Vacile se fac grămadă,
Crede că le dau la iarbă.
Dar de un' să le dau iarbă,
Că-i pustia de zăpadă!
Toată vara am muncit,
Pe Grec l-am îmbogăţit,
Şi-am rămas sărac lipit.
N'am să mă mai duc la sapă,
Bată-i coada nu mi-i dragă,

[1] Bordeie, unde se ţine răsboiul de pânză.

Că prea are leafa lată,
Leafa lată.
Coada lungă,
Nu mai nojesc para'n pungă.
Foaie verde-a fagului.
Ia zi-i maică taicului,
Să zică Ţiganului,
Să dea fierul dracului,
Din gura ciocanului.
Nu-mi trebuie sapa lui;
Mi-a dat frunza şi iarbă
Şi-mi trebue flinta mea,
Şi-un brâu verde pentru şale
Şi-un *sileaf* cu opt pistoale.
Foaie verde de năut,
Taica mă mână la plug.
Nu ştiu boii să-i înjug.
Eu i'njug cu cozile,
Ei mă'mpung cu coarnele.
Plugu-mi este-o goangă rea,
Merge de-a'ndărătelea,
Cu coarnele'n burta mea:
Nişte lemne 'nşiruite,
Nişte vite omorîte,
Nişte zile prăpădite,
Nişte brasde răsturnate,
Nişte păcate 'nşirate.
Câte găuri sunt la plug,
Toate mă mână la crâng,
Să taiu cuie să le-astup.
Taica mă mână la sapă.
Nu mă duc, că nu mi-e dragă,
Că sunt voinicel înalt,
Rău îmi şade cocoşat
Cu argaţii la săpat![1]

61.— Nălbaru şi Doncilă.

Şapte ani şi jumătate,
Zace Doncilă pe spate.
La nouă ani se'ntorceà,
Cu Vochiţa lui grăià.
Dar Vochiţa ce făceà ?
Ea din sită *situià*[1],
Şi din ochi negri plângeà:
Că la noi în sat, la Vad,
Ne-a sosit un rău harap,
Mult îi negru şi'nciudat
Şi cu solzii după cap.
Împărat când l-a văzut
Mare dar i-a dăruit,
Să umble din casă 'n casă,
După Vochiţa frumoasă,
Tot cuptoare de plinoase[2],
Câte-o ialoviţă grasă,
Şi seara, fată frumoasă.
Ista dar i-l dăruià,
Pe Vochiţa de-i duceà.
Toate casele-a umblat
Şi la noi deseară-i dat,
Da Doncilă a strigat:
—Alelei, soră Vochiţă,
Mândră ca o porumbiţă,
Suī-te'n pod cum îi puteà,
Prăvale puterea mea[3]
Iea pe murgu de-a mână,
Şi uliţa de-a rându,
La frate-meu Nălbarù,
Să-mi potcovească calù,
De potcoavă galbenù,
De caià irmilicù.
Pe Nălbaru-l nimerià,
Da Nălbaru ceziceà?
—Dă-mi pieptul cu ţâţele,
Gâtul cu mărgelele,
Ca să-ţi puiu potcoavele.
—Alelei, frate Nălbar,
Pune-mi potcoave la cal;
Nu-ţi dau piept cu ţâţele,
Nici gât cu mărgelele,

[1] Se cântă prin jud. Dâmboviţa.

[1] *A situì*, a cerne. [2] „Adică *pâni*". [3] „Adică *paloşul*".

Căci ținem frățiele [1].
Inapoi mi s'a'nturnat,
Și amar s'a supărat.
Doncilă când o vedeà,
Cu Vochiț' așà grăià :
—Alelei, soră Vochiță,
Mândră ca o porumbiță,
Eu te-aștept să vii râzând,
Tu, Vochițo, vii plângând!
—Apoi cum n'oiu lăcrămà,
Când frate-meu Nălbarù
Nu se'mpăcă și nu vru,
De potcoavă galbenù,
De caià irmilicù;
Cere gâtul cu mărgèle,
Și pieptul cu țâțele,
Ca să bat' potcoavele!
—Alelei, soră Vochiță,
Mândră ca o porumbiță,
Adă-mi de-a mână murgù,
Să puiu șeaua pe dânsù,
Să mă las prin sat, prin Vad,
Să'ntâlnesc pe cel harap!
El ieșind prin sat, prin Vad,
S'a'ntâlnit cu cel harap:
—Măi harape, măi hărap,
Mult ești negru și'nciudat,
Și cu solzii după cap!
Cu paloșul mi-l chitià,
Cu sabia-l mântuià
Prin creștetul capului,
Pân' oblâncul calului.
Se pornì la Nălbarù
Să-i potcovească calù.
—Aoleo, frate Nălbar,
Pune-mi potcoave la cal,
De potcoavă galbenù,
De caià irmilicù.
—Nici un galben nu-ți primesc,
Eu calul ți-l potcovesc.
—Calul nu mi-i potcovì,
Pe tine te-oiu mântuì.
Și trântindu-l cu pumnù,
Mi-l făcu ca pământù [2].

DATINE ȘI CREDINȚE

1972—*L-aduce călare pe prăjină.* Sunt babe avan de meștere care îți pot aduce ibovnicul călare pe prăjină. Și nu numai ibovnicile părăsite își pot aduce pe ibovnicii lor, dar chiar mamele își pot aduce pe copiii lor, plecați cine știe cum, prin lume. Iuțala cu care poate fi adus cineva, este de două feluri: *ca vântul* și *ca gândul.* In descântece se pomenește cum să vie. Obișnuit se întrebuințază ca vântul, căci aducându-l ca gândul, nu are parte nici ceea ce-l aduce, nici ceea de la care îl întoarce și-l aduce pe ibovnic.

Cel menit să fie adus, se pomenește luat așa deodată de un vârtej și purtat tot pe sus. Pe unde i se ivește în cale vreun copac, casă, stog de fând sau altăceva el se ridică și trece pe deasupra. Și merge și merge tot strigând mereu din gură pe ceea

[1] „Adică *suntem frați*".
[2] Se cântă astfel prin jud. Tutova.

care l-aduce. Când ajunge la ceea care l-a chemet, nu i se dă apă să bea căci crapă, ci lapte.

Sunt şi meşterese cari pot opri din drum pe ce-l ce îl aduce. Acestora li se face milă de chinurile şi sbuciumările lui, căci merge zile şi săptămâni întregi fără să se odihnească, stând nemâncaţi şi nebăuţi. Atunci acestea îl apucă de pe sus cu un cârlig sau cu o caţă şi-l trag în jos. Apoi îl culcă în drum cu faţa în sus şi-l acopere cu ţărnă; iar vârtejul ceala care îl ducea pe dânsul, pleacă înainte, ducând colb din ţărna cu care e acoperit, păn, la ceea care îl chema. Atunci aceasta înţelege cum că a murit şi nu-l mai chinueşte cu descântece, căci aşa se pomeneşte în descântec: *«Să mi-l aduci viu, ori un semn de la el dac'a murit»*.

Dela Maranda Iftene din Ţibăneşti jud. Vasluiu şi de la Ileana Plăcintă din Borăşti jud. Vaslui.

T. Popovici

1973.—Cică fiecare e sortit să vină pe lume mai dinainte. In legătură cu naşterea cui-va e şi timpul. Dacă e sloată, copilul acela va trăi tot în belşug, el nu va trage sărăcia de coadă. Femeia care naşte, are nevoe de o moaşă, ce e aleasă din cea mai bătrână şi mai neputincioasă din sat. Pentru asemenea lucruri grele s'ar cere cu totul o altă persoană, şi mai ales moaşele de plasă. Am văzut şi auzit cazuri când cu toate că era moaşă de plasă, aduceau tot pe moaşa bătrână a satului, sub cuvânt că s'a deprins cu ea. Se văd dese cazuri, când naşterile în felul acesta dau greş. Ori copilul ese fără zile, ori mama se alege mai târziu cu dureri, ce de multe ori nu se mai pot lecui. I se dă lehuzei după naştere, rachiu bun cu sfeclă rasă ca să prindă la putere şi să-şi înlocuiască sângele perdut, ne având voie a se mişca cât de puţin. Copilul stă mai mult liniştit şi el ducându-şi acest timp după călătorie într'un somn, ca şi cum ar fi ostenit. Afară de mă-sa nimeni, n'are voie să intre până în a treia zi, când i se pun ursitorile. Atunci se pun pe o masă lângă leagăn sau pat unde-i copilul, tot ce are mai scump acea gospodină. In deosebi obiecte de valoare, de aur, bani, cărţi, o pâne, lumânări etc. fie care având interesul lor. Căci cum îl va meni ursitoarea din urmă şi pe ce va pune mâna, aşa va fi. Dacă de ex. pune mâna pe cărţi, copilul va învăţa multă carte; pe lumânare, va fi bisericos etc. După asta e voie să vină ori cine să vadă copilul; cine-l vede întâiu, să fie curat, fără cusururi şi să-i puie vre'o monedă pe frunte.

Din Bursucani-Covurlui. **N. Munteanu.**

1974.—*Incropul.* Luni, a doua zi, după sfârşitul nunţii şi după ce s'a găsit de stat la «masa cea mare» şi care începe după miezul nopţii şi ţine până luni în ziuă, începe incropul. După ce s'a gătit de închinat, nuntaşii pleacă la cârciumă împreună cu mirii: mireasa se deshobotează—luându-i-se beteală şi hainele de nuntă—la unele. La cârciumă, nunul cel mare începe să deie câte-va ocale de vin ori rachiu la nuntaşi—apoi încep a da şi ei. Dacă casa unde a fost nunta i-aproape de cârciumă, atunci nuntaşii vin jucând. Aici cinstesc cât cinstesc, joacă, iar mirii către sară se duc acasă, pe când ceilalţi bătrâni rămân până a doua şi a treia zi.

Această petrecere poată numele de incrop. In vechime ţinea 3-4 zile şi dădeau dovadă de bielşug şi de firea Românului la veselie. Azi de abia mai ţin unia 1-2 zile cel mult.

Din Nemţişor-Neamţ. **A. Moisei.**

1975.—Să nu te uiţi în oglindă cu alcineva deodată, că te pătezi pe obraz.

1976.—Să nu pui cloşcă când e un mort în sat, că pier toţi puii în găoace.

1977.—Să nu pui cloşcă când e socul înflorit că pier puii.

1978.—Când pui cloşcă să nu pui ouăle câte unul ci să le torni pe toate odată cu o căciulă, că apoi ies bune toate ouăle.

1979.—Să nu calci niciodată cu stângul întâi când porneşti la drum că-ţi merge rău.

1980.—Când îţi iese cineva cu deşertul înainte, iar nu-ţi merge bine.

1981.—Dacă întâlneşti popă când mergi la drum ca să nu ţi se întâmple nimic, să arunci câte-va paie după el.

1982.—Nu cumva Duminica ori Sărbătorile să stai culcat, până la liturghie, că n'ai noroc.

1983.—Ca să nu să atingă brânca de porci să sui o roată pe casă, c'apoi eşti ferit.

1984.—De *moşi* dimineaţa când te duci diminiaţa la apă, să pui un ban pe *ghisdele* ca să fie cumpărată apa şi să fie pomana deplină. (Moşii sunt în Sâmbăta dinaintea de Duminica mare).

1985.—In ziua de Blagoveştenie nu se vorbeşte de şarpe, ca să nu te muşte peste an.

Albeşti-Botoşani. **O. Rotundu.**

CÂNTECE

2001. —Foae verde samulastră,
Strigă moartea la fereastră,
«Spoveditu-te-ai nevastă?»
Ba eu nu m'am spovedit,
Că de moarte n'am gândit.
Strigă moarte-a două oară,
Ieşi nevastă pân' afară!
Eu afar' nu poci eşi,
Că nu mă poci despărţi.
De dragă soţia mea,
Şi de copilaşii mei,
Că sunt şi ei mititei,
Du-te Liţo şi să vii,
Ori de Paşti ori de Florii,
N'ar'cin'vedea de copii,
Bună seara veri vecini,
Şi prieteni cei buni,
Bună seara veri şi fraţi,
Daţi mână de mă ertaţi.

2002. Foae verde trei sulfini,
Mi-a plecat neica de Luni,
Mi-a lăsat dorul prin pruni,
Şi dragostea sub salcâmi,
N'am batistă s'o adun,
S'o adun să mi-o pui bine,
S'o aşez la magazie,
La vară să-ţi dau şi ţie,
Foae verde nucă seacă,
Aoleu ce foc mă calcă,
Neic'al meu la Râmnic pleacă,
Foae verde de trei mure,
Mi-a lăcat doru'n pădure,
Şi n'am om să mi-l adune,
Să-l adun să-l puie bine,
Că vine neica pe mâine,
Cere dorul de la mine,
Mi-a lăsat doru prin salâ,
Dragostea pă drumul mare,
Plânge puica, se omoară,
O să mă omor şi eu,
Pentru foculeţul tău.

2003.—Foae vrde bob năut,
Să-mi dai Doamne ce-am cerut,
N'am cerut bani împrumut,
Ca zile şi sănătate,
Pe mândruliţa la spate.

2004.—Foae verde dedeţel,
Pe deal pe la Cornăţel,
Când mi-e omul tinerel,
Se ţine doru de el,
Ca oiţa după miel.
Und'te duci tu, dorule,
După tine, puiule,
Să'mpărţim dragostile,
Cât la tine şi la mine,
Să nu zici mâine poimâne,
Că e mai multă la mine,
La tine cu *sinicu*,
La mine cu iubitu,
La tine cu baniţa,
La mine cu dragostea,
Că doru de cin' se leagă,
Nu-l lasă cu mintea'ntreagă,
S'a mai legat d'un voinic,
Ş'a uitat plugu la câmp.
Şi boi'njugaţi la jug,
Căciula pusă pe rând,
S'a mai legat de-o copilă,
Uită acu'n cusătură,
Tistimelul pe fântână,
Ş'apucă pe drum nebună,
Şi s'a legat de-o nevastă
Şi ş'a lăsat casă, masă
Ş'a venit la neica'n leasă.

2005.—Floare verde murele,
Spală-mi maică, rufele,

Că mâine-mi strâng drumurile
Eu maică ţi le-am spălat,
Numai nu ţi le-am uscat,
Lasă-le maică şi ude,
C'aşai legea la răcute,
Unde-oiu sta ş'oiu odini.
Le-oi pune şi s'or sbici,
Unde-oiu sta ş'oiu răsufla,
Le-oiu pune şi s'or usca.

2006.—Foae verde viorea,
Când eram în floarea mea,
Sburam ca o păsărea
Şi sburam din creacă'n creacă
N'avea nimeni ce să-mi facă,
Dar un hoţ de vânător,
Rupse trei fire de păr,
Şi-mi făcu un lăţişor,
Şi mi-l puse la strâmtori.
Şi m'apucă de picior,
De picior, cam după cap,
Săriţi fraţi, săriţi cumnaţi,
Că mă strânge de ficaţi,
Săriţi fraţi, săriţi surori,
Că mă sudue de mori,
Şi mă bagă'n colivie,
Mai mult moartă de cât vie.

2007.—Foae verde foi ca macu
La hanu lui popa Radu,
Bea bogatul cu săracu,
Foae verde viorea,
Dar bogatu ce zicea,
Măi jupâne cârciumar,
Pune-mi mie vin d'un ban,
Să cinstesc pe cel sârman,
Foae verde ş'o lalea,
Da'sârmanul ce zicea:
—Măi jupâne, cârciumar,
Pune-mi mie vin d'un zlot
Să-l beau cu bogatu tot,
A'nfrunzit codru boboc,
L-a plătit bogatu tot.

Jud. Vâlcea. **C. Danilescu.**

CRONICA

D-l **Dr. M. Gaster** scoate, ca volum anual al *Societăţii engleze de folclor*, în englezeşte, o culegere intitulată **Rumanian bird and beast stories** (Povestiri româneşti despre animale şi păseri). Bucăţile sunt scoase din culegerile româneşti, între cari şi această revistă „Ion Creangă“ care din nenorocire pentru noi, nu-i „publicată de societatea cu acelaş nume“, cum am încercat şi n'am isbutit. Către sfârşit se adaugă, colinde, descântece ş. a. Cartea, închinată Reginei Elisabeta, aduce un foarte mare folos folclorului în de obşte, fiind întâia lucrare, în asemeni dimensiuni, prin care literatura noastră populară se face cunoscută în Apus.

Fiecare bucată cuprinde familia subiectului în alte literaturi.

Culegerea este precedată de o lungă introducere asupra căreia, după răgazul trebuincios, vom reveni.

* D-l **Romulus Vuia** publică în *Zeitschrift für Ethnologie*, caetul 6, 1914, p. 824-8, tehnologia unui soiu de împletituri româneşti, pentru cingători, —brâe,— „cu beţişoare“ şi fără noduri, folosind numai *urzeala*. Autorul, dând şi patru ilustraţiuni, pune în legătură această industrie cu similarele streine.

T. Pamfile.

OBOLUL

Prietenilor Revistei «ION CREANGĂ» pentru strângerea fondulu

Bustul lu Ion Creangă la Bârlad

Suma adunată 1108.90

DE LA ADMINISTRAŢIE

Adeverţne. Din lipsă de spaţiu se vor publica în numărul

Domniei-Sale
Domnului .... Artur Gorovei ....

Comuna ... Fălticeni

prin Oficiul .... Județul ....

Prin Redacția și Administrația Revistei „Ion Creangă“ se pot dobândi următoarele lucrări:

T. Pamfile:	Sărbătorile de vară la Români — —	2.00
» »	Boli și leacuri — — — —	1.00
» »	Cântece de țară — — — —	4.00
» »	Agricultura la Români — — —	5.00
» »	Povestea lumii de demult — —	2.00
» »	Sărbătorile de toamnă și postul Crăciunului	2.00
» »	Crăciunul — — — —	2.00
» »	Diavolul învrăjbitor al lumii — —	1.00
» »	Un tăciune și-un cărbune (povești) —	0.30
» »	Cerul și podoabele lui — — —	2.00
» »	și M. Lupescu: Cromatica poporului român	2.00
M. Lupescu:	Alcătuirea unei gospodării țărănești —	0.50
Petru G. Savin:	Clăcășește — — — —	0.40
» »	Povești — — — —	1,50
I. I. Ciuncanu:	Doine și alte cântece — —	0.30
Dr. Ion Urban Jarnik:	Insemnări cu privire la limba basmelor poporane românești — — —	0.40
N. I. Dumitrașcu:	Flori de câmp — — —	0.40

Se trimit franco la cerere.

MIRON COSTIN

Revistă de cercetări și mărturii istorice. Anul III, No. 8-9 pe August-Septembrie 1915, cuprinde:

POMELNICUL MĂNĂSTIREI DEALUL.—Alexandru A. Vasilescu.
UN PECIU DIN 1801.— Artur Gorovei.
CATEVA NOTIȚE DESPRE BISERICA DIN ROZNOV.— D. Furtună.
DOCUMENTE.—N. Apostol, Șt. Azimioară, N. I. Dumitrașcu, G. Florescu, G. Iancu, C. N. Mateescu, V. C. Nicolau, T. Pamfile, A. Saint-Georges.
INSEMNĂRI.— D. Furtună, Ec. V. Ursăcescu.
INSCRIPȚII.—T. Pamfile.
CRONICA.— T. Pamfile: C. Giurescu: Vechimea rumâniei în Țara-românească și legătura lui Mihai Viteazu.— Buletinul Societății numismatice române.—Ec. V. Ursăcescu: A început să-și arate arama.—Oct. C. Tăslăuanu: Trei luni pe câmpul de război.
ILUSTRAȚIUNE.—Cruce de lemn ferecată cu argint din colecția d-lui V. C. Nicolau, Bârlad.

Anul VIII —No. 10. Octombrie, 1915.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

REDACȚIA:
T. Pamfile, Strada Corbului.

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Zorleni-Tutova.

BARLAD

Exemplarul:
In țară . . . . 40 de bani
In străinătate . . . . 50 » »

Abonamentul anual:
In țară . . . . 5 lei
In străinătate . . . . 6 »

TIPOGRAFIA ȘI LEGATORIA DE CĂRȚI, CONSTANTIN D. LUPAȘCU

DE LA REDACŢIE.

Lămuriri.—Materialul ce ni se trimite să fie scriş pe o singură parte a hârtiei; ar fi bine să se scrie numai pe sferturi de coală,

— Să nu se scrie pe o hârtie mai multe feluri de culegeri, de pildă, cântece şi gâcitori, datine şi cuvinte rari, şi altele, ci fiecare pe hârtia sa.

— Scrisul să fie ceteţ, mai ales acolo unde-i vorba de cuvintele rari, căci greşelile ce s'ar face punând de pildă pe *u* înloc de *n* pe *a* în loc de *o* şi pe *c* în loc de *e*, ar fi foarte mari.

— La un plic nerecomandat pe care se scrie «manuscrise de imprimat», ajunge o marcă de 5 bani pentru 100 de grame; pentru 150 de grame trebue 10 bani. Aceste manuscrise însă, nu trebue să cuprindă scrisori particulare, cari să se facă numai de-oparte prin cărţi poştale. Să se adauge timbrul de ajutor.

— Persoanele cari cer lămuriri, le vor găsi la poşta redacţiei dacă nu alipesc o carte postală sau mărcile pentru răspuns.

Anul VIII.—No. 10. Octombrie 1915.

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA :	ABONAMENTUL ANUAL		ADMINISTRAȚIA :
T. PAMFILE	In țară	5 lei	M. LUPESCU
Bârlad, str. Corbului	In străinătate	6 „	Zorleni-Tutova.

O NOUĂ CARTE DESPRE INDUSTRIA ȚĂRĂNEASCĂ[1]

Am petrecut cele mai trudnice zile ale muncii mele adunând datele *Industriei casnice* românești, ca să întocmesc acea lucrare, care, după câteva ciopârțeli, s'a putut învrednicì de premiul Neuscholz al *Academiei Române*. Imi amintesc că nu erà nici așà după dorință. Poate că Academia Română cercà partea artistică, poate că tindeà mai mult la rostul economic al acestei îndeletniciri țărănești din care isvorăște bogăția, sănătatea trupească și curățenia sufletească a «tălpii» noastre.... S'a prețuit însă, și mi s'a spus,—terminologia în parte nouă, și atâtea figuri prinse după atâtea unelte ajunse—categorii întregi—putregaiuri, pe cari a trebuit să le scociorăsc prin poduri și prin aducerile aminte ale bătrânilor.

Am trecut după putere, pe rând, cred că toate felurile de industrii casnice, stăruind în technica lor și nelăsând nici trăsăturile de artă, acolo unde nedibacea mea mână s'a bizuit să le fure, și n'am uitat, la fiecare capitol, la fiecare grupă, și la urmă de tot, să arăt socotințele mele cu privire la o mai largă îmbrățișare a felurítelor industrii.

Și lucrarea aceasta a apărut în 1909.

De atunci, Academia Română, cu drept cuvânt doritoare de mai mult și de mai bine, reia chestiunea, și pentru premiul Neuschotz din 1915 pune la concurs subiectul: *Cari industrii casnice țărănești ale Românilor s'ar puteà încurajà și perfecționà și prin ce mijloace?* Rezultatul s'a văzut: un singur concurent, d-l învățător *Pantelimon Diaconescu*, al cărui text de proză și.... poezie îl înțelege minunat raportorul, d-l Delavrancea. Și iată, pentru 1000

[1] Pantelimon Diaconescu: Cari industrii casnice țărănești ale Românilor s'ar putea încurajà și perfecționà și prin ce mijloace, Buc., 1915, 34 p.

de lei, Analele secţiunii literare ne dau în cele *32 de pagini* de text, întreg subiectul!

E o adevărată conferinţă pentru o zi de *cerc cultural la sate*, de «cerc», când regulamentul cu toată silnicia lui strânge la o laltă într'o Duminică, dascali şi săteni, lumină şi întunerec, unii să spună —după ce au deşălat o pereche de cai prin cele mai anevoioase corhăni gloduroase, viind la «cerc»,—şi ceilalţi să audă, cum se îngrijesc vitele, cum se usucă perjele in Bosnia, cum se face cooperaţia în Danemarca şi altele.

Dumneavoastră, fericite excepţii, vă ştiţi şi vă cunoaşteţi. Dumneavoastră nu credeţi că ţăranul nostru munceşte astăzi mai puţin de cât pe vremea «frumoaselor lucrări casnice»; dumneavoastră, nu spuneţi că numai la munte «se mai păstrează cele strămoşeşti»; dumnevoastră nu spuneţi ţăranului că din pricină că dă «bani grei pe lucruri streine de-a gata»,—şi cari de bună seamă că nu-s furaţi acei bani din leafa altora,— a ajuns ţăranul «leneş şi risipitor»; dumneavoastră, în locul d-lui P. Diaconescu, aţi fi răsplătit altfel mia de lei ce i s'a dat şi aţi fi îndreptăţit altfel nădejdea întregului premiu, şi anume: *reluând lucrul de unde şi cum l-au lasat alţii*, şi ducându-l mai departe cu *răbdare* şi *cinste*, cu acele două însuşiri cari de obiceiu nu trebue să fie legate numai decât de un premiu academic. Un premiu academic se poate da, cum zice raportorul, în întregime sau «ori cât veţi socoli», după dreptate şi după veşnicul noroc, după cum poate fi socotit ca răsplată ori ca îndemn. In cazul de faţă însă nu cred că s'a încurajat unul din cei «cari se îngrijesc de sărăcia oamenilor ce bântue populaţiunea noastră rurală». Nu s'a mutat un paiu dintr'un loc în altul, căci nu ni s'a spus nimic nou, şi nu vedem nimic nou de cât o întâmplare, după care ar fi de dorit să nu se călăuzească nimeni.

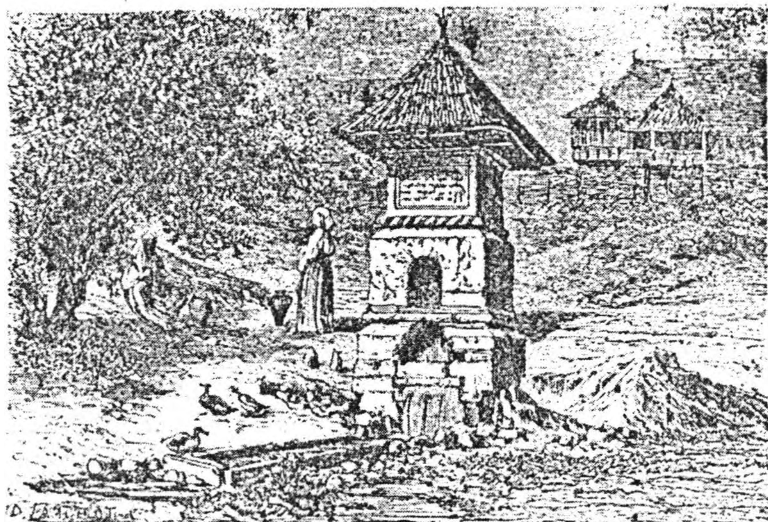
Drumurile de ţară sunt foarte anevoioase!

T. Pamfile.

UN „FISIOLOG“ ROMÂNESC DIN VEACUL AL 18-lea.[1]

4. *Pentru ursoică*. Ursoica când naşte puii ei, îi naşte neîndreptaţi, adecă nu să cunosc ochii, urechile, labele sau alte părţi. Numai face o bucată de carne şi ea legându-i cu limba ei, le face obrazul, ochii şi alte părţi, apoi le dă ţiţă. Face foarte mică bucata de carne, cât un şoarece de cei mari şi când are pui mici, iaste foarte rea şi pururea mânioasă.

[1] Vezi no. trecut p. 257-8.

133.—Fântâna Meşterului Manole de lângă Mănăstirea Argeşului.

...Ei mi se'ntristà
Şi mi se rugà
Ş'apoi că-mi făceà
Aripi sburătoare
De şiţe şi sioare,
Şi de pe podiş,
De pe coperiş,
Imi sbura spre soare
Pe câmpia mare.
Şi cum că-mi sburà,
Nici mult că ţineà
Şi jos că-mi cădeà
Şi unde cădeà,
Acolo-mi ieşià
D'un mic izvoraş
D'un mic pârâiaş
Cu apă vioară
Rece şi uşoară.

(C. N. Mateescu, *Balade*, Vălenii de munte, 1909, p. 27-8)

Face doi pui şi să află în locuri călduroase cănd naşte. Numai ea dară mănăncă carne de altă jivină şi roadele copacilor şi să sue sus în copaci ca şi omul. Să bate tare cu albinele şi le mănăncă, împreună şi pre furnici. Măncă şi porcii cei sălbatici şi cu taurul să luptă şi-l biruiaşte căci că cade pre spate şi cănd va taurul să împungă pre urs, el îndată îl răpeaşte de gât cu labele şi cu gura muşcă gura taurului şi aşa îl omoară.

Zic unii căci cănd are cinevaşi seu de urs uscat în vas, cătră luna lui Mai, cănd să încuibează ursul, întru aceea vreme acel seu vechi vine de sporiaşte şi să faci mai mult. Are acest obiciai că dacă va găsi pre om dormind, ridică o labă şi o pune înpotriva nasului omului şi-l face de nu sămte nici cum şi el sapă groapă îndărătul capului lui şi el nu sămte şi atunci cu gura lui soarbe săngele acelui ticălos om şi-i dă moarte nesimţită şi rea.

5. *Pentru râsul.* Acest râs încă iaste înţelept ca şi turtureaua căci nici bărbătuşul nici muieruşca nu sufere amestecare cu altul. Numai cu acela ce au apucat dintruntăi, cu acela să ţine până moare.

6. *Pentru păianjine.* Păianjănul iaste acesta carele face ţăsătură pre ziduri. Iaste dară meşteşugareţă jivină, căci că scoate din pântecele ei ţăsătură supţirică şi o întinde cu meşteşug în văzduh ca o roată, şi pre ziduri întinde alte aţe ca să întemeeze bine ţesătura. După aceea şade în mijloc şi aşteaptă să să prinză vreo musculiţă din ciale zburătoare, şi atuncia merge şi o înfăşură cu ţesătura lui ca să nu poată fugi, şi aşa îi soarbe sângele şi trupul îl leapădă sec afară. Deci dară, când naşte, moare, căci îl mănâncă puii lui.

Naşte păianjănul doi pui şi cel mai mic şade în mijlocul rotrogolului şi vânează musculiţe, că iaste mic şi nu să vede; iară cel mai mare şede în margenea ţesăturii, ca să nu-l vază muştele şi să fugă.

7. *Pentru aspidă.* [1]

8. *Pentru capra sălbatică.* In ostrovul Critului să află capre sălbatice, pre carele le vânează oamenii cu săgeţi. Şi când să întâmplă vreuna dintrânsele şi să săgiată, să duce şi găsiaşte o buruiană ce să chiamă *diclamon* (iarba mreţii), sămuiaşte cu o buruiană *saminiha*, ce o pun doftorii pentru curăţenie; şi curând după ce o va mâncă, îndată cade săgeata din pelea ei.

Iară alte capre ale locului acestuia, au bărbătuşii urechi mari, mai mari decât muieruşcele. Trăiesc câte opt ani, unele merg şi până la zece ani. Iară unde iaste vântul crivăţ, întru acel să naşte mai mulţi bărbătuşi; iar în ce loc e mai mult austru, iară să fac mai multe muieruşci,

Insă niciodată nu să află ca să sufere capra pre ţap a să împreuna, deaca apune soarele, ci numai dela ciasul al treilea al zilii îl primeaşte, până cand stă soarele, atunci să împreună.

Şi când are ţapul vână albă pre limba lui, atuncea caprele nasc albe; iară când are neagră, naşte negri; iară de e cărmăjie, adecă în faţa sângelui, naşte roşii. De aceasta cunoaşte şi păcorarii cum să vor naşte.

Insă oile au în oi berbeci mare pentru povăţuirea lor, de le poartă; iară caprele, de vreme ce sânt nesupuse, nu vor povăţuitor.

---

[1] S'a publicat în *Calendarul revistei „Ion Creangă" pe 1914* pag. 41.

Multe din capre. când aud tunete mari, leapădă; pentru aceasta păstorii, când încep a tună, izbesc ciomegile în copaci, ca să obicinuiască cu sunetul, să nu să teamă de tunet.

Zic unii că cornul ei iaste folositor la ceia ce-i va muşcà vespea rea; îl bea cu oţet şi să vindecă.

C. N. Mateescu.

DATINE ŞI CREDINŢE.

1986.—*In legătură cu întrebarea din no. 6, p. 192.* De şerpe se descântă când vre-un copil ori om a fost muşcat de şerpe, ori a calcat în vre-un os de şerpe, sau a intrat vre-un şerpe viu în copil, pe când dormia cu gura cascată, la umbra unui copac, pe timpul cositului. Când intră şerpele viu în copil, îl şi descântă dar îl scoate şi cu aburi de lapte dulce, pe care îl pune într'o strachină şi copilul stă cu gura căscată. Şerpele se ia după aburi şi iese afară din om tot viu.

1987.—*Şopârlaiţă.* Numele boalei din contact cu şopârla, îi cu totul alta. Mi-aduc aminte de copil mic, că mi se umflase glandele gâtului din răceală. Mama ştia să descânte. Se descânta frecându-mă la gât cu untură şi-mi spunea, că am şopârlaiţă — la gât.

Numele boalei nu vine dela şopârlă. Se pare dar că pentru poporul vine în contact cu aceste fiinţi, uneori îi produc boala şi iea numele animalului cari li-a produs-o; dar alte boli, cari poartă numele acestor fiinţi—nu provin; nu este un efect boala a unei muşcături, ci notează boala—vorbind alegoric—ne având lexicul vorbirei complect. Nu ştie se zică migreană, ori hidrocefalie etc. Nu poate şi nu ştie de ghinduri, ci zice şopâlaiţă, în chip figurat. Tot aşa de şerpe. Când are înţepături prin trup.

Din Nemţişor-Neamţ. **A. Moisei.**

1988.—*Căsătoria* se numără ca cel mai greu şi mai de chibzuit pas ce trebuie să-l facă cineva în viaţă. Azi lucrurile s'au schimbat şi pe la sate. Obiceiurile cu «nora pe cuptor» ce fie-care flăcău era între cei dintâi îndreptăţit să facă, nu se mai cunoaşte. Pe atunci era de cinste cine fura fată fără să simtă părinţii. Acest obiceiu a dăinuit până acum câţi-va ani. Sigur că-şi are explica-

rea lui. Pe atunci se contractau căsătorii între tineri ce nu ajungeau la majorat, aproape peste tot. Părinții care știau greutățile unei gospodării, se opuneau din amândouă părțile. Atunci venià «furatul fetei»; bine înțeles tinerii erau pe plac și înțeleși mai din timp, așa că fata «fugea după cutare» strângându-și bucceluța cu ce avea mai bun, cu o zi mai înainte, după ce flăcăul punea toată tăria, cerând-o la părinți. Fata, când flăcăul nu era primit, era mai supravegheată de mama ei, dar știa ea cum să nu să dea bătută! A doua zi numai ce auziai văicărându-se mă-sa, parcă se făcuse moarte de om. Tatăl fetei luà toiagul și făcea înspre primărie unde chema pe tatăl flăcăului sau chiar pe el și le cerea socoteală. De multe ori, primarul sau alt cărturar al satului stătea de ei să se împace și lucrurile luau o față mai bună; alt fel se punea în vedere celor vinovați, că ce au făcut au să discurce la judecată sau se lipsește de fiica neascultătoare și nedându-i nici un capăt de ață, lucrurile să tărăgăniau. Mai în tot deauna lucrurile se isprăveau prin iertarea tinerilor, căci se mai băgau și iscoade și neamuri de ale flăcăului, ce stăruiau de împăcăciune, amintind bătrânilor încăpățînați că și ei au făcut asemenea. Când se duceau la iertăciune, tinerii aveau anume cuvinte de spus căzând în genunchi. După o săptămână sau două se făcea și nunta. In ajunul nunței sara se fac *vedrele* un început de nuntă. Atunci așează mirele și mireasa cine să fie conocași și cine vornic.

Conocașii adică înaintașii nunței se aleg dintre cei mai destoinici călăreți, pentru că ei de două trei ori pleacă și se întorc până ajung cu nunta, mai ales când e din alt sat. Vornicel e unul meșter de vorbă, căci trebuie în numele mirilor, să spuie verzi și uscate ca să capete iertarea părinților, făcând a râde pe cei de față.

Inainte de a pleca la nuntă (la cununie) se face și azi ruperea colacului de asupra capului miresei. După cum colacul e rumenit și curat așa va fi și mireasa, devenind gospodină. Colacul se asvârle în patru părți, de cineva din rudele miresei. Toți care prin, dse bucură, ca așa se va uita alții la ei, ca la mireasă, mai ales tinerii. Apoi adusul zestrei și jucarea ei iar e cu haz. Multe azi se fac de formă și din toate acele frumoase obiceiuri n'au mai rămas mai nimic. Azi gustul gătitului după modă, a făcut pe tineri a slei punga părinților, căsătoriile făcându-se numai de interes.

Iar vorba, că românul are trei lucruri bune: Insurătoarea de tânăr mâncarea de dimineaţă şi culcarea de vreme, au rămas ca nişte apucături bătrâneşti.

Bursucani-Covurlui. **N. I. Munteanu.**

1989.—Cine a pierdut oi şi nu le-a găsit de cu zi, peste noapte, ca să nu dea lupul peste ele, pune o *cute* într'o cismă, ca să lege astfel gura lupului.

1990.—In ziua de Ilie-Pălii, (a doua zi după Sf. Ilie) să nu lucrezi, c'apoi îţi bate piatra (grindina) holdele.

1991.—In ziua de Foca, să nu lucrezi că-ţi arde casa ori ţi se întâmplă altă nenorocire. (A treia zi după Sf. Ilie e Foca).

1992.—Când un om care a murit din cauza unei nenorociri, e îngropat peste hotarul unde e satul său, apoi pe satul acela nu mai plouă un an de zile.

1993.—Când nourii se încreţesc ca valurile, atunci nu plouă.

Albeşti-Boloşani. **O. Rotundu.**

CÂNTECE BĂTRÂNEŞTI

62.—Mirea.

Foicică trei lăptuci,
Strigă Mirea dintre lunci,
Dintre lunci,
Din văi adânci.
—Mireo, maică, ce tot strigi,
Ori porcii mi i-ai pierdut,
Ori opincele le-ai rupt,
Ori banii i-ai cheltuit,
Ori merindele-ai sfârşit?
—Foaie verde răsureă,
Maică, măiculiţa mea,
Nici porcii nu i-am pierdut,
Nici opincele n'am rupt,
Nici banii n'am cheltuit,
Ci-am greşit de-am adormit,
Sub un măr mare'nflorit;
Mărul mare şi rotat,
Florile şi-a scuturat,
Şerpii iuţi s'au alergat,
Şi în sânu-mi mi-au intrat;
Nu ştiu, şerpe-i ori năpârcă,
Că rău, maică, mă mănâncă.
Când se'ntinde,
Mă cuprinde,
Când s'sgârceşte,
Mă sfârşeşte.
Maică, măiculiţa mea,
Ţi-i milă de-odrasla ta?
'Nvăluie mâna'n basmă,
Şi bag'o'n sân de mi-l iea!
—Foaie verde mărăcine,
De cât, Mireo, făr'de mână,
Mai bine fără de tine!
Atunci Mirea îmi grăià:
—Soră, surioara mea,
'Nvăluie mâna'n basmă,
Şi bag'o'n sân de mi-l iea!
Soru-sa şi ea ziceà:
—De cât, Mireo, făr'de mână,

Mai bine fără de tine!
Foaie verde micşuneà,
Atunci Mirea se'ntorceà,
Către mândruliţa sa:
—Mândră, mândruliţa mea,
De ţi-i scumpă dragosteà,
'Nvăluie mâna'n basmà,
Şi bag'o'n sân de mi-l iea!
Mândruliţa lăcrămà,
Mâna'n basma'nvăluià,
Şi în sân că mi-o băgà,
Şi'n loc de şerpe scoteà,
Un chimir ce-l aruncà,
Galbenii din el săreau,
Şi prin iarbă zornăiau.
Atunci el se întorceà,
Mândulitei că-i ziceà:
—Asta-ţi este zestrea ta;
Şi acum haide cu mine,
Să trăim amândoi bine! [1]

63.—Marin.

Foaie verde trei migdale,
Marin iea puşca'n spinare,
Şi pleacă la vânătoare,
Să vâneze căprioare.
Căprioare n'a vânat,
Trei cucoane-a împuşcat.
Foaie verde de lemn scris,
Pe Marin că mi l-a prins,
La temniţă că l'a'nchis.
Marin şede la'nchisoare,
Cu fiarele la picioare.
Foaie verde lin-pelin,
Pe deal dela Severin,
Vine maica lui Marin,
Tot cu şapte buţi de vin;
Vinde vinul jumătate,
Pe Marin mi-l poate scoate.

[1] Se cântă aşà pin Gorj.

Pe valea din Severin,
Vine tata lui Marin,
Ca doispre'ce boi de jug;
Vinde boii jumătate,
Pe Marin nu-l poate scoate.
Pe valea din Severin,
Vine draga lui Marin,
Cu rochia până'n pământ,
Cu salbele zuruind;
Trântì salbele pe masă,
Şi pe Marin că mi-l scoase!

64.—Jalea vădanei.

Ardă-l focu' pe 'mpăratul,
Că mi-a omorît bărbatul,
Copiii mi-a sărăcit,
Pe mine m'a *vădănit*.
Barbat mândru am avut,
Casa bine mi-a ţinut;
Când odată mi-l chemà
Să meargă la Bosnià,
La Bosnia să să bată
Cu Turcia cea turbată,
Când porunca i-a venit,
Era'n vale la cosit,
Iară când a auzit
Coasa'n iarb' a asvârlit
Şi amar s'a mai mâhnit,
Pe la neamuri s'a pornit.
Şi umblà prin sat nebun
Ca să-şi iee rămas bun
Dela fraţi, dela surori,
Dela grădina cu flori,
Dela veri şi verişoare,
Dela mierla cântătoare,
Dela mamă, dela tată,
Dela lunca legănată,
Dela boi şi dela casă,
Dela codrii cu isvoară,
Dela dragă soţioară,

Dela soţioara-i dragă,
Dela ţară lui întreagă.
In acel amurg de sară,
Nu-şi dădea el rând pe-afară.
Scoate boii în ogradă
Şi-i hrăneşte, îi *cersală*
Şi se uită să-i mai vadă.
Iară mândii bourei,
Cu ochii de lacrimi grei,
Işi întind bărbiile
Şi-şi îndreaptă fălcile.
El cu mâna-i netezeşte
Şi din gur' aşà grăeşte:
--Dragii moşului bouţi,
V'am crescut eu de micuţi
Şi la drum dacă m'am dus,
Eu prea mult pe car n'am pus;
Eu v'am fost un bun stăpân
V'am dat iarbă, v'am dat fân,
Dar acum, vă las, mă duc
Şi mai mult nu vă înjug.
Facă Dumnezeu ce-a vrea,
Nu ştiu cine v'a 'njugà,
Nici la drum cin' v'a mânà,
Nici pe voi cât a'ncărcà.
De-a 'ncărcà pe voi prea mult,
Facă-i-se mâna lut,
Să nu poată înjugà,
Nici carul de-a încărcà!
Apoi iarăş îi mânà
Şi la iesle mi-i legà,
Şi în iesle le mai da
Din livadă otrăvioară
Şi trifoiu cosit de-aseară,
In cornu' casei s'opreşte
Şi 'nspre pădure priveşte;
Cucul cântă, mierla-i zice:
--Tu nu plânge, măi voinice,
Dară du-te, nu mai sta,
Că ţi-a venit poruncà.
Du-te, du-te, că-i departe,
Du-te, du-te şi te bate,
Şi de moarte nu te teme.
Că ţi-i moartea făr' de vreme!
Aşa moartea îi cântà
Iar codrul se legănà
Şi la drum îl îndemnà.
Iar o cioară, între nuci,
Ii ziceà:—Să nu te duci,
Că 'nnapoi nu te întorci!
Dar cucul o auzià
Şi venià şi-o alungà
Şi se puse şi-i cântà
Şi la drum îl îndemnà.
--Impietrì-aì, puiu de cuc,
Să rămâi pe vârf de nuc,
Să te prind să-ţi taiu limbà.
Şi să-ţi piara sămânţà,
Că toată sămânţa ta
Mi-a cântat a voie rea;
Şi-ai venit şi'n astă seară,
Când mi-i inima amară.
Bărbăţele, bărbăţèle,
Nu căta la păsărèle,
Vin în casă, nu te duce,
Căci amar pruncii te-or plânge
Eu de dor şi chin m'oiu stânge,
Şi-apoi dă-o dracului
Porunca 'mpăratului.
Că 'mpăratul chefueşte
Şi apoi se odihneşte
Iar cătanele plângând,
Tot în foc intră pe rând!
—Nevăstuică, draga mea,
Loc nu este de gândit,
Nici vreme de 'ngăduit,
Haide'n casă, fă-mi mâncare,
Lada pune-mi în spinare
Că eu plec la drumul mare!
El în casă când intrà
De prag la uşă pălià
Şi amar că-mi suspinà,

Pe copii îi numără ;
Patru băieţi că aflà,
Toţi frumoşi şi toţi voinici,
Dară toţi sunt încă mici.
Toţi la mas'au ospăstat,
Rămas bun el şi-a luat,
Copiii şi-a sărutat,
Nevestii poveţe-a dat,
Lada'n spate-a ridicat
Şi la bătaie-a plecat.
Nevestica-l petreceà,
Dară plânsul o gătià,
Amarul o mântuià.
—Taci, nevastă, tu nu plânge,
Lasă-ţi inima, n'o frânge,
Că Dumnezeu de va vrea,
Innapoi m'oiu înturnà ;
Mai iea seama de copii
Şi boii bine să-i ţii;
La toamnă dac'oiu venì
Să mă duc în deal la vii.
De-a da Dumnezeu şi-a fi
Şi pe câmpuri voiu murì,
Ori prin codri voiu perì
De vre-un duşman împuşcat,
Ori în ape înnecat,
Atunci, dragă, să nu plângi,
Inima să nu ţi-o frângi
Ci în miez de post
Mergi la popa nost,
Dă-i parale dela tine
Să se roage pentru mine,
Că de am vre-un păcat greu,
Să mi-l ierte Dumnezeu.
Insă dacă tu vei vrea
Şi rău nu îţi va păreà,
Parale să mai plăteşti
Şi să mă şi prohodeşti.
După moarte tu mă uită
Dară una înc'ascultă:
Ţi-am lăsat patru voinici,
Tu aminte să le-aduci
Că eu mult am pribegit
Până moartea mi-am găsit
In câmp pe la Bosnià,
Departe de ţara mea.
Grigoraş când va fi mare
Şi va da că tată n'are,
Drăguţă, atunci vei spune
Că m'am dus pe ceea lume;
Să-l înveţi o rugăciune
Pentru mine ca s'o spuie.
Grigoraş când s'a rugà
Dumnezeu l-a ascultà,
Poarta'n cer s'a deslegà
Şi în raiu eu voiu intrà.
Acum dă-mi o sărutare
Ca să-mi fie de plecare!
Nevasta ochi-şi pleca,
Iară el o sărutà
Şi pe ochi şi pe sprincene
Şi pe buze subţirele
Şi pe gâtul cu mărgele.
Şi când ei s'au despărţi,
Cerul s'a posomorît,
Nourii s'au încreţit,
Iară luna a fugit
Şi'ntre nouri s'a vârît.
Bărbatul mereu păşià
Şi'nnapoi nu se uità,
Dar amarnic suspinà;
Nevăstuic'amar plângeà,
După dânsul se uità,
Cum în zare se pierdeà,
Cum din ochi-i şi-l pierdeà!
In ogradă se 'ntorceà,
Dar nimica nu vedeà:
Totul pustiu îi păreà
Numai când cucuvaeà
Incepuse de-a cântà
Pe streşina dela şură
Şi-i curgeà venin din gură

Că bărbatul va murì
Şi 'nnapoi n'a mai venì:
— Cucuvaie, nu cântà
Vai, secà-ţi-ar limbuţà,
Ci te du de pe-acoleà,
Părăseşte casa mea,
Că eu ştiu din inimioară
Că bărbatul o să-mi moară;
Du-te'n fundul codrului,
Şi cântă pustiului,
Apoi că mi se plecà
Şi o piatră îmi luà,
După pasăre-aruncà.
O săptămână treceà,
Vestea ei că îi veinà,
Vestea dela Bosnià:
Bărbăţelul a picat
A picat în piept 'puşcat
Impuşcat de-un Turc viclean;
Frunză verde măgheran,
Magheran de peste deal
Ardă-l focu' de Bosnean!
Nevasta când auzià,
Vestea ast' atât de rea
Ce la inim'o pălià,
are-adânc se mai mâhnià,
De păreţi capu-şi isbià
Şi tot părul şi-l smulgeà.
Dar la copii nu le spuse
Ci la popă 'ndat' se duse,
Şi plângând, aşà îi spuse:
—Părinţele, părinţele,
Fă-ţi pomană şi mă crede
Pe bărbat mi l-a 'mpuşcat,
Turcul naibei cel turbat.
Când de-acasă a plecat
El cu lacrămi m'a rugat,
Indată ce-am auzit
Că'n bătaie a murit,
Ca să vin, să-ţi spun, părinte,
Să te rogi în cele sfinte.
Eu parale ţi-oiu plătì,
Părinte, li-i prohodì!
Părintele-o ascultà,
Şi ruga i-o împlinià.
Dar copii-aşà plângeà,
Toată lumea se 'ntristà,
Numai Grigoraş râdeà
In braţe la măică-sa;
Lacrămile ei picà,
Că amar şi ea plângeà!
Iată maic' aşà ziceà:
—Plânge lumea, plâng şi eu.
Plâng şi pietrele'n pârău
După bărbatul meu.
Şi de cât ai cătănì
Mai bine te-ai gâtuì;
Ţi-i legà de gât o piatră
Şi ţi-ai da drumul în apă,
Şi să nu ajungă nime,
Să petreac' aşà ca mine;
Să ferească Dumnezeu
Să treacă năcazul meu![1]

65.—Vârvara.

Foaie verde sălcioară,
Ieşi Vârvară pân' afară—
Strâgă Toma decuseară—
Că-ţi arde casa cu pară,
Şi streşina la cămară!
—Aud binĭ, voinicule,
Ştiu că toate s'or topì,
Eu afară n'oiu eşì,
Că bărbatu-mi şade'n pat,
Cu arme şi cu pistoale,
Când de când să mă omoare.
El, calicu-o-a-amăgit,
Ea afară c'a ieşit,
El ochiii că i-a legat,
Şi pe cal o-a aruncat.

[1] Cântec bucovinean.

Apoi el a 'ncălecat,
Drumu 'n deal a apucat,
Nici de locu n'a mai stat,
Pân' la vârful dealului
La mijlocul codrului;
Acol' a descălecat,
Şi-a pus'o să-i cate'n cap.
Ea 'n cap i-a tot *chipuit*,
Pân' ce el a adormit.
Ea de-acolo s'a sculat,
Ori încotro s'a uitat,
Nimica n'a mai aflat.
S'a uitat la răsărit,
A *văst* trei corbi *crăncănind*
Crăncăniau şi nici prea,
Şi din gur' aşà ziceà:
—Hai, Vârvară, după mine,
Că te-oiu duce 'n sat la tine!
După corbi că s'a luat,
S'a trezit la dânsa 'n sat.
Apoi acasă s'a dus,
La fereastră că s'a pus;
La fereastră ascultà,
Şi bărbatul legănà
Şi din gur' aşà ziceà:
—Aide liuliu, cu tatà,
Mă-ta-i dusă cu Tomà;
Haide liuliu până mâne,
Că mă-ta-i curvă prin lume;
Haide liuliu până'n seară;
Că mă-ta-i curvă prin ţară.
—Dă-mi, bărbate, drumu'n casă,
C'aicea-s şi eu pe-afară,
Nu mai sunt curvă prin ţară.
Drumu'n casă că i-a dat,
Ea pe leagăn a picat,
El toporul a luat,
Capu' că i-a retezat;
Dumnezèu a 'nvrednicit,
Pruncuţa a şi vorbit:
—Vai, tătuţă, ce-ai făcut?
Pe mama ai omorît,
Dumneata te-ai văduvit,
Pe mine m'ai sărăcit;
Dumneata te-i însurà,
Şi nevastă ţi-i luà,
Dar ţi-a fi nevastă ţie,
Nu mi-a fi măicuţă mie.
Nici o poamă nu-i mai dulce,
Ca mama care te face;
Nici o poamă nu-i amară,
Ca mama de-a doua oară!
—Taci, pruncuţă nu lătrà,
C'ai fi curvă ca mă-tà![1]

66. Ştefan, fecior de'mpărat

La crâşmuţa cea de piatră,
Beau voinicii noaptea toată;
La crâşma de lemn de peşte
Beau voinicii călăreşte.
Tot beau şi se *libovesc*,
Şi la doamne nu gândesc.
Ştefan, fecior de'mpărat,
Nici nu beà,
Nici liboviă,
Tot la doamna lui gândià
Că inelul doamnii lui,
Era'n mâna Turcului,
Innapoi că se'nturnà,
Şi pinteni la murg îi da.
Nicăieri n'a poposit,
Pân' acasă ce-a sosit;
Când în casă a intrat,
El din gur'a cuvântat:
—Tu, Doamnă, soţia mea,
Ce fel de moarte ai vrea?
Pentru fapta ce-ai făcut,
Joc de mine ţi-ai bătut!
Ea din gur'a cuvântat:
—Ştefan, fecior de'mpărat,

[1] Se cântă pe la Dorna.

De ţi-i ceavà vinovat',
Taie-mă în bucăţèle,
Şi mă pune pătrărèle;
Mă picuără cu răşină,
Când îi sta seara la cină,
Şi eu să-ţi ard de lumină!
Bine vorba n'a gătat,
Ştefan fecior de'mpărat,
In două o-a despicat,
Şi-a tăiat-o bucăţele,
Şi mi-a pus-o pătrărele,
Şi-o picură cu răşină;
Când şedeà seara la cină,
Ea ardeà ca o lumină!
El umblà cântând prin casă,
Doamna lui ardeà pe masă.
Când a fost la miez de noapte,
Erà arsă jumătate;
Când a fost la cântători,
Ea ardeà pe subsiori;
Când erà bine ziuţă,
Ea ardeà la inimuţă.
Ea din masă a strigat:
—Ştefan, fecior de'mpărat,
Nu te-ajunge mare jele,
Când ard mânuţele mele,
In tot degetul inele,
Şi la grumaz cu mărgele?
El din pat s'a ridicat,
Şi prin ţar'a alergat:
Nu s'ar aflà cinevà
Ca să-i stângă soţià?
Ea din masă a strigat:
—Ştefan, fecior de'mpărat,
Ori îi alergà, ori ba,
Tot mi-i arsă inimà!
El n'apoi s'a înturnat,
Şi din gur'a cuvântat:
—Iartă, iartă, soţul meu,
Să te ierte Dumnezeu,
După cum te iert şi eu!
Când a fost de l-a iertat,
Ea sufletul şi l-a dat.
Ştefan fecior de'mpărat,
In spre ţară s'a luat,
In spre ţara Turcului,
Unde-i bine ori şi cui.
Şi la Turc când a sosit,
Paloşul şi l-a'scuţit.
Turcul bea,
Şi libovià,
Şi de moarte nu gândià.
Ştefan, fecior de'mpărat,
Murgu a descălecat,
Şi la Turc el a intrat,
Buna ziua că i-a dat.
Turcu masa i-a gătit,
De băut şi libovit.
Ştefan, fecior de'mpărat,
Către Turc a cuvântat:
—Turcule,
Păgânule,
Ţi-s sfârşite zilele!
N'a'pucat,
De cuvântat,
Capul i l-a retezat.
Ştefan, fecior de'mpărat,
Murgu iute-a'ncălecat,
In spre casă a plecat,
Soţia şi-a îngropat [1].

T. Pamfile.

[1] Se cântă prin judeţul Suceava.

*166.

VORBE ADÂNCI

1682.—Ista-i Nică, hăis nimică!=n'o scoate la capăt.

1683.—Nu mă mai văd cald=n'am niciodată tot ce-mi trebue —din pricina cutăruia—(soției ori soțului).

1684.—Asta mă unge pe piept=îmi place: despre o mâncare bună; ori în chip alegoric—când sfădindu-se cu cineva, i-a turnat de n'a mai avut încotro crâcni.

1685—Cum mă scol, mi-i foame; cum mănânc, mi-i somn. Se zice despre cei ce trăiesc mereu într'o trândăvie.

1686.—La cutare fierbe piatra în casă, nu altă ceva=se zice despre cei ce vorbesc sfădindu-se, iar la urmă nu s'alege nimic.

1687.—Rabdă inimă și taci, că nu vezi că am vrăjmași=Tinerii, când nu pot să-și facă mendrele, din pricina altora, ce-i horopsesc, zic așa.

1688.—Asta-i ca și: Popa Rusu, joacă ursu=curat minciună.

1689.—Toată lumea: sdrânga, sdrânga, numai Ghiță: drâmba, drâmba=se zice unui om ce umblă hutuluiu.

1690.—Toată ziua hutuluiu, și'n casă măligă nu-i=se zice despre cei ce nu-s în stare s'agonisască în casă cele de nevoe.

1691.—M'am clănțănit cu dânsul=m'am sfădit, fără a rămânea pe față supărați.

Nemțișor-Neamț. **A. Moisei.**

BOLI LA OAMENI, LEACURI ȘI DESCÂNTECE.

308. *Năjitul.* I se mai zice și *vifor* și denumește boala de gingii, însoțită de inflamație, de scurgere de sânge de la rădăcina dinților și slăbire totală a danturii. Se descântă c'o bucățică de baligă, făcută în ziua de sf. Marină, amestecată cu mei, cu făină, și uscată la soare. Bucățica se aprinde și cu ea să afumă gura bolnavului, care stă aplecat, cât ține următorul descântec:

Năjât dân cale,
Năjât dân cărare,
Năjât dân sfinte,
Ț'aduci aminte.
Să ieși dă la C.

Dân creerii capului,
Dân pleoapele ochilor,
Dân popu nasului
Dân gingiile gurii
Din băierile inimii,

Din *lăcăneala* mâinilor.
Eu cu limba te-am dăscântat
Cu baligă *alinată* te-am afumat
Şâ tu, năjâtule,
Tu îndată te-ai supărat
Dă la C. din gingii ai eşât.
Şâ C. a rămas curat, luminat
Cum Maica D-lui l-a dat.

Se repetă de trei ori, la fiecare rând cu altă bucăţică de baligă.

309.—*Migrena* este cunoscută în popor sub denumirea de *deochi*. Când te-ai deochiat poţi găsi foarte uşor femeie, care să-ţi descânte, de oarece acest descântec e foarte cunoscut. Unele femei şi-l descântă chiar lor, având grijă să înfigă la brâu o lingură de lemn.

Inainte de a'ncepe îţi suflă de trei ori peste frunte, te scuipă şi începe să tragă din mijlocul frunţii spre ambele tâmple deodată. Descântă astfel:

Fugi dăochi
Dintre ochi!
Cin' te-a deochiat
Ochii i-a crăpat.
Cin' te-a văzut,
Ochii i-a plesnit.
D'o fi dă soare
Să-i pieie razile,
Să-i crăpe călcâile,
Să-i curgă sângile.
Să mire lumea dă el.
Cum s'a mirat el dă C.
D'o fi dă rumân,
Să-i cază păru,
Să-i plesniască boaşâle
Să-i cure pişatu,
Să mirea lumea dă el,
Cum s'a mirat el dă C.
D'o fi dă vacă neagră,
Să-i crape ţâţile
Să-i cure laptile,
Să-i moară viţălul dă fonme,
Să mire lumea dă ea,
Cum s'o mirat ea dă C.
Să rămâie C. curat, luminat,
Ca argintul cel curat
Ca vinul cel strecurat
Cum Maica Precesta l-a lăsat,
Aşa să rămâie luminat,
D'o fi dă muiere,
Să-i crăpe ţâţile
Să-i cure laptile
Să-i moară copilul dă foame,
Să rămâie C.
Curat, luminat,
Ca argintul cel curat,
Ca vinul cel strecorat,
D'o fi dă fată mare,
Să-i cază cosâţile,
Să mire lumea dă ea
Cum s'a mirat ea dă C.
Păsărică albă,
Albă şi cudalbă
Sări ici, sări colea
Sări'n stan' dă piatră,
Să spargă piatra'n patru,
Să rămâie C.
Curat, luminat
Ca argintul cel curat
Ca vinul cel strecurat
Cum Maica D-lni l-a dat,
Aşa să rămâie C. luminat.

310.—Alt descântec, tot de deochiu.

Doamne! dăscântecu dă la mine
Şâ leacu dă la tine,
Şâ dă la Maica Precesta.
D'o fi dăochiat dă rumân,
Să-i crăpe boaşâle,
Să-i cure pişatu,
Să mire lumea dă el,
Cum s'a mirat el dă C.
D'o fi dă fămeie
Să-i cază cosâţile
Să-i crăpe ţâţile,
Să-i cure laptile,
Să-i moară copilul dă foame,
Să mire lumea dă ea,
Cum s'a mirat ea dă C.
D'o fi dă fată mare,
Să-i cază *pleterii*,
S'o râză fetile.
Cum s'a mirat ea dă C.
D'o fi dă apă,
Să-i sece isvoarile;
D'o fi dă soare,
Să-i pieie razile;
D'o fi dă vânt,
Să-i cază aripile;
D'o fi dă codru,
Să-i cază frunza,
Să-l lase curat, luminat,
Ca argintul cel curat.
Cum nu şade vântu'n gard,
Aşa să nu şază diochiu'n cap
Atunci, nici atunci.

Se repetă de trei ori.

Principele Ferdinand, Teleorman.

Pr. Fl. A. Drăghici

BOLI LA VITE, LEACURI ŞI DESCÂNTECE.

30.—*De viermi.* Se descântă în 3 zile la o holeră cu o cute sau piatră.

Holeră, holeră,
Să te duci la (cutare) vită,
Şi s'o'mpungi cu ţăchii tăi,
Să-i chice ghermii,
Şi s'o curăţi de punoaie,
De răutate,
De usturime,
Şi de mâncărime,
Auzi?.. Să te duci,
—Las că mă duc.
—Auzi? să te duci,
Că te omor cu chiatra asta.
—Las că mă duc.
Eu (numele descântătoarei) cu [chiatra,
Pe holeră am discântat,
Şi vita (cutare) s'o îndreptat.

Dela Maria S. Merlă de 64 ani din Murgeni-Tutova.

T. Popovici.

CÂNTECE

2008.—Foae verde-a bobului,
Necăjit ca mine nu-i
Jelui-m'aş vântului;
Vântul suflă sus la munte,
Şi n'are timp să m'asculte.
Foae verde-a bobului,

N'am o scară să mă sui,
Sus în slava cerului;
Să iau cheia să descui,
Să dau drumul dorului,
Pe fața pământului,
Pe deasupra codrului.
Jăli-m'aș munților,
De dorul mândruților;
Jăli-m'aș codrilor,
Tot de dorul fetelor;
Jăli-m'aș la smicele,
De dorul mândruții mele;
Jăli-m'aș drumului,
Drumul e cu bolovani,
Nu poci trăi de dușmani,
Că sunt mulți arde-i-ar focul,
De nu-i mai curdinde locul;
Și sunt mulți arde-i-ar para,
De nu-i mai cuprinde țara.

2009.—Foae verde trei spănace,
Tu te duci, badeo, sărace,
Eu cu dorul ce m'oi face?
—Tu-i face mândruță bine,
Că rămâi în sat la tine,
Și mai sunt voinici ca mine,
—Fie voinici câți de mulți,
Să treacă de brazi în sus,
Dacă nu-i cine s'a dus.
Fie voinici ca iarbă,
Da ca puiul de geabă.
Fie voinicei și-o sută,
Ca puiul nu mă sărută,
Fie voinicei ș'o mie,
Ca puiul nu mă mângâe.

2010.—Foae verde foi de luncă
Ia-mă Doamne și m'aruncă,
La fata cu fota scurtă,
Ca să-i văz picerile,
Albe ca lebedile,
De mă prind frigurile.

2011.—Când te văz cu șorțul
[roșu,
Mă perpeliam ca cocoșu.

2012.—Și-aolică nu mai poci,
Alergând după boboci.

2013.—Și iar verde măr mustos
I-auzi mândro ce frumos,
Stringe-o'n brațe, pune-o jos,
Și mi-o sărută frumos.

2014.—La horă mă'ndes, mă'n-
[des,
Și acas' nu pot să țăs:
Țăs o natră, rup o spată,
Țăs un cot, l-arunc în pod.

2015.—Foae verde, bob năut,
Eu o mândră am avut,
Tot i-am spus mă duc, mă
[duc,
Și ea tot nu m'a crezut,
Dar acuma tot mă crede,
Căci mă duc, nu mă mai vede

2016.—Prăpădi-m'aș ca și piru,
Să'nfloresc ca trandafiru,
Să miros ca rosmalinu,
Rosmalinu s'a uscat,
Dorul mândrei m'a uscat.

Dela Șt. Lambă, Conțeștí-Muscel.

Al. Saint-Georges.

2017.—Foae verde iasomie,
Vlaicule [1],
Nu ți-a spus măicuța ție,
Să te lași de meserie,
Meseria-i de la dracu',
Ea la toți le pune capu',
Tu maică n'ai ascultat,

[1] Se repetă după fiecare rând cuvântul „Vlaicule".

In *aeroplan* te-ai urcat,
Şi'n aer tu ai sburat.
Şi-ai plecat să treci Balcanii,
Să dai mâna cu duşmanii.
Şi-ai plecat să treci Carpaţii
Ca să dai mâna cu fraţii.
Şi-ai vrut să treci florile,
Ca să-ţi vezi surorile.
Şi-ai plecat să treci toţi munţii
Să dai mâna cu părinţii.
Şurupurile s'au slăbit,
Benzina s'a isprăvit,
Monloraşu ţi-a plesnit,
La Brăneşti tu ai căzut,
Ai căzut şi ai murit,
Intr'un ceas şi 'ntr'un minut,
Maică-ta că te-a jelit,
Regele c'a auzit,
Şi la tine c'a venit,
Mare pompă ţi-a făcut.

Auzit de la sold. Iordache Constantin, din Reg. Mircea No. 32 com. Surani, jud. Prahova. (Se cântă ca un adevărat bocet şi foarte mult, în satele Prahovii).

2018.—Foae verde iarbă lungă
De s'ar face dealul luncă,
Şi poiana mititică,
Pe supt sălciile din luncă,
Să-mi văz mândra când se
[plimbă,
Şi de prânz unde mănâncă,
De namiez unde se culcă,
Subt ce umbră se umbreşte,
Şi unde se odihneşte:
Subt umbra aninului,
Mult mi-a uscat zilele!

2019.—Luncă, luncă, mult eşti
[lungă,
Şi n'am cal să te ajungă,
Căci calul ce l-am avut,
M'a pus naiba, l-am vândut,
Pentr'un pustiu de iubit.
Numai pasul murgilor,
Ştie sama luncilor.

Dela serg. Chiru Marin, Mircea 32, Chiojdeuca-Prahova.

S. Manole

2020.—Joacă, fată, te roteşte,
Du-te-acasă de râşneşte,
De râşneşte-un tăbulloc,
Ca să ai şi mâni la joc.

Auzită la hora din satul Tudora jud. Botoşani.

O. Rotundu.

2021.—Foae verde viorea,
N'am voinici de sama mea,
Să-mi sae săritoarea,
Şi-am voinici d'ei tinerei,
Câte doi şi câte trei,
Umblă noaptea prin bordei.
Câte doi şi câte patru,
Cutează şi la'mpăratu,
Câte patru, câte opt,
Cutează noaptea dă foc.

2022.—Foae verde bob năut,
Mi-a'nflorit florile'n crâng,
Şi n'am cu cin' să le strâng,
Că le-aşi strânge cu Maria,
Da mă ştie *omeniia*,
Şi le-aşi strânge c'un băiat,
L-a pus naiba s'a'nsurat,
C'ala mi-a fost mie drag,
Nici mustaţa nu i-a dat,
Iera bun de sărutat.

2023.—Foae verde viorea,
Tăiam calu cu scara,

O B O L U L

Prietenilor Revistei «ION CREANGĂ» pentru strângerea fondului

Bustul lui Ion Creangă la Bârlad

Suma adunată 1108.90

DE LA ADMINISTRAŢIE

Adeverinţe. S'au primit sumele şi s'au tăiat adeverinţele pentru Păr. *T. Chirculă*, Bârlad, 5 lei: D. D-r *P. Casian*, Hârşoveni-Vasluiu, 5 lei.

Domniei-Sale
Domnului Artur Gorovei
Comuna
prin Oficiul .... Județul Fălticeni

Picioru trăgătoarea,
Aplecându-mă pe şea,
Să sap la o vioreà.
Să mi-o scot cu rădăcină,
S'o puiu la Lina'n grădină,
Să mi-o puiu lângă fereastră,
Să-i intre mirosu'n casă.

Jud. Vâlcea.

C. Danilescu.

GLUME, JĂTII, TACLALE.

375.—Doi ţigani la stână.

Doi ţigani odată la stână s'au dus să prindă sămânţă de oaie lae-bucălae. Unul din ei luă şi scripca. Şi ajungând spre sară la stână tocmai când ciobanii ospătau la masă, cel cu scripca intră în stână, iar ciobanii l-au pus la masă. Apoi după ce s'a săturat ţiganul, a început a le cânta din scripcă, iar ciobanii au prins a juca că nici călcâile nu se zăriau. Al doilea tovarăş, Istrate, s'a pus la pândă sub o tufă şi văzând că ciobanii s'au îndârjit la joc a prins a lua câte o oae şi a le duce la gârlă, în vreme cel dintăi ţigan trăgea mereu din scripcă zicând:

Tupilate, măi Istrate,
Că te vezi pe jumătate;
Tupilate mult în zare,
Că ciobanii joacă tare
Cu mioara în spinare,
Până-i da în gârlă'n vale.

Din Vârful câmpului, Dorohoiu

D. Urzică

375.—Din răpezeală.

Am fost la făină ca să aduc dughiană, ca să facă Rusalii azi mama că mâne-s plăcintele.

O. Rotundu

377.—Tot, tot, tot!

Un bărbat iabraş din cale afară ţinuse vre'o şase femei şi pe toate le băgase în mormânt. In sfârşit ce mai la deal la vale era aşa de amarnic, în cât nimenea nu voia să-şi mai pue capul sub evanghelie cu dânsul, dar era putred de bogat.

O hanţuşcă de femee din satul vecin, auzind că e aşă de bogat, nu se sfii de amărnicia lui şi se hotărî a ţine casă cu dânsul.

Bărbatul acesta însă avea obiceiu lui. Prinse o vrabie, o tae şi dându-i-o nevestei noi, îi spuse ca să-i facă zamă, răsol, iar picioarele şi maiul fripte.

Femeia făcu cum i-a spus. Dar uităi să spun că femeia nu mânca cu dânsul, ci totdeauna deosebit, căci îi făcea rău sgârcitului să-i facă asemenea pagubă.

Azi aşa, mâni aşa, femeia se cam săturase de hazul lui şi ce casă era aceia, dacă într'o zi se îndestula cu o vrabie «Tot vrabie am mâncat la casa lui tat'meu! Ea lasă că-i fac eu boala» căci bărbatul când îşi tăia pasărea îi spunea să i le dea pe număr toate la mâncare, să nu cumva să lipsască ceva!

Ea de la o samă nu mai căta de rânză, de maiu, căci doar e de vrabie, ci-l lăsa să se irojască aşa. Când colo la masă bărbatul zise:

— Măi nevastă unde-i maiul şi rânza?

— De, bărbate, s'au pierdut.

— Cum, zise sgârcitul furios; le-ai mâncat tu?

— De, fie ş'aşa, zise femeia s'o scoată la capăt.

— Ai mâncat maiul, rânza, *tot, tot*?

— *Tot*, omule, că doar nu era de rămas.—*Tot*, zise avarul îngălbinit, şi rămase leşinat pe scaun lângă masă, tot murmurând cu spume la gură: *tot-tot-tot..?*

Femeia dacă vede una ca asta chiamă vecinii să-i ţină lumânarea şi trimise şi la primar.

Când veni primarul femeia îl chiamă deoparte zicându-i:

Iaca,domnule primar, bărbatu meu din nenorocire trage să moară, şi pentru credinţă ce i-am păstrat, îmi lasă mie tot avutut său; fă toate formele ca să iscălească înainte de a închide ochi.

Bărbatul se pierdea zicând mereu tot... tot... tot,.. iar primarul după ce făcu formele, puse dinaintea sgârcitului şi le iscăli tot murmurând: „Tot, tot, tot“. Şi muri sgârcitul iar femeia huzură de bine căci avea cu ce, şi ştiuse să-i dea de lec.

N. I. Munteanu.

CRONICA

Teodor T. Burada: Istoria Teatrului în Moldova. Vol. I. Din cele 350 de pagini, aici ne interesează numai partea I (p. 1—88): *Privelişti, datini jocuri şi petreceri populare*, scrise de mult, în cari lucrările noi, prin ur mare, nu aduc nici o contribuţie: *Irozii, Colindele, Steaua, Păpuşele, Pluguşorul Nunta ţărănească, Sorcova, Căpra sau Turca Căluşerii, Scrânciobul, Raparudele, Pehlivanii, Drăgaica, Măscăricii, Suitarii, Geamala, Hagi-Ivat, Caloianul, Cucii, Saegiii Lăzărelul, Scoaterea cailor domneşti la ciair, Udarea cu apă, Jocul giretului, Jocul halcalei, Chirialeisa*, sunt toate capitolele acestei părţi,—deci, nici toate priveliştile, datinile, jocurile şi petrecerile pomenite în trecutul românesc, şi nici toate populare. Paginile acestea însă trebuesc primite cu căldură, cade la cel mai bătrân folclorist român ale cărui jertfe pentru culegeri prin locuri foarte îndepărtate tinerii noştri nu le cunosc.

T. Pamfile.

Anul VIII.—No. 11. Noembrie 1915.

ION CREANGA

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACȚIA :	ABONAMENTUL ANUAL	ADMINISTRAȚIA :
T. PAMFILE	In țară 5 lei	M. LUPESCU
Bârlad, str. Corbului	In străinătate 6 „	Zorleni-Tutova.

SOCOTEALA UNEI MORI ŞI A UNUI IAZ, CU UN VEAC IN URMĂ.

Documentul ce urmează l-am aflat la d-l M. Focşa, primar în Floreşti-Tutova, de neam de pe Elan, jud. Fălciu. Il dau, în cele ce urmează pentru a se vdeà atâtea lucruri de seamă, în latura îndeletnicirii morăritului, din care nu peste mulți ani, nu va mai rămâne nimic.

Izvod de cheltuială ce s'au făcut de la 1815 Maiu 22 pără la 1819 Maiu 30 pentru cheltuială morii ot[1] Giurcani, cari să vor numi mai jos.

Lei par[a]le cu rădicare roții al doile.

130 — Cumpărătura petrilor acestor noă cari s'au cumpărat de la capt. Tănas Mogălde ot Costeştii

8 -- Chirie adus[ului] petrilor.

32 — Pe patruzăci ocă de her nelucrat, ocă de her căti 32 parali.

4 — Cheltuială mè la tărgul Bărladului şi şăzut la calintir[2].

12 — Țiganilor pe lucru herului de sus arătat.

8 — Patru oameni meşterilor Țigani, măncare şi băutură la lucratul hearălor acestor noă.

8 — Lui Vasile Morar la juguitul şi gărlicitul pietrelor,

1 20 Lui Mărgean Morar la lucru.

5 20 Lui Tudorachi Cazangiul tij[3].

1 10 Lui Gheorghi Rotariul tij.

1 10 Lui Felis Zlatcovli tij lucru.

1 20 Lui Gheorghi Pante pentru un car de nueli.

5 20 Lui Tudorachi Bejănariu tij pe lucru.

10 — Un car de chereste pentru trebuință roții cu lucru cu tot.

37 — Cheltuiala măncării şi a băuturii o[a]menilor de sus arătaț în 16 zile.

[1] Din. [2] Gazdă, găzduire. [3] Deasemeni (la lucru).

32 — In şaisprezece zile trecute la lucru cu oamenii din preună, preot[ul] şi fiiul său.

Cheltuiala iazălui.

366 — Pe una sută şi doi stănjăni proşti, plata trei lei pe stănjăn ce e-au dat la oamenii cari au iazit.

120 — S'au socotit munca preotului Vasăli şi a feciorului său, cu caru şi cu boi, şasăzeci de zile ci au muncit cu oamenii din preună la iaz.

60 — Am socotit cheltuiala măncării a muncitorilor într'aceste şasăzeci de zile, măcar că mai mult s'au cheltuit, dar noi atăta am socotit.

15 — Caru şi cotigă ci s'au istovit la iazit.

12 — Un car de scănduri cu chiri[e] cu tot ce s'au aşăzat la stavilă.

10 — Un car de şărampoi cu chirie cu tot.

886 20 Adică opt sute opt zeci şi şasă lei şi 20 parale fac de toţi banii chnltuială morii şi a iazului.

Iscălesc martori: Necilet, Chiriac Cazangiul ot Giurcani,

T. Pamfile

UN «FISIOLOG» ROMÂNESC DIN VEACUL AL 18-LEA. [1]

9. *Pentru vulpe.* Vulpea iaste ţiganie prea vicleană şi marghioală.

Când naşte pre puii ei, îi face neîndreptaţi, adecă nu să cunosc părţile, adecă carele iaste obrazul, carele e trupul, ci numai carne face singură, apoi le îndreptează cu limba ei, precum face şi ursoica. De lup foarte tare să teme şi pre epuri îi vânează cu marghiolii şi cu jocuri şi-l prinde şi-l sugrumă. Iară când flămânzeaşte, să duce în mijlocul drumului şi să face moartă şi tinzându-să pre pământ, îşi ţine răsuflarea. Atunci ciorile văzându-o pre dănsa moartă, să pogoară să o mănănce, iară ea cu gura şi cu labele apucă câte poate. Să bate tare cu găinele şi când sânt sus şi nu poate să le mănânce stă dedesupt şi să uită sus spre dănsele tare şi ochii ei strălucesc ca focul. Atuncea găinele, de frica ei, cad jos şi le apucă de găt, să nu strige. Iară când o gonesc oamenii, tărăşte coada pre pământ jos, ca să-şi piarză urma ei. Iaste şi tămăduitoare la cei podalgoşi: o pune într'un vas

[1] Vezi no. trecut, p. 278-81.

Anul VIII.—No. 11. Noembrie, 1915.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură şi artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

REDACŢIA:
T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRAŢIA:
M. Lupescu, Zorleni-Tutova

BÂRLAD

Exemplarul:

In ţară . . . . . . 40 de bani
In străinătate . . . 50 » »

Abonamentul anual:

În ţară . . . . 5 lei
În străinătate . . . . 6 „

TIPOGRAFIA ŞI LEGĂTORIA DE CĂRŢI, CONSTANTIN D. LUPAŞCU.

DE LA REDACŢIE.

Lămuriri.—Materialul ce ni se trimete să fie scris pe o singură parte a hârtiei; ar fi bine să se scrie numai pe sferturi de coală.

— Să nu se scrie pe o hârtie mai multe feluri de culegeri, de pildă cântece şi gâcitori, datine şi cuvinte rari. şi altele, ci fiecare pe hârtia sa.

— Scrisul să fie cetet, mai ales acolo unde-i vorba de cuvintele rari, căci greşelile ce s'ar face punând de pildă pe *u* în loc de *n*, pe *a* în în loc de *o* şi pe *c* în loc de *e*, ar fi foarte mari.

— La un plic nerecomandat pe care se scrie «manuscrise de imprimat», ajunge o marcă de 5 bani pentru 100 de grame; pentru 150 grame trebue 10 bani. Aceste manuscrise însă, nu trebue să cuprindă scrisori particulare, cari să se facă numai de-oparte prin cărţi poştale. Să se adauge timbrul de ajutor.

— Persoanele cari cer lămuriri, le vor găsi la poşta redacţiei dacă nu alipesc o carte poştală sau mărcile pentru răspuns.

BIBLIOGRAFIE

Pr. N. V. Hodorabă. Războiul în Bucovina şi Galiţia, Iaşi Tipografia Naţională. Ionescu şi Bogdan, 1915, 40 pagini, 50 bani.

B. Marian, Dicţionar de citate şi locuţiuni streine, Edit. Libr. H. Steinberg, Bucureşti, 1916, 224 p., 2 lei.

V. G. Ispir, Introducere în studiul religiunei comparate, Bucureşti, «Flacăra», 1915, 144 p., 3 lei 25 b.

135.—„Pietre de praştie". D-l G. Florescu, învăţător în Floreşti jud. Argeş, ne trimite trei „pietre de praştie", numite astfel după tradiţia populară. De fapt sunt trei bucăţi de lut ars, cu câte trei cornuri, unele ciocnite. In figuri, mărimea li s'a redus la jumătate. Au grosimea mijlocie de un centimetru.

Intâlnindu-le pentru întâia dată, am dori din alte părţi, fie alte „pietre" cu însemnări tradiţionale asupra lor, fie din partea altora, precise notiţe arheologice. (Miron Costin, III, p. 143).

---

de aramă şi bagă şi untdelemn mult şi o lasă de ferbe până se dejghioace cu totul întru acel untdelemn. Şi aşa, cât ar putea răbdà, bagă picioarele înăuntru cel ce are podalghie şi să vindecă.

10. *Pentru bou.*[1]

11. *Pentru corcanu.*[2]

12. *Pentru cocoru.*[3]

13. *Pentru bufniţă.* Bufniţa iaste pasăre zburătoare. Iaste foarte vicleană, că măcar că nu vede ziua să prinză vre-o pasăre să mănânce, însă să joacă cu dânsele toată ziua şi face shime, adecă semne de râs, cât să iau după dânsa pasările ceale mici. Şi cu aceste jocuri ale ei, stau pasările toată ziua şi să uită la dânsa. Pă când să face noapte, atuncia vede bine şi răpeaşte doao-trei de mănâncă şi-şi umple pântecele ei; şi pentru jocurile ce face toată ziua îşi ia osteneala ei. Să luptă cu cioara tare, căci cioara, zice îi mănâncă oauăle bufniţii, iară bufniţa iară mănâncă noaptea ale cioarei; şi aşa au mare mânie. Noaptea umblă deasupra caselor şi de găseaşte vreun şoarece, îl răpeaşte şi-l mănâncă.

14. *Pentru bufniţa de mare.* Iaste un peaşte de mare ce-i zic bufniţă.

---

1 S'a tipărit în *Calendarul Revistei „Ion Creangă" pe anul 1914*, pag. 42.
2 S'a tipărit în Revistă, anul VII-lea no. 1, pag. 5.
3 Idem.

Să mănâncă cu peştele cel câinesc şi are acest obiciai, când vede, [are] frică de oameni.

De are pui mici, îi înghite în ciasul acela şi fuge cu dânşii; şi deacă trece frica aceaia, iarăşi îi boraşte întregi şi vii. Această obicinuinţă are şi peştele cel căinesc, de-şi înghite puii lui când are frică de delfin, sau de alt chit şi iarăşi îi boraşte întregi şi vii.

15. *Pentru delfin.*

Delfinul să află în toată marea şi iaste jivină iubitoare de om. Şi când aude în corabie să cânte sau să zică cu organele, urmează după acela loc mult. Şi de ar găsi om mort în mare îl scoate cu botul împingându-l până la uscat, ca să-l găsească oamenii, să-l îngroape.

Iară somnul lui iaste acesta: Să întinde pă valul mării şi aşa doarme, până când să pogoară întru adâncul mării. Şi când să atinge jos de năsip să deşteaptă, şi iară să suie în sus şi iară doarme. Şi întru aceştaş chip trece doao-trei ceasuri şi acesta iaste somnul.

Iară când să bolnăveaşte de moarte, mănâncă un peşte ce să chiamă *pithicos*, ce iaste asemenea maimuţii care să află şi pre pământ şi aşa să doftoreaşte.

Iară mueruşca delfina naşte numai doi pui, care sug la ea ca viţele ceale cu 4 picioare. Atâta iaste iubitoare de fii, căt s'ar întâmplă să izbească păscarii pe vreunul din pui ei au cu ostiea sau altcevaş arc, şi să va întâmpla muma lor de faţă, nu fuge ci cade şi ea deasupra puilor, până când lovesc şi pre dânsa şi o omoară. Iară când să prinde delfinul în mreajă, şade şi pă când trag mreaja oamenii din adâncimea apei, el mânâncă câţi peşti, sânt prinşi înlăuntru în mreajă; şi când vede că au ajuns la apă puţintică, atuncea cu botul rupe mreaja şi fuge. Şi pentru că nu are ficaţi, sare iute în apă căci că îşi strânge răsuflarea şi să aruncă ca o săgeată. Au obiciai delfinii şi când înoată mulţi, pun înaintea lor pre fii lor şi după dânşii pre mueruşcile şi apoi urmează şi bărbătuşii.

16. *Pentru filu.* Filul iaste gadină mare cu 4 picioare. Oamenii cei proşti îi zic *pilu*. Acesta, de nu să va face de 12 ani, nu să împreună cu mueruşca, pentru că fiind atâta de mare jivină, nu iaste cu putinţă să nască muma lui, de nu va fi mare la vârstă, să fie de 12 ani. Pentru aceasta trăiaşte şi mulţi ani: 50 şi 60. Şi când va să nască pui, nu naşte pre pământ, ci merge în la-

cul sau în apa curgătoare şi acolo naşte. Pentru că filul nu are genunchi ca celelalte cu câte 4 picioare, ci îi sânt picioarele lui un lucru ca lemn mare. Şi deacă cade pre pământ, nu-i iaste cu putinţă de a să mai sculà; pentru aceasta naşte înlăuntru şi el înotând, ese afară pe uscat şi să hrăneaşte cu buruieni.

Iară când vor oamenii ca să-l prinză, taie copacii cei mari şi-i lasă puţintel aţânaţi şi acel fil are obiceai răzămându-să de copaci, aşa-şi doarme. Şi când va să razime trupu' lui, să să odihnească şi să doarmă, să taie copaciul de tot de greutate şi cade filul jos pre pământ; şi de vreme ce nu are genunchi, nu poate să se scoale şi oamenii îl lasă acolo flămând multe zile. Şi după ce se îmblânzeaşte, îl leagă şi-l duc unde vor. Iară alţii îl prind într'alt chip: sapă groapă mare, largă cât încape trupu' lui şi cât să aibă voe să se întoarcă. Şi groapa, cât merge în jos, o face mai îngustă, ca un gârlici de pivniţă. Apoi bagă în margenile gropii doi-trei pepeni mari, ştiind că foarte îi place; şi acolo merge ca să mănânce şi ei se rostogolesc şi merg în jos în groapă şi filul să pogoară în jos ca să mănânce. Şi când merge jos întru strâmtoare şi nu mai poate ca să să întoarcă, atuncea năvălesc vânătorii cu lemne şi-l bat mult şi el neputând să să întoarcă în altă parte, nu are ce să facă. Intre acei vânători iaste un om îmbrăcat în haine albe, că-l izbăveaşte de bătăi şi încă îi duce şi puţintel fân şi să obicinuiaşte cu el şi îi are mare dar. Şi aceala cu îndrăzneală să sue sus în spatele lui şi şade.

După acestea, văzând că s'au îmblânzit şi s'au obicinuit cu omul acela, sapă pe departe groapa aceea şi iase filul şi-l trage acela, cel îmbrăcat cu haine albe, ce s'au obicinuit cu el. Iară ceialalţi oameni stau de departe până să se dea şi cu dânşii. Are dară doi dinţi mari, care sânt de mult preţ, căci nu numai la cuţite sau la alte ce lucrează oamenii, ci şi răsura dinţilor bem înăuntru în vin şi vindecă pre oamenii cei ce scuipă sânge.

Totdeauna scutură urechile lui, că se teme de muscă şi de ţânţari să nu se atingă de el.

Au filii şi alt obiceiu: Când vor să treacă vreo apă, întâi pun pre malacii cei mai mici şi trec şi atunci trec şi cei mai mari. Şi aceasta o fac, ca să nu treacă întâi cei mari şi să facă gropi adânci cu picioarele lor şi să să înece cei mai mici. Iară moartea lui iaste când să face de 60 de ani, sau mai întâi, de să va întâmpla şi va face şoarecile cuib în urechile lui.

C. N. Mateescu.

PLUGUŞOR.

21.—Aho, oho,
Bine seara n'a 'nsarat,
Noi cu plugul ne-am luat.
Stați băeți nu trageți brazda,
Să 'ntrebăm pe domnul gazda
Dacă-i bine de arat
Pe omăt şi ne 'nghețat.
Când ne-am pornit la arat
Mândru soare s'a 'rătat;
Când ne-am pornit la grapat,
Mare omăt a picat.
Dar badea la lună, la săptă-
|mână
Dimineață s'a sculat,
Ochii negri şi-a spălat.
La icoane s'a'nchinat,
Şi-a luat un păhărel de vin,
Să-i fie inima deplin.
Ochii în grajd a aruncat,
A ales un cal negru ca corbul,
Iute ca focul,
De nu-l prindeà locul.
Unde călcà, scânteie vărsà
Balta săcà, broasca făceà ocacà,
Fugi lelo că te-a mâncà.
La câmp a alergat,
Să vadă grâul mare şi 'nspicat.
Era'n paiu ca trestia,
In spic ca vrabia,
Şi'n grăunte ca mazărea.
De nouă ori l-a 'ncojurat,
Trei spice de grâu a luat,
In buzunar le-a aruncat,
Şi acasă a plecat;
Pe masă le-a frecat,
Toată gloata s'a bucurat.
Iar giupineasa gazda
Din pat s'a sculat,
C'un brâu lat din Țarigrad luat
Puțin pe şele lăsat;
Din rochiță *pălăind,*
Din batistă vânt făcând.
Şi s'a supărat că grâu-i nesc-
|cerat.
Badea la Tighina a apucat
Şi oțel o cumpărat;
Ca să facă secerele,
Pentru copile tinerèle.
La copila bătrâioară:
Secerea mai bunişoară.
La copila tinereà,
Secerea mai rea.
Ei cu dreapta secerau.
Şi cu stânga legau,
Cu piciorul în clae aruncau.
Plan înainte plănuiau
Şi clăi mândre ridicau.
S'a dus badea'n deal la her-
|ghelie
Şi-a ales nouă epe
Suruepe
De câte nouă ani sterpe.
Cu potcoavele crapate,
Cu sârmă legate.
Mânzu nu le-am mai văzut,
Laptele nu le-am băut.
Şi-a făcut aria în *zelişlea* vân-
|tului,
In buricul pământului.
Cu aria de aramă,
Cu stâlpii de cataramă,
Cu otgon de ibrişin,
Ca că meargă treaba'n plin.
Cu copitele treerau,
Cu coada felezuiau,
Cu nările vânturau.
Cu urechea'n sac turnau
Nici căuş nu trebuia.

Şi-a pregătit nouă cară
Cu povară,
Şi le-a dus apoi la moară,
La moară la Ibăneşti.
Iar hoaţa cea de moară,
Când a văzut atâtea cară,
Cu povară,
A pus coada pe spinare
Şi-a plecat la lunca mare,
Lunca mare, frunză mare;
Lunca mică, frunza pică,
Şi păştea pe-o vălicică,
Numai iarbă şi căpşună,
Adevăr că nu-i minciună.
Dar morarul meşter bun,
Hătu-i-aş bărbuţa'n c...
Stricat de vărsat.
Dar bine 'nvăţat,
Cu luleaua'n dinţi,
Cu ochii boldiţi,
Mucii curgeau
Luleaua-i stângea,
El de cruce suduia.
C'o mână de grăuncioare,
Şi una de tărâcioare;
—Tpru!-tpru! şi beheheà!
Pân'ce-o pus mâna pe ea.
Şi i-a tras un pumn în cap.
Şi-a aşezat-o pe dulap.
Şi i-a tras unul în gură,
Şi curgea făină bună.
Dar nu curgea făină,
Ci aur şi mărgărintar
Ca pe la d-voastră boeri mari.
A măcinat un sac ş'un tăbultoc
Şi l-a dus la cuconiţa dumisale.
Ea din camară în camară.
Pân' la a noua camară.
A ales o sâtă de mătasă
Şi i-a părut că-i prea deasă,
Şi a ales una de bumbac,
Şi i-a venit pe plac.
Cerneà, nu cerneà,
Colacul în patru împleteà.
A făcut un colăcel,
Mândru şi frumos
Cum e faţa lui Hristos,
Şi l-a pus în cuiul cel de jos.
Pentru noi plugaraşi de scos.
Rupe'n două;
Dă şi nouă;
Rupe'n trei, dă şi lui Andrei,
Andrei blăstămat,
De trei zile n'a mâncat.
Dar noi am mai urà,
Dar ne temem c'om însara.
Noi nu suntem de pe ici,
Suntem dela Buda-veche,
Unde mâţa strechie.
Şi motocul miorlăeşte,
C'a mâncat un cap de peşte,
De trei zile nu grăeşte.

Vârful-Câmpului, Dorohoi. **D. Urzică**

POVESTIRI ŞI LEGENDE

357.—Ursul şi omul.

Dedemult, dedemult, ursul stăpânia lumea. Într'o zi el prinsese un om, dar fiind sătul, nu l-a mâncat. Ca să-l aibă gata când i-o fi foame, el l-a dus într'un loc unde avea săpată o groapă ca să

prindă vânatul ce-o trece p'acolo. El a pus pe om în groapă şi văzându-l că e prea înalt, fiind-că trecea de-o palmă-două capul omului de-asupra groapei, a pus pe om să stea lângă groapă, afară, şi el s'a băgat în groapă ca s'o mai adâncească. Cu ghiarele săpă pământul în fundul gropii şi cu labele pe urmă îl aruncă afară. Pe când săpă el, omul se gândia ce-o fi vrând ursul să-i facă. Pe când se gândia, a văzut alăturí de groapă un pietroiu mare. I-a dat în gând ce vrea ursul şi pe când ursul era aplecat să ia cu labele pământul săpat să-l arunce afară, omul a ridicat pietroiul şi l-a asvârlit cu putere în capul ursului, care a rămas mort în groapă. Apoi omul s'a dus acasă.

Şi d'atunci ursul a pierdut stăpânirea lumii.

Spusă de moş Barbu Rizea, 73 ani. Drăgăşani-Vâlcea. **C. Danilescu.**

DATINE ŞI CREDINŢE

1994.—*Moartea* ca şi naşterea e un fapt ce-l pate omul fără vestire. Totuşi se poate cine-va pregăti pentru aceasta ţinând socoteală de o mulţime de împrejurări. Înainte de a muri cine-va, cei ce-l înconjură trebue să ia măsuri ca să se spovăduiască. De multe ori după ce ia sf. taine bolnavul se face mai bine, iar de nu, moare în scurt timp. Iarăşi e bine ca să moară cu lumânarea aprinsă în mână căci de n'o fi lumânarea la venirea îngerului morţei, se zice că murind nu i se mai scade nici un păcat, ci merge să-şi dea sama cu toate câte le-a făcut. De aici se vede deci că durerea morţei cruţă omul de o parte din pacate. Mortul se ţine 3 zile, stând veşnic la cap cineva din neamuri la privighere, de obiceiu cei mai bătrâni.

Seara vin fete mari la fereastra odăei mortului să cânte:

Dac' a fost mai mult
Ven't-aţi şi-aţi luat
Floarea merăoarelor
Surioarelor!

Apoi intră în casă şi sărută mâna şi crucea ori icoana de pe pieptul mortului, dacă-i în vrâstă; de nu îl sărută pe faţă. Iarăşi mai este obiceiul ca să-i aducă mortului flori şi să-i pună la cap Femeele mai bătrâne, bocesc de zor şi de multe ori patima rachiului le fac de inventează bocete ce se cam potrivesc cu faptele mortului. În mâna mortului se pune un ban, de obicei de mică valoare, ca să aibă cu ce plăti cele 9 vămi pe ceea lume. A treia zi, cam pe la toacă se ridică mortul. Dacă-i sarac, i se pune

un preot, iar dacă-i mai chiabur, slujesc 2 sau mai mulţi preoţi. Aceasta e o mare cinste pentru mort şi familia lui. Când se ridică mortul din odaia cea mai curată şi se pune în sicriu, tot ce a fost sub el pe masă se dă de pomană celor ce-l duc la groapă pe năsălnie. Dacă timpul e prolivnic, se duce mortul în căruţă. Se leagă pe la toate colţurile câte o basma cu ban legat la o parte. Când convoiul ese pe poartă, se aşează neamurile mortului de o parte şi de alta a sicriului, soţul ori soţia la cap, iar în urmă vin femeile şi apoi bărbaţii. Inaintea mortului sunt preoţii cu dascalii şi oameni şi copii ce duc pomul şi prinoasele. Pomul se dă peste groapă; tot ce este în pom iea acel ce-l duce, iar pomul se îngroapă lângă mormânt. La fiecare răspântie se dă desleganie şi bine-cuvântare de locurile ce le-a umblat mortul odată. După prohod, la scoborîrea in mormânt fie-care asvârle câte o mână de ţărnă peste sicriu luându-şi ziua bună pentru totdeauna de răposat. Darea peste groapă se face după cum e şi starea omului.

Jud. Covurlui. **N. I. Munteanu.**

1995.—*Spartul oalei şi adusul miresei.* — Când flăcăii, ce se însoară,îşi iau de mirese, fete din alte sate vecine, la adusul miresei, flăcăii din satul ei, pun la anumite încercări pe mire şi pe toţi cei ce-l însoţesc. Această încercare este motivată de două lucruri şi anume:

Că nu orice flăcău, mai ales cei din satele străine, au drept să vină în orice sat şi să ia de nevastă pe orice fată într'ales.

Că chiar atunci, când nu-i alt chip şi fetele cele mai răsărite din sat se 'nmărită în alte sate streine, apoi acei ce le ieu, trebue să deie o dajdie şi să facă o încercare de luptă şi numai dacă isbândesc, au dreptul să-şi ieie ceia ce ei şi-au ales.

Mirele, însoţit de suita sa, formată din toate *nemăşugurile* deaproape din satul său, cei mai mulţi flăcăi, apoi barbaţi, femei şi fete, pleacă în trăsuri, însoţiţi de 2-3 lăutari — la cei bogaţi având la cai, batiste albe legate la ureche cu un capăt atârnând în jos. Vornicii şi nunul cel mare, cu şipuri ori ploşte pline cu vin ori rachiu, şi cu batiste albe legate la ele, iar vornicul la băţ împodobit şi cu cordèle şi casâncă ori şal; din când in când, se mai dau pe jos din trăsuri, şi oprindu-se, cinstesc pe toţi cei cunoscuţi, ce îi întâlnesc în cale şi îi poftesc la nuntă. Ceilalţi nun-

taşi chiue şi lăutarii cântă. Şi când s'apropie ori intră în sat, toţi pe rând dintre nuntaşi iar chiue şi flacăii împuşcă. La poarta casei, unde stă mireasa, stau adunaţi flăcăii din satul ei, cunoscuţi ei şi la toţi ai casei, ca să primească pe cei veniţi.

Pe când tovarăşii mirelui împuşcă şi chiue din nou, ceilalţi flăcăi din satul miresei s'aţin la poartă, ca să nu intre în ogradă nimenea, păn' ce mirele cu ai lui nu vor strică oala şi nu le vor da celor de sat, cinstea obişnuită. Oala spartă în fund, e pusă în vârful unei prăjini lungi; dacă-i scurtă, să înădesc două, şi e legată în vârful celui mai înalt pom ori copac, ce ce află în ograda ori grădina părinţilor miresei.

Mirele, de-i bun vânător, încearcă el singur să strice oala, împuşcând într'ânsa; iar când nu se bizue, îşi alege pe cine-va din satul lui, cari împuşcând, trebue să sfarme oala şi să cadă jos, însă în schimbul unui dar bun. După ce s'a dat oala jos, se dă cinstea flăcăilor de sat, dându-le vin, rachiu şi pâne.

După asta, toţi nuntaşii dintr'amândouă satele, se 'mpacă cum s'ar zice, se hiritisesc, se cinstesc, chiue şi flăcăii mai împuşcă. Poarta se deschide, lăutarii cântă. Mai aşteaptă ce mai aşteaptă ca să vie şi alţi cunoscuţi şi chemaţi. Flăcăii joacă în ogradă. După acestea, toţi intră în casă, se cinstesc cu rachiu, vin, zahar şi pâne şi se 'ncepe înhobotarea miresei.

În urmă se joacă danţul împrejurul mesei, ce stă pusă în mijlocul casei, învârtindu-se lanţ toţi nuntaşii de trei ori împrejurul mesei. Vornicul cântă şi strigă:

De trei ori pe după masă
Să scoatem piatra din casă;
De trei ori pe după masă
Să scoatem hora din casă.

Apoi se scoate nunta, se joace afară.

Mai joacă puţin, apoi să încarcă toţi nuntaşii în trăsuri, afară de părinţii miresei, şi pleacă în acelaş fel la locuinţa mirelui, unde se face nunta în toată regula, jucând toată ziua tineretul, punându-se la amiază masa cea mică, la care iau parte rudele şi cunoscuţii cei mai de aproape, închinând câte o găină, oaie, vacă ori altă ceva. Şi noaptea pe la 12—12½ se pune masa cea mare unde vin toţi poftiţii şi după ce li se închină câte un pahar cu vin şi-o batistă, dau pe masă bani după cât îi lasă inimă.

Nemţişor-Vânători, Neamţ. **A. Moisei.**

CÂNTECE

2024.—Foae verde şi-un lipan
Mai suie mândruţă 'n deal,
La umbruţa de tufan
Unde ne-am iubit un an
Şi din deal tuleşti de vale
Că vine neica călare,
Cu batista cu părale
Să-ţi dea, Leano, dumitale,
Numai pentr'o sărutare.

2025.—Şi-am zis verde foi-trifoi
Fă-mă Doamne-un piţigoi
La mândruţa pe război,
Să-i încurc eu firele
Şi să-i sărut buzele.

2026.—Foae verde şi-o mălură
Mândra care-o am acuma
N'aş da-o pe toată lumea.
Căci cu lumea n'am ce face,
Dar cu mândra fac ce-mi place.

2027.—Foae verde bob năut,
Ştii Leano ce-am pus de gând?
Ca să mă las de iubit,
Şi să mă fac om cinstit
Om cinstit şi bun de muncă
Cu şapte mândre pe luncă,
Om cinstit şi bun de casă;
Cu şapte mândre pe coastă.

Costeşti-Dâmboviţa.

Al. Saint-Georges

2028.—Foaie verde nucă seacă
Nu-mi trebue boii nici vacă,
Numai ochii tăi să-mi placă.

Miceşti-Tulova. **Gh. Boghiu**

2029.—Foae verde-a bobului
Cine crede-amorului.
Ardă-l para focului
Că dragostea-i mare câne,
Peste multe dealuri vine
Te pune seara pe braţă,
Te sărută cu dulceaţă.
Îţi mai spune mii şi sute,
Până te scoate din minte.
El flăcău se duce'n lume,
Tu rămâi fată cu nume.

2030.—Foae verde pelinită
Ce te-ai suparat drăguţă?
—Suparată-s pe barbat
Vine dela crâşmă beat
Şi mă ea la cetărat
Şi mă 'ntreabă ce-am lucrat
Eu spun zău c'am depănat
Şapte scule de bumbac
Şi unu de borangic
Ca să-mi fac un ibovnic.
Ibovnicul cum ce ţine?
Dimineaţa cu rachiu.
Peste zi cu cuvânt bun.
Seara c'un pahar de vin,
Ca să-i pun mâna la sân.
Şi să-mi dea un gălbănaş,
Ca să-l culc pe divanaş.
Invelit în oghelaş.

Vârful-Câmpului.
Dorohoiu. **D. Urzică**

2031.—Hai bordeiu, bordeiu, bor-
[deiu
Cu grindulița de teiu,
Cu *mârlocii* subţirei,
S'a 'ncuibat dragostea 'n ei!
Hai bordeiu cu gura 'n vale,

Tu mă faci să viu calare;
Hai bordeiu cu gura 'n jos,
Tu mă faci să viu pe jos,
Desculţ şi făr' de opinci,
Numai cu luleaua 'n dinţi;
Desculţ şi făr' de căciulă,
Numai cu ciomagu 'n mână!

2032.—Aulică, mor, m'aprind
Şi n'am voe să mă 'ntind,
Să mă 'ntind,
Să te cuprind,
Să-ţi cuprind eu mijlocelul,
Cum cuprinde lupul mielul;
Să-ţi cuprind şi mijloceaua,
Cum cuprinde lupul miaua!

2033.—Unde văd copilele,
Mă târăsc ca cânele;
Unde văd fetiţele,
M'aş târî ca mâţele;
Unde văd nevestele
M'aş târî ca şerpele;
Unde văd bătrânele,
Le sumuţ cu cânele;
Unde văd cârdul de fete,
Trec prin apă fript de sete!

2034.—Leliţo, dela Buzău,
Am auzit că ţi-i rău,
Că te iubesc numai eu;
Dar nici mie nu mi-i bine,
Că mi-i gândul tot la tine!

2035.—Pădurice rară,
Mândra stă pe-afară,
Plânge de s'omoară
Că Ghiţă se'nsoară!

2036.—Arde lumina în casă,
Cine mi-i drag, nu-i la masă;
Arde luminiţa bine.
Cine mi-i drag nu mai vine;
Lumânarea se topeşte,
Cine mi-i drag nu soseşte;
Lumânarea s'a topit,
Ce mi-i drag n'a mai venit!

2037.—Puseiu masasă mânânc,
Intinseiu mâna să'mbuc,
Imbucaiu de-o'mbucătură,
Mi se făcù clisă 'n gură!
Imbucaiu de două ori
Şi oftaiu de nouă ori.
Şi iar stau şi mă gândesc:
De ce să mă *ofticesc?*
Zică lumea cât a zice,
Dragostea să nu mi-o strice;
Zică lumea cât a vrea,
Dragostea toată-i a mea,
Păn' mi-a sunà scândurà,
Şi păn' mi-a cântà popà!

2038.—Foiliţă fir de linte,
Câte cărăruşi pe munte,
Toate-s de mine făcute.
Numai una să mai fac
Pănă la drăguţa 'n prag.
Să mai fac o cărăruşă
Pănă la drăguţa 'n uşă!

2039.—Dragostea de fată mare
Ca fasolea din căldare
Când îi pui un pumn de sare
Şi dulceaţă nu mai are;
Dragostea de copiliţă
Ca zeama de prepeliţă;
Dragostea cea de holteiu,
Ca şi zeama de coteiu!

2040.—Foae verde murele,
Cucu, cucu, puiule...
Usca-i-s'ar mâinele,
Cui face săcurile,

De taie pădurile,
Şi rămân tulpinile,
De 'nfrunzesc crângurile
Şi 'mpuiază mierlele,
Să iubesc nevestele,
Nevestele, fetele,
C'atea ştiu dragostile!

2041.- Dragostea de cin' se ţine,
Îl face neom pe lume;
Dragostea de cin' se leagă,
Nu-l lasă cu mintea 'ntreagă,
Îl face din om neom,
Îl usucă ca pe-un pom,

2042.—Ca pe-un pom nerodilor,
Când nu face vara flori,
Nici umbră la călători;
Când nu face vara roade,
Nici umbră pe la noroade!

2043.—Pentru mândra care-mi
[place,
Nici juraţii n'au ce-mi face,
Nici juraţii satului,
Nice domnii sfatului.
Domni 'n sfat se sfătuiesc,
Eu cu mândra mă iubesc!

2044.—Foaie verde şi-un oţel,
Ce caţi, puică, prin muncel?
— Cat o vacă şi-un viţel,
Şi-un drag de ibovnicel,
Care m'am iubit cu el.
Vaca s'o mănânce lupii,
Şi viţelul să plesnească,
Ibovnicul să-mi trăiască,
Pe mine să mă iubească.
— Foae verde micşuneà,
Ce caţi, puică, pe vâlceà?
— Cat o vacă şi-o viţea
Şi mai cat şi dragosteà
C'am pierdut-o pe-aiceà,
Şi-ai găsit-o dumneata
Şi-ai legat-o 'ntr'o basmà

2045.—Lele, lele şi iar lele,
Cu batista pe sprincene,
Cu părul făcut inele,
M'ai răpus fără de vreme.
M'ai răpus şi m'ai uscat,
La grea boală m'ai băgat!

2046.—Frunză verde şi-o sipică
Cine are ibovnică,
I se pare noaptea mică;
Şi velinţa uşurică;
Cine ibovnică n'are,
I se pare noaptea mare,
Velinţa grea în spinare,
Iar conacul [1] zi de vară!

2047.—Foae verde tiriplic,
Trece Ioana pe colnic,
Răsucind la borangic,
Cu ochii la ibovnic
Şi pe fus n'are nimic.
Răsuceşte de trei zile,
Şi pe fus n'are trei fire!

2048.—Frunzuliţă *brădovăsc*,
De când, mândro, te iubesc,
Nici c'am chip să hodinesc.
Un ceas ce-l dormiam mai bine,
Mă visam noaptea cu tine,
Strângându-mi perinuţă,
In chip că eşti dumneata.
C'aşà am fost noi de dragi,
Ca doi struguraşi de fragi;

[1] Ziua are trei conace: *conacul prânzului*, până la prânz (ora 10); *conacul nămiezului* (ora 2) şi *conacul serii*; dela unul la altul, tot *conac* se chiamă.

Şi-aş' am fost noi de iubiţi,
Ca doi vişini înfloriţi.
Şi şedeam pe-o rămureà,
Şi vorbiam de dragosteà,
Că cine-o ştie purtà,
Ea-i uşoară ca panà.
Dar cine n'o şti' purtà,
Ea-i mai grea de cât piatrà!

2049.—Foaie verde fân cosit,
Dealul dela răsărit,
Vede-l-aş, maică, pârlit,
Şi de soare dogorit.
Că mult l-am bătăturit
Alergând după iubit.
Că iubitul are-un dar:
Îi şi dulce şi amar;
La 'nceput pare zahar,
Pe urmă pelin amar!

2050.—Frunzuliţă de alun,
Lumea-mi zice că-s nebun;
Nu-s nebun de altcevà,
Decât de dragostea ta!

2051.—Frunză verde grâu mărunt,
Chipul tău plăteşte mult;
Dela cap şi păn' la brâu,
Par'că eşti un spic de grâu;
Dela brâu, păn' la picioare,
Par'că eşti privighitoare.
N'am văzut, nici n'oiu vedeà,
Puiculiţă ca a mea!

2052.—Câte fete cu mărgele,
Toate-s drăguţele mele
Câte fete cu cercei,
Toate-s fluturaşii mei;
Câte fete răsărite,
Toate par flori înflorite;
Cum aş face, cum aş drege,
Că pe toate le-aş culege,
Să trăiesc, ş'apoi să mor,
Legănat pe sânul lor.

2053.—Frunză verde foi mărunte
Păzeşte-mă, Doamne sfinte,
De grădina cu cucute,
De omul cu mândre multe!

2054.- De-aş murì de dor, de dor,
Nici la toamnă nu mă 'nsor,
Nici la iarnă, nici la toamnă,
Să fac fetele să moară,
Să moară şi să plesnească,
Şi ca min' să nu găsească!

2055.—Foaie verde de susaiu,
De trei zile vin pe plaiu,
Cu merinde pe cinci cai,
Nu băuiu, nici nu mâncaiu,
Numai la cuc ascultaiu.
M'abătuiu la patru case,
Tot cu fetele frumoase,
Şi nu vrură să mă lase:
M'abătuiu la a de-a cinci:
— Vino ici,
Băete, ici,
Să-ţi pun masa să mănânci.
Dimineaţa să te duci,
Să nu spui c'ai mas aici!

2056.—Foaie verde de sipică,
Geaba, frate Ionică,
Geaba ai casă cu sticlă [1]
Şi n'ai nici o ibovnică,
Şi eu stau într'un bordeiu,
Şi tot fac vorbă cu trei!

2057.—Frunzuliță foae lată,
Murgulet, coamă rotată,
Și cu coada rătezată,
Ia, fă-te voinic odată,
Să mă duc la puica 'n poartă,
C'așteaptă puica, m'așteaptă,
Cu gura nesărutată!

2058.—Câte flori pe câmpurèle,
Nu samănă mândrii mele;
Numai una mititeà:
Par'c'ar sămănà cu ea!

2059.—Ce ai, lele Mărioară,
— Mărgărit și tămâioară!
— Dă-mi și mie-un mărgărit,
Că e dulce la iubit,
— Mărgărit nu am de dat,
C'astă vară n'a plouat,
Ș'am plătit de l-am udat,
Cu bani de pe sărutat;
Ș'am plătit,
De l-am plivit,
Cu banii de pe iubit;
Ș'am plătit de l-am cules,
Cu bani de pe amurez.

2060.—Măriuță din pomète.
Ochii tăi, mătasă verde,
La grumaz cu cuișoare,
Când te vede Gheorghe, moare!
Măriuță, ochi căprìi,
Eu cu tine mă mângàiu!
A mai fost una ca tine,
Ș'am trăit așa de bine;
Măriuță, trup de vâsc,
Pentru tine mă usuc!

2061.—Puică, dacă te-oiu iubì,
Cu ce focu' mă-i plătì,
Că n'ai bani ca să plătești,
Nici moșie,
Să-mi dai mie?
— Bade dacă m'ăi iubì,
Tare bine ți-oiu plătì:
La un om ca tine bun,
Ți-oi da merele din sân;
Pentru bade-al meu cel drag,
Slugă la ciocoi mă bag!

2062.—Dela noi, pe-aici l'a vale
Iac' doi trandafiri răsare,
Unul mic și unul mare.
De-ăl mai mare
Mi-i drag tare,
Ăl mai mic mic
Mi-i ibovnic!

2063.—Câte fete sunt în sat,
Pe toate le-am sărutat,
Numai una mi-a rămas
Și cu aia trag necaz.
Dar să trag pe cât am tras,
Și nici p'aia n'am s'o las!

2064.—Ce ți-aș spune dumitale:
Ești frumoasă ca o floare,
Dar nici eu nu sunt urît:
Amândoi ne-am potrivit!

2065.—Foicică și-o crăiță,
Lele, lele Marghioliță,
Dela piept pân' la guriță
Par' c'ai fi o grădiniță,
Grădiniță 'mpărătească
Stau florile să 'nflorească,
Toporași să 'mbobocească
Floricele
Frumușele,
C'așa-i fața mândrei mele!

Din multe părți **T. Pamfile.**

[1] De pe vremea întâilor ferestre, cari-și priminiau țiplica sau burduful cu ochiuri de geam.

GLUME, JÂTII, TACLALE

378.—Spaima țiganului.

Un Țigan mergând prin'o pădure vede o cioată. Cum o zări a și stat pe loc și începu a zice: Să fie lup, nu-mi pare vânăt. Să fie cioată pârlită, îi prea zbârlită. Să fie urs, prea la drum s'a pus; dar mai bine să mă 'ntorc iar în sus.

Și iaca așa Țiganul s'a întors înapoi plin de spaimă.

Auzită dela d-l H. Popa. Micești-Tutova.

379.—In vorbă cu țiganul.

— Măi țigane, mânânci caș ?
— Aș !
— Măi țigane, mânânci urdă ?
— Hauleu, cucoane, cât de multă !
— Măi țigane, mânânci lapte ?
— Să-ți dea Domnul sănătate.

Auzită dela d-l I. Nedelcu, Micești-Tutova.

Gheorghe Boghiu.

380.—De când se zice „calcă a popă".

Mai erau niște ciobani pe un munte. Da ei nu văzuseră lumea, căci niciodată nu se coboriseră de acolo. Unul mai bătrân văzând că i se apropie sfârșitul, ar fi vrut să se grijească și el, căci după cât își aducea aminte, așa a făcut și tătâne-său. Dar unde și cine ?

Trimite pe fiul cel mai tânăr să cumpere tot ce trebue dintr'un târg mare, depărtat, pentru biserică. Icoane, sfeșnice, prapuri și de toate. Cum se întoarse, le așeză într'un bordeiu alăturat, durat atunci, toate cele cumpărate și se gândia că pe cine să pue popă ?! Dar după cum spuseiu, fiind-că ei nu mai văzură poate oameni, dar necum popi, au crezut de cuviință că pentru așa treabă e bun un magar bătrân, ce nu mai putea face nici o treabă de cât să ragă de foame. Hai, iau magarul, iar bătrânul fără să știe fiii, îi leagă la rădăcina cozii o traistă cu galbeni și-i trimite la Vlădica să-i dea darul. Când Vlădica spuse mocanului tânăr să vie cu popa lor, el se cerca să urce pe scări magarul. Slujitorii începură a huidui, și întorcându-se se plece, Vlădica zări traista cu galbeni și zise :

— Ia stăi mă, că par'că calcă a popă. Și-i făcu felul.

Spuse de tata. Bursucani-Covurlui.

N. I. Munteanu.

381.—Ţiganul şi naşi-său.

Avea Românul o vie de sapă şi chemă şi pe Ţigan, finu-său, să-i ajute.

Sapă azi, mâine, dar Ţiganu era leneş şi nu prea-l trăgea inima la treabă.

Ce să facă naşul? Aşteaptă până într'o zi când, dacă văzu, chemă pe nevastă de dimineaţă la o parte şi-i zise:

— Fa nevasta, asculţi tu ce-ţi spun eu?

— Ascult. Ce e?

— Uite: azi să nu aduci de mâncare la plug, ci în pădurea de alături. Acolo să flueri, că viu eu şi mâncăm împreună.

Aşa a făcut. Românul s'a furişat de Ţigan şi s'a dus de-a mâncat în pădure. Pe urmă s'a întors şi a început să se olicăiască către Ţigan.

— Măi fine, ce-o fi asta, de nu mai vine naşi-ta cu demâncare?

— Hapoi, nu e nimic, naşule! Dacha nu fu un prânz bun, o fi un nămez bun.

La nămiez însă, Românul iar se duse în pădure de mâncă, iar Ţiganul se hrăni cu scoruşi uscate.

Bine fine! Nici acu nu veni naşi-ta cu demâncare?

— Nici acu. Da nu e nimic, naşicule! Dacă nu fu un nămiez bun, o fi macar o cină bună.

Sara, se duc acasă şi tot aşteptând să mănânce, iute veni noaptea. Dar în sfârşit, făcu naşa mămăliga mare, fripse un purcel şi bătu un putineiu de făcu zară. Apoi, puse mămăliga pe masă şi putineiul cu zară alături plin. Purcelul nu-l arătă.

Şi se puse, nene, Ţiganul la masă de mâncă mămăliga cu zara până se făcu cimpoiu, căci era hupit mai dinainte.

Mânca însă singur, că naşu-şi făcea de lucru. Tocmai însă când se sătură cioroiul, aduseră purcelul şi se aşezară naşii la masă:

— Hai, fine, de mănâncă purcel.

— Lasă, naşule, mâncai..... Vezi, bucatele fură bune, dar nu ştiu naşa a le pune; căci ea puse întâi zărimea şi pe urmă purcelimea.

Atunci naşu se face suparat şi începe să se răstească spre nevastă:

— Să piei din casa mea ticăloaso! Aşa ştii tu să omeneşti pe finu?

Se face c'o goneşte şi ea fuge cât poate, de se ascunde. Ţiganul, însă după ea:

— Io-te-o 'ici, naşule, arde-o-ar focu!

După mult chiloman, uite că se sparge daravera şi Ţiganul pleacă acasă la el.

Dimineaţa se pomeneşte iar cu naşul, să-l cheme, că rămase la vie neisprăvit.

Cum îl văzu că vine, bărbăteşte intră în bordeiu şi-şi învaţă nevasta să iasă la ogeac.

— Fină, aici e finu?

— Zi, fă, că nu sunt aici, bată-te Dumnezeu! strigă cioroiul din bordeiu.

— Nu e aci, naşule!

— Da unde e, fină?

— Zi-i, fă, că m'am dus la Bucureşti să-mi cumpăr un cal.

— S'a dus la Bucureşti, naşule, să-şi cumpere un cal.

— Bine, dar, mă duc.

— Dar ce avea cu mine, fa! Ia întreabă-l, zice iar Ţiganul.

— Ce aveai cu el, naşule!

— Doamne, fină! Aseară cu daravera aia a rămas purcelu nemâncat şi-l chemam să-l mâncăm.

Atunci, Ţiganul, odată şopteşte:

— Zi-i, fa, ca m'am dus şi şi-am venit.

— S'a dus şi a venit îndarat, naşule!

Şi când zice ţiganca aşa, finul şi ese afara de pleaca cu naşu. Da Românul, al naibei, da pe-acasa, ia sapele şi pleaca la vie. Iar purcelul?

Nu ştiu de l-o fi mâncat
Dar la vie a sapat!.....

Priboeni-Muscel. **C. Rădulescu-Codin**

382.—Mila ţiganului.

Cu chiu. cu vai, un puiu de bodaproste, îşi şclipuise câteva parale şi-şi cumpărase un *mârţog* de cal. Mâncare îi dădea el şi nu prea: că nu prea avea de unde să-i dea; dar îşi zicea: «ca să-mi poată trăi calul, cel puţin, să nu-l pun la treabă mare şi să nu-l alung tare». Intru una din zile, avea de mers la un drum lung. Atunci, ţiganul stă la îngăimeală şi iarăşi îşi zice:

— «Pe jos? nu pot ajunge; calare? calul o să mi se usuce». In sfârşit, după puţină chibzuială şi pune treaba la cale. Îşi încărcă desagii cu merinde, pentru el şi pentru cal, îi ia la umăr, în-

călecă şi pleacă. Pe la mijlocul drumului îl întâlneşte un Român şi-l întreabă:

— «Da, bine, mă ţigane: de ce mergi calare şi cu desagii pe umăr?

— «Apoi, iacă-tă de ce: răspunde ţiganul: «Fiindcă să nu mi se trudească calul».

Nemţişor-Neamţ.

383.—Acră-i zara!

Un bălănel—cam prin serate—se opri la poarta unui moşneag, şi-l rugă, să-l primească să-şi hodinească cele ciolane. noaptea aceia. Moşneagul nu se feri, că de ce are omul patru pereţi la casă: să mai poată primi şi câte un drumeţ.

Nu mult trecù şi moşneagul se puse la masă şi mâncară mai multe bucate, dar mâncară şi zară. La masă chemară odată şi pe ţigan, dar el mai aştepta să-i mai zică ş'a doua oară, bătrânul nu-l mai chemă şi ţiganul rămase flămând. După ce găti de mâncat, strânse masa şi bătrânul se culcă.

Se culcă şi ţiganul, dar era fript de foame. Intr'un târziu, noaptea, ţiganul se face că visează şi strigă cu glas tare:

— Acră-i zara?

— Acră! răspunse moşneagul făcându-se că nu pricepe. Ţiganul se tot cioşmolia, se tot învârtia, că nu mai putea de foame, A doua zi, bătrânul făcu din nou mâncare şi-i dădu şi ţiganului să mănânce, prefăcându-se că n'a priceput.

Cândeşti-Neamţ. **A. Moisei.**

384.—Ciobanul în moscheie.

Cum se face, cum se drege, că tot ălor proşti li se întâmplă....

Aşa un Turc din Turchia era cioban. El, vezi dumneata, nu fusese niciodată la moscheie, şi, aşa, nu ştia să se închine.

Odată, s'a dus şi el. A intrat înăuntru şi privia cum se închină ceilalţi, c'apoi să facă şi el tot aşa.

Îi venì rândul să se închine şi el. Şi, uitasem să spuiu, se mai întâmplase că biserica era cam veche şi podeala dărăpănată. Aşa, cum el, aplecându-se prea mult cu faţa la pământ, şi îndepărtând cu picioarele scândurile, i-a intrat nasul între ele şi i l-a apucat.... El trage, scândurile ţineau,... Şi-odată, când se opinteşte Turcul şi trage, rămâne cu nasul belit....

— Să fie al dracului care a mai da pe aici!...

Şi s'a şi pus pe fugă de era să fărâme şi uşa moscheii când a trântit-o!...

Jălie macedoneană.

N. I. Dumitraşcu

O SAMĂ DE CUVINTE

2838--2850.

Năboi=grămadă care ameninţă. Un năboi, o ceală de oameni, care vin strânşi unul lângă altul.

Năclae=untură multă.

Nanie=fleac, ce nu este; *spune nanii*=gogoşi de tufă.

Năsărâmbă=faptă greşită, care păgubeşte, fie moral, fie material, dar făptuită fără intenţie rea.

Năsfiros=cu gusturi supţiri, care face poftă la mâncare.

A nâsli=a dori la averea altuia, la traiul lui, a pofti ce este al vecinului,

Năvârgeac=copil răsgâit, necertat de părinţi, care face *boţoroage*.

Năvlac=care dă năvală, lacom să apuce.

Neder=mare şi cu minte proastă, nu-şi ia seama vorbii.

Neleapcă=vacă, care n'are doi ani împliniţi.

Nuriu=gri.

Oblit=sătul peste măsură, de nu se mai poate mişca.

Principele Ferdinand, Teleorman.

Pr. Fl. A. Drăghici

CRONICA

N. I. Dumitraşcu : Din Boureni-Vorbe de clacă. Vechiul nostru colaborator, pe deplin înţelegător al meşteşugului de culegător folcloristic, d-l N. I. Dumitraşcu, dă la iveală un mănunchiu de „vorbe de clacă" adunate, poate că toate, din satul copilăriei d-sale din Dolj. Grija de a pune într'o bucată întreaga povestire a „vorbei" pentru a o face înţeleasă tuturor, ca şi acea de a nu se îndepărta de sintaxa şi lexicul local, nu se poate împerechià totdeauna cu umorul pe care unii il aşteaptă să isbucnească din fiecare „vorbă de clacă". Dacă această firească lipsă o poate înlătura cetitorul, această culegere al d-lui Dumitraşcu rămâne împodobită cu toate însuşirile celor lalte culegeri ale d-sale.

P. Dulfu : Isprăvile lui Păcală. E una din cele mai populare şi mai bune cărţi care apare astăzi într'a patra ediţiune, revăzută. Făceam acum doi ani („Ion Creangă", VI, p. 65) câteva observaţiuni, de cari cu plăcere vedem că s'a ţinut samă, lucru cu totul neobişnuit la iubitorii de ediţii. Prin urmare cum să nu i se cadă acestei lucrări toată propăşirea şi cea mai largă răspândire!

T. Pamfile

O B O L U L

Prietenilor Revistei «ION CREANGĂ» pentru strângerea fondului

Bustul lui Ion Creangă la Bârlad

Suma adunată 1108.90

DE LA ADMINISTRAȚIE

Adeverințe. S'au primit sumele și s'au tăiat adeverințele pentru D. *Bogdan I. Goilav*, 5 lei. D. *S. Sculărescu*, P.-Neamț, 5 lei D. *C. Constantinescu*, Bordeni-Prahova, 5 lei D. *S. P. Colibași,* 2 lei, 50 b. D. *N. Rădulescu*, Chichivețu, 5 lei. D. *St. Popescu*, Calarași, 2 lei 50 b. D. *V. C Nicolau*, Bârlad, 5 lei. Păr. *P. G. Savin*, 14 lei. D. *C. C. Popescu*, Starichiojd Prahova, 5 lei.

(urmează)

Domniei sale
Domnului *Artur Gorovei*

Comuna *Fălticeni*

...in Oficiul .... Judeţul ....

La Redacţia şi Administraţia Revistei „Ion Creangă" se pot dobândi următoarele lucrări :

T. Pamfile : Sărbătorile de vară la Români — — 2.00
" Boli şi leacuri — — — — 1.00
" Cântece de ţară — — — — 4.00
" Agricultura la Români — — — 5.00
" Povestea lumii de demult — — — 2.00
" Sărbătorile de toamnă şi postul Crăciunului — 2.00
" Crăciunul — — — — — 1.00
" Diavolul învrăjbitor al lumii — — — 1.00
" Un tăciune şi-un cărbune (poveşti) — — 0.30
" Cerul şi podoabele lui — — — 2.00
" şi M. Lupescu: Cromatica poporului român 2.00
M. Lupescu : Alcătuirea unei gospodării ţărăneşti — 0.50
Petru G. Savin : Clăcăşeşte — — — — 0.40
" Poveşti — — — — — 1,50
I. I. Ciuncanu : Doine şi alte cântece — — — 0.30
Dr. Ion Urban Jarnik : Însemnări cu privire la limba basmelor populare româneşti — — — — 0.40
N. I. Dumitraşcu : Flori de câmp — — — 0.40

Se trimit franco la cerere.

MIRON COSTIN

Revistă de cercetări şi mărturii istorice. Anul III, No. 10 pe Octombrie 1915, cuprinde :

LA MÂNĂSTIREA TURNU. —T. Pamfile.

DOCUMENTE.— N. Apostol, C. Daniilescu, G. Florescu, C. N. Mateescu, V. C. Nicolau, T. Pamfile, A. Saint-Georges, Econ. V. Ursăcescu.

INSEMNĂRI.—D. Furtună, Econ. V. Ursăcescu.

CRONICA. —T. Pamfile : N. Iorga : Faze sufleteşti şi cărţi reprezentative la Români, cu specială privire la legăturile „Alexandriei" cu Mihai Viteazu; În legătură cu Biblia dela 1688 şi Biblia dela 1667 a lui Nicolae Milescu.—Anuarul Comisiunii monumentelor istorice.—Econ. V. Ursăcescu : Monografia schitului Brădeşti.— Ştiri şi îndreptări.

Anul VIII.—No. 12. Decembrie, 1915.

Ion Creangă

Revistă de limbă, literatură și artă populară

APARE O DATĂ PE LUNĂ

CUPRINSUL

REDACȚIA:
T. Pamfile, Strada Corbului

ADMINISTRAȚIA:
M. Lupescu, Zorleni-Tutova

BÂRLAD

Exemplarul:
În țară . . . . . 40 de bani
În străinătate . . . 50 » »

Abonamentul anual:
În țară . . . . 5 lei
În străinătate . . . . 6 „

TIPOGRAFIA ȘI LEGĂTORIA DE CĂRȚI. CONSTANTIN D. LUPAȘCU

DE LA REDACŢIE.

Lămuriri.—Materialul ce ni se trimete să fie scris pe o singură parte a hârtiei; ar fi bine să se scrie numai pe sferturi de coală.

— Să nu se scrie pe o hârtie mai multe feluri de culegeri, de pildă cântece şi gâcitori, datine şi cuvinte rari, şi altele, ci fiecare pe hârtia sa.

— Scrisul să fie cetet, mai ales acolo unde-i vorba de cuvintele rari, căci greşelile ce s'ar face punând de pildă pe *u* in loc de *n*, pe *a* in loc de *o* şi pe *c* în loc de *e*; ar fi foarte mari.

— La un plic nerecomandat pe care se scrie «manuscrise de imprimat», ajunge o marcă de 5 bani pentru 100 de grame; pentru 150 grame trebue 10 bani. Aceste manuscrise însă, nu trebue să cuprindă scrisori particulare, cari să se facă numai de-oparte prin cărţi poştale. Să se adauge timbrul de ajutor.

— Persoanele cari cer lămuriri, le vor găsi la poşta redacţiei dacă nu alipesc o carte poştală sau mărcile pentru răspuns.

Anul VIII.—No. 12. Decembrie 1915.

ION CREANGA

Revistă de limbă; literatură şi artă populară

APARE ODATĂ PE LUNĂ

REDACŢIA: T. PAMFILE Bârlad, str. Corbului | ABONAMENTUL ANUAL În ţară 5 lei, În străinătate 6 „ | ADMINISTRAŢIA: M. LUPESCU Zorleni-Tutova.

UN «FETIŞ MODERN» CU ŞURUB: «POEZIA POPULARĂ» A D-LUI E. LOVINESCU

Ca să avem dreptul de vorbă în această revistă asupra «revizuirii» d-lui E. Lovinescu în trei numere din *Flacăra* [1], trebue să recunoaştem dela început că subiectul nu poate prezentà nici un interes, câtă vreme va fi fost tratat ca un subiect de literatură generală. De altfel, ni se pare că o astfel de tratare nici n'ar fi cu putinţă, câtă vreme literatura populară nu se întâlneşte sub aceeaş înfăţişare, nici pretutindeni şi nici apreţiarea ei nu se poate face la fel de toată lumea şi pe gustul orişicui. Poezia populară îndeosebi, ca şi un anumit colţ de pământ, ca şi o întreagă vieaţă ce se desfăşoară pe dânsul,—din care *cântecul* este numai un amănunt, — este ca şi acel fel de bucate, care unora le place, pe când alţii,—şi între aceştia să nu uităm pe cei bolnavi de stomah,—nu ştiu cum să-şi întoarcă privirele dela el, ca şi pisicile cari nu linchesc Miercuria smântâna aşezată prea sus.

În lunga-i «revizuire», d-l Lovinescu pare că îmbrăţişează chestia în general, căci o începe dela Greci, o trece la Englezi, o abate pe la Germani şi-i frânge gâtul în România. Cunoaşte vremurile de mărire ale folclorului, şi le vede ca astăzi, pare, când «toate bunăvoinţele se împreună pentru a aruncà, asupra lumii cititoare, valuri uriaşe de zadarnică hârtie tipărită. Babele fură cercetate, cântăreţii şi lăutarii fură descusuţi, scriitori ce n'ar fi văzut astfel lumina zilei deveniau adevăraţi factori literari, ajutaţi de stat şi de instituţii culturale, pentru a adunà nenumărate volume de maculatură populară cu lucruri publicate de zeci de ani înainte, diformate de toate gurile prin cari au trecut... Se întocmiră societăţi de exploatarea acelei lesnicioase mine, se întemeiară buletine, reviste şi colecţii, se fondară institute cu legături internaţionale şi

[1] An. IV. no. 51-2 şi an. IV. no 1.

congrese. Mii şi zeci de mii de volume umplură bibliotecile lumii. Şi nu s'a isprăvit...»

Nu! Hotărît că e vorba de noi; se revizueşte ceva romanesc, după ce s'au etichetat alţi fetişi turburatori cum sunt acei sub cari istoria culturei româneşti, prin mâni nedibace a scris: Maiorescu, Caragiale, Iorga... Acele zeci şi zeci de mii de volume sunt volume româneşti şi toate se află în biblioteca d-lui Lovinescu. Congresele şi legăturile internaţionale pentru dragul folclorului au adus d-lui Lovinescu o grozavă pierdere de vreme, de bani şi de iluzii. D'apoi societăţile indigene! E de ajuns să pomenim Societatea Revistei «Ion Creangă», acea care a răposat după ce a trăit un an în sufletele noastre. Şi va fi de ajuns ca să se ştie câte energii şi mai ales câte capitaluri n'a mistuit! Cine-ar putea despăgubi acţiunile d-lui Lovinescu, pierdute în aceste zadarnice interprinderi. Şi de ce? Ca să se ghiftuiască nişte intreprinzători cum sunt cei ce se ascund în spatele revistelor! Lăsând la o parte pe *«Ion Creangă»*, care se vede: grasă, frumoasă şi bănoasă, să nu se uite *«Şezătoarea»* dela Fălticeni care a leşinat de mai multe ori neputând mistui... manuscripte, şi tot aşà să nu se uite nici celelalte reviste folclorice, de ale căror nume nu ne aducem aminte de o cam dată. Cum să nu huzurăm de bine, când visteria statului ne dă... pe uşă afară, când societăţile şi institutele ne trimit... la plimbare şi la cei 300 de abonaţi cari binevoesc să nu ne uite!

D-l Lovinescu n'ar aveà de unde şti, dacă n'ar fi văzut aceste lucruri la noi. Prea multe amănunte, prea îl revizueşte aspru pe Delavrancea al nostru şi prea bate'n struna morocănosului legionar Roman, înfipt pe plasurile Carpaţilor după cumplitul pârjol al noroadelor autohtone, ca să se lupte şi să întoarcă brazda, recitând latineşte!

D-l Lovinescu vorbeşte de noi.

*

Au spus-o şi alţii că d-l Lovinescu pare a aveà nişte planuri drăceşti de a dărâmà şi reclădì în lipsă de altă îndeletnicire, ca să-şi ştie numele legat de ceva nemuritor. Şi ni se pare că aceştia au dreptate, căci, ce-i aceia a ridicà sus chipul poieziei populare româneşti, acel «fetiş modern» căruia i se închina naivul norod dela ţară, ca mai pe urmă, ca un modern Don Quichotte, să-l dărâme c'o lovitură de pumn?

Poezia populară românească este un fetiş numai în închipuirea

sau în socotelelele drăceşti ale d-lui Lovinescu. Statornic, în țara noastră, nici o societate, nici o instituție n'a proslăvit acest fetiş în afară de Academia Română, şi aci. cu un fel de iubire târzie, care n'are o vârstă mai mare de 10 ani. Nici un ministru n'a avut vre-o slăbiciune pentru cântecul de țară, mai ales în acele zile ale a-anului, când valurile de aur se răvărsă peste cele mai starpe îndeletniciri de partid. Afară de Haret. Răposatului Tocilescu, şi d-lor Densusianu. Speranță şi Candrea, le-au dat *partidele*, banul cari s'a şi cheltuit uşor, şi nu un ministru conştient.

Această stare de lucruri nu i nici veche şi nici schimbată. Toată lumea o ştie şi totuş d-l Lovinescu face din poezia populară un fetiş punându-i ca soclu «Matarialele folcloristice», strânsura unui şcolar, care nici după această operă, nu s'a ridicat la înălțimea unui priceput şi cinstit culegător. Atunci unde-i buna credința d-lui E. Lovinescu ?

*

Cocoțat unde nu i se cade, mulțumită unei răsfățări pătimaşe din partea «onoratului public», cântecul popular, care n'a pus umărul din greu nici la 1784,—căci s'a dovedit că Horeâ şi-ai lui nu ştiau cântâ şi nici urmaşii lor n'au cântat pe cei din 1784, — cântecul popular care n'a pus umărul nici la 1821. nici la 1848, nici la 1859, nici la 1877, —când între căpetenii şi brațe nu erà mare deosebire, — cântecul acesta popular totuş după d-l Lovinescu «are frumuseți». Păcat însă că ele au fost descoperite de Alexandri, de Russo şi alții; dacă ar fi fost astăzi necunoscute, d-l Lovinescu le-ar trâmbiță cu mare bucurie; nefiind astfel, d-sa este silit să le revizuiască şi prin urmare să le stâmpere cu ceva apă rece ce poate țişnì răsucind iarăş două şurupuri. Unul este acesta: Frumusețile cântecului nostru *sunt*, dar nu se compară cu cele ale cântecului scoțian, spaniol, sârb şi grec. Revizorul le ştie şi ştie bine, din cele mii şi zeci de mii de volume cari-i îndoaie rafturile bibliotecei. Arta poporului, izvorîtă din atâtea imprejurări de vieață locală, după d-l Lovinescu, se poate cîntărì cu o măsurăi nternațională, şi ca atare o şi plăteşte cu acelaş ban,—pentru o națiune mai scump, pentru alta mai eftin, şi fireşte, a noastră o vinde foarte uşor, căci cum ar face altfel, când alții au ținut prea mult la preț!

Vine al doilea şurub Dacă d-l Lovinescu îngăduie oarecari «frumuseți» poeziei populare, «fetişului modern» nu poate îngăduì să se răsfrângă acest merit «poporului», pentru curatul cuvânt că

poezia populară nu aparține poporului. «Poporul nu e o ființă vie și unitară; poporul e o reunire numerică de mai mulți indivizi». Deci, dacă *Miorița* e frumoasă, nu-i nici o fală pentru poporul român, ci pentru ciobanul care-a făcut-o; și dacă între cântecele de țară vom putea afla zece mii de bucăți frumoase, meritul nu va fi al poporului căruia aparțin cei zece mii de flăcăi sau fete făuritoare, ci însăși acelor fete și flăcăi, babe sau moșnegi. Poporul, în trecut și viitor, în suferință și fericire, în ideal și luptă, în viață, după d-l Lovinescu, nu există ca un singur chip: cu un singur nas, cu o singură gură, cu o singură mână gata să-și iscălească poeziile. Vedeți: «fetișului modern», poeziei populare, chiar de-ar veni să i se închine veacurile, trebue sfărâmat ca un usurpator. Prostia ideologilor cari au făcut din popor o porsonalitate înzestrată cu virtuți și păcate, și din literatura *unora* din popor, — cari nici o dată n'au putut fi nici logofeți boerești și nici poeți ca Alexandri,—o producție cu însușiri alese, trebue dată la iveală. Așa o și face d-l Lovinescu sucindu-se și răsucindu-se în găzduirea «*Flăcării*» care, cum însăși își zice, este hanul ce poate adăposti pe ori și cine. Numai că această șurubănie pentru împrejurări ca cele de astăzi, pentru subiecte ca acesta, ca și pentru ținta ce-o urmărește, trebue să stârnească în sufletul și pe bubuzele tuturora cel mai puternic dispreț.

T. Pamfile

UN «FISIOLOG» ROMÂNESC DIN VEACUL AL 18-LEA[1]

17 *Pentru erodion.* Erodionul iaste pasăre albă și trăiaște și pe mare și pe uscat. Și când iaste în mare, mănâncă pești mici, iară pe uscat mânâncă seminţe ca celelalte păsări. Decât toate alte păsări, aceasta mai întâi își face cuib, precum zice și proorocul David. *Lăcașul erodiului povățuiaște pre dânsele.* Însă nu-și face cuibul ei în copaci, ci în locuri pietroase spre mare. Să află mulți erodii în ostrovul ce să chiamă al Diomidului și sânt și în părțile Vineții. Au acest obiciai, că la nici un frate, adică papistaș, sau altfel de om nu să apropie nicicum; iară dacă vede pre vreun creștin care ține linba elinească, să să întâmple să meargă întru acel loc, să întrec carele va merge mai curând la creștinul acela și atâta să apropie, cât și până la masa lui vine de mă-

[1] Vezi no. trecut p. 298-301.

nâncă pâine, atâta se apropie, căci iubesc tare să mănănci puţină pâine.

Atâta înţelepciune i-au dat Dumnezeu, cât de s'ar întâmplà alt om de alt neam între creştini şi le va aruncà şi acela pâine, nu o iau nicicum; numai câtă aruncă grecii, acea mănâncă.

Are dară şi alt obiciai erodinul, că înghite stridii şi midii întregi şi după ce le înghite, apoi în stomac să deşchid şi rămâne carnea lor, iară oasele iarăşi le boraşte.

18. *Pentru arici*[1].

19. *Pentru năpârcă*. Această năpârcă are acest obiciai; când vor să se împreune unul cu altul pentru rodirea lor, bagă bărbătuşul capul în gura mueruşcii şi mueruşca de dulceaţa lui, strănge şi tae capul lui şi-l omoară.

Iară când vra să nască pre puii ei, nu are fisin, adică partea cea cu ruşine a trupului să nască. Numai aceia, spre răsplătirea tatălui său, pe dinlăuntru mănâncă pântecile mă-sii şi aşa es.

Atuncea năpârca, până nu moare, câţi ajunge mănâncă; iară ceilalţi fug încoace şi încolo şi să mântuiesc din moarte.

20. *Pentru cerbu*. Cerbul are această obicinuinţă şi când îmbătrâneaşce să duce şi găseaşte cuibul şarpelui care miroseaşte ca moshul şi sănt mulţi şerpi de aceştiea în tot locul. Deci dară când găseşte, pune gura lui în gaura şarpelui şi-şi trage suflare de multe ori, pă când să tragă afară pe şarpe să-l mănânce.

Insă în ceasul acela cere apă să bea şi deacă nu găseşte apă îngrab, ca să bea, îndată moare precum zice şi David: *In ce chip doreaşte cerbul de izvoarăle apelor*. Dintru acest cerb, care mănâncă şarpe, străng oameanii moshul; că cerbul de nu vă măncà şarpe, mosh nu face. Iară în vremea care în cap coarnele lui cad, nu iase ca să se arăte la oameni, nici la alte jivini, ci pe ascuns umblă şi paşte, căci să ruşinează ca să să arate fără de coarne. Iară păianjănul cel de la cămp iaste foarte rău stricător şi la oameni, iară mai vârtos la cerb. Iaste ca acesta ce face pre ziduri ţesătură, numai e mai mare şi negru şi mai înalt în picioare. Şi de va muşca pre om, vine în primejdie de moarte. Acest paianjen să împizmeşte cerbului şi când îl muşcă, atunci să duce şi găseşte ederă în copaci, care iaste şi iarna tot verde, şi când va mânca puţină dintr'însa, să însănătoşază. Şi când să bolnăveşte, nu-i trebue Galinos sau Ippocratis să o vindece, ci să duce şi găseşte *selină* şi să însănătoşază. Şi când

[2] S'a tipărit în Calendarul Revistei „Ion Creangă" pe 1914, p. 42-43.

va să să împreune cu cerboaica, să duce cerbul şi pune ederă şi alte burueni în coarnele lui şi aşa merge şi să împreună şi face cu chip ca acela ca să arate frumos.

21. *Pentru corbu.* Corbul are acest obiceiu, că în luna Iulie, nicidecum apă nu bea, macar că i-e sete să bea, însă nu poate căci că nu să poate pogorî pe gât. Pentru aceasta ţipă, ţipă cu glas mare în vremea aceia. Şi aceaste iaste lui pedeapsă de la Dumnezeu, căci când sânt mici puii lui, nu-i hrăneşte nicidecum, ci numai îi lasă sănguri în cuib; şi aceia flămânzesc şi strigă cu glas mare.

Şi lui Dumnezeu făcându-i-să milă, trimite musculiţe şi alte găngănii mici şi trec aproape pe lăngă gurile lor şi ei răpesc de acestea şi să hrănesc pănă când sboară. Şi cum că iaste cuvăntut adevărat, găsim în cartea lui Iov, unde zice: *Cine au gătit corbului de mâncare, pentrucă puii lui cătră Domnul strigă.*

Aşişderea şi proorocul David zice: *Şi puilor corbilor celor ce-l chiamă pre El.* Şi acest obiceai fără de lege are: când e flămând, îşi mănâncă puii lui, când sănt mici. Pentru aceste pricini, să pedepsaşte dela Dumnezeu în luna aceia. Iară oul lui are aceasta lucrare: amestecându-l cu foi de *mirsină* şi ungănd părul, atăta să face de negru, căt în multă vreme nu să cunoaşte că au fost alb. Când va găsi cinevaş oauăle lui în cuib şi să le răscoacă, nu poate să facă pui. Pentru aceasta corbul cunoaşte o buruiană şi cât vede că nu es puii lui, merge şi o găseşte şi cu aceea numai le atinge şi îndată să fac în starea cea dintăi. Şi de vreme ce ştie bine căt supără oamenii să ia acea buruiană, el o aduce în gura lui şi o atinge de oauă, numai decât o ia şi o aruncă în pământ pustiu, ca să nu o găsească cinevaş. Insă dacă aceia ce păzesc pă corbul şi vor ca să ia buruiana, îndată ce-l vede că vine şi şade în cuib, cu săgeată sau cu puşcă îl izbesc şi murind, găsesc acea buruiană. Şi iaste lucru de mare preţ, căci are lucrare ca aceasta: când nu poate muerea să nască, numai cât să o apuce în mănă acea buruiană, îndată naşte copilul, fără nici o durere. Această buruiană o avea odată împărătesele ca un mult preţ.

Are corbul şi această lucrare: că veninul lui iaste vindecător la cei cu *năvodeală.* Acesta dară ştiind-o corbul că-l trebuesc pentru veninul lui, cât îl prind, el îşi răsăpeşte fierea în trupu lui şi spintecându-l oamenii nu găsesc nimic venin. Ci va numai cu pază bună, cu puşca, ca să-l omoare fără de veste şi să-i găseşti fierea,

22. *Pentru albină.* Albina iaste jivină foarte ostenitoare și iubiaște să munciască, însă sănt și unele viespe care seamănă cu albinele. Acestea să duc pă ascuns, când să duc albinele la flori, și intră înlăuntru în stup .unde locuiesc albinele, și mănăncă mierea făr 'de osteneală și stau într'o parte până să noptează. Și noaptea, când dorm albinele, es atunci viespile acelea și să dau în lături.

Iară când simt albinele pre viespi și le bagă de seamă, se străng toate și bătăndu-le, le gonește ca pă niște hoți. Iără de le va mai găsi adoua oară înlăuntru, au a treia oară, le tae și le aruncă afară. Pintru aceasta să află multe moarte deasupra lăviților unde șed stupii. Și această răsplătire a lor e, căci că nu lucrează, numai mănăncă mierea dela altele Și iară celelalte albine are fieștecare trebuința ei, căci una aduce apă în gură și bea împăratul albinelor; alta iaste ca un surlaș, ce șade dimineața și căntă, să se scoale celelalte albine și să meargă la flori; altă scoate afară pe albinele ciale moarte ca să nu să împuță mierea; altă șade toată noaptea deșteaptă din partea jumătate a gurii târnii și păzește să nu intre mirla înlăuntru. Are înțelepciune dela Dumnezeu și știe când va să ploao, căci că întru aceia zi nu iase afară să se hrănească.

Iară de să va află afară, îndată să întoarce înlăuntru neținând nimica floare în picioarele ei, căci să teme ca nu cumva udăndu-și arăpile, nu va puteà zburà.

Și altă înțelepciune are: când să întămplă afară și să va face vănt, ia o petricică mică în picioarele ei și zboară, ca să nu o izgonească văntul. Iaste curată, că carne mortăciună nu mănăncă, nici măcar să șază pre dănsa. Atăta iaste de vitează, căt nici de om nu să teame, nici de jivină mai mare decăt dănsa, căci să sumețeaște în acul ei și pentru aceasta să împoncișează.

Iară împăratul albinelor iaste mai mare la trup și făr 'de ac, și uneori supărându-se de sgomotul lor, fuge în pământ pustiu. Deci cealelalte albine îndată să risipesc încoace și încolea, până când să-l găsiască; și când îl găsesc, iară să strâng și-l iau în târnă. Iară palatul în care șade împăratul lor iaste în locul cel mai înalt al stuputui și-l au făcut cu curți și cu meșteșug, ca palatul împărătesc. Pinprejurul aceluia sănt casele albinelor celor bătrâne și jos la sfârșit iaste ale albinelor celor tinere.

Iară are obiceai matca și să pogoară jos din palatul ei și vede albinele care au obiceai și ascund acele lor. Iară când îmbătră-

neaşte împăratul lor şi moare, iau trupul lui albinele ceale bătrâne şi-l scot afară şi-l aruncă în flori.

După aceea, ca ceale ce n'au împărat, să risipesc şi merg într'alte târne, care au împărat. Au supărare de urs şi de şarpe, de trântor, de rândurele, de mirle şi de şopârlă, că acestea iubesc albinele foarte tare.

C. N. **Mateescu**.

CÂNTEC DE STEA

25.—Creştini, toţi vă bucuraţi,
Şi Domnului să-i cântaţi,
Că pe pământ s'a născut
Un prunc tânăr de curând,
În locaşul cel de vite,
Şi cete de înger multe.
La a lui naştere au venit,
Au venit din cer cântând,
Domnului mărire dând.
Astăzi s'a născut Isus
După cum Proorocii au zis;
A Domnului Fiu s'a naşte
Să vă scape de păcate,
Şi să înveţe pe lume
Numai lucruri multe bune.
Să iubim pe Dumnezeu,
Cât vom trăi tot mereu,
Căci el numai cu cuvântul
Făceà cerul şi pământul,
Şi stelele lucitoare
Şi luna şi mândrul soare.
De acum până în vecie
Mila Ta, Doamne, să fie
Cu dar şi cu veselie
Precum şi la carte scrie
Amin, boeri, să vă fie.

Miceşti-Tutova. **Gh. Boghiu**.

BOLI LA OAMENI LEACURI ŞI DESCÂNTECE

311.—De diochiu.

Se descântă în apă cu vârf de cuţit stingându-se 9 cărbuni:

Pasărică albă, cudalbă,
In cer o sburat,
Trei picături de sânge
Dela ea o picat;
Peatra o crăpat.
Crăpi ochii cui o diochet
Pe.... (culare).
Să rămâe curat, luminat
Ca argintul cel curat,
Ce maică-sa din cer
Ce l o lasat.

312.—De beşica cea rea

Se descântă cu cuţitul în apă în care se sting câţiva cărbuni,

zicându-se: iştia îi dau pentru didiochiu, iştia îi dau pentru ceas rău, iştia îi dau pentru lungoare şi îndărăt peste mână câte 3.

In poenele mari
Sântămăria o făcet un cal
Ş'o făcut masă.
Toate spuziturile le-o chemat
Toate *buhuiturile*,
Toate sgâriiturile
Numai beşica asť rea
N'o chemat-o,
N'o cinstit-o
N'o poftit-o
Şi ea de ciudă
In vârf s'o uscat,
Rădăcina i-o săcat.

Dela Maranda Iftene, Ţibăneşti-Vasluiu

T. Popovici.

313.—De rânză întoarsă.

Această boală vine din pricina încurcărei intestinelor, când copiii se joacă de-a berbeleacu', ori se joacă alte jocuri sbănţuite. Ca să se poată lecui, copilul se dă de trei ori peste cap (de-a vândalacu') însă invers: adică, dacă a căzut cu faţa 'nainte, se dă cu picioarele înapoi — şi, se ţine cu mâna de regiunea abdomenului.

Se mai freacă în aciastă parte cu grăsime de gâscă, ori cu unt proaspăt de vacă.

Din Cândeşti-Neamţ.

A. Moisei.

314.—De deoichiu.

Plecaiu pe cale, pe cărare,
Mă 'ntâlniiu cu leii cu leoaicele,
Cu smeii, cu *smeioaicele*,
Cu dracii cu drăcoaicele,
Cu *oichii* ca talerele,
Cu dinţii ca secerile.
In oichi mă ochenară, (se uitară),
In gură mă forfecară
Puterea mi-o luară,
Inima mi-o mâncară.
La boală mă aruncară.
Mă lăsară ca un buştean
Lângă-o margine de drum.
Acolò nimeni nu mă vedea.
Maica Precista se uità
Pe scară de-argint se scoborà,
Şi la mine că venià
Şi de vorbă mă întrebà,
De mâna dreaptă mă lua.
Şi 'n sus mă ridicà.
Maica-Precista zicea:
—Ce ţi-e ţie, de te vaiţi?
—Mă vaet şi mă olicăesc (tânguesc)
Căci nu pot să trăesc,
La casele mele,
La averile mele;
Că m'am întâlnit cu leii şi leoaicele
Cu smeii şi smeioaicele
Şi cu fermecători şi fermecătoare,
Cu dinţii ca secerile,
Cu oichii cât *taerele*

In ochi m'au ochenat
In gură m'au forfecat.
Maica-Precista zicea:
—De vaetele tale,
De urletele tale,
Pe scară de argint
La tine am venit,
Leacul să ţi-l dau,
Boala să ţi-o iau.
Şi găseà şi strângeà:
Nouă lupi, nouă lupoaice,
Nouă urşi, nouă ursoaice,
Nouă ogari, nouă ogarce;
Şi strângeà lupii cu lupoaicele,
Ogarii cu ogarcele, urşii cu ursoaicele
Făceà vânătore mare.
Şi strângea toate satele
Şi toate oraşele.
Şi 'ncepea a strigà,
Şi 'ncepea a căutà;
Ş'apoi se 'ntâlneà,
Cu rugul şi'l întrebà:
—Rugule, n'ai văzut, ce caut eu?
Caut leii cu leoaicele,
Smeii cu smeoaicele,
Fermecătorii cu fermecătoarele
Muma pădurii cu Miază-noapte,
Bolitorii,
Cu boalele dela 99 de sori
Venite pe 99 de nori.
C'a bolnăvit pe cutare?
Rugul aşà-i răspundea:
—N'am văzut, Maică-Precistă.
—Dacă n'ai văzut,
Să te 'ntinzi pe pământ;
Să te 'ntinzi peste cale.
Să iei lumea de picioare?
Se 'ntâlneşte apoi cu *plopul*
—Tu, plopule, n'ai văzut?
—N'am văzut!
—Dacă n'ai văzut
Să te faci verde la frunză,
Neted la coaje,
De ciori gănieţat
Şi de mine blestemat!
Vita de vie de groază mare
Şi de frică tare, răspunse:
—Maică-Precistă am văzut
Şi am cunoscut:
Leii şi leoaicele.
Smeii cu smeioaicele.
Muma pădurii cu Mează noapte.
Erau în vârful munţilor,
In codrul ciutelor,
Focurile le făceau,
Frigările le ascuţiau,
Inima bolnavului o frigeau,
Cu fiori îl înfiorau,
Cu cuţite 'l încuţitau,
Şi cu junghiuri îl junghiau.
Şi Maica Precista venea
Şi ei începeau a se rugà:
—Lasă-ne, nu ne prăpădi
Şi nu ne zdrobi,
Că mergem şi punem:
Sânge la sânge,
Os la os,
Putere la putere
Şi vedere la vedere;
Punem inima la loc,
Şi-l facem mai sănătos
Şi mai vrednic şi mai puternic,
După cum a fost.
Leac dela 99 părţi.

Se decântă în apă care este pusă într'o oală nouă care se aruncă cărbuni aprinşi. Cu apa se udă cel bolnav şi 'i se dă să şi bea.

Vâlsăneşti-Argeş. **Gh. Florescu**

315. – De încuiere.

«La izvoru din pădure sunt trei fete de arman: una încuie, una descuie, una fuior trece şi N. să rămâie curat, luminat ca maică-sa ce l-a făcut, ca D-zeu ce l-a dat» O lacată în apă ne începută, se pune şi se încue şi se descuie; apa se bea.

316. – Inţepătura (săgetătura).

Se leagă o aţă de cânepă făcută îndărăt. Indărăt să leagă 9 cioturi (noduri), se zice: «M'am dus la ogor, am arat, am grapat, am semănat, am greblat-o, cânepa a crescut, am cules-o, am topit-o, am scos-o, am bătut-o, am meliţat-o, am răghilat-o, am pieptănat-o, am tors-o, şi junghiu am întors de la N. Să rămâe curat, luminat, ca maică-sa ce l-a făcut, ca D-zeu ce l-a dat».

317. – De dat.

Să rămâe N. curat, luminat, să meargă pe capul cui a dat, cui a numit, întreit şi împătrit pe capul cui a numit. Eu la Maica Domnului m'oi ruga de farmece l-oi scăpa, de aruncături, de daturi. N. să rămâe curat, luminat, ca maică-sa ce l-a făcut, ca Dumnezeu ce l-a dat.

Vârfu-câmpului, Dorohoi. **D. Urzică.**

COLIND

49.—Noi umblăm şi colindăm
Merile Domnului [1]
Pe la casă de boer
Şi boerii nu-s acasă
Ci s'au dus la vânătoare
Să vâneze-o căprioară.
Căprioară n'au vânat,
Peste-o mănăstire au dat;
Mănăstirea cea frumoasă,
Pentru Domniţa de-acasă.
La anul şi la mulţi ani.

Piatra-Neamţ, dela Maria L. Grecu **A. Moisei**

[1] Se repetă după fiecare rând.

DATINE ŞI CREDINŢE

1996.—Când te ţii, că ţ'o făcut cineva v'o vrajă ori farmece,— ori o postit şi o dat slujbe, ca să-ţi meargă rău, şi dacă ai bănat pe cineva şi ca să-l poţi dovedi că nu-i el acel ce ţi-o vrut răul, trebuie să-ţi dea apă din pumni. Dacă ţ'o vrut răul, atunci boala se 'ntoarce pe acel ce-o postit sau o dat slujbe.

1997.—Când pui mazere pe ogor, să nu pui traista pe un loc nearat, căci atunci păstările de le fierbi sunt teioase, aţoase şi nu le poţi mânca.

1998. Dacă vrei să vinzi iute vitele în târg (iarmaroc), să le preseri pe spate, în ziua când vrei să le vinzi, cu ţărnă de subt pragul uşei dela crâşmă,

1999.—Cine ţine pirostiile mult pe foc, nu vinde degrabă vitele în târg.

2000.—Ca să-ţi descurci degrabă aţa încâlcită, să-ţi aduci aminte iute, de cel ce te-a pupat întâia oară.

2001.—In ziua de Sf. Vasile, la casele unde-s fete, nu-i bine să ure întâiu fetele, ci băeţii.

Jud. Neamţ şi Succava. **Al. Moisei.**

DE-ALE COPIILOR

449.—Săritul peste cap.

La acest joc, copii s'aşează unul în spatele altuia in şir, la depărtare de 15-20 paşi. Apoi se prind cu mânile de coapsele picioarelor, îndoind trupul şi capul. Duc piciorul drept puţin înaintea celui stâng şi se 'nţepenesc într 'însele. Copilul din urma şiragului, după ce ceilalţi s'au aşezat în poziţiunea amintită, îşi desdoaie picioarele şi stă drept. Işi face un vânt şi sare peste toţi copiii cinchiţi. După ce a gătit de sărit peste toţi copiii, la urmă, se cinche şi el la lel, la aceiaşi distanţă. Copilul al doilea din coadă face la fel. Tot aşa şi ceilalţi de mai multe ori până se ostenesc şi se lasă de a se mai jucà.

450.—Bătutul în grindă.

De multe ori, copiii se iau la întrecere, jucându-se prin şopruri, şuri, ori chiar prin copăcei. Acest joc ce desvoltă muşchii mâ-

nilor, a unei părți din trup și mai puțin a picioarelor. Jocul se face ast-fel;

Prind cu amândouă mânele grinda; când n'o ajung, o prind suindu-se cu un scaun ori abârcându-l alt tovarăș. Incleaștă mânile în partea de sus a grinzei, își face trupul greu, apoi își face vânt având trupul ghem înapoi și lovește grinda cu unul din genunchii picioarelor de mai multe ori. Cei deprinși se iau la rămășag, pe 20-30-40-50 și chiar pe mai multe lovituri în grindă.

451.—Mersul într'un picior și 'ntrecerea la fugă.

Uneori, copiii se 'ntrec la mersu 'ntr'un picior. Intâi se 'nvoesc cei ce vor a se 'ntrece. Apoi s'așează pe un rând, — pe un șirag cum zic ei. Îaintea lor își pun un semn, la cari trebuie s'ajungă. Când pleacă, apucă cu mâna dreaptă tulpa piciorului drept și pleacă toți țopăind în piciorul stâng. Au voie de schimbat pe piciorul drept mersul.

Ale ori această întrecere e făcută cu rămășag. Premiul se dă în ceia ce au copii mai mult de dat; pumni în spate. Și alte ori își opresc și răsuflarea, când merg într 'un picior, ținându-se cu mâna stângă de nas și cu cea dreaptă de talpa piciorului drept. Uneori, se'ntorc și la fugă; «Pe mine cine mă poate prinde?». Și aicea se face rămășag cu aceiași plată.

452.—Foitul urechilor.

Vreo câți-va copii țin hangul zicând «a» în prelungire. Unul din din ei își acopere cu mâinele amândouă urechile, apoi cu podul palmei apasă pe ureche, apoi iarăși dându-i drumul, de mai multe ori făcând așa, ca și cum ar foi. In felul lor simt o plăcere. După o bucată de vreme, zice ș'acesta ce-a foit «a», și face altul foirea. Tot așa se rânduiesc toți de mai multe ori.

453.—Mingea în cerc.

Copiii, la acest joc, fac două tabere; o tabără, ce cade la sorți, trebuie să intre în cerc. Cercul îl fac pe pământ cu un băț ascuțit. Cealaltă tabără afară de cerc, stă la o anumită distanță și care se hotărăște printr'un semn. Unul dintre copii, care începe jocul, din partida dinafară a cercului șede la altă distanță, deosebită de a celorlalți tovarăși ai săi. El începe jocul, svârlind cu mingea într'un copil din cerc. Pe care îl pălește, trebuie să iasă din cerc. Și, tot așa repetă jocul fiecare copil, din fiecare

tabără. Pălitura nu se ține de bună, când copilul a fost lovit în partea cercului despre dânsul.

Ceilalți copii, din partea din afară, aduce mingea celui ce trebuie să ochiască, de câte ori se depărtează ea.

Din Iași. **Al. Moisei**

454. — De-a ascunselea (de-a mijitul, mijoatca).

Când sunt mai mulți copii și vor să se joace de-a ascunselea, unul mai hâtru îi pune în horă și începe a arăta pe rând cu mâna, începând de la dânsul așa

Uno, mina
Dado, mina
Trei era
Sitica
Magarica
Cazarica
En, pen, pic!
Joacă capra pe mărgele
Și strigă la viorele
Viorica e a mea
Floricica e a ta.

Sau:

Fir cu fir, de trandafir
Trandafirul bulgăresc
Eu pe tine te (sau «nu te» după |cum stă cu copilul de bine) iubesc.

Sau:

Eși fetiță la portiță
Că te-așteaptă pomnul Ghiță
Domnul Ghiță-i Talion
Cu căruța Radului
Cu caii Împăratului
Cu biciu cumnatului
Dorobanț, clanț!

Sau;

Unu, doi, trei
Du-te la Andrei.
Dacă ar fi de bine
Intră în grădine
Dacă ar fi rău
Du-te la Buzeu.
Eși.

Când zice «eși» persoana pe care a pus mâna iese din horă deoparte și iar se repetă zicerea de la început, una din ele, până ce cel rămas la urmă e dator să pună mâna la ochi, să mijească. După ce s'au ascuns toți, unul mai departe zice «acuuu» și atunci trebuie să-i caute. Care nu vor să fie prinși, trebuie să vie să scuipe în locul unde a mijit.

Jud. Covurluiu. **N. Munteanu.**

455. Masa. Se înșiruiau jucătorii în linie dreaptă și stau jos, în genunchi și așezați pe picioare. Prindea fiecare bățul dinspre un capăt, cam la o palmă, și-apoi *îmboindu-l* de câteva ori în pământ, la cea din urmă izbitură îi da drumul cu forță, smucin-

du-l izbitura la o distanță mare. Ca să trimeață bățul și mai departe, unii se sculau în sus. Din sus, culcându-se repede pe burtă *îmbonghina* bățul cu mai multă forță. Dar ca să asvârli bățul, nu depindea numai de forța isbiturii, ci și de dibăcie, dar mai ales de felul bățului. Cele bune erau puțin încovoiate la capătul, de unde se prindea, ceva mai subțiri ca la capătul celalalt; și dacă mai aveau și puțină elasticitate (se aduceau), erau minunate.

Stăpânul bățului din urmă trebuia să facă *masa*. Cum? . .

După ce jucătorii se așezau (acuma definitiv) în ordinea bețelor așezându-se la capătul din dreapta cel care asvârlise bățul mai departe, iar codașul rămânând în picioare. Măsura codașul cu bățul lui (masa) o distanță odată cât lungimea ei, iar acolo așeza masa în pozițiune paralelă cu șirul jucătorilor de jos. Aceștia băteau ciomagele în pământ, de-alungul și apoi dându-le drumul, la capătul bățului, care eșise înaintea tuturora, cel cu masa o așeza în aceiași pozițiune. Strângea apoi bețele jucătorilor și li le așeza gramadă înainte-le.

De acum înainte jucătorii loviau masa prin îmbonghinarea bățului. Fie că-l așeza pe masă, fie c'o ciocnia, masa era mutată din ce în ce mai departe până ce nu mai putea fi lovită de nici unul din șirul jucătorilor din cauza depărtării.

Atunci cel cu masa lua bețele tuturora și cerca pe rând cu toate să loviască masa. Dacă reușia cu vre-un băț, stăpânul acelui băț se punea masă, iar jocul se începea de la început, iar dacă nu, rămânea tot el masă.

De rândul al doilea își așeza masă la o distanță de 2 ori lungimea mesii. Se continua jocul ca și până atunci.

Dacă nici la rândul al doilea nu reușia să pună pe altul în locul lui, începea jocul cu partea a treia. Așeza masa la o distanță de trei ori lungimea ei, iar jucătorii, de data aceasta se culcau întinlinși pe spate și din această posițiunea svârliau bețele în lungiș, potrivindu-le să cadă pe masă. Care cum svârlia bățul, se și ridica repede în sus, ca să observe să nu cumva să ciocniască bățul lui masa. Trebuia atunci să-și moaie el mai întâi degetul de vârful limbii de cât cel care era masă. Altfel spurca și trecea la masă. Neîntâmplându-se însă așa ceva, jocul își continua mersu i normal.

Dacă nici la a treia oară nu putea pune pe altul în locul lui, atunci rămânea cu adevărat învins, i se băga o masă.

Totuși se întâmpla rar de tot ca să ajungă jocul până aci fără să *pună mese* pe mai mulți inși, pe rând. Când era numai unul

singur mititel, şi mai aveau şi băţ neîndemânelnic pentru masă, iar ceilalţi erau toţi mai mari şi toţi cu beţe potrivite pentru aşa ceva, *rămânea unul cu masa băgată,* dator adică.

Acestui joc îi trebuia loc *ireş*, adică limpede. Dacă prin urmare iarbă nu era tocată (mărunţită) din cauza îndelungatei paşteri, atunci masa se întindea dealungul drumului. Erau preferite poziţiunile puţin înclinate, care ajutau beţelor lucii să alunece uşor când cădeau *suliş*, astfel că puteau să depărteze masa mult mai mult ca pe un teren neînclinat. De oarece jocul acesta era jucat foarte des, mulţi câştigaseră o perfecţiune uimitoare. Niciodată nu dau greş cu băţul lor; calculau forţa cu care trebuia *îmbonghinat* băţul, după depărtarea mesii, şi în totdeauna ei mutau masa.

Ţinea şi mult acest joc. Câteodată, când jucătorii o luau mai domol, jocul prindea tot prânzul (de dimineaţă până la 12), însărcinându-se câte un mititel se *vază de vite.*

După cum cei mai mici îşi întorcea vitele mai aproape de vatra jocului lor cu *capra*, de asemenea şi cei mai mari îşi aveau jocurile lor la îndămână. Putea să servească ori de *ţuică*, ori de *ceaiu*, ori de *d'a'nbou.*

457. Ţuica, *coiu* sau *bou se da* în modul următor. Prindea unul cu pumnul un băţ fie de la cap fie mai de jos (*dau pe ciomag*), după el altul, şi tot aşa, la rând, până prindeau toţi de băţ. Sfârşindu-se, cel dintâi muta deasupra celui care prinsese în urmă, iar după el al doile, până când se împlinea băţul şi unul, căruia îi venea rândul n'avea de unde să mai prinză. Ce făcea acesta?

Dacă cădeau la înţelegere, că joacă ţuica, atunci prindea băţul de un capăt cu trei degete în aşa fel, ca arătătorul să sprijinească capătul băţului. Cu stânga făcea un cerc din arătător şi degetul cel mare, prin care cerc plimba în voie băţul. Se îndoia puţin de spate şi apoi cu toată forţa *smuncea* băţul în sus. Toţi ceilalţi dau *de-a svârlita* cu beţele lor în ţuică. Cel care o lovea sus *bagă o ţuică* stăpânului ţuicii. De n'o lovea nici unul, se rânduia la ţuică cel care svârlise cu băţul în urma tuturora.

Se ţinea socoteală fiecăruia de ţuicile băgate. Puteai să te scapi de ele, *să ţi le scoţi* câte una pe rând, atunci când loviai tu ţuica altuia; în loc să-i bagi lui, îţi scoteai pe ale tale. Şi tot aşa urmându-se jocul se ţinea direcţiunea dinspre vite, până ce le abăteau înapoi.

Principele Ferdinand, Teleorman. **Pr. Fl. A. Drăghici.**

CÂNTECE

2066.—Foaie verde trei lalele,
Tot trecând la deal, la vale,
Îmi stă lumea în mirare,
Că-s fudul și mă țin mare.
Adevăr că sunt fudul,
Că iubesc puțin și bun;
Că iubesc lucru curat,
Cu apă rece spălat,
Cu vânt potolit uscat!

2067.—Frunză verde lozioară,
Cântă cucu 'n dumbrăvioară,
Mă seacă la inimioară,
Dor de puică mă omoară.
Cântă cuce,
Limba-ți pice,
Și drăguța ți-o mânânce,
Că mult îi bună și dulce!

2068.—De sărac,
Slugă mă bag.
Stăpânile toate-mi plac,
Stăpânii sâmbria-mi trag;
Stăpânile se trudesc
Și sâmbria-mi împlinesc.

2069.—Aseară am fost la fete,
Dumnezeu sfântul mă ierte;
Pentrucă le sărutaiu,
Poate că m'oiu duce'n raiu,
Și eu cred că'n raiu m'oiu duce,
Că le-a fost gurița dulce!

2070.—Foaie verde de secară,
Unde-a fi mândra de seară.
Foaie verde și-o laleà,
Pe-a cui mână s'a culcà,
Ce guriț' a sărutà
Mai dulce decât a mea?

2071.—Codrule, frunză rotundă,
Aș ședeà 'n tine la umbră;
As ședeà 'n umbră la tine,
Numai de-aș aveà cu cine,
Să trăim două-trei zile!

2072.—Trandafir din ceea parte,
Te-aș iubì, dar ești departe.
Tot am zis și mai zic iară,
De-oiu ajunge'n primăvară,
Te-oiù săpà din rădăcină,
Și te-oiu răsădi'n grădină,
Și te-oiu iubì pe hodină!

2073.—Cântă cucul sus pe luncă
M'apucă dorul de ducă.
Și m'aș duce,
M'aș tot duce,
Nu mă'ndur de gură dulce,
M 'aș duce în lumea 'ntreagă,
Nu mă'ndur de gură fragă;
M'aș tot duce, m'aș cără,
Nu mă'ndur de puicuță,
Că mi-i puica tinereà,
Tinereà
Și frumușeà,
Și mi-i că m'a blăstămà
C'avuiu dragoste cu ea!

2074.—Foaie verde bob năut,
De dragoste ce-am avut,
Ajunseiu să mă 'mprumut
La cine n'aveam de gând.
Când credeam să fac mai mult,
Am pierdut și ce-am avut!

2075.—Măi bădiță, câne-adânc,
Nu mă face să te plâng,
C'am trecut codrul cu tine,

Şi n'ai pus mâna pe mine:
Parcă nu m'ai văzut bine!

2076.—Frunză verde măr creţesc
Cât o fi să holteiesc,
Fete mari n'oiu să iubesc.
Foiliţă de-antonică,
Fost-am om, n'am fost nimică,
M'a stricat o ibovnică;
Fost-am om în loc de doi,
M'au stricat multe nevoi;
Fost-am om în loc de trei,
M'a stricat dorul mândrìi;
Fost-am om în loc de patru,
M'a stricat dorul, săracul;
Fost-am om de-a ţine casă,
M'a stricat fata frumoasă,
M'a stricat noaptea prin somn:
Nici nu lucru, nici nu dorm,
Nici nu-s ziua cu lucrù,
Nici nu-s noaptea cu somnù:
Tot la dânsa cu gândù!

2077.—Frunză verde trei masline
Trandafir din mânăstire,
Te-aş cuprinde, mi-i ruşine;
Mi-i ruşine, te-aş cuprinde
Până când m'oiu mai deprinde'
Inimioara că ţi-oiu frânge,
Şi tu după mine-i plânge!

2078.—Floricică de pe coastă,
Cum mi-i mintea fetii proastă!
Eu grăesc cu dânsa şagă,
Ea gândeşte că mi-i dragă;
Eu grăesc de ce ştiu eu,
Ea gândeşte c'am s'o ieu!

2079.—Eu cu tine şed, vorbesc
Şi tu crezi că te iubesc;
Eu cu tine mânânc, beau,
Şi tu crezi c'am să te ieau;
Eu cu tine stau la masă,
Şi tu crezi că-mi eşti mireasă!

2080.—Dragostea de'ntâiaş dată
I-ca garoafa lângă baltă:
Înfloreşte rourată.
Dragostea de-a doua oară:
Mărăcină din ogoară.
Sărutarea cea dintâi,
Fragă dulce din câmpii;
Sărutarea cea din urmă,
Căpşună plină de brumă!

2081.—Foaie verde de năgară,
Măi băiete dela ţară,
Ia, grăbeşte şi te 'nsoară,
Că fetele se mărită,
Rămâii cu inima friptă;
Şi grăbeşte, iea soţie,
Nu-mi trage nădejde mie!

2082.—Tot la oi, la oi, băiete,
Nu la fete sub părete,
Fetele te-or amăgì,
Oile li-i prăpădì,
Astăzi una,
Mâne una,
Pân s'a duce toată turma;
Turma cu oiţele,
Ciobani cu căpriţele.
Sbiară oile'n sălaş,
Nu-i badea să strângă caş;
Sbiară oile prin strungă,
Nu-s ciobanii să le mulgă.

2083.—Foaie verde şi-o laleà,
Trecù mândra pe coleà,
Supărată, vai de ea,
Se făcù-a nu mă vedeà,
Şi m'atinse cu fustă,

Cu fustă, cu mânică.
Foaie verde foaie lată
Parcă-mi fu gura legată!

2084.—Foaie galbenă și lungă,
Ajungă, mândruț 'ajungă,
Ce-atâta mânie lungă.
Că mânia 'ndelungată,
Nu e bună nici odată!
Tu mânie,
Eu mânie,
Dragostea ne stă pustie.
Bat-o focul dragosteă,
Că îi boala cea mai grea:
Ea te culcă, ea te scoală,
Ea te pune iar pe boală!

2085. Când badea podu-l treceă
Mândrulița suspină,
Maică-sa o întrebă:
— Ce suspini, copilă-așă?
— Da suspin, că nu mi-i bine,
Că bădița nu mai vine.
Strigă-l, strigă-l, zău, măicuță,
C'apucă pe potecuță
Și-și cată altă drăguță!

2086.—Cântă cucu'n deal la vie,
Însoară-te, măi Ilie,
Că-ți stă bine cu muiere,
Ca și mărului cu mere;
Și-ți stă bine cu nevastă,
Ca trandafiru'n fereastră.

2087. Frunză verde trei smicele.
Ioana neicăi din Ionele,
Dă și neicăi floricele
Din colțul grădinii tele.
— Ioniță cu cal breaz,
Nu-ți dau flori că mi-i necaz
C'astă vară n'a plouat
Și-am plătit de le-am udat
Cu bani de pe sărutat;
Și-am plătit
De le-am sădit,
Cu banii de pe iubit
— Lasă necazul la dracul,
Și dă flori lui Ion săracul!

2088.—Haideți, haideți fetelor
Să dăm apă boilor,
Guriță flăcăilor!

2089.—Foaie verde lozioară,
Măriucă, Mărioară,
Cu rochița roșioară,
Cu pestelca gălbioară,
Mulți voinici băgași în boale.
Nu mi-i băgă și pe mine
Măcar vre-o două-trei zile,
Căci m'ai mai băgat odată
Și-am zăcut o vară toată,
Și-o lună pe jumătate!

2090.—Și-am zis verde toporaș,
Măi bădiță călăraș,
Trage-ți calul la zăbrele,
Și-i dă fân cu floricèle
Și apă cu rourèle.
Intră'n casă, nu te teme.
Căci de cine te-ai temut,
A pus spete la pământ
Și fața la răsărit,
Pe mine m'a părăsit!

2091.—Vin, copilă, după mine,
Că te-oiu ține tare bine.
La moară nu te-iu mână:
Nu te-i duce,—nu-i mâcă!
De te-oiu pune la icoane,
Te-o luă dracul de foame!
Desculță nu te-oiu purtă,

Că tu singură-i umblă
Cu papucii mâni-tal

2092.—Foaie verde foi de nuc,
Mărie, gură de cuc,
Ce-aş face să te apuc,
Numai seara când mă culc,
Să-mi dai gura s'o sărut,
Că guriţa de la tine,
M'a prăpădit, vai de mine!

2093.—Foaie verde de potbal,
Frumos cântă cucu'n deal
Şi mierliţa'n *ţurţudan*
Iar mândruţa pe-un maidan,
Tot inşiră la mărgean.
Tot înşiră bob cu bob,
Să bage pe neica rob.
Dar ce fel de rob să-i fie?
Numa'n braţe să mi-o ţie!

2094.—Foaie şi-o foiţă,
Bădiţă Gheorghiţă,
Ia mai zi din frunză,
Cum ziceai aseară
Pe prispă, afară;
Cum ziceai, ziceai,
Inima-mi rupeai;
Ia mai zi odată,
Şi mi-o rupe toată!

2095.—Foaie verde bob năut,
Lelişoară de pe prund.
Ia dă-mi guriţă 'mprumut,
Că deseară viu la voi
Şi-ţi dau guriţa 'napoi!

2096.—Haideţi, haideţi, fetelor,
Pe valea Plopenilor,
Să dăm apă vitelor
Şi gură flăcăilor.
Să dăm apă la viţei
Şi guriţă la flăcăi [1]).

2097.—Leleo, cu bănuţi pe piept
Spune tu bădiţii drept
Pe ce seară să te-aştept?
— Vino, bade, Joi seară,
Că se şeade cu furcă
Şi-a fi gura toat 'a ta!

2098.—Şi-am zis leana foi de foi,
Lele, ochişorii tăi.
M'aş băgă argat la boi.
Simbrie nu ţi-aş luă:
Dela mine ţi-aş mai da.
Ţi-aş da opt sute de lei,
Pentru ochişorii tăi.
Ochii şi sprincenile
M'au uscat ca lemnele!

2099.—Foaie verde trei lalele,
Ioană, sprincenile tele,
M'aş băgă slugă la ele,
Nici simbrie nu ţi-aş cere,
De la mine ţi-aş mai mai da
Ca să sărut guriţă,
Seara şi dimineaţă
Peste zi 'ntotdeauna.
Spune, Ioană, mamă-ta
Să ţi închiză grădina,
Tot cu lin
Şi cu pelin,
Mai mult să nu ne 'ntâlnim
Decât Sâmbăta odată,
Duminica ziua toată,
Rare ori la sărbători
Şi Marţia de nouă ori!

2100.—Cioban de la munte,
Cu oiţi cărunte,
Mândre şi cornute

Şi la număr multe,
Lasă-ţi muntele,
Lasă-ţi oile.
Ieaţi paralele,
Vin la mine-acasă
Şi mă fă mireasă!
De nu vrei aşà
Tot vin şi mă iea,
Şi mă iea pe mine
Şi mă fă ca tine!

2101. —Foaie verde iarbă neagră,
Iubeşte-mă, puică dragă,
Până-s cu cameşa neagră,
Că dacă m'oiu priminì,
Şapte mândre m'or iubì;
Iubeşte mă ori mă lasă,
Şi-mi dă drumuleţu-acasă,
C'afară plouă şi varsă.
Şi nu piouă
Cum se plonă,
Şi plouă cu piatră 'n două!
Foaie verde bob năut,
Vino, neică, dela plug,
Că-mi arde sufletu'n trup!
— Poa' să-ţi ardă trupul tot,
Dela plug nu mă întorc
Pân' n'oiu arà locul tot.
De-oiu arà,
De-oiu sămănà,
Tot la tine-oiu înserà!

2102. — Frunză verde nuc şi tei,
Neică, neică, să mă ei,
Neică să mă ei,
Cât a fost vara de mare,
Tot ai zis că nu-i luare.
Neică să mă iei
Pentru ochişorii tăi,
Mi-am urît părinţii mei,
Că de-un an şi nouă luni,
Mai purtat tot cu minciuni!

2103.—Trimite-mi, bade, trimete
Ce-ai în grădină mai verde;
Trimete-mi guriţă mie,
Pecetluită'n hârtie;
Pecetluită cu ceară,
S'o sărut eu într'o seară.
Trimete-mi buzile tele,
Pecetluite cu miere,
Să le sărut cu-ale mele!

2104.—Foicică de susaiu,
Scoboar', neică, de pe plaiu,
Şi vin', guriţă să-mi dai,
Că guriţa dela tine
Ostoaie focul în mine.
Şi mi-i focul cam aprins,
Şi-aş da mult ca să-l văd stins;
N'aş da bani, n'aş da avere,
Şi-aş da buze subţirèle;
N'aş da bani, că n'am avut,
Şi-aş da guriţa 'mprumut.

2105.—Hai, drăguţă, până'n luncă
Să-ţi fac râşchitor şi furcă.
Pentr'un lemn de râşchitor,
Să-mi dai gura de trei ori.
Pentr'un lemn pentru furcuţă,
Să-mi dai de trei ori guriţă!

2106.—Coconiţă dela ţară,
Ce ţi-i gur 'aşà amară?
— Tot de pâne de secară!
— Hai la noi, la Bucureşti,
Să-ţi dau vin să ţi-o 'ndulceşti

2107. Hai, puică, pe deal, pe deal
Să tăiem iarbă de cal,
Costreie pentru cârlan.

Calul să ni-l priponim.
Amândoi să ne iubim!

2108—Hai, puică, pe deal în sus,
C'a făcut făsuiul fus,
Şi haracii nu i-am pus.
Hai, puică, să-l hărăgim,
Şi-amândoi să ne iubim!

2109.—Măi bădiţă, pentru tine,
M'a bătut barbatul bine.
M'a *pălmit* peste obraz,
De tine ca să mă las.
Nu mă las că nu mă 'ndur
Să mă bată cât şi cum;
Nu mă las până la moarte,
Măcar ochii de mi-ar scoate!

Din mai multe părţi. **T. Pamfile**

2110,—Pe vale, neică, pe vale,
C'acolo-i dragostea mare
D'un flăcău, ş'o fată mare.
Flăcăul pleacă râzând
Şi fetiţa suspinând.
—Taci, Leano, nu suspina,
Să ştiu că nu eşti a mea,
Cu sabia m'aş tăia,
Pe Marea Neagră m'aş da.

2111.—Foae verde ş'o sipică
Mă suiiu p'un deal de sticlă
Să văd iarbă 'mbobocită.
Nu văd iarbă 'mbobocită,
Ci văzui copila mică.
Se bătea cu moartea furcă;
Şi de moarte se rugă,
—Mai stăi moarte nu mă lua
Că n'am fost vre-o fată rea!

2112.—Foae verde foi de nuc
Când mi-aduc aminte, plâng,
Cum am fost ş'acum cum sunt.
Când eram în vremea mea
Şapte-amante-mi trebuià
Dar acum mi-ajunge-a mea.
Cui n'aş da eu bătrâneţe
Să-mi dea mie tinereţe!

Urziceni-Ialomiţa. **Elena Ştefănescu**

2113.—Femeia cu copil mic
Nu e bună de nimic,
Eu îi fac cu mâna'n crâng
Copilaşi-o strân şi plâng.
Eu îl fac cu mâna'n vale,
Copilaşi-o ţin de poale.

2114.—Frunză verde ismă creaţă,
De cât să-mi moară nevasta,
Mai bine să-mi arză casa,
Că'n pădure's lemne multe
Faci casa'n două minute;
Şi'n pădure's lemne verzi,
Dar nevasta n'o mai vezi.
Ş 'altă frunză ca spanacul
De cât să-mi moară bărbatul
Mai bine să-mi arză patul.
In pădure's lemne multe,
Faci patu'n două minute
In pădure's lemne verzi;
Dar barbatul nu-l mai vezi.

2115.—Şi mi-e somn şi pic de [somn
Şi n'am unde ca s 'adorm
Că lămpile-s toate stinse
Şi uşile toate 'nchise.
Mă dusei la mândra mea,
Şi clătinai fereastră
Aşa tare-am clătinat
Dorul mândrei s'a sculat.

—Fă femee, fă nevastă
Cine bate la fereastră?
—Măi bărbat, bat'te vina,
Este mâţa *lui* vecina.
—Mâţa n'are pălărie
N 'are haină, nici dimie,
Să-ţi facă cu ochiul ţie;
Fă, femee, cum te-aş bate
Dar mi-s mâinele legate
Şi nu te pot dar te-aş bate.
Fâ femee cum te-aş frânge
Dar eşti mică 'ncepi a plânge
Şi nu te pot a te frânge.
—Măi bărbate, fermecate
Nu băgà în samă toate
Căci femeia multe face
Bărbatul şede şi tace.

Drăgăşani-Vâlcea.

G. C. Constantinescu

2116.—Foae verde foae lată
Bine-i mândro în armată
Te salută lumea toată,
Şi iar verde foi trifoi,
Când se sună de război,
Ne ia mândro 'ntâi pe noi
Şi ne duce la războiu.
Şi iar verde foi de soc,
Fetele rămân la joc
Şi pe noi ne duce'n foc.
Şi iar verde foi trifoi
Pică unu, pică doi
Pic 'o mie dintre noi.
Pică unu 'ntr'o cărare
Şi mi-l vede-o fată mare,
Mi-i aprinde-o lumânare.
Şi iar verde vioreà,
Dar soldatul ce-i ziceà!
—Stinge fată lumină,
Că te vede cineva
Şi se duce viaţa ta.
Foaie verde matostat
C'aşà mi-a fost mie dat
Să mor de puşcă 'mpuşcat
Şi de sabie tăiat.

Conteşti-Muşcel.

Al. Saint-Georges

2117.—Bate vântul iarba'ncurcă,
Dorul mândrei mă usucă;
Bate vântul iarba creşte,
Dorul mândrei mă topeşte.

2118.—Foae verde bob năut,
Cine naiba te-a ştiut,
Părul ţi l'ai răsucit,
La inimă mai topit.
Cine naiba te-a 'nvăţat,
Părul ţi l-ai retezat,
La inimă m'ai uscat.
Foae verde foae lată,
Fire-ai naibilor de fată
Vii în luncă nechemată
Şezi pe şubă ne 'ntrebată
Cu gura ne sărutată.

2119.—Foileană de bujor
l'oiŭ să mor, bădiţă, mor,
Că eu am cinci păzitori
Pân 'la grădina cu flori!
Dau să rup o floricea,
Mă păzeşte maica mea;
Dau să rup un busuioc,
Mă păzesc vre'o şapte, opt.
Dacă ţi-e bădiţ 'de mine
Fă-mi o fântână'n grădină
C 'acolo maica mă mână,
De cinci ori pe săptămână
Şi 'mplinim dragostea bună
Acolo ne 'mpreunăm

Buze dulci ne sărutăm
Şi dragostea ne-o legăm.

2120.—Aseară pe vremea cinii
Sumuţa mândruţa câinii
Sumuţa, dar nu prea prea,
Ştia că mă duc la ea
Să-i şoptesc câte cevà
Să-i mai sparg câte-o alună
Săruta-o-ar neica 'n gură.

Jud. Vâlcea.

C. Danilescu

GLUME, JĂTII, TACLALE.

385.—Ţiganul cumătru cu Românul.

Un Ţigan aveà un cumătru român în alt sat. Şi a mers Ţiganul la cumătru-său dar n'a mâncat acasă. Intrând în casă l-a găsit la masă. Fără multă vorbă, cumătru-său îl pofteşte la masă, iară Ţiganul văzând şi raţe pe masă, zice.—Hei bună raţă dimineaţa cumătri! Mulţumesc cumătri, poftim la masă, că noi mâncăm carne de porc! Hei, cumătri e mai bună de raţă că-i mai uşurică.

— Vino cumătri, şi mânâncă carne! — Am mâncat şi eu acasă carne!

— Vino şi mânâncă brânză! — Am mâncat şi eu acasă brânză!

— Vino şi mânânsă lapte! — Am mâncat şi eu acasă lapte!

Tace românul şi mânâncă, apoi împreună cu cumătru-său o iau prin sat la alte treburi, iar Ţiganul nu mai putea de foame. Seara se culcă cu toţi iar ţiganul ne putând adormi de foame, prin somn zicea: Tfiu, tfiu, bată-vă D-zeu ochi, ce nu dormiţi? Ori vi-i a mânca şi vouă! Iar cumătrâ-so sforăind, dormia dus, Ţiganul rămânând flămând.

Vârful-câmpului, Dorohoiu.

D. Urzică

386.—Să nu te mai văd.

Făcuse şi mocanul porumb bişag... Făcuse o gramadă colo, ştii, cât ai duce cu spinarea de cinci ori.

După ce l-a cărat şi l-a făcut grămadă în curte, a şezut jos lângă ea şi-a zis nevesti-si ce cără de ceailaltă parte:

– Fă Mărie, mă vezi fă?

— Acu' te văd, da să dea Dumnezeu ca la anul să nu te mai văd!

— Să dea Dumnezeu!

...Crezând că la anul va face grămada mai mare mai mare, aşa ca să nu mai poată fi văzut de Măria, nevastă-sa, când o mai întreba-o!

Din Gorjiu.

387.—Bulgarul şi găina.

L-a pus dracu pe-un Bulgar să fure o găină de l-a şi prins Românul.

— De unde luaşi găina, Sârbule?

— De coadă bre...

— Mă, ci nu aşa, mă Sârbule, din ce loc furaşi găina?

— N'auzi... de coadă bre!

— Mă, de la cine o furaşi?

— Eu bre?

— Tu, tu...

— De la Stan bre, să mi te duc la Ioana ca să mi te iubeştem!

Din Boureni Doljiu. **N. I. Dumitraşcu**

388.—Românul şi cumătrul său ţiganul.

A fost odată, nu de multă vreme, când găina mânca pe uliu şi mielul pe lup. Atunci ci-că era într'un sat un român care aveà cumătru un ţigan.

Intr'o primăvară se duce românul la cumătrul său Călin, căci aşa îl chema pe ţigan, şi-i zice;

— Ştii ce, cumătre Căline? M'am gândit să mergi azi la mine să-mi ajuţi la prăşit!

— De, cumătre Dumitre! Ţiganul, se mai gândi, se mai scărpină după ureche, apoi zice:

— Merg, cumătre, că te ştiu că ai vaci cu viţei şi poate la dumneta mă voi sătura de lapte!

— Bine cumătre, cred că o să te saturi şi de plăcinte nu numai de lapte. Şi ce plată să-ţi dau pentru-că mă vei ajută?

— Să-mi dai cinci cofoaie de apă şi trei ciocane de tutun!

Tocmeala fu gata şi Ţiganul împreună cu cumătrul său Dumitru plecă spre ogor. Apoi cumătrul său îi mai aduce tutun şi apă şi se pun pe treabă. Soarele se ridică. Ţiganul golise vre-o trei cofoaie de apă şi două ciocane de tutun. Ţiganul văzând că soarele e la amiază şi fiindu-i foame de-i scăpăra ochii, zicea către cucumătrul său:

— Ce o fi pățit cumătra Ileana de nu mai aduce de-ale gurei căci mie mi-i foame de nici nu mai pot ridica sapa.

— Apoi nu mai vine ea, cumătre, dar când a veni, am să-i scutur eu cojocul, s'o satur eu de stat acasă până la vremea asta!

Dar românul bun șiret, se sfătuise cu nevasta să nu vină până târziu. căci el mâncase bine de dimineață și nici nu-i păsa de țigan, căci sătulul nu crede flămândului.

I se paienjenise ochii țiganului de foame și scuipa mereu căci și tutunul și apa se isprăvise.

Apoi trecu soarele de amiază și numai ce vinea cumătra cu două legături mari pline cu mâncare.

Când o zărește țiganul nu mai putea de bucurie, căci credea că se va sătura de lapte și de plăcinte. Dar părea că e un făcut, că se ia cumătrul după dânsa zicând:

— Lasă să te judec eu, muere, să vedem acum e soarele la prânz? O fugărește până sub un dâmb și acolo se pune și mănâncă bine, apoi se întoarce către ogor, iar nevasta acasă. Când țiganul îl zărește, zice;

— Mai bine o lăsa-i, cumătre, să vină! — Nu; acum se vine? i-am tras o bataie să mă pomenească.

Rabdă Țiganul până seara. Când vine seara pleca și ei spre casă. Când ajung, cumătra le pune masa; pune pe masă două castroane cu zară. Unde se pune țiganul pe mâncare măi tată! Mânâncă el, mânâncă până îi plesnește ața dela pantaloni! După ce vede cumătra că s'a săturat, pune și o strachină cu plăcinte. Dar bietul țigan nu mai puteà mâncà, că se umflase ca un știubeiu.

Se întârziase. Țiganul hotărî să se odihească la cumătru.

Dar vorba cântecului!

Nu e răchita ca pomul
Nici Țiganul nu-i ca omul
Nu e pomul ca salcâmul
Nici Țiganul ca Românul.

Să culcă Țiganul. Se învăli cu grebla, puse la cap sapa și așternu grapa. afară în niște gunoi.

Și îi era moale țiganului ca pe saltea și îi era cald de asudase. Despre ziuă căzu o brumă ne mai pomenită; țiganul începu a zice:

Mai răsări sfânta lună
Cu un sac mare de brumă,
Și umblă să mi-l bage în gură!
Răsai soare, sfinte soare,
Că dacă eu voi muri,
Cui naiba'i mai răsări!

Iată cum a petrecut țiganul la cumătrul său și s'a săturat de lapte.

Frunză verde cucuruz
Iată cinci minciuni am spus.

Jud. Tutova. **Gh. Boghiu**

389.—Femeia care nu bea.

Cică un Român ce-i cam trăgea cu cinstelnicu și venind acasă pe sară, îi cam ardea gâtul a sete, trimese femeia să-i aducă apă rea de la fântână, că doar voia să facă iconomie la băutura din chimniță. Femeia de colo:

— Da lasă, române, că până oi ajunge la fântână mori de sete ia să-ți scot o leacă de vin.

— Măi fimee, ce tot hodorogești tu? Păi ce, vrei să mă învăț a bea? Lasă-l acolo pentru vre'o treabă.

Femeia de colo n'are de lucru, ia cofa din tindă și în loc să se ducă la fântână, ce era departe, intră în beciu și trăgând cepul la o bute cu vin, tot gusta din când în când în ciuda barbatului, până ce uită de setea lui.

Bărbatul văzând că nu-i mai vine femeia, se sculă, și eșind afară o luă spre poartă să vadă de ce nu vine.

Când colo vede lumină în beciu. Se duse într'acolo, iar femeia când auzi că vine, tocmai pusese cofa la gură să mai tragă un gât și ștergându-se, să nu fie prinsă cu oca mică, zice tare, s'o audă și el; A, ciorilor bărbați, mă mir cum mai bea vinul așa de acru.

Da barbatul zice: Poi de, femee, beau și ei vin când n'am apa în casă ca tine, căci chiar la crâșmă apă nu se vinde! Și iaca așă s'au împacat.

Jud Covurluiu. **N. I. Munteanu.**

O SAMĂ DE CUVINTE

2851—2871.

Obricil=lovit, în sensul vrăjitoresc.

Oglabnic=mototol de cârpe, pe care-l pui sub brâu «ca să-ți ție inima».

A oglinda=a observa (mai ales de departe) cu multă atenți-une și fără a fi văzut, știut.

A oleji=a feri (de orice; de frig, vorbe rele), a ocoli.

A se oşâni (focul, durerea)= a se pololi.

Oşâşniţă, oşâştie=babă urâcioasă şi murdară, (oşâştie=slabă, oşâşniţă=grasă).

A olicni=a te opinti, sili să verşi (strângerea stomacului, ca să lepede).

A se olări=când se coagulează albumina oului cu care s'a dres o supă prea fierbinte. Pânza se olărăşte, când nu se bate potrivit într'o parte.

Olreţât=obrăznicit, i s'a tăiat porţia. «*L-am olreţât, să nu mai dea p'aici*».

Pârdalnic=lasă-l pardâlnicului=lasă-l încolo, lasă-l în plata Domnului, ori şi 'ntr'a dracului.

Partie=cauză: *din partia asta*=din cauza aceasta.

Paraulă=apucătură rea, îndrăcită, nărav afurisit.

Pârguit=dat în copt (despre fructe).

Pârvac=primul roi de albine care pleacă de la mumă.

Părpălit=necopt, nefript bine, dar văzut de foc.

Pârşcău=când ninge puţin şi se topeşte numai de cât.

Păsmăngit=slab, uscat, făcut stafidă (de om).

A petrece=mai are şi înţelesul de a întovărăşi pe cineva o mică distanţă. *L-am petrecut până acasă.*

Perpelit=părpălit.

Piez=întorsăturile râurilor cusuţi pe camaşă, cotituri la pânză.

A piguli=găina pigule=mănâncă boabe, omul sau femeia pigule, dacă culege numai câte un bob sau câte un fir.

Principele Ferdinand, Teleorman. **Pr. Fl. A. Drăghici**

CRONICA

D-l N. Iorga despre rostul poeziei populare la Sârbi: „...Care e atunci puterea care a ridicat Serbia? E cântecul popular, balada, ceea ce cântăreţii orbi, întovărăşindu-se din cobză, cântau la adunările ţăranilor. Acolo era religia lor naţională, idealul lor întreg; acolo conştiinţa lor de vitejie trecută; în acest graiu vagabond al cântăreţilor era ceea ce se numeşte astăzi, cu pretenţiune, când trecutul este de multe ori lăsat la o parte din preocupaţiile educative ale unui popor, tablele de bronz ale istoriei, — frumoase, dar adese ori lumea nu se uită la dânsele. Graiul viu al povestirii despre luptele contra Turcilor, despre toate suferinţele şi toate bucuriile, despre hotărîrea de răsbunare pentru triumful creştinătăţii şi al rasei, amintirea morţilor eroi, toate acestea au creat în mijlocul unui popor de ţerani, la începutul veacului al XIX-lea, hotărîrea de a se jertfi mai bine cu toţii, decât a trăi în robie..."

(*Neamul Românesc*, X, no. 45). **T. P.**

„ION CREANGA“

Cuprinsul anului VIII (1915).

XVII. Vorbe adânci (1641-1691).

XVIII. O samă de cuvinte (2654-2871).

XIX. Glume, jâtii, taclale (324-389).

Cronica.

Ilustraţiuni (89-135).

OBOLUL

Prietenilor Revistei «ION CREANGĂ» pentru strângerea fondului

Bustul lui Ion Creangă la Bârlad

Suma adunată 1108.90

DE LA ADMINISTRAȚIE

Adeverințe. S'au primit sumele și s'au tăiat adeverințele pentru D *G. Macoveiu*, București. 5 lei. D. *S. Mayer*, Bârlad, 5 lei. D. *C. Genele*. Bârlad, 5 lei. *C. Bolomey*, Zorleni-Tutova, 5 lei. D. *C. Patriche*. Zorleni-Tutova, 5 lei. D. *C. Sandu-Aldea*. Bucureşti, 10 lei. D. *Sub. Lt. V. Popa*, Bârlad, 42 lei. (urmează)

Prin Redacția și Administrația revistei noastre se pot dobândi următoarele cărți folositoare:

Revista «ION CREANGĂ» An II. — — —	6.—
Revista «ION CREANGĂ» An. III. — — —	6.—
Revista «ION CREANGĂ» An. IV. — — —	6.—
Revista «ION CREANGĂ» An. V. — — —	6.—
Revista «ION CREANGĂ» An. VI. — — —	6.—
Revista «ION CREANGĂ» An. VII. — — —	6.—
Revista «ION CREANGĂ» An. VIII. — — —	6.—
T. Pamfile: Povestire pe scurt despre Neamul Românesc	0.20
„ Jocuri de copii I. — — — —	1.40
„ „ „ „ II. — — — —	1.60
„ „ „ „ III. — — — —	1.50

Domniei-sale
Domnului Artur Gorovei

Comuna Fălticeni

prin Oficiul .... Județul ....

Prin Redacția și Administrația Revistei „Ion Creangă" se pot dobândi următoarele lucrări:

Pamfile: Sărbătorile de vară la Români — — 2.00
„ Boli și leacuri — — — — 1.00
„ Cântece de țară — — — — 4.00
„ Agricultura la Români — — — 5.00
„ Povestea lumii de demult — — — 2.00
„ Sărbătorile de toamnă și postul Crăciunului— 3.00
„ Diavolul invrăjbitor al lumii — — — 2.00
„ Un tăciune și-un cărbune (povești) — — 2.00
„ Cerul și podoabele lui — — — 1.00
„ și M. Lupescu: Cromatica poporului român 2.00
M. Lupescu: Alcătuirea unei gospodării țărănești — 0.50
Petru G. Savin: Clăcășește — — — — 0.40
„ Povești — — — — — 1.50
I. I. Ciuncanu: Doine și alte cântece — — — 0.30
Dr. Ion Urban Jarnik: Insemnări cu privire la limba basmelor populare românești — — — — 0.40
N. I. Dumitrașcu: Flori de câmp — — — 0.40
Din Boureni, vorbe de clacă — 0.40

Se trimit franco la cerere.

MIRON COSTIN

Revistă de cercetări și mărturii istorice. Anul III, No. 11 pe Noembrie 1915, cuprinde:

«CIUMA LUI CALIMAH».—T Pamfile.
DOCUMENTE.—St. Azimioară, C. Daniilescu, G. Florescu, A. Gorovei, C. N. Mateescu, V. C. Nicolau, A. Saint-Georges, Econ. V. Ursăcescu.
INSCRIPȚII.—T. Pamfile.
INSEMNĂRI.—T. Pamfile.
CRONICA.—T. Pamfile: Pr. I. Antonovici: Documente Bârlădene, Vol. III.—Const. Moisil: Monete vechi românești inedite sau puțin cunoscute.—D-r I. Lupaș: Episcopul Vasile Moga și Profesorul Gheorghe Lazăr.—Gh. Ghibănescu: T. Codrescu, revistă istorică
ILUSTRAȚIUNE.—Fântâna «Meșterului Manole» de lângă Mânăstirea Curții de Argeș

ISBN serie 973-8076-81-1
ISBN: 978-973-152-081-0